Školský vzdelávací program
Špeciálnej základnej školy
Námestovo
ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Názov: Školský vzdelávací program ŠZŠ Námestovo,
ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Motto:„ *Naša škola cesta k tvojej radosti, spokojnosti a samostatnosti* **„**

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania:	ISCED 1
Dĺžka štúdia:	desať rokov
Vyučovací jazyk:	slovenský
Študijná forma:	denná
Druh školy:	štátna
Predkladateľ:	Spojená škola internátna, M. Urbana 160/45, Námestovo
Názov školy:	Špeciálna základná škola, M. Urbana 160/45, Námestovo
Adresa:	M. Urbana 160/45, 029 01 Námestovo
IČO:	**37982702**
Riaditeľ školy:	PhDr. Ľubica Glombová
Ďalšie kontakty:	tel.: 043/ 5522971, 043/5522887 ssino@ssino.sk, www.ssino.sk
Zriaďovateľ:	Okresný úrad Žilina
Názov:	Okresný úrad Žilina
Adresa:	Janka Kráľa 4, 010 01 Žilina
Kontakty:	tel.: 041/7076211

Platnosť dokumentu od: 01.09.2017

Školský vzdelávací program bude upravovaný a dopĺňaný podľa potrieb školy.

Dátum prerokovania v PR školy:	**31.08.2017**
Dátum prerokovania v Rade školy:	**05.10.2017**

Podpis riaditeľa

I. Všeobecná charakteristika školy

ŠZŠ v Námestove je plne organizovaná štátna škola pre prípravný až 10. ročník pre žiakov s mentálnym a kombinovaným postihnutím. ŠZŠ je organizačnou zložkou Spojenej školy internátnej v Námestove. Škola zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa s ľahkým, stredným, ťažkým a kombinovaným stupňom mentálneho postihnutia. Pripravuje žiakov na začlenenie do spoločnosti do takej miery, do akej im to umožňuje ich mentálne postihnutie.

ŠZŠ poskytuje základné vzdelanie v súlade s platným vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutíma. Pripravuje ich na odborné vzdelávanie v systéme odborných učilíšť alebo v praktickej škole. Zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu a záujmovú činnosť v čase mimo vyučovania v školskom klube detí a záujmových útvaroch. Poskytuje stravovacie služby žiakom aj zamestnancom školy vo vlastnej školskej jedálni. Škola má právnu subjektivitu, jej zriaďovateľom je Okresný úrad Žilina.

1.1 Veľkosť školy

Budova školy bola účelovo zriadená pre 1. až 10. ročník ŠZŠ s počtom 17 tried s kapacitou do 150 žiakov a školský internát s kapacitou do 120 miest. Aktuálne organizačne zabezpečuje edukáciu žiakov s mentálnym a viacnásobným postihnutím v prípravnom, 1. až 10. ročníku s počtom 21 tried s kapacitou do 150 žiakov a v Elokovanom pracovisku v Mútnom 2 triedy s kapacitou do 12 žiakov. Pre žiakov ŠZŠ škola zabezpečuje ubytovanie v školskom internáte s kapacitou do 45 miest. Dve poschodia internátu sú prestavané na triedy a odborné učebne. Škola má vlastnú školskú jedáleň. Využíva samostatnú počítačovú miestnosť, multimediálnu učebňu, školský klub detí, kabinety, šatne, odborné učebne, snooezelen, prírodnú učebňu, telocvičňu, rehabilitáciu. V areáli školy je školské ihrisko, pozemok, dvor. Súčasťou budovy je Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, ktoré zastrešuje všetky druhy zdravotného znevýhodnenia.

1.2 Charakteristika žiakov

Školu navštevujú žiaci s mentálnym postihnutím a žiaci s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným druhom postihnutia, teda žiaci s viacnásobným postihnutím.
Podľa druhu a stupňa postihnutia sa na základe psychologickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky zaraďujú na vzdelávanie do jednotlivých variantov nasledovne:
Variant A – žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia,
Variant B – žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia,
Variant C – žiaci s ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.
Žiaci s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa spravidla vzdelávajú v samostatných triedach.
Pri výchove a vzdelávaní venujeme zvýšenú pozornosť žiakom, ktorí majú pridružené postihnutie. Špeciálni pedagógovia úzko spolupracujú s odbornými pracovníkmi Centra špeciálno-pedagogického poradenstva - psychológmi, logopédmi, psychopédmi, somatopédmi, tyflopédmi, surdopédmi. Žiaci s kombinovaným postihnutím využívajú služby kvalifikovaných fyzioterapeutiek. Škola vytvára najlepšie podmienky pre žiakov s mentálnym a kombinovaným postihnutím z dôvodu nízkeho počtu žiakov v triede /priemerný počet žiakov v triede 6/, bezbariérových priestorov, výťahu, vstupov do budov školy.

1.3 Charakteristika pedagogického zboru

V pedagogickom zbore ŠZŠ pracujú:
Učitelia - špeciálni pedagógovia podľa aktuálnych potrieb spravidla v počte 25 - 30,
vychovávateľky podľa aktuálnych potrieb spravidla v počte 4 - 8,
nočné vychovávateľky v počte 3,
asistenti učiteľa podľa aktuálnych potrieb spravidla v počte7 - 10.
Všetci pedagogickí zamestnanci školy spĺňajú odborné a kvalifikačné predpoklady. Pedagogický zbor je 100% kvalifikovaný a svoju odbornosť si ďalej zvyšuje absolvovaním špecializačných, celoživotných vzdelávaní. Vedenie ŠZŠ podporuje ďalšie vzdelávanie všetkých pedagógov.

1.4 Prijímanie žiakov do školy

Do ŠZŠ v Námestove prijímame žiakov s mentálnym postihnutím na základe diagnostických vyšetrení a s informovaným súhlasom rodiča alebo inej fyzickej osoby než rodiča, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu alebo so súhlasom zástupcu

zariadenia, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť o výchovnom opatrení, predbežnom opatrení alebo ochrannej výchove, prijímame žiakov s preukázateľným mentálnym postihnutím, ktorí sa vzhľadom k mentálnemu postihnutiu nemôžu vzdelávať v základnej škole. Žiak s mentálnym postihnutím sa prijíma na základe jeho zdravotného znevýhodnenia /mentálnej retardácie/ zdokumentovaného vo vyplnenom a potvrdenom tlačive /Návrh/, ktorého súčasťou je správa z diagnostických vyšetrení s určenou diagnózou mentálna retardácia, odporúčania k výchove a vzdelávaniu žiaka a návrh na prijatie žiaka do ŠZŠ. Žiaka, ktorý bol prijatý zo základnej školy do ŠZŠ možno na základe výsledkov vstupného diagnostického vyšetrenia a po prerokovaní v pedagogickej rade zaradiť do vyššieho ročníka, pričom fyzický vek žiaka nesmie byť nižší než fyzický vek žiakov tohto ročníka.
Dieťa s mentálnym postihnutím môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku, ak nedosiahlo školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka.

1.5 Dlhodobé projekty

Dlhodobým prebiehajúcim projektom je *Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím.* Projekt je zameraný na zamestnanosť a sociálnu inklúziu s priamou podporou zamestnanosti občanov so zdravotným postihnutím. Máme zriadené chránené pracoviská: Vrátnica, Sociálna pracovníčka, pomocní asistenti. Cieľom bolo vytvorenie nových pracovných miest pre občanov so zdravotným postihnutím na dobu minimálne dvoch kalendárnych rokov. Ponúkli sme pomoc týmto spoluobčanom v ich neľahkej životnej situácii a umožnili sme im spätne sa začleniť do bežného pracovného života. Ďalším zámerom bola pomoc žiakom so zdravotným postihnutím a ich rodičom v Spojenej škole internátnej Námestovo, voči ktorým bola činnosť tejto chránenej dielne nasmerovaná a svojimi výslednými produktmi zabezpečili nepretržité potreby žiakov s viacnásobným postihnutím.
Žiaci sa pravidelne zúčastňujú projektu: *Učíme sa zdravo stravovať a pekne stolovať*. Projekt je zameraný na osvetu zdravej výživy, pitného režimu a prevenciu obezity spojený so skrášlením jedálenskej časti a s praktickými ukážkami základov stolovania a správania sa pri stole.
V rámci projektu *E vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a zdravotným postihnutím* bola zriadená mobilná učebňa IKT na výučbu žiakov vo všetkých predmetoch a pre pedagógov na prípravu na vyučovanie.
Škola je zapojená do projektu *Infovek* a ďalej do projektov *Modernizácia vzdelávacieho procesu* a *Modernizácia pedagogického procesu*, ktoré sú vypracované v súlade s Operačným programom Vzdelávanie Ministerstva školstva Slovenskej republiky.
V školskom roku 2013/2014 sme sa zapojili do medzinárodného projektu *Nasza sztuka – nasza integracja*, ktorého cieľom bolo vytvoriť a posilniť kontakty medzi poľskými kultúrnymi a slovenskými komunitami v prihraničných oblastiach. Tento projekt prispel k odstráneniu prekážok cezhraničných vzťahov v daných komunitách s priamym dopadom na integráciu týchto osôb v regiónoch. Po ukončení projektu sa vedúci jednotlivých skupín zapojených do projektu dohodli na prípadnej ďalšej spolupráci.
V školskom roku 2017/2018 sme sa zapojili do projektu *Podpora školskej inklúzie v ŠZŠ v Námestove* s konkrétnym cieľom zabezpečenia rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšenia výsledkov a kompetencií žiakov. Z projektu sme získali 2 asistentov učiteľa na dobu 3 rokov.

1.6 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca ŠZŠ s rodičmi žiakov sa neustále rozvíja, rodičia majú zriadenú vlastnú miestnosť, kde čakajú počas vyučovania na svoje deti. Zúčastňujú sa rôznych školských akcií, triednych rodičovských združení.
Rodičia, zákonní zástupcovia a verejnosť majú možnosť oboznámiť sa s chodom školy prostredníctvom informačného panelu pri vstupe do budovy školy, webovej stránky školy a článkov v regionálnych novinách.
Pri škole pracuje Združenie rodičov školy, ktoré sa stretáva na celoškolských rodičovských združeniach spravidla dvakrát ročne, v prípade potreby aj častejšie. Spolupracuje pri rôznych akciách organizovaných školou (Deň detí, Deň školy a rodiny, Deň výživy, Vianočné a Veľkonočné trhy).
Rada školy pri SŠI má 11 členov (2 pedagogickí pracovníci školy, 1 prevádzkový pracovník školy, 4 zástupcovia rodičov, 4 zástupcovia OÚ Žilina). Stretávanie RŠ sa uskutočňuje podľa potreby, spravidla štyrikrát ročne.
Rodičia využívajú služby CŠPP v zmysle konzultácií a poradenstva. CŠPP pomáha pri zabezpečovaní kompenzačných pomôcok pre žiakov s viacnásobným postihnutím.

1.7 Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Škola sa skladá z budovy školy, internátu a telocvične. ŠZŠ je dvojpodlažná. Na prízemí a poschodiach školy a internátu sa nachádzajú triedy vybavené podľa potreby nastaviteľným nábytkom s priestorom pre relaxáciu

a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania. Na každom poschodí školy sú bežné hygienické zariadenia a jedno hygienické zariadenie určené pre vozíčkarov. V škole sa nachádza aj zborovňa, riaditeľňa, kabinety, pracovne CŠPP, rehabilitácia. Špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania sú vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami. Dve učebne pre informatickú výchovu sú vybavené počítačmi s príslušným programovým vybavením, dataprojektormi, interaktívnou tabuľou a ďalšími prídavnými zariadeniami. Učebne pre žiakov s kombinovaným postihnutím sú vybavené špeciálnym nábytkom napr. vodné postele, prístrojmi /bioptron/, nástrojmi, pomôckami, technikou a materiálmi. Využívame špecializované učebne Snoezelen, prírodnú miestnosť, herňu, muzikoterapiu. Priestor rehabilitácie je vybavený cvičiacim rehabilitačným zariadením, polohovacím masérskym stolom s hydraulickým zariadením a hydroterapeutickými vaňami. Priestory pre telovýchovné aktivity sa realizujú v klasickej telocvični a telocvični určenej pre gymnastiku. Všetky sú s bezpečným povrchom, náradím, náčiním. Školský areál má pozemok, sad, viacúčelové ihrisko, relaxačné plochy.
Škola má bohatú knižnicu pre žiakov a učiteľov, ktorú využívajú žiaci ako čitáreň na hodinách slovenského jazyka a literatúry.
Žiaci navštevujú priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní – školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity. Tieto priestory sú vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie a pomôckami pre relaxáciu. Na spoločné aktivity, zážitkové a projektové vyučovanie sa využíva multimediálna učebňa. Priestory školskej jedálne slúžia pre spoločné stravovanie rešpektujúc hygienické normy. V závislosti od finančných možností sa budeme snažiť ďalej skvalitňovať vybavenie učební, dokupovať učebné pomôcky a v spolupráci so zriaďovateľom vykonávať opravy a rekonštrukcie v budove školy a jej areálu..

1.8 Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na upravené, estetické a bezpečné prostredie tried a ostatných priestorov školy, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi, pedagógmi a rodičmi.

1.9 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Škola zabezpečuje bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie. Na začiatku každého školského roka sú všetci žiaci poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a Školskom vnútornom poriadku, s ktorým oboznamujeme aj rodičov. Žiaci sú s pravidlami oboznamovaní aj v priebehu roka na vyučovacích hodinách a triednických hodinách, pri organizovaní exkurzií, výletov, vychádzok, kurzov. Zamestnanci školy absolvujú pravidelné školenia o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, v priebehu celého roka riaditeľka školy a bezpečnostný technik uskutočňujú pravidelné kontroly, ktoré vyhodnocujú a zabezpečujú odstraňovanie prípadných nedostatkov podľa výsledkov revízií.
Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje podľa § 2 ods. 24 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.
1) pri lyžiarskom výcviku má jeden inštruktor v skupine najviac osem žiakov,
2) pri školskom výlete je počet žiakov v skupine rovnaký alebo nižší ako počet žiakov v triede. Ak je počet žiakov v skupine pri školskom výlete vyšší ako počet žiakov v triede, riaditeľ školy zabezpečí účasť ďalšej poučenej plnoletej osoby. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických pracovníkov pri vzdelávaní sa uskutočňuje podľa platných noriem :

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrenie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku, dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Školský vzdelávací program Špeciálnej základnej školy v Námestove vychádza z výchovno - vzdelávacích cieľov stanovených v Zákone o výchove a vzdelávaní (Školský zákon) a Inovovaného vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

2.1 Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Školský vzdelávací program kladie dôraz na rozvoj osobnosti každého jedinca a na súlad so všeobecne uznávanými životnými a mravnými hodnotami. Dať každému žiakovi šancu, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a zažil úspech.

2.2 Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

2.2.1 Ciele výchovy a vzdelávania

Všeobecný cieľ výchovy a vzdelávania žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia vychádza z vízie koncepcie rozvoja školy na roky 2014-2019, v ktorej hlavným cieľom je pripraviť žiaka na samostatný život v spoločnosti do tej miery, do akej mu to jeho postihnutie dovoľuje.
Táto vízia koncepcie predurčuje zmeny v zameranosti kľúčových kompetencií (spôsobilosti). Východiskovou bázou k naplneniu tejto koncepcie je v rámci všestranného rozvoja osobnosti zameranie sa na získavanie všetkých možností rozvoja osobnosti žiaka v rámci výchovných predmetov (pracovné vyučovanie, výtvarná výchova a telesná výchova). Táto trojica špecifických predmetov pôsobí na rozvíjanie sociálnych a manuálnych zručností, lokomócie žiakov a pestuje u žiakov pracovné návyky, ktoré sú hlavným predpokladom pri zaradení sa žiakov v čo najvyššej miere samostatnosti v živote v spoločnosti.
Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná. Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážene rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2.2.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

2.2.3 Profil absolventa

Absolvent má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti.
Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

2.2.4 Pedagogické stratégie

Mimoriadny akcent kladieme na metódy a formy, ktoré by mal učiteľ využívať v našich podmienkach. Prostredníctvom moderných vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizovať žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívať ich doterajšiu slovnú zásobu a viesť ich stimulovať k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku. Pri vytváraní modelových situácií okrem racionálnych postupov používame aj rôzne imaginárne a emotívne pôsobenie na žiaka, ktoré sa nachádza v ríši rozprávok, hier, dramatického alebo výtvarného prejavu (tzv. zážitkové učenie). Využívame hlavne tieto osvedčené formy a metódy:

- Projektové vyučovanie
- Zážitkové vyučovanie
- Kooperatívne metódy vyučovania
- Inovatívne metódy vyučovania (využívanie IKT, práca s informáciami, interaktívnou tabuľou)
- Práca vo dvojiciach, skupinová práca, individuálna práca
- Didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť
- Práca s výukovými programami PC
- Hra

2.3 Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia

2.3.1 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,

- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

2.3.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

2.3.3 Profil absolventa

Absolvent primárneho stupňa vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni.
Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

Vzdelávanie je zamerané na maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej, na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich pripraviť na praktický život, na schopnosť žiakov osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

2.3.4 Pedagogické stratégie

Vo vyučovacom procese uplatňujeme inovatívne metódy vyučovania, čím sa skvalitňuje výučba:

- posilňovať u žiaka pozitívne sebahodnotenie a správanie,
- uplatňovať vo vyučovacom procese také metódy, ktoré podnecujú u žiakov zvedavosť a chuť po nových informáciách,
- vytvárať vhodnú pracovnú atmosféru,
- dať žiakovi možnosť zažiť úspech, pripravovať také úlohy, ktoré zohľadňujú jeho možnosti a schopnosti,
- zatraktívniť pracovné prostredie a mimovyučovacie aktivity.

2.4 Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

2.4.1 Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom primárneho vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je:

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- prispievať k maximálnemu rozvoju osobnosti žiaka, primerane k jeho schopnostiam a predpokladom,
- pripraviť žiaka na bežný život primerane k jeho schopnostiam.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov. Pri organizácii vyučovania sa odporúča predovšetkým blokové vyučovanie. Vyučovanie sa člení na vzdelávaciu a relaxačnú časť.

2.4.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

2.4.3 Profil absolventa

Absolvent by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností.
Čiastočne až úplne samostatne vykonávať sebaobslužné činnosti (signalizovať potrebu, hygienické návyky, spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní, stolovanie,...). Mať vybudované sociálne vzťahy v užšom (trieda, škola, učitelia, asistenti, spolužiaci atď.) a širšom (mimo zariadenia školy) sociálnom prostredí.
Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka (intelekt, pridružené postihnutia,...). Absolvent na základe výsledkov svojich individuálnych schopností sa môže zaradiť do praktickej školy (podľa možností a schopností jednotlivcov).
Absolvent programu primárneho vzdelávania disponuje v rámci svojich schopností týmito kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,
- v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu),
- dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,
- dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,
- využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa,
- osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,
- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku človeka.

2.5 Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

2.5.1 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je rozvinutie kľúčových kompetencií (spôsobilostí) na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti.
Obsah vzdelávania sa chápe ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať, rozširovať alebo redukovať, v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka.
Obsah učiva sa žiakovi, ktorý si vyžaduje predĺženie vzdelávania, patrične upravuje v IVP tak, aby bol primerane rozložený.
Obsah vzdelávania je vytvorený na troch úrovniach. Prvá, najnižšia, úroveň zahŕňa najnižšie požiadavky z hľadiska obsahu učiva a posledná, tretia, úroveň určuje najvyššie požiadavky. Vzhľadom na autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy je potrebné zdôrazniť, že voľba úrovne (obsahu vzdelávania) sa nemôže riadiť diagnostikovaným stupňom mentálneho postihnutia žiaka. Pre žiaka v rôznych vyučovacích predmetoch možno určiť rôznu úroveň obsahu vzdelávania.

2.5.2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z.. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

2.5.3 Profil absolventa

Žiak je pripravený na ďalšie vzdelávanie a prípravu na povolanie v praktickej škole alebo v odbornom učilišti v oblasti komunikácie, sociálnych a manuálnych zručností.

2.5.4 Pedagogické stratégie

V každej triede je zlúčených niekoľko ročníkov a žiaci sú aj viacnásobne postihnutí, čo si vyžaduje špecifické formy a metódy práce so žiakmi. Na vyučovaní sa pracuje zväčša individuálne, alebo vo dvojiciach. Každý žiak má vypracovaný IVP. Metódy a formy práce, ich logické usporiadanie a kombinovanie si volí učiteľ podľa predmetu, zamerania a konkrétnej situácie v triede so zameraním na motiváciu a usmernenie žiakov na vyučovaní a učení. Pri voľbe vyučovacích metód a foriem práce vychádzame z obsahového zamerania vyučovacej hodiny, no najmä z cieľov konkrétneho predmetu zameraných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov. Dôležité je prihliadanie na individuálne osobitosti žiakov. Vo vyučovacom procese, na hodinách jednotlivých predmetov, budeme využívať didaktickú techniku a IKT. Okrem všeobecne používaných metód, dôraz budeme klásť najmä na metódy motivačné, výkladovo-problémové, diskusné, heuristické, pokus, demonštrácia, inscenačné (hranie rolí), situačné a zážitkové metódy, dramatizáciu, metódy na rozvíjanie kritického a logického myslenia, tvorivosti a samostatnosti, ktoré žiakov učia nájsť pravidlo, zákonitosť a vyvodiť záver, poučenie s uplatnením pre život.
Na dosiahnutie cieľov jednotlivých vyučovacích predmetov vyučujúci budú využívať nielen triedu, ale aj špecializované učebne, knižnicu, vychádzky, exkurzie a ďalšie formy vyučovania – samostatná práca, práca vo dvojiciach, diferencované vyučovanie, skupinové vyučovanie s delením podľa náročnosti úloh (napr. v matematike, slovenskom jazyku), podľa úrovne, alebo aj náhodným výberom.
U žiakov budeme rozvíjať nielen základné poznatky, ale aj tvorivé myslenie, samostatnosť, snahu riešiť problémy, schopnosť objavovať a experimentovať, zručnosť vo vyhľadávaní a spracovávaní informácií, schopnosť hodnotiť seba i iných, ale i prijať názory iných, ochotu spolupracovať a toleranciu.
V oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, intolerancie a rasizmu, budeme organizovať tematické vyučovanie na hodinách výtvarnej výchovy - výtvarným spracovaním témy.
Prevencii drogových závislostí budeme venovať pozornosť priamo vo výchovno-vzdelávacom procese a organizovať celoškolské akcie na podporu zdravého životného štýlu.
Aktivity z oblasti environmentálnej výchovy sú zapracované do všetkých predmetov.

2.6 Zabezpečenie výučby pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Žiak ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú výlučne z jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, nemôže byť prijatý do špeciálnej školy.
ŠZŠ v Námestove zabezpečuje vzdelávanie pre týchto žiakov len v prípade, že je u týchto žiakov potvrdená mentálna retardácia, ktorá nevyplýva zo sociálne znevýhodneného prostredia.

2.7 Zakomponovanie prierezových tém

Do jednotlivých vyučovacích predmetov sú zakomponované povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a ľudských práv, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu. Uvedené témy sú aj súčasťou plánu práce príslušných koordinátorov.
Čitateľská gramotnosť a jazyková kultúra žiakov sa rozvíja na všetkých vyučovacích hodinách, ako aj v rámci školskej knižnice.
Témy finančnej gramotnosti sú zapracované do vyučovacích predmetov, ktoré umožňujú ich aplikáciu.
Celoškolské akcie taktiež zohľadňujú prierezové témy dané POP.

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:
1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

3.1 Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Základom hodnotenia žiaka je tradičná klasifikácia v päťstupňovej stupnici, slovné hodnotenie a kombinácia týchto dvoch spôsobov. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov s mentálnym postihnutím berieme do úvahy stupeň mentálneho postihnutia a vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.
V škole používame tieto spôsoby hodnotenia:

- priebežné hodnotenie: na spätnú väzbu používame stupnice, percentá, grafy, symboly, slovné ohodnotenie, neverbálne gestá,
- sebahodnotenie žiakov, portfolio: vedieme žiakov k tomu, aby popisne hodnotili sledovaný jav, sebahodnotenie býva konfrontované v diskusii s hodnotením spolužiakov a učiteľa. Jednou z osvedčených foriem je vytváranie si portfólia vlastných úspechov, ktoré obsahuje rôzne typy materiálov žiaka (písomné práce, projekty, záznamy, výtvarné a literárne práce, učiteľove záznamy, fotodokumentáciu zo súťaží a akcií školy, osobné vysvedčenia,...),
- hodnotenie na vysvedčení: v súlade s platnou legislatívou používame na záverečné hodnotenie klasifikáciu a slovné hodnotenie.

Pravidlá hodnotenia sú dané: Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.
Pri hodnotení vo všetkých predmetoch pristupujeme ku každému žiakovi individuálne, hodnotíme nielen jeho vedomosti a zručnosti, ale aj jeho snahu, zapájanie sa do činností, plnenie si povinností a pokrok.

3.2 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Škola má vypracované vlastné kritériá hodnotenia zamestnancov školy, ktoré sú súčasťou plánu práce školy. Hodnotenie zamestnancov sa bude vykonávať prostredníctvom:

- pozorovania (hospitácie)
- rozhovoru
- výsledkov žiakov
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania,
- tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy
- vzájomného hodnotenia učiteľov
- ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov

3.3 Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené. A preto, aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP. Dôraz je kladený na dve veci:

- konštatovanie úrovne stavu,
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Autoevalvácia

Autoevalvácia školy a jej ďalšia hodnotiaca činnosť slúži k poskytovaniu potrebnej spätnej väzby vedenia školy, ako sa škole darí napĺňať stanovené vzdelávacie zámery a ciele. Sú súčasne i hodnotením kvality školy a hodnotením kvality školského vzdelávacieho programu. Cieľom autoevalvácie je zistiť aktuálne informácie o stave školy a tak získať podklady pre plánovanie a realizáciu ďalšieho rozvoja. Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, ich reálnosť a stupeň dôležitosti.
- Posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe.
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, vrátane návrhov a opatrení.

Monitorujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelanie
- Vzájomnú spolupráca pedagógov
- Zosúladenie vzdelávania so školským vzdelávacím programom
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie - klímu školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania
- Efektivitu hodnotenia a sebahodnotenia žiakov
- Materiálno- technické zabezpečenie vzdelávacieho procesu
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov
- Vnímanie školy okolím a prezentácia školy

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Dotazníky, ankety pre žiakov, rodičov a absolventov školy
- Analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach
- Rozbor dokumentácie školy
- Písomné podklady (posudky, hodnotenia, inšpekčné správy, záznamy z kontrol...)
- Hospitačná a kontrolná činnosť, pozorovanie
- Porovnávacie previerky, vedomostné testy
- SWOT analýza

SWOT analýzu považujeme za otvorené sebahodnotenie školy ako organizácie.

Silné stránky	**Slabé stránky**
- Rozsah poskytovaných služieb - Výborná spolupráca so zriaďovateľom, radou školy a rodičmi - 100% kvalifikovanosť - Edukačné a terapeutické prístupy k žiakom školy - Dobré vybavenie školy PC technikou a pomôckami - Pedagogické praxe študentov	- Klesajúci počet žiakov A variantu - Potrebná rekonštrukcia školského pozemku a školských ihrísk - Vyžadujúca generálna oprava budovy internátu a zemných rozvodov v škole
Príležitosti	**Hrozby**
- Vytvorenie vlastného vzdelávacieho kurikulárneho programu - Komplexný špeciálnopedagogický servis - Zvýšenie podpory zo strany rodičov - Celoživotné priebežné odborné vzdelávanie pedagógov - Získavanie financií racionalizačnými opatreniami na vykrytie rekonštrukcií budov a školského pozemku s ihriskami	- Integrácia žiakov s MR do bežných škôl - Demografický pokles populácie - Zvyšovanie výdavkov na prevádzku - Nedostatok finančných prostriedkov na investície - Zvyšovanie cestovného žiakov - Vzdialenosť od miesta bydliska

IV. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

- Uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov.
- Motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.
- Sprostredkovať pedagogickým pracovníkom najnovšie poznatky (inovácie) z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied, ako aj z odboru.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon Špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie, knihovník atď.
- Zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti v dobiehajúcich ročníkoch), atď.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- Zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.
- Sprostredkúvať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

Snahou vedenia školy je trvalo podporovať a racionálne ovplyvňovať odborný a kariérny rast učiteľov. Z hľadiska širokospektrálnosti diagnóz u žiakov vytvárame na škole špecializované tímy odborníkov s preferenciou záujmu o jednotlivé kruhy diagnóz (autizmus, ťažké poruchy komunikačných zručností s potrebou AAK, bazálno-stimulačné techniky a terapie, špeciálno-pedagogická diagnostika a rozvojové stimulačné programy, alternatívne koncepcie vzdelávania, umelecko-remeselné rozvojové techniky). V príslušnej problematike stále zvyšujeme odbornosť zainteresovaných učiteľov a takýmto spôsobom v škole kumulujeme špecialistov v danej oblasti. Za dôležité pokladáme aj lektorské činnosti pre ostatné inštitúcie a najmä školy bežného typu.
Zapájame špeciálnych pedagógov do diskusií a konferencií v rámci štátu i medzinárodne. Podporujeme publikačnú činnosť a prezentáciu pedagogických úspechov.
Konkrétne rozpracovaný plán vzdelávacích aktivít je v *prílohe č.3*, ktorá je nedeliteľnou súčasťou ŠkVP ŠZŠ Námestovo.

Prílohy:
Príloha č.1
Obsah vzdelávania pre prípravný až 9. ročník pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Príloha č.2
Obsah vzdelávania pre prípravný až 10. ročník pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Príloha č. 3
Obsah vzdelávania pre prípravný až 10. ročník pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Príloha č. 4
Obsah vzdelávania pre prípravný až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím
Príloha č. 5
Obsah vyučovacieho predmetu Náboženská výchova

V. Školský učebný plán

ISCED 1
Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6+1	6	5	5	5	58+1
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7+1										7+1
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
												67+2
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
												11
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
												16
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova		0+1	0+1	0+1	0+1	1	1	1	1	1	5+4
												5+4
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4+1	4	4	39+1
	informatika						1	1	1	0,5+0,5	1	4,5+0,5
												43,5+1,5
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1+2	2+2	3+2	4+2	4+2	4+2	4+2	4+2	3,5+2,5	30,5+18,5
	svet práce									0,5+0,5	0,5+0,5	1+1
												31,5+19,5
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10+10
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
												20+10
Zdravie a pohyb	telesná výchova, telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
												20
Spolu povinná časť		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	**214**
Školský vzdelávací program		Pr.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	**37**
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		**20**	**22**	**23**	**24**	**25**	**26**	**26**	**28**	**28**	**29**	**251**

Poznámky:
1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Učiteľ môže s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods.14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).
3. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského psychológa, špeciálneho pedagóga, fyzioterapeuta s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
4. V 5. až 9. ročníku sú vyučovacie hodiny predmetov: pracovné vyučovanie, telesná a športová výchova delené. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov.
5. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie sa od 4. ročníka vyučuje v dvojhodinových, resp. trojhodinových vyučovacích celkoch. Maximálny počet žiakov v skupine je 6.
6. Počet hodín predmetov pracovné vyučovanie a výtvarná výchova je navýšený vzhľadom k zameranosti vzdelávania podľa koncepcie rozvoja osobnosti žiaka, nakoľko kladieme dôraz na zvyšovanie úrovne manipulačných, pracovných zručností, tvorivosti a estetiky so zreteľom na budúce profesijné smerovanie žiakov.
7. Predmety s časovou dotáciou 3,5 a 0,5 hodiny týždenne v ŠVP sú doplnené o časovú dotáciu 2,5 a 0,5 hodiny týždenne v ŠkVP a vyučujú sa ako trojhodinové/pracovné vyučovanie v 9.r./ a jednohodinové/svet práce/.
8. V 1. až 4. ročníku je v ŠkVP z disponibilných hodín navýšená vyučovacia hodina na predmet náboženská výchova.
9. V prípravnom ročníku rozširujeme predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti o jednu hodinu na posilnenie správnej výslovnosti žiakov.
10. V 5.ročníku rozširujeme časovú dotáciu predmetu slovenský jazyk a literatúra o jednu vyučovaciu hodinu z dôvodu posilnenia čitateľskej zručnosti.
11. V 7.ročníku rozširujeme časovú dotáciu predmetu matematika o jednu vyučovaciu hodinu z dôvodu posilnenia finančnej gramotnosti.
12. Do jednotlivých vyučovacích predmetov sú zakomponované povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a ľudských práv, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu. Uvedené témy sú aj súčasťou plánu práce príslušných koordinátorov. Celoškolské akcie taktiež zohľadňujú prierezové témy dané v POP za príslušné školské roky.
13. Témy finančnej gramotnosti sú zapracované do vyučovacích predmetov, ktoré umožňujú ich aplikáciu (Matematika v prípravnom až deviatom ročníku; Vecné učenie v prípravnom až treťom ročníku; Vlastiveda v štvrtom až šiestom ročníku; Občianska náuka v siedmom až deviatom ročníku).
14. Čitateľská gramotnosť a jazyková kultúra žiakov sa rozvíja na všetkých vyučovacích hodinách, ako aj v rámci školskej knižnice. Zvlášť sa o ňu dbá v aktivitách uvedených v nasledujúcom pláne.

Plán aktivít na rozvoj čitateľskej gramotnosti

Téma	**Cieľ**	**Zodpovední**	**Termín**
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na hodinách SJL	Riešiť úlohy so zameraním na získavanie a porovnávanie informácií, identifikovanie údajov.	učitelia SJL	priebežne
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na všetkých predmetoch v rámci medzipredmetových vzťahov	Porozumieť hovorenému a čítanému, chápať vzťahy a súvislosti, aplikovať ich.	všetci učitelia	priebežne
Exkurzie do školskej knižnice	Vedieť sa orientovať v školskej knižnici, vybrať si knihu podľa vlastného záujmu na prezeranie alebo čítanie.	učitelia SJL prípravný – 9. ročník	september, október
Recitačná súťaž Hviezdoslavov Kubín	Rozvíjať recitačné a interpretačné schopnosti žiakov.	učitelia SJL prípravný- 9. roč.	marec
Tvorba vlastného leporela alebo knihy, tvorba komiksov	Rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov. Vedieť vnímať ilustrácie v súvislosti s textom.	učitelia SJL, VYV pre prípravný – 9.roč.	apríl
Dramatizácie príbehov	Vedieť zdramatizovať časť prečítaného alebo vypočutého príbehu.	učitelia SJL pre 1. – 9. roč.	priebežne
Dopoludnia s rozprávkou	Poznávať rozprávky počúvaním nahrávok a hlasným čítaním rozprávkových príbehov.	učitelia SJL pre prípravný- 9. roč.	september
Čitateľský maratón	Zlepšovať techniku čítania hlasným čítaním textov.	učitelia SJL pre 5. - 9. roč.	máj

Hravé čítanie a čitateľská štafeta	Zlepšovať techniku čítania, zvyšovať záujem žiakov o čítanie využitím rozprávok, využívať maľované čítanie, zaraďovať čitateľské rozcvičky formou hrových aktivít, súťaží v čítaní	učitelia SJL pre prípravný -9. roč.	priebežne
Hodiny hlasného čítania	Zlepšovať čitateľské kompetencie hlasným čítaním textov. Uplatniť dialogizované čítanie, reprodukovanie obsahu podľa obrázkovej osnovy, hranie rolí, improvizačné aktivity.	učitelia SJL, MAT, DEJ, GEO, OBN, BIO, FYZ, CHEM.	priebežne
Hodiny tvorby literárnych projektov Literárna výstavka	Vedieť vypracovať projekt z prečítaného literárneho diela. Inštalovať výstavky prác žiakov, literárnych projektov.	učitelia SJL pre 8., 9. ročník	priebežne

ISCED 1
Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2+1	2	2	2	31+1
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1+1	1+1	1+1	1+1	1	1					8+4
													67+5
Človek a príroda	vecné učenie	1	2+1	2+1	2+1	2	2+1	2+1	3	3	3	3	25+5
													25+5
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	0+1	0+1	0+1	0+1	0+1	1	1	1	1	1	1	6+5
													6+5
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31
	informatika								1	1	1	1	4
													35
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4+1	4+1	5+1	4,5+1,5	4,5+1,5	4,5+1,5	46,5+7,5
	Svet práce									0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	1,5+1,5
													48+9
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	11+7
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
													22+11
Zdravie a pohyb	telesná výchova, telesná a športová výchova	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	22+11
Spolu povinná časť		18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	**225**
Školský vzdelávací program		Pr.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	**42**
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		**20**	**22**	**23**	**24**	**24**	**25**	**25**	**26**	**26**	**26**	**26**	**267**

Poznámky:
1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Učiteľ môže s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením

vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods.14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).
3. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského psychológa, špeciálneho pedagóga, fyzioterapeuta s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
4. Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci v našich podmienkach učiteľ a asistent učiteľa. Tento predmet rozširujeme v siedmom ročníku o jednu vyučovaciu hodinu.
5. Vyučovací predmet rozvíjanie grafomotorických zručností rozširujeme v 1. až 4.ročníku o jednu vyučovaciu hodinu z dôvodu potreby intenzívnejšieho rozvoja grafomotorických zručností.
6. V 1. až 4. ročníku je v ŠkVP z disponibilných hodín navýšená vyučovacia hodina na predmet náboženská výchova.
7. V ročníkoch 1., 2., 3., 5., 7., sme rozšírili vyučovací predmet vecné učenie o jednu vyučovaciu hodinu z dôvodu prepojenia vedomostí s praktickými zručnosťami.
8. V 5. až 10. ročníku sú vyučovacie hodiny predmetov pracovné vyučovanie, telesná a športová výchova delené. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Maximálny počet žiakov v skupine je 6. Predmet Pracovné vyučovanie vyučujeme oddelene pre chlapcov a dievčatá.
9. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie od 5. ročníka vyučujeme v dvojhodinových, resp. trojhodinových celkoch.
10. Predmety s časovou dotáciou 4,5 a 0,5 hodiny týždenne v ŠVP sú doplnené o časovú dotáciu 1,5 a 0,5 hodiny týždenne v ŠkVP.
11. Počet hodín predmetov pracovné vyučovanie, výtvarná výchova, telesná a športová výchova je navýšený vzhľadom k zameranosti vzdelávania podľa koncepcie rozvoja osobnosti žiaka. Dôraz sa kladie na zvyšovanie úrovne koordinačných, motorických schopností, manipulačných, pracovných zručností, tvorivosti a estetiky so zreteľom na budúce smerovanie žiakov do PrŠ.
12. Do jednotlivých vyučovacích predmetov sú zakomponované povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a ľudských práv, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu. Uvedené témy sú aj súčasťou plánu práce príslušných koordinátorov. Celoškolské akcie taktiež zohľadňujú prierezové témy dané v POP.
13. Témy finančnej gramotnosti sú zapracované do vyučovacích predmetov, ktoré umožňujú ich aplikáciu (Vecné učenie v druhom až desiatom ročníku, Matematika v druhom až desiatom ročníku).
14. Čitateľská gramotnosť a jazyková kultúra žiakov sa rozvíja na všetkých vyučovacích hodinách, ako aj v rámci školskej knižnice. Zvlášť sa o ňu dbá v aktivitách uvedených v nasledujúcom pláne.

Plán aktivít na rozvoj čitateľskej gramotnosti

Téma	**Cieľ**	**Zodpovední**	**Termín**
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na hodinách SJL, RKS	Riešiť úlohy so zameraním na získavanie a porovnávanie informácií, identifikovanie údajov.	učitelia SJL, RKS	priebežne
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na všetkých predmetoch v rámci medzipredmetových vzťahov	Porozumieť hovorenému a čítanému, chápať vzťahy a súvislosti, aplikovať ich.	všetci učitelia	priebežne
Exkurzie do školskej a mestskej knižnice	Vzbudiť v žiakoch záujem o detskú literárnu tvorbu.	Vyučujúci SJL, RKS	marec
Beseda o detskej literárnej tvorbe	Vzbudiť v žiakoch záujem o detskú literárnu tvorbu.	Vyučujúci SJL, RKS	marec
Tvorba vlastného leporela, knihy	Rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov.	Vyučujúci VYV, RNP-PRŠ, PNV, SJL, RKS	November, apríl
Výstavky kníh detských autorov, vlastnej tvorby	Čiastočne tvoriť úsudok o texte využívajúc obrazové informácie z kníh detskej literatúry.	Triedni učitelia	marec
Dramatizácie príbehov	Spájať myšlienky z textu, aby poskytli interpretácie charakterových vlastností postáv.	Vyučujúci SJL, RKS	priebežne
Práca s rozprávkou	Usudzovať o vlastnostiach,	Vyučujúci SJL,	priebežne

	pocitoch a motivácii konania hlavných postáv, ktoré z textu priamo vyplývajú.	RKS	
Literárne súťaže	Rozlíšiť a interpretovať komplexne informácie z rôznych častí textu.	Vyučujúci SJL, RKS	marec
Hodiny hlasného čítania	Zamerať sa na zvládnutie techniky čítania.	Učitelia B variantu	priebežne
Rozhlasové literárne relácie	Porozumieť hovorenému slovu ako súčasti interpretácie textu.	Vyučujúci SJL, RKS	December, máj
Tvorba obálky na knihu, záložky, príprava pomôcok k dramatizácii /PNV,VYV/	Rozvíjať tvorivosť a fantáziu u žiakov.	Vyučujúci PNV,VYV	Február, marec
Vianočná akadémia	Prezentácia pripraveného programu.	Učitelia B variantu	december
Tvorba násteniek autorov detskej literatúry	Poznať život a tvorbu autorov detskej literatúry.	Vyučujúci SJL, RKS	september
Účasť na divadelných predstaveniach realizovaných v našej škole	V rámci možností zhodnotiť kompozíciu príbehu.	Vyučujúci SJL, RKS	priebežne

ISCED 1
Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským alebo vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4+ 1	4+ 1	4+1	4+1	4+1	3+ 2	3+2	3+1	3+1	3+1	3+1	38+13
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2+1	2+1	2+1	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	15+11
													71+24
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
													11
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova								1	1	1	1	4
													4
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
	informatika								0,5+ 0,5	0,5+ 0,5	0,5+ 0,5	0,5+ 0,5	2+2
													24+2
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	4	3	3	2,5+ 0,5	3,5+ 0,5	3,5+ 0,5	3,5+ 0,5	31+2
													31+2
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
													22
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2	29
Spolu povinná časť		18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	**192**
Školský vzdelávací program		Pr.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Voliteľné hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	**28**
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**20**	**220**

Poznámky:
1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Učiteľ môže s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods.14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).

3. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského psychológa, špeciálneho pedagóga, fyzioterapeuta s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.
4. Žiaci sa vzdelávajú podľa IVP, vyučovanie sa člení na vzdelávaciu a relaxačnú časť.
5. Počet hodín pre predmety pracovné vyučovanie, rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie komunikačnej schopnosti je navýšený vzhľadom k zameranosti vzdelávania podľa koncepcie rozvoja osobnosti žiaka. Dôraz sa kladie na zvyšovanie úrovne samostatnosti v sebaobslužných, hygienických a pracovných zručnostiach. V predmete rozvíjanie grafomotorických zručností je potrebné zlepšovať jemnomotorické zručnosti ich presnosť a koordináciu a manipuláciu spísadlom. V rámci predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti stimulujeme reč, jazykové schopnosti, dorozumievanie sa a porozumenie.
6. Predmety s časovou dotáciou 0,5; 2,5; 3,5 hodiny týždenne v ŠVP sú doplnené o časovú dotáciu 0,5 hodiny týždenne v ŠkVP a vyučujú sa ako jednohodinové.
7. Do jednotlivých vyučovacích predmetov sú zakomponované povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a ľudských práv, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu. Uvedené témy sú aj súčasťou plánu práce príslušných koordinátorov. Celoškolské akcie taktiež zohľadňujú prierezové témy dané v POP.
8. Témy finančnej gramotnosti sú zapracované do vyučovacích predmetov, ktoré umožňujú ich aplikáciu (Matematika v prípravnom až desiatom ročníku; Vecné učenie v prípravnom až desiatom ročníku).
9. Čitateľská gramotnosť a jazyková kultúra žiakov sa rozvíja na všetkých vyučovacích hodinách v rámci všetkých predmetov, ako aj v rámci školskej knižnice. Okrem toho je vypracovaný plán aktivít, ktoré sa zvlášť podieľajú na rozvoji čitateľskej schopnosti.

Plán aktivít na rozvoj čitateľskej gramotnosti

Téma	**Cieľ**	**Zodpovední**	**Termín**
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na hodinách RKS	Riešiť úlohy so zameraním na získavanie a porovnávanie informácií, identifikovanie údajov.	učitelia RKS	priebežne
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na všetkých predmetoch v rámci medzipredmetových vzťahov	Porozumieť hovorenému a čítanému, reprodukovať, chápať vzťahy a súvislosti, aplikovať ich.	všetci učitelia	priebežne
Exkurzie do školskej knižnice	Zoznámiť žiakov s poslaním školskej knižnice, vzbudiť vzťah ku knihe, motivovať ich k ďalším návštevám knižnice.	všetci učitelia	priebežne
Tvorba nástenieк	Sprostredkovať informácie prostredníctvom obrázkov a orientovať sa v nich.	všetci učitelia	priebežne
Dramatizácie príbehov	Prejaviť sa prostredníctvom hraných rolí, rozvíjať slovnú zásobu a vyjadrovacie schopnosti.	všetci učitelia	november
Vianočná besiedka	Prezentovať sa v širšej sociálnej skupine.	všetci učitelia	december
Literárny karneval	Predstaviť hranú postavu kostýmom, pohybovým a slovným vyjadrením.	všetci učitelia	február
Recitačná súťaž	Zdokonaľovať recitačné schopnosti.		marec
Tvorba vlastného leporela alebo knihy	Rozvíjať fantáziu, predstavivosť, slovnú zásobu žiakov, schopnosť čítať a získavať informácie pomocou obrázkov.	všetci učitelia	apríl
Dopoludnie s rozprávkou	Porozumieť informáciam a interpretovať ich.	všetci učitelia	máj

ISCED 1
Rámcový učebný plán pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	2	2	2	2	2	5	5	5	5	5	35
	rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností	8	7+1	8+1	8	7+1	4+1	4+1	2+1	2+1	2+1	52+8
	rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	1+1	1	1	1+1	1+1						5+3
												92+11
Človek a príroda	vecné učenie		1+1	1+1	1+1							3+3
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
												10+3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	3	3				8
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
												17
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova						1	1	1	1	1	5
												5
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	38
	informatika								1	1	1	3
												41
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	2	2	2	2	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	19+ 5
												19+ 5
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
												20
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova, telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
												20
Spolu povinná časť		19	20	22	22	22	23	23	24	24	25	**224**
Školský vzdelávací program		Pr.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Voliteľné hodiny		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	**19**
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny		**20**	**22**	**24**	**24**	**24**	**25**	**25**	**26**	**26**	**27**	**243**

Poznámky:
1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Učiteľ môže s prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods.14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).
3. Žiaci sa vzdelávajú podľa IVP.
4. Počet hodín predmetov pracovné vyučovanie, rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností je navýšený vzhľadom k zameranosti vzdelávania podľa koncepcie rozvoja osobnosti žiaka. Dôraz sa kladie na zvyšovanie úrovne samostatnosti v sebaobslužných, hygienických a pracovných zručnostiach.
5. V predmete rozvíjanie grafomotorických zručností je potrebné zlepšovať jemnomotorické zručnosti ich presnosť a koordináciu a manipuláciu spísadlom.
6. V rámci predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností stimulujeme reč, jazykové schopnosti, dorozumievanie sa, porozumenie a adekvátne správanie sa v sociálnych situáciách.
7. Do jednotlivých vyučovacích predmetov sú zakomponované povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a ľudských práv, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu. Uvedené témy sú aj súčasťou plánu práce príslušných koordinátorov. Celoškolské akcie taktiež zohľadňujú prierezové témy dané POP.
8. Témy finančnej gramotnosti sú zapracované do vyučovacích predmetov, ktoré umožňujú ich aplikáciu.
9. Čitateľská gramotnosť a jazyková kultúra žiakov sa rozvíja na všetkých vyučovacích hodinách v rámci všetkých predmetov, ako aj v rámci školskej knižnice. Okrem toho je vypracovaný plán aktivít, ktoré sa zvlášť podieľajú na rozvoji čitateľskej schopnosti.

Plán aktivít na rozvoj čitateľskej gramotnosti

Téma	**Cieľ**	**Zodpovední**	**Termín**
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na hodinách SJL a RKS	Riešiť úlohy so zameraním na získavanie a porovnávanie informácií, identifikovanie údajov.	učitelia SJL, RKS	priebežne
Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na všetkých predmetoch v rámci medzipredmetových vzťahov	Porozumieť hovorenému a čítanému, reprodukovať, chápať vzťahy a súvislosti, aplikovať ich.	všetci učitelia	priebežne
Exkurzie do školskej knižnice	Zoznámiť žiakov s poslaním školskej knižnice, vzbudiť vzťah ku knihe, motivovať ich k ďalším návštevám knižnice.	všetci učitelia	priebežne
Tvorba násteniek	Sprostredkovať informácie prostredníctvom obrázkov a orientovať sa v nich.	všetci učitelia	priebežne
Vianočná besiedka	Prezentovať sa v širšej sociálnej skupine.	všetci učitelia	december
Literárny karneval	Predstaviť hranú postavu kostýmom, pohybovým a slovným vyjadrením.	všetci učitelia	február
Recitačná súťaž	Zdokonaľovať recitačné schopnosti.		marec

VI. Obsah vzdelávania

V rámci jednotlivých vyučovacích predmetoch sú vymedzené výchovno-vzdelávacie ciele, obsah a rozsah vyučovania podľa učebného plánu v jednotlivých postupových ročníkoch.
Obsah vzdelávania:

- je vypracovaný pre všetky vyučovacie predmety uvedené v UP podrobne pre prípravný, prvý až desiaty ročník tak, aby podľa nich mohli učiť všetci učitelia daného vyučovacieho predmetu,
- jednotlivých vyučovacích predmetov má jednotný formát spracovania,
- jednotlivých vyučovacích predmetov svojím názvom a počtom hodín zodpovedá UP.

Obsah vzdelávania ŠZŠ pre prípravný, prvý až desiaty ročník je uvedený v *prílohe č.1*, 2, 3, 4, ktorý je nedeliteľnou súčasťou ŠkVP.
Obsah vzdelávania vyučovacích predmetov má tieto časti:

- Záhlavie – názov predmetu, časový rozsah výučby, názov ŠVP, názov ŠkVP, ročník v ktorom sa vyučuje, stupeň vzdelania, forma štúdia, vyučovací jazyk
- Charakteristiku vyučovacieho predmetu
- Ciele vyučovacieho predmetu
- Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti
- Stratégie vyučovania
- Učebné zdroje
- Hodnotenie
- Obsah vzdelávania (učivo)

VII. Obsah vzdelávania vyučovacieho predmetu Náboženská výchova

Povinne voliteľný predmet: Náboženská výchova
Obsah vzdelávania povinne voliteľného predmetu náboženská výchova pre prípravný, prvý až desiaty ročník ŠZŠ v Námestove je v *prílohe č.5*, ktorá je neodeliteľnou súčasťou ŠkVP.
Obsah vzdelávania yučovacieho predmetu náboženská výchova **má tieto časti**:

- Záhlavie – názov predmetu, časový rozsah výučby, názov ŠVP, názov ŠkVP, ročník v ktorom sa vyučuje, stupeň vzdelania, forma štúdia, vyučovací jazyk
- Charakteristiku vyučovacieho predmetu
- Ciele vyučovacieho predmetu
- Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti
- Stratégie vyučovania
- Učebné zdroje
- Hodnotenie predmetu
- Obsah vzdelávania (učivo)

Evidencia zmien

Dátum schválenia ŠkVP:		
28.8.2009		
Dátum schválenia ŠkVP pedagogickou radou:		
31.8.2009		
Dátum zmeny	**Obsah zmeny**	**Strana**
31.8.2010	Zmena údajov, aktualizácia textov, tabuliek	1 – 30
31.8.2011	Zmena údajov, aktualizácia textov, tabuliek Zmena hodnotenia a klasifikácie - Metodický pokyn č. 32-34/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým, stredným, ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1	1 – 30
31.8.2012	Zmena údajov, aktualizácia textov, tabuliek Zmena blokového vyučovania na klasické vyučovanie v A variante v prípr.-4. roč. ŠZŠ	1 – 30
31.8.2013	Zmena údajov, aktualizácia textov, tabuliek	1 – 30
31.8.2014	Zmena údajov, aktualizácia textov, tabuliek	1 – 30
31.8.2015	Zmena údajov, aktualizácia textov, tabuliek Zmena blokového vyučovania na klasické vyučovanie v B variante Zmena hodnotenia a klasifikácie - Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie	1 – 30
31.8. 2016	Zmeny v rámcovom učebnom pláne pre prípr., 1., 2., 5., 6. roč. ŠZŠ /viď prílohy/	
31.08. 2017	Zmeny v rámcovom učebnom pláne a obsahu pre 3., 7. Roč. ŠZŠ	
31.08.2017	Prerokovanie Inovovaného ŠkVP v PR	

Príloha č. 1

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

PRE 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	8	8	8	7	6	6	5	5	5
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	8	8	8	8	7	6	5	5	5

Charakteristika vyučovacieho predmetu v 1. – 4. ročníku
Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Predmet dbá na rozvoj čitateľskej gramotnosti uplatňovaním príslušných metód.

Ciele vyučovacieho predmetu v 1. – 4. ročníku
Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.
Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.
Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
KOMUNIKÁCIA A SLOH
ČÍTANIE A LITERATÚRA

V 1. až 3. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
- písanie

KOMUNIKÁCIA A SLOH
- komunikácia, ústny prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA
- technika čítania
- literárna výchovy

V 4. až 5. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA
- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina
- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH
- sloh, komunikácia

- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

V **6. až 9. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová rovina
- tvarová rovina
- skladobná rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- postupne poznáva niektoré hlásky a príslušné písmená, číta jednoslabičné, dvojslabičné, viacslabičné slová, postupne číta s porozumením,
- rozvojom čitateľskej gramotnosti si rozvíja kvalitu rečového prejavu a zlepšuje slovnú zásobu,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- rozvíja psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania, vie sa písomne vyjadrovať,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- uplatňuje základné myšlienkové operácie /analýzu, syntézu, indukciu, dedukciu, abstrakciu, generalizáciu),
- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- dokáže formulovať a klásť otázky, odpovedá na ne s využitím získaných informácií,
- vie používať informácie a pracovať s nimi,
- dokáže identifikovať hlavné zložky situačného problému a hľadá vzťahy medzi nimi
- rozpozná problém, vytvára si vlastný názor, o svojom hľadisku je schopný diskutovať.

Osobnostné kompetencie:

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- nachádza si svoje miesto v spoločnosti iných ľudí, rozhoduje o svojich hodnotách a cieľoch,
- dokáže nezraňujúcim spôsobom vyjadriť nepríjemné emócie druhým ľuďom, spracovať svoje emócie a udržať si nadhľad,
- oceňuje schopnosti druhých ľudí, čerpá poučenie z toho, čo si druhí myslia, hovoria a robia,
- kontroluje vlastné konanie, je pripravený niesť zodpovednosť.

Sociálne kompetencie:

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- akceptuje druhých ľudí takých, akí sú,
- dokáže určitý čas sústredene počúvať iných ľudí.
- dokáže spolupracovať v skupine,
- je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy,
- podporuje tímovú prácu, v skupine sa správa podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- rozumie prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže adekvátne reagovať,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- prostredníctvom literatúry je vyvolaný pocit radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.

Stratégia vyučovania:
Prvky projektového vyučovania, prvky blokového vyučovania, THV (metódy), aktivizačné a motivačné metódy, metódy vytvárania zručností a návykov, fixačné metódy, slovné metódy (rozprávanie, rozhovor, beseda), metódy práce s textom, čitateľské stratégie, demonštrácia – predvádzanie, didaktická hra, práca do dvojiciach, skupinová práca, práca s výukovými programami PC (IKT), metódy hodnotenia a sebahodnotenia.

Učebné zdroje:
Učebnice schválené MŠ SR, pre ŠZŠ, doplnkové texty, mimočítankové texty detskej literatúry a detských časopisov, krásna literatúra, pracovné zošity a materiály vypracované učiteľom, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi, encyklopédie, CD, DVD, PC.
Šlabikár, pracovné listy, krásna literatúra, leporelá, slabikové tabuľky S. Škultétyová, J. Rohovská: Moje čítanie 1, 2, 3 časť. Pracovné listy ku knihe (S. Škultétyová, J. Rohovská), slabikové tabuľky.
V. Maňková, A. Demianičová: Čítanka pre 3. ročník ŠZŠ 1. a 2. Časť. Pracovné listy k Čítanke (V. Maňková, A. Demianičová).
A. Demianičová, V. Maňková: Čítanka pre 4. ročník ŠZŠ. Pracovné listy k Čítanke pre 4. ročník ŠZŠ (V. Maňková, A. Demianičová). Pracovné listy z písania pre 4. ročník ŠZŠ (J. Píšová).
Slovenský jazyk pre 4. ročník ŠZŠ (E. Gelányiová, A. Michalová, A. Pavlovičová). Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 4. ročník ŠZŠ (E. Gelányiová, A. Michalová).
platného školského zákona.
Učebnica Slovenský jazyk pre 5.ročník ŠZŠ, SPN 2006, autorky: Eva Brestenská, Mária Dobeková. Pracovný zošit zo Slovenského jazyka pre 5. ročník ŠZŠ, SPN 1999, autorky Eva Brestenská, Mária Dobeková. Čítanka pre 5. ročník ŠZŠ, SPN 2005, autorka Anna Demianičová. Pracovné listy k čítanke, SPN 2008, autorka Veronika Maňková.
Učebnica Slovenský jazyk pre 6.ročník ŠZŠ, SPN 2006, autorky: Eva Brestenská, Mária Dobeková. Pracovný zošit zo Slovenského jazyka pre 6. ročník ŠZŠ, SPN 1999, autorky Eva Brestenská, Mária Dobeková. Čítanka pre 6. ročník ŠZŠ, SPN 2005, autorka Anna Demianičová.
Učebnica Slovenský jazyk pre 7. ročník ŠZŠ, SPN 2006, autorky: Eva Brestenská, Mária Dobeková. Pracovný zošit zo Slovenského jazyka pre 7. ročník ŠZŠ, SPN 1999, autorky Eva Brestenská, Mária Dobeková. Čítanka pre 7. ročník ŠZŠ, SPN 2005, autorka Anna Demianičová.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s mentálnym postihnutím, schváleným MŠVVaŠ SR.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 1. ročníku

Časový rozsah: 264 h/ročne
ŠVP: 8 h/t 264 h/ročne
ŠkVP: 0 h

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Písanie** **Nácvik písania**	Pri výcviku písania sa vytvárajú potrebné hygienické pracovné a estetické návyky. Žiaci sa učia správne zaobchádzať s písacími nástrojmi a materiálom a dbať na úhľadnú úpravu. Grafický záznam sa vhodne motivuje a sprevádza slovom. Určené cvičenia sa postupne rozvíjajú, opakujú a zdokonaľujú. - Cviky na prípravné písanie nepodopretou rukou. - Správne držanie ruky – čmáranie rudkou, kriedou, fixkou, progresom. - Dotyky, voľné čmáranie a krúženie, oblúky. - Nacvičuje sa držanie ceruzky pri písaní v liniatúre, prvky prvých písmen. Využitie týchto prvkov na nácvik písania	-zvláda potrebné hygienické pracovné a estetické návyky -vie správne zaobchádzať s písacími nástrojmi - osvojí si grafický záznam a sprevádza ho slovom - vie zopakovať určené cvičenia - zvláda písanie nepodoprenou rukou, - dokáže čmárať a robiť krúživé pohyby - osvojí si správne držanie ceruzky pri písaní, pri písaní písmen - vytvára si nácvik písania písmen - dokáže prepísať slabiky a slová z tlačených do písaných - zvládne diktát písmen s slabík

	písmen. Písanie písmen, ktoré sa žiaci učia čítať. Písmená sa nacvičujú v poradí podľa postupu v čítaní. Písanie slabík a krátkych slov zložených z osvojených písmen. Prepis slabík a slov z tlačeného do písaného písma. Diktát písmen a slabík.	
KOMUNIKÁCIA A SLOH **Komunikácia, ústny prejav**	Nácvik vyjadrovania a výslovnosti žiakov. Nácvik vecných formulácií, pozdravy, krátke oznámenia, prosba, poďakovanie.	- rozširuje si slovnú zásobu - vie uplatniť ústretovú komunikáciu - vie tvoriť jednoduché vety - vie postrehnúť rozdiely, zmeny - sleduje obrázky zľava doprava, orientuje sa v riadku - vie vyjadriť oznam, prosbu, poďakovanie
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania**	Poznávanie samohlások a, e, i, o, u, y a príslušných malých a veľkých písmen. Rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások. Poznávanie a čítanie spoluhlások m, M, I, L, v, V, t, T, p, P, j, J. Nácvik čítania otvorených a zatvorených slabík s osvojeným písmenom. Čítanie a výslovnosť mäkkých slabík le, li, te, ti, ne, ni, de, di. Čítanie jednoslabičných, dvojslabičných a niektorých trojslabičných slov zložených najmä z otvorených slabík. Čítanie jednoduchých viet. Čítanie písaného písma.	-Poznáva samohlásky a, e, i, o, u, y - vie rozlíšiť krátke a dlhé samohlásky - vie čítať spoluhlásky M, m L,l, V,v, T,t, p,P, j,J - vie čítať jednoslabičné a dvojslabičné, trojslabičné slová - zvláda čitanie jednoduchých viet a písaného písma
Literárna výchova	Cieľom literárnej výchovy v 1.ročníku je predovšetkým výchova pozorného detského poslucháča. Žiaci sa učia počúvať a pokúšajú sa rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky založené na jednoduchom časovom radení opakovaných a obmieňaných dejov. Učia sa počúvať a vnímať krátky príbeh, pokúšajú sa ho dramatizovať, prípadne ilustrovať. Učia sa memorovať jednoduché rečňovanky. Tieto zručnosti si žiaci osvojujú - pri počúvaní ukážok z literatúry pre deti zo zvukových nahrávok, - pri sledovaní videoprogramov, - sledovanie bábkových hier (v triede a z televízneho vysielania). Príležitostné návštevy detských bábkových divadiel. Pokus o dramatizáciu s aplikáciami, plošnými bábkami, s maňuškami a podobne. Nácvik a memorovanie jednoduchých básničiek, rečňovaniek a vyčítaniek od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby	-dokáže počúvať a prerozprávať dej podľa časového sledu -dokáže počúvať príbeh, zdramatizovať ho, prípadne ilustrovať - vie memorovať jednoduché rečňovanky -vie vykonať dramatizáciu s bábkami, maňuškami

	(napr. K. Bendová, V. Šimková – J. Domasta; J. Andel; J. Turan; F. Hrubín a iní). Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky o deťoch a zvieratkách (napr. M. Ďuríčková, M. R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska a iní). Obrázkové knižky (V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová a iní).	

*****O čítanie s porozumením sa snažíme už od nácviku čítania jednotlivých hlások.

Ciele 1.ročníka:
- Postupne poznávať niektoré hlásky a príslušné písmená, čítať jednoslabičné a dvojslabičné slová.
- Rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.
- Dodržať medzipredmetové vzťahy v maximálne možnej miere tým, že témy z predmetu Vecné učenie zakomponujeme do ostatných predmetov súbežne.

Obsah predmetu : Slovenský jazyk a literatúra v 2. ročníku

Časový rozsah: 264 h/ročne
ŠVP: 8 h/t 264 h/ročne
ŠkVP: 0 h

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Písanie**	Vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi. Naučiť sa písať písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia písať. S ťažšími tvarmi veľkých písmen sa žiaci oboznámia, nemusia ich dokonale zvládnuť. Písanie slabík a slov. Nacvičovanie písmen v poradí podľa postupu v čítaní. Cvičenia na písanie: -prvky písaných písmen, -písané písmená, -spájanie písmen do slabík -odpisovanie písaného písma -prepisovanie slabík a slov -písanie krátkych viet -písanie slabík a jednoduchých slov podľa diktátu.	- pri písaní uplatňuje hygienické, pracovné a estetické návyky - napíše písmená malej a veľkej písanej abecedy, ktoré sa učí čítať - spája písmená do slabík, odpisuje písané písmo, prepisuje slabiky a slová, píše krátke vety, diktát slabík a jednoduchých slov.
KOMUNIKÁCIA A SLOH **Komunikácia, ústny prejav**	Nácvik krátkych hovorených prejavov, vyjadrovanie osobných zážitkov a skúseností, formulácia odpovedí na otázky, formulácia želania, prosby, poďakovania. Opísanie jednoduchej známej činnosti,	- opíše svoj zážitok - vyjadrí osobný zážitok - formuluje odpovede na otázky - vie poprosiť, poďakovať, vyjadriť želanie - opíše jednoduchú známu

	osoby, zvieraťa, veci.	činnosť, osobu, zviera, vec
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania**	Poznávanie a čítanie spoluhlások s,S, n,N, d,D, z,Z, b,B, h,H, k,K, š,Š, c,C, r,R, č,Č, ž,Ž, ď,Ď, ť,Ť, ň,Ň, ľ,Ľ. Čítanie písanej abecedy. Rozvíjanie fonetického sluchu. Čítanie dvojslabičných a viacslabičných slov, zložených z otvorených slabík (typu mama, veselo). Automatizácia čítania jednoslabičných slov typu les. Čítanie zatvorených slabík a dvojslabičných slov, ktoré majú zatvorenú slabiku na začiatku alebo na konci. Automatizácia čítania niektorých dvojslabičných slov ako celkov viazaných slabikovaním. Čítanie vety s jednoduchou skladbou a slovníkom, ktoré sú obsahom primerané schopnostiam žiakov. Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.	- pozná a prečíta všetky tvary predpísaných spoluhlások - číta jedno, dvoj a viacslabičných slov s otvorenou i zatvorenou slabikou (na začiatku i na konci) a viet s jednoduchou skladbou a slovníkom.
Literárna výchova	Cieľom literárnej výchovy je približovať deťom literatúru, vyvolávať pocit radosti pri počúvaní rozprávok, príbehov zo života detí a zvierat, pri memorovaní detských rečňovaniek a vyčítaniek, pri sledovaní bábkových scénok, počúvaní vybraných zvukových nahrávok a sledovaní videoprogramov. Prostredníctvom zážitkov, ktoré poskytuje literatúra, upevňovať citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju. Viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácii primeraných literárnych diel. Prebúdzať u žiakov záujem o poznávanie kníh. Všímať si osoby vystupujúce v rozprávkach, poviedkach, rozlišovať hlavnú postavu (hrdinu), vyvolávať v deťoch predstavu miesta a času deja. Navštíviť počas roka aspoň dve detské filmové alebo divadelné predstavenia. Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú počúvaním ukážok z	- odpovedá na otázky z obsahu čítaného textu - pozorne vníma rozprávky, príbehy, bábkové scénky, zvukové a video nahrávky - samostatne prednesie, rozpráva a dramatizuje primerané literárne dielo, prípadne jeho časť, postrehne a rozlíši hlavné postavy, miesto a čas deja. - rozvojom čitateľskej gramotnosti si rozvíja kvalitu rečového prejavu a zlepšuje slovnú zásobu

	literatúry pre deti a mládež. Recitovať rečňovanky a krátke básne od autorov detskej literatúry a z ľudovej tvorby (napr. M. Ďuríčková, J. Andel, J. Navrátil, J. Čapek, J. Hála, Povedačky, Rapotanky). Počúvanie a reprodukcia krátkej rozprávky od autorov detskej literatúry (napr. M. Rázusová- Martáková, J. Pavlovič, J. Čapek, L.N.Tolstoj, M. Lukešová). Počúvať rozprávanie o deťoch a zvieratkách (M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová). Obrázkové knihy (V. Machaj, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová).	

Ciele 2. ročníka:
Opakovať známe písmená z 1. ročníka,
- osvojovať si zručnosť čítať s porozumením jednoduché vety po slovách a jednoduchých hovorených taktoch,
- naučiť žiakov písať tie písmená malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia čítať.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 3. ročníku

Časový rozsah: 264 h/ročne
ŠVP: 8 h/t 264 h/ročne
ŠkVP: 0h

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Písanie**	Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy. Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píšu tak, ako sa vyslovujú. Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní. Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov. Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie	- dokáže písať dokonalejšie a plynulejšie. - dokáže napísať ďalšie preberané písmená malej a veľkej abecedy - napíše písmená malej a veľkej písanej abecedy, ktoré sa učí čítať - odpisuje písané písmo, prepisuje tlačené písmo, píše diktát jednoduchých slov

	vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom. Odpisovanie písaného písma. Prepisovanie tlačeného textu. Písanie slov a viet podľa diktátu.	- rozlišuje prvé slovo vo vete a píše ho s veľkým začiatočným písmenom - rozlišuje a pozná vlastné mená osôb a následne ich píše s veľkým začiatočným písmenom - odpisuje písané písmo, prepisuje tlačený text, píše diktát jednoduchých viet
KOMUNIKÁCIA A SLOH **Ústny prejav**	Nácvik vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Vytváranie zručnosti členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová. Obohacovanie a spresňovanie slovnej zásoby žiakov.	- krátkym hovoreným prejavom vyjadrí vlastnú a spoločenskú skúsenosť - člení krátke jazykové prejavy na vety a tie následne rozkladá na slová - má primeranú slovnú zásobu
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania**	Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlások ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ŕ, Ĺ. Čítanie písanej abecedy. Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách. Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov. Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.	- pozná a prečíta všetky tvary prebratých hlások - číta písaný text - číta viacslabičné slová - číta s porozumením jednoduché vety a krátke texty - dokáže tvoriť slovné odpovede na otázky z čítaného textu
Literárna výchova	Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase. Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosrti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti. Poézia od detských autorov (napr.M. Ďuríčková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel).	- číta z čítanky, detských kníh a časopisov, a tým si rozširuje všeobecný prehľad a vedomosti - samostatne prednesie, rozpráva a dramatizuje primerané literárne dielo, prípadne jeho časť. - odpovedá na otázky z obsahu čítaného textu. - pozorne vníma dej

	Rozprávky (napr. M. Ďuríčková, J. Pavlovič, B. Němcová)	rozprávky, príbehu, bábkovej scénky, zvukovej a video nahrávky

Ciele 3. ročníka:
-Vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová.
-Osvojiť si ostatné písmená abecedy.
-Obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 4. ročníku

Časový rozsah: 264 h/ročne
ŠVP: 7 h/t 231 h/ročne
ŠkVP: 1 h/t 33 h/ročne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis**	Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky. Rozlišovanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a zvolacej vety. Rozlišovanie slov vo vete. Usporiadanie známych slov do významových okruhov. Slová rovnakého a opačného významu. Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov. Členenie slova na slabiky a hlásky. Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch). Rozlišovanie hlásky a písmena. Rozlišovanie malých a veľkých písmen. Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások. Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie. Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások.	- chápe vetu z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky, - rozlišuje oznamovaciu a opytovaciu vetu, - orientuje sa vo vete, rozlišuje slová, ich poradie, - zaradí známe slová podľa významu do daného okruhu slov, - pozná slová rovnakého a opačného významu, - rozlíši spisovné a nespisovné slová, - rozdelí slová na slabiky a hlásky, podľa slabík rozdelí slovo na konci riadka, - rozlíši hlásky a písmena, malé a veľké písmená, krátke a dlhé samohlásky, dvojhlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky,

Písanie	Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach. Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li. Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslic. Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm. Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm. Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäkčeňom. Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami. Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných *(e – l, v – V, c – C, č – Č, ch – Ch, o – O, z – Z, ž – Ž).* Precvičovanie spájania písmen *o, v, b* s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami e, r, z).	- rozlíši písanie tvrdého a mäkkého y,i po tvrdých a mäkkých spoluhláskach, - vyslovuje a píše správne slová s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li, - píše osvojené tvary písmen a číslic so zachovávaním veľkosti, tvaru, sklonu a spojov medzi nimi,
KOMUNIKÁCIA A SLOH **Odpovede na otázky** **Reprodukcia** **Rozprávanie**	Členenie krátkych jazykových prejavov na vety. Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet. Dopĺňanie vhodného slova do vety. Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov. Ústne odpovedanie na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky. Tvorenie otázok k jednoduchému textu. Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet. Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov.	- člení krátke jazykové prejavy na vety, - obmieňa oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety, - doplní vhodné slovo do vety, - pomenuje pozorované predmety a javy, -odpovedá ústne na otázky podľa obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky, - tvorí otázky k jednoduchému textu, - reprodukuje krátke, jednoduché vety,

Opis **Formy spoločenského styku**	Opis jednoduchých predmetov. (napr. veci dennej potreby a veci, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy. Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželania.	- rozprávа podľa obrázkov alebo série obrázkov, -opíše jednoduché predmety, - pozdraví, osloví, požiada, vyjadrí súhlas a nesúhlas, poďakuje, ospravedlní sa, zanechá krátky odkaz, blahoželá,
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania** **Literárna výchova**	Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením. Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie. Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte. Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti. Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom. Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou. Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách. Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok. Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu. Praktické rozlišovanie verša od prózy. Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie. Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež. Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D.	- číta krátke texty s porozumením, so správnym slovným prízvukom a prirodzenou intonáciou, orientuje sa v prečítanom texte, - má osvojené návyky správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, - vníma a chápe ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom, - spája ilustráciu s obsahom textu, - reprodukuje obsah rozprávky alebo príbehu podľa otázok, vymenuje postavy vystupujúce v príbehu, - rozlišuje verš od prózy, pričom vníma rytmus verša, rýmu, - rozlišuje pojmy rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie,

	Hevier). Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková, J. C. Hronský, F. Hrubín, J. Kožíšek, J. Pavlovič, S. Maršak, C. Janczarski). Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Gauberová, R. Moric). Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.	- číta ukážky z literatúry pre deti a mládež, poznáva tvorbu známych detských autorov, - počúva ukážky z literárnej tvorby známych autorov z CD nahrávok, - poznáva rozprávky, poviedky, povesti, - oboznamuje sa s populárno- náučnou literatúrou.

Ciele 4. ročníka:
Poznávať vetu ako jazykový celok,
- vedieť rozoznávať druhy viet,
- poznávať slová rovnakého a opačného významu,
- vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová,
- vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky,
- cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety,
- cvičiť sa v tvorbe jednoduchých *ústnych* jazykových prejavov.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 5. ročníku

Časový rozsah: 231 h/ročne
ŠVP: 6 h/t 198 h/ročne
ŠkVP: 1 h/t 33 h/ročne

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis**	Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po „b,p,m“. Podstatné mená – rod a číslo. Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia). Nacvičovanie správneho	- vie správne písať „y“ vo vybraných slovách po obojakých spoluhláskach „b,p,m, - vie nájsť v texte podstatné mená a určiť rod a číslo, - pozná vlastné mená osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (z najbližšieho okolia), - pozná pravidlo písania vlastných podstatných mien,

Písanie	písania vlastných podstatných mien. Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien. V spojení s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zretaľom na svoje individuálne potreby. Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu. Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania. Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dľžky 6 – 8 mm.	vie ho uplatniť, - vie nájsť a určiť v texte všeobecné a vlastné podstatné mená, vie ich rozlíšiť, - dokáže si osvojiť grafomotorické zručnosti, - dodržiava úpravu písma, správny tvar písma, sklon, veľkosť, lineatúru, - postupne si tréningom zvyšuje plynulosť, - vie plynule písať slová a vety, má zautomatizovaný písomný prejav, celkovú úpravu grafického prejavu, - dbá na rýchlosť písania, - dodržiava priemernú veľkosť písmen
KOMUNIKÁCIA A SLOH **Odpovede na otázky** **Reprodukcia** **Rozprávanie**	Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Dopĺňanie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky. Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadriť sa o nich). Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov.Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu. Reprodukovanie kratších textov.	- vie ústne tvoriť vety s danými slovami, vyberá vhodné výrazy, - dopĺňa vety písomne a pravopisne zvládnutými slovami - vie sa vyjadriť o pozorovaných predmetoch, javoch a o vlastnej činnosti, - odpovedá na otázky na základe vlastných a získaných skúseností, - tvorí otázky k danej téme, - vie reprodukovať kratšie texty, - vie rozprávať podľa obrázkov, série obrázkov,

Opis **Formy spoločenského styku**	Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov. Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne). Požiadanie o informáciu a vedieť podať stručnú informáciu, privítať návštevu a rozlúčiť sa s ňou, blahoželať (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne). Napísať pozdrav a blahoželania na pohľadnici (úprava- adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).	vlastných zážitkov, - vie rozprávať podľa jednoduchej osnovy, - dokáže ústnou formou opísať spolužiaka, skutočné predmety alebo obrázky s dejovými prvkami, - ústne požiada a podá informáciu, privíta návštevu a rozlúči sa s ňou. dokáže zablahoželať k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek, a pod, vie napísať pozdrav a blahoželanie na pohľadnicu (adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis)..
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania**	Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne členené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústreďovanie sa na významovú stránku viet a odsekov na porozumenie obsahu textu). Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klásť vetný prízvuk. Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti. Rozširovanie slovnej zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na	- číta primerané texty správne a s porozumením, - používa správnu intonáciu pri čítaní súvetí, - zdokonaľuje sa v správnom kladení slovného a vetného prízvuku, - rozvíja a upevňuje návyky správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, artikulácie a spisovnej výslovnosti, – rozširuje si slovnú zásobu, – presnejšie rozlišuje význam slova, vyberá vhodný výraz a správne tvorí vety, odpovedá na otázky z prečítaného textu a s pomocou učiteľa vie jednoducho

Literárna výchova	otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovať obsah. Oboznamovanie sa s literárnymi textami – hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej. S pomocou učitaľa reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky. Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať reálne a nereálne prostredie. Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr. rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis. Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín) Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní). Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-Martáková a iní). Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová). Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár).	reprodukovať obsah, - vie pracovať s literárnymi textami – hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu, spája obsah čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vníma ju, rozumie jej, - s pomocou učiteľa vie reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky, - rozpráva príbeh hlavnej postavy a hodnotí jej povahové vlastnosti, určí čas a miesto deja, rozlišuje reálne a nereálne prostredie, - rozumie niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr. rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis, – v mimočítankovom čítaní vie využívať poéziu od detských autorov, rozprávky a dobrodružnú literatúru, povesti a balady zo života detí, rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách.

Ciele 5.ročníka:
- Správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach.
- Poznávať obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po „b,p,m“.
- Poznávať podstatné mená, učiť sa určovať ich rod a číslo.
- Rozlišovať všeobecné a vlastné podstatné mená, učiť sa ich správne písať.
- Ústne tvoriť vety s danými slovami.
- Písomne dopĺňať a obmieňať vety.
- Vyičiť sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 6. ročníku

Časový rozsah: 198 h/ročne
ŠVP: 6 h/t 198 h/ročne
ŠkVP: 0 h

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis**	Osvojenie ustálených radov vybraných slov.	- vie spamäti vymenovať rad vybraných slov,
Obojaké spoluhlásky	Osvojenie zručnosti správne písať„y“ vo vybraných slovách po obojakých spoluhláskach. Písanie „y“ vo vybraných a utvorených slovách. Správne písanie „i“ po oboj. spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodnenie ich pravopisu	- vie správne písať „y“ vo vybraných slovách po obojakých spoluhláskach v bežnej grafickej forme, - vie správne písať „i“ po oboj. spoluhláskach vo vnútri ostatných slov a odôvodniť ich pravopis,
Abeceda	Osvojenie si slovenskej abecedy v praxi, vyhľadávanie slov v abecedných zoznamoch (napr. v príručke slov. pravopisu, v telef. zozname, v PSČ, v detskej encyklopédii a pod)	- vyhľadá slová a zoradí ich podľa abecedy, vie sa zorientovať v abecedných zoznamoch, - vie zaradiť slová podľa abecedy, - vie nájsť v texte podstatné mená a určiť rod a číslo,

Podstatné mená **Slovesá**	Zaraďovanie nových slov podľa prvého písmena abecedy a aj podľa ďalších písmen v slove. Poznávanie podstatných mien /vlastností a činností/ a určenie rodu a čísla podstatného mena Rozlišovanie životnosti pri podstatných menách mužského rodu. Zmena tvaru podstatných mien. Oboznamovanie sa s pádovými otázkami, s ich poradím. Vyslovovanie predložiek s podstatnými menami. Písanie predložiek s podstatným menom. Poznávanie slovies v prítomnom čase. Časovanie slovies, poznávanie a určovanie slovesnej osoby a čísla. Poznávanie slovies v neurčitku. Tvorenie a používanie príslušného tvaru /výslovnosť aj pravopis/. Výcvik pravopisu prípon v slovesách v 3.osobe jednotného a množného čísla. Zásady rytmického krátenia. Poznávanie osobných zámen v súvislosti s časovaním	- rozlišuje ich životnosť, zmenu tvaru podstatných mien, - pozná pádové otázky a ich poradie, - správne vyslovuje predložky s podstatnými menami, - vie uplatniť pravidlo písania predložiek, - vie nájsť slovesá v texte pomocou príslušnej otázky, - vie slovesá časovať, určovať ich číslo, - pozná neurčitok v texte, - vie vyslovovať aj napísať príslušný tvar slovies, - ovláda pravopis prípon v slovesách v 3.osobe singuláru a plurálu a zásady rytmického krátenia, - pozná osobné zámená v súvislosti s časovaním slovies,

	slovies.	
KOMUNIKÁCIA A SLOH **Obmieňanie slov vo vete** **Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi** **Odpovede na otázky** **Písomné odpovede na jednoduché otázky.** **Reprodukcia** **Rozprávanie** **Opis**	Obmieňanie slov vo vete. Dopĺňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi. Odpovedanie na otázky ústnou formou Písomné odpovedenie na jednoduché otázky. Reprodukovanie kratších textov, rozprávok na základe čítaného a vypočutého textu so synonymickými obmenami slov a viet. Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov. Zostavovanie osnovy s pomocou učiteľa, neskôr za spolupráce všetkých žiakov a rozprávanie pomocou osnovy. Rozprávanie s podstatnými dejovými udalosťami a dodržiavanie časovej postupnosti dejov. Vyjadrovanie sa bez opakovania rovnakých slov vo vete. Poznávanie slohového útvaru – opis: triedy, miestnosti, osoby, obrázka s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a pod. Precvičovanie oslovenia	- dokáže obmieňať slová vo vete, - dopĺňať a rozvíjať vety vhodnými výrazmi, - vie ústne odpovedať na jednoduché otázky, - vie písomne odpovedať na jednoduché otázky, - vie reprodukovať kratšie texty so synonymickými obmenami slov a viet, - vie rozprávať podľa obrázkov, série obrázkov, vlastných zážitkov, - zostavuje osnovu s pomocou učiteľa, žiakov, vie rozprávať podľa osnovy, - sústredí sa na podstatné dejové udalosti a dodržiavanie časovej postupnosti dejov, - vyjadruje sa bez opakovania rovnakých slov vo vete, - dokáže ústnou formou opísať triedu, miestnosť, osoby, obrázok s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a pod.

Formy spoločenského styku **Rošírovanie slovnej zásoby**	známej, neznámej osoby, pozdravy. Predstavenie sa, ospravedlnenie sa, odovzdanie krátkeho odkazu. Písanie jednoduchého oznámenia na pohľadnicu a korešpondenčný lístok. Formulovanie prosby, poďakovania, ospravedlnenia a blahoželania. Obmieňanie slov vo vete. Doplňanie a rozvíjanie viet vhodnými výrazmi	- dokáže osloviť známe, neznáme osoby, vie ich pozdraviť, - predstaví sa, ospravedlní sa, odovzdá krátky odkaz, napíše jednoduché oznámenie na pohľadnicu a korešpondenčný lístok, formuluje prosby, poďakovanie, ospravedlnenie a blahoželanie, - vie obmieňať a vhodne dopľňať slová do viet, vie rozvíjať vety vhodnými výrazmi.
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania** **Literárna výchova**	Upevňovanie zručnosti čítať plynule, správne a s porozumením formou aj obsahom primerane náročné umelecké aj náučné texty a orientovať sa v nich. Čítanie viet s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom, s pochopením obsahu. Rozširovanie slovnej zásoby. Využívanie slovnej zásoby primeranej schopnostiam pri reprodukcii prečítaných Osvojovanie si literárnych textov hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok. Vnímanie, prežívanie a chápanie ilustrácie ukážok v čítanke, v literatúre pre deti a mládež a v časopisoch pre	- číta primerané texty plynule, správne a s porozumením, - vie sa v rozličných textoch orientovať, - vie čítať s uplatnením prirodzenej intonácie, správneho slovného prízvuku a vetného prízvuku, - chápe obsahu čítaného, - vie využiť rozšírenú slovnú zásobu pri reprodukovaní prečítaných textov podľa jednoduchej osnovy, - vie pracovať s literárnymi textami – hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu, - vníma, chápe a prežíva ilustrácie ukážok,

	deti. Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou. Orientácia v deji rozprávok, poviedok, povestí a členenie ich deja na časti. Pri rozprávaní spájanie jednotlivých častí do celkového deja. Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho jednoduchého diela. Oboznámenie s vybraným pojmom a výrazom : ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania). Sledovanie vhodných relácií rozhlasu a televízie, príležitostná návšteva divadelného a filmového predstavenia. Rozprávanie o videnom programe. Poznávanie poézie od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, P.O. Hviezdoslav, J. Navrátil, T. Janovic). Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. P. Dobšinský, B. Němcová, H.Ch. Andersen, J. a W.Grimmovci, K. Čukovskij, S. Maršak). Bájky a poviedky o prírode (napr. R. Móric, Ľ. Ondrejov, D. Štubňa-Zámostský, Ezop). Povesti, balady, báje a historické poviedky (napr. K. J. Erben, M. Ďuríčková, J. Horák, S. Chalupka, A. Jirásek, M. Ferko). Náučná literatúra (napr. J.	- vie spájať obsah prečítaného textu s ilustráciou, - orientuje sa v deji rozprávok, poviedok, povestí, - pri rozprávaní spája jednotlivé časti do celkového deja, - pozná hlavnú myšlienku krátkeho jednoduchého diela, - rozumie vybraným pojmom a výrazom: ľudová a umelá rozprávka, balada, povesť (bez ich definovania), - dokáže sledovať vhodné relácie rozhlasu a televízie, ako aj divadelné a filmové predstavenia, - zvládne rozprávanie o videnom programe, - vie využívať v mimočítankovom čítaní poéziu od detských autorov, rozprávky a dobrodružnú literatúru, povesti a balady, rozprávky, bájky a historické poviedky, náučnú literatúru.

	Ponec, C. Valšík, L. Švihran, V. Ferko, M. Šurinová)	

Ciele 6. ročníka:
- Osvojiť si vybrané slová a učiť sa správne písať vybrané a ich príbuzné slová,
- naučiť sa slovenskú abecedu a získať zručnosť využívať ju v praxi,
- dokončiť výcvik v poznávaní a určovaní podstatných mien,
- v mužskom rode rozlišovať životnosť,
- poznávať slovesá v prítomnom čase,
- poznávať predložky a osobné zámená,
- cvičiť sa v štylizácii/napr. dopĺňať vety, vyberať vhodné slová a pod./,
- cvičiť sa v tvorení jednoduchých ústnych prejavov najmä formou reprodukcie krátkych textov, rozprávaním a opisom,
- cvičiť sa vo formách spoločenského styku.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 7. ročníku

Časový rozsah: 198 h/ročne
ŠVP: 5 h/t 198 h/ročne
ŠkVP: 0 h

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA **Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis** Stavba slova	Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie slovotvorného základu. Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vy-	- vie tvoriť nové slová pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, pozná slovotvorný základ, - vie použiť správnu predponu, vie ju správne pravopisne napísať v slove,
Podstatné mená	Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla. Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien. Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov.	-vie určiť, že ide o podstatné meno, -vie určiť rod a číslo podstatného mena, - vie správne vyskloňovať slovo, určiť pád podstatného mena,

Prídavné mená Slovesá	Pravopis podstatných mien. Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku. Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien. Poznávanie slovies v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase. Časovanie slovies. Pomocné sloveso byť.	- rozumie pojmu vzor podstatného mena, -vie uplatniť naučené pravopisné pravidlá pri správnom písaní podstatných mien, -vie rozlíšiť prídavné meno od iných slovných druhov, - vie určiť rod a číslo prídavného mena, -vie rozlíšiť prítomný, minulý a budúci čas slovies v oznamovaciom spôsobe, -vie časovať slovesá, pozná tvary slovesa byť
KOMUNIKÁCIA A SLOH Odpovede na otázky Reprodukcia Rozprávanie	Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov. Nácvik výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien. Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach Písomné odpovede žiakov na otázky, ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia. Žiaci reprodukujú čítankové texty. Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov. Kolektívne zostavovanie osnovy príbehu a rozprávanie podľa osnovy. Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver. Opis predmetov, obrázkov, osôb,	-vie rozlíšiť preberané spisovné a nespisovné výrazy, -vie sa spisovne vyjadriť, vybrať spisovný výrazový prostriedok, -vie sa verbálne vyjadriť o pozorovaných predmetoch, javoch, činnostiach, -odpovedá na otázky na základe vlastných a získaných skúseností, -vie reprodukovať kratšie texty -vie rozprávať podľa obrázkov a vlastných zážitkov, -zostavuje osnovu s pomocou učiteľa,

Opis Formy spoločenského styku	pracovných postupov. Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku. Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Telefonovanie. Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová priehradka, poštová poukážka.	-vie členiť jazykový prejav na úvod, hlavnú časť, záver -dokáže ústnou formou opísať triedu, miestnosť, osoby, obrázok s dejovými prvkami, práce v domácnosti, činnosti v dielni pri pracovnom vyučovaní a pod. -vie ústne aj písomne zostaviť jednoduchú správu, -vie napísať jednoduchý oznam, -vie napísať adresu na obálku -pozná zásady telefonovania, -zvládne vyplniť poštové tlačivá,
ČÍTANIE A LITERATÚRA **Technika čítania** **Literárna výchova**	Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne a s porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých. Rozširovanie a obohacovanie slovnej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie. Žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce,	-vie čítať primerané texty -pozná význam prečítaných slov, vie sa výstižne vyjadrovať, -vie pracovať s literárnymi textami – hlasným čítaním, počúvaním predčítaného, -chápe hodnotu ľudskej práce

	jej potrebu a celospoločenský význam. Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra. Poézia od detských autorov (napr. M. Rázusová – Martáková, S. Chalupka, S. Maršak, M. Rúfus). Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (napr. B. Němcová, K. Čapek, J. C. Hronský, Ľ. Feldek, K. Ondrejka). Poviedky a romány zo života detí (napr. M. Majerová, B. Němcová, R. Dobiáš, V. Šikula) Bájky, poviedky o zvieratkách a dobrodružná literatúra (napr. E. Kästner, J. Záborský, D. Defoe, R. Moric, V. Ferko, K. May, S. Michalkov). Báje, povesti, historická próza(napr. M. J. Huska, J. Poliak, J. Horák, R. Moric, M. Ďuríčková) Náučná literatúra (napr. J. Ponec, M. Labuda, E. Jelínková, L. Švihan, J. Galata, M. Šurinová)	-spája obsah čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, -osvojí si literárne texty hlasným čítaním, počúvaním predčítavaného slova alebo hraného textu, počúvanie zvukových nahrávok, -čítaním literárnych diel si žiak rozvíja čitateľskú gramotnosť, učí sa pracovať s textom, chápe význam prečítaneho.

Ciele 7. ročníka:
Oboznámiť žiakov so stavbou slov,
-správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami,
-utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova,
-pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená,
-poznávať minulý a budúci čas slovies,
-poznávať prídavné mená,

-cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 8. ročníku

Časový rozsah: 198 h/ročne
ŠVP: 5h/t 198 h/ročne
ŠkVP: 0 h

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	**Podstatné mená** Skloňovanie podstatných mien mužského rodu. Skloňovanie podstatných mien ženského rodu. Skloňovanie podstatných mien stredného rodu. **Prídavné mená** Vlastnostné prídavné mená. Pravidelné stupňovanie prídavných mien. Skloňovanie prídavných mien tvrdého zakončenia. Skloňovanie prídavných mien mäkkého zakončenia. **Zámená** Používanie osobných zámen. **Slovesá** Minulý čas slovies. Oznamovací a rozkazovací spôsob slovies.	- vie určiť slovný druh - podstatné meno, - vie správne vyskloňovať slovo, - vie určiť rod podstatných mien - rozpozná zo skupiny slov prídavné mená, vie sa na ne správne opýtať, - rozpozná vlastnostné prídavné mená - vie vystupňovať prídavné mená - vie vyskloňovať prídavné mená tvrdého zakončenia - vie vyskloňovať prídavné mená mäkkého zakončenia - vie určiť slovný druh – zámeno - vie správne použiť osobné zámeno v ústnom i písomnom prejave

	Číslovky Základné číslovky a ich písanie. Zložené číslovky a ich písanie. Radové číslovky a ich písanie. **Skladba** Holá veta. Rozvitá veta. Zložená veta – súvetie	- vie určiť slovný druh – sloveso - vie vytvoriť minulý čas slovies - vie vytvoriť oznamovací a rozkazovací spôsob slovesa - vie určiť slovný druh – číslovky - vie určiť základné, zložené, radové číslovky a vie ich správne písať - vie rozlíšiť a utvoriť holú vetu, rozvitú vetu a súvetie.
KOMUNIKÁCIA A SLOH Rozprávanie	Štylizácia a kompozícia: Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu. Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov. Výcvik v súvislých jazykových prejavoch: Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy.	- spoločne vie zostaviť osnovu k prečítanému textu a podľa osnovy prerozprávať obsah prečítaného, - vie reprodukovať kratšie texty - vie rozprávať podľa

Opis Formy spoločenského styku	Opis predmetu, obrázka, osoby, krajiny, pracovného postupu. Písanie listu rodičom, listu s poďakovaním, s blahoželaním. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky. Požiadanie – prosba, rozkaz, poďakovanie. Ospravedlnenie. Oslovenie a predstavenie sa. Vypĺňanie jednoduchého dotazníka. Životopis.	osnovy, vlastných zážitkov, obrázkov ústne i písomne - vie opísať predmet, obrázok, osobu, krajinu, pracovný postup - vie napísať pozdrav, jednoduchý list, list s poďakovaním, s blahoželaním s dodržaním úpravy a formy listu, obálky - dokáže prakticky použiť vedomosti o formách medziľudskej komunikácie, vie sa ospravedlniť, osloviť dospelého, predstaviť sa, - dokáže vyplniť jednoduchý dotazník, - vie napísať životopis podľa predlohy, s dopĺňaním osobných údajov.
ČÍTANIE A LITERATÚRA Technika čítania	Plynulé čítanie s porozumením. Používanie vhodnej sily, intonácie a zafarbenia hlasu so zreteľom na obsah čítaného textu. Pestovanie kultúry reči žiakov. Zhrnutie poznatkov žiakov o literatúre.	- vie čítať primerané texty správne a s porozumením, má správny slovný prízvuk, vie správne klásť vetný prízvuk, - vie sa výstižne

Literárna výchova	Orientácia v prečítanom literárnom diele, v deji, v postavách a prostredí. Reprodukcia obsahu. Rozvíjanie záujmu žiakov o mimoškolské čítanie, knihy, časopisy, noviny. Porozumenie pojmom poviedka, román, divadelná hra, autor, básnik, prozaik, dramatik. Odporúčaná literatúra: Poézia: napr. výber z poézie pre deti M. Rúfusa, Š. Žáryho, J. Kostru, J. Smreka, V. Reisela, J. Navrátila Ľ. Feldeka , Š. Moravčíka a iných. Poviedky a romány zo života detí: napr. R. Smatanová, J. Červenková, K. Jarunková, V. Šikula, A. Marschall, K. Jarunková, M. Jančová, J. Tužinský, Max von der Grün. Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Arthur, J. Swift, J. Verne, J. London, M. Twain, J. Curwood. Povesti a historická próza: napr. Ľ. Zúbek: Moja Bratislava; Š. Moravčík: Záhorácke povesti, V. Ferko: Tisícnásobný dukát a iné. Náučná literatúra: napr. Veľká kniha otázok a odpovedí, L. Švihran: 1000 plus 1 slovenských naj, C. Varleyová-l. Milesová: Zemepisná encyklopédia, H. Škodová – E. Škoda: Už viem prečo, T. Šipöcz: Ako je to možné?, C. Valšík: Farebná detektívka. Ukážky divadelných hier: napr. J. G. Tajovský: Ženský zákon; J. Zeyer: Radúz a Mahuliena a iné	vyjadrovať, pestuje si svoju rečovú kultúru, - vie pracovať s literárnymi textami, - vie sa orientovať v literárnom diele, - vie reprodukovať obsah prečítaného - navštevuje školskú knižnicu, kde pracuje s literatúrou - vie sa orientovať v prečítanom texte, vie určiť hlavnú postavu literárneho diela,

Ciele 8. ročníka:
Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- poznávať prídavné mená tvrdého a mäkkého zakončenia, osvojovať si ich pravopis,
- poznávať číslovky,
- oboznámiť sa s písaním základných, radových a zložených čísloviek,
- cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 9. ročníku

Časový rozsah: 198 h/ročne
ŠVP: 5h/t 198 h/ročne
ŠkVP: 0 h

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis Predložky	Čítanie predložiek spolu so slovom. Písanie predložiek. Správne písanie predložiek v slovných spojeniach a vo vetách. Predložky a pádové otázky. Používanie predložiek spolu s pádovými otázkami.	- vie správne prečítať predložky spolu so slovom, - vie, že predložky píšeme osobitne od slova, - vie túto vedomosť uplatniť vo svojom písomnom prejave, - vie priradiť predložky k pádovým otázkam,
Podstatné mená	Určovanie podstatných mien Pravopis životných podstatných mien mužského rodu. Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu. Pravopis podstatných mien ženského rodu. Pravopis podstatných mien	- vie rozpoznať podstatné meno medzi inými slovnými druhmi, - pozná pravidlá písania životných podstatných mien mužského rodu, - pozná pravidlá písania neživotných podstatných mien mužského rodu, - pozná pravidlá písania podstatných mien ženského

	stredného rodu.	rodu, - pozná pravidlá písania podstatných mien stredného rodu,
Prídavné mená	Stupňovanie prídavných mien. Pravopis vlastnostných prídavných mien.	- vie správne utvoriť 1., 2.,3. stupeň prídavných mien,
	Privlastňovacie prídavné mená.	- vie identifikovať vlastnostné prídavné meno, vie uplatniť pravidlo písania vlastnostných prídavných mien,
Zámená	Používanie osobných zámen. Písanie osobných zámen, tykanie a vykanie.	- vie pomocou otázok a vlastníckeho vzťahu utvoriť privlastňovacie prídavné mená, - vie vymenovať osobné zámená, vie tvoriť množné číslo osobných zámen a uplatniť vedomosti o zámenách v reči a v písomnom prejave,
Slovesá	Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.	- vie správne určiť čas slovies, vie správne časovať sloveso v prítomnom, minulom a v budúcom čase,
Číslovky	Základné číslovky a radové číslovky.	- vie sa správne opýtať na základnú a radovú číslovku, - pozná pravidlo písania čísloviek,
Skladba	Jednoduchá veta a zložená veta.	- vie, že hlavé vetné členy sú podmet a prísudok, vie ich vo vete vyhľadať, urči vedľajšie vetné členy a na základe určenia členov rozlíši holú vetu od rozvitej, vie rozlíšiť a utvoriť holú vetu, rozvitú vetu a súvetie.

KOMUNIKÁCIA A SLOH		
Štylizácia a kompozícia	Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu a tvorba jazykového prejavu.	- vie zostaviť osnovu,
Výcvik v súvislých jazykových prejavoch		
Rozprávanie	Rozprávanie ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy. Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov.	- vie rozprávať podľa osnovy, - vie rozprávať podľa obrázkov, série obrázkov,
	Rozprávanie žiakov podľa a prečítaných textov	- vie prerozprávať obsah prečítaného textu
Opis	Opisovanie osoby, predmetu, pracovného postupu	- vie opísať osobu, pozorovaný predmet, pracovný postup.
Formy spoločenského styku	Oslovenie a predstavenie sa.	- vie osloviť druhú osobu, predstaviť sa, - vie sa pozdraviť, poprosiť, poďakovať, ospravedlniť sa
	Pozdrav, požiadanie – prosba, poďakovanie. Ústne a písomné ospravedlnenie sa.	- vie sa ústne a písomne ospravedlniť,
	Privítanie návštevy a rozlúčenie sa.	- vie privítať návštevu, rozrúčiť sa,
	Požiadanie o informáciu, podanie informácie.	- vie požiadať o informáciu, poďakovať,
	Telefonický rozhovor.	- dokáže prakticky použiť vedomosti o formách medziľudskej komunikácie - vie napísať pozdrav, jednoduchý list, list s poďakovaním, s blahoželaním s dodržaním úpravy a formy listu, prejaviť sústrasť
	Pozdrav, blahoželanie, prejavenie sústrasti, list.	- dokáže vyplniť jednoduché

Praktické písomnosti	Vypĺňanie praktických poštových tlačív ako podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka,dotazníka, vypísanie prihlášky na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka.	tlačivá používané na pošte, - vie vyplniť dotazník, vypísať prihlášku, objednávku, žiadanku, sprievodku na balík, - vie napísať životopis podľa predlohy, s dopĺňaním osobných údajov.
Čítanie a literatúra Technika čítania	Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch.	- vie čítať primerané texty správne a s porozumením,
	Orientácia v prečítanom texte.	- vie sa orientovať v prečítanom texte, vie vyhľadávať informácie z textu, obmieňať slová v texte, vyhľadať v texte pásmo postáv a pásmo rozprávača,
Literárna výchova	Reprodukovanie jeho obsahu. Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom. Odporúčaná literatúra: Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných. Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N.	- vie pomocou otázok reprodukovať prečítaný text. - vie pracovať s literárnymi textami – hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu. - spája obsah čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vníma ju, rozumie jej, - vie vyjadriť vlastný citový zážitok, - v mimočítankovom čítaní vie využívať poéziu od detských autorov, - vie čítať primerané texty správne a s porozumením, - vie vyhľadávať informácie z rôznych literárnych zdrojov, vie sa orientovať v knižnici. - poznáva divadelné hry, určí hlavné postavy, uplatňuje rolové čítanie.

	Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných. Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepačia polievka pre dušu; a iných. Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku,, R. Morica, J. Štiavnického a iných. Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných. Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka: oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.	

Ciele 9. ročníka:
Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
- upevniť si pravopis slovies, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
- osvojiť si ústne a písomné vykanie,
- učiť sa vypĺňať úradné tlačivá,
- cvičiť sa v kompozícii a štylizácii,
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	**Rozvíjanie komunikačnej schopnosti**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno ju od poškodenia sociálnych zručností oddeliť. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím. Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich spoznávanie zo správania iných ľudí. Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjať jestvujúcu schopnosť komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, jej posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp.

rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikačnej schopnosti žiaka podieľajú všetky vyučovacie predmety v prípravnom ročníku. Predmetom sa prelína aj čiateľská gramotnosť pomocou príslušných metód.

Ciele vyučovacieho predmetu:
- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nereciprocných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
– rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
– rozumie a používa základné pojmy komunikácie,
– správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
– preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
– chápe základné prírodné javy, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
-teší sa z vlastných výsledkov,
– uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
– dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
– pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
– je schopný počúvať,
– ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka.

Stratégia vyučovania:
Dialóg, neustále využívanie každodenných situácií k rozvíjaniu komunikačných spôsobilostí, práca s obrázkami, informáciami.

Učebné zdroje:
Dostupná detská literatúra, leporelá, obrázky, fotografie, predmety dennej potreby, každodenné situácie.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti v prípravnom ročníku</u>

Časový rozsah: 264 hodín ročne
ŠVP: 7 hod./týždenne
ŠkVP: 1 hod./ týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané

		vzdelávacie výstupy /žiak/
Rozvíjanie komunikačných schopností	Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.	-žiak pracuje pod vedením učiteľa -žiak sa aktívne zúčastňuje na vyučovacom procese

ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ

PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	**Rozvíjanie grafomotorických zručností**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Predmet rozvíjanie grafomotorických zručností má vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím špecifický charakter z hľadiska samotných cieľov a obsahu, ale aj foriem, metód a používaných prostriedkov.
Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety v prípravnom ročníku.
Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností okrem písacích nástrojov (voskový pastel, kriedy, suchý pastel, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré

sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Ciele vyučovacieho predmetu:
– Nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja,
– rozvíjať jemnú motoriku,
– vypestovať správny návyk držania písacích potrieb,.
– viesť žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Pestuje a rozvíja základné hygienické návyky.
Pestuje a rozvíja kladný vzťah ku hre.
Rozvíja a posilňuje vôľové vlastnosti.
Rozvíja fantáziu, tvorivosť a estetické cítenie.
Rozvíja elementárne grafické zručnosti potrebné na výučbu písania.
Sústredí sa na prácu a zotrvá pri nej určitý čas, ktorý sa postupne predlžuje.
Teší sa z vlastných výsledkov.
Prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení.
Pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb.

Stratégia vyučovania:
IKT, prvky projektového vyučovania, prvky blokového vyučovania, THV.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, dostupná literatúra.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Rozvíjanie grafomotorických zručností.	Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky. Nácvik uchopovania písacieho nástroja (voskový pastel, krieda) do dlane. Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa). Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (pastelky, ceruzky) prstami, zanechávanie stopy na podložke/papieri. Čmáranie, opakované čmáranie dominantnou rukou. Kruhové čmáranie. Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania.	-používa obidve ruky -drží v dlani kriedu, voskový pastel -uvoľňuje zápästie -drží písací nástroj prstami -má zručnosť v základných grafomotorických pohyboch -napodobňuje

	Čiary, kruhy, špirály, vlnovky, oblúky, slučky, ovály.	požadovaný tvar a vytvorí primerane viditeľnú stopu

VECNÉ UČENIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2. A 3. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Vecné učenie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou. Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy. Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.
Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.
Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.). Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.
Predmet využíva metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti.
Finančná gramotnosť začleňuje finančné vzdelávanie do príslušných tematických výchovnovzdelávacích plánov a rozvíja u žiakov vedomosti, zručnosti a hodnotové postoje spojené s finančnou gramotnosťou.

Ciele vyučovacieho predmetu
Poznať osobné údaje,
- získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov,
- orientovať sa v čase a priestore, orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy,
- získať predstavu o ročných obdobiach,
- poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách,
- zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí,
- rozvíjať čitateľskú a finančnú gramotnosť.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti prírodných vied,
- chápe základným prírodným javom, reaguje na ne primerane svojim schopnostiam,
- porovnáva a objavuje vzťahy medzi javmi prírody,
- chápe významu potreby ochraňovať prírodu,
- pozná rôzne informačné pramene, vie ich využívať, hľadá súvislosti medzi informáciami, rieši úlohy,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- orientuje sa v novovzniknutých situáciách,
- cení si a rešpektuje ľudové tradície a kultúrno-historické dedičstvo.

Osobnostné kompetencie:

- dokáže vyjadriť svoj názor, má kritické a tvorivé myslenie,
- rozpozná problémové situácie v najbližšom okolí, reaguje na ne primerane svojim schopnostiam,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať pomoc,
- má v úcte svoj život aj životy iných, a chráni ho,
- odhaľuje svoje možnosti, uvedomuje si dôsledky svojho konania vzhľadom na iných, učí sa správať sebaisto, presadzovať sa,
- vytvára si vlastnú identitu a uvedomuje si ju,
- reaguje primerane situácii, buduje si vlastnú nezávislosť, kontroluje vlastné konanie,
- poznáva seba i ostatných ľudí, zaujíma sa o rôzne problémy, nové veci,
- spoločensky primeraným spôsobom vyjadruje emócie.

Sociálne kompetencie:

- správa sa kultúrne a primerane okolnostiam a situáciám,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí, je tolerantný k názorom a konaniu druhých ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch, akceptuje ľudí takých, akí sú,
- je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy,
- podporuje tímovú prácu, je jej platným členom.

Stratégie vyučovania:

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody, praktické činnosti. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov.

Prevahu používaných metód tvoria: metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov, slovné metódy, metódy samostatnej práce, metódy práce s textami, čitateľské stratégie, hra ako metóda, metódy opakovania a precvičovania vedomostí, problémový výklad – t.j. myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi (učiteľ kladie otázky, ktoré stimulujú myslenie žiaka), heuristická metóda – žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov, výskumná metóda - učiteľ nastolí problémovú úlohu, ktorej vyriešenie si vyžaduje objavenie neznámych vedomostí alebo ich aplikáciu. Aplikuje sa aj metóda projektového vyučovania, metódy hodnotenia a sebahodnotenia.

Metódy podľa zdroja poznatkov:

- slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, prednáška; dialogické - rozhovor, beseda metóda práce s knihou)
- názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie, exkurzia)
- praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť (metóda riešenia úloh, praktické cvičenia)

Metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiakov:

- ***metódy opierajúce sa o vnútornú motiváciu žiakov*** - zaujímavosť, príťažlivosť učenia, vytvorenie optimálnej klímy v triede, poznanie cieľov vyučovacieho procesu žiakmi, spätná väzba

- ***metódy opierajúce sa o vonkajšiu motiváciu žiakov*** - najmä o odmenu a trest, o motívy povinnosti, zodpovednosti. (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačné demonštrovanie, pochvala, povzbudenie, kritika)

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, diferencované vyučovanie. Podstatou diferencovaného vyučovania je zoskupovanie žiakov podľa určitých kritérií, aby vyučovací proces bol čo najefektívnejší. Prostriedky diferenciácie: meniť počet úloh zadávaných žiakom, meniť zložitosť úloh, meniť stupeň pomoci žiakom pri riešení úloh, meniť metódy a formy práce.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, didaktické prostriedky, PC, interaktívna tabuľa, internet, DVD, škola, okolie školy, encyklopédie, atlasy, časopisy, prírodniny, modely - trojrozmerné pomôcky, tlač, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie.

Hodnotenie:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu: Vecné učenie v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Základná orientácia	Svoje meno, priezvisko. Orientácia v priestore: trieda, budova školy. Spoznávanie zariadenia triedy. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma. Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.	-vie sa predstaviť. -pozná svoju triedu, svoje miesto -pozná zariadenie triedy -rozlišuje deň-noc. -vie pomenovať a ukázať časti tela.
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: pes, mačka. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď. Pojmy: vtáky a hmyz. Rastliny: kvety a stromy. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.	-pozná domáce zvieratá: pes a mačka -pozná voľne žijúce zvieratá -rozlišuje pojmy vtáky a hmyz -rozlišuje kvety a stromy. -spozoruje zmeny v počasí.
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku, Správanie sa v obchode, rozoznať obchody podľa zamerania - potraviny, hračky. Úloha lekára a zdravotnej sestry.	-pozná funkciu verejnej dopravy -vie ako sa správa v obchode -pozná úlohu lekára a zdravotnej sestry
Finančná gramotnosť	***Pomenovanie základných ľudských potrieb.*** ***Opísať postavenie členov rodiny.***	***- pomenuje základné ľudské potreby (hlad, smäd)*** ***- opíše postavenie členov rodiny***

Ciele prípravného ročníka:

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v čase a priestore,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu : Vecné učenie v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Škola a život v	<u>Trieda</u>	

škole	Poznať označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek (vhodné používať, šetriť a uložiť). Poznať meno svojho učiteľa, prípadne spolužiakov, vedieť sa im predstaviť, pozdraviť. Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Udržiavanie poriadku v triede, na lavici, v školskej taške. <u>V škole</u> Orientácia v budove školy. Dodržiavanie poriadku v triede a v budove školy. <u>Bezpečnosť cestnej premávky</u> Osvojovanie si najdôležitejších poznatkov zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti (rozlišovať cestu, chodník, prechod pre chodcov, význam svetelných signálov).	-pozná označenie svojej triedy, rozlišuje školské potreby a zariadenie triedy -pozná meno svojho učiteľa, svojich spolužiakov, vie ich osloviť vlastným menom. -rozlišuje vyučovaciu hodinua prestávku -dokáže v triede udržiavať poriadok -vie sa orientovať v budove školy a jej blízkom okolí a dodržiavať školský poriadok. -vie sa bezpečne správať na ceste, dbať na opatrnosť.
Príroda	<u>Na jeseň</u> Zmeny v prírode. Zber úrody. Jesenné mesiace. Dodržiavanie hygienických požiadaviek (otužovanie, prezliekanie). Ochrana pred ochorením, lieky (ich význam a používanie), lekár. <u>V sade a v záhrade.</u> Pozorovanie činností dospelých a detí v jeseni doma, a aj v prírode. Oboznámenie sa so zberom ovocia a zeleniny. Poznávať a rozlišovať ovocie a zeleninu podľa tvaru, chuti a vône. <u>Na poli</u> Pole - repné a zemiakové, strnisko a zorané pole. Oboznámenie sa so zberom napr. zemiakov,	-rozlišuje jesenné mesiace, pozoruje zmeny v prírode -vie dodržiavať hygienické požiadavky -pozoruje činnosť dospelých v jeseni - oboznamuje sa so zberom ovocia a zeleniny -pozná niektoré druhy ovocia a zeleniny -pozná rozdiel medzi repným a zemiakovým poľom -oboznamuje sa so zberom zemiakov a cukrovej repy -pozoruje prírodu na jeseň

	cukrovej repy. Pozorovanie prírody na jeseň (zmeny počasia, rastlín, zvieratá - odlietanie vtákov do teplých krajín, ...). <u>Zvieratá na jeseň</u> Získavanie poznatkov o zvieratách (rozprávanie učiteľa, vysielanie rozhlasu a televízie). Oboznámenie sa s prípravou zvierat na jeseň. Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá (krmelec pre lesnú zver, kŕmidlá pre vtáky, zber gaštanov, a iné.).	-vie ako zvieratá pripravujú na jeseň -vie, ako sa starať o zvieratá v zime
Domov a jeho okolie	<u>Doma</u> Poznať mená členov rodiny a príbuzenské vzťahy (otec, matka, súrodenci). Pomenovanie zariadenia bytu, triedenie predmetov v domácnosti podľa ich účelu (nábytok, riad, hračky, školské potreby). <u>V okolí domova a školy.</u> Orientácia v okolí domova a školy. Poznať obchody, kde nakupujeme potraviny. Poznať cestu do školy, prípadne k zastávke najbližšieho dopravného prostriedku.	-rozpráva o svojej rodine, pozná členov rodiny -pomenuje zariadenie bytu -orientuje sa v najbližšom okolí domova a školy -pozná cestu do školy, prípadne k zastávke
Zima	Príroda v zime - pozorovanie prírody v zime, porovnávanie s inými ročnými obdobiami. Zmeny počasia (mráz, sneh, ľad). Poznávanie vlastností snehu a ľadu (zrakom). Deň a noc – získavanie poznatkov o tom kedy sa rozvidnieva, kedy sa stmieva, že deň je krátky a noc je dlhá. Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici - potrebné odhadzovať sneh, posýpať chodníky pred námrazou, nebezpečné sánkovať na vozovke a korčuľovať na tenkom ľade. Poznať zimné mesiace a zimné činnosti detí. Poznať vhodné oblečenie na zimné obdobie. Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami, poznajú nebezpečenstvo požiaru pri zapaľovaní sviečok.	-pozná rozdiely v prírode v zime, čo sa deje v tomto ročnom období. -pozoruje zmeny počasia -pozoruje dĺžku dňa a noci v zime -osvojí si pravidlá bezpečnosti na ulici v zime -pozná zimné mesiace, činnosti detí a vhodné oblečenie v zime -oboznamuje sa s vianočnými tradíciami a zvykmi
Starostlivosť o zdravie	Oboznámenie sa so zásadami a dodržiavaní osobnej hygieny - pravidelne ráno a večer sa	-osvojí si a zautomatizuje sebaobslužné činnosti

	umyť, umývať si ruky pred jedlom a po ňom, po použití WC. Význam čistoty tela a prostredia pre zdravie, význam vetrania doma aj v škole. Dodržiavať poriadok v triede, v školskej jedálni, získavať návyky sebaobsluhy. Predchádzanie úrazom a chorobám. Účelne sa obliekať, otužovať, poznať zdravé a nezdravé potraviny. Uprednostňovať zdravé potraviny – ovocie, zeleninu. Predchádzanie úrazom pri športe, pri prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou, pri kúpaní, opaľovaní. Osvojovať si poznatky ako chrániť svoje zdravie, aj zdravie druhých (používať vreckovku, posýpať šmykľavé miesta, odpadky odhadzovať do koša, vedieť sa správať v prípade karantény a pod.). Zdravotné stredisko – poznať jeho význam a miesto.	a hygienické návyky -uvedomuje si význam čistoty tela pre zdravie -dodržuje poriadok v triede, jedálni -vie predchádzať úrazom a chorobám, správne sa obliecť, rozlišuje zdravé a nezdravé potraviny -predchádza úrazom pri športe -vie si chrániť zdravie aj zdravie druhých -pozná význam zdravotného strediska
Jar	Pozorovanie zmien v prírode (otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc). Porovnávanie krajiny na jar s predstavou tej istej krajiny na jeseň a v zime. Oboznámenie sa s niektorými typickými jarnými kvetmi (napr. snežienku, fialku a pod.). Poznať ich časti: koreň, stonku, list a kvet, pozorovať jednotlivé fázy vývoja rastliny, starať a o rastliny v kútiku živej prírody a na školskom pozemku (polievanie, kyprenie, pletie, význam týchto činností). Domáce zvieratá a ich mláďatá - triedenie z rozličných hľadísk, využívanie vlastných skúseností. Počúvanie poviedok o zvieratách, rozprávanie o vlastných zážitkoch so zvieratami. Oboznamovanie sa s veľkonočnými tradíciami.	-pozná rozdiely v prírode na jar, čo sa deje práve v tomto ročnom období. -pozoruje rozdiel v prírode s predstavou krajiny na jeseň a v zime -pozná typicky jarné kvety -pozná časti rastliny a jednotlivé fázy vývoja rastliny -rozlišuje domáce zvieratá a ich mláďatá -počúva poviedky o zvieratkách -pozná hodnotu tradícií – veľkonočné sviatky.

Práca a odpočinok	Deň a jeho časti (ráno, poludnie, večer). Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Názvy v týždni. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny. Účelné využívanie voľného času.	-rozlišuje časti dňa -vie vymenovať dni v týždni, rozlišuje pracovné a voľné dni -naučí sa aktívne odpočívať a vedieť si zorganizovať voľný čas.
Leto	Zmeny v prírode. Pozorovanie dĺžky dňa (noci), počasia (letné prehánky, búrky). Vedieť, ako sa správať pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Pozorovanie odkvitania stromov a dozrievania ovocia (ktoré ovocie dozrieva najskôr, ktoré potom). Poznávať rôzne druhy ovocia, jeho farbu a chuť (tvrdé, mäkké, sladké, kyslé, horké, trpké). Poznávať lúčne kvety z najbližšieho okolia. Poznať názvy letných mesiacov. Príprava na prázdniny - správanie sa v prírode, ako dbať na bezpečnosť pri letných športoch.	-pozoruje rozdiely v prírode v lete -vie, ako sa má správať počas búrky -pozoruje odkvitanie stromov a dozrievanie ovocia -pozná rôzne druhy ovocia, jeho farbu a chuť -pozná lúčne kvety z blízkeho okolia -pozná názvy letných mesiacov -dbá na bezpečnosť pri letných športoch
Finančná gramotnosť	***Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.*** ***Bohatstvo a chudoba*** ***Pomenovanie základných ľudských potrieb a základných ľudských hodnôt.***	***- vie opísať postavenie členov rodiny*** ***- vie pochopiť rozdiel medzi bohatstvom a chudobou*** ***- vie pomenovať základné ľudské potreby***

Ciele 1.ročníka:

- Získať základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšie okolia,
- viesť žiakov k osvojeniu si základných spoločenských a hygienických návykov,
- orientovať sa v školskej budove a na ceste z domu do školy,
- poznať názvy ročných období, mesiacov a dní v týždni,
- oboznamovať sa so zásadami osobnej hygieny, správnej životosprávy a kultúrneho správania,
- zúčastňovať sa na školských a mimoškolských akciách k sviatkom, pamätným dňom a na oslavách významných udalostí.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Škola a jej širšie okolie	<u>Trieda</u> Pomenovanie zariadenia triedy, jeho účel a použitie. Určovanie polohy vecí v triede. Pomenovanie školských potrieb a pomôcok, ich uloženie na lavicu, do aktovky, udržiavanie poriadku. Rozoznávanie spoločných a osobných vecí. Dodržiavanie ustáleného poriadku: postavenie, posadenie, zoradenie v tichosti, hlásenie sa o slovo. Pozdravy pri vstupe do triedy a odchode z triedy, vítanie prichádzajúceho a lúčenie sa s odchádzajúcim. <u>V škole</u> Poznávanie riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, učiteľov iných tried, vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov. Nácvik zdvorilého pozdravenia, požiadania a poďakovania. Orientácia v školskej budove. Šetrenie školského i súkromného majetku. <u>Okolie školy</u> Poznávanie objektov v okolí školy, určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, bližšie, ďalej). Pozorovanie, ktorým smerom od školy slnko vychádza a zapadá. Poznávanie najbezpečnejšej cesty z domu do školy. Rozprávanie o tom, čo cestou žiaci vidia. Nácvik správneho prechádzania cez križovatku, význam svetelnej signalizácie a reagovanie.	-pozná zariadenie triedy -vie pomenovať školské potreby a pomôcky -rozoznáva spoločné a osobné veci -dodržiava poriadok v triede -vie sa pozdraviť pri vstupe do triedy a pri odchode z triedy -pozná riaditeľa školy, pedagogický zbor a zamestnancov školy a adekvátne sa k nim správa. -orientuje sa v budove školy -šetrí školský, verejný a súkromný majetok. -poznáva objekty v okolí školy a určuje ich polohu -pozoruje východ a západ slnka v závislosti od školy -pozná bezpečnú cestu domov -vie sa bezpečne správať na ceste, dbá na opatrnosť.
Jeseň	<u>Jesenné dni</u> Pozorovanie počasia v jeseni, zaznačovanie do kalendára prírody, poznávanie pojmov slnečný, hmlistý, daždivý. Pomenovanie jesenných mesiacov. Oboznamovanie sa s údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. <u>V sade, v záhrade a v parku</u> Rozoznávanie sadu, záhrady a parku. Zber a	-pozoruje počasie na jeseň -vymenuje jesenné mesiace, stručne charakterizuje počasie v danom ročnom období a graficky ho značí do kalendára prírody. -orientuje sa v základných časových údajoch. -rozlišuje sad, záhradu a park. -pozná a triedi druhy ovocia a zeleniny podľa tvaru, chuti

	spôsob odkladania ovocia. Rozoznávanie a triedenie zeleniny a ovocia. Ich poznávanie podľa tvaru, chuti a vône. Pozorovanie stromov, ich zmeny. Poznávanie ovocných stromov. Veľkosť plodov: menší, väčší, ľahší, ťažší. Význam ovocia a zeleniny pre zdravie. Ich výstavka v kútiku živej prírody. <u>Na poli</u> Rozlišovanie poľa s obilím, repou, zemiakmi. Poznávanie zemiakov a cukrovej repy. Význam ich pestovania, zber plodín. <u>Zvieratá na jeseň</u> Poznávanie zvierat v skutočnosti aj na obrázku (veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec, žaba). Príprava zvierat na prezimovanie (zhustnutie srsti a peria, odlet vtákov, tvorenie zásob, vyhľadávanie úkrytov).	a vône a spôsobu ich zužitkovania. -pozná a pomenuje ovocné stromy a ich plody. -pozná význam ovocia a zeleniny pre zdravie. -rozlišuje obilné a repné pole -pomenuje a rozlíši obilie, repu a zemiaky a pozná ich význam. -pozná a pomenuje niektoré lesné zvieratá -pozná spôsob prezimovania niektorých zvierat
Zima	<u>Prišla zima</u> Pozorovanie zmeny počasia, rozdiely vzhľadom na predchádzajúce obdobie, dĺžka dňa, stmievanie, rozodnievanie. Pomenovanie zimných mesiacov. Poznávanie vlastností snehu a ľadu. Pozorovanie listnatých stromov v zime. Poznávanie ihličnatých stromov (smrek, borovica). Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch. Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami. <u>Zvieratá v zime</u> Poznávanie voľne žijúcich zvierat (srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana). Význam kŕmenia lesnej zveri. Nebezpečenstvo v lese – besnota zvierat. Zimný spánok niektorých zvierat (medveď, žaba, jašterica, jež, mucha, včela). Pozorovanie vtákov na kŕmidle, porovnávanie ich vzhľadu. Poznávanie, čím sa ktoré zviera živí. Počúvanie poviedok o zvieratách.	-pozoruje zmeny počasia v zime -vymenuje zimné mesiace, stručne charakterizuje počasie v danom ročnom období a graficky ho značí do kalendára prírody. -pozná vlastnosti snehu a ľadu. -pozoruje listnaté a ihličnaté sromy v zime a pozná rozdiel medzi nimi -dodržiava bezpečnosť pri zimných športoch. -pozná vianočné tradície. -pozná a pomenuje lesné zvieratá a vtáky, pozná spôsob ich prezimovania a obživy. -uvedomuje si nebezpečenstvá v lese -vie , ktoré zvieratá v zime spia -pozoruje prikrmovanie vtákov v zime -pozná, čím sa ktoré zviera živí -počúva poviedky o zvieratách
	<u>Doma</u>	-pozná zamestnanie členov

Finančná gramotnosť	Poznávanie zamestnania členov rodiny. Podieľanie sa jednotlivých členov rodiny na spoločnej práci v domácnosti. Opisovanie práce, ktorú žiaci doma pravidelne vykonávajú. Význam práce jednotlivca pre celok. ***Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.*** Orientácia v príbuzenských vzťahoch - stará mama, starý otec, vnučka, vnuk. Bydlisko žiaka. Dom a jeho vnútorné členenie, umiestnenie bytu v dome. Triedenie predmetov podľa účelu (nábytok, kuchynský riad, hračky, školské potreby) a podľa materiálu, z ktorého sú vyrobené. <u>V obchode</u> Poznávanie rozdielov v spôsobe nákupu – obchod s predavačmi a samoobsluha. Osvojiť si, čo sa kde nakupuje. Nácvik správania sa pri nákupe (hra na obchod). Poznávanie platidiel – mince. Oboznámenie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu (oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod.). <u>Na pošte</u> Oboznamovanie sa so službami, ktoré pošta zabezpečuje. Poznávanie práce poštového doručovateľa. <u>Bezpečnosť cestnej premávky</u> Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste. Križovatka, prechádzanie cez riadenú križovatku, prechádzanie cez vozovku mimo vyznačeného priechodu. Precvičovanie získaných vedomostí žiakov a vytváranie návykov (cvičenia s jednotlivcami, vo dvojiciach, v malých skupinkách). Bezpečné miesta na hry v lete a v zime. <u>Starostlivosť o zdravie</u> Vytváranie návyku dodržiavať zásady hygieny počas celého školského roka,	rodiny -pozná význam práce a jej deľby medzi členov rodiny. -pozná význam práce jednotlivca pre celok -orientuje sa vo vzťahoch v rodine, pozná svoj status v nej, i ostatných členov rodiny ***-vie rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný*** -pozná svoju adresu a orientuje sa v dome / byte, vie pomenovať jednotlivé miestnosti a ich funkciu. -triedi predmety podľa účelu -pozná rôzne druhy obchodov a predajní a ich zameranie na druh tovaru. -vie nakupovať -pozná platidlá. -pozná základné služby. -pozná služby, ktoré zabezpečuje pošta. -dodržuje zásady bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste -rozlišuje križovatku, vie prejsť bezpečne cez vozovku -pozná zásady bezpečnosti v cestnej premávke. -vie si vybrať bezpečné miesto na hru v lete aj v zime. -pozná a uplatňuje základné hygienické návyky.

	rozvíjať a upevňovať návyky osobnej hygieny: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, umývanie ovocia a zeleniny, pravidelné cvičenie, vetranie, kúpanie sa, účelné obliekanie a otužovanie, striedme jedenie. Čistota svojho okolia, udržiavanie poriadku na svojom mieste, v triede, na chodbe. Udržiavanie čistoty svojho odevu a obuvi. V školskej jedálni upevňovanie návykov samoobsluhy, nacvičovanie správneho stolovania. Oboznamovanie sa s niektorými chorobami (napr. chrípka, kašeľ, nádcha, hnačka). Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo choroby. Ochrana pred nákazou, správanie sa pri nádche a kašli. Oboznamovanie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku. Správanie sa u lekára.	-vie udržiavať čistotu seba i svojho okolia. -udržuje čistotu svojho odevu i obuvi -vie samostatne a správne stolovať. -pozná niektoré choroby a ich príznaky, a vie im predchádzať. -vie vyjadriť pocit nevoľnosti -vie sa chrániť pred nákazou -pozná prácu lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku a adekvátne sa tam správa.
Jar	<u>Prišla jar</u> Pozorovanie zmien počasia na jar (otepľovanie, odmäk, dlhší deň) a ich vplyv na prírodu. Uvedomovanie si jari ako ročného obdobia. Porovnávanie krajiny v predjarí s predstavou tej istej krajiny v jeseni a v zime. Porovnávanie záznamov v kalendári prírody s pomocou učiteľa. Pomenovanie jarných mesiacov. Pozorovanie činnosti detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov. Poznávanie niektorých jarných kvetov z okolia domova žiakov (napr. snežienky, prvosienky, fialky, tulipány a iné). Opisovanie ich vzhľadu a miesta, kde rastú. Nebezpečenstvo požiaru v prírode pri vypaľovaní suchej trávy. Poznávanie a pomenovanie domácich zvierat a ich mláďat (pes, mačka, králik, hus, sliepka, sviňa, krava, kôň). <u>Jar v záhrade a v sade</u> Pozorovanie jarných prác v záhrade. Pomoc pri príprave záhonov a poznávanie základných prác na záhonoch.	-pozoruje zmeny počasia na jar -porovnáva krajinu v predjarí s predstavou krajiny v jeseni a v zime -porovnáva záznamy v kalendári prírody -pozoruje činnosti detí a dospelých na jar -pozná a pomenuje jarné kvety, -opíše miesto, kde rastú kvety -uvedomuje si nebezpečenstvo vypaľovania suchej trávy na jar -pozná domáce zvieratá a ich mláďatá. -pozoruje jarné práce v zahrade

	Význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín. Oboznamovanie sa s najdôležitejším záhradným náradím. Sadenie (veľkých) semien a pozorovanie klíčenia rastlín v kútiku živej prírody. Pozorovanie sadu v čase kvitnutia ovocných stromov. Rozlišovanie včely a čmeliaka. Pozorovanie včiel a ich lietanie do úľov.	-pomáha pri príprave záhonov, pozná základné práce na záhonoch -pozná význam rýľovania, hrabania, polievania a kyprenia pre správny vývoj rastlín -pozná a pomenuje záhradné náradie. -vie zasadiť semená v KŽP. -pozoruje sad v čase kvitnutia -pozná a rozlišuje včelu a čmeliaka a pozná spôsob ich života -pozoruje let včiel do úľa
Práca a odpočinok	<u>Ľudia a veci</u> Poznávanie výrobkov, ktoré sa denne používajú. Určovanie, z čoho sú vyrobené. Oboznamovanie sa s pojmami továreň, dielňa, predajňa. <u>Práca a odpočinok</u> Týždeň – pracovné dni a dni odpočinku. Voľná sobota, nedeľa, prázdniny. Osvojovanie si názvov dní v týždni. Určovanie časti dňa. Sledovanie času na hodinách, určovanie celých hodín. Účelné využívanie voľného času.	-pozná výrobky dennej potreby -pozná pojmy továreň, dielňa a produkty, ktoré vyrábajú. -pozná pojem predajňa a tovar, ktorý predáva. -vie vymenovať dni v týždni, -odlíši dni pracovné od dní odpočinku. -pozná časti dňa a vie ich pomenovať. -dokáže určiť celú hodinu na hodinách -účelne využíva svoj voľný čas
Leto	<u>Začína sa leto</u> Pozorovanie zmien v prírode (teplé dni, slnko dlho hreje, otepľuje sa voda). Pozorovanie počasia, osvojenie si správania sa pred búrkou a počas búrky (ochrana pred bleskom). Oboznámenie sa s bleskozvodom. Pozorovanie dozrievania letného ovocia (čerešne, jahody). Pomenovanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov z najbližšieho okolia. Poznávanie rastlín, ktoré ohrozujú zdravie (jedovaté plody rastlín, huby a pod.). Kalendár prírody v lete. Uvedomovanie si ročného obdobia, osvojenie názvov letných mesiacov.	-pozoruje zmeny v prírode v lete -pozoruje počasie v lete, vie ako sa má správať počas búrky -pozoruje dozrievanie letného ovocia -pozná a správne pomenuje letné ovocie, lúčne a záhradné kvety –rozlišuje jedovaté rastliny a huby -vymenuje letné mesiace, stručne charakterizuje počasie v danom ročnom období a graficky ho značí do

Príprava na prázdniny	<u>Rok a ročné obdobia</u> Uvedomovanie si striedania ročných období. Primerané vyjadrovanie svojich poznatkov v priebehu celého roka. Rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období. <u>Príprava na prázdniny</u> Význam pobytu na čerstvom vzduchu pre zdravie. Vhodné obliekanie vzhľadom na počasie. Poznávanie letných športov, bezpečnosť, opatrnosť pri kúpaní a opaľovaní. Osvojovanie si správania v prírode, ochrana prírody.	kalendára prírody-charakterizuje počasie v lete a pozná spôsob ochrany pred jeho nepriaznivými vplyvmi. -pozná zákonitosti striedania ročných období a ich typické prejavy. -pozná význam pobytu na čerstvom vzduchu -priradí vhodný typ pohybovej aktivity a oblečenia k jednotlivým ročným obdobiam. -pozná letné športy a dodržukje bezpečnosť pri kúpaní a opaľovaní -pozná význam ochrany prírody a podľa toho sa v prírode správa.

Ciele 2. ročníka:
Získať ďalšie vybrané základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia,
- viesť žiakov naďalej k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy a určovať ich polohu vzhľadom ku škole,
- spresňovať predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach,
- uvedomovať si základné vzťahy v rodine,
- učiť sa o práci dospelých,
- upevňovať si hygienické návyky precvičovať pravidlá kultúrneho správania,
- prehlbovať poznatky žiakov o sviatkoch a pamätných dňoch.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 3. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Orientácia v priestore	<u>Širšie okolie školy</u> Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).	-pozná významné objekty v okolí školy, určí polohu vpravo, vľavo, blízko, ďaleko.

	Ústny opis cesty do školy. Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí. Určenie polohy mestského, obecného úradu. <u>Obec a jej okolie</u> Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta. Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie). Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca. Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej). Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny. Opis cesty do susedného mesta, dediny.	-opíše cestu do školy. -pomenuje niektoré ulice a námestia. -určí polohu mestského, obecného úradu. -charakterizuje okolie obce na základe pozorovania. -jednoducho opíše krajinu - údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie. -pomenuje miestne toky, kopce. -určí polohu miest z vyvýšeného stanoviska - bližšie, ďalej. -pozná názvy najbližších dedín. -opíše cestu do susednej dediny.
Orientácia v čase	<u>Kalendár</u> Začiatok kalendárneho a školského roka. Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období. Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovanie celých hodín a polhodín. Správne určovanie časti dňa. <u>Kalendár prírody</u> Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí. Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období. Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode. Pozorovanie východu a západu slnka. Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh. Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).	-identifikuje kalendárny a školský rok. -pomenuje dni v týždni, mesiace, ročné obdobia. -porovnáva časové jednotky – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. -určí celé hodiny, polhodiny, časti dňa. -pozoruje počasie, zaznačuje záznamy o počasí do kalendára prírody. -vie uviesť ako sa mení počasie v jednotlivých ročných obdobiach. -pozoruje zmeny počasia, vplyv zmien teploty na život v prírode. -rozlišuje východ a západ slnka, ktorým smerom vychádza a zapadá. -určuje svetové strany. -pozná fázy mesiaca - pribúdanie, spln, ubúdanie.
Príroda na jeseň	Zber plodov v sade, v záhrade, na poli. Poznávanie rôznych druhov zeleniny. Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod). Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.	-rozlišuje zber plodov v sade, v záhrade, na poli. -pozná a vie vymenovať jednotlivé druhy zeleniny, -vie, pre ktorú časť sa ktorá zelenina pestuje. -pozná spôsoby konzervovania ovocia a zeleniny.
Domáce zvieratá	Prehlbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik. Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.	-pozná domáce zvieratá (mačka, pes, králik). -rozoznáva a pomenováva

	Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho. Význam chovu domácich zvierat.	domáce zvieratá podľa vzhľadu, spôsobu života (na obrázku aj v skutočnosti). -pozná bližšie domáce zvieratá krava, ovca, koza, kôň, kura, holub -pozná význam chovu domácich zvierat.
Zdravie a choroba	Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne. Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici. Pohotovostná služba, lekáreň. Pojmy: predpis a lieky. Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti. Ochrana pred nákazou. Ošetrenie odreniny.	-dodržiava návyky osobnej hygieny a čistotu prostredia. -pozná vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, dokáže vysvetliť význam starostlivosti o ne. -pozná a dokáže rozprávať o práci lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, v nemocnici. -rozumie pojmom: predpis a lieky. -vie zmerať teplotu, vyjadriť - popísať nevoľnosť, bolesť. -vie, ako sa chrániť pred nákazou -vie ošetriť odreninu.
Príroda v zime	Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad. Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priezračný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).	-rozumie pojmom mráz, sneh, ľad. -pozoruje a rozlišuje vodu, sneh, ľad za mrazu v prírode a v teplej miestnosti. -určuje spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu.
Bezpečnosť cestnej premávky	Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke. Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov. Umiestnenie dopravných značiek. Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.	-pozná základné pravidlá správania sa chodcov na vozovke, bezpečnosť pri cestnej premávke. -pozná základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov. -pozná umiestnenie dopravných značiek -vie pomenovať dopravné prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.
Technika a výroba	<u>Stavba domu</u> Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu. Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok). Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú.	-vie pomenovať pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu. -rozlišuje a pozná stavebné materiály (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok), -rozlišuje stavebné stroje (miešačka, žeriav, bager,

	Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu). <u>Požiarnici</u> Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov. <u>V pekárni</u> Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.	dopravný pás), vie akú prácu vykonávajú. -rozlišuje rôzne druhy budov, podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu. -dodržiava bezpečnosť pri kúrení, varení a svietení, predvída možnosti vzniku a šírenia požiaru. Pozná prácu požiarnikov. -poznáva postup, techniku a výrobu pečiva (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). -rozpráva o výrobe pečiva.
Rodina a spoločnosť ***Finančná gramotnosť***	<u>Rodina a príbuzní</u> Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom. <u>Pracujúci</u> Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni). <u>V obchode</u> Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluhe. Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar. Hra na obchod (meranie, váženie, platenie). Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €. ***Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.*** ***Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.***	-orientuje sa v príbuzenských vzťahoch: teta, strýko, bratranec, sesternica. -chápe význam rodiny, úctu a kladný vzťah k rodičom. -rozumie významu jednotlivých druhov prác pre spoločnosť (v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve). -rozoznáva rozdiely v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluhe. -vie požiadať o tovar -vie sa správať v obchode - (hra na obchod). -určuje a pozná platidlá: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €. ***-chápe rozdiel medzi chodobou a bohatstvom*** ***- zhodnotí svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti aj v okolí*** ***-vie uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec)***

Príroda na jar a v lete	Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli. Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia. Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone. Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom. Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami. Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov. Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).	-pozná prácu dospelých v záhrade, v sade a na poli. -pomenuje a pozná vykonávané činnosti, používané nástroje a stroje, vie vysvetliť ich použitie. -vie zasadiť semená a opísať klíčenie pri pozorovaní v kútiku živej prírody. -pozná podmienky potrebné pre správny rast rastlín, primerane vyjadruje svoje poznatky. -pozoruje sad v čase kvitnutia ovocných stromov. -rozlišuje ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody. -pozná najbežnejšie huby. -poznáva rastliny, ktoré ohrozujú zdravie - jedovaté plody a rastliny. -pozná život zvierat na jar a v lete - stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat

Ciele 3. ročníka:

Prehĺbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce,
- spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

VLASTIVEDA

PRE 4., 5. A 6. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Príroda a spoločnosť	Vlastiveda

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	2	2	3	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	2	2	3	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Vlastiveda ja integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Prostredníctvom tohto vyučovacieho predmetu žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.
Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku, a utvára základy pre vyučovanie spoločensko – vedných a prírodovedných predmetov.
Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je u žiakov vytvárať vzťah k miestu, kde žijú. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.
Obsah vyučovacieho predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode, z prostredia miestnej krajiny. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike.
Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.
Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.
Predmet rozvíja čitateľskú gramotnosť prostredníctvom príslušných metód.
Finančná gramotnosť začleňuje finančné vzdelávanie do príslušných tematických výchovnovzdelávacích plánov a rozvíja u žiakov vedomosti, zručnosti a hodnotové postoje spojené s finančnou gramotnosťou.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
Pozná rôzne informačné pramene, dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov a vie ich využívať. Prehodnocuje fakty a dokáže vyjadriť svoj názor. Vie definovať cieľ, pozná zložitosť otázok, vie si predstaviť ako postupovať ďalej. Akceptuje riziko z neznámeho, vie vytrvať v skúmaní. Rozlišuje medzi podstatnými a druhotnými informáciami, vie používať informácie v nových kontextoch. Vie rozoznať problém a analyzovať komponenty problémovej situácie. Orientuje sa v novovzniknutých situáciách a pružne na ne reaguje, vie si osvojiť flexibilný prístup. Prehodnocuje fakty a dokáže vyjadriť svoj názor. Je schopný začať riešiť nové projekty. Má istú mieru finančnej a čitateľskej gramotnosti.
Osobnostné kompetencie:
Vytvárať vlastnú identitu a uvedomovať si ju – sebauvedomovanie a sebareflexia. Dokáže reagovať primerane situácii, rozširuje svoje kultúrne horizonty diskusiou. Dobre využíva osobné zdroje. Buduje si vlastnú autonómiu a nezávislosť, kontroluje vlastné konanie. Má

záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality, v ktorej žije, spoločnosti a prírody. Zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci. Dokáže zladiť spontánnosť so spoločensky primeraným vyjadrovaním emócií, je schopný odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy. Dokáže spracovať svoje emócie a udržať si nadhľad.
Sociálne kompetencie:
Je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch, akceptuje ľudí takých, akí sú. Je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy. Podporuje tímovú prácu, je jej platným členom. Je tolerantný k názorom k názorom a konaniu druhých ľudí. Chápe fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí, vníma človeka ako súčasť prírody. Vie vyjadriť svoj názor asertívnym, nezastrašujúcim spôsobom.

Stratégia vyučovania:
- individuálny prístup
- motivačné metódy
- fixačné metódy
- práca vo dvojiciach, skupinová práca
- projektové vyučovanie
- didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť
- práca s výukovými programami PC
- demonštračné metódy
- slovné metódy
- metódy práce s textami, informáciami, čitateľské stratégie

Učebné zdroje:
Na vzdelávanie budeme používať učebnice, ktoré schválilo MŠ SR pre ŠZŠ. Vyučujúci budú využívať aj pracovné zošity a materiály vypracované učiteľom, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona.
Učebnica Vlastivedy pre 4.ročník ŠZŠ , EXPOL PEDAGOGIKA 1998, autorky: Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská.
Pracovný zošit z Vlastivedy pre 4.ročník ŠZŠ , EXPOL PEDAGOGIKA 1998, autorky: Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jana Rohovská.
Učebnica Vlastivedy pre 5.ročník ŠZŠ , SPN 2006, autorky: Silvia Škultétyová, Jarmila Žišková.
Pracovný zošit z Vlastivedy pre 5.ročník ŠZŠ , SPN 2006, autorky: Silvia Škultétyová, Jarmila Žišková.
Učebnica Vlastivedy pre 6.ročník ŠZŠ , SPN 2008, autorky: Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jarmila Žišková.
Pracovný zošit z Vlastivedy pre 6.ročník ŠZŠ , SPN 2001, autorky: Mgr. Silvia Škultétyová, Mgr. Jarmila Žišková.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu: Vlastiveda v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie

celok		výstupy /žiak/
Škola a život v škole	Škola, orientácia v školskej budove (prípadne internáte). Správanie a povinnosti žiakov v škole (prípadne internáte), školský poriadok, vnútorný poriadok školy. Naša trieda, triedny kolektív. Služby v triede, príprava na vyučovanie.	-vie sa orientovať v budove školy, pozná názov školy, pomenuje miestnosti v budove školy -pozná školský poriadok -pozná povinnosti a práva žiaka, názov triedy, meno triedneho učiteľa a spolužiakov.
Rodina ***Finančná gramotnosť***	Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica. Členovia rodiny. Príbuzný – známy. Orientácia vo veku osôb: starý – mladý, starší – mladší. Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova. ***Starostlivosť o finančné zabezpečenie rodiny.*** ***Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.*** ***Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia*** Dátum narodenia, menín.	-orientuje sa v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve a pozná ich mená. -orientuje sa vo veku osôb v rodine. -vie ktoré činnosti vykonávajú jednotliví členovia rodiny a vie ako udržiavať poriadok v domácnosti. ***-chápe hodnotu peňazí.*** ***-vie uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec).*** ***-vie uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov*** -vie svoj dátum narodenia a menín.
Príroda v jeseni	Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody. Jeseň v záhrade a v sade. Zber zeleniny – poznanie a vymenovanie jednotlivých druhov zeleniny, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie. Zber ovocia – poznať jabloň, hrušku, slivku, čerešňu. Využitie ovocia a jeho význam pre zdravie.	-charakterizuje počasie v jeseni, vymenuje znaky jesene a porovná jeseň s ostatnými ročnými obdobiami. -pozná typické druhy ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín dozrievajúcich na jeseň, ich význam pre zdravie, spôsob zberu a formy spracovania. -pozná využitie ovocia a jeho význam pre zdravie

	Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu. Konzervovanie - zaváraním, nakladaním a zmrazovaním. Poznávanie a pomenovanie 3 - 4 jesenných kvetov (podľa miestnych podmienok). Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej a kŕmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.	-vie ako sa uskladňuje akonzervuje ovocie -pozná a pomenuje jesenné kvety podľa miestnych podmienok. -opíše činnosti v záhrade, v sade a na poli počas jesene. Pozná niektoré poľnohospodárske stroje a vie na čo slúžia.
Domov, obec	Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny. Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine. Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine. Vodné toky, mosty, umelé nádrže. Poznávanie názvov blízkych obcí, mesta, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou. Oboznámenie sa s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarneho útvaru. Doprava: základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov. Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodcov v cestnej premávke. Služby obyvateľstvu v obci. Významné objekty v miestnej krajine.	-pozná miestnu obec s okolitou krajinou -má základné informácie o obci, o svojom bydlisku -pozoruje prírodné javy a procesy v miestnej krajine -rozlíši pojmy potok, rieka, prítok, prameň a vodná nádrž. –pozná dôležitosť ochrany a šetrenia vodou, vie na čo sa využíva. -pozná názvy najbližších obcí, dopravné spojenia medzi nimi. -pozná činnosť a názvy zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície a požiarneho útvaru. -pozná pravidlá cestnej premávky a základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov. -vie sa bezpečne správať na ceste -pozná druhy služieb a obchodov v obci a vie čo poskytujú. -pozná významné objekty v obci.
Príroda v zime	Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou. Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti. Rastliny v zime. Poznanie najmenej 2	-charakterizuje počasie v zime, vymenuje znaky zimy a porovná zimu s ostatnými ročnými obdobiami. -pozná premeny vody vplyvom počasia. -pozná podmienky pre život

	izbových rastlín a ich ošetrovanie. Listnaté a ihličnaté stromy v zime. Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá. Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.	rastlín, stromov, voľne žijúcich zvierat a vtákov v zime - vie ako sa starať o vtáky a voľne žijúce zvieratá v zime. - pomenuje vybrané druhy izbových rastlín a vie ich ošetrovať. -vymenuje základné druhy zimných športov a vie sa bezpečne správať pri zimných športoch.
Orientácia v čase	Kalendárny rok, školský rok (vedieť, kedy začínajú). Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období. Časti dňa. Činnosť žiakov v jednotlivých častiach dňa. Celé hodiny, polhodiny.	-orientuje sa v časových údajoch (rok, ročné obdobie, mesiac, týždeň, deň a hodina). -pozná názvy dní v týždni názvy mesiacov, názvy ročných období. -vie rozdeliť deň na jednotlivé časti a pozná typické činnosti pre jednotlivé časti dňa. -určuje celé hodiny a polhodiny.
Príroda a činnosť človeka	Živá a neživá príroda. Prírodniny. Rastliny, živočíchy, človek. Vplyv človeka na prírodu.	-rozlíši živú a neživú prírodu a prírodniny. -vie ako človek ovplyvňuje prírodu a ako ju môže využívať a chrániť.
Živá príroda	Človek Hlavné vonkajšie časti tela (určovanie a pomenovanie). Hlavné časti tváre (určovanie a pomenovanie). Vnútorné orgány - mozog, srdce, pľúca, žalúdok. Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa. Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie). Zvieratá Hlavné časti tela. Hmyz, ryby, vtáci, cicavce. Životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo). Vzťah človeka k zvieratám.	 -určí a pomenuje vonkajšie časti tela -určí a pomenuje časti tváre -určí a pomenuje základné vnútorné orgány človeka. -pozná zásady správnej životosprávy, hygieny avie ako sa chrániť pred úrazmi a iným poškodením. -určí a pomenuje hlavné časti tela daných druhov zvierat. -triedi živočíchy na hmyz, ryby, vtáky, cicavce a pozná ich životné prejavy. -vie ako sa človek môže starať

		o zvieratá a aký má z nich úžitok.
	Rastliny Byliny, dreviny (kry, stromy). Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod. Význam zelených rastlín.	-určí a pomenuje časti tela rastlín a ich funkcie. Triedi rastliny na byliny, kry a stromy. -pozná význam zelených rastlín.
Príroda na jar	Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar. Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie. Jarné práce na poli, v záhrade, v sade. Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu. Ochrancovia ovocných sadov a záhrad (včely, osy, vtáky). Škodcovia (chrústy, húsenice). Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.	-charakterizuje počasie na jar, vymenuje znaky jari - porovná jar s ostatnými ročnými obdobiami. -opíše činnosti jarných prác v záhrade, v sade a na poli. -pozná niektoré poľnohospodárske stroje a vie na čo slúžia. -rozlíši čerešňu a jabloň podľa kvetu. -pozná niektorých ochrancov a škodcov rastlín v sade, záhrade a na poli. -pozná a pomenuje niektoré jarné kvety a liečivé rastliny.
Príroda v lete	Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete. Poznávanie druhov obilia. Žatva. Význam obilia. Lesné plody, ich zber, zužitkovanie. Lesné ovocie. Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov. Letné športy. Správanie pri vode, v lese z hľadiska bezpečnosti počas prázdnin. Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.	-charakterizuje počasie v lete, vymenuje znaky leta a porovná leto s ostatnými ročnými obdobiami. -pozná a pomenuje druhy obilia jeho význam pre zdravie, spôsob zberu a formy spracovania. -pozná a pomenuje lesné plody (rozlíši jedovaté), spôsob zberu a formy spracovania. -pozná a pomenuje niektoré záhradné a lúčne kvety -vymenuje základné druhy letných športov a vie sa bezpečne správať pri letných športoch a hrách. -pozná chránené oblasti, rastliny a živočíchy na Slovensku

Ciele 4. ročníka:
Vedieť sa orientovať v školskej budove,
- oboznámiť sa so školským poriadkom,
- upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie,
- vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve,

- oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti,
- poznávať miestnu obec a okolitú krajinu,
- poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach

Obsah predmetu: Vlastiveda v 5. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Život v rodine.	Vzťahy v rodine. Deľba práce. Rodičia a deti. Úcta k starobe. Povinnosti a práva členov rodiny. Rodisko a bydlisko. Vybavenie domácnosti: -jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov -bezpečnosť v domácnosti, možnosť vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaruv byte, budove, privolanie požiarnikov	-pozná vzťahy v rodine -uvedomuje si význam deľby práce v rodine -rozlišuje vzťah rodičia a deti -ctí si strších ľudí -pozná práva a povinnosti členov rodiny -pozná svoje rodisko a bydlisko -pozná vybavenie domácnosti -rozlišuje jednoduché stroje a prístroje v domácnosti -uvedomuje si význam bezpečnosti v domácnosti, možnosť vzniku a šírenia požiaru -vie privolať požiarnikov
Finančná gramotnosť	***Šetrné využívanie prírodných zdrojov***	***-uvedomuje si dôležitosť šetrenia energiami***
Orientácia na mape a v regióne / 22 /	Orientácia v obci. Vedieť ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúľ. Dopravné značky, správanie chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti,	-orientuje sa v obci. -vie názvy ulíc, križovatky, význam orientačných tabúľ -vie sa orientovať v mieste bydliska a školy -pozná dopravné značky, správanie chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. -dbá na bezpečnosť cestou do školy. -poznáva obce a okolité krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty,

	významné objekty, inštitúcie a zariadenia – obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanice polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.	inštitúcie a zariadenia – obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanice polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.
	Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania . Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie. Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná. Chránené krajinné oblasti regiónu. Priemysel a poľnohospodárstvo v regióne. Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty.	-charakterizovať miestnu krajinu na základe pozorovania. -vie jednoducho opísať krajinu – nížinu, vrchovinu, pohorie -rozpozná krajinu – mestskú, vidiecku, zalesnenú, nezalesnenú, poľnohospodársku, priemyselnú -pozná chránené krajinné oblasti regiónu. -pozná priemysel a poľnohospodárstvo v regióne -pozná dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty.
	Orientácia na mape. Mapa, farba na mape, značky, turistická mapa, automapa. Orientácia na mape regiónu. Určovanie hlavných svetových strán.	-vie sa orientovať na mape. -pozná farby na mape, značky, turistická mapa, automapa. -orientuje sa na mape regiónu -určuje hlavné svetové strany.
	Slovenská republika. Mapa SR. Poloha. Hlavné mesto – Bratislava. Hranice štátu. Susedné štáty – ukázať a vymenovať podľa mapy. Naše mesto , obec na mape, poloha	 -vie sa orientovať na mape SR a určiť polohu SR -pozná hlavné mesto – Bratislava -ukáže hranice štátu a vymenuje susedné štáty podľa mapy -pozná naše mesto , vie ukázať obec na mape, poloha
Život ľudí v dávnej minulosti /8 /	Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života. Zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci	-pozná život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života -rozlišuje zberačov a lovcov, lovcov mamutov, prvých roľníkov
Živá príroda /32 /	Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny. Živočíchy: Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky, hlavní predstavitelia –	 Živočíchy: -pozná cicavce, ich životné prostredie, charakteristické znaky, hlavných predstaviteľov – mačka,

	mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna. Význam a ochrana cicavcov. Vtáky –životné prostredie vtákov, charakteristické znaky. Predstavitelia: holub, hus, kura, lastovička, sova. Význam a ochrana vtákov. Plazy - životné prostredie plazov, charakteristické znaky. Predstavitelia: jašterica, vretenica, užovka. Význam a ochrana plazov. Obojživelníky - životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky. Predstavitelia: žaba, skokan zelený, ropucha, rosnička.. Význam a ochrana obojživelníkov. Ryby - životné prostredie rýb, charakteristické znaky. Predstavitelia: kapor, šťuka, sardinka. Význam a ochrana rýb.	tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna -uvedomuje si význam ochrany cicavcov -pozná vtáky, ich životné prostredie, ich charakteristické znaky. Predstavitelia: holub, hus, kura, lastovička, sova. -uvedomuje si význam ochrany vtákov. -pozná plazy a ich životné prostredie, charakteristické znaky. Predstavitelia: jašterica, vretenica, užovka -uvedomuje si význam ochrany plazov -pozná obojživelníky, ich životné prostredie, charakteristické znaky. Predstavitelia: žaba, skokan zelený, ropucha, rosnička -uvedomuje si význam ochrany obojživelníkov -pozná ryby, ich životné prostredie, ich charakteristické znaky. Predstavitelia: kapor, šťuka, sardinka. Význam a ochrana rýb.
Neživá príroda /4 /	Rastliny: Spoločné znaky rastlín a živočíchov. Charakteristické znaky rastlín. Dreviny – strom, ker, ihličnaté stromy – smrek, listnaté stromy – dub, čerešňa, ker – ríbezľa Byliny: Púpava, pšenica, zemiak, pelargónia. Voda – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele. Vzduch – význam vzduchu	-rozlišuje charakteristické znaky rastlín -pozná dreviny – vie rozlíšiť strom, ker, ihličnaté stromy – smrek, listnaté stromy – dub, čerešňa, ker – ríbezľa -poznať púpavu, pšenicu, zemiak, pelargóniu – pozná kolobeh vody v prírode, povrchovú a spodnú vodu, ochranu vôd, úpravu vody a jej čistenie, minerálnu vodu a kúpele. – pozná význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovania

	pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovania vzduchu. Pôda – význam pôdy typy pôd Starostlivosť o pôdu – kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôdy.	vzduchu. -vie význam pôdy, typy pôd. -vie, ako sa starať o pôdu – rozlišuje kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôdy.

Ciele 5. ročníka:
Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

Obsah predmetu: Vlastiveda v 6. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Začiatky našich národných dejín 5.-15. st. /22/	Príchod Slovanov na naše územie. Samova ríša - prvý pokus o vytvorenie štátu. Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov. Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry. Rozkvet a pád Veľkej Moravy. Slovensko súčasťou uhorského štátu. Vznik českého štátu. Románska kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. Slovensko v 12. – 14. storočí. Vznik a rozvoj miest. Vpády Tatárov. Slovensko v 14. – 15. storočí	-pozná históriu života Slovanov, ich príchod na naše územie -pozná Samovu ríšu -pozná prvý štát západných Slovanov-Veľkú Moravu. -uvedomuje si význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry -rozlišuje rozkvet a pád Veľkej Moravy. -má vedomosť, že Slovensko bolo súčasťou uhorského štátu. -vie vznik českého štátu. -pozná románsku kultúru a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. -má poznatky o Slovensku v 12. – 14. storočí -vie o vpádoch Tatárov na naše územie.

	– hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov. Matúš Čák Trenčiansky. Gotická kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. Husitské hnutie. Majster Ján Hus. Husitskí hajtmani – J. Žižka. Husiti na Slovensku. Uhorský kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana. Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.	-má poznatky o Slovensku v 14.-15. storočí -pozná vznik miest, remesiel, zakladanie cechov. -pozná osobnosť Matúša Čáka Trenčianskeho. -rozlíši gotickú kultúru a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. -pozná osobnosti: majster Ján Hus. J. Žižka, Uhorského kráľ Mateja Korvína. -uvedomuje si význam rozvoja vzdelanosti - Academia Istropolitana. -pozná kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.
Zem a jej zobrazenie /7/	Glóbus, mapa sveta. Orientácia na mape.	-rozlíši glóbus od mapy sveta. -vie sa orientovať na mape.
Slovenská republika /31/	Slovenská republika Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií. Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave. Priemysel a doprava Bratislavy. Juhozápadné Slovensko. Nitra. Povrch – pohoria, nížiny. Podnebie. Poľnohospodárska výroba. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. Severné Slovensko. Poprad. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti.	-pozná Slovenskú republiku -pozná hlavné mesto - Bratislava, sídlo republikových orgánov a inštitúcií -pozná historické a kultúrne pamiatky v Bratislave -vie o priemysle a doprave Bratislavy -vie určiť, kde je Juhozápadné Slovensko, jeho povrch – pohoria, nížiny, podnebie -pozná poľnohospodársku výrobu, významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. -vie určiť, kde je Severné Slovensko, jeho povrch, pohoria, nížiny, vodstvo, podnebie. -pozná poľnohospodársku výrobu, lesy, významné mestá a ich

	Stredné Slovensko. Banská Bystrica. Povrch – pohorie, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. Východné Slovensko. Košice. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárska výroba, lesy. Významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. Naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).	priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. -vie určiť, kde je Stredné Slovensko, jeho povrch, pohorie, nížiny, vodstvo, podnebie. -pozná poľnohospodársku výrobu, lesy, významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. -vie určiť, kde je Východné Slovensko, jeho povrch, pohoria, nížiny, vodstvo, podnebie. -pozná poľnohospodársku výrobu, lesy, významné mestá a ich priemyselné závody, rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. -pozná naše štátne symboly (zástava, znak, hymna, pečať – ich používanie).
Živá príroda /9/	Človek a starostlivosť o jeho zdravie. Stavba ľudského tela. Vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba). Zdravie a choroba, infekčné choroby. Základné hygienické pravidlá. Zásady správnej výživy. Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách.	-uvedomuje si dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie. -pozná stavbu ľudského tela -pozná vývojové etapy v živote človeka (detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba). -snaží sa predchádzať chorobám a infekčným ochoreniam. -pozná základné hygienické pravidlá, -pozná zásady správnej výživy -je oboznámený s poskytovaním prvej pomoci pri úrazoch a zlomeninách.
Neživá príroda /9/	Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda. Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný materiál. Výroba malty – laboratórna práca.	-pozná uhlie, ropu, zemný plyn, kamennú soľ, železnú rudu – vie ich využitie. -rozlišuje stavebný materiál / piesok, žula, hlina, vápenec/ - ovláda postup výroby malty.

Poznávanie látok /8/	Veci a látky. Zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť). Spoločné a odlišné vlastnosti látok. Cukor, soľ – vlastnosti týchto látok.	-rozlišuje veci a látky - pozná zmeny látok (hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť). -odlíši spoločné a odlišné vlastnosti látok -pozná vlastnosti látok /cukor, soľ/.
Porovnávanie a meranie /6/	Dĺžka Jednotky dĺžky – km, m, mm. Praktické meranie. Hmotnosť Jednotky hmotnosti – kg, g. Praktické váženie. Objem Jednotky objemu – liter, deciliter. Praktické meranie. Teplota Jednotka teploty - °C. Bod varu. Bod mrazu. Praktické meranie. Čas Pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období). Mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrťhodina, minúta.	-pozná jednotky dĺžky – km, m, mm -pozná jednotky hmotnosti – kg, g a vie ich používať pri praktickom meraní a vážení. -vie jednotky objemu – liter, deciliter a v praxi si odskúša ich meranie. -naučí sa jednotky teploty - °C, bod varu, bod mrazu. Vyskúša si ich praktické meranie. -pozná pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy (dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období), -rozlišuje mesiac, týždeň deň, hodina, polhodina, štvrťhodina, minúta.
Elektrická energia /7/ ***Finančná gramotnosť***	Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza). Bezpečnosť pri ich používaní. Šetrenie elektrickou energiou. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, budove. Privolanie požiarnikov. ***Šetrné zaobchádzanie s energiami***	-pozná využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. -rozlišuje elektrospotrebiče (k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza). -dbá na bezpečnosť pri ich používaní a vie ako sa má šetriť elektrickou energiou. -je poučený o možnosti vzniku požiaru, o predchádzaní požiaru v byte, budove. -vie privolať požiarnikov. ***-uvedomuje si dôležitosť šetrenia energiami.***

Ciele 6. ročníka:
Oboznámiť sa so začiatkom našich národných dejín,

- orientovať sa na mape Slovenskej republiky a miestnej krajine, vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- prehĺbiť si poznatky o človeku,
- získať poznatky o niektorých nerastoch a horninách, poznatky o živej a neživej prírode,
- oboznámiť sa s praktickým meraním a vážením materiálov,
- získať praktické poznatky z chémie a z fyziky,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti.

FYZIKA

PRE 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Fyzika

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov *s ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet fyzika v siedmom ročníku je pokračovaním predmetu Vlastiveda zo 6. ročníka. Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok. Predmet rozvíja aj čitateľskú gramotnosť prostredníctvom príslušných stretégii.

Ciele vyučovacieho predmetu

Intelektuálna oblasť

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácii,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,

- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
-žiak pozná rôzne informačné pramene, vie ich využívať,
-hľadá súvislosti medzi informáciami, rieši úlohy,
-orientuje sa v novovzniknutých situáciách,
-dokáže vyjadriť svoj názor, má kritické a tvorivé myslenie,
-vie vnímať situáciu práce ako celok, vie rozoznať a riešiť problém.
Osobnostné kompetencie:
-odhaľuje svoje možnosti, uvedomuje si dôsledky svojho konania vzhľadom na iných,
-učí sa správať sebaisto, presadzovať sa,
-vytvára si vlastnú identitu a uvedomuje si ju,
-reaguje primerane situácii,
-buduje si vlastnú nezávislosť, kontroluje vlastné konanie,
-poznáva seba i ostatných ľudí,
-zaujíma sa o rôzne problémy, nové veci,
-spoločensky primeraným spôsobom vyjadruje emócie.
Sociálne kompetencie:
-je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch,
-akceptuje ľudí takých, akí sú,
-je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy,
-podporuje tímovú prácu, je jej platným členom,
-správa sa a pracuje v skupine podľa určitých pravidiel, pomáha druhým, akceptuje a rešpektuje druhých, je tolerantný k názorom a konaniu druhých ľudí.

Stratégie vyučovania:
Prevahu používaných metód tvoria: metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov, slovné metódy, metódy samostatnej práce, hra ako metóda, metódy opakovania a precvičovania vedomostí, problémový výklad – t.j. myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi (učiteľ kladie otázky, ktoré stimulujú myslenie žiaka), heuristická metóda – žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov, výskumná metóda - učiteľ nastolí problémovú úlohu, ktorej vyriešenie si vyžaduje objavenie neznámych vedomostí alebo ich aplikáciu.
Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov. Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

Metódy podľa zdroja poznatkov:
- slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, prednáška; dialogické - rozhovor, beseda metóda práce s textom, informáciami, symbolmi)
- názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie, exkurzia)
- praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť (metóda riešenia úloh, praktické cvičenia)
Metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiakov:
- metódy opierajúce sa o vnútornú motiváciu žiakov - zaujímavosť, príťažlivosť učenia, vytvorenie optimálnej klímy v triede, poznanie cieľov vyučovacieho procesu žiakmi, spätná väzba

- metódy opierajúce sa o vonkajšiu motiváciu žiakov - najmä o odmenu a trest, o motívy povinnosti, zodpovednosti. (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačné demonštrovanie, pochvala, povzbudenie, kritika)

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, diferencované vyučovanie. Podstatou diferencovaného vyučovania je zoskupovanie žiakov podľa určitých kritérií, aby vyučovací proces bol čo najefektívnejší. Prostriedky diferenciácie: meniť počet úloh zadávaných žiakom, meniť zložitosť úloh, meniť stupeň pomoci žiakom pri riešení úloh, meniť metódy a formy práce.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovný zošit z Fyziky pre 7. ročník špeciálnych základných škôl
Učebnica a pracovný zošit z Fyziky pre 8. ročník špeciálnych základných škôl.
Učebnica a pracovný zošit z Fyziky pre 9. ročník špeciálnych základných škôl.
Internet, PC, interaktívna tabuľa, encyklopédie, časopisy, modely - trojrozmerné pomôcky, tlač, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie, diafilmy.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnej dokumentácie a metodických pokynov.

Obsah predmetu: Fyzika v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠkVP: 0 h/týždenne

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vlastnosti látok a telies	Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso. *Vlastnosti tuhých telies* – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť. Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky. Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1l, 1ml. *Vlastnosti kvapalín* – nestlačiteľnosť, tekutosť. Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi. Nadľahčovanie telies v kvapalinách,	- vie rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá. -vie určiť vlastnosti látok. -vie odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa. -vie zapísať namerané hodnoty -vie merať dĺžkovým meradlom -vie odmerať rôzne telesá, odhadnúť dĺžku -vie používať odmerný valec -vie používať a zapisovať jednotky objemu -vie overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies -vie overiť tlak v kvapalinách a poukázať na využitie nestlačiteľnosti kvapalín v praxi -vie vysvetliť nadľahčovanie telies

	plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách. <u>*Vlastnosti plynov*</u> – stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov. Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak v plynoch. Znečisťovanie vzduchu.	na praktických príkladoch -vie jednoduchým spôsobom použiť získané poznatky. -vie vysvetliť nadľahčovanie telies na praktických príkladoch -má základné vedomosti o vzduchu a atmosfére -vie vysvetliť potrebu udržiavania čistého vzduchu
Teplota, premeny skupenstva látok	Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok. Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C. Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h. <u>*Premena vody na paru*</u>. Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var. Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky. <u>*Skvapalňovanie (kondenzácia)*</u> Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu. <u>*Topenie a tuhnutie*</u> Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie. Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky. <u>*Meteorologické pozorovanie*</u> Pozorovanie a predpoveď počasia. Meteorologická stanica. Meteorologické pozorovanie. *Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt v zrážkach a v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovaní a nameraných hodnôt teploty, objemu zrážok, smeru vetra.*	-vie určiť skupenstvo látok -pozná rozdiel medzi teplotou a teplomerom, pozná jednotku teploty -vie merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky -vie poukázať na fyzikálne javy v prírode – vyparovanie, var -vie merať teplotu a čas v priebehu varu vody -vie zaznačiť namerané hodnoty do tabuľky -vie vysvetliť kolobeh vody v prírode -vie vysvetliť vznik kyslých dažďov a ich vplyv na prírodu -vie vysvetliť topenie a tuhnutie, premenu ľadu na vodu a opačne -vie vysvetliť na jednoduchých príkladoch premeny skupenstiev -vie zaznamenať namerané hodoty do tabuľky -ovláda princípy meteorologického pozorovania a predpovede počasia *-vie získané poznatky aplikovať pri zriadení a prevádzke školskej meteorologickej stanice.*

Ciele 7. ročníka:
- Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
- vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
- vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
- vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
- vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
- osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

Obsah predmetu: Fyzika v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠkVP: 0 h/týždenne

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Pohyb a sila	*Pohyb telies* Pokoj a pohyb telies. Dráha pohybu, rovnomerný a nerovnomerný pohyb, rýchlosť pohybu telies. *Sila* Gravitačná sila. Silomer, meranie sily silomerom, jednotka sily 1 N. Účinky sily. Deformačné účinky sily. Tlak. *Trenie* Škodlivé a užitočné trenie. *Jednoduché stroje* Naklonená rovina, páka, kladka.	-vie rozlišovať pohyb a pokoj telies -vie určiť dráhu pohybu, rozoznáva rovnomerný a nerovnomerný pohyb. -vie rozlíšiť rýchlosť pohybu telies -pozná pojem gravitačná sila, pozná účinky gravitácie -pozná silomer a vie zmerať silu pomocou neho, pozná jednotku sily -vie rozoznávať účinky sily -má základné vedomosti o tlaku -pozná pojem trenie telies a rozoznáva škodlivé a užitočné trenie -pozná jednoduché stroje: naklonená rovina, páka, kladka
Energia	*Zdroje energie*. Energia a vykonávanie práce. Premena polohovej energie na pohybovú energiu. *Teplo* Odovzdávanie a prijímanie tepla.	-pozná zdroje energie a chápe jej význam vzhľadom k práci -vie ako je možné premeniť polohovú energiu na pohybovú energiu -pozná fyzikálnu veličinu: teplo -rozumie princípu odovzdávania

	Vedenie tepla rôznymi látkami. Teplo, práca, energia. <u>*Svetlo*</u> Zdroje svetla, odraz svetla, lom svetla. Šošovky a okuliare. Ako vzniká dúha. Svetlo a teplo. <u>*Zvuk*</u> Vznik zvuku. Šírenie a rýchlosť zvuku. Vnímanie zvuku. <u>*Vplyv slnečného svetla na rast rastlín.*</u>	a prijímania tepla -vie rozoznať možnosti vedenia tepla rôznymi látkami -vie poukázať na súvislosť teplo-energia a pod. -pozná zdroje svetla a vie vysvetliť odraz a lom svetla -pozná význam a princíp šošovky a okuliarov -vie vysvetliť vznik dúhy – lom svetla -vie vysvetliť súvislosť medzi svetlom a teplom -dokáže opísať vznik zvuku, jeho šírenie na konkrétnych príkladoch -vie rozlišovať druhy zvuku -vie vysvetliť vplyv slnečného svetla na rast rastlín (ročníkový projekt)

Ciele 8. ročníka:
Vedieť opísať stav pokoja a pohybu telies ,
- vedieť charakterizovať silu ako vzájomné pôsobenie telies,
- vedieť opísať príčinu pádu telies,
- vedieť zmerať silu silomerom,
- vedieť vysvetliť polohovú a pohybovú energiu na konkrétnych príkladoch,
- opísať javy: odraz, lom a rozklad svetla,
- opísať vznik zvuku a jeho vlastnosti na jednoduchom príklade,
- vedieť prezentovať výsledky práce za skupinu.

<u>Obsah predmetu: Fyzika v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠkVP: 0 h/týždenne

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.	Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas. Elektrické vlastnosti látok. Blesk. Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov , žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.	-vie, čo je to magnet a pozná jeho vlastnosti -pozná magnetické póly Zeme -vie zaobchádzať s kompasom -pozná elektrické vlastnosti látok -vie, ako vzniká blesk -vie princíp vytvorenia elektrického obvodu a pozná jeho časti -vie vytvoriť jednoduchý elektrický obvod

	Elektrické vodiče a izolanty. Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách. Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek. Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A. Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1 V. Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti. Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami. Premena energie elektrického prúdu.	-pozná rozdiel medzi elektrickými vodičmi a izolantmi -má základné vedomosti o vedení elektrického prúdu v kvapalinách -vie rozdiel medzi sériovým a paralelným zapojením žiaroviek -vie merať elektrický prúd pomocou ampérmetra -pozná jednotku veľkosti el. prúdu - 1 ampér -vie merať elektrické napätie -pozná jednotku napätia -vie ako funguje elektromagnet a elektrický zvonček -vie, aké sú elektrické spotrebiče v domácnosti, pozná princíp ich fungovania -ovláda pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými zariadeniami -pozná základný princíp premeny energie elektrického prúdu
Energia v prírode a v technike.	*Energia v prírode* Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie. Vznik fosílnych palív. Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie. *Energia v technike* Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne. Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra. Zákon zachovania energie. Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.	-má základné vedomosti o energetických zdrojoch v prírode – slnko, potrava -pozná princíp vzniku fosílnych palív -má základné vedomosti o nevyužiteľnej energii v prírode -pozná základné tradičné zdroje energie -rozoznáva jednotlivé druhy elektrární -má základné vedomosti o využití netradičných zdrojov energie – slnečná, geotermálna, energia vetra -vie princíp zákona zachovania energie -vie racionálne hospodáriť s energiou

Ciele 9. ročníka:
- Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,

- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

CHÉMIA

PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Chémia

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické vyžitie.

Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.

Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce. Predmet rozvíja aj čiatteľskú gramotnosť prostredníctvom príslušných stratégii.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

Žiak pozná rôzne informačné pramene, vie ich využívať. Hľadá súvislosti medzi informáciami, rieši úlohy. Orientuje sa v novovzniknutých situáciách. Dokáže vyjadriť svoj názor, má kritické a tvorivé myslenie, vie vnímať situáciu práce ako celok. Vie rozoznať a riešiť problém.

Osobnostné kompetencie:

Odhaľuje svoje možnosti, uvedomuje si dôsledky svojho konania vzhľadom na iných, učí sa správať sebaisto, presadzovať sa. Vytvára si vlastnú identitu a uvedomuje si ju – sebauvedomovanie a sebareflexia. Reaguje primerane situácii. Buduje si vlastnú nezávislosť, kontroluje vlastné konanie. Poznáva seba i ostatných ľudí. Zaujíma sa o rôzne problémy, nové veci. Spoločensky primeraným spôsobom vyjadruje emócie.

Sociálne kompetencie:

Je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch, akceptuje ľudí takých, akí sú. Je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy. Podporuje tímovú prácu, je jej platným členom. Správa sa a pracuje v skupine podľa určitých pravidiel, pomáha druhým, akceptuje a rešpektuje druhých. Je tolerantný k názorom a konaniu druhých ľudí.

Stratégia vyučovania:

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny.

Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce.

Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

Prevahu používaných metód tvoria:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov, slovné metódy, metódy samostatnej práce, hra ako metóda, metódy opakovania a precvičovania vedomostí, problémový výklad – t.j. myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi (učiteľ kladie otázky, ktoré stimulujú myslenie

žiaka), heuristická metóda – žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov, výskumná metóda - učiteľ nastolí problémovú úlohu, ktorej vyriešenie si vyžaduje objavenie neznámych vedomostí alebo ich aplikáciu.

Metódy podľa zdroja poznatkov:

- slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, prednáška; dialogické - rozhovor, beseda metóda práce s textom, symbolmi, znakmi, informáciami)
- názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie, exkurzia)
- praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť (metóda riešenia úloh, praktické cvičenia)

Metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiakov:

- ***metódy opierajúce sa o vnútornú motiváciu žiakov*** - zaujímavosť, príťažlivosť učenia, vytvorenie optimálnej klímy v triede, poznanie cieľov vyučovacieho procesu žiakmi, spätná väzba
- ***metódy opierajúce sa o vonkajšiu motiváciu žiakov*** - najmä o odmenu a trest, o motívy povinnosti, zodpovednosti. (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačné demonštrovanie, pochvala, povzbudenie, kritika)

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, diferencované vyučovanie. Podstatou diferencovaného vyučovania je zoskupovanie žiakov podľa určitých kritérií, aby vyučovací proces bol čo najefektívnejší. Prostriedky diferenciácie: meniť počet úloh zadávaných žiakom, meniť zložitosť úloh, meniť stupeň pomoci žiakom pri riešení úloh, meniť metódy a formy práce.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovný list Chémia pre 9. ročník ŠZŠ, didaktické prostriedky, PC, interaktívna tabuľa, škola, encyklopédie, časopisy, modely, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie.

Hodnotenie predmetu:

Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnej dokumentácie a metodických pokynov.

Obsah predmetu : Chémia pre 9. ročník

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Úvod do chémie	Chemické laboratórium.	-pozná chemické laboratórium
	Vlastnosti látok. Skupenstvá látok.	-má základné poznatky o vlastnostiach a skupenstvách látok
	Zloženie a štruktúra látok.	-pozná zloženie a štruktúru látok
	Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.	-má základné vedomosti o zmesiach a oddeľovaní zložiek zmesí

Chemické prvky	Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov. Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).	-pozná základné kovy, vie ich rozlíšiť, pozná ich vlastnosti a využitie -má základné znalosti o korózii kovov -pozná nekovy, vie ich odlíšiť od kovov, má základné znalosti o vlastnostiach nekovov
Voda a vzduch	Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody. Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu. Ochrana čistoty vody a vzduchu.	-má základné vedomosti o chemickom zložení vody. Vie, ako sa upravuje povrchová voda a pozná postupy pri čistení odpadovej vody -vie chemické zloženie vzduchu -má vedomosti o znečisťovaní ovzdušia -má znalosti o ochrane čistoty vody a vzduchu. -pozná dôsledky znečisťovania
Anorganické zlúčeniny	Oxidy - vznik, význam a použitie. Kyseliny – vlastnosti, použitie. Hydroxidy – vlastnosti, použitie. Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá. Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.	-má znalosti o vzniku, význame a použití oxidov -pozná vlastnosti a použitie kyselín -pozná základné hydroxidy, ich vlastnosti a použitie -pozná základné soli, ich vznik a použitie. -pozná využitie solí ako priemyselných hnojív -rozoznáva stavebné spojivá, pozná ich využitie -má základné znalosti z keramického a sklárskeho priemyslu
Organické zlúčeniny	Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín. Uhľovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután). Deriváty uhľovodíkov (alkoholy, organické kyseliny). Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.	-pozná organické látky, rozoznáva hlavné skupiny organických zlúčenín -pozná základné uhľovodíky, má znalosti o ich využití -pozná deriváty uhľovodíkov -má základné znalosti o rope, jej vlastnostiach, ťažbe a spracovaní. -rozoznáva plasty a ich využitie

	Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny).	-ovláda základné princípy bezpečnosti pri práci s ropnými produktmi -pozná prírodné látky, ako cukry, tuky a bielkoviny, pozná ich význam vo využití

Ciele 9. ročníka:

- Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plynných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

BIOLÓGIA

PRE 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Biológia

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu
Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.
Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus.
Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov.
Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza. Predmet rozvíja aj čiateľskú gramotnosť prostredníctvom príslušných stratégii.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
Žiak pozná rôzne informačné pramene, vie ich využívať. Hľadá súvislosti medzi informáciami, rieši úlohy. Orientuje sa v novovzniknutých situáciách. Dokáže vyjadriť svoj názor, má kritické a tvorivé myslenie, vie vnímať situáciu práce ako celok. Vie rozoznať a riešiť problém.
Osobnostné kompetencie:
Odhaľuje svoje možnosti, uvedomuje si dôsledky svojho konania vzhľadom na iných, učí sa správať sebaisto, presadzovať sa. Vytvára si vlastnú identitu a uvedomuje si ju – sebauvedomovanie a sebareflexia. Reaguje primerane situácii. Buduje si vlastnú nezávislosť, kontroluje vlastné konanie. Poznáva seba i ostatných ľudí. Zaujíma sa o rôzne problémy, nové veci. Spoločensky primeraným spôsobom vyjadruje emócie.
Sociálne kompetencie:
Je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch, akceptuje ľudí takých, akí sú. Je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy. Podporuje tímovú prácu, je jej platným členom. Správa sa a pracuje v skupine podľa určitých pravidiel, pomáha druhým, akceptuje a rešpektuje druhých. Je tolerantný k názorom a konaniu druhých ľudí.

Stratégie vyučovania:
Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede. Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím.

Vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.
Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody, praktické činnosti. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov.
Prevahu používaných metód tvoria: metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov, slovné metódy, metódy samostatnej práce, hra ako metóda, metódy opakovania a precvičovania vedomostí, problémový výklad – t.j. myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi (učiteľ kladie otázky, ktoré stimulujú myslenie žiaka), heuristická metóda – žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov, výskumná metóda - učiteľ nastolí problémovú úlohu, ktorej vyriešenie si vyžaduje objavenie neznámych vedomostí alebo ich aplikáciu.
Metódy podľa zdroja poznatkov:

- slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, prednáška; dialogické - rozhovor, beseda, metóda práce s textom, informáciami)
- názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie, exkurzia)
- praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť (metóda riešenia úloh, praktické cvičenia)

Metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiakov:

- ***metódy opierajúce sa o vnútornú motiváciu žiakov*** - zaujímavosť, príťažlivosť učenia, vytvorenie optimálnej klímy v triede, poznanie cieľov vyučovacieho procesu žiakmi, spätná väzba
- ***metódy opierajúce sa o vonkajšiu motiváciu žiakov*** - najmä o odmenu a trest, o motívy povinnosti, zodpovednosti. (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačné demonštrovanie, pochvala, povzbudenie, kritika

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, diferencované vyučovanie. Podstatou diferencovaného vyučovania je zoskupovanie žiakov podľa určitých kritérií, aby vyučovací proces bol čo najefektívnejší. Prostriedky diferenciácie: meniť počet úloh zadávaných žiakom, meniť zložitosť úloh, meniť stupeň pomoci žiakom pri riešení úloh, meniť metódy a formy práce.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, učebnica Prírodoveda pre 7. ročník špeciálnych základných škôl, didaktické prostriedky, PC, interaktívna tabuľa, škola, okolie školy, encyklopédie, časopisy, prírodniny, modely - trojrozmerné pomôcky, tlač, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnej dokumentácie a metodických pokynov.

Obsah predmetu: Biológia v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/

Príroda a jej prírodné deje	Rozmanitosť a život organizmov. Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy. Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.	-pozná a rozoznáva život organizmov -rozoznáva hlavné skupiny organizmov, pozná ich základné znaky -pozná význam a vplyv životného prostredia na živé organizmy
Voda ako životné prostredie	Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú. Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka. Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody. <u>Živočíchy a rastliny stojatých vôd</u> – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží. Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia. Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov. <u>Živočíchy tečúcich vôd</u>: pstruh potočný, šťuka obyčajná, ostrież riečny, rak riečny. <u>Rastliny a živočíchy brehov vôd</u>. Najčastejšie rastliny: vŕba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarne, nezábudka močiarna. Živočíchy: bobor vodný, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý. Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.	-pozná význam vody pre život všetkých živých organizmov -pozná zdroje znečisťovania vody -zaujíma sa o ochranu vody, najmä zdrojov pitnej vody -pozná niektoré živočíchy stojatých vôd -pozná niektoré rastliny stojatých vôd -pozná niektoré živočíchy tečúcich vôd -má prehľad o najčastejších rastlinách a živočíchoch brehov vôd -pozná chránené živočíchy
Les – spoločenstvo organizmov	Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese. Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.	-pozná vzťahy v lese -chápe význam lesa -pozná rozdelenie lesných drevín

	Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny. Lesné živočíchy: srna hôrna, myšiak hôrny, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy. Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový). Potravové vzťahy medzi organizmami – potravové reťazce. Význam lesov, ich ochrana. Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných organizmov žijúcich v lese. <u>Vysokohorská vegetácia.</u> Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie. Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť horský, orol skalný)	-pozná niektoré známe lesné byliny -zaujíma sa o lesné živočíchy a pozná niektoré druhy -rozoznáva huby – jedlé, nejedlé, jedovaté -pozná princíp potravového reťazca -pozná význam lesov a chráni ho -dokáže pozorovať rastliny a živočíchy v lese -dokáže vysvetliť, čo je to vysokohorská vegetácia, význam a ochranu a pozná charakteristických predstaviteľov
Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov	Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam. Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi. Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety. Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, kobylka zelená, motýle, ovad hovädzí.	-pozná význam zúrodňovania a ošetrovania lúk a pasienkov -rozoznáva vzájommnný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi -pozná rastliny a živočíchy lúk a pasienkov
Polia	Pôda a jej význam pre človeka. Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy. Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny. Buriny : pichliač roľný, nevädza poľná, pýr plazivý, vlčí mak a iné. Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam. Živočíchy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný. Škodcovia: pásavka zemiaková.	-pozná význam pôdy -chráni pôdu -pozná niektoré hospodársky významné rastliny -rozoznáva burinu -chápe význam biologickej ochrany rastlín -pozná živočíchov polí -pozná škodcov

Záhrady a sady	Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka. Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky. Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. Opeľovače: včela medonosná, čmeľ zemný	-pozná význam živočíchov a rastlín v záhradách a sadoch pre človeka -pozná odlišnosti prírody v ročných obdobiach -dokáže sa postarať a pestovať rastliny -pozná základné druhy zeleniny, ovocných stromov -rozoznáva živočíchov v záhradách a sadoch -pozná a chápe význam opeľovačov

Ciele 7. ročníka:
Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov ,
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

<u>Obsah predmetu: Biológia v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Človek ako súčasť živej prírody	Pôvod a vývoj človeka. Ľudské rasy. Ľudský organizmus ako celok	-dokáže vysvetliť pôvod vzniku človeka a schopnosti fungovania organizmu
Oporná a pohybová sústava	Kosť, vývin a druhy kostí, spojenie kostí. Kostra človeka. Pohybová (svalová) sústava. Význam telesnej práce a športu pre vývin kostí a svalov. Prvá pomoc pri zlomeninách.	-pozná význam kostry pre človeka, ako aj štruktúru a druhy kostí -pozná význam pohybovej sústavy pre človeka -oboznamuje sa s prvou pomocou pri zlomeninách

Obehová sústava	Krvné cievy. Krv. Krvné skupiny. Srdce. Krvný obeh. Vplyv práce a športu na srdce a krvný obeh. Poranenia ciev. Vonkajšia masáž srdca	-pozná zloženie a význam krvi pre život človeka ako aj predchádzanie poraneniam a záchrana zdravia a života -pozná vplyv športu na srdce a krvný obeh
Dýchacia sústava	Dýchanie, stavba a činnosť dýchacej sústavy. Pľúca. Starostlivosť o dýchacie orgány. Prvá pomoc pri zastavení dýchania	-vie vysvetliť stavbu a činnosť dýchacích orgánov -oboznamuje sa s poskytnutím prvej pomoci pri zastavení dýchania.
Tráviaca sústava	Ústna dutina, starostlivosť o chrup. Choroby tráviacich orgánov.	-pozná význam úst a trávenia pre život človeka -rozlišuje choroby tráviacích orgánov
Vylučovanie	Močová sústava, choroby močových orgánov	-pozná význam močovej sústavy, vie, ako predchádzať ochoreniam
Kožná sústava	Koža. Starostlivosť o kožu. Zásady prvej pomoci pri poraneniach kože	-pozná význam kože a ako sa chrániť pred poranením kože -pozná zásady prvej pomoci pri poranení kože
Nervová sústava	Mozog, miecha, nervy. Zmyslové orgány. Duševné zdravie, závislosť od drog. Prvá pomoc pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku. Rozmnožovanie, vývin jedinca, vnútromaternicový vývin jedinca. Jednotlivé obdobia života človeka.	-vie vysvetliť význam nervovej sústavy pre každodenné fungovanie organizmu -pozná zásady prvej pomoci pri úrazoch mozgu, chrbtice a pri šoku -chápe rozmnožovanie a pozná jednotlivé vývinové etapy života
Prenášače a pôvodcovia rozličných ochorení	Mucha domová, šváb obyčajný, ploštica posteľná, voš detská, svrabovec kožný. Ochrana pred škodlivým hmyzom a jeho ničenie	-pozná škodcov a pôvodcov ochorení a prevenciu pred nimi -vie ako sa chrániť pred škodlivým hmyzom
Účinky rastlín na ľudský organizmus	Liečivé rastliny. Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny	-pozná účinky rastlín na organizmus človeka -rozlišuje jedovaté a zdraviu škodlivé astliny.

Ciele 8. ročníka:

Získať základné poznatky o stavbe jednotlivých sústav ľudského tela, o ich základných činnostiach,

- vedieť ako sa prenášajú nákazlivé choroby a ako im predchádzať,

- pochopiť dôsledky škodlivosti užívania alkoholu, drog a fajčenia na ľudský organizmus,

- získať vedomosti o príčinách šírenia pohlavných chorôb a ich škodlivých dôsledkoch na ľudský organizmus

- vedieť prakticky poskytnúť prvú pomoc.

Obsah predmetu: Biológia v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
	Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.	-dokáže vysvetliť vzajomnú závislosť živej a neživej prírody.
	Vznik a vývoj Zeme. Stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.	-vie základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka
	Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.	-pozná najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a vie ich využitie a ich ťažbu
	Geologické procesy. Vnútorné a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny. Ťažba minerálov a hornín.	-vie vysvetliť vnútorné a vonkajšie geologické procesy
	Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.	-vie kedy vnikla pôda.Dokáže vysvetliť zloženie pôdy.Vie vymenovať druhy a význam pôdy.
	Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov	-pozná chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne

Ciele 9. ročníka:
- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,

- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

DEJEPIS

PRE 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a spoločnosť	Dejepis

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov *s ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika a cieľ vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov. Vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznejj prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov. Predmet rozvíja aj čitateľskú gramotnosť prostredníctvom príslušných stratégii.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

Žiak pozná rôzne informačné pramene, vie ich využívať. Hľadá súvislosti medzi informáciami, rieši úlohy. Orientuje sa v novovzniknutých situáciách. Dokáže vyjadriť svoj názor, má kritické a tvorivé myslenie, vie vnímať situáciu práce ako celok. Vie rozoznať a riešiť problém.

Osobnostné kompetencie:

Odhaľuje svoje možnosti, uvedomuje si dôsledky svojho konania vzhľadom na iných, učí sa správať sebaisto, presadzovať sa. Vytvára si vlastnú identitu a uvedomuje si ju – sebauvedomovanie a sebareflexia. Reaguje primerane situácii. Buduje si vlastnú nezávislosť, kontroluje vlastné konanie. Poznáva seba i ostatných ľudí. Zaujíma sa o rôzne problémy, nové veci. Spoločensky primeraným spôsobom vyjadruje emócie.

Sociálne kompetencie:

Je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch, akceptuje ľudí takých, akí sú. Je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy. Podporuje tímovú prácu, je jej platným členom. Správa sa a pracuje v skupine podľa určitých pravidiel, pomáha druhým, akceptuje a rešpektuje druhých. Je tolerantný k názorom a konaniu druhých ľudí.

Stratégie vyučovania:

Na vyučovacích hodinách dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno–historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických

udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.
Prevahu používaných metód tvoria:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov, slovné metódy, metódy samostatnej práce, hra ako metóda, metódy opakovania a precvičovania vedomostí, problémový výklad – t.j. myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi (učiteľ kladie otázky, ktoré stimulujú myslenie žiaka), heuristická metóda – žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov, výskumná metóda - učiteľ nastolí problémovú úlohu, ktorej vyriešenie si vyžaduje objavenie neznámych vedomostí alebo ich aplikáciu.

Metódy podľa zdroja poznatkov:

- slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, prednáška; dialogické - rozhovor, beseda, metóda práce s textom, informáciami)
- názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie, exkurzia)
- praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť (metóda riešenia úloh, praktické cvičenia)

Metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiakov:

- ***metódy opierajúce sa o vnútornú motiváciu žiakov*** - zaujímavosť, príťažlivosť učenia, vytvorenie optimálnej klímy v triede, poznanie cieľov vyučovacieho procesu žiakmi, spätná väzba
- ***metódy opierajúce sa o vonkajšiu motiváciu žiakov*** - najmä o odmenu a trest, o motívy povinnosti, zodpovednosti. (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačné demonštrovanie, pochvala, povzbudenie, kritika)

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, diferencované vyučovanie. Podstatou diferencovaného vyučovania je zoskupovanie žiakov podľa určitých kritérií, aby vyučovací proces bol čo najefektívnejší. Prostriedky diferenciácie: meniť počet úloh zadávaných žiakom, meniť zložitosť úloh, meniť stupeň pomoci žiakom pri riešení úloh, meniť metódy a formy práce.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovný list Dejepis pre 7., 8., 9. ročník špeciálnych základných škôl, didaktické prostriedky, PC, interaktívna tabuľa, škola, encyklopédie, časopisy, modely - trojrozmerné pomôcky, tlač, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie, dejepisné mapy, diafilmy.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu: Dejepis v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/

15. storočie	Objavy v 15. storočí a ich vplyv na rozvoj hospodárstva. Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.	-má základné predstavy o objaviteľoch a a názoroch na svet -pozná renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku
16. storočie	Život šľachty a poddaných v 16. storočí. Turecké nájazdy do Uhorska. Bratislava – hlavné mesto Uhorska. Bitka pri Moháči. Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku. Vznik habsburskej monarchie.	-chápe rozdiely v živote šľachty a poddaných v 16. storočí -má vedomosti o Tureckých nájazdoch v Uhorsku -chápe historický význam Bratislavy ako hlavného mesta Uhorska -pozná dôsledky bitky pri Moháči -chápe základné princípy a dôvody roľníckych a baníckych povstaní v Uhorsku -pozná dôvody vzniku Habsburskej ríše a jej predstaviteľov
17. storočie	Náboženské vojny. J. A. Komenský.	-chápe význam boja za vlastné názory -pozná osobu J.A. Komenského a princípy jeho učenia
18. storočie	Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. Protihabsburské povstanie. J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť. Habsburgovci – Mária Terézia, Jozef II. Slovenskí osvietenci. Začiatok slovenského národného obrodenia – A. Bernolák a bernolákovci. Vznik a vývoj manufaktúr.	-má predstavu o umení v barokovom štýle, zmýšľanie a princípy cirkvi -pozná najznámejšie stavby a umenie v baroku -pozná národného hrdinu-bojovníka za slobodu a spravodlivosť -pozná predstaviteľov Uhorska -má predstavu o postavení Slovákov v Uhorskom národe -pozná niektorých známych Slovákov v 18. storočí a vie, čím sa preslávili -pozná osobu A. Bernoláka, jeho myšlienky a idey -chápe dôležitosť a význam vzniku manufaktúr -má predstavu o vývoji priemyslu na Slovensku

19. storočie	Rozvoj dopravy. Postavenie Slovákov v Uhorsku. Vývoj slovenského národného obrodenia – Ľ. Štúr a štúrovci Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry. Revolučný rok 1948 v našich dejinách. Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo. Vznik Rakúsko- Uhorska.	 -chápe význam Slovenského národného obrodenia -pozná Ľ. Štúra a chápe princíp lásky k slovenskému národu -pozná predstaviteľov štúrovcov, dôsledky uzákonenia spisovného slovenského jazyka a následný rozvoj kultúry -má základné predstavy o roku 1848, princípoch a výsledkoch revolučného roka -pozná okolnosti, miesto vzniku a úlohy Matice Slovenskej -má predstavu o vzniku Rakúsko-Uhorska a jeho dôsledky

Ciele 7. ročníka:
Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

Obsah predmetu: Dejepis v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Technické vynálezy na začiatku 20. storočia	Technické vynálezy v oblasti dopravy, energie, komunikácie, médií.	-má základné predstavy o objaviteľoch a názoroch na svet - vie sa orientovať na časovej priamke vynálezov - vie že začiatkom 20.storočia sa začala používať elektrina.
Prvá svetová vojna	Vznik, príčiny, priebeh, koniec a dôsledky prvej svetovej vojny.	-vie popísať vznik, príčiny, priebeh ale aj koniec prvej svetovej vojny
Medzivojnové obdobie	Vznik Československa. Tomáš Garrique Masaryk.	-vie porozprávať o jej dôsledkoch na život. -vie ukázať na časovej priamke

Druhá svetová vojna **Povojnové obdobie a súčasnosť**	Milan Rastislav Štefánik. Andrej Hlinka. Svetová hospodárska kríza. Nástup fašizmu v Európe. Mníchovská dohoda. Rozpad Československa. Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945. Vznik, príčiny, priebeh druhej svetovej vojny. Slovenské národné povstanie. Oslobodzovanie Československa. Vstup USA do vojny. Koniec a dôsledky druhej svetovej vojny. Československo v rokoch 1945 – 1968. Obdobie studenej vojny. Rok 1968. Alexander Dubček. Československo v rokoch 1968 – 1989, pád komunizmu. Vznik Slovenskej republiky.	kedy bola vyhlásená Československá republika -vie, že T. G. Masaryk bol prvým československým prezidentom -vie, že M. R. Štefánik sa podieľal na vzniku Československa -vie, že A. Hlinka žiadal samostatnosť slovenského národa -vie, že svetová hospodárska kríza bola v rokoch 1929 – 1933 -vie, že po hospodárskej kríze sa v roku 1933 dostali k moci fašisti na čele s Adolfom Hitlerom -vie, že v septembri r. 1938 podpísali Nemecko, Taliansko, Francúzsko a Veľká Británia v Mníchove dohodu o odovzdaní časti československého územia Nemecku -vie, že 15. marca 1939 bol vyhlásený Protektorát Čechy a Morava -vie, že 14. marca 1939 na Slovensku vznikla Slovenská republika -pozná vznik, príčiny a priebeh druhej svetovej vojny -vie, že 29. augusta 1944 vypuklo SNP -vie, že najťažšie boje boli pri Dukliansko priesmyku -vie, že 7. decembra 1941 japonské bombardéry zaútočili na americký prístav Pearl Harbor -pozná koniec a dôsledky druhej svetovej vojny -vie, že vo februári 1948 sa uskutočnil komunistický prevrat a prvým robotníckym prezidentom sa stal Klement

		Gottwald -pozná udalosti spojené s rokom 1968 -vie,že A. Dubček bol najznámejším slovákom v boji za slobodu -pozná obdobie normalizácie, nežnú revolúciu, pád komunizmu -vie, že Slovenská republika vznikla 1. januára 1993

Ciele 8. ročníka:
Pochopiť príčiny a následky prvej a druhej svetovej vojny,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky,
- vedieť nakresliť jednoduchú časovú priamku podľa vzoru,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom .

Obsah predmetu: Dejepis v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Pravek	Vznik a vývoj človeka	-má základné predstavy o vzniku a vývoji človeka
Starovek	Riečne civilizácie	-vie popísať vznik najstarších štátov sveta: Čína, India, Staroveká Palestína a Perzia, Mezopotánia, Egypt
	Staroveké Grécko	-pozná najvýznamnejšie štáty v Grécku – Mykény, Sparta, Atény
	Staroveký Rím	-vie porozprávať o vzniku Ríma
Na úsvite našich národných dejín	Najstaršie národy na území Slovenska	-porozpráva o prvých obyvateľoch na našom území – Kelti, o ich živote
Kresťanský	Príchod Slovanov	-vie opísať obdobie sťahovania

letopočet		národov, kto sú Slovania, kedy vznikla Samová ríša
	Veľkomoravská ríša	-vie opísať vznik Veľkej Moravy, prvého slovanského písma – hlaholika, opísať vládu Svätopluka
	Kultúra Veľkomoravskej ríše	-vie porozprávať o kultúre, umení a náboženstve
	Slovensko súčasťou uhorského štátu	-vie, kto bol Štefan I.
	Vpád Tatárov	-vie opísať čo je Zlatá bula, kto boli Tatári.
	Matúš Čák Trenčiansky	-vie porozprávať o vláde Matúša Čáka Trenčianskeho
	Husitské hnutie	-vie opísať Husitské hnutie, kto bol Ján Hus a čím sa preslávil
	Matej Korvín	-vie, že bolo najvýznamnejším uhorským kráľom, založil prvu univerzitu – Akademia Istropolitána
	Kultúra v stredoveku	-vie vymenovať najznámejšie gotické stavby
Turecké nebezpečenstvo	Obdobie humanizmu a renesancie	-vie opísať obdobie humanizmu a renesancie
	Bitka pri Moháči	-vie , že v tejto bitke Turci porazili uhorské vojsko a ovládli Uhorsko na 150 rokov
	Turecké nájazdy do Uhorska	-vie, kto bol Mikuláš Pálfi – najznámejší bojovník a kedy vznikla Habsburská ríša
	17. storočie – katolíci a nekatolíci	-vie, že vojna medzi katolíkmi a nekatolíkmi trvala 30 rokov
	18. storočie – storočie rozumu	-vie, že sa Mária Terézia a jej syn Jozef II – snažili o lepší život ľudí a uzákonili povinnú školskú dochádzku
		-vie vymenovať národných

	Slovenské národné obrodenie	buditeľov
	Revolučný rok 1848	-má poznatky o Štúrovi, Hurbanovi a Hodžovi
	Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku	-pozná život poddaných v Uhorsku -má poznatky o vzniku Matice Slovenskej
	Obdobie humanizmu a renesancie	-vie opísať obdobie humanizmu a renesancie
	Bitka pri Moháči	-vie , že v tejto bitke Turci porazili uhorské vojsko a ovládli Uhorsko na 150 rokov
	Turecké nájazdy do Uhorska	-vie, kto bol Mikuláš Pálfi – najznámejší bojovník a kedy vznikla Habsburská ríša
	17. storočie – katolíci a nekatolíci	-vie, že vojna medzi katolíkmi a nekatolíkmi trvala 30 rokov
	18. storočie – storočie rozumu	-vie, že sa Mária Terézia a jej syn Jozef II – snažili o lepší život ľudí a uzákonili povinnú školskú dochádzku
	Slovenské národné obrodenie	-vie vymenovať národných buditeľov
	Revolučný rok 1848	-má poznatky o Štúrovi, Hurbanovi a Hodžovi
	Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku	-pozná život poddaných v Uhorsku -má poznatky o vzniku Matice Slovenskej
Novovek	Prvá svetová vojna	-vie ,kedy a prečo vznikla prvá svetová vojna, ako dlho trvala , a kde bola najväčšia bitka
	Vznik Československa	-vie, že v októbri r. 1918 vznikla Československá republika
	Vznik fašizmu	-vie opísať Hospodársku krízu a vznik fašizmu
	Druhá svetová vojna	-vie, kedy vznikla II svetová

		vojna, najvýznamnejšia bitka pri Stalingrade
	Slovensko v období druhej svetovej vojny	-vie porozprávať o vzniku Slovenského národného povstania
	Koniec druhej svetovej vojny	-vie porozprávať o ukončení II. Svetovej vojny -má poznatky o udalosti Hirošima – Nagasaki a založení OSN
	Povojnové obdobie a súčasnosť	-vie opísať povojnové obdobie

Ciele 9. ročníka:
Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

GEOGRAFIA

PRE 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a spoločnosť	Geografia

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

V predmete geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete. Súčasťou vyučovania zemepisu je práca s rôznymi druhmi máp.

Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia. Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií. Predmet rozvíja čiatteľskú gramotnosť prostredníctvom príslušných stratégii.

Ciele vyučovacieho predmetu

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré im pomáhajú získať vzťah k predmetu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

Pozná rôzne informačné pramene, dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov a vie ich využívať. Prehodnocuje fakty a dokáže vyjadriť svoj názor. Vie definovať cieľ, pozná zložitosť otázok, vie si predstaviť ako postupovať ďalej. Je schopný začať riešiť nové projekty, vníma veci vo vzájomných súvislostiach.

Osobnostné kompetencie:

Vytvárať vlastnú identitu a uvedomovať si ju – sebauvedomovanie a sebareflexia. Dokáže reagovať primerane situácii. Má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality, v ktorej žije, spoločnosti a prírody. Zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci. Dokáže zladiť spontánnosť so spoločensky primeraným vyjadrovaním emócií, je schopný odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy. Dokáže spracovať svoje emócie a udržať si nadhľad.

Sociálne kompetencie:

Je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch, akceptuje ľudí takých, akí sú. Je zodpovedný k druhým a berie do úvahy ich potreby a záujmy. Podporuje tímovú prácu, je jej platným členom. Je tolerantný k názorom k názorom a konaniu druhých ľudí. Chápe fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich súvislostí, vníma človeka ako súčasť prírody.

Stratégia vyučovania:
Prevahu používaných metód tvoria:
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov,
- slovné metódy,
- metódy samostatnej práce,
- hra ako metóda,
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí,
- problémový výklad – t.j. myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi (učiteľ kladie otázky, ktoré stimulujú myslenie žiaka),
- heuristická metóda – žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov,
- výskumná metóda - učiteľ nastolí problémovú úlohu, ktorej vyriešenie si vyžaduje objavenie neznámych vedomostí alebo ich aplikáciu.

Metódy podľa zdroja poznatkov:
- slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, prednáška; dialogické - rozhovor, beseda, metóda práce s textom, informáciami)
- názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie, exkurzia)
- praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť (metóda riešenia úloh, praktické cvičenia)

Metódy motivácie učebno-poznávacej činnosti žiakov:
- ***metódy opierajúce sa o vnútornú motiváciu žiakov*** - zaujímavosť, príťažlivosť učenia, vytvorenie optimálnej klímy v triede, poznanie cieľov vyučovacieho procesu žiakmi, spätná väzba
- ***metódy opierajúce sa o vonkajšiu motiváciu žiakov*** - najmä o odmenu a trest, o motívy povinnosti, zodpovednosti. (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačné demonštrovanie, pochvala, povzbudenie, kritika

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, diferencované vyučovanie. Podstatou diferencovaného vyučovania je zoskupovanie žiakov podľa určitých kritérií, aby vyučovací proces bol čo najefektívnejší. Prostriedky diferenciácie: meniť počet úloh zadávaných žiakom, meniť zložitosť úloh, meniť stupeň pomoci žiakom pri riešení úloh, meniť metódy a formy práce.

Učebné zdroje:
Na vzdelávanie budeme používať učebnice, ktoré schválilo MŠ SR pre ŠZŠ. Vyučujúci budú využívať aj pracovné zošity a materiály vypracované učiteľom, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona.
Učebnica zemepis pre 7.ročník ŠZŠ, autor: PaedDr. Kvetoslava Bernátová – Mojtová.
Pracovný zošit zo zemepisu pre 7.ročník ŠZŠ, autor: PaedDr. Kvetoslava Mojtová - Bernátová.
Učebnica zemepis pre 8.ročník ŠZŠ, autor: PaedDr. Kvetoslava Bernátová – Mojtová.

Pracovný zošit zo zemepisu pre 8.ročník ŠZŠ, autor: PaedDr. Kvetoslava Mojtová - Bernátová.
Pracovné listy, učebnica Zemepis pre 9. ročník špeciálnych základných škôl, didaktické prostriedky, PC, interaktívna tabuľa, škola, okolie školy, encyklopédie, časopisy, prírodniny, modely - trojrozmerné pomôcky, tlač, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu: Geografia v 7.ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zem a jej zobrazenie	Tvar a veľkosť Zeme. Glóbus ako zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme.	-vie opísať tvar Zeme podľa glóbusu -vie predviesť s glóbusom rotáciu Zeme okolo osi a obeh Zeme okolo Slnka -vie vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi -pozná čas otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka
	Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.	-vie čo tvorí slnečnú sústavu, vymenuje planéty
	Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány.	-vie na nákrese pomenovať časti Zeme: severná pologuľa, južná pologuľa, západná pologuľa, východná pologuľa -vie vymenovať a ukázať na mape (glóbuse) svetadiely a oceány
	Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.	-vie určiť svetové strany na mape a v teréne
Európa ako svetadiel	Európa – poloha, členitosť, povrch.	-rozlišuje pojmy ostrov a polostrov, vysočina a nížina -porovná povrch Zeme v jednotlivých častiach (pologuliach)
	Podnebie a vodstvo Európy.	-vie rozlišiť podnebie prímorské, prechodné a vnútrozemské -vie vysvetliť pojem vodstvo
	Obyvateľstvo, štáty Európy.	-pozná rozmiestnenie obyvateľstva na jednotlivých svetadieloch, vie ktoré národy žijú v Európe

	SR – jej poloha v Európe. Hranice, naši susedia. Európske štáty. Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko. Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko. Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko. Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko. Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko. Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko. Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.	-vie určiť polohu SR na mape -vie charakterizovať daný štát podľa polohy, povrchu, poľnohospodárstva, priemyslu, podnebia a obyvateľstva -pozná hlavné mesto a najcharakteristickejšie zaujímavosti, či dominanty v danom štáte

Ciele 7. ročníka:
Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

Obsah predmetu: Geografia v 8.ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zem a jej znázornenie na mape **Svetadiely**	Druhy máp. Poludníky a rovnobežky. Podnebné pásma Zeme. Svetadiely a oceány Poloha, členitosť, povrch.	-pozná jednotlivé druhy máp -vie popísať a ukázať na mape poludníky a rovnobežky -určí podnebné pásma na mape, vie v ktorom sa nachádza Slovenská republika -vymenuje všetky svetadiely a oceány, ukáže ich na mape -popíše polohu, členitosť a povrch Afriky podľa mapy

Afrika	Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo. Štáty severnej, strednej a južnej Afriky	-vie, že Afrika je najteplejší svetadiel a Níl najdlhšia rieka -vie aké druhy rastlín a živočíchov patria do Afriky -pozná farbu pleti a spôsob života obyvateľov Afriky
Ázia	Poloha, členitosť, povrch. Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo. Štáty juhozápadnej, strednej, východnej, južnej a juhovýchodnej Ázie.	-vymenuje jednotlivé štáty a ich hlavné mestá -popíše polohu, členitosť a povrch Ázie podľa mapy,určí že je to najväčší svetadiel -pomenuje podnebné pásma Ázie a jej rieky, ukáže na mape -vymenuje zvieratá žijúce v Ázii, púšte a polopúšte -vie, že Ázia je najľudnatejší svetadiel -vymenuje jednotlivé štáty a ich hlavné mestá
Amerika	Poloha, členitosť, povrch. Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo.	-popíše polohu, členitosť a povrch Ameriky podľa mapy -pomenuje podnebné pásma Ameriky a jej rieky, ukáže na mape -vymenuje púšte, stepi, lesy a známe zvieratá žijúce v Amerike -vie, že pôvodnými obyvateľmi sú Indiáni a Eskimáci, najviac obyvateľov žije v USA -vymenuje jednotlivé štáty a ich hlavné mestá
Austrália a Oceánia	Štáty severnej, strednej a južnej Ameriky. Poloha, členitosť, povrch. Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo. Austrálsky zväz.	-vie na ktorej pologuli leží Austrália a Oceánia, pozná ostrovy a ich polohu -vie, že Austrália má teplé a subtropické podnebie, ukáže na mape rieky a jazerá -popíše savany, buš, polopúšte a púšte, najrozšírenejšie stromy – eukalypty, zvieratá – kengury, vtákopysky -vie, že Austráliu osídlili prisťahovalci, trestanci, slobodní osadníci -pozná vlajku Austrálie, najväčšie mesto Sydney, Melbourne -pozná Nový Zéland hospodársky najvýznamnejší štát Oceánie
Antarktída	Oceánia.	-vie, že takmer celý jej povrch pokrýva ľadovec

Oceány	Poloha, podnebie, povrch. Rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia. Tichý, Atlantický, Indický a Severný ľadový oceán.	-vie, že v Antarktíde rastú najmä machy a lišajníky, živočíchy žijú len v pobrežnom pásme, ľudia len vo výskumných vedeckých staniciach -pomocou mapy vymenuje všetky oceány

Ciele 8. ročníka:
Vedieť pomenovať svetadiely a oceány,

- získať geografické poznatky o polohe, prírodných pomeroch, obyvateľstve a hospodárstve jednotlivých svetadielov,

- vedieť charakterizovať obyvateľstvo svetadielov podľa rás,

- vedieť pracovať s rôznymi druhmi máp a vyhľadávať v nich požadované informácie.

Obsah predmetu: Geografia v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vznik a vývoj Zeme	Stavba Zeme	-pozná stavbu Zeme -vie, ako vznikla a vyvíjala sa naša Zem
Svetadiely	Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa	-vie vymenovať svetadiely, vie sa orientovať na mape sveta, vie ukázať svetadiely na mape a glóbuse
Slovenská republika	Poloha a rozloha Slovenska	-žiak sa vie orientovať na mape, určí polohu Slovenska, vie, ukázať a vymenovať susediace štáty, pozná rozlohu Slovenska
	Povrch a podnebie Slovenska Vodstvo Slovenska	-vie ukázať na mape vysočiny a nížiny, vie určiť podnebné pásmo Slovenska, ukáže na mape a vymenuje rieky na Slovensku
	Rastlinstvo a živočíšstvo Slovenska	-určí a vymenuje typické živočíchy a rastliny na Slovensku
	Chránené územia	-pozná, ukáže na mape a vymenuje chránené územia na Slovensku, uvedomuje si ich význam, rešpektuje ich ochranu
	Obyvateľstvo Slovenska	-vie, koľko má Slovensko obyvateľov, pozná husto a málo osídlené oblasti, vymenuje národy a národnosti žijúce na Slovensku
	Poľnohospodárstvo a nerastné bohatstvo Slovenska	-pozná a vymenuje druhy poľnohospodárskej výroby na Slovensku, ukáže na mape mestá s ich významnými poľnohospodárskymi produktmi, ukáže na mape a vymenuje mestá

		s ťažiskami nerastných surovín na Slovensku
	Priemysel a doprava Slovenska	-pozná a vymenuje druhy priemyslu na Slovensku, ukáže na mape priemyselné mestá s najväčšími závodmi, vymenuje druhy dopravy na Slovensku
	Bratislava – hlavné mesto Slovenská	-pozná hlavné mesto Slovenska, jeho významné objekty, má o ňom základné informácie
	Bratislavský kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Bratislavskom kraji
	Trnavský kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Trnavskom kraji
	Nitriansky kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Nitrianskom kraji
	Trenčiansky kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Trenčianskom kraji
	Žilinský kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Žilinskom kraji
	Banskobystrický kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Banskobystrickom kraji
	Košický kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Košickom kraji
	Prešovský kraj	-vie popísať polohu, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo, priemysel, významné centrá, zaujímavosti v Prešovskom kraji
Región, v ktorom žijem	Orava	-vie popísať polohu, rozlohu, podnebie, povrch, vodstvo, rastlinstvo, živočíšstvo vo svojom regióne, vie popísať významné centrá, poľnohospodárstvo, priemysel vo svojom regióne.

Ciele 9. ročníka:
Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

OBČIANSKA VÝCHOVA

PRE 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a spoločnosť	Občianska výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vedie žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život.

Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

Ciele vyučovacieho predmetu

Rozvíjať tvorivosť myslenia, viesť k realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu.

Podporovať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti, utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí, utvárať osobnosť žiaka, jeho individualitu, charakter a schopnosť podriadiť sa spoločenským normám, zásadám a požiadavkám.

Akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosti druhých ľudí.

Rozvíjať schopnosť vyjadriť svoje názory a potreby, učiť sa samostatnosti a schopnosti osamostatniť sa v bežných socializačných situáciách.

Viesť k aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie.

Uplatňovať vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov, k primeranému obhajovaniu vlastných práv, tvorbu svetonázorových a všeľudských hodnôt, toleranciu k rôznym náboženským, filozofickým a etickým názorom a problémom.

Rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a niesť zodpovednosť za vlastné názory, správanie a konanie, pochopiť význam dobrých medziľudských vzťahov so spolužiakmi, spoluobčanmi, najmä slabšími a starými ľuďmi.

Prehlbovať chápanie zmyslu rodinného života, kvalitu, normy a zásady života v rodine a rôznych spoločenských skupinách.

Prehlbovať základné vedomosti o formách a nástrojoch politiky zamestnanosti a trhu práce s cieľom orientovať sa a uplatniť sa na pracovnom trhu.

Viesť k pochopeniu významu kultúry, estetiky a vkusu všeobecne.

Budovať pozitívny, ochranársky vzťah k životnému prostrediu a všetkému živému okolo nás, zdravý životný štýl.

Predmetom sa prelínajú témy finančnej gramotnosti a rozvíja sa čitateľská gramotnosť.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- má predstavu o pojme spoločnosť tak, že pozná rodinu a školu ako najbližšie sociálne prostredie, v ktorom žije a chápe svoje miesto, práva a povinnosti a vzťah k tomuto prostrediu,
- pozná pravidlá bezpečnosti na cestách a dodržiava ich,
- chápe pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť,
– dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
– uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
– v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc
- žiak vie používať získané informácie v bežnom živote,
- správne a vhodne zareagovať v rôznych situáciách,
- vie využiť svoj vlastný názor a zrealizovať,

Osobnostné kompetencie:

- dokáže si uvedomiť svoje potreby, zodpovedne sa rozhodovať,
- dokáže sa vyjadrovať, formulovať svoje názory, zaujíma postoje k rôznym skutočnostiam,
- má vybudované a správne vzťahy v rodine, kolektíve, triede, škole,
– hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
– chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
– pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
– prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení.

Sociálne kompetencie:

– preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
– je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
– dokáže spolupracovať v kolektíve, vybudovať si tam svoje miesto, vzťahy,
- dokáže rozlíšiť konflikty a snaží sa ich riešiť,
– správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem
- vie pozorne počúvať rozhovor a zapájať sa do jednoduchých diskusií,
- vie vyhľadávať s pomocou učiteľa alebo rodiča jednoduché informácie prostredníctvom počítača, kníh, novín, časopisov.

Stratégia vyučovania:

Pri vyučovaní budeme využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

- individuálny prístup,
- motivačné metódy,
- expozičné metódy,
- aktivizujúce metódy,
- fixačné metódy,
- praktické metódy,
- situačné a rolové metódy,
- práca s učebnicou a pracovným zošitom, textom, informáciami,

- práca s edukačnými programami v rámci IKT, internetom,
- skupinové vyučovanie (tímová práca),
- tvorba projektov, metódy rozvíjajúce kritické myslenie, brainstorming, diskusia.

Prvky projektového a blokového vyučovania, THV, aktivizačné a motivačné metódy, metódy vytvárania zručností a návykov, rozprávanie, rozhovor, demonštráciu – predvádzanie, beseda, hra, metódy hodnotenia a sebahodnotenia.

Učebné zdroje:
Občianska náuka pre 7. ročník špeciálnych základných škôl, pracovné listy, obrazový materiál, časopisy, denná tlač, encyklopédie, didaktické prostriedky, programy IKT, internet, dostupná literatúra, ilustrácie, knihy, PC, učebnica pre 8. ročník špeciálnych základných škôl, učebnica pre 9. ročník špeciálnych základných škôl, ústava SR.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu: Občianska výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Život v spoločnosti Rodina ***Finančná gramotnosť***	Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát. Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní). Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine. ***Hospodárenie v rodine***	-chápe význam rodiny a pozná svoje miesto a práva v rodine, pozná a plní si svoje povinnosti v nej - rozlišuje príbuzenské vzťahy, dokáže sa primeraným spôsobom správať k jednotlivým členom rodiny -pozná a zachováva významné dni v rodine ***- chápe systému príjmov a výdavkov v domácnosti, tvorbe rezervy***
Škola	Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy. Ako sa učiť, narábať s vedomosťami. Správanie sa v škole – školský poriadok.	-chápe význam a funkciu školy, pozná svoje miesto a práva v nej, pozná a plní si svoje povinnosti v škole -dokáže sa primeraným spôsobom správať k spolužiakom a všetkým jej zamestnancom -pozná a dodržiava školský poriadok. -dokáže sa efektívne učiť, získavať informácie a použiť ich v prípade potreby
Základy spoločenského styku	Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne	-má osvojené zásady slušného správania sa voči druhej osobe a na verejnosti, ovláda a zachováva základy

	správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).	spoločenského styku
Finančná gramotnosť	***Vyhodnotenie trvalých životných hodnôt a osvojenie si vzťahu medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia*** ***Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou***	***- vie pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty,*** ***-vie opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb*** ***-dokáže zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti,*** ***-vie rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný***
Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu	Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia. Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.	-dodržiava osobnú hygienu, pozná a dodržiava zásady prevencie pred chorobami, úrazmi -pozná nebezpečenstvo a negatívny dopad drog pre človeka, chráni sa pred nimi
Bezpečnosť cestnej premávky	Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste. Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.	-pozná a dodržiava pravidlá bezpečnosti na cestách -dokáže sa orientovať vo okolí svojho bydliska (obce, mesta)
Charakterové a mravné hodnoty človeka	Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.	-chápe význam dobrých medziľudských vzťahov a snaží sa ich vytvárať
Základné mravné hodnoty	Úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.	-má vybudované kladné charakterové a mravné hodnoty a podľa nich sa aj v živote správa -prejavuje kladný vzťah k vlasti
Zmysel života	Spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerancie (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať). Štúdium, práca, rodina, oddych.	-rešpektuje a uplatňuje mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania -snaží sa pochopiť konanie druhých ľudí, porozumieť im, pristupuje k nim s toleranciou -uvedomuje si svoje práva ako občana štátu (voľného pohybu občana, právo žiť, študovať a pracovať, oddychovať)

Ciele 7. ročníka:

Poznať funkciu rodiny a školy,
- upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
- oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,
- ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

Obsah predmetu: Občianska výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Charakteristika štátneho zariadenia Slovenskej republiky	Vznik Slovenskej republiky, štátne symboly, štátny sviatky a pamätné dni	-vie ako a kedy vznikla Slovenská republika -vie aké štátne symboly reprezentujú štát -pozná štátne sviatky a pamätné dni na SR
	Hlavné mesto Slovenskej republiky	-pozná hlavné mesto Slovenskej republiky a vie o ňom porozprávať
	Funkcie štátu, orgány štátnej moci, orgány miestnej správy	-pozná úlohu štátu v spoločnosti -vie ako sa delí štátna moc -pozná štruktúru vlády SR -rozumie štruktúre členenia miestnych úradov
	Národnostné zloženie obyvateľstva SR, slovenské štátne občianstvo	-vie vymenovať národnostné zloženie obyvateľstva -vie, čo zaručuje občanom v našom štáte štátne občianstvo SR
	Ústava, základné práva a slobody občana SR	-pozná ústavu Slovenskej republiky -pozná základné ľudské práva ako aj základné povinnosti
	Medzinárodné postavenie SR	-uvedomuje si význam a dôležitosť členstva štátu v medzinárodných organizáciách -charakterizuje Európsku úniu, Organizáciu Spojených národov a Severoatlantický obranný pakt
Kamarátstvo, priateľstvo,	Dospievanie: kamarátstvo, priateľstvo, láska	-vie sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky

láska, manželstvo ***Finančná gramotnosť***	Manželstvo: vznik a funkcie manželstva Rodičovstvo: úlohy a poslanie rodiny, hospodárenie v rodine, zachovanie potomstva ***Hospodárenie v rodin***e Rozvod: jeho príčiny, dôsledky a prevencia Základné práva detí	-chápe, čo je to manželstvo -vie ako manželstvo vzniká a poznať jeho funkcie -chápe rozdiel medzi manželstvom a rodinou -pozná a chápe úlohy rodiny pre človeka a štát -vie vymenovať členov rodiny -pozná základné poslanie rodiny ***-chápe systému príjmov a výdavkov v domácnosti, tvorbe rezervy domácnosti*** -chápe čo znamená zrušenie manželstva -pozná hlavné príčiny rozvodov -pozná základné práva detí
Finančná gramotnosť	***Osvojenie si, čo znamená žiť hospodárne*** ***Prevziatie zodpovednosti za osobné finančné rozhodnutia*** ***Nájdenie a vyhodnotenie informácií z rôznych zdrojov***	***-vie uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec)*** ***-vie uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov*** ***-vie uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný,*** ***- vie opísať zdroje finančných informácií***

Ciele 8. ročníka:
- Poznať úlohu štátu v spoločnosti,
- oboznámiť sa s ústavou Slovenskej republiky,
- poznať základné práva a slobody občana Slovenskej republiky,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch kamarátstva, priateľstva a lásky,
- poznať a pochopiť úlohy rodiny pre človeka a štát.

<u>Obsah predmetu: Občianska výchova v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Slovenská republika	Štátne symboly Prezident Slovenskej	-pozná štátne symboly Slovenskej republiky

	republiky Vláda Slovenskej republiky Národná rada Slovenskej republiky Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov) Základné práva a povinnosti občanov Slovenská republika- demokratický štát	vie, kto je súčasným prezidentom Slovenskej republiky a kde je jeho sídlo -vie, kto tvorí vládu, kto je predsedom vlády -vie koľko členov má Národná rada -vie vysvetliť, aký je rozdiel medzi priamym a nepriamym spôsobom voľby, aký rozdiel je medzi aktívnym a pasívnym volebným právom -pozná rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami -pozná základné práva, ako aj základné povinnosti -dokáže vysvetliť čo znamená žiť v demokratickej krajine
Slovenské hospodárstvo	Trhové hospodárstvo Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti Poctivá práca občanov Peniaze a ich vznik Peňažné ústavy v trhovej ekonomike Rodinný a štátny rozpočet Podnikanie Sociálna politika štátu	-osvojí si pojem trhové hospodárstvo -pozná typy trhov vo svojom okolí -dokáže vysvetliť pojem vlastníctvo -vie, čo je podnik, pozná typy podnikov -má osvojený pojem práca -vie, že peniaze sú súčasťou každodenného života -dokáže sa oboznámiť so vznikom peňazí -vie, čo sú to peňažné ústavy a pozná typy peňažných ústavov -vie vymenovať obchodné banky, ktoré sa nachádzajú v okolí -dokáže rozlíšiť rodinný a štátny rozpočet -dokáže vysvetliť pojem podnikanie -vie aké základné dokumenty sú potrebné na podnikanie -vie, že najrozšírenejšia forme podnikania na Slovensku je živnosť -osvojí si, čo je dôležité pri podnikaní -vie, čo je to sociálna politika -oboznámi sa s hlavnými orgánmi, ktoré riadia sociálnu politiku
Čo by mal občan vedieť	Doklady občana	-oboznámi sa so základným dokladom občana, taktiež s určitými povinnosťami súvisiacimi s občianskym preukazom a taktiež s ďalšími dokladmi

	Zmenená pracovná schopnosť Úrady štátnej správy Zákonník práce Medziľudské vzťahy na pracovisku Pracovné problémy a prekážky v práci Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky Záujmové organizácie Odborová organizácia Poistenie a sporenie	-vie povedať, kto je občan so zmenenou pracovnou schopnosťou -vie, že invalidný občan je plnohodnotným občanom spoločnosti -vie, na čo slúžia úrady štátnej správy -vie, čo všetko sa môže na úradoch vybaviť -vie, kde sa tieto úrady nachádzajú -získa základné vedomosti o Zákonníku práce -vie, čo je zákonník práce, že z neho vyplývajú určité práva a povinnosti nielen pre zamestnávateľa, ale aj zamestnanca -vie, kto je zamestnávateľ, a kto zamestnanec -rozlíši pojmy pracovný pomer, pracovná zmluva -vie, čo sú to medziľudské vzťahy -vie, že v zamestnaní existujú rôzne pracovné problémy a prekážky, ktoré je potrebné hneď riešiť -vie, čo je to choroba, liečebný poriadok -oboznámi sa nárokom na nemocenské dávky -dokáže vymenovať záujmové organizácie -vie, čo sú to odbory, odborová organizácia -vie, prečo vznikajú poisťovne a aký význam majú v živote občana -vie, čo je to sporenie a aký rozdiel je medzi sporením v sporiteľni a sporením doma
Finančná gramotnosť	***Prijímanie finančných rozhodnutí zvažovaním alternatív a dôsledkov*** ***Zhodnotenie vzdelanostných a pracovných predpokladov z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti*** ***Identifikovanie zdrojov osobných príjmov*** ***Identifikovanie nákladov a prínosov jednotlivých typov úverov***	***- vie zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti,*** ***- vie stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele*** ***- vie opísať vzťah povolanie – zamestnanie, - vie vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti*** ***- dokáže opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka*** ***- vie vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava, - dokáže zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu***

Ciele 9.ročníka:
Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

MATEMATIKA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	Matematika

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín spolu	3	4	4	4	4	4	4	5	5	5

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Poňatie vyučovania matematiky žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na bežnej základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

Finančná gramotnosť v samotnom vyučovacom procese začleňuje finančné vzdelávanie do príslušných tematických výchovnovzdelávacích plánov a rozvíja u žiakov vedomosti, zručnosti a hodnotové postoje spojené s finančnou gramotnosťou. Predmet rozvíja aj čitateľskú gramotnosť príslušnými stratégiami.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- získať základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky,
- osvojiť si orientáciu v číselnom rade,
- systematicky uplatňovať zásadu názornosti,
- spojiť vyučovanie matematiky s praxou,
- orientovať obsah a proces vzdelávania na žiaka,
- rozvíjať celú osobnosť žiaka s mentálnym postihnutím,

- rozvíjať finančnú a čiateľskú gramotnosť u žiaka s mentálnym postihnutím.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
-rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky,
-vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi,
-chápe rozdiel medzi skutočným predmetom a obrázkovým znázornením, prostredníctvom reálnych situácii si osvojuje základné logické operácie,
-vie používať informácie pri riešení daného problému,
-uplatňuje základné myšlienkové operácie (porovnávanie, priraďovanie, triedenie, sčítanie, odčítanie),
-má vlastný názor, formuluje a kladie otázky, má chuť poznávať nové veci
-rozumie inštrukciám,
-vie kriticky hodnotiť svoj pokrok a teší sa z vlastných výsledkov,
-odpovedá na otázky s využitím získaných informácii, uplatňuje fantáziu, predstavivosť.
Osobnostné kompetencie::
-uvedomuje si svoje potreby, reaguje primerane situácii a využíva svoje možnosti, dôveruje si,
-vníma a uvedomuje si svoje emócie a dokáže hodnotiť ich dopad, pri svojich reakciách je ohľaduplný voči mienke iných ľudí,
-využíva svoje možnosti, dobre prijíma nové nápady, je motivovaný pre učenie.
Sociálne kompetencie :
-je schopný spolupráce, efektívne využíva skupinovú prácu, podporuje tímovú snahu,
-uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním,
-prispieva k dobrým medziľudským vzťahom
-postupne si vytvára vlastný názor a učí sa formulovať a klásť otázky
-pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb.

Stratégia vyučovania:
Pri vyučovaní budeme využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:
- individuálny prístup
- motivačné metódy
- expozičné metódy
- aktivizujúce metódy
- fixačné metódy
- praktické metódy
- práca s učebnicou a pracovným zošitom, textom, symbolmi, znakmi, informáciami
- práca s edukačnými programami v rámci IKT
- hra
- hodnotiace kruhy, hodnotenie a sebahodnotenie
- vyučovacie metódy a formy zamerané na rozvoj tvorivosti žiakov

Učebné zdroje:
Dostupné učebné materiály, pracovné listy, obrázky, reálne predmety, predmety dennej potreby, didaktické materiály.
Učebnice matematiky pre 1. ročník ŠZŠ.
Matematika pre 2.ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť, PaedDr. Janka Ryglová.
Matematika pre 2.ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť, PaedDr. Janka Ryglová.
Programy IKT: Matematika 1-4, Alík -Veselá matematika.
Matematika pre 3.ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť, PaedDr. Janka Ryglová.
Matematika pre 3.ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť, PaedDr. Janka Ryglová.

Matematika pre 4. ročník špeciálnych základných škôl.
Matematika pre 4. ročník špeciálnych základných škôl PZ.
Matematika pre 5.ročník špeciálnych základných škôl, Mgr.Lýdia Mellišková.
Matematika pre 5.ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť, Mgr.Lumír Krejza.
Matematika pre 5.ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť, Mgr.Lumír Krajza.
Matematika pre 6.ročník špeciálnych základných škôl, Mgr.Lýdia Mellišková.
Matematika pre 6.ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť, Mgr.Lumír Krejza.
Matematika pre 6.ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť, Mgr.Lumír Krajza.
Matematika pre 7. ročník špeciálnych základných škôl.
Matematika pre 7. ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť.
Matematika pre 7. ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť.
Matematika pre 8. ročník špeciálnych základných škôl
Matematika pre 8. ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť.
Matematika pre 8. ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť.
Matematika pre 9. ročník špeciálnych základných škôl.
Matematika pre 9. ročník špeciálnych základných škôl PZ-1.časť.
Matematika pre 9. ročník špeciálnych základných škôl PZ-2.časť.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu.

Obsah predmetu : Matematika v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Základné matematické predstavy	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Vzťahy: málo – veľa, viac – menej, malý – veľký. Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa. Skladanie častí z celku. Počítanie po jednej do 5. Triedenie číslic. Priraďovanie čísla k množstvu. Priraďovanie množstva k číslu.	-porovnáva predmety podľa ich vlastností , ktorými sú množstvo, veľkosť, farba a tvar -vie triediť predmety podľa daných vlastností -správne používa vzťahy málo-veľa, viac-menej, malý-veľký -vie sa orientovať v priestore dopredu-dozadu, hore-dole, vpravo-vľavo -priraďuje predmety k rovnakým predmetom -priraďuje predmety k tomu, čo ich dopĺňa -z jednotlivých častí vie zložiť celok -počíta po jednej do 5 -vie triediť číslice -priradí dané číslo k množstvu

Finančná gramotnosť	***Hra na obchod***	-priradí množstvo k číslu ***-vie roztriediť mince a bankovky podľa tvaru a farby***
GEOMETRIA	Rozlišovanie a triedenie tvarov: kruh, štvorec. Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.	-rozlišuje pojmy kruh a štvorec -vie vyhľadať rovnaké obrázky

Ciele vyučovacieho predmetu v prípravnom ročníku:

- Rozvíjať schopnosť triediť predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať základné matematické predstavy,
- vedieť počítať od 1 do 5,
- rozlišovať niektoré základné geometrické tvary.

Obsah predmetu : Matematika v 1. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Úvod k učivu o prirodzenom čísle**	Triedenie predmetov podľa vlastností (množstvo, veľkosť, farba, tvar). Dvojica. Vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej. Usporiadanie (napr. veľa, málo, veľký, malý). Vzťahy – pred, za. Prvý, posledný	- vie triediť predmety podľa vlastnosti - vie porovnávať dvojice predmetov, urči kde je viac, menej - vie usporiadať predmety podľa množstva - pozná vzťahy pred, za, prvý, posledný
Prirodzené čísla 1, 2, 3, 4, 5, 0 – numerácia a počtové výkony **Numerácia v obore do 2 a počtové výkony.**	Číselný obor sa rozširuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do dvoch a žiaci sa oboznámia so sčitovaním a odčitovaním v tomto obore. Potom sa preberie numerácia a počtové výkony s číslami 3, 4, 5, 0. Číslo1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1. Číslo 2. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2. Porovnávanie čísel 1, 2.	-vie napočítať od 1 do 5 a späť. -vie určiť a vyznačiť daný počet predmetov. -vie porovnávať čísla v danom obore. - pozná číslo 1, priradí predmet - napíše číslo 1, znázorní číslo 1 - napíše číslo 2, správne priradí dva predmety - prečíta a napíše číslo 2, priradí 2 predmety - porovná čísla 1 a 2 - rozumie vzťahom

Numerácia v obore do 3 a počtové výkony.	Vzťahy väčší, menší, rovná sa. Znaky >, <, bez písania. Nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2. Znázorňovanie nerovnosti (rovnosti) pomocou tvorenia dvojíc. Sčitovanie a odčitovanie v obore do dvoch. Sčitovanie. Objasnenie podstaty sčitovania. Znak + (plus). Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Objasnenie odčitovania ako obráteného počtového výkonu k sčitovaniu. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do dvoch. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Číslo 3. Rad názvov: jeden, dva, tri. Počítanie po jednej do troch. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, 3. Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Rad čísel 1, 2, 3. Vzťahy – hneď pred, hneď za. Sčitovanie a odčitovanie v obore do troch. Sčitovanie. Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov odčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.	väčší, menší, rovná sa - pomenuje znaky > < - prečíta tvar 1<2, 2>1,1=1, 2=2 - vie znázorniť nerovnosť i rovnosť čísel - vie sčítať a odčítať príklady v obore do 2, pozná znak + (plus), zapíše príklady sčítania - rozumie príkladom odčítania, pozná znak – (mínus) - zapíše príklad odčítania - znázorní príklad sčítania - spamäti sčítava a odčítava v obore do 2 - rieši jednoduché slovné úlohy - pozná číslo 3, počíta po jednej do 3 - určí a vyznačí správny počet predmetov - prečíta a zapíše číslo 3 - porovná 3 s číslami 1,2 -tvorením dvojíc znázorní rovnosť a nerovnosť - orientuje sa v rade čísel 1,2,3 - správne používa vzťahy hneď pred, hneď za - sčítava a odčítava v obore do 3 - zapíše príklad sčítania - znázorní príklad sčítania - zapíše príklady odčítania, znázorní príklady odčítania - spamäti sčítava a odčítava v obore do 3 - rieši jednoduché slovné úlohy - pozná číslo 4, počíta

Numerácia v obore do 4 a počtové výkony.	Číslo 4. Rad názvov: jeden, dva, tri, štyri.. Počítanie po jednej do 4. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4. Radové číslovky (prvý, druhý, tretí, štvrtý). Porovnávanie čísla 4 so všetkými doteraz známymi číslami. Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších (väčších) ako je dané číslo. Rad čísel 1, 2, 3, 4. Vzťahy pred, za, hneď za. Sčitovanie a odčitovanie v obore do štyroch. Sčitovanie. Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov odčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania v obore do 4. Riešenie jednoduchých slovných úloh.	po jednej do 4 - určí a vyznačí správny počet predmetov - prečíta a zapíše číslo 4 - porovná 4 s číslami 1,2,3, pozná radové číslovky -tvorením dvojíc znázorní rovnosť a nerovnosť - určí väčšie a menšie číslo ako 4 - orientuje sa v rade čísel 1,2,3 - správne používa vzťahy hneď pred, hneď za - sčítava a odčítava v obore do 4 - zapíše príklad sčítania - znázorní príklad sčítania - zapíše príklady odčítania, znázorní príklady odčítania - spamäti sčítava a odčítava v obore do 3 - rieši jednoduché slovné úlohy
Numerácia v obore do 5 a počtové výkony	Rad názvov jeden – päť. Vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za. Počítanie po jednej do 5 Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5. Radové číslovky – piaty. -Porovnávanie čísla 5 so všetkými doteraz známymi číslami. Zápis príslušných nerovností, rovností. Znázorňovanie nerovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo. Rad čísel 1 až 5.	- pozná číslo 5, počíta po jednej do 5 - správne používa vzťahy hneď pred, hneď za - určí a vyznačí správny počet predmetov - prečíta a zapíše číslo 5 - porovná 5 s číslami 1,2,3,4 pozná radové číslovky -tvorením dvojíc znázorní rovnosť a nerovnosť -určí väčšie a menšie číslo ako 5 - orientuje sa v rade čísel 1,2,3,4,5 - sčítava a odčítava

Číslo 0 ***Finančná gramotnosť***	Sčitovanie a odčitovanie v obore do 5. Sčitovanie. Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčitovanie. Zápis príkladov odčitovania. Znázorňovanie príkladov odčitovania. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčitovania do 5. Rozklad čísel na sčítance v obore do 5. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Sčitovanie a odčitovanie s číslom 0. ***Hra na obchod***	v obore do 4 - zapíše príklad sčítania - znázorní príklad sčítania - zapíše príklady odčítania, znázorní príklady odčítania - spamäti sčítava a odčítava v obore do 3 - rieši jednoduché slovné úlohy - pripočíta a odpočíta 0 ***-vie rozlíšiť mince a bankovky***
GEOMETRIA	Rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik – priraďovanie názvu. Priestorové útvary – guľa, kocka.	-vie priradiť názov k rovinnému útvaru - pozná priestorové útvary – guľu a kocku

Ciele 1.ročníka:
Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

<u>Obsah predmetu : Matematika v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Numerácia v obore 0 až 10 a počtové výkony**	Číselný obor sa rozlišuje postupne. Najprv sa preberie numerácia v obore do 6 a žiaci sa oboznámia so sčítaním a odčítaním v tomto obore. Potom sa postupne preberie numerácia a počtové výkony čísel 7, 8, 9 a 10.	-počíta v obore do 6 -sčítava a odčítava v obore do 6 - počíta v obore do 10 -pozná prirodzené čísla 6-10

	Prirodzené čísla 6 až 10. Určovanie počtu predmetov. Vytváranie skupín predmetov o danom počte predmetov. Čítanie a písanie číslic 6 až 10, ich názorné vyjadrenie. Usporiadanie čísel 1 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov =, >, < . Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10. 1. Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0 až 5. 2. Sčítanie a odčítanie v obore do 6. 3. Sčítanie a odčítanie v obore do 7. 4. Sčítanie a odčítanie v obore do 8. 5. Sčítanie a odčítanie v obore do 9. 6. Sčítanie a odčítanie v obore do 10. 7. Sčítanie a odčítanie v obore 0 až 10 – zhrnutie. Vzájomná súvislosť sčítania a odčítania. Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.	- správne určí počet predmetov -vytvára skupiny predmetov - prečíta a zapíše čísla 6-10 -na číselnej osi usporiada čísla 1-10, vie ich porovnať a zapísať pomocou znakov nerovnosti -rieši jednoduché slovné úlohy na porovnávanie čísel - sčítava a odčítava v obore 0-10 - počíta v obore 0-5 - počíta v obore do 6 - počíta v obore do 7 - počíta v obore do 8 - počíta v obore do 9 - počíta v obore do 10 - samostatne počíta v obore 0-10 - rozumie súvislosti sčítania a odčítania, rozlišuje ju -rieši jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie
Finančná gramotnosť	***Hra na obchod***	***- vie rozlíšiť euromince a aurobankovky*** ***- vie sčítať a odčítať peniaze, vie určiť ich hodnotu***
GEOMETRIA **Geometrické tvary** **Priamosť**	Rovinné útvary - priraďovanie k názvu. Priestorové útvary ‑ valec ‑ priraďovanie k názvu. Vlastnosť „priamy, „nie je priamy“. Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.	- vie priradiť názov k rovinnému útvaru, - pomenuje priestorové útvary - rozozná vlastnosť priamy, nie je priamy - dokáže kresliť a modelovať geometrické tvary, priame a krivé čiary

Ciele 2. ročníka:
Opakovať a prehĺbiť učivo z 1. ročníka,
– vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 5,

- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10,
- osvojiť si základné geometrické tvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah predmetu: Matematika v 3. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Numerácia v obore 10 – 20**	Vymenovanie radu názvov čísel. Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej. Priraďovanie skupiny predmetov k číslu. Čítanie a písanie číslic, radové číslovky. Určovanie rádu čísel - jednotky, desiatky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel. Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os. Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 20 postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.	- vie sa orientovať v číselnom rade 10 - 20 - vie počítať po jednej do 20, určiť a vyznačiť počet predmetov - vie priradiť skupiny predmetov k číslu - vie čítať, písať číslice 11-20, dokáže znázorniť čísla 11-2 -dokáže rozložiť čísla 11-20 na desiatky a jednotky - dokáže navzájom porovnať čísla 0-20 s následným zápisom rovnosti, či nerovnosti - dokáže riešiť jednoduché nerovnice - vie riešiť jednoduché slovné úlohy na porovnávanie čísel
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ	1.Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu: 10 + 7 = 17 17 – 7 = 10 13 + 4 = 17 17 – 4 = 13 2.Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20: - upevňovanie spojov spamäti, - riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a	- vie sčítať a odčítať v obore do 20 bez prechodu cez základ - vie zapísať príklady sčítania - vie znázorniť príklady sčítania - vie zapísať príklad odčítania - vie znázorniť príklady odčítania - vie spamäti sčítavať a odčítavať v obore do 20 - vie riešiť jednoduché slovné úlohy
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ		

Úvod do násobenia v obore do 20 ***Finančná gramotnosť***	odčítanie. 1.Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu: 9 + 5 = 14 14 -5 = 9 2.Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 : - upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania, - vzťahy: o n viac, o n menej, - riešenie jednoduchých slovných úloh. 1.Znak **.** (krát). 2.Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie. 3.Násobilka 2 – pamäťový nácvik. ***Situačná hra na obchod***	- vie sčítať a odčítať v obore do 20 s prechodom cez základ - vie zapísať príklady sčítania - vie znázorniť príklady sčítania - vie zapísať príklad odčítania - vie znázorniť príklady odčítania - vie spamäti sčítavať a odčítavať v obore do 20 - vie riešiť úlohy typu o n viac, o n menej - vie riešiť jednoduché slovné úlohy - pozná funkciu znamienka krát a vie ho používať -vie opakovane sčítať dané číslo - chápe súvislosť medzi opakovaným sčítaním čísla a násobením -vie z príkladu násobenia utvoriť a zapísať príklad na opakované sčítanie a naopak - vie vymenovať násobky čísla 2 - vie násobiť číslom 2 ***-vie manipulovať s peniazmi*** ***-uvedomuje si hodnotu peňazí***
GEOMETRIA **Bod, úsečka**	1.Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami. 2.Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov. Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka. Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.	- pozná pojem bod, - bod dokáže vyznačiť a označiť ho veľkým tlačeným písmenom - pozná pojem úsečka - vie označiť krajné body úsečky - vie narysovať úsečku pomocou pravítka - vie porovnať dĺžku úsečiek odhadom - vie zistiť, ktoré body ležia/neležia na úsečke a vie ich vyznačiť

Ciele 3. ročníka:
Opakovať a prehĺbiť učivo z 2. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie číslom 2,
- vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
- vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke,

- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah predmetu: Matematika v 4. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Numerácia v obore do 100**	Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich. Čítanie a písanie číslic. Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os. Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 75 postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.	- vie určiť počet predmetov počítaním po desiatich - má osvojené čítanie a písanie číslic v obore do 100 - dokáže určovať rád čísel - vie usporiadať, porovnať čísla a zapísať ich pomocou znakov =, <, >, dokáže pracovať s číselnou osou - dokáže riešiť jednoduché nerovnice s postupným dosadzovaním - vie riešiť jednoduché slovné úlohy na porovnávanie čísel
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ	Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10. Príklady typu: 30 + 40 = 70 30 70 70 - 40 = 30 40 - 40 Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu: 30 + 7 30 7 Odčítanie jednociferného čísla, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu: 37 – 7 37 - 7 Sčítanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu: 34 + 5 34 - 5 Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez	-správne rozlišuje matematické znaky, - vie násobky čísla 10, dokáže ich sčítať a odčítať - dokáže správne pričítať jednociferné čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10 - vie riešiť príklady na odčítanie jednociferného čísla, ktoré je násobkom čísla 10 - dokáže sčítať dvojciferné a jednociferné čísla bez prechodu cez základ - vie odčítať jednociferné číslo od dvojciferného čísla

	základ. Príklady typu: 37 – 4 37 - 4 Písomné sčítanie a odčítanie. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich. Príklady typu: 40 – 6 40 - 6	bez prechodu cez základ - vie písomne sčítať a odčítať - dokáže riešiť jednoduché slovné úlohy - vie odčítať jednociferné čísla od násobkov desiatich
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ	Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu: 46 + 7 46 7 Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu: 53 – 7 53 -7 Sčítanie a odčítanie čísel, ktoré sú násobkom desiatich. Príklady typu: 36 + 50 36 86 86 - 50 50 - 50 Riešenie jednoduchých slovných úloh.	- dokáže riešiť príklady na sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ - vie odčítať jednociferné číslo od dvojciferného čísla s prechodom cez základ -vie sčítať a odčítať čísla, ktoré sú násobkom desiatich - vie správne riešiť slovné úlohy
Násobenie a delenie v obore do 30	Násobenie čísla 0 a 1. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie. Delenie - názorné objasnenie podstaty delenia, znak : (deleno). Delenie podľa obsahu a na časti. Príklady na delenie. Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie. Násobenie a delenie tromi – pamäťový nácvik. Precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30. Riešenie jednoduchých slovných úloh.	- má osvojené násobenie číslom 0 a1 - dokáže riešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie - má osvojené – podstata delenia, znak delenia -dokáže deliť podľa obsahu a na časti - vie riešiť dané príklady na delenie - dokáže riešiť jednoduché slovné úlohy na delenie - dokáže si osvojiť násobenie a delenie číslom 3 - má osvojené a upevnené násobenie a delenie v obore do 30 - dokáže samostatne riešiť slovnú úlohu
Finančná gramotnosť	***Riešenie jednoduchých slovných***	***- vie samostatne spočítať***

	úloh zameraných na finančnú gramotnosť. ***Hra na obchod.***	***a odčítať euromince a eurobankovky*** ***- pozná hodnotu peňazí***
GEOMETRIA **Priamka**	Rysovanie a označovanie priamok. Vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke. Rôznobežky. Vyznačovanie úsečiek na priamke.	- vie rysovať a označovať úsečky - dokáže správne vyznačovať body ležiace a neležiace na priamke - vie rysovať rôznobežky - dokáže vyznačiť úsečky na priamke
Meranie dĺžky úsečky	Jednotka dĺžky – cm. Meradlo s centimetrovou stupnicou. Meranie dĺžky úsečky.	- vie si osvojiť novú jednotku dĺžky cm - pozná meradlo s centimetrovou stupnicou - dokáže správne a presne merať dĺžku úsečky

Ciele 4. ročníka:
Opakovať a prehĺbiť učivo z 3. ročníka,
- vedieť sčítať prirodzené čísla v obore do 100,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30,
- vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke,
- vedieť merať dĺžku úsečky.

<u>Obsah predmetu: Matematika v 5. ročníku</u>

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel písomne v obore do 100**	Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu: 34 57 <u>23</u> <u>-34</u> Sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ. Príklady typu: 47 82 <u>35</u> <u>-35</u> -Riešenie slovných úloh Nový typ: o **n** viac, o **n** menej.	- vie sčítať ,odčítať bez prechodu cez základ - vie sčítať ,odčítať s prechodom cez základ -vie vyvodiť príklad zo slovnej úlohy
Prirodzené	Počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách,	-počíta po jednotkách,

čísla v obore do 1 000	násobky čísel 10,100 Čítanie a písanie číslic Rad čísel tisícky, stovky,desiatky,jednotky Usporiadanie čísel, číselná os Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =,<, > Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel	desiatkách, stovkách -číslice vie napísať a prečítať -orientuje sa na číselnej osi -čísla vie porovnať a priradiť príslušný znak -rieši jednoduché nerovnice -rieši jednoduché slovné úlohy
Sčitovanie a odčitovanie prirodzených čísel do 1 000 spamäti a písomne	Sčitovanie a odčitovanie násobkov 100. Príklady typu: 300 +400, 700 -400. Pričitovanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100. Príklady typu: 300+4, 300+34. Odčitovanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100. príklady typu: 304-4, 334-34. Ostatné príklady sčitovania a odčitovania v obore do 1 000 bez prechodu cez základ. Príklady typu: 532+4, 648-40. Precvičovanie a upevňovanie sčitovania a odčitovania v obore do 1 000. Vzťah: o „n“ viac, o „n“ menej. Riešenie slovných úloh	-vie sčítať a odčítať násobky 100 -vie pričitovať a odčitovať jednociferné a dvojciferné čísla bez prechodu cez základ -vie správne zapísať príklady na písomné sčítanie , odčítanie -odlišuje jednotky, desiatky, stovky -v slovnej úlohe rozlišuje sčítanie od odčítania
Násobenie a delenie v obore násobiliek	Opakovanie a prehĺbenie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30 Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60 Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60 Násobilka číslom 4,5,6-pamäťový nácvik	- vie násobiť a deliť v obore do 30, následne do 60 -má osvojené násobky do 60 -jednoduché príklady rieši spamäti
Finančná gramotnosť	***Riešenie slovných úloh zameraných na finančnú gramotnosť – hra na obchod*** ***Určenie rôznych spôsobov komunikácie o finančných záležitostiach*** ***Vysvetlenie možnosti úniku dôležitých osobných údajov.*** ***Zhodnotenie dôsledkov zneužitia osobných údajov***	***-vie pracovať s peniazmi*** ***-vie uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám*** ***-vie opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.*** ***- vie ako si chrániť osobné údaje***
GEOMETRIA		

Dĺžka úsečky	1. Jednotka dĺžky, meradlo, dĺžka úsečky 2. Jednotka dĺžky dm,m - jednotka dĺžky-dm - meradlo s decimetrovou stupnicou - jednotka dĺžky-m -meradlo s metrovou stupnicou - premieňanie jednotiek (m-dm,m-cm,dm-cm) 3. Meranie dĺžky úsečky, rysovanie úsečky danej dĺžky -meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm, -rysovanie úsečiek danej dĺžky, vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m 4. Súčet dĺžok úsečiek- numericky - rozdiel dĺžok úsečiek-numericky 5. Práca s kružidlom. - rysovanie kružnice(stred,polomer)	-pozná jednotky dĺžky cm,dm,m -rozlišuje tieto jednotky -dĺžku úsečky vie odmerať a narysovať, sčítať a odčítať -tieto schopnosti vie využiť prakticky -vie správne urobiť matematický zápis pri meraní,sčitovaní a odčitovaní dĺžky úsečiek -ovláda správne držanie kružidla a narysovať kružnicu, ktorú vie správne označiť.

Ciele 5. ročníka:
- opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1 000,
- vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 1 000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky:m,dm,cm,
- pracovať s kružidlom.

Obsah predmetu: Matematika v 6. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Sčítanie a odčítanie v obore do 1 000**	Písomné sčítanie a odčítanie. Príklady typov : 732 345 695 980 800 931 248 455 236 -248 - 455 - 236	- vie písomne sčítať ,odčítať bez prechodu, s prechodom cez zákl., rozlišuje sčítanie a odčítanie
Násobenie a delenie v obore do 100	1. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100 - tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100. 2. Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik. 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.	- vie násobiť a deliť v obore do 60, následne do100 - vie spamäti násobiť číslami 7,8,9,10 -vie riešiť jednoduché slovné úlohy na

		násobenie a delenie
Prirodzené čísla v obore do 10 000. Sčítanie a odčítanie	1. Numerácia do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel. 2. Násobenie a delenie 10, 100, 1 000 a precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu. 3. Sčítanie a odčítanie do 10 000. - sčítanie a odčítanie spamäti, - písomné sčítanie a odčítanie, - riešenie jednoduchých slovných úloh.	-orientuje sa na číselnej osi do 10 000 a vie porovnať čísla v tomto obore -vie násobiť a deliť číslami 10, 100, 1 000 i pri premenách jednotiek -vie pričitovať a odčitovať do 10 000 -vie správne zapísať príklady na písomné sčítanie , odčítanie -v slovnej úlohe rozlišuje sčítanie od odčítania
Finančná gramotnosť	***Určenie rôznych spôsobov komunikácie o finančných záležitostiach*** ***Vysvetlenie možností úniku dôležitých osobných údajov*** ***Stručné zhrnutie hlavných princípov ochrany spotrebiteľov*** ***Návšteva obchodu - nákup***	***-vie uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám*** ***- vie opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií*** ***- vie zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov*** ***- vie uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).*** ***– vie jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov*** ***- vie urobiť jednoduchý nákup, pozná hodnotu peňazí***
Jednotky času	Základné jednotky sekunda, minúta, hodina. Určovanie času.	-rozlišuje pojmy hodina, sekunda, minúta -vie určiť čas na hodinkách
GEOMETRIA **Dĺžka úsečky**	1. Jednotky dĺžky – mm, km - premieňanie jednotiek.	-pozná jednotky dĺžky mm, km -rozlišuje tieto jednotky

	2. Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky (aj v mm)	-dĺžku úsečky vie odmerať a narysovať -tieto schopnosti vie využiť prakticky
Rôznobežky, rovnobežky a kolmice	1. Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi. 2. Rysovanie rôznobežných priamok. 3. Rysovanie rovnobežných priamok. 4. Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou. 5. Pravý uhol	-vie narysovať priamku -vie narysovať rôznobežbé priamky - vie narysovať rovnobežné priamky - vie narysovať kolmicu - pozná a narysuje pravý uhol pomocou pravítka s ryskou
Rovinné obrazce	Trojuholník, štvorec, obdĺžnik. Vyznačovanie, popis, vlastnosti strán. Rysovanie štvorca a obdĺžnika.	-vie rozlíšiť rovinné obrazce -vie ich správne označiť a pozná vlastnosti strán -vie narysovať rovinné obrazce
Geometrické telesá	Popis základných vlastností – kocka, kváder	-vie rozlíšiť rovinné obrazce od priestorových -vie popísať základné vlastnosti kocky a kvádra

Ciele 6. ročníka:
Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť sčítať a odčítať v obore do 1000,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 10 000,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla do 10 000 spamäti a písomne,
- vedieť násobiť a deliť 10, 100 a 1000,
- osvojiť si základné jednotky času,
- vedieť merať a rysovať úsečky, rysovať rôznobežky, rovnobežky a kolmice, štvorec a
- obdĺžnik,
- osvojiť si popis základných vlastností kocky a kvádra.

Obsah predmetu Matematika v 7. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4h/t 132h/ročne
ŠkVP: 1h/t 33h/ročne

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie

		výstupy /žiak/
ARITMETIKA **Násobenie a delenie mimo oboru násobilky**	Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu: 3 . 13 = 39 39 : 3 = 13 2 . 15 = 30 30 : 2 = 15	- vie písomne násobiť a deliť v obore do 100
Delenie so zvyškom	Násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi Pojmy – neúplný podiel, zvyšok Výpočet neúplného podielu, zápis formou 13 : 4 = 3 1 Príklady na delenie so zvyškom v obore do 100	- vie násobky daného čísla, dokáže ich vyznačiť na číselnej osi - pozná pojmy neúplný podiel, zvyšok - dokáže vypočítať neúplný podiel a správne to zapísať - vie riešiť príklady na delenie so zvyškom v obore do 100
Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000	1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu. 2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom. 3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.	- vie násobiť a deliť číslami 10, 100, 1000, dokáže to využiť na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti, objemu - vie písomne násobiť maximálne trojciferné číslo jednociferným činiteľom - vie písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku
Číselný obor do milióna	1. Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky. 2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 1 000 000. Príklady typu 235 200 - 15 865 3. Riešenie jednoduchých slovných úloh. 4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.	- vie sa orientovať v číselnom rade v obore do milióna - vie porovnávať čísla v obore do milióna - dokáže zaokrúhliť čísla na desiatky a stovky - vie písomne sčitovať a odčitovať čísla v obore do milióna - dokáže riešiť jednoduché slovné úlohy - vie používať kalkulačku, dokáže s ňou samostatne pracovať
Finančná gramotnosť	***Spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom***	***-vie vysvetliť význam ochrany vkladov v SR***

	Posúdenie významu boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí ***Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu*** ***Zdroje osobných príjmov***	***- vie vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi*** ***- dokážu navrhnúť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním*** ***- vie identifikovať zdroje osobných príjmov*** ***- dokáže správne použiť peniaze na živobytie*** ***- vie opísať, čo sú osobné príjmy človeka.*** ***- dokáže vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá).***
GEOMETRIA **Jednoduché konštrukcie kružidlom**	1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek. 2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.	- vie prenášať úsečky - dokáže porovnávať úsečky - vie narysovať grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek - vie vyznačiť stred úsečky - dokáže narysovať trojuholník pomocou kružidla
Geometrické telesá	Popis základných vlastností – guľa, valec.	- vie popísať základné vlastností gule a valca
Uhol	1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla. 2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol. 3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).	- vie vyznačiť, rysovať a popísať uhol - má osvojené pojmy pravý, priamy, ostrý a tupý uhol - vie ich správne rozlíšiť - dokáže tieto uhly správne rozlíšiť na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník)
Obvod rovinných obrazcov	1. Obvod trojuholníka. 2. Obvod obdĺžnika. 3. Obvod štvorca.	- vie vypočítať obvod trojuholníka - vie vypočítať obvod obdĺžnika - vie vypočítať obvod štvorca

Ciele 7. ročníka:
- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky,
- vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom,
- vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna,
- vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie,

- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- vedieť vyznačovať a rysovať uhly,
- osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

Obsah predmetu: Matematika v 8. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4h/t 132h/ročne
ŠkVP: 1h/t 33h/ročne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA		
Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000	Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9.	- vie písomne násobiť a deliť v obore do 10 000
Číselný obor do milióna	1. Čítanie, písanie a porovnávanie prirodzených čísel v obore do milióna.	- vie sa orientovať v číselnom rade v obore do milióna vie čítať a písať čísla, dokáže ich vyznačiť na číselnej osi. Vie ich porovnať.
	2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do milióna.	- vie písomne sčitovať a odčitovať čísla v obore do milióna
Delenie viacciferných čísel jednociferným deliteľom so zvyškom	Delenie so zvyškom číslami 2 až 9.	- vie písomne deliť viacciferné číslo jednociferným deliteľom aj so zvyškom
Písomné delenie viacciferných čísel dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky	Písomné násobenie číslami 10 až 99.	- vie písomne násobiť dvojciferným činiteľom - vie používať kalkulačku, dokáže s ňou samostatne pracovať
Písomné násobenie viacciferných čísel dvojcifernými činiteľmi aj pomocou kalkulačky		- vie násobiť viacciferné čísla dvojcifernými činiteľmi za pomoci kalkulačky
Zlomky	1.Pojem zlomku, delenie celku na zlomky, čítanie a písanie zlomkov.	- pozná pojem zlomok vie deliť celok na rovnaké časti, prečíta a zapíše zlomok -vie vypočítať zlomky z čísel najmä formou slovných príkladov
	2.Výpočet zlomku z čísla. Názorné uvedenie rovnosti dvoch	- pozná a prečíta desatinný zlomok, vie

Desatinné čísla	zlomkov. 3.Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov. 1. Zápis desatinného zlomku ako desatinného čísla. 2. Čítanie a písanie, porovnávanie, zaokrúhľovanie desatinných čísel. 3. Sčítanie desatinných čísel. 4. Odčítanie desatinných čísel. 5. Násobenie desatinných čísel (násobenie číslami 10,100,1000; násobenie prirodzenými číslami; násobenie desatinnými číslami). 6. Delenie desatinných čísel (delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo; delenie desatinných čísel prirodzeným číslom; delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1 000; delenie desatinných čísel desatinnými číslami)	zapísať rovnosť - vie zapísať desatinný zlomok v tvare desatinného čísla - vie prečítať, zapísať, porovnávať a zaokrúhľovať desatinné čísla - vie používať algoritmus sčítania desatinných čísel - vie používať algoritmus odčítania desatinných čísel - vie používať algoritmus násobenia desatinných čísel (posúvanie desatinnej čiarky) - vie používať algoritmus delenia desatinných čísel (posúvanie desatinnej čiarky). Vie využiť v praktických príkladoch.
Finančná gramotnosť	***Vypracovanie finančného plánu*** ***Vysvetlenie daňového a odvodového systému*** ***Orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny***	***-vie roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť*** ***- dokáže vysvetliť príjmy, výdavky a úspory*** ***- dokáže zostaviť rozpočet domácnosti*** ***- vie uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní*** ***- pozná a zosúladi osobné, rodinné, spoločenské potreby***
<u>GEOMETRIA</u> **Uhol**	1**.** Meranie uhla danej veľkosti. 2. Vyznačovanie uhla danej veľkosti.	- vie narysovať a merať uhly - vie vyznačiť, rysovať a popísať uhol

Obsahy rovinných útvarov	1. Jednotky obsahu	-vie správne používať a premieňať navzájom jednotky obsahu
	2. Obsah štvorca	-vie vypočítať obsah štvorca
	3. Obsah obdĺžnika	-vie vypočítať obsah obdĺžnika
Obvod a obsah kruhu	1. Dĺžka kružnice, obvod kruhu	- vie vypočítať dĺžku kružnice a obvod kruhu
	2. Obsah kruhu	- vie vypočítať obsah kruhu
Geometrické telesá	1. Popis základných vlastností – ihlan.	- vie popísať základné vlastností ihlanu
	2. Popis základných vlastností – kužeľ.	- vie popísať základné vlastností kužeľa

Ciele 8. ročníka:

- Poznať algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať
- poznať algoritmus písomného delenia dvojcifarným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- poznať a veieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- správne chápať pojem zlomok, vedieť čítať a zapisovať zlomok,
- získať zručnosť v rysovaní a meraní uhlov,
- vedieť vypočítať obsahy štvorca, obdĺžnika a kruhu,
- chápať matematiku ako zdroj prostriedkov na riešenie praktických úloh.

Obsah predmetu: Matematika v 9. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4h/t 132h/ročne
ŠkVP: 1h/t 33h/ročne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
ARITMETIKA **Opakovanie a prehĺbenie učiva zo 8. ročníka**	Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99. Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky. Písomné delenie prirodzených čísel dvojciferným deliteľmi pomocou kalkulačky. Zlomky. Desatinné čísla: sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie	-má osvojený algoritmus písomného násobenia prirodzených čísel číslami 1 - 99 -má osvojený algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom aj s pomocou kalkulačky - vie algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom -vie písomne alebo pomocou kalkulačky, - zapíše a prečíta zlomok, vie vypočítať zlomkovú časť - vie používať algoritmus sčítania,

	desatinných čísel.	odčítania ,násobenia a delenia desatinných čísel (posúvanie desatinnej čiarky)
Percento	Pojem percento, čítanie a písanie percent. Pojem celok, základ, 100 %. Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky. Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe	- vie vypočítať 1 %, rozlíšiť, -dokáže pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent, -dokáže riešiť jednoduché slovné úlohy z praxe
Istina, úrok, úroková miera	Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.	-vie povedať a vysvetliť čo je istina -dokáže písomne vypočítať úrokovú mieru -vie zapísať a vypočítať daň z úroku
Osobný – bežný účet	Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.	-vie vysvetliť čo je osobný- bežný účet -vie sčítať výbery a vklady -pozná platobné karty a vie načo slúžia
Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu	Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.	-dokáže vypočítať rôzne príklady z praxe -pozná rôzne spôsoby výpočtu slovných úloh z praxe -vie počítať príklady s eurami
	Prijímanie finančných rozhodnutí so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov ***Uplatnenie spotrebiteľských zručností pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe*** ***Opísanie používania rôznych metód platenia***	***- vie zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti/*** ***- vie stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele*** ***- vie porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch*** ***- vie uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku*** ***- dokáže opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí*** ***- vie vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)*** ***- vie rozlíšiť platobné karty podľa funkcie - debetné,***

	Vysvetleni ako sporenie prispieva k finančnej prosperite	***kreditné*** ***- dokáže opísať, ako a prečo človek môže sporiť***
GEOMETRIA **Opakovanie učiva zo 8. ročníka**	Uhly	- vie narysovať a merať uhly - vie vyznačiť, rysovať a popísať uhol
	Obvody rovinných a obsahy útvarov všeobecne	- vie narysovať a vypočítať súčtom dĺžok obvod trojuholníka, štvorca, obdĺžnika ,kružnica a kruh -dokáže cez vzorce vypočítať obsahy - vie vypočítať obsah štvorca, obdĺžnika, trojuholníka ,kruhu - vie vypočítať obvod štvorca, obdĺžnika, trojuholníka, kruhu
Geometrické telesá všeobecne	Kocka, sieť a povrch kocky. Kváder, sieť a povrch kvádra.	- pozná kocku, kváder, -vie vypočítať povrch a sieť kocky -dokáže vypočítať povrch, sieť kvádra -písomne vie popísať kváder, kocku
Objemy telies všeobecne	Jednotky objemu. Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.	-vie správne používať a premieňať navzájom jednotky objemu -vie vypočítať objem kocky, kvádra -dokáže sám vypočítať rôzne úlohy z praxe

Ciele 9. ročníka:

- Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom,
- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,
- pochopiť význam pojmu objem,
- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,
- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,
- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,
- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

INFORMATIKA

PRE 5., 6., 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	**Informatika**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* **mentálneho postihnutia.**

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. V špeciálnej základnej škole sa budujú len základy predmetu informatika a preto sa názov predmetu prispôsobil na informatická výchova. Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika / informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na pochopenie základných univerzálnych pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky / informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty. Budovať informatickú kultúru, t.j. vychovávať k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy

Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom informatickej výchovy je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Cieľom vyučovania informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie, ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti).

Cieľom je v rámci medzipredmetových vzťahov a pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavať vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy, matematiky atď.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za

podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenia v rôznych grafických editoroch.

Cieľom je zabezpečiť rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás
Komunikácia prostredníctvom IKT
Postupy, riešenie problémov
Princípy fungovania IKT
Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, navlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukážkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

-vie používať informácie a pracovať s nimi,
-vie správne používať informačné a komunikačné technológie,
-vie riešiť problémy, zvažuje správne riešenia, skúša riešenia, vyberá možné riešenia,
-vie rozvíjať kritické myslenie, prehodnocuje fakty,
-dokáže vyjadriť svoj názor a diskutovať o ňom,
-využíva kreativitu, dokáže opakovať celý proces diferencovaným spôsobom toľkokrát, koľko je potrebné na dosiahnutie cieľa,
-dokáže vybrať možnosti alebo čiastočné riešenia,
-vie učiť sa učiť, hodnotí získané vedomosti, spracúva ich a zaraďuje do obsahu vedomosti,
-vie si osvojiť efektívne pracovné metódy, dokáže pri práci použiť vhodné, primerané zdroje,
-objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
-vie čítať s porozumením a rozumieť grafickým schémam, grafom a tabuľkám, vie sa vyjadrovať písomne.

Osobnostné kompetencie

-vytvára vlastnú identitu a uvedomuje si ju,
-dokáže si uvedomiť svoje potreby, reaguje primerane situácií, dôveruje si a využíva svoje možnosti,
-vie zodpovedne sa rozhodovať a riadiť svoj vlastný život, je pripravený niesť zodpovednosť,
-má chuť poznávať a byť zvedavý, správne prejavovať a zvládať emócie.
Sociálne kompetencie
-vie spolupracovať s druhými, podporuje tímovú snahu,
-oceňuje schopnosti druhých ľudí, čerpá poučenie z toho, čo si druhí myslia, hovoria a robia,
-vie kooperatívne riešiť problémy a konflikty.

Stratégia vyučovania:
Formy práce - frontálna: – pracuje sa s celou triedou spoločne, každý pracuje samostatne / podľa pokynov za svojím počítačom
- samostatná: - frontálna - celá trieda pracuje na rovnakom probléme
- diferencovaná: - individuálna – žiaci podľa schopností riešia úlohy rôznej náročnosti
- skupinová – žiaci pracujú v 4 až 6 členných skupinách podľa schopností

Skupiny môžu byť: - heterogénne
- homogénne
- „živelné“, resp. „náhodné“

Metódy práce:
Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém.
Výklad učiteľa.
Demonštrácia učiteľom, priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor.
Práca s pracovnými listami, práca s učebnicou.
Samostatná práca žiakov s počítačom – ovládanie PC, prenášanie údajov, práca s textovým a grafickým editorom, s portálmi a vyhľadávacími strojmi (google).
Hra, simulácia.
Kooperatívne metódy.
Vyučovanie prebieha v učebni Infoveku. Skupina môže mať maximálne 12 žiakov.

Učebné zdroje:
Na vzdelávanie budeme používať učebnice, ktoré schválilo MŠ SR pre ZŠ a obsahujú schvaľovaciu doložku.
Vyučujúci môžu používať aj doplnkové texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona.
Informatická výchova pre prváčikov a druháčikov, Mgr. Eva Hlavatá. (Iv).
V kráľovstve počítačov, Mgr. Martina Chalachánová. (Kp).
Pracovné listy spracované učiteľom. (PL).

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

<u>Obsah predmetu: Informatická výchova v 5. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 h / ročne
ŠVP: 1 h / týždenne
ŠkVP: 0 h / týždenne

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy

		/žiak/
Informácie okolo nás	*Oboznámiť sa s bezpečnostnými pravidlami práce s PC a v učebni IKT* Oboznámenie sa s počítačom. Textový dokument, čísla a znaky, slova, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty.	- *vie ako bezpečne používať PC a ako sa správať pri práci v učebni IKT* - vie z akých základných časti sa skladá počítačová zostava - ovláda klávesnicu, myš - vie pracovať s textovým editorom, vytvárať jednoduché texty, mazať, ukladať dokumenty. - vie ukladať rôzne informácie do súborov /text/ - vie upravovať textové dokumenty /zmena veľkosti písma, hrúbka/ - pozná základné zásady písania textu - počítačové didaktické hry – vie používať
Komunikácia prostredníctvom IKT	*E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár* WWW, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe	- *má základné vedomosti o pojmoch - E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár* - *vie posielať a prijímať jednoduché listy* - *vie sa správať bezpečne a dodržiavať etické správanie v e – mailovej komunikácií* - *vie zistiť e – mailové adresy rodičov a kamarátov* - pozná pojmy www, webový prehliadač, webová stránka - vie sa bezpečne sa správať v prostredí internetu - vie pracovať a používať detské webové stránky
Postupy, riešenie problémov	Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy	- vie riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).
Princípy fungovania IKT	Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica. Tlačiareň CD Ukladanie informácií , súbor	- vie používať vybrané klávesy a pozná ich funkcie - vie pracovať s myšou a klávesnicou - vie ovládať základné činnosti tlačiarne - vie ako spúšťať hry a hudbu z CD - vie ovládať jednoduché didaktické hry - vie ukladať informácie do súborov a otvoriť dané súbory

Informačná spoločnosť	Informačné technológie v škole Voľný čas a IKT	- vie pracovať s informačnými technológiami v škole - vie ovládať a pracovať s edukačnými programami pre rôzne predmety - vie vyhľadať na internete hry, hudbu, filmy a pracovať s nimi

Ciele 5.ročníka:
Samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- *e-maily posielať a prijať,*
- *používať jednoduché zásady písania e-mailov,*
- rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Obsah predmetu: Informatická výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 33 h / ročne
ŠVP: 1 h / týždenne
ŠkVP: 0 h / týždenne

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Informácie okolo nás	*Oboznámiť sa s bezpečnostnými pravidlami práce s PC a v učebni IKT.* Oboznámenie sa s počítačom Textový dokument, čísla a znaky, slova, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty	- *vie ako bezpečne používať PC a ako sa správať pri práci v učebni IKT* - vie pomenovať jednotlivé časti počítačovej zostavy - vie samostatne ovládať klávesnicu a myš - vie pracovať s textovým editorom, vytvárať jednoduché texty, mazať, ukladať dokumenty. - vie ukladať rôzne informácie /text, obrázok/ do súborov - vie upravovať textové dokumenty – zmena veľkosti písma, hrúbka, kurzíva - vie dopĺniť text o obrázok a

	Prostredie grafických editorov a samostatná práca podľa pokynov učiteľa	ilustráciu - pozná základné zásady písania textu. - *vie samostatne pracovať podľa návodu, alebo predlohy.* - *vie súbežne pracovať s učiteľom pomocou ukážky práce cez dataprojektor.*
Komunikácia prostredníctvom IKT	*E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár.* WWW, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe	- *pozná pojmy - E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár* - *vie posielať a prijímať jednoduché listy* - *vie samostatne alebo s pomocou otvoriť schránku, prečítať, napísať a odoslať mail* - *rešpektuje ochranu osobných údajov v e-mailovej komunikácii* - *vie sa správať bezpečne a dodržiavať etické správanie v e–mailovej komunikácii* - *vie používať adresár a zistiť e–mailové adresy rodičov a kamarátov* - pozná pojmy www, webový prehliadač, webová stránka. - vie sa bezpečne sa správať v prostredí internetu - vie vyhľadávať informácie na internete a správne ich používať - vie používať detské webové a edukačné stránky. /Alik, Infovekáčik/, on-line hry - výber
Postupy, riešenie problémov	Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy Skicár	- vie riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí - *vie pracovať v programe Cirkus šaša Tomáša, Baltik.* - vie pracovať s programom Skicár - vie otvoriť program Skicár, má osvojenú prácu s nástrojmi: pero, štetec, čiara, paleta, práca s výplňou - vie uložiť súbor, dokončiť existujúci súbor, upraviť súbor
Princípy fungovania IKT	Funkcie vybraných klávesov (Ctrl, Esc, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock) Tlačiareň	- vie používať vybrané klávesy a pozná ich funkcie - vie ovládať základné činnosti

	CD mechanika Ukladanie informácií, súbor	tlačiarne – zapínanie a vypínanie, vkladanie papiera, poznávanie funkcie jednotlivých tlačidiel - vie ovládať CD mechaniku, spustenie CD a DVD cez „tento počítač“ - vie spúšťať hry, hudbu z CD - vie ukladať informácie do súborov a otvoriť dané súbory - vie premenovať súbor, zrušiť súbor
Informačná spoločnosť	Informačné technológie v škole Voľný čas a IKT	- vie ovládať a pracovať s edukačnými programami pre rôzne predmety - vie vyhľadať na internete hry, hudbu, filmy a pracovať s nimi - vie ovládať jednoduché hry.

Ciele 6.ročníka:
Zopakovať a rozšíriť poznatky a zručnosti z piateho ročníka,
- rozšíriť poznatky a zručnosti pri práci s myšou a klávesnicou,
- oboznámiť sa s prostredím jednoduchého textového editora,
- písať a upraviť text, doplniť text o obrázok, pracovať s textom, s informáciami,
- získať základy algoritmického myslenia,
- vedieť pracovať v programe Skicár,
- spustiť CD, DVD, hru cez Internet,
- *prijať a poslať e-mail,*
- spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.

Stratégia vyučovania:
Žiaci sa oboznamujú s prostredím jednoduchého grafického editóra pri kreslení obrázkov, samostatne, ale aj podľa návodu kreslia obrázky, sa ich ukladať a otvoriť. Orientujú sa v jednoduchých hrách. Rozpoznávajú vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavne i náučné. Učia sa písať v správnom tváre internetovú adresu webovej stránky. Učia sa pracovať v prostredí textového editóra a upravovať text. Ovládajú zásady správneho sedenia pri počítači, psychohygiénu.
Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je vhodný výber a použitie metód a foriem práce. Výber a použitie metód a foriem práce je výlučne v kompetencii učiteľa, ktorý daný predmet vyučuje.

Obsah predmetu: Informatická výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 h / ročne
ŠVP: 1 h / týždenne
ŠkVP: 0 h / týždenne

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Informácie okolo nás	*Oboznámiť sa s bezpečnostnými pravidlami práce s PC*	- *vie ako bezpečne používať PC a ako sa správať pri práci v učebni IKT*

	a v učebni IKT Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty. Práca s MS WORD *Naučiť sa samostatne spracovať informácie a vytvoriť jednoduchú prezentáciu*	- vie pracovať s textovým editorom, vkladať klipart, wordart, upravovať text pomocou efektov, farieb, - vie ukladať rôzne informácie /text, obrázok/ do súborov - vie upravovať textové dokumenty – estetická úprava textov. - pozná základné zásady práce s obrázkom a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie. - Vie vkladať a formátovať jednoduchú tabuľku - *vie samostatne pracovať podľa návodu, alebo predlohy* - *vie súbežne pracovať s učiteľom pomocou ukážky práce cez dataprojektor* - *vie samostatne pracovať s technikou a dostupnými informáciami a vytvoriť prezentáciu*
Komunikácia prostredníctvom IKT	E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár. WWW, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe	- pozná pojmy - E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár - vie posielať a prijímať jednoduché listy - správať sa bezpečne a dodržiavať etické správanie v e–mailovej komunikácií - vie zistiť e–mailové adresy rodičov a kamarátov - pozná pojmy www, webový prehliadač, webová stránka - vie sa bezpečne sa správať v prostredí internetu - vie používať detské webové a edukačné stránky. /Alik, Infovekáčik/ - vie vybrať vhodnú informáciu a informácie triediť - vie, čo sú to kľúčové slová a vie s nimi pracovať
Postupy, riešenie problémov	Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy.	- vie riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov) - vie pracovať v programe Cirkus šaša Tomáša, Baltik, Skicár, LogoMotion. Rieši hlavolamy, bludiská, obrázkové stavebnice - vie používať vyučovacie programy

		pre deti, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činnosti ako aritmetické operácie, vybrané slova a iné.
Princípy fungovania IKT	Oboznámenie sa s vybranými klavesami a ích funkciami. Tlačiareň CD mechanika Ukladanie informácií, súbor	- vie používať vybrané klávesy a pozná ich funkcie (Esc, Ctrl, Alt, Shift, BackSpace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl+c, Ctrl+v - vie ovládať základné činnosti tlačiarne – zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka - vie ovládať CD mechaniku – spustiť CD, DVD, USB – pamäťový kľúč - vie ukladať informácie do súborov, pomenovať ho názvom a otvoriť dané súbory - vie vytvoriť priečinok a ukladať do neho informácie
Informačná spoločnosť	Informačné technológie v škole Voľný čas a IKT	- vie ovládať a pracovať s edukačnými programami pre rôzne predmety - pozná základné princípy bezpečnosti počítača, správne používa heslá - vie vyhľadať na internete hry, hudbu, filmy a pracovať s nimi - vie vhodne využívať IKT vo svojom voľnom čase

Ciele 7. ročníka:
Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov,
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS WORD
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD,
- pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video,
- *vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt.*

Stratégia vyučovania:
Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu.
Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa).
Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.
Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je vhodný výber a použitie metód a foriem práce. Výber a použitie metód a foriem práce je výlučne v kompetencii učiteľa, ktorý daný predmet vyučuje.

Obsah predmetu: Informatická výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 h / ročne
ŠVP: 1 h / týždenne
ŠkVP: 0 h / týždenne

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Informácie okolo nás	*Bezpečnosť počítača* Zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty. Rozširovanie zručnosti v práci s textom (dodržiavanie základných zásad písania textu) Kombinácia textu a obrázka. Ukladanie informácií do súborov (text, obrázok, zvuk) Práca s dvoma oknami- kopírovanie z jedného do druhého Počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (hlavolamy s číslami, slovami, písmenami, doplňovanie do máp) Oboznámenie sa s prezentačným programom MS PowerPoint	- *vie ako bezpečne používať PC a ako sa správať pri práci v učebni IKT* - vie, ako prehrať, nahrať zvukový súbor, pridať jednoduché efekty - vie ukladať zvukový záznam - vie pracovať s textovým editorom, vytvárať jednoduché texty, mazať, ukladať dokumenty - vie dodržiavať základné zásady písania textu - vie kombinovať obrázok a text, uložiť do súborov rôzne informácie - vie upravovať textové dokumenty - vie pracovať s dvoma oknami, kopírovať z jedného okna do druhého - vie samostatne pracovať s didaktickými hrami, ktoré obsahujú rôzne typy informácií - vie používať PowerPoint na prezentáciu práce.
Komunikácia prostredníctvom IKT	e- mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára. Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie Vyhľadávanie informácií a	- pozná E-mail, poštový program, e-mailovú adresa, adresár - vie samostatne posielať a prijímať jednoduché listy - vie vytvoriť adresár a používať ho pri e-mailovej komunikácii - správa sa bezpečne a dodržiava etické správanie v e–mailovej komunikácii - vie vyhľadať informáciu

	obrázkov na Internete a ich správne použitie Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom. Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch. Školské portály	a obrázok na internete na požiadanie a vie ich správne použiť. Dodržiava autorské práva - vie triediť informácie - vie pracovať s kľúčovým slovom - pozná detské webové stránky, on-line hry - vie používať detské webové a edukačné stránky. /Alik, Infovekáčik/ - pozná prácu s nimi - vie sa bezpečne sa správať v prostredí internetu.
Postupy, riešenie problémov	Návody, recepty z bežného života (návod na opravu, kuchársky recept) Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice Samostatné ovládanie výučbového softwéru. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.	- vie vyhľadať informáciu použiteľnú pre bežný život a spracovať ju - vie riešiť hlavolamy a iné hry samostatne alebo len s čiastočnou pomocou - vie samostatne pracovať a ovládať výučbový softwér - vie pracovať v programe Cirkus šaša Tomáša, Baltik a iných programoch pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie
Princípy fungovania IKT	Tlačiareň, skener Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie, skenovanie textu, obrázka. CD mechanika. Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD USB- pamäťový kľúč. Samostatné ukladanie informácií (súbor, meno súboru, vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov). Mikrofón, slúchadlá Práca so slúchadlami - zapojenie, hlasitosť	- vie ovládať základné činnosti tlačiarne - vie zapnúť a vypnúť tlačiareň, vložiť papier, skenovať obrázok a text - samostatne spustí CD, DVD a vie ich ovládať - vie vložiť informácie na USB kľúč, vytvoriť priečinok a ukladať do neho informácie - vie ukladať informácie do súborov a otvoriť dané súbory - správne a vhodne používa mikrofón a slúchadlá - vie zapojiť slúchadlá a ovládať hlasitosť
Informačná	Informačné technológie v škole	- pozná informačné technológie

spoločnosť	Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety Bezpečnosť PC Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy.	v škole - vie ovládať a pracovať s edukačnými programami pre rôzne predmety - vie, prečo a pred kým treba chrániť počítač - vie vyhľadať na internete hry, hudbu, filmy a pracovať s nimi - pozná zásady bezpečnosti pri práci s internetom

Ciele 8. ročníka:
Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- vedieť pracovať s USB kľúčom,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť si samostatne nájsť a prečítať informáciu na Internete,
- vedieť narábať s multimediálnou informáciou – prehrať video, zvuk, spustiť, zastaviť,
- vedieť vytvoriť oznam, plagát,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

Stratégia vyučovania:
Žiaci získavajú zručnosti prostredníctvom aplikácií, ktoré sú primerané obsahom aj ovládaním ich veku a mentálnym schopnostiam. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo zo slovenského jazyka, matematiky, prírodovedných i spoločenskovedných oblastí. V rôznych grafických editoroch rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie.
Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.
Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.
Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je vhodný výber a použitie metód a foriem práce. Výber a použitie metód a foriem práce je výlučne v kompetencii učiteľa, ktorý daný predmet vyučuje.

<u>Obsah predmetu: Informatická výchova v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 h / ročne
ŠVP: 1 h / týždenne
ŠkVP: 0 h / týždenne

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Informácie okolo nás	*Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač* Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu Tvorba jednoduchých animácií	- *vie ako bezpečne používať PC a ako sa správať pri práci v učebni IKT* - vie prehrať a uložiť zvukový záznam - vie vytvoriť jednoduchú animáciu samostatne alebo s čiastočnou pomocou - vie použiť animáciu v prezentácii

	Rozširovanie zručnosti v práci s textom	- vie pracovať s textovým editorom, vytvárať texty, mazať, ukladať dokumenty - vie dodržiavať základné zásady písania textu - vie kombinovať obrázok a text - vie uložiť do súborov rôzne informácie - pozná základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov a hier.
	Počítačové didaktické hry	- pozná a ovláda prácu s rôznymi didaktickými programami
	MS Powerpoint	- vie pracovať v programe PowerPoint
Komunikácia prostredníctvom IKT	e- mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár	- vie pracovať s e-mailom, - vie používať poštový program, e-mailovú adresu, adresár
	Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov.	- vie samostatne posielať a prijímať jednoduché listy.
	Tvorba a využitie adresára.	- vie vytvoriť adresár a používať ho
	Posielanie príloh.	- vie poslať prílohu e-mailu
	Hromadné odosielanie správ.	- vie hromadne odoslať správu
	Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.	- vie sa správať bezpečne a dodržiava etické správanie v e–mailovej komunikácii
	Ochrana osobných údajov.	- vie, čo je to ochrana osobných údajov a rešpektuje ju
	Komunikácia v reálnom čase (chat, skype)	- vie používať chat a skype
	Www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie	- vie sa bezpečne sa správať v prostredí internetu
	Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii	- vie vyhľadať informáciu v encyklopédii
	Výber vhodnej informácie	- vie vybrať vhodnú informáciu
	Práca s kľúčovým slovom	- vie pracovať s kľúčovým slovom
	Spracovanie informácie z internetu	- vie spracovať informácie z internetu
	Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch	- pozná detské webové stránky - vie používať detské webové a edukačné stránky /Alik, Infovekáčik/
	Školské portály	- Vie pracovať na školských portáloch
Princípy fungovania IKT	Skener	- vie používať skener
	Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.	- vie oskenovať text, obrázok a uložiť do adresára
	CD mechanika	- vie ako sa používa CD mechanika

	Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti. Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.	- vie spustiť CD, DVD, USB – pamäťový kľúč. Zvyšuje svoje zručnosti pri práci s CD, DVD a USB kľúčom - vie samostatne vytvoriť súbor, vytvoriť priečinok a ukladať informácie do priečinkov na rôzne média. Vie porovnať kapacitu médií na ukladanie.
Postupy, riešenie problémov	Skladanie podľa návodov Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí. Samostatné ovládanie výučbového softvéru. Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.	- Skladá podľa návodu - vie riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí. - vie samostatne ovládať výučbový softwér - vie samostatne pracovať v programoch pre žiakov - Cirkus šaša Tomáša, Baltik
Informačná spoločnosť	Informačné technológie v škole Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety Práca s digitálnym fotoaparátom Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy	- používa správne technológie pri riešení úloh - vie ovládať a pracovať s edukačnými programami pre rôzne predmety - ovláda základy práce s digitálnym fotoaparátom - vie vyhľadať na internete hry, hudbu, filmy a pracovať s nimi

Ciele 9. ročníka:
Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS PowerPoint,
- rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,
- pochopiť základné autorské práva,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

Stratégia vyučovania:
V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára). Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju. Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii. Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy
Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je vhodný výber a použitie metód a foriem práce. Výber a použitie metód a foriem práce je výlučne v kompetencii učiteľa, ktorý daný predmet vyučuje.

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6.,7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	2	3	4	4	4	4	4	3,5
Počet hodín v ŠkVP	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2,5
Počet hodín spolu	1	3	4	5	6	6	6	6	6	6

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.
Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.
Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyčovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.
Od 5. ročníka sa pracovvné vyčovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v domácnosti* a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v dielni.*
Počet hodín praktických činností v zložke *pestovateľské práce* je rovnaký oboch pohlaví.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:

-postupne sa učí používať získané informácie v bežnom živote,
-správne a vhodne zareagovať v rôznych situáciách,
-pokúša sa využívať svoju kreativitu, skúša nové nápady,
-objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
-má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody,
-pracuje disciplinovane, rozumie inštrukciám, dokáže využívať pomôcky a nástroje pri práci,
-využíva vlastnú kreativitu, vníma situáciu ako celok so všetkými jej zložkami,
-hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov.
Osobnostné kompetencie:
-privyká k základným pravidlám, normám a zvykom súvisiacim s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
-dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
-prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
-zaujíma sa o prácu, túži po činnosti, buduje si vzťah k práci,
-cení a rešpektuje ľudové tradície a kultúrno-historické dedičstvo,
-rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie, v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
-pravidelne sa zaujíma o nové veci a prijíma nové nápady.
Sociálne kompetencie:
-je schopný počúvať, rešpektuje názor iných ľudí,
-správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
-dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
-dokáže spolupracovať v skupine, byť trpezlivý, dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
-pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
-efektívne využíva skupinovú prácu, podporuje tímovú snahu, vníma človeka ako súčasť prírody, má úctu k živým aj neživým súčastiam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje.

Stratégia vyučovania:
IKT, prvky projektového a blokového vyučovania, THV, aktivizačné a motivačné metódy, metódy vytvárania zručností a návykov, rozprávanie, rozhovor, demonštrácia – predvádzanie, beseda, hra, metódy hodnotenia a sebahodnotenia, exkurzie s patričným zameraním, využívanie špecializovaných miestností k daným prácam, zážitkové učenie.

Učebné zdroje:
Dostupná literatúra, návody, obrazy, ilustrácie, knihy, leporelá, hračky, PC, dielňa, kuchynka, pozemk, kútik ŽP.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

<u>Obsah predmetu : Pracovné vyučovanie v prípravnom ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/

Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov. Používanie WC (splachovanie), používanie toaletného papiera, vreckovky, hrebeňa. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka. Používanie zipsu, patentiek a háčikov s pomocou.. Základné návyky pri stravovaní. Potreby pre stravovanie: spoznať vlastné a používať ich. Používanie lyžice pri jedle. Samoobsluha pri desiatovaní.	-vie si samostatne umyťa utrieť ruky pred jedlom, po WC, uložiť svoje veci v triede - používa hygienické potreby -má osvojené základnéhygienické návyky -vie po použití spláchnuť WC, použiť toaletný papier, vreckovku, učesať sa -vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť -vie sa s pomocou preobuť -vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík -vie si s pomocou zapnúť zips, patentku, háčik -má osvojené základné stravovacie návyky -pozná svoj pohár, lyžičku, tanier, servítku - samostatne používa lyžicu pri jedle - je samostatný počas desiaty
Práce v domácnosti	Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto s pomocou. Čistenie topánok: osvojenie si postupu jednoduchého čistenia topánok. Vedieť vymeniť uterák. Používanie štipcov na bielizeň. Utieranie prachu, zametanie s pomocou. Pozbieranie smetí do koša s pomocou. Obsluha bežných domácich audio a video zariadení s pomocou. Primerané používanie predmetov, hračiek. Otváranie a zatváranie dvier, okien, zásuviek. Zapínať a vypínať osvetlenie. Odskrutkovanie zaskrutkovanie veka pohára. Púšťanie vody: kohútik, páková batéria.	- s pomocou odloží predmety na dané miesto -s pomocou odloží odev a obuv na určené miesto -vie si jednoduchým spôsobom očistiť topánky -vie vymeniť špinavý uterák za čistý -vie zavesiť prádlo na šnúru a požívať štipce -vie utrieť prach a zametať s pomocou -udržiava poriadok v okolí koša s pomocou -s pomocou vie zapnúť domáce audio a video zariadenie -vie sa hrať s hračkami, požívať ich -vie otvoriť a zatvoriť dvere, okno, zásuvku -zapne a vypne svetlo -odskrutkuje a zaskrutkuje veko pohára -vie si nabrať vodu do pohára z vodovodnej batérie

	Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky. Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov. Jednoduché prestieranie k stolovaniu. Odkladanie špinavého riadu zo stola. Utieranie stola. Odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov. Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Základy bezpečnosti v kuchyni.	-rozlišuje potraviny od ostatných predmetov -vie, ktoré potraviny patria do chladničky -rozlíši odpadky od iných predmetov -vie prestrieť k stolovaniu. -vie odložiť špinavý riad zo stola -utrie stôl navlhčenou handrou -odloží podľa pokynov riad na určené miesto -rozpozná špinavý a čistý riad -v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti v nej
Práce v dielni	<u>Práce s drobným materiálom</u> Manipulovanie s drobným materiálom. Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál. Napichávanie, navliekanie a nalepovanie drobného materiálu. Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla. <u>Práce s papierom</u> Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností. Práca s papierom: obkresľovanie šablóny, trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, oblepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie. Pečiatkovanie a potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov. <u>Montážne a demontážne práce</u> Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál. Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie a pod. Skladanie jednoduchého puzzle,	-triedi, priraďuje, porovnáva, ukladá predmety a prírodniny podľa ich vlastností: farby, veľkosti a tvaru materiálu -napicháva, navlieka a nalepuje drobný materiál -vie vytvoriť mozaiku podľa predlohy -pozná základné vlastnosti papiera-farbu, povrch, hrúbku -triedi, priraďuje a porovnáva rôzne druhy papiera podľa vlastností -vie obkresliť šablónu, trhá, krčí, nalepuje, zlepuje, oblepuje, prekladá, skladá a strihá papier -vie pečiatkovať a potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov -triedi, priraďuje a porovnáva rôzne druhy stavebníc podľa vlastností, ktorými sú veľkosť, farba, tvar, materiál -vie skladať a a rozkladať predmety a stavebnice -jednotlivé časti vie ukladať na seba, vedľa seba, vie ich spájať, skrutkovať a zasúvať -vie vytvoriť obrázok z jednoduchých puzzlí, mozaiku, domino

	mozaiky, domina.	
Pestovateľské práce	Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín. Sadenie semien do kvetináčov: tráva, hrach, fazuľa. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	-vie polievať kvety, odstrániť z nich odumreté časti, kypriť pôdu v kvetináči, utrieť listy z prachu -vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny -vie zasadiť semienko do kvetináča - vie pozorovať prírodu v parku, v sade a v záhrade počas vychádzky

Ciele v prípravnom ročníka:
Rozvíjať samostatnosť žiaka,
- utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
- rozvíjať pozornosť a zmyslové vnímanie,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Obsah predmetu : Pracovné vyučovanie v 1. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠkVP: 2 h/ týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena. Umyť si ruky, tvár, čistiť si zuby, česať sa, kloktať, používať vreckovku, používať WC. Obúvať sa, šnurovať a zaväzovať topánky. Čistiť topánky - očistiť prach, nakrémovať, vyleštiť. Ovládať rôzne druhy zapínania. Samostatne sa obliekať. Odstrániť prach z odevu, kefovať, prášiť. Odkladať odev a obuv.	-vie si umyť ruky, tvár, vyčistiť zuby, učesať sa, použiť vreckovku, WC -vie sa obuť a zašnurovať si topánky -vie si očistiť topánky, vyleštiť a nakrémovať ich - ovláda rôzne druhy zapínania, vie sa samostatne obliecť -vie si očistiť odev z prachu -odloží si odev a obuv
Práce v	Hygiena v domácnosti.	-udržiava poriadok

domácnosti	Utierať smaltovaný riad a riad z plastov. Pomáhať pri stolovaní. Udržiavať poriadok. Zametať. Utierať prach.	v domácnosti -vie utrieť smaltovaný riad a riad z plastov -pomáha pri stolovaní -na pracovisku si udržiava poriadok -vie pozametať a utrieť prach
Práce v dielni	<u>Práce s drobným materiálom</u> Navliekanie korálov rovnakej farby alebo v rôznom farebnom rytme, rovnakej veľkosti alebo rozdielnej veľkosti, triediť podľa veľkosti, tvaru, farby. Skladanie mozaiky, pracovať s plodmi - napichávať, navliekať, nadväzovať, nalepovať (náhrdelníky, náramky, mozaiky z rozličných materiálov, zvieratká z plodov, koláže a iné). <u>Modelovanie</u> Oboznámenie sa s modelovacím materiálom. Modelovací materiál miesiť, stláčať, vaľkať, gúľať, vyťahovať, odštipávať, modelovať základné tvary - valčeky, šišky, placky atď. Modelovať jednoduché tvary z jedného kusa, neskôr modelovať predmety z dvoch a viacerých častí. Na dokončenie výrobkov používať drievka, zápalky, špajdle, špáradlá, papier, perie atď. Modelovať na pieskovisku alebo na pieskovom stole. <u>Montážne a demontážne práce</u> Hry so stavebnicami z dreva aj z plastov. Triediť a ukladať časti stavebníc. Voľne zostavovať a spájať časti stavebníc. Zisťovať, čo patrí a nepatrí do súboru. Cvičiť motoriku, pozornosť, presnosť. Zisťovať lateralitu. <u>Práce s papierom a kartónom</u> Poznávať vlastnosti papiera (povrch - hladkosť, drsnosť, hrúbku, farbu). Triediť papier podľa vlastností.	 -vie navliekať korály rovnakej i rôznej farby, v rôznom farebnom rytme, triedi veci podľa spoločných znakov -vie pracovať s rôznymi plodmi – vytvoriť mozaiku, napicháva, navlieka, nadväzuje, nalepuje plody -pozná modelovaciu hmotu -vie pracovať s modelovacou hmotou, miesiť, stláčať, vaľkať, gúľať, vyťahovať, odštipávať, vymodeluje základné tvary -vie vymodelovať jednoduché tvary z jedného kusa, ale i dvoch a viacerých častí -vie použiť drievko, zápalku, špajdlu, špáradlo, papier, perie -vie modelovať na piesku či modelovacom stole -vie pracovať so stavebnicou -triedi a ukladá časti stavebníc -voľne zostavuje a spája časti stavebníc -vie, čo do ktorej stavebnice patrí -pracuje pozorne, presne, čo najdôslednejšie -vie prispôsobiť lateralitu povahe práce -pozná vlastnosti papiera -vie triediť papier podľa vlastností -prekladá, skladá, vystrihuje, nalepuje a zlepuje papier

	Prekladať, skladať, vystrihovať, nalepovať, zlepovať. Perforácia podľa tvaru šablóny. Poučiť o práci s nožnicami. Potláčať papier odtlačkami rozličných predmetov a detskými tlačidielkami.	-vie skladať podľa šablóny -správne a bezpečne strihá -vie pracovať s pečiatkami a detskými tlačidielkami
Pestovateľské práce	Polievať kvetiny na záhone aj v kútiku živej prírody. Pestovať hrach a fazuľu, siať ich do črepníka, polievať. Pomáhať pri zbere zeleniny, ovocia, čistiť záhony a cesty, vyberať kamienky. Oboznámiť sa s jednoduchým záhradníckym náradím. Ísť na vychádzku do záhrad, do parkov.	-vie poliať kvety na záhone aj v kútiku živej prírody -vypestuje hrach, fazuľu, vie siať do črepníka, polievať semiačka -je aktívny pri zbere zeleniny, ovocia -pozná jednoduché záhradnícke náradie -rád chodí na prechádzku do záhrady, sadu

Ciele 1.ročníka:
Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
- utvárať základné návyky pri stravovaní,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozlišovať rôzne materiály,
- rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 2. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 2 h/týždenne
ŠkVP: 2 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena. Umývanie rúk, tváre, čistenie zubov, česanie sa, kloktanie, používanie vreckovky, používanie WC. Obúvanie sa, čistenie obuvi. Čistenie šiat, kefovanie, prášenie.	- má osvojené sebaobslužné činnosti a hygienické návyky - vie sa samostatne obuť, zaviazať šnúrky, obuv si očistiť a správne uložiť - vie si šaty udržiavať v čistote
Práce v domácnosti	Hygiena v domácnosti. Utieranie a ukladanie riadu. Pomoc pri stolovaní, estetická úprava stola, rozkladanie obrúskov, príborov, tanierov. Udržiavanie poriadku, zametanie,	- vie udržiavať hygienu a čistotu v domácnosti - dokáže utrieť a odložiť riad - pomáha pri stolovaní, esteticky upraví stôl, správne rozloží tanier, príbor a obrúsok - vie udržiavať poriadok

	utieranie prachu. Ukladanie nástrojov, potrieb, pomôcok na určené miesto. *Šitie* Prípravné práce na šitie, preťahovanie bužírky na cvičných drevených doskách. Oboznámenie sa s ihlou – prepichovanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.	v prostredí, v ktorom žije - po práci vie odložiť nástroje a pomôcky na určené miesto - má osvojené prípravné práce na šitie na cvičných drevených doskách. - vie ihlou prepichovať kartón s narysovanými priamkami a bodmi
Práce v dielni	Práce s drobným materiálom Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, strihanie, lisovanie, prepichovanie, zväzovanie a zlepovanie drobného materiálu. Určovanie farby, triedenie materiálu podľa farby a tvaru, rozlišovanie prírodného a umelého materiálu (mozaiky, vláčik a stôl zo zápalkových škatuliek, vianočné a veľkonočné ozdoby, koláže). Modelovanie Miesenie, stláčanie, vaľkanie, gúľanie, vyťahovanie, odoberanie, odštipávanie, rozdeľovanie modelovacieho materiálu, vytváranie základných tvarov: valčeky, šišky, placky – sušenie. Poznávanie tvárnosti a súdržnosti materiálu. Modelovanie predmetov z viacerých častí. Doplňovanie výrobkov inými materiálmi: drievka,špajle, papier, špáradlá a iné (jednoduché tvary zeleniny, ovocia, pekárenských výrobkov, rozprávkové postavy, zvieratá). Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole (ulice križovatka, okolie školy, kopec). Montážne a demontážne práce Zostavovanie modelov podľa predlohy a podľa vlastnej predstavy z jednotlivých častí stavebníc.	- vie manipulovať s drobným materiálom (skladať, spájať, navliekať, upravovať, ohýbať, strihať, lisovať, prepichovať, zväzovať a zlepovať) - dokáže určiť farbu, triediť materiál podľa farby a tvaru, rozlišuje prírodný a umelý materiál - vie miesiť, stláčať, vaľkať, gúľať, vyťahovať, odoberať,odštipávať, rozdeľovať modelovací materiál, vytvára základné tvary - vie rozpoznať tvárnosť a súdržnosť materiálu - dokáže modelovať predmety skladajúce sa z viacerých častí, -dopĺňa výrobky aj inými materiálmi, čím vytvára jednoduché aj náročnejšie tvary, postavy, zvieratá - dokáže vytvoriť z piesku model svojho okolia - vie zostaviť model podľa

	V praktických činnostiach poznávanie vlastností materiálov, ktoré sa používajú na montážne práce a ich porovnávanie s inými materiálmi. <u>Práce s papierom a kartónom</u> Prekladanie, skladanie, vytrhávanie, strihanie, nalepovanie, zlepovanie, rezanie, obkresľovanie tvaru podľa šablóny, vystrihávanie jednoduchých symetrických tvarov z predloženého papiera. Určovanie vlastnosti papiera (hrúbka, povrch, farba) v praktických činnostiach. Rozlišovanie druhov papiera, s ktorým sa pracuje: novinový, baliaci, prieklepový, výkresový, farebný, pijavý. (skladačky, vystrihovačky, ozdoby, geometrické tvary).	predlohy, ale i vlastnej fantázie z jednotlivých častí stavebníc. - prakticky pozná vlastnosti jednotlivých montážnych materiálov, vie ich porovnať s inými materiálmi - vie prekladať, skladať, vytrhávať, strihať, nalepovať, zlepovať, rezať a obkresľovať papier podľa šablóny - vie strihať jednoduché symetrické tvary - dokáže určiť vlastnosti papiera v praktických činnostiach, používa papier správnej hrúbky a farby - rozlišuje druhy papiera, vie pomenovať papier, s ktorým pracuje
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín: polievanie, kyprenie, prihnojenie, čistenie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí. Pestovanie hrachu, fazule a reďkovky: úprava pôdy pred siatím, siatie do riadkov, pretrhávanie, zalievanie, priebežná starostlivosť o rastliny počas vegetácie. Práca s motyčkou a hrabľami pri úprave záhonov. Zalievanie a priebežná starostlivosť o trvalky. Poznávanie podmienok života rastlín (voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda). Pozorovanie klíčenia semien hrachu a fazule, sledovanie zmien na semenách pri klíčení a začiatočnom raste. Pestovanie	- vie ošetriť izbové rastliny, polieva, kyprí, hnojí, čistí listy od prachu, odstraňuje odumreté časti - vie siať hrach, fazuľu, reďkovku, vie upraviť pôdu pred siatím, stará sa o rastliny počas vegetácie, pretrháva, zalieva - dokáže bezpečne pracovať s motyčkou a hrabľami, úpravuje záhony, zalieva a stará sa o trvalky - vie určiť základné podmienky života rastlín - dokáže popísať aké zmeny pozoroval počas klíčenia semien hrachu a fazule

	hrachu a fazule na suchých a predklíčených semenách. Siatie obilia do misky (príprava veľkonočnej výzdoby). Vychádzky do záhrad a parkov.	- vie, že môže pestovať hrach a fazuľu zo suchých aj predklíčených semien - vie siať obilie do misky, pripraviť veľkonočnú výzdobu, ktorú si vlastnoručne predpestoval - pozoruje prírodu

Ciele 2. ročníka:
Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- oboznamovať sa so základmi jednoduchého pracovného postupu,
- pozorovaním a triedením materiálu získať elementárne poznatky o materiáloch,
- správne používať pracovné nástroje a pomôcky.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 3. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 3 h/ týždenne
ŠKVP: 2 h/ týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena. Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov. Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.	-dodržiava naučené pravidlá osobnej hygieny -má osvojené zdravotné a hygienické návyky -je oboznámený s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období
Práce v domácnosti	Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím. Balenie jedla na desiatu. Hygiena v domácnosti. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia. <u>*Príprava pokrmov*</u> Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko). Nalievanie mlieka do hrnčeka. Umývanie zemiakov. <u>*Šitie*</u> Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.	-pozná význam čistoty ovocia a zeleniny pred použitím -vie si zabaliť desiatu -dodržiava hygienu v domácnosti -vie umyť, utrieť a odložiť riad -vie očistiť kovové časti nábytku a bytového zariadenia -dokáže nakúpiť najzákladnejšie potraviny -zvláda naliať mlieko do hrnčeka - vie umyť zemiaky -vie odmerať niť, navliecť ju do ihly navliekačom i bez neho, urobí uzlík -vie šiť predným stehom na

	Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami. Obnitkovávací steh. Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.	páse kartónu a látky s vyznačenými bodmi a spojnicami -vie použiť obnitkovací steh - vie porovnať vlastnosti tkaniny a papiera
Práce v dielni	<u>Práce s drobným materiálom</u> Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov. Využívame drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčekov. Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné). <u>Modelovanie</u> Miesenie, vaľkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek. Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi. Výroba drobných úžitkových predmetov. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásikov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov). Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné). Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami. <u>Práce s papierom a kartónom</u> Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie	-zdokonaľuje sa v praktických činnostiach -vie využiť drievko, handričku, škatuľky,korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb, darčekov -vie pracovať s rôznymi plodmi, prírodnými materiálmi, navliekať, skladať mozaiku - vie miesiť, vaľkať, stláčať, pridávať, odoberať, ohýbať modelovaci hmotu, deliť na časti, sušiť, variť modelovací materiál, používať formičky -vie rozoznať vlastnosti rozličných materiálov, porovnať rozdiely medzi nimi. -vie vyrobiť drobný úžitkový predmet -vie zostaviť jednoduchý model z konštrukčnej plastovej stavebnice a z kartónových stavebnicových častíc, rozlišuje modely -vie vyrobiť zo stavebnice jednoduchý priestorový model -pozná jednotlivé súčasti stavebnice a predlohy - vie pracovať s papierom a kartónom – vytrhávať podľa predkresleného vzoru - vie nalepovať vytrhávané obrazce - vie vystrihovať podľa

	vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov. Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)	predkresleného vzoru, nalepovať vystrihované obrazce -dokáže zostaviť viacfarebný vzor - vie použiť lepiaci papier -vie natierať papier lepidlom -vie prekladať,skladať, stláčať, strihať, rezať a merať papier a tenký kartón, zhotoviť výrobok z papiera.
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehlbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov. Presádzanie izbových rastlín. Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné). Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda). Práca s klíčidlom (hrach, obilie, zemiaky). Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie. Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie). Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber. Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.	- vie sa starať o izbové rastliny -vie presadiť izbovú rastlinu -vie rozmnožovať rastlinu stonkovými a listovými odrezkami -pozná a porovnáva podmienky života rastlín -vie pracovať s klíčidlom - vie sa starať o trvalky – kypriť, plieť, polievať -pozná význam zberu liečivých rastlín, vie správne trhať, sušiť, uskladňovať - pozná spôsob pestovania šalátu, dokáže siať do debničiek, ošetrovať a zbierať vie pestovať hrach, reďkovku, fazuľu

Ciele 3. ročníka:
Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- udržiavať poriadok na pracovnom stole,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 4. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4 h/ týždenne
ŠKVP: 2 h/ týždenne

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena.	-dodržiava naučené pravidlá hygieny

	Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechtov kefkou. Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.	-vie, že ruky si umývame po práci, použití WC a pred jedlom -vie si ošetriť ranu pri bodnutí hmyzom a popáleninu
Práce v domácnosti	Hygiena domácnosti. Umývanie, utieranie a upratovanie riadu. Utieranie prachu, čistenie nábytku. Umývanie umývadla a vane. <u>Príprava pokrmov</u> Obsluha elektrického variča, varnej kanvice, mikrovlnnej rúry. Prestieranie stola k raňajkám. Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čaj s citrónom, biela káva. Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov. <u>Šitie</u> Šitie predným stehom na kanave. Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka. Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka. Začisťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom. Navliekanie šnúrky a gumy, zošívanie koncov gumy. Rozoznávanie tkanín: bavlnené, hodvábne, vlnené, syntetické. Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.	 -vie umyť, utrieť a upratať použitý riad -vie utrieť prach a očistiť nábytok -vie umyť vaňu a umývadlo - pozná základy bezpečnosti pri manipulácii s elektrickými spotrebičmi. -vie esteticky prestrieť stôl k raňajkám -vie pripraviť jednoduché raňajky, uvariť čaj, kávu. -vie pripraviť zemiaky v šupke a ošúpať ich - vie šiť predným stehom na kanave -vie prišiť spínačky, gombík, pútko -zošije látku predným i zadným stehom do jednoduchého švíka. -vie začistiť okraj látky slučkovým alebo obnitkovacím stehom. -vie navliecť šnúrku a gumu, zošiť ich konce -rozozná jednotlivé druhy tkanín -ovláda základy háčkovania -má nacvičené základné retiazkové očká
Práce v dielni	<u>Práce s papierom a kartónom</u> Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie (používanie dierkovača, zošívačky).	 - vie pracovať s papierom a kartónom – vytrhávať, nalepovať, strihať, rezať, zošívať, merať a prebíjať -vie zostaviť skladačku z

	Zostavovanie skladačky z papiera. Prepletanie farebných pásikov. Strihanie podľa predkresleného vzoru. Balenie balíka. <u>Modelovanie</u> Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb. Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule. <u>*Montážne a demontážne práce*</u> Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami. Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov. Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov. Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule. Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí. <u>Práce s drevom</u> Oboznamovanie žiakov s vlastnosťami dreva. Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov. Nacvičovanie základných prác s drevom: rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou), opracovanie dreva (rašpľou, pilníkom), vŕtanie (nebožiecom), brúsenie (šmirgľovým papierom), napúšťanie hydrovoskom a leštenie. Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice. Meranie skladacím metrom. Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobľovanie a zahrocovanie koncov. <u>Práce s kovom</u> Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie,	papiera -vie prepletať farebné pásiky -vie strihať podľa predkresleného vzoru -vie zabaliť balík - vie pracovať s hlinou, používať modelovacie potreby -vie modelovať drobné rôznotvaré predmety -vie zostaviť jednoduchý model z konštrukčnej stavebnice. -vie správne pomenovať nástroje a stavebnicové diely - pozná ich funkciu používaných nástrojov - vie demontovať jednoduchý model, uložiť časti stavebnice do škatule - zostaví zo stavebnice jednoduchý priestorový model (nábytok, veža...) -pozná vlastnosti dreva -vie pomenovať pracovné nástroje, pozná ich spôsob použitia -vie rezať drevo, opracovať ho, vŕtať, brúsiť, napúšťať hydrovoskom aj ho leštiť -vie použiť drevené a oceľové tužidlá, pokosnice a uholnice -vie merať skladacím metrom -vie rezať prút na menšie časti, deliť ho pomocou zárezov, zaobliť a zahrotiť konce -vie pracovať s drôtom – vyrovnať ho, ohýbať, strihať, píliť, začistiť

	ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov. Vyrovnávanie klincov. <u>Práce s kožou alebo koženkou</u> Oboznamovanie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu. Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.	koniec -vie vyrovnávať klince - pozná vlastnosti materiálu, s ktorým pracuje -vie strihať, rezať podľa kovového pravítka, prebíjať dutým priebojníkom
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie. Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné). Práca s klíčidlom (cibuľa, cesnak). Rýchlenie cibuľovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus). Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažítka, rajčiak. Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok. Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze a iné).	- vie sa starať o izbové rastliny podľa inštrukcií – zalievať, presádzať, kypriť, prihnojovať - vie rozmnožovať izbové rastliny stonkovými odrezkami -vie pracovať s klíčidlom -je oboznámený s rýchlením cibuľovitých rastlín - pozná spôsoby pestovania zeleniny na školskom pozemku a v skleníku. -pozná význam zberu liečivých rastlín. - vie pestovať a starať sa o trvalky

Ciele 4. ročníka:

Oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
- oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky,
- naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- naučiť sa šetriť materiálom.

<u>Obsah predmetu : Pracovné vyučovanie v 5. ročníku</u>

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 4 h/týždenne
ŠKVP: 2 h/týždenne

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena. Pravidelne si čistiť zuby.	- vie vysvetliť pojem osobná hygiena, čistota tela, odevu a prostredia - vie dodržiavať hygienické návyky, pozná význam

	Obviazať poranenie na ruke alebo na nohe. Stolovanie	pravidelného čistenia zubov - vie obviazať poranenie na ruke alebo na nohe - vkusne a správne stoluje, pozná základy estetickej úpravy a poriadku pri stolovaní
Práce v dielni	<u>Práce s papierom a kartónom</u> Poučiť o výrobe papiera, o závislosti kvality papiera od použitého výrobného materiálu. Jednoduchšie kartonážne práce. Papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebíjať,... Zhotovovať zložitejšie skladačky, vytvárať priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky. Zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. Vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania. <u>Modelovanie</u> Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky a profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s pilinovou kašou. Oboznamovať sa s vlastnosťami rozličných modelovacích materiálov a porovnávať rozdiely medzi nimi. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovať zložitejšie modely (aj pohybové) z konštrukčnej stavebnice z plastu aj z kovovej stavebnice. Zostavovať priestorové modely z kartónových vystrihovačiek. <u>Práca s drevom</u> Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu. Oboznámiť sa so štruktúrou dreva, posúdiť podľa štruktúry dreva ako sa dá deliť, rezať, štiepať. Rozoznať mäkké a tvrdé drevo. Mäkké drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať klincami, moriť. Vyťahovať zatlčené klince.	- vie popísať výrobu papiera, pozná rôzne druhy papiera - dokáže vytvoriť jednoduchšie kartonážne práce - vie papier a kartón merať, strihať, rezať, narezávať, ohýbať, prebíjať - dokáže vytvoriť zložitejšie skladačky, vytvára priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky - vie zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom. - vie vlepovať vložky do mäkkých obalov bez orezania - vie pomocou formičiek a profilových šablón modelovať, farbiť a lakovať výrobky - dokáže pracovať s pilinovou kašou - poznáva vlastnosti modelovacích materiálov, porovnáva rozdiely medzi nimi - vie poskladať jednotlivé časti stavebnice z plastu aj z kovu, zostavuje rôzne modely - vie zostaviť priestorové modely z kartónových vystrihovačiek - pozná názvy pracovných nástrojov a ich funkciu - vie posúdiť podľa štruktúry dreva ďalší postup opracovania, ako deliť, rezať, štiepať - vie rozoznať tvrdé a mäkké drevo - dokáže drevo merať, upínať, rezať, orezávať, hladiť, vŕtať, spájať s klincami, moriť

	Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva. <u>Práce s kovom</u> Zdokonaliť sa v osvojených technikách z predchádzajúceho ročníka. Vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu v skutočnej veľkosti, figúrky z drôtu a nastrihaných plechových pásikov. <u>Práce z kože alebo koženky</u> Pokračovať v jednoduchých prácach z kože alebo koženky. Vystrihovať, vysekávať, rezať materiál podľa kovového pravítka, zošívať. <u>Práce s rozličným materiálom</u> Náplň určí učiteľ. Práca s textilom. Skúmať prírodný odpadový materiál, využiť ho v bežnom živote.	- vie vyťahovať klince - oboznamuje sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva - dokáže vytvárať meandre z drôtu podľa nákresu - vie z mäkkého drôtu a nastrihaných plechových pásikov tvarovať rôzne figúrky - vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok - vystrihuje, vysekáva, reže a zošíva kožu a koženku - vie využiť a zhotoviť rôzne zaujímavé výrobky z textilu - rozoznáva prírodný odpadový materiál a vie ho využiť pri výrobe výrobkov, druhotné využitie odpadu
Pestovateľské práce	Ošetrovať izbové rastliny - umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať pleseň a mach. Oboznámiť sa so zásadami správneho zalievania. Pracovať s klíčidlom. Pozorovať klíčenie obilnín. Okopaniny. Oboznámiť sa s významom okopanín, najmä s druhmi, ktoré rastú v mieste školy. Pestovať zemiaky - pripraviť pozemok, pripraviť sadivo, sadiť, ošetrovať (kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať, ochraňovať pred škodcami a burinou). Pestovať strukoviny (hrach, fazuľu, šošovicu). Oboznámiť sa s hlavnými druhmi burín, poznať ich škodlivosť a zásady boja proti nim. Založiť herbár, ukladať kvety a listy poznávaných rastlín. Siať semená kvetín do debničiek. Presádzať kvetiny. Starať sa o okrasné kry. <u>*Práce v skleníku*</u>	- vie sa postarať o rastliny - dokáže umývať rastlinu, čistiť črepník, odstraňovať pleseň a mach - správne zalieva rastliny - dokáže pracovať s klíčidlom - pozoruje klíčenie obilnín - poznáva druhy okopanín - vie pripraviť pozemok, sadivo, vie sadiť, ošetrovať kypriť, plieť, okopávať, obhŕňať a ochraňovať rastliny pred škodcami a burinou - vie zasadiť strukoviny a pestovať ich - pozná buriny a zásady boja proti ním - zvládne založiť herbár, pozná rastliny - vie zasiať semená kvetín do debničiek - dokáže presádzať kvety, podieľa sa na správnej zálievke a prihnojovaní - stará sa o okrasné kry - *pozná základné náležitosti*

	Pestovanie sadeníc zeleniny. *Pestovanie teplomilných rastlín* *Rýchlenie klíčivosti rastlín* *Pestovanie sadeníc rôznych druhov kvetov.*	*skleníka* *- pozná základy pestovania a predpestovania rastlín v skleníku* *- vie rýchliť klíčivosť semien* *-rozoznáva rôzne druhy sadeníc kvetov*
Práce v domácnosti	Hygiena domácnosti Umývať a udržiavať rôzne druhy podlahových krytín. Vysávať. <u>Príprava pokrmov</u> Urobiť jednoduchý nákup. Pripraviť raňajky - vajíčko na mäkko, na tvrdo, miešané. Pripraviť polievku zeleninovú, zemiakovú. Čistiť zeleninu a zemiaky. <u>Šitie</u> Zvládnuť základné stehy (vrátane jednoslučkového stehu). Prišívanie rozličných gombíkov, spínačiek, háčikov. Plátať a vykonávať jednoduché opravy odevov. Háčkovanie. Háčkovať retiazku, krátky stĺpik, dlhý stĺpik.	 - vie umyť podlahu, utrieť prach, udržiava poriadok vo svojom okolí - samostatne vysáva - vie urobiť jednoduchý nákup - vie pripraviť raňajky, uvariť vajce na tvrdo a na mäkko, miešané vajíčka - podieľa sa na príprave spoločnej polievky - vie očistiť a umyť zeleninu, zemiaky, spracováva zeleninu v surovom stave - zvláda základné stehy, vie pracovať so zadným, predným a jednoslučkovým stehom - vie prišiť rôzne zapínadlá - vie vykonať jednoduchú opravu odevu - vie pracovať s háčikom vie uháčkovať retiazku, krátky a dlhý stĺpik

Ciele 5. ročníka:
Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

<u>Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 6. ročníku</u>

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 4 h/týždenne
ŠKVP: 2 h/týždenne

Tematicky	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**

celok		/žiak/
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena. Starostlivosť o vlasy - česanie, umývanie šampónom. Ničenie vši detskej .	- dbá o svoju osobnú hygienu, nosí do školy nevyhnutné hygienické potreby, mydlo, toaletný papier, hygienické vreckovky a uterák. - vie si primerane upraviť vlasy, vie sa postarať o svoj zovňajšok, - vie ako predchádzať pedikulóze, vie dodržiavať základné hygienické návyky ako prevenciu proti pedikulóze
Práce v dielni	<u>Práce s papierom a kartónom</u> Zdokonaľovanie osvojenej techniky, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zošívanie zošitov, meranie, orezávanie, rezanie, lepenie a používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. Zhotovovanie zošitov s orezanými okrajmi, škatúľ, dosiek s pláteným chrbtom, rámik – pasparta a iné. <u>Modelovanie</u> Modelovanie dutých predmetov aj s použitím modelárskeho očka a špachtle – guľa, valec, hrnčeky, vázy, misy, duté vajíčka. Modelovanie figúrky s vystihnutím pohybu. Práca so sadrou, odlievanie do formy, kašírovanie, vyškrabovanie predkresleného vzoru – sadrové odliatky, geografické makety. <u>Montážne a demontážne práce</u> Samostatná práca podľa predlohy. Zostavovanie zložitých pohyblivých modelov z kovovej stavebnice. Zdokonaľovanie rozličných spôsobov montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch. <u>Práce s drevom</u> Upevnenie poznatkov o základných druhoch dreva (mäkké a tvrdé drevo) a oboznamovanie sa s ich priemyselným spracovaním (rezivo –	- zdokonaľuje sa v presnosti práce - zošíva listy, - meria, strihať, orezáva, reže, lepí, používa knihársky materiál a pomôcky - zhotovuje zošity s orezanými okrajmi, dosky s pláteným chrbtom, pasparty a iné výrobky. - modeluje duté predmety, používa modelárske očká a špachtle - vie vystihnuť pohyb pri modelovaní -vie pracovať so sadrou, vytvára sadrové odliatky, geografické makety. - dokáže kašírovať, vyškrabávať predkreslený vzor - dokáže pracovať samostatne - vie poskladať jednotlivé časti stavebnice na základe priloženého návodu, predlohy alebo náčrtu - vie navrhnúť a urobiť ľubovoľnú stavbu auta, motocykla alebo traktora -vie správne zaobchádzať so skrutkou a maticou, dokáže zaobchádzať s nástrojmi, zdokonaľuje sa v montáži a demontáži.

	hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy). Obrábanie dreva základnými technikami, používanie svorkovníc. Rezanie malou rámovou pílkou a chvostovkou. Vŕtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami do dreva, brúsenie, lakovanie. Výrobky: podložka pod hrniec, jednoduchý svietnik, hračka, vešiak na šaty, kŕmidlo. <u>Práce s kovom</u> Práca s medeným, hliníkovým a tenkým oceľovým drôtom, oboznamovanie sa s ich vlastnosťami a najvhodnejším využitím. Meranie, strihanie, spletanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští. <u>Práce s plastmi</u> Oboznamovanie sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi. Ich opracovanie- meranie, obrysovanie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie. Lepenie novoduru. Výrobky: geometrické tvary, stojan na servítky, stierka, dekoračné a úžitkové predmety. <u>Práce s rozličným materiálom</u> Náplň určí učiteľ.	- vie rozoznať tvrdé a mäkké drevo, vie popísať priemyselné spracovanie dreva – cesta dreva - dokáže drevo obrábať, požívať svorkovnice - vie rezať malou rámovou pílkou a chvostovkou - vie vŕtať nebožiecom a kolovrátkom - vie spájať drevo skrutkami, vie brúsiť, dokáže drevo lakovať - pozná vlastnosti a využitie drôtu, vie z mäkkého drôtu tvarovať rôzne figúrky, - vie samostatne nastrihať tenké plechové pásiky, tvarovať ich, pozná základy o bezpečnosi pri práci s kliešťami - poznáva vlastnosti organického skla a novoduru, jeho použitie v praxi - vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok z plexiskla, vie ho opracovať rezaním, vŕtaním, pílením, brúsením, leštením, pomocou obvyklých nástrojov - lepí novodur. - vie prebudiť cit pre daný materiál - má chuť vyskúšať si iné možnosti jeho využitia.
Pestovateľské práce	Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok. Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.	- vie pripraviť pozemok - vie rýľovať, hrabať - dokáže upraviť hriadku - podieľa sa na správnej zálievke a prihnojovaní, striedaní plodín

	Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne. Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad. Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny. Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi. Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín. Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie. Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii. Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov. Zber ovocia a jeho správne uskladnenie. Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky. Kvety na balkóne a loggii. Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín. Viazanie a aranžovanie kvetín. <u>*Práce v skleníku*</u> *Pestovanie sadeníc zeleniny* *Pestovanie teplomilných rastlín* *Rýchlenie klíčivosti rastlín* *Pestovanie sadeníc rôznych druhov kvetov.*	- dokáže sadiť, siať - pripravuje sadenice na siatie, pikíruje, presádza priesady - samostatne zavlažuje, kyprí pôdu a jednotí zeleninu - poznáva škodcov - pozná zásady prirodzenej ochrany rastlín - vie zozbierať úrodu a správne ju uskladniť, úpraviť pôd po zbere - stará sa o úžitkov záhrada na okne, balkóne, loggii - oboznamuje sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov vie zozbierať ovocie a správne ho uskladniť - vie pomenovať a rozdeliť okrasné rastliny podľa dĺžky vegetačného obdobia (petunia, fialka, tulipán, axamietnica, narcis, sedmokráska, ruža) - pozná kvety vhodné na balkón a loggiu - vie vytvoriť vhodné podmienky pre rast izbových kvetov, pozná výhody hydroponického pestovania izbových rastlín - vie správne trhať, sušiť a skladovať rastliny - zvládne jednoduchú väzbu kvetov - *pozná základné náležitosti skleníka* - *podieľa sa na pestovaní sadeníc zeleniny* - *pozná základy pestovania teplomilných rastlín, predpestovania rastlín v skleníku* - *pozná základy rýchlenia kličivosti rastlín* - *rozoznáva rôzne druhy sadeníc kvetov*
Práce v domácnosti	Hygiena v domácnosti. Čistenie podlahovej krytiny, nábytku. Čistiace prostriedky a bezpečnosť pri práci s nimi.	 - vie umyť podlahu, utrieť prach z nábytku, vie si udržať poriadok vo svojom okolí - dodržiava bezpečnosť pri práci s čistiacími prostriedkami - postará sa o čistotu svojho odevu.

	Pranie osobnej bielizne. <u>Príprava pokrmov</u> Nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov. Obsluha plynového a elektrického sporáka. Práca so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky. <u>Šitie</u> Oboznamovanie sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné šitie a s drobnou textilnou a technickou prípravou. Základné stehy. Pomocné stehy. Obnitkovacie stehy. Prišívanie zapínadiel. Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom (chňapka). Oboznamovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Navliekanie nite, šitie bez nití. <u>Háčkovanie</u> Háčkovanie s vlnou. Krátky a dlhý stĺpik. Pridávanie do kruhu. Opakovanie a zdokonaľovanie techniky (ihelníček, podložka). <u>Pletenie</u> Ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínania a ukončenie (šál, čelenka).	- vie pripraviť jednoduché pokrmy podľa receptu (nátierky, puding, polievky, pokrmy zo zemiakov) - vie obsluhovať kuchynské sporáky - vie pracovať so strojčekmi na mletie mäsa, múky a strúhanky - vie pomenovať základné pomôcky a nástroje požívané na ručné šitie (nožnice, špendlíky, ihla, náprstok, krajčírska krieda, strih), dokáže vhodne vybrať ihlu a niť podľa druhu práce - vie pracovať so základným stehom - pozná pomocné stehy, obnitkovacie stehy - vie prišiť rôzne zapínadlá - pomocou jednoduchého stehu vie zošiť dve látky - zvládne jednoduchú obsluhu šijacieho stroja, vie navliecť niť a šiť bez nití - dodržiava pracovný postup a bezpečnosť pri práci so šijacím strojom a s ostatnými pomôckami a nástrojmi. - vie pracovať s háčikom a uháčkovať krátky a dlhý stĺpik, vie pridávať do kruhu - vie uháčkovať podložku pod šálku. - vie dodržať bezpečnosť pri práci - vie pracovať s ihlicami - vie pliesť hladko, obratko, začať a ukončiť pletenie, dodržať pracovný postup
Základy technického kreslenia	Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú. Rysovacie potreby, manipulácia s nimi. Technické normalizované písmo. Druhy čiar a ich využitie: - hrubé – obrysové, - tenké - pomocné, rozlišovacie (využívanie hrúbky čiar a tvrdosti	- vie manipulovať s rysovacími potrebami - vie použiť technické písmo - vie narysovať čiary rôznej hrúbky, hrubé, tenké

	ceruziek). Rysovanie priamok, úsečiek : - základné pojmy – opakovanie, - rysovanie úsečiek danej dĺžky, - označovanie úsečiek, - premieňanie dĺžkových jednotiek, - smer úsečiek, priamok.	 - vie narysovať a označiť priamku a úsečku - vie narysovať úsečku danej dĺžky - vie premieňať jednotky dĺžky. - vie narysovať úsečku, priamku v určenom smere

Ciele 6. ročníka:
Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- osvojiť si základné vedomosti a zručnosti v spracovaní pôdy, siatí semien, sadení priesad a zbere plodín,
- upevniť poznatky o základných druhoch dreva a prehĺbiť manuálne zručnosti pri práci s ním,
- oboznámiť sa s vlastnosťami organického skla a novoduru, s ich použitím v praxi,
- zdokonaľovať rozličné spôsoby montáže a demontáže osvojené v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si manuálne zručnosti pri práci so strojčekmi na mletie mäsa, maku, strúhanky,
- osvojiť si názvoslovie pracovných nástrojov a postupov.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 7. ročníku

Časový rozsah: **198 hodín ročne**
ŠVP: **4 h/týždenne**
ŠKVP: **2 h/týždenne**

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty Založenie domácej lekárničky. Hygiena v domácnosti Umývanie okien a dverí. Čistenie odevov a obuvi.	- dbá o svoju osobnú hygienu - vie správne používať kozmeticé prípravky, dodržiava základné hygienické návyky ako prevencia proti pliesni nôh a nepríjemných zápachom - vie si primerane upraviť nechty - pozná základnú výbavu lekárničky - dokáže umyť okná a dvere - samostatne očistí obuv a odev
Práce v dielni	Práce s papierom Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčekové vrecko, leporelo. Montážne a demontážne práce Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla.	 - vie papier a kartón strihať, rezať, lepiť - vie využiť svoje zručnosti pri výrobkoch, bezpečne zaobchádza s nožnicami a nožom. - vie poskladať jednotlivé časti bicykla na základe priloženého návodu, predlohy alebo náčrtu - vie navrhnúť a urobiť požadovanú

		údržbu bicykla
	Práce s drevom Obrábanie dreva základnými technikami.	- dokáže pracovať samostatne, obrábať drevo základnými technikami, bezpečne zaobchádza s nástrojmi
	Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie.	- vie spájať drevo klincami, skrutkami, plátovaním a glejením - zvláda dlabanie
	Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.	- upravuje povrch výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním
	Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.	- dokáže tmeliť, brúsiť, natierať farbou
	Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu.	- dokáže čítať jednoduché výkresy, vie nakresliť jednoduchý náčrt a obrysovanie materiálu
	Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na uteráky a utierky, polička na kvety, kŕmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.	
	Práce s kovom Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.	- pozná hlavné drhy a vlastnosti plechu
	Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.	- vie plech obrysovať ohýbať, píliť, prebíjať, nitovať, spájať skrutkami, maticou
	Úprava povrchu brúsením a lakovaním.	- upravuje povrch brúsením a lakovaním
	Rezanie pákovými nožnicami.	- dokáže rezať pákovými nožnicami, pozná základy o bezpečnosi pri práci s nožnicami
	Používanie raznice.	- vie používať raznicu
	Príklady výrobkov: zvieratká podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.	
	Práce s plastmi Pokračovanie v práci s organickým sklom a novodurom.	- vie opracovať výrobok brúsením pomocou obvyklých nástrojov
	Ohýbanie.	- vie opracovať výrobok ohýbaním
	Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.	- vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok organického skla a novoduru
	Práce s kožou a koženkou Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky.	- dokáže merať, rezať, strihať, prebíjať, spájať kožu a koženku
	Príklady výrobkov: ozdobné	- vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok

	prívesky, opasok, puzdrá. <u>Práce s rozličným materiálom</u> Náplň určí vyučujúci.	z kože alebo koženky - vie rozoznať materiál a porovnať rozdiely medzi nimi - vie prebudiť cit pre daný materiál - má chuť vyskúšať si iné možnosti jeho využitia.
Práce v domácnosti	Hygiena v domácnosti Umývanie okien a dverí. Čistenie odevov a obuvi <u>Príprava pokrmov</u> Polievky. Úprava pokrmov z ryže. Zeleninové šaláty. Konzervovanie zeleniny sušením a solením. <u>Šitie</u> Spojovacie stehy (perličkový, základný). Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka. Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (posteľná bielizeň). Oboznámovanie sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Šitie na stroji – rovné šitie. Ozdobný steh – hladkovanie. Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútko. <u>Pletenie</u> Pridávanie a uberanie. Výrobok: jednoduché oblečenie. <u>Háčkovanie</u> Háčkovanie jednoduchého vzoru. Výrobok: jednoduché oblečenie.	- vie si udržať poriadok vo svojom okolí - vie umyť dvere, utrieť prach, umyť okno - vie sa postarať sa o čistotu svojho odevu a obuvi - vie pripraviť jednoduché polievky podľa receptu - dokáže pripraviť pokrm z ryže - vie pripraviť zeleninový šalát - konzervuje zeleninu sušením a solením. - vie pracovať so spojovacím stehom - spája a začisťuje látku - dokáže prišiť pútko - vie správne použiť jednoduchý strih, pomocou jednoduchého stehu vie ušiť vankúšik - zvládne jednoduchú obsluhu šijacieho stroja - vie navliecť niť a šiť rovno podľa jednoduchej predlohy - vie použiť ozdobný steh - dodržiava pracovný postup a bezpečnosť pri práci so šijacím strojom a s ostatnými pomôckami a nástrojmi - vie pracovať s ihlicami, pridávať a uberať očká - vie doržať pracovný postup - vie si upliesť jednoduché oblečenie - vie pracovať s háčikom a uháčkovať jednoduchý vzor - vie uháčkovať jednoduché oblečenie, vie dodržať bezpečnosť pri práci

Pestovateľské práce	Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok. Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín. Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne. Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad. Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny. Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi. Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie. Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii. Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov. Zber ovocia a uskladnenie. Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky. Kvety na balkóne a loggii. Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín. Viazanie a aranžovanie kvetín. <u>*Práce v skleníku*</u> *Pestovanie sadeníc zeleniny* *Pestovanie teplomilných rastlín* *Rýchlenie klíčivosti rastlín* *Pestovanie sadeníc rôznych druhov*	- vie upraviť a spracovať pôdu – rýľovať, hrabať - vie upraviť hriadku - podieľa sa na správnej zálievke a prihnojovaní, pozná význam striedania plodín - dokáže siať, sadiť a presádzať plodiny - samostatne pripravuje sadenice, seje, pikírjuje, presádza priesady - zavlažuje, kyprí pôdu, vie jednotiť zeleninu - pozná škodcov, vie, že je potrebné ochraňovať rastliny pred škodcami - vie zozbierať úrodu a správne ju uskladniť - má poznatky o prirodzenej ochrane a spolužití rastlín - vie zbierať plodiny, uskladniť ich, úpraviť pôd po zbere - má poznatky o úžitkovej záhrade na okne, balkóne, loggii - podieľa sa na ošetrovaní ovocných stromov a kríkov - vie urobiť zber ovocia, uskladniť ho - pozná letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky, dokáže sa starať o kvety v záhrade - podieľa sa na správnej zálievke a prihnojovaní kvetov na balkóne a loggii - pozná výhody hydroponického pestovania izbových rastlín, vie vytvoriť vhodné podmienky pre rast rastlín, vie sa postarať o pridelené rastlinky - pozná viazanie a aranžovanie kvetín, zvládne jednoduchú väzbu kvetov *- pozná základné náležitosti skleníka* *vie pestovať sadenice zeleniny* *- pozná základy pestovania teplomilných* *rastlín, predpestovania rastlín*

	kvetov	*v skleníku* *- pestje a rozoznáva rôzne druhy sadeníc kvetov*
Základy technického kreslenia	Učivo základov technickéh kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú. Rysovanie rovnobežiek: - manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek, - základné vlastnosti rovnobežiek. Kružnice, rysovanie kružníc: - stred kružnice, priemer, polomer, - kótovanie dier a kružníc.	 - vie rysovať rovnobežky - vie manipulovať s rysovacími potrebami - vie narysovať a označiť rovnobežku, pozná základné vlastnosti rovnobežiek - vie narysovať kružnicu, stred, priemer a polomer danej kružnice - vie kótovať diery a kružnice

Ciele 7. ročníka:
Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe,
- vedieť pracovať podľa výkresu,
- rešpektovať poţiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 8. ročníku

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 4 h/týždenne
ŠKVP: 2 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena Opakovanie zásad osobnej hygieny. Intímna hygiena dievčaťa a ženy. Hygiena domácnosti Veľké upratovanie domácnosti. Ručné pranie bielizne. Pranie bielizne v práčke (podľa možností školy). Žehlenie podľa značiek na textile	- vie používať hygienické prostriedky pre svoju osobnú potrebu - je oboznámený s intímnou hygienou dievčaťa a ženy - vie upratať domácnosť, hygiena prostredia - samostatne perie drobnú bielizeň - vie obsluhovať práčku, oprať bielizeň - samostatne žehlí podľa značiek na textile
Práce v dielni	Práce s drevom Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva, hobľovanie,	- vie za pomoci náradia obrábať drevo, dokáže hobľovať,

	povrchové natieranie. Tmelenie, brúsenie. Spájanie dreva čapmi a rozperami. Práca podľa technického výkresu. Rezanie rámovou pílou. Napúšťanie hydrovoskom a leštenie. Príklady výrobkov: stojan na obrúsky, sušič na utierky, polička, rám čapovaním. <u>Práce s kovom</u> Obrysovanie, sekanie, rezanie ručnou pílkou, vŕtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitu. Vyklepávanie. Používanie posuvného meradla. Príklady výrobkov: svietnik, ozdobný vešiak, lopatka na smeti a iné. <u>Práce s plastmi</u> Oboznámenie sa s rozličnými druhmi plastov. Význam recyklácie plastov. Pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie organického skla, novoduru. Rezanie závitov. Tvarovanie novoduru. Príklady výrobkov: obuvák, kliešte na cukor, držiak na zubné kefky a iné. <u>Práca s kožou a koženkou</u> Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie kože. Príklady výrobkov: púzdro na nôž, šľapky. <u>Práce s rozličným materiálom</u> Náplň určí vyučujúci. *Práce s odpadovým materiálom rôzneho druhu.*	natierať, tmeliť, brúsiť - spája drevo čapmi a rozperami - vie pracovať podľa nákresu -.vie rezať rámovou pílou - samostatne napúšťa hydrovoskom a leští - vie obrysovať, sekať, rezať ručnou pílkou, vŕtať, pilovať, spájkovať, rezať vnútorný a vonkajší závit, vyklepávať - vie používať posuvné meradlo - s pomocou príslušného náradia opracuje daný materiál do konečnej podoby - pozná rozličné druhy plastov - vie o význame recyklácie plastov - vie píliť, vŕtať, tvarovať, lámať, spájať, lepiť, brúsiť, leštiť organické sklo, novodur – dokáže rezať závit - vie tvarovať novodur - vie merať, rezať, prerážať, šiť, nitovať kožu - dokáže zhotoviť púzdro na nôž - *využíva odpad na kreatívnu tvorbu*
Práce v domácnosti	<u>Príprava pokrmov</u> Úprava mäsa. Propagovanie jedál živočíšneho pôvodu s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom plnohodnotných bielkovín (ryby, hydina, syry, jogurty, tvaroh). Príprava jedál podľa receptov,	 - oboznamuje sa s rôznymi úpravami mäsa - chápe význam jedál s nízkym obsahom tuku a s vysokým obsahom bielkovín - vie pripraviť jedlo podľa

	oboznámenie sa s kuchárskou knihou. Príprava jedál z ovocia a zeleniny (hlavne šaláty). Oboznámenie sa s mixérom, šľahačom, príp. kuchynským robotom. Konzervovanie ovocia a zeleniny. Rodinné oslavy: stolovanie a obsluha pri významných rodinných oslavách. <u>Šitie</u> Práca s textilom. Druhy textilných materiálov (hrúbka, štruktúra, pevnosť, pružnosť). Vkusné pracovné a spoločenské obliekanie. Práca so strihom. Oboznámenie sa s úpravou kúpeného strihu podľa miery. Kladenie strihu na látku, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky. Ozdobné stehy krokvička, krížik. Príklady výrobkov: zásterka, prestieranie <u>Pletenie</u> Zdokonaľovanie techniky pletenia. Príklady výrobkov: rukavice, ponožky. <u>Háčkovanie</u> Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku. <u>Starostlivosť o dojča</u> Oboznamovanie sa s detskou výbavičkou. Prebaľovanie dojčaťa, udržiavanie dojčaťa v čistote, kúpanie. Príprava mlieka. Denný režim dieťaťa.	receptu v kuchárskej knihe - samostatne pripravuje šalát z ovocia a zeleniny - vie samostatne používať mixér, šľahač - chápe významu konzervovania ovocia a zeleniny, ovláda základy konzervovania - vie prestrieť stôl na rôzne príležitosti, obsluhovať pri rodinných oslavách - vie narábať s textilným materiálom- merať, strihať, spájať pomocou stehu - rozlišuje textilné materiály - vie rozlíšiť pracovné a spoločenské oblečenie - vie pracovať so strihom, jeho úpravou - ovláda základnú prácu so strihom kladenie strihu na látku, štepovanie látky, vystrihovanie, šitie výrobku, žehlenie - zvláda ozdobné stehy - ovláda základnú techniku pletenia - dokáže zhotoviť jednoduchý výrobok - zvláda základnú techniku háčkovania - dokáže zhotoviť jednoduchý výrobok - pozná detskú výbavičku - zvláda základné úkony starostlivosti o dojča, dokáže kúpať, kŕmiť, prebaľovať, pripraviť mlieko - pozná denný režim dieťaťa - vie o hygiene ženy a matky

	Hygiena ženy a matky	
Pestovateľské práce	Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy v praktických činnostiach v oblastiach: zelenina a poľnohospodárske plodiny, kry a stromy, kvety, izbové rastliny. *(Výsev semien, klíčivosť rastlín, pikírovanie sadeníc, starostlivosť o priesady, obrábanie pôdy, hnojenie pôdy, ošetrovanie rastlín a stromov, rez ovocných stromov, zber a uskladnenie zeleniny a ovocia, starostlivosť o izbové rastliny, prezimovanie rastlín).* *<u>Práce v skleníku</u>* *Pestovanie sadeníc zeleniny* *Pestovanie teplomilných rastlín* *Rýchlenie klíčivosti rastlín* *Pestovanie sadeníc rôznych druhov kvetov*	- ovláda techniku obrábania pôdy a sejby rôznych druhov rastlín a semien, - stará sa o vonkajšie a izbové rastliny, o priesady - vie rýľovať, výsievať, sadiť priesady, plieť, rezať okrasné a úžitkové stromy a kry - vie zbierať a uskladniťzeleninu a ovocie *- pozná základné náležitosti skleníka, pestovania a predpestovania rastlín v skleníku.* *- rozoznáva rôzne druhy sadeníc kvetov*
Základy technického kreslenia	Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú. Rysovanie uhlov, kolmíc: - základné vlastnosti rôznobežiek, - kolmica, - pravý uhol, - druhy uhlov, označenie uhlov. Rovinné obrazce: - pomenovanie obrazcov, rozlišovanie na základe vlastností (obdĺžnik, štvorec, kruh) - kosoštvorec, kosodĺžnik (rysovanie, rozlišovanie). Kótovanie rovinných obrazcov: - kótovanie v technickej praxi, - význam a úloha kótovania, objekt kótovania, - základné pojmy: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie, - šípky, šikmé čiary, písanie kót a ich význam, - kótovanie rovinných obrazcov, - kótovanie uhlov. Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov.	- vie rysovať uhly, kolmice - pozná základné vlastnosti rôznobežiek - narysuje kolmicu, pravý uhol - pozná druhy uhlov, ich označenie - rozlišuje a pomenuje jednotlivé druhy obrazcov, vie ich narysovať - rozlišuje a narysuje kosoštvorec, kosodĺžnik - kótuje rovinné obrazce - pozná význam, úlohu a objekt kótovania - pozná základné pojmy a ich význam - vie kótovať rovinné obrazce a uhly - vie zhotoviť náčrt rovinných obrazcov

Ciele 8. ročníka:
- Zdokonaľovať sa v ručnom obrábaní dreva a kovu,
- vedieť používať posuvné meradlo,
- učiť sa robiť pracovný náčrt, zostaviť pracovný postup,
- naučiť sa čítať náčrty a jednoduché technické výkresy,
- naučiť sa hodnotiť výsledok svojej práce,
- poznať potraviny, ktoré sú dôležité pre zdravie,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 9. ročníku

Časový rozsah: **198 hodín ročne**
ŠVP: **3,5 h/týždenne**
ŠKVP: **2,5 h/týždenne**

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena Intímna hygiena. Hygiena domácnosti Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania. Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti. Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne. Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.	- dodržiava osobnú a intímnu hygienu, ovláda starostlivosť o čistotu svojho tela. - dokáže vybrať bytové doplnky, pozná spôsoby ich ošetrovania a starostlivosti - ovláda starostlivosť o čistotu prostredia, vie tepovať koberce, upratovať - vie pracovať s čistiacimi prostriedkami, dodržiava bezpečnosť pri práci s nimi - vie bezpečne zaobchádzať s prístrojmi v domácnosti - dokáže ustlať posteľ, prevliecť posteľnú bielizeň - vie urobiť údržbu odevu a bielizne, prať, čistiť škvrny - samostatne žehlí, reguluje teplo v žehličke.
iPráce v dielni	Práce s drevom Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave. Spájanie dreva kolíčkami. Práca podľa technického výkresu. Rezanie lupienkovou pílou. Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné.	- vie za pomoci náradia obrábať drevo a povrchovo ho upraviť - vie spájať drevo kolíčkami - pracuje podľa technického výkresu - dokáže rezať lupienkovou pílou

	Práce s kovom Práca s profilovým materiálom - rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie. Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné Práce s plastmi Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom. Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné. Údržbárske práce Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu. Práce s rozličným materiálom Náplň určí vyučujúci. Práce s odpadovým materiálom rôzneho druhu.	- zvláda rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie - zhotovuje výrobky z kovu - s pomocou príslušného náradia opracuje daný materiál do konečnej podoby, zdokonaľuje sa v pracovných činnostiach s organickým sklom a novodurom. - dokáže zrealizovať údržbu vecí každodennej potreby, nábytku, náradia, školského areálu - využíva odpad na kreatívnu tvorbu
Práce v domácnosti	Príprava pokrmov Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov. Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov. Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov. Príprava cukrárenských výrobkov. Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov. Šitie Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach. Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky. Zhotovenie pútka obnitkovaním z látky. Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky. Žehlenie zložitých tvarov. Príklady výrobkov: jednoduchá	- dokáže pripraviť jedlo podľa receptu, pripraviť recept - pozná spôsoby spracovania zeleniny a ovocia - chápe význam konzervovania ovocia a zeleniny, vie pripraviť kompót a lekvár - dokáže upiecť jednoduché koláče - vie využívať vybavenie kuchyne - dokáže sa obliekať na rôzne príležitosti, vie zvoliť materiál, strih, kombináciu farieb - vie pracovať s textilným materiálom -vie šiť ručné stehy - vie vyšiť gombíkovú dierku - vie zhotoviť pútko z látky - dokáže pracovať so strihom - vie šiť na stroji, štepovať, začisťovať látku - vie žehliť zložité tvary.

	blúzka, kruhové prestieranie a iné. <u>Pletenie</u> Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu. <u>Háčkovanie</u> Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu. <u>Starostlivosť o dieťa</u> Informácie o narodení dieťaťa. Detská výbava. Prebaľovanie dojčaťa, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa. Hygiena matky. <u>Starostlivosť o chorých a starých ľudí</u> Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s prikladaním obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné).	 - zvláda techniku pletenia. - dokáže urobiť jednoduchý výrobok - ovláda techniku háčkovania. - dokáže urobiť jednoduchý výrobok - má informácie o narodení dieťaťa, detskej výbave - vie o základných úkonoch starostlivosti o dojča, kúpanie, kŕmenie, prebaľovanie - je oboznámený s hygienou matky - pozná hygienickú starostlivosť o chorých a starých ľudí - vie odmerať telesnú teplotu, priložiť obklad, podať lieky - pozná základné lekárske vyšetrenia
Pestovateľské práce	Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka. Pestovanie základných druhov zeleniny. Zužitkovanie odpadu kompostovaním. Biologická ochrana pestovaných plodín. *Výsev semien, klíčivosť rastlín, pikírovanie sadeníc, starostlivosť o priesady, obrábanie pôdy, hnojenie pôdy, ošetrovanie rastlín a stromov.* *Starostlivosť o izbové rastliny, prezimovanie rastlín.* *Rez ovocných stromov.* *Zber a uskladnenie zeleniny a ovocia.* <u>*Práce v skleníku*</u> *Pestovanie sadeníc zeleniny* *Pestovanie teplomilných rastlín* *Rýchlenie klíčivosti rastlín* *Pestovanie sadeníc rôznych druhov*	 - pozná význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka. - podieľa sa na pestovaní základných druhov zeleniny - dokáže využívať odpad zo záhrady - vie zabezpečiť ochranu rastlín proti škodcom *- ovláda techniku obrábania pôdy a sejby rôznych druhov rastlín a semien* *- zvládne rýľovanie, výsev, výsadbu priesad* *- stará sa o vonkajšie, izbové rastliny* *- poznáva rez okrasných, ale aj úžitkových stromov a krov* *- vie uskladniť ovocie a zeleninu.* *- pozná základné náležitosti skleníka, pestovania a predpestovania rastlín v skleníku*

	kvetov	*- rozoznáva rôzne druhy sadeníc kvetov*
Základy technického kreslenia	Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú. Osová súmernosť - využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba) - znázorňovanie s využitím osovej súmernosti. Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov. Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.	 - ovláda techniku osovej súmernosti - dokáže techniku osovej súmernosti aplikovať v praxi pri kreslení - vie zhotoviťtechnický náčrt - dokáže rysovať jednoduché technické výkresy

Ciele 9. ročníka:

- Upevniť a prehlbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,
- vedieť pracovať s profilovým materiálom,
- zdokonaliť sa v pracovných zručnostiach s plastmi,
- naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom,
- vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny,
- naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby,
- oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí.

SVET PRÁCE

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a svet práce	Svet práce

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu
Predmet využíva poznatky žiakov, ktoré získali v prírodovedných predmetoch /ako je biológia a chémia/ a ďalej ich rozvíja novými poznatkami, pozorovaním a experimentovaním, rozvíja pracovné zručnosti, vytvára správne etické zásady a postoje vo vzťahu k prírode, k prírodným vedám, k prírodným zákonitostiam, umožňuje sebarealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity, získava základné informácie o povolaniach v jednotlivých oblastiach..

Obsah predmetu: Svet práce v 7. ročníku

Časová dotácia: 33 h ročne
ŠVP: 0,5 h/ týždenne
ŠkVP: 0,5 h/ týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Povolania	Povolania v oblasti poľnohospodárskej a potravinovej výroby. Povolania v oblasti lesného a vodného hospodárstva. Povolania a zamestnania v oblasti zdravotníctva. Povolania v oblasti obchodu a spoločného stravovania. Povolania a remeslá v oblasti služieb. Povolania v oblasti stavebníctva.	- pozná možnosti uplatnenia v poľnohospodárskej a potravinovej oblasti - pozná povolania v oblasti lesného a vodného hospodárstva - vie o možnostiach uplatnenia sa v zdravotníctve - vymenuje povolania v oblasti obchodu a spoločného stravovania - pozná a vymenuje a popíše povolania a remeslá v oblasti služieb, možnosti sebarealizácie - vymenuje jednotlivé povolania v oblasti stavebníctva, vie ich popísať, pozná náročnosť a zodpovednosť pri ich realizácii

Ciele 7.ročníka:
Vychádzajú z potreby viesť žiakov k pozitívnemu rozvíjaniu osobných schopností. V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu. Oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach, kde dôležitým prvkom je sebarealizácia, sebauvedomovanie svojich schopností, predností a nedostatkov.
Učiteľ má poskytnúť žiakom encyklopédie, internet a odborné časopisy, aby mali možnosť naučiť sa získavať poznatky z rôznych informačných zdrojov a nechať žiakov pracovať v skupinách, pričom je potrebné nechať vyniknúť aj slabších žiakov. Učiteľ rozvíja schopnosť zvládnuť proces učenia u žiakov na základe aktívnej pracovnej činnosti Činnosť žiaka môže byť individuálna ale aj kolektívna a pod vedením učiteľa mu umožní získanie nových poznatkov ale zároveň aj radosť z poznania.

Učebné zdroje:
Učebnými zdrojmi pri výučbe predmetu Svet prác sú: učebnice, odborné časopisy, encyklopédie a odborná literatúra. Prínosom pri vyučovaní je používanie meotaru, PC, internetu a prezentácii na IKT. Bezpochyby má prínos aj využívanie názorných učebných prostriedkov (články vystrihnuté z časopisov, obrazy, fotografie, hotové aranžmány....).

Hodnotenie predmetu:
Žiak sa hodnotí podľa Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia (špeciálnych základných škôl – A variant).

Obsah predmetu: Svet práce v 8. ročníku

Časová dotácia: 33 h ročne
ŠVP: 0,5 h/ týždenne
ŠkVP: 0,5 h/ týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Voľba profesijnej orientácie	Osobné záujmy a ciele. Telesný a zdravotný stav. Osobné vlastnosti a schopnosti. Vplyvy na voľbu profesijnej orientácie. Práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb.	- vie reálne zhodnotiť svoje možnosti a schopnosti pri voľbe svojho povolania -vie zhodnotiť a spracovať informácie týkajúce sa jednotlivých profesií, využiť poradenské služby
Možnosti ďalšieho vzdelávania	Charakteristika jednotlivých učebných odborov Náplň učebných odborov. Informácie o ďalšom vzdelávaní	- pozná zameranie jednotlivých učebných odborov- jednoduchšia orientácia pri voľbe povolania

Ciele 8. ročníka:
Poznať pracovné činnosti vybraných profesií,
- mať prehľad o učebných odboroch,

- vedieť posúdiť svoje možnosti v oblasti profesie,
- využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber ďalšieho vzdelávania.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- žiak vie používať získané informácie v bežnom živote,
- správne a vhodne zareagovať v rôznych situáciách,
- vie využiť svoj vlastný názor a zrealizovať,
- dokáže využi svoju kreativitu, skúša nové nápady
- vie si predstaviť ako postupovať ďalej podľa priloženého návodu alebo postupu,
- rozumie inštrukciám a vie si predstaviť jednotlivé časti riešenia úlohy,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
- dokáže začať riešiť problematické úlohy.
- dokáže ísť premyslene a vytrvalo k cieľu,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody.
Osobnostné kompetencie:
- vie reagovať primerane situácii
- vie využívať svoje možnosti,
- vie si nájsť svoje miesto v spoločnosti iných ľudí,
- je pripravený niesť zodpovednosť,
- vie klásť otázky a zisťuje odpovede,
- zaujíma sa o nové veci,
- je schopný/á odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy.
Sociálne kompetencie:
- vie prispôsobiť svoje správanie,
- akceptuje druhých ľudí takých, akí sú,
- vie pracovať samostatne,
- dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe a činnosti v skupine,
- dokáže počúvať a akceptovať potreby a záujmy iných ľudí,
- má úctu k živým a neživým súčastiam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje,
- vie rozoznať problém alebo konflikt v medziľudských vzťahoch.

Stratégia vyučovania:
- motivačné metódy
- fixačné metódy
- práca vo dvojiciach, skupinová práca
- projektové vyučovanie
- didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť
- práca s výukovými programami PC
- demonštračné metódy

Učebné zdroje:
Učebnými zdrojmi pri výučbe predmetu Svet prác sú: učebnice, odborné časopisy, encyklopédie a odborná literatúra. Prínosom pri vyučovaní je používanie meotaru, PC, internetu a prezentácii na IKT. Bezpochyby má prínos aj využívanie názorných učebných prostriedkov (články vystrihnuté z časopisov, obrazy, fotografie, hotové aranžmány....).

Hodnotenie predmetu:
Žiak sa hodnotí podľa Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia (špeciálnych základných škôl – A variant).

Obsah predmetu: Svet práce v 9. ročníku

Časová dotácia: 33 h ročne
ŠVP: 0,5 h/ týždenne
ŠkVP: 0,5 h/ týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Trh práce	Prvé zamestnanie Hľadanie zamestnania Zdroje informácií (inzeráty v tlači, informácie na Internete, rodina, priatelia, známi) Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny	- vie reálne zhodnotiť svoje možnosti a schopnosti pri voľbe svojho povolania, schopnosť orientovať sa na trhu práce -vie čerpať a spracovať informácie z rôznych zdrojov -vie, kde sa nachádza Úrad práce,sociálnych vecí a rodiny v jeho okresnom meste
Ako sa uchádzať o zamestnanie	Životopis Žiadosť o prijatie do zamestnania Prijímací pohovor	-ovláda spôsoby uchádzania o zamestnanie, hľadá ponuky podľa svojich kvalifikačných predpokladov,
Zákonník práce	Základné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere Pracovný poriadok	- pozná obsah zákonníka práce, vie ho použiť v praxi
Pracovná zmluva		-pozná podmienky vzniku a druhy pracovnej zmluvy

Ciele 9. ročníka:
Naučiť sa orientovať na trhu práce,
- vedieť, kde sa podľa miesta bydliska nachádza príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny,
- vedieť napísať svoj životopis a žiadosť o prijatie do zamestnania,
- naučiť sa (prakticky) zvládnuť prijímací pohovor,
- poznať základné všeobecné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere.

Učíme žiakov vyhľadávať si ponuky pracovných miest a ponuky pracovných síl, vysvetlíme im mechanizmus ponuky a dopytu. Prostredníctvom inzerátov v tlači a na Internete (www.jobs.sk, www.praca.sk, www.hladajpracu.sk a iné) si žiaci prakticky nacvičujú vlastný prieskum trhu. V rámci medzipredmetových vzťahov so slovenským jazykom a informatickou výchovou učíme žiakov písať životopis a žiadosť o priatie do pracovného pomeru. Prakticky nacvičujeme ako prebieha prijímací pohovor. Oboznámime ich s povinnými náležitosťami

pracovnej zmluvy ako je druh práce, na ktorú sa pracovník prijíma, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce. Oboznámime ich so Zákonníkom práce, základnými povinnosťami zamestnanca a pracovným poriadkom.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- žiak vie používať získané informácie v bežnom živote,
- správne a vhodne zareagovať v rôznych situáciách,
- vie využiť svoj vlastný názor a zrealizovať,
- dokáže využi svoju kreativitu, skúša nové nápady
- vie si predstaviť ako postupovať ďalej podľa priloženého návodu alebo postupu,
- rozumie inštrukciám a vie si predstaviť jednotlivé časti riešenia úlohy,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
- dokáže začať riešiť problematické úlohy.
- dokáže ísť premyslene a vytrvalo k cieľu,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody.
Osobnostné kompetencie:
- vie reagovať primerane situácii
- vie využívať svoje možnosti,
- vie si nájsť svoje miesto v spoločnosti iných ľudí,
- je pripravený niesť zodpovednosť,
- vie klásť otázky a zisťuje odpovede,
- zaujíma sa o nové veci,
- je schopný/á odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy.
Sociálne kompetencie:
- vie prispôsobiť svoje správanie,
- akceptuje druhých ľudí takých, akí sú,
- vie pracovať samostatne,
- dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe a činnosti v skupine,
- dokáže počúvať a akceptovať potreby a záujmy iných ľudí,
- má úctu k živým a neživým súčastiam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje,
- vie rozoznať problém alebo konflikt v medziľudských vzťahoch.

Stratégia vyučovania:
- motivačné metódy
- fixačné metódy
- práca vo dvojiciach, skupinová práca
- projektové vyučovanie
- didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť
- práca s výukovými programami PC
- demonštračné metódy

Učebné zdroje:
Učebnými zdrojmi pri výučbe predmetu Svet prác sú: učebnice, odborné časopisy, encyklopédie a odborná literatúra. Prínosom pri vyučovaní je používanie meotaru, PC, internetu a prezentácii na IKT. Bezpochyby má prínos aj využívanie názorných učebných prostriedkov (články vystrihnuté z časopisov, obrazy, fotografie, hotové aranžmány....).

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa hodnotí podľa Metodických pokynov na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia (špeciálnych základných škôl – A variant).

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6.,7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Charakteristika a ciele vyučovacieho predmetu

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estertického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvo výtvarných aktivít a výtvarného umenia. Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo výšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a rozvoju už osvojených základných výtvarných zručnosti. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

-- vie využívať rôzne informačné pramene, vie ich triediť a predpokladá ich možné
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb.
- dokáže identifikovať hlavné zložky situačného problému, vyberá možnosti riešenia,
- uplatňuje fantáziu, predstavivosť a vytvára asociácie,
- rozumie inštrukciám a vie si predstaviť jednotlivé časti riešenia úlohy.

Osobnostné kompetencie:

- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- žiak využíva svoje možnosti, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, ktoré vníma ako svoje rozvojové možnosti,
- je zvedavý a má chuť nové veci poznávať,
- dokáže spontánne vyjadrovať svoje emócie.
- *Sociálne kompetencie:*
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny.
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe v skupine,
- má úctu k živým a neživým súčastiam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje-

Stratégia vyučovania:
IKT, práca s výukovými programami PC, prvky projektového a blokového vyučovania, THV, aktivizačné a motivačné metódy, didaktické hry a hry zamerané na tvorivosť, metódy vytvárania zručností a návykov, rozprávanie, rozhovor, demonštráciu – predvádzanie, beseda, hra, metódy hodnotenia a sebahodnotenia.

Učebné zdroje:
Dostupná literatúra, obrazy, ilustrácie, leporelá, hračk, edukačné CD, kde sú spracované všetky tematické celky a témy, knihy a časopisy o výtvarnom umení, audiovizuálna technika, IKT.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu : Výtvarná výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠkVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, voskový pastel, suchý pastel) Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov. Voľné kreslenie: čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom.	- vie napodobniť a graficky zaznamenať pracovný pohyb, - rytmicky radi rozličné dekoratívne prvky, - graficky zaznamená vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj

		malým pohybom,
Maľba	Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby) Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami. Liatie, kvapkanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbou.	- pozná základné zručnosti v práci so štetcom a farbami, - dokáže pracovať so štetcom, pozná základne farby, - vie sa hrať s farbou, dotvárať škvrny,
Modelovanie	Modelovanie (plastelína, modurit, cesto) Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Manipulácia s modelovacími materiálmi: vykrajovanie, šúľanie, vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na stole a v dlani. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty, podľa vzoru. Ukladanie vytvoreného tvaru na príslušnú šablónu. Vytváranie modelov z piesku pomocou formičiek. Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.	- pozná základné vlastnosti modelovacích materiálov, - vie stláčať, miesiť, vaľkať, vyťahovať modelovaciu hmotu, - vie tvarovať z modelovacieho materiálu, - - vie tvarovať z modelovacieho materiálu podľa vzoru, - vie priradiť správne tvar k šablóne, - dokáže manipulovať s formičkami, - vie vyštipnúť kúsky z plastzelíny,
Výtvarné hry na rozvoj grafomotoriky	**Hry s farbami, využitie rôznorodých výtvarných prostriedkov (hubky, špongie, drievka), spájanie, dokresľovanie**	- **dokáže využívať rôzne prostriedky pri práci,** - **vie správne spájať a dokresľovať tvary.**

Ciele prípravného ročníka:
Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

Celé učivo výtvarnej výchovy bude vychádzať z tém vecného učenia.
Zručnosti, ktoré žiaci získavajú v predmete výtvarná výchova rozvíjame aj na ostatných predmetoch prípravného ročníka.

<u>Obsah predmetu : Výtvarná výchova v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠkVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Rozpoznávanie prírodných materiálov. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína. Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam. Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie.	- vie pomenovať a rozpoznať prírodné materiály, rytmicky radiťdva druhy materiálov, vtláčať prírodniny do piesku, hliny, blata, sadry, plastelíny, - vie nakresliť, vymaľovať predmety súvisiace s témou, - pozná ročné obdobia, priradí správne obrazové materiály, - dokáže sa zahrať pri kresbe, maľbe a modelovaní,
Práca s výtvarnými prostriedkami	<u>Kresba</u> (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky. Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu. Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojačky a na veľkej ploche. <u>Maľba</u> (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby) Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami. Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca:	- vie napodobniť pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenať, - vie rytmický radiť rozličné prírodné a dekoratívne prvky, - vie napodobniť dané tvary, - vie pracovať s veľkou plochou, využiť priestor, - získava základné zručnosti v práci so štetcom a farbami, - vie pracovať so

	bodky, škvrny, čiarky. Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod. Modelovanie (plastelína, hlina, modurit) Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru. Ozdobovanie modelov. Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.	štetcom, ukladať farby na plochu, - vie rozoznať základné vlastnosti modelovacích materiálov, - vie vymodelovať jednoduché tvary, - dokáže dotvoriť svoj model, - vie pracovať s modelovacou hmotou, vytvoriť tvar.
Výtvarné hry na rozvoj grafomotoriky	**Hry s farbami, využitie rôznorodých výtvarných prostriedkov (hubky, špongie, drievka), spájanie, dokresľovanie**	**- dokáže využívať rôzne prostriedky pri práci,** **- vie správne spájať a dokresľovať tvary.**

Ciele 1.ročníka:
Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,

– rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
– správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
– preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠKVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Tematické práce Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám. Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou.	- vie zobraziť pozorovanú skutočnosť, - vie vytvoriť jednoduchú ilustráciu k počutému príbehu,
	Zobrazovanie prírodných a umelých foriem. Na vychádzkach vyhľadávanie tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavých prírodných materiálov, ich dotváranie.	- vie vyhľadať zaujímavé prírodné materiály,
	Práca s prírodnými materiálmi (otláčanie, vtláčanie do vhodných materiálov, prenášanie do plochy a pod.)	- vie pracovať s prírodnými materiálmi,
	Pozorovanie vecí dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Ich zobrazovanie na základe poznania a detských predstáv (kresbou, maľbou, modelovaním).	- vie zobraziť pozorované veci dennej potreby z hľadiska tvaru,
Výtvarné hry a dekoratívne činnosti	Hry s farbou Využívanie hry s farbou na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby.	- vie sa hrať s farbou, pozná vlastnosti farieb (kontrast, radenie, konzistencia..., - vie pracovať s tušom, zapúšťať farbu,
	Kontrast svetlých a tmavých farieb (obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine).	
	Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov (pastel, tempera, krieda, akvarel, lepidlo, klovatina, farebné tuše a pod.)	- vie striedať rôznorodé tvary a farby,
	Priestorové vytváranie Poznávanie vlastností modelovacích materiálov (sochárska a tehliarska hlina, cesto, modurit, plastelína).	- pozná základné vlastnosti modelovacích materiálov,

	Modelovanie jednoduchej skutočnosti (napr. ovocie, huby a pod.) Prebúdzanie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s poznávaním životného prostredia. Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku a pod. (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominánt a pod.) s využitím makiet domov a stromov.	- vie vymodelovať jednoduchú skutočnosť (ovocie, huby, predmety, hračky, zvieratá), - vie vytvoriť jednoduchú priestorovú situáciu pomocou modelovacích materiálov,
	<u>Dekoratívne práce</u> Prebúdzanie zmyslu pre rytmus. Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov (piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína), trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod.	- vie radiť s estetickým citom prírodné prvky, farebné plochy a rôzne tvary vytrhnutím, vymodelovaním na plochu a vtláčať ich do rôznych materiálov,
Výtvarná kultúra	Oboznamovanie žiakov s ilustráciami kníh pre deti (A. Klimo, Š. Cpin, J. Čapek). Vymenovanie osôb a vecí na obrázku, pokus o jednoduchý opis obrázka. Hračky. S čím sa deti hrajú. Hračka, bábika, maňuška.	- dokáže opísať ilustrácie detských kníh, - vie opísať osoby a veci na obrázku,
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove	**Využitie rôznych materiálov pri kresbe, maľbe, modelovaní.** **Netradičné mozaiky, skladanie obrazov z prírodného materiálu.** **Kreatívne nápady pre deti s využitím vlastných rúk a nôh**	- **vie využiť rôzne materiály pri kresbe, maľbe, pri modelovaní,** - **vyskladá mozaiku z prírodných materiálov,** - **kreatívne vytvorí obraz z odtlačkov rúk a nôh.**

Ciele 2. ročníka:
Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,

- rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- prostredníctvom výtvarných činností získavať základné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti,
- poznávať vlastnosti farby,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠKVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Tematické práce Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti. Približné vystihnutie proporčných vzťahov. Výtvarné rozprávanie. Zobrazovanie prírodných a umelých foriem. Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác). Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).	- využíva vlastné zážitky a témy na výtvarné spracovanie témy, - vie vystihnúť proporčné vzťahy kresbou, - vie kresliť podľa rozprávania, - vie pracovať s prírodnými materiálmi a využívať ich výtvarne, - dokáže pracovať so sadrou, robí odliatky, - pozná využitie veci a tvarov, - pozoruje veci okolo nás a využíva ich k úžitku, - dokáže napodobniť tvar a farebné zobrazenie predmetu podľa skutočnosti,
Výtvarné hry a dekoratívne činnosti	Hry s farbou Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha. Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak). Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.	- vie sa hrať s farbou, zapúšťať farbu, dotvárať škvrny, - dokáže sa výtvarne hrať, vyjadriť náladu, - vie vybrať farbu podľa nálady, - dokáže tvoriť svetlé a tmavé plochy,

	Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním. <u>Priestorové vytváranie</u> Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy). Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia.	- vie dekoratívne využiť rozlične široké svetlé a tmavé pásy , - dokáže využívať priestor pri maľovaní, - vie vymodelovať rozprávkové postavy prostredníctvom fantázie,
	Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov. <u>Dekoratívne práce</u> Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.	- vie tvoriť kopce, korytá, údolia z piesku a včleniť makety do priestoru, - dokáže otláčať rôzny materiál, vie tvorivo a rytmický radiť prvky,
Výtvarná kultúra	Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová). Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.	- dokáže vnímať ilustrácie, - pozná farby, vie čo vyjadrujú,
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove	**Môj kamarát kameň – všetko o kameni a s kameňom, maľovanie na kameň, mozaiky, skladačky**	- **dokáže výtvarne dotvoriť prírodný materiál.**

Ciele 3. ročníka:
Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
- rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠKVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Tematické práce Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova). Komponovanie a zobrazovanie priestoru: *maľbou* (akvarel, tempera, suchý pastel) *kresbou* (mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom). Zobrazovanie prírodných a umelých foriem Výtvarné stvárnenie skutočnosti na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového,sluchového vnínania). Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín. Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov veci dennej potreby. Výtvarné stvárnenie *kresbou*(rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), *maľbou*(suchý a mastný pastel, fixy)	- vie výtvarné stvárniť činnosti a prostredie v ktorom sa pohybuje, - vie maľbou a kresbou vyplniť priestor, kombinovať techniky, - vie výtvarne stvárniť skutočnosť na základe pozorovania, - vie zachytiť tvar, štruktúru a farebnosť prírodnín - vie výtvarne zachytiť veľkosť, tvar vecí dennej potreby, využíva pri tom rôzne techniky,
Plošné a priestorové úžitkové práce	Dekoratívne práce Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov. Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie. Ornamentálna kresba, vypĺňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie. Volíme námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania. Priestorové práce	- pozná výtvarné techniky, vie ich uplatniť vo výtvarnej výchove, - vie využiť farbu a líniu pri členní plochy, - vie pracovať so šablonou a vytvárať ornamenty - vie tvoriť farebné kombinácie, - vie pracovať

Výtvarná kultúra	Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastík. Návšteva výstav prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností. Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny. Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.	s rôzným výtvarným materiálom, - vie vymodelovať dvojrozmerné a trojrozmerné plastiky, - pozná známych ľudových umelcov a remeselníkov vo svojom regióne, všíma si architektúru, vníma rozprávanie o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel,
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove	**Kombinované techniky - kameň, papier. Skladanie a vytváranie netradičných mozaik a skládačiek.**	**- vie vytvárať netradičné mozaiky, kombinovať odpadový materiál a spájať výtvarné techniky**

Ciele 4. ročníka:
Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor,
- učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť.

Obsah predmetu : Výtvarná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1h/týždenne
ŠKVP: 1h/týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod.. Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov. Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania	- vie výtvarne vyjadriť pohyb a vzájomný vzťah detí pri hre, z vychádzok, zo života v rodine, - vie vyvážene rozmiestniť postavy na ploche, - vie výtvarne vyjadriť dej primeraným počtom a veľkosťou figúr, - vie výtvarne zobraziť tvary a funkciu predmetov dennej potreby,

	prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod. Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb. *Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.* *Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.*	- vie využívať kontrast svetlých a tmavých, studených a teplých farieb, - využíva rôzne výtvarné techniky,
Práca s výtvarnými prostriedkami	V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbať na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb. <u>Maľba (akvarel),</u> <u>kombinované techniky</u> - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), <u>batika</u>. V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných	- vie rytmicky zoraďovať geometrické alebo voľné prvky na ploche, - dokáže pracovať so šablónou, - vie vytvoriť plastickú dekoratívnu plochu, uplatňuje farebnú kombináciu, - vie uplatniť osvojené poznatky a zručnosti pri práci, - dokáže experimentovať s hlinou, sádrou, moduritom, - vie tvarovať jednoduché

	tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti. Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda). Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).	predmety a figúry,
Výtvarné umenie	Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí. Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.	- návštevou výstav poznáva tvorbu ľudových umelcov a remeselníkov, - poznáva okolitú architektúru.
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove-zážitková výtvarná výchova	**Hry s papierom** **Netradičné vyjadrovacie prostriedky a postupy,** ***Výtvarné techniky:*** ***Paketáž – obaľovanie*** ***Výtvarný materiál:*** ***recyklovaný papier a prírodný materiál***	- **vie výtvarne využívať a spracovať recyklovaný papier rôznymi výtvarnými technikami.**

Ciele 5.ročníka:
Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,

- rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

Obsah predmetu : Výtvarná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1h/týždenne
ŠKVP: 1h/týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky detí, aby sa	

	pretransponovaním skutočnosti rozvíjala predstavivosť a na základe predstáv i fantázia. V tematických prácach učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdať pri tom i na uplatňovanie spontánneho prejavu.	- vie výtvarne vyjadriť situáciu a dej, uplatňuje spontánny prejav,
	Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy. Zážitky z exkurzií a vychádzok.	- vie výtvarne stvárniť rozprávkový príbeh,
	Zobrazovanie pracovných činností. <u>Výtvarné techniky:</u> kresba - kolorovaná perokresba, kresba drievkom maľba – tempera, suchý a mastný pastel grafika – tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.	- dokáže výtvarne zachytiť pracovnú činnosť,
	Učiť žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby, viesť ich k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu – ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zviera, rastliny, školské potreby. <u>Výtvarné techniky:</u> kresba - rudka, mäkká ceruzka, perokresba, fixy maľba – tempera, gvaš materiálové techniky – mozaika z papiera, prírodnín, koláž modelovanie – hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovanie Výtvarný materiál voliť podľa výberu techník.	- vie výtvarne zobraziť predmety dennej potreby, vie zachytiť realitu rôznymi technikami, - vie nakresliť portrét spolužiaka,
Práca s výtvarnými prostriedkami	V plošných dekoratívnych prácach využívanie výtvarných techník spojených s experimentovaním. Orientácia na farebné cítenie detí, obohacovanie používania farebnej škály. Zameriavanie sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu	- dokáže experimentovať s farbami, miešať, nanášať na plochu, používať farebné škály,

	tvorbu, rozširovanie poznatkov o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamovanie žiakov s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby. <u>Výtvarné techniky:</u> techniky spojené s experimentovaním – zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrnami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtláčaním..., modrotlač návrh na dekoračnú látku do detskej izby, na šatovku. <u>Výtvarné materiály</u>*:* voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina – podľa výberu techník. V priestorovom vytváraní orientovanie sa na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzať z jednoduchých foriem a tvarov. Citlivo využívať ukážky ľudových artefaktov formou besied, návštevou ľudových umelcov v ich pracovnom prostredí, podľa regionálnych možností. <u>Výtvarné techniky:</u> modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu. <u>Výtvarné materiály:</u> hlina, plastelína, modulit, cesto, rôzny odpadový materiál, krabičky, drôt, kašírovacia hmota (novinový papier, buničina, škrob), sadra.	- vie vytvoriť ornament na textil, poznáva ľudovú tvorbu, - ovláda techniku zapúšťania do klovatiny, - vie pracovať so škvrnou, dotvárať ju, rozfukávať, farebne vypĺňať, - vie radiť prvky otláčaním na plochu, ovláda techniku modrotlače, - vie pracovať z parafínom, voskovým pastelom za tepla, nanášať na plochu, - vie zobraziť tvar, - dokáže využívať tvárne možnosti hliny a modelovacej hmoty , - vie modelovať úžitkové predmety z jednoduchých základných tvarov (guľa, valec) - poznáva ľudovú tvorbu miestnych ľudových umelcov vo svojom regióne, - vie pracovať s rôznym materiálom modelovaním, montážou,
Výtvarné umenie	Návštevy výstav výtvarných prác	- poznáva ilustrátorov

	detí, dospelých, návštevy galérií a múzeí. Priblížiť žiakom diela ilustrátorov detských kníh (A.Brunovský, V. Bombová)	detkých kníh a ich ilustrácie,
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove-zážitková výtvarná výchova	**Stopy - objavujeme svet okolo nás.** **Obsah výtvarných činností rozširujúci o nové vyjadrovacie prostriedky, výtvarné techniky a materiály,** ***Námety čerpáme zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom z prírody.***	- **vie výtvarne svárniť stopy, ľudské, zvieracie, dokáže vytvoriť otlačok stopy.**

Ciele 6.ročníka:
Získané poznatky a nadobudnuté zručnosti z predchádzajúcich ročníkov dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať,

- rozvíjať vnímanie, predstavivosť, tvorivosť a fantáziu žiakov,
- učiť žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého sa námet čerpá,
- odhaľovať zákonitosti stavby prírodných a umelých foriem.

<u>Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 7. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠKVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu. Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov. Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie. Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolaní. Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode. Nenásilné upriamovanie pozornosti na	- vie výtvarne stvárniť dej, usporiadať kompozičné prvky na plochu, - vie využiť farby podľa ich vlastnosti, - vie výtvarne stvárniť svoj zážitok z podujatia, školskej aktivity, - vie výtvarne zobraziť pozorovaný jav, - dokáže zobraziť hranaté

	perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu. Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava. <u>Výtvarné techniky:</u> maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhľom, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláţe, suchá ihla (do kartónu). Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáţ, textilná aplikácia. <u>Výtvarné materiály:</u> volíme podľa výberu výtvarných techník.	a rotačné telesa, - vie vymodelovať nádoby, pomôcky z domácnosti, pracovné náradie, ľudskú postavu, - uplatnúje rôzne výtvarné techniky,
Práca s výtvarnými prostriedkami	Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb. Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky. <u>Výtvarné techniky</u> Práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, modulitu, cesta. <u>Výtvarný materiál:</u> výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.	- vie navrhnúť plagát, - vie vytvoriť jednoduchý návrh na prestieranie, obrus, - vie využiť kontrast farieb, - vie z kartónu konštruovať jednoduché predmety, vie dotvárať priestor využitím rôznych materiálov a výtvarných techník,
Výtvarné umenie	Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajinomaľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.	- vie prezentovať svoju prácu, - pozná maliarov a ich tvorbu,

	Figurálna kompozícia, postava v krajine – Ľ. Fulla, Galanda, C. Majerník.	
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove	**Využitie odpadového materiálu, zalievanie do sádry, patinovanie, maľovanie do sádrovej omietky, vytváranie obrazov z kartónov.**	- vie výtvarne spracovať odpadový materiál, uplatňuje pri tom rôzne výtvarné techniky.

Ciele 7 . ročníka:
Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,

- rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby,
- prehlbovať vzťah k umeniu a prírode.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠKVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. Kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore. Voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia. Zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby. Detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.) Výtvarné techniky: kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt) Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarnej techniky. Výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania. Príklady námetov: Svet pod lupou a mikroskopom, kryštály nerasty. Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov. Výtvarné techniky: široká škála	- vie výtvarne stvárniť vlastné zážitky, - vie výtvarne stvárniť postavu v priestore, - vie výtvarne stvátniť ľudskú postavu v pohybe na základe poznania, - vie pri kresbe zachytiť detaily postavy, tváre, - dokáže výtvarne vyjadriť tvarové, farebné a priestorové javy,

	základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník. Výtvarný materiál volíme podľa výberu výtvarnej tachniky.	
Práca s výtvarnými prostriedkami	Prehlbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním. Informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky. Uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche v kompozíciách. Výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma. Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov, ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku. Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarnej techniky. Prehlbovanie poznatkov o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom Poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní. Námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry. Vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody. Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti. Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb.	- dokáže pracovať s prírodnými materiálmi a využívať ich výtvarne k úžitku, - vie výtvarne pracovať s písmom, prehlbuje získané poznatky o typografii, - pracuje s trojrozmerným materiálom, navrhuje architektonické usporiadanie makiet, - rozlišuje vzťahy medzi funkciou objektu a jeho formou, - dokáže vytvoriť architektonický objekt, vie k nemu dotvoriť prostredie,
Výtvarné umenie	Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie. Súčasná architektúra a urbanizmus. Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.	- vníma umenie prostredníctvom sledovania filmu, fotografií, - oboznamuje sa s bytovou kultúrou prostredníctvom časopisou

	Zátišie v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matissa.	o bývaní, - poznáva maliarov a ich tvorbu.
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove	**Podnety z praxe – experimentujeme v praxi** **Hry s tieňom** **Netradičné vyjadrovacie prostriedky a postupy**	- **vie experimentovať s farbou,** - **vie výtvarne stvárniť postavu a jej tieň.**

Ciele 8. ročníka:
Prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,

- kultivovať výtvarný prejav žiakov hlbším poznávaním výrazových prostriedkov,
- rozvíjať cit a pochopenie pre estetickú a praktickú funkciu trojrozmerných foriem a ich vzťah k priestoru a vzájomnému usporiadaniu,
- prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu a k estetickým hľadiskám a hodnotám životného prostredia.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 h/týždenne
ŠKVP: 1 h/týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Námety	Pri výbere námetu využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania. Zapájanie žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže.	- zapája sa do projektov, pri ich riešení využíva nadobudnuté vedomosti a zručnosti z oblasti výtvarných techník a využíva rôzne druhy materiálov, - využíva svoje estetické cítenie pri zhotovovaní nástenok a výstavok prác žiakov, zapája sa do výzdoby školských priestorov, vie prezentovať svoju prácu, zapája sa do výtvarných súťaží, vie využiť svoj výtvarný prejav k úžitku,
Výtvarné techniky	Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebavyjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku. Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky.	- vie výtvarne vyjadriť svoje zážitky, uplatňuje výtvarné techniky relaxačného charakteru, - v zobrazeniach výtvarných námetov využíva

	Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.	plošné, priestorové, figurálne dekoratívne techniky, - využíva prvky arteterapeutických techník pri netradičných formach práce s farbou a s plochou.
<u>Výtvarný materiál</u>	Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.	- pri svojich výtvarných zobrazeniach vie využívať rôzne výtvarné techniky a voliť vhodný materiál.
Netradičné techniky vo výtvarnej výchove	**Podnety z praxe – experimentujeme v praxi** **Hry s tieňom** **Netradičné vyjadrovacie prostriedky a postupy**	- **vie experimentovať s farbou,** - **vie výtvarne stvátniť postavu a jej tieň.**

Ciele 9. ročníka:

Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,

- prehlbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách doplňaním
  zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.

HUDOBNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	Hudobná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika a ciele vyučovacieho predmetu

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom je potrebné rešpektovať ich hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

-rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
-rozumie a používa základné pojmy komunikácie,
-chápe základné prírodné javy, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
-dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých aktivít,
-prejavuje radosť a záujem z detskej hudby,
-vie zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hier, k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
-vie používať hlas, spieva jednoduché detské piesne,
-pozná inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno- pohybové hry,
-dodržiava zásady pri speve, počúvaní a pri manipulácii s hudobnými nástrojmi,
-vytvorí jednoduchý inštrumentálny a pohybový sprievod k piesňam,
-získané vedomosti, zručnosti a návyky dokáže uplatniť v praktických situáciach.
Osobnostné kompetencie
-prostredníctvom hudobných činností vedieť vyjadriť svoje emócie, postoje a spontánnosť,
-vhodne a nenásilne spája hudbu s prejavmi iných umení- poézia, tanec, výtvarne diela,
- prostredníctvom spevu má pozitívny vzťah k hudbe a umeniu,
-prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní si osvojuje hudobný materinský jazyk,
-má vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej a regionálnej hudbe,
-teší sa z vlastných výsledkov, uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti, uznáva aj výkon druhých,
-dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
-pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb.
Sociálne kompetencie
- nadväzuje sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- dokáže spolupracovať v skupine na spoločnej činnosti,
- dokáže počúvať a akceptovať potreby a záujmy iných ľudí,
-uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
-správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
-preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
-prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným,
-efektívne pracuje v kolektíve,
-prostredníctvom programov (Deň matiek, Vianoce), súťaží (Zlatý slávik a iné) si rozvíja komunikatívne a sociálno-interakčné kompetencie, kompetencie kritického myslenia a schopnosť riešiť problémy, upevniť sebadôveru, sebahodnotenie, samostatnosť.

Stratégia vyučovania:
-motivačné(motivačné rozprávanie, rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy(rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná-napodobňovanie podľa počutia,
- intonačná a kombinovaná metóda s použitím relatívnej solmizácie
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- hra ako metóda, metódy hrania rolí
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metóda opakovania a precvičovania vedomostí

- metódy relatívne samostatného objavovania hudby a utvárania hudobných činností žiakom- improvizácia
-návšteva hudobných podujatí, zážitkové učenie, IKT, prvky projektového vyučovania, prvky blokového vyučovania, THV, aktivizačné metódy, metódy vytvárania zručností a návykov, metódy hodnotenia a sebahodnotenia.

Organizačné formy:

- skupinové, diferencované vyučovanie, návšteva a pozorovanie hudobného podujatia, besedy zážitkové,
- frontálna a individuálna práca so žiakmi

Učebné zdroje:

Vyučujúci môžu používať texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona. Napr. používa pri vyučovaní:

- rytmické nástroje
- detské hudobné nástroje
- hudobný materiál, notový materiál, metodický materiál
- výučbové programy, IKT
- gramofónové platne
- mg kazety
- CD s piesňami
- CD na počúvanie hudby podľa výberu
- DVD s tancami
- klávesy CASIO
- miniharmónia

Hodnotenie predmetu:

Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnych metodických pokynov.

Obsah predmetu : Hudobná výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hod/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Počúvanie	Počúvanie reprodukovanej hudby (výber žánrov a voľba intenzity primerane a podľa výberu žiakov s pomocou učiteľa).	-dokáže počúvať reprodukovanú hudbu rôznych žánrov
Pasívne vnímanie zvukov	Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária, vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária.	- postupne si privyká na vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária

Rečňovanky, vyčítanky, piesne	Detské rečňovanky, vyčítanky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby (napr. uspávanka, pochod). Detské pohybové hry.	-dokáže reprodukovať jednoduché detské rečňovanky, vyčítanky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby. -vie sa aktívne zúčastniť na pohybových hrách

Ciele v prípravnom ročníku:
Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- rozvíjať sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti.

Obsah predmetu : Hudobná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
Š kVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
	Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby.	- vie si vypočuť rôzny repertoár hudby.
	Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.).	-vníma rytmus -vie rytmicky sprevádzať spievanú pieseň -vie na nástroji striedať rýchle a pomalé tempo, silnejší a slabší úder -vie rozlíšiť zvuky jednotlivých nástrojov Orffovho inštrumentária
	Detské rečňovanky, vyčítanky, popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby Hudobno – pohybové hry	-osvojuje si piesne -rozvíja hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy
Piesne na spev žiakov	Vrabec muzikant (ľudová); Prší, prší (ľudová); Húsky, húsky (A. Čobej); Bude zima, bude mráz (ľudová); Išiel strašiak (ľudová); Bola babka (ľudová); Kytička (F. Alvín); Medveďku, daj labku (ľudová); Paste sa húsatká, paste (ľudová); Fúkaj, fúkaj teplý vetrík (A. Čobej); Slniečko nás zobúdza (J. Matuška).	- vie zaspievať rôzne ľudové piesne
Počúvanie	Medvedík, Drevený vojačik (T. Frešo);	- pozorne počúva rôzne

	Ježibaba (P. I. Čajkovskij); Spev žabiaka (V. Trojan); Varila myšička kašičku; Jeden kováč koňa kuje; Hijo, hijo, na koníčku; Kvá, kvá, kačica (E. Suchoň).	hudobné žánre
Hudobno-pohybové hry	A ty Hana, stoj v kole (ľudová); Tanček (K. Ondrejka – A. Biľová); Kolo, kolo mlynské (ľudová); Tanči, tanči (ľudová); My sme deti malé (V. Janusová – A. Biľová); Venček (E. Hula); Na ručníček (K. Ondrejka –A. Biľová).	-prebúdzanie radosti zo spevu a z počúvania hudby -vie rytmizovať texty rečňovanky a vyčítanky, spieva ich ako popevky na 2 - 3 tónoch –vie pohybom sprevádzať pieseň

Ciele 1.ročníka:
− Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
− nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
− selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

Obsah predmetu : Hudobná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠKVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Osvojovanie si piesní, inštrumentálnych a vokálnych skladieb a hudobno-pohybových hier. Piesne pre spev žiakov	Detské rečňovanky, vyčítanky, jednoduché popevky, piesne o prírode, o zvieratách, hudobné rozprávky, skladby s vyhranenou spoločenskou funkciou (napr. uspávanka, pochod) a detské hudobno-pohybové hry. Grafické znázorňovanie pohybu melódie (vysoko - nízko, stúpanie – klesanie). Kohútik jarabý (ľudová); Jeden, dva, tri (L. Galko); Išla sova na tanec (ľudová); Čo je to? (Š. Kantor); Zima nám je, zima (ľudová); Červené jabĺčko(ľudová); Za humnami (ľudová); Heličky, beličky (ľudová); Mamička (O. Francisci); Keby som ja mala prepeličky nôžku (ľudová); Hopsa, Zuzka, srdce moje (ľudová); Prší, prší (E. Hula); Ej oráč (ľudová); Paste sa, húsatká, paste (ľudová); Sláviček (ľudová); Svieť slniečko (S. Hochel).	-osvojuje si piesne - rozvíja si hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku - spieva jednotne s kolektívom -graficky znázorní pohyb melódie
Počúvanie Piesne na počúvanie	Padá sniežik; Hádanky (A. Čobej); Kozipolka (ľudová); Oženil sa Kulifaj (ľudová); Poďme deti na čačky (ľudová). Škovránok (P.I. Čajkovskij); Bábika;	-rozlišuje jednotlivé zvuky z okolia -prejavuje radosť pri počúvaní hudby, rozlišuje charakter melódie, jej náladu

Počúvanie skladieb	Koníček (T. Frešo); Čertík v komíne (J. Matuška); Dana, rúčky, Dana; Chodí pavúk po papuči; kolo, kolo mlynské; Osievame múčku; Ťap, ťap, ťapušky; Uspávanka (E. Suchoň).	
Hudobno-pohybové hry	Češem si hlavičku (ľudová); Na vlka a líšku (K. Ondrejka – A. Biľová); Svieť slniečko (S. Hochel); O husličky (ľudová).	-prejavuje radosť pri hudobno-pohybových hrách -rytmizuje a pohybom sprevádza piesne, rečňovanky a vyčítanky

Ciele 2. ročníka:
Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a diferenciáciu, senzomotorické

- schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudobno-pohybových hier,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku,
- rozoznávať hovorený a spievaný prejav.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠKVP: 0h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Piesne na spev	Gúľalo sa, gúľalo (ľudová); Pradú ženičky (ľudová); A tam hore na komíne (ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej,chlapci, šuhajci (ľudová); Tancuj, tancuj (ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová) Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška)	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - snaží sa zjednocovať svoj spev s kolektívnym spevom žiakov a kultivovať všetky svoje hudobné prejavy (vie sa správať pri speve štátnej hymny) - dokáže vytvoriť k piesňam inštrumentálny sprievod - dokáže vytvárať jednoduché nástrojové a pohybové sprievody k piesňam
Počúvanie piesní	Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie	- dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj - dokáže rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,

	mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (ľudová)	- dokáže rozlíšiť sólový a skupinový, zborový spev - pozná piesne na počúvanie
Počúvanie skladieb	Zajačik; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N.Rimskij-Korsakov); Hymna	- dokáže počúvať hud. skladby a rozoznať štátnu hymnu medzi ukážkami - vie sa správať pri počúvaní štátnej hymny - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru na niektorých hudobných nástrojoch - sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) -dokáže počúvať hud. skladby s citovým angažovaním - pozná niektoré nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať
Hudobno-pohybové hry	Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (ľudová); Šli dievčence vence viť (ľudová); Fúka vetrík (H. Šimoneková); Javorová brána (ľudová)	- dokáže interpretovať hudobno-pohybové hry - dokáže pod vedením rytmizovať riekanky a piesne hrou na telo -vie vyjadriť hudbu elementárnym pohybom a tancom - ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry - dokáže spájať spev s pohybovým prejavom - vie použiť v hrách riekanky s rôznou tématikou - dokáže podľa svojich možností a schopností pohybom stvárniť jednoduché tanečné prvky - dokáže vytvárať interakcie s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny

Ciele 3.ročníka:
Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
- prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
- podporovať spontánnu detskú kreativitu.

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠKVP: 0h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy

		/žiak/
Piesne na spev	Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, choďte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné.	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - snaží sa zjednocovať svoj spev s kolektívnym spevom žiakov a kultivovať všetky svoje hudobné prejavy - dokáže vytvoriť k piesňam inštrumentálny sprievod -dokáže vytvárať jednoduché nástrojové a pohybové sprievody k piesňam
Počúvanie piesní	Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné.	- dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj - dokáže rozlíšiť sólový a skupinový, zborový spev - - dokáže počúvať hud. skladby a rozoznať štátnu hymnu medzi ukážkami
Počúvanie skladieb	Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné.	- v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru na niektorých hudobných nástrojoch - sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) -dokáže počúvať hud. skladby s citovým angažovaním
Hudobno-pohybové hry	Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová);	- dokáže interpretovať hudobno-pohybové hry - dokáže pod vedením rytmizovať riekanky a piesne hrou na telo -vie vyjadriť hudbu elementárnym pohybom a tancom - dokáže spájať spev s pohybovým prejavom - dokáže podľa svojich možností a schopností pohybom stvárniť jednoduché tanečné prvky

	Čížiček, čížiček (ľudová	- dokáže vytvárať interakcie s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny

Ciele 4.ročníka:
Učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod,
- vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch,
- vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu, - učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky ,
- uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách.

Obsah predmetu : Hudobná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Učenie sa piesní	V priebehu školského roku sa naučiť tieto piesne : Čierne oči choďte spať (ľudová); Po valašsky od zeme (ľudová); Červený kacheľ, biela pec (ľudová); Pri Prešporku na Dunaji (ľudová); Zjedzte ma vĺčky, zjedzte (ľudová); Do hory ma poslali (ľudová); Prešporská kasáreň (ľudová); Chodíme, chodíme (ľudová); Anička, dušička, kde si bola (ľudová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné podľa možnosti a schopností žiakov.	-pozná piesne –dokáže spevom a nástrojovou hrou uskutočňovať rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg -vie rytmickú ozvenu sprevádzať pohybom a hrou na telo -dokáže rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku -vie zjednocovať kolektívny spev a kultivovať všetky jeho prejavy.
Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre	Hej, lepšie na doline (ľudová); Javor, javor vysoký si (ľudová) a iné.	-má záujem o hudbu -začína utvárať prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy; uvoľňovať motoriku žiakov
Počúvanie skladieb	Zázračná muzika (J. Letňan); Pochod drevených vojakov (P. Čajkovskij); Keď sa vlci zišli (E. Suchoň) a iné.	-vie vnímať 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu –vie zrakom a sluchom sledovať pohyb v jednoduchom notovom zápise -vie určiť či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod –vie v inštrumentálnych skladbách rozlíšiť hru rozličných hudobných nástrojov

Hudobno-pohybové hry a tance	Čížiček, čížiček (ľudová); Trebišovské dzivky (ľudová)a iné.	-na základe hudobno-pohybovéj hry v nich prebúdza radosť zo spevu a z počúvania hudby –vie rytmizovať texty rečňovanky a vyčítanky, spievať ich ako popevky na 2 - 3 tónoch –vie pohybom stvárniť najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok)

Ciele 5.ročníka:
Prehlbovať záujem o hudbu,

- získať základné spevácke zručnosti a návyky,
- detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne,
- poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich,
- pohybom správne reagovať na hudbu,
- poznať krátke veku primerané hudobné skladby a pohybom reagovať na nich,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe.

Obsah predmetu : Hudobná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Učenie sa piesní	V priebehu školského roku sa naučiť tieto piesne : Dobrú noc, má milá (ľudová); To tá Heľpa (ľudová); Ej, už sa na tej hore (ľudová); Chlapec som ja, chlapec (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Z brezového dreva voda kvapká (ľudová); Vysoký jalovec (ľudová); Jedna ruža, dve ruže (ľudová); Marjánko, Marjánko (ľudová); Poduj mi vetríčku; Jarná (L. Burlas); Dar pre mamičku; Padá sniežik; Snehuliačik (M. Novák). a iné podľa možnosti a schopností žiakov.	-osvojuje si piesne - vie spevom a nástrojovou hrou uskutočňovať rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg -hru na rytmickú ozvenu dokáže sprevádzať pohybom a hrou na telo -rozvíja hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu, rytmus, tempo a dynamiku, zjednocovať kolektívny spev žiakov a kultivovať všetky ich hudobné prejavy
Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre	Aká si mi krásna (E. Suchoň); Nevolám slnko z oblohy (M. Schneider-Trnavský); Rodný môj kraj (G. Dusík);	-prebúdza sa záujem žiakov o hudbu na princípe detskej hry -začínajú sa utvárať ich prvé predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy
Počúvanie skladieb	My Fair lady (F. Loewe); Trepák z baletu Luskáčik (P. I. Čajkovskij);	-vie vnímať 4-taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu

	Chyť ma! Prečo padá sneh? (J. Cikker); Tanec snehových vločiek (C. Debussy); Polka z opery Predaná nevesta (B. Smetana) a iné.	-dokáže zrakom a sluchom sledovať pohyb melódie v jednoduchom notovom zápise -vie určiť, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. -v inštrumentálnych skladbách vedia rozlíšiť hru rozličných hudobných nástrojov
Hudobno-pohybové hry a tance	Čičence, čičence (ľudová); Andulka šafářova (ľudová); Dýnom, dánom (ľudová); Vytĺkačky (B. Urbanec) a iné.	-na základe hudobno-pohybovéj hry v nich prebúdzať radosť zo spevu a z počúvania hudby -dokážu rytmizovať texty rečňovanky a vyčítanky, spievať ich ako popevky na 2 - 3 tónoch -vedia pohybom stvárňiť najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok)

Ciele 6.ročníka:
Prehlbovať záujem o hudbu,

- prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- detské a ľudové piesne spievať čisto a rytmicky presne,
- poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na nich,
- pohybom správne reagovať na hudbu,
- poznať krátke veku primerané hudobné skladby a pohybom reagovať na nich,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- hudobné nástroje chápať ako prostriedok na vykreslenie prostredia, postáv a nálad,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe,
- oboznámiť sa s notami, notovými čiarami a husľovým kľúčom,
- rozlišovať zvuk symfonického orchestra a detského zboru,
- získať prvé poznatky o hudobných skladateľoch.

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 7. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠKVP: 0h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Piesne na spev	Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať osvojené piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,

	ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel)	- dokáže spievať na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne, so zodpovedajúcim výrazom - v piesňach dokáže vyhľadať rozmanité rytmické útvary
Počúvanie piesní	Spievajže si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák);	- vie rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru, - vie rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu - dokáže vytvoriť k piesňam inštrumentálny sprievod na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).
Počúvanie skladieb	Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann).	- pri počúvaní skladieb sa žiak oboznamuje s hud. skladateľmi (A.Dvořák, J.Cikker, M. Schneider-Trnavský) Pozná hud. skladateĺov a ich skladby -rozlišuje hru inštrumentálneho súboru - dokáže poznať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie - dokáže rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru niektorých hudobných nástrojov
Hudobno-pohybové hry a tance	Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).	- ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry - pozná hudobno-pohybové hry a tance - dokáže spájať spev s pohybovým prejavom, pohybom správne reagovať na hudbu - dokáže podľa svojich možností a schopností pohybom stvárniť jednoduché tanečné prvky-tanečný krok polky a karičky - vie tancovať v kruhu a vo dvojiciach, dokáže uplatňovať tanečné prvky - dokáže pohybovo stvárniť ľudový

		tanec: karička, polka

Ciele 7.ročníka:
Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,
- poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie,
- vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru,
- vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu,
- prehlbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Piesne na spev	Ej, padá, padá rosička (ľudová); Tancujem, tancujem (ľudová); Horela lipka, horela (ľudová); Zasadil som tri stromčeky (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Mala som milého (ľudová); Hore Hron, dole Hron (ľudová); Ej, čo koho do toho (ľudová); Horička, hora, zelená hora (ľudová); Nebola som veselá (ľudová); Tam okolo chotára (ľudová); Prídi ty šuhajko (ľudová); Cez zelené žitko (ľudová); Staviame máje (ľudová); Ej, Jáne, Jáne (ľudová); Dobré ráno (A. Čobej); Hej, pod Kriváňom (S. Tomášik); Slovenčina moja (J.Valašťan-Dolinský); Moja rodná zem (A. Čobej); Zvončeky (M. Žikavská); Narodil sa Kristus Pán (koleda); V slzách matička sedela (K. Ruppeldt)	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať osvojené piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine, - dokáže spievať na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne, so zodpovedajúcim výrazom - v piesňach dokáže vyhľadať rozmanité rytmické útvary
Počúvanie piesní a skladieb	Kvetinový valčík (P. I. Čajkovskij); Slovenská sonatína (M. Schneider-Trnavský); Kto za pravdu horí (K. Kuzmány); Hoj, vlasť moja (M. Schneider-Trnavský); Pieseň o rodnej zemi (G. Dusík); Uspávanka (J. Brahms); Tance z Pohronia (A. Moyzes); Peter a vlk (S. Prokofiev); Vodník (Z. Fibich); Spi, duša, spi (M. Schneider-Trnavský) Muzikály - My Fair Lady (F. Loewe) Cyrano z predmestia (Hamel – Varga)	-rozoznáva zvuk fagota v osvojovaných inštrumentálnych skladbách, - sleduje hru známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov. - pri počúvaní skladieb sa žiak oboznamuje s hud. skladateľmi (P.I.Čajkovskij, M.Schneider Trnavský, K.Kuzmány, G. Dusík, J. Brahms, A. Moyzes, S. Prokofiev, Z. Fibich). Pozná hud. skladateľov a ich skladby -rozlišuje hru inštrumentálneho súboru - dokáže poznať dvojdielnosť a

		trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie -jednoduchým spôsobom využíva klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominanta, subdominanta)
Hudobno-pohybové hry a tance	Okolo Súče vodička tečie (ľudová); Pod tým našim okienečkom (ľudová); Štrnka, brnka (ľudová); Vtáčkovia (ľudová)	- ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry - pozná hudobno-pohybové hry a tance - dokáže spájať spev s pohybovým prejavom, pohybom správne reagovať na hudbu - vie a uplatňuje základné prvky tanca čardáš pri piesňach čardášového rytmu

Ciele 8.ročníka:
Spievať čisto a rytmicky správne s výraznou výslovnosťou a zmenami dynamiky, dychovo úsporne a so správnou rezonanciou,
- usilovať sa o výrazný prednes zodpovedajúci žánru piesne a jej charakteru,
- prehlbovať schopnosť rozoznávať hru jednotlivých známych nástrojov,
- vedieť rozoznať zvuk fagota v inštrumentálnych skladbách,
- vedieť rozlišovať modernú hudbu 20. storočia od staršej hudby.

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Piesne na spev	Prala som ja na potôčku (ľudová), Ja som chlapec vrtký (ľudová), Limbora, limbora (ľudová), Tam okolo Levoči (ľudová), Zaleť sokol, biely vták (ľudová), Javorník, Javorník (ľudová), Z Východnej dievčatá (ľudová), Poďme bratia do Betlema (ľudová), Neďaleko mlyna (ľudová), Sobotienka ide (ľudová), Na tej Detve (ľudová), Žalo dievča, žalo trávu (ľudová), Láska, Bože, láska (ľudová), Mám ja kosu kosičku (ľudová), Neodchádzaj slniečko (A. Čobej), Keby som mal gitaru (A. Čobej), Lúčenie, lúčenie (O. Francisci – B. Wallnerová)	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať osvojené piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine, - dokáže spievať na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne, so zodpovedajúcim výrazom - v piesňach dokáže vyhľadať rozmanité rytmické útvary

Počúvanie piesní a skladieb	Árie z opier : Verdi, Bisset, Cikker Piesne z muzikálov: West Side Story, Na skle maľované Piesne z operiet : Strauss, Dusík, Lehár Džezové piesne Country Rock and roll	-rozoznáva zvuk saxofónu a huslí v osvojovaných skladbách, - sleduje hru známych nástrojov, nástrojových skupín a súborov. - pri počúvaní skladieb sa žiak oboznamuje s hud. skladateľmi (Verdi, Bisset, Ciker, Strauss, Dusík, Lehár) -pozná hud. skladateľov a ich skladby -rozlišuje džezové piesne od country a rock and rollu -jednoduchým spôsobom využíva klasické hudobné nástroje na inštrumentálny sprievod piesní základnými harmonickými funkciami (tónika, dominanta, subdominanta).
Hudobno-pohybový prejav a tance	Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby. Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby. Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku. Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.	- ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry - pozná hudobno-pohybové hry a tance - dokáže spájať spev s pohybovým prejavom, pohybom správne reagovať na hudbu - vie a uplatňuje základné prvky tanca čardáš, karička, polka, valčík pri piesňach a speve žiakov - pohybom improvizuje rytmus modernej hudby - rozlišuje sluchom základné hudobné nástroje

Ciele 9.ročníka:

Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,

- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
- osvojovať sihudobno-kultúrne a poslucháčske návyky,
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

TELESNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. A 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Zdravie a pohyb	Telesná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ľahkým stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Charakteristika a ciele vyučovacieho predmetu

Ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Podľa regionálnych podmienok a možnosti školy odporúčame zaradiť predplaveckú a plaveckú prípravu, lyžovanie, korčulovanie, florbal a iné pohybové aktivity.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

Uvedomuje si dôležitosťochrany svojho zdravia a jeho súvislosťs vhodným a aktívnym trávením voľného času.

Dokáže odhadnúťdôsledky svojich rozhodnutí a činov.

Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.

Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.

Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.

Žiak vie posúdiť úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.

Žiak vie poskytnúť základnú prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.

Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.

Žiak pozná priority v starostlivosti o vlastné zdravie.

Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Sociálne kompetencie
Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným, efektívne pracuje v kolektíve.
Žiak racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe, podporuje tímovú snahu.
Žiak sa vie správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.
Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu.
Uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom.
Správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám.
Osobnostné kompetencie
Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti, dokáže zvíťaziť, ale i prehrať, prejavuje aktivitu, má radosť z pohybu, teší sa zo svojich pokrokov.
Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápolení i v živote, uznať kvality súpera.
Žiak dodržiava princípy fair-play.
Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.
Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.
Žiak využíva svoje možnosti, kontroluje vlastné konanie, dôveruje si, vníma sa ako časť celku.
Dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí.
Rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne.
Rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností.
Má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho.

Stratégia vyučovania:
Metódy :
- individuálny prístup
- motivačné metódy
- algoritmizácie
- aktivizujúce metódy
- fixačné metódy
- praktické metódy
- IKT, THV
- hra
- súťaženia
- hodnotenia

Formy:
- v družstvách, vo dvojiciach, frontálna

Učebné zdroje:
Dostupná literatúra, odborné časopisy, internet, CD, DVD.

Hodnotenie predmetu:
Klasifikácia známkou pridŕžajúc sa aktuálnej dokumentácie a metodických pokynov.

Obsah predmetu : Telesná výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Základné lokomočné pohyby	Podávanie lopty učiteľovi, podávanie lopty spolužiakom	-vie podávať loptu cielene
Sezónne činnosti v zimnom období	Hry na snehu Nácvik chôdze po klzkej ploche Sánkovanie sa na miernom svahu	-žiak má radosť z pohybu -vie udržať rovnováhu s pomocou -dokáže sa s pomocou spustiť z mierne šikmej plochy
Sezónne činnosti v jarnom a letnom období	Turistika Plávanie	- má zlepšenú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť. - dosiahne správne držanie tela pri plávaní s pomocou
Pohybové aktivity	Pohybové aktivity zamerané na kooperáciu s učiteľom. Hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa alebo s pomocou.	- dosiahnuť optimálne kolektívne vzťahy a kladné vlastnosti jednotlivca. - získa základnú obratnosť
Hry	Hry zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality. Hry zamerané na telesnú schému – hlava, krk, chrbát, ramená, kolená, chodidlá.	- má zlepšené a zdokonalené základy techniky pohybových činností - má zlepšenú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť. - dosiahne správne držanie tela

Ciele prípravného ročníka:
Upevňovanie základné hygienické návyky v súvislosti s telesnou a športovou výchovou,
- rozvíjať komunikačnú schopnosť,
- prijať stanovené pravidlá,
- vytvárať sebakontrolu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- uvedomovať si vlastné telo v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka.

<u>Obsah predmetu : Telesná výchova v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Poradové cvičenia	Základný postoj -Pozor!Pohov! Nástupy do radu. Rozchod.	-pozná základné povely a poradové cviky.

	Nástup družstva do radu a do zástupu.	-má svojené pravidlá pracovnej disciplíny a zásady organizácie práce
Kondičné cvičenia	Beh Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok. Beh na vytrvalosť. <u>Cvičenia s krátkym švihadlom</u> Preskoky jednonožmo, striedavo, znožmo. <u>Cvičenia s dlhým švihadlom</u> Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla. Podbiehanie krúžiaceho švihadla. <u>Cvičenie s využitím lana</u> Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti. <u>Cvičenie s plnou loptou 1 - 1,5 kg</u> Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe. <u>Cvičenie s využitím lavičky</u> Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti. Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu. Výskoky, zoskoky jednonožmo i obojznožmo. <u>Cvičenia na rebrinách</u> Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie. <u>Cvičenie s použitím debny ako prekážky</u> Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny.	-má získanú obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu -sústavne rozvíja všeobecnú vytrvalosť -vie cvičiť so švihadlom, preskakovať, podliezať -vie podliezať, preskakovať a podbiehať cez švihadlo -vie využiť svoj silový potenciál -vie niesť, preniesť a guľať loptu -vie udržať rovnováhu -vie chodiť, behať, liezť, meniť postoje a polohy na lavičke -vie nosiť ľahké predmety a meniť polohy -vie vyskočiť a zoskočiť z lavičky -vie vystupovať a zostupovať, vyliesť a zliesť z rebriny -vie preliezať, prebiehať a preskakovať cez debnu
Prípravné cvičenia	Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a kĺboch.	-má zlepšené a zdokonalené základy techniky pohybových činností -má zlepšenú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť
Rytmická	Rytmizovaná chôdza a beh.	-má zdokonalený estetický

gymnastika a tanec	Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu. Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho - silno, pomaly - rýchlo, nízko - vysoko.	pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru a času -vie vyjadriť pohybom hudobné pojmy
Akrobacie	Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch - ľah vznesmo, pádom do sedu. Z drepu spojného, predpažiť- kotúľvpred do drepu spojného, predpažiť. Kotúľvpred a výskok prehnuto do stoja.	-má osvojenú špeciálnu obratnosť, kĺbovú pohyblivosť, odrazové schopností, pružnosť, zmysel pre priestorovú orientáciu a rovnováhu
Atletika	Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu. Hod loptičkou horným oblúkom na diaľku a na cieľ.	-má osvojené základné pohybové schopností, rýchlosť, vytrvalosť, dynamickú silu
Základné činnosti športových hier	Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi. Dribling na mieste. Podávanie lopty. Prihrávka - obojručne. Vrchná prihrávka jednoručne. Vrchné chytenie obojručne.	-pozná techniky základných herných zručností -vie driblovať na mieste -vie podávať loptu -vie prihrávať -vie prihrávať jednoručne -vie chytíť loptu obojručne

Ciele 1.ročníka:
Rozvíjať prirodzenú pohyblivosť žiakov a špeciálnymi prostriedkami dosiahnuťich optimálny telesný a pohybový rozvoj,
- pri pohybových činnostiach upevňovaťzákladné hygienické návyky,
- formovaťkladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej a postupne žiakov viesť k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení.

<u>Obsah predmetu : Telesná výchova v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Základný postoj - Pozor! - Pohov! Nástupy do radu. Rozchod ! Voľno! Nástup družstva do radu a do zástupu	- pozná základné povely a poradové cviky - má osvojené pravidlá pracovnej disciplíny a zásady organizácie práce -vie si nastúpiť do radu
Kondičné cvičenia	<u>Beh</u> Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe	- odbehne 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe, predbieha

	s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok. Beh na vytrvalosť. Beh striedavý až do 12 minút (i v teréne). <u>Cvičenia s krátkym švihadlom</u> Preskoky jednonož, striedaním nôh, znožmo <u>Cvičenia s dlhým švihadlom</u> Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla. Podbiehanie krúžiaceho švihadla. <u>Cvičenie s využitím lana</u> Preťahovanie družstiev približne rovnakej výkonnosti. <u>Cvičenie s plnou loptou 1 – 1,5 kg</u> Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe. <u>Cvičenie s využitím lavičky</u> Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti. Chôdza, beh, lezenie so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, so zmenami postojov a polôh i s nosením ľahkého predmetu. Výskoky, zoskoky jednonožmo i znožmo. Vystupovanie, vyliezanie a vybiehanie na šikmo zavesenú lavičku (sklon asi 30°) s obmenami. <u>Cvičenie na rebrinách</u> Vystupovanie a zostupovanie, vyliezanie a zliezanie. Výskoky a zoskoky. <u>Cvičenie s použitím debny ako</u>	a preskakuje prekážky - kondične zvládne vytrvalostný beh - zvládne striedavý 12 minútový beh / i v teréne / - zvláda všetky preskoky cez švihadlo / jednonož, striedaním, znožmo / - vie podliezť, preskočiť a podbiehať napnuté švihadlo - vie podbiehať krúžiace švihadlo - spolupracuje v družstve so žiakmi rovnakej výkonnosti - vie správne niesť, prenášať, gúľať a podávať plnú loptu na mieste i v pohybe - pri cvičeniach na lavičke udrží rovnováhu, je obratný, ovláda svoje telo - vie chodiť, prebehnúť, liezť so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, i s nosením ľahkého predmetu po lavičke - vie jednonožmo i znožmo vyskočiť a zoskočiť na lavičku - vie vystupovať, vyliezť a vybehnúť na šikmo zavesenú lavičku s obmenami - je obratný pri cvičeniach na rebrinách (vystupuje, zostupuje, vylieza, zlieza), nebojí sa výšky - vie vyskočiť a zoskočiť z rebrín

	<u>prekážky</u> Preliezanie, prebiehanie a preskakovanie jednotlivých dielov debny. Vystupovanie a výskoky na debnu z 3 až 4 dielov a zoskoky na pružnú podložku. <u>Jazda na kolobežke</u> Cvičenia rovnováhy. Nácvik rýchlosti. <u>Jazda na trojkolke</u> Nácvik pedálovania. Cvičenie rýchlosti.	- dokáže preliezať, prebiehať, preskakovať prekážky - vie vystúpiť i vyskočiť na debnu, následne zoskočiť na pružnú podložku - vie udržať rovnováhu pri jazde na kolobežke - vie prispôsobiť rýchlosť jazdy na kolobežke danému terénu - dokáže pedálovať - dokáže meniť rýchlosť podľa okolnosti
Prípravné cvičenia	Prostné cvičenia zamerané na rozvíjanie pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na pretiahnutie a posilnenie svalových skupín a udržanie pohybového rozsahu v chrbtici a v kĺboch.	- ovláda pohybové techniky na rozvoj vlastnej pohybovej koordinácie a pohybu - má osvojené správne držanie tela a pohybovú koordináciu
Rytmická gymnastika a tanec	Rytmizovaná chôdza a beh. Rytmizácia jednoduchých pohybov rúk, nôh i trupu podľa riekaniek, piesní a hudobného sprievodu. Jednoduché pohybové vyjadrenie hudobných pojmov: ticho- silno, pomaly ‑ rýchlo, nízko ‑ vysoko. Prísunný krok, poskočný krok, cval stranou	- má zdokonalený estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru, času, hudbe - dokáže jednoduchými pohybmi vyjadriť základné hudobné pojmy - dokáže predviesť prísunný krok, poskočný krok, cval stranou
Akrobacie	Zo sedu pádom vzad, ľah vznesmo, stoj na lopatkách s oporou v bokoch ‑ľah vznesmo, pádom späť do sedu. Z drepu spojného, predpažiť- kotúľ vpred do drepu spojného, predpažiť. Kotúľ vpred a výskok prehnuto do stoja. Kotúľ vpred na zvýšenej podložke. Kotúľ vzad na mierne šikmej podložke	- má osvojené prípravné cviky na následné zvládnutie kotúľa - dokáže sám, prípadne s pomocou, predviesť kotúľ vpred, stoj na lopatkách, pričom kladie dôraz na estetiku predvedenia cviku, hlavne začiatok a záver -zvládne sám prípadne s pomocou kotúľ vpred a výskok - zvládne sám, prípadne s pomocou, kotúľ vpred na zvýšenej podložke - zvládne sám, prípadne s pomocou, kotúľ vzad na mierne šikmej podložke

Atletika	Rýchly beh na 30 – 50 m. Skok do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu. Hod loptičkou horným oblúkom do diaľky a na cieľ.	- zvládne beh na 30 - 50 m - dokáže skákať do diaľky z miesta s odrazom znožmo a z rozbehu - vie hodiť loptičku horným oblúkom do diaľky a na cieľ
Základnéčinnosti športových hier	Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi. Dribling na mieste. Podávanie lopty. Prihrávka obojručtrčením. Vrchná prihrávka jednoruč. Vrchné chytenie obojruč	- dokáže nadhadzovať a chytať loptu na mieste i v chôdzi - vie driblovať na mieste - vie podať loptu spoluhráčovi - vie prihrať obojruč trčením - zvládne vrchnú prihrávku jednoruč., -zvládne vrchné chytenie lopty obojruč

Ciele 2. ročníka:
Poskytnúť žiakom čo najviac pohybových podnetov a rozvíjať ich prirodzenú pohyblivosť,
- pasívne osvojiť základné povely a poradové cviky,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu v kondičných cvičeniach,
- upevňovať základné hygienické návyky a dodržiavanie zásad bezpečnosti pri cvičení.

Obsah predmetu : Telesná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2h/t
ŠkVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov. Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu. Obraty na mieste.	- pozná základné povely a poradové cviky - má osvojené pravidlá pracovnej disciplíny a zásady organizácie práce -ovládanie pojmov
Kondičné cvičenia	*Cvičenia s využitím behu* Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok. Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov. Beh vzad. *Cvičenia s krátkym švihadlom* Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so	- odbehne 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe, predbieha a preskakuje prekážky - kondične zvládne vytrvalostný beh/ i v teréne / - vie bežať vzad v miernom predklone - zvláda všetky preskoky cez švihadlo / jednonož, striedaním,

	zameraním na techniku a vytrvalosť. Preťahovanie vo dvojiciach.	znožmo / -vie využiť svoj potenciál sily pri preťahovaní - spolupracuje v družstve so žiakmi rovnakej výkonnosti
	<u>*Cvičenia s dlhým švihadlom*</u> Preskoky krúţiaceho švihadla.	-vie preskočiť krútiace sa švihadlo
	<u>*Cvičenia s využitím lana*</u> Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.	-vie využiť svoj silový potenciál pri preťahovaní
	<u>*Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg*</u> Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe. Súťaživé štafety.	- vie správne niesť, prenášať, gúľať a podávať plnú loptu na mieste i v pohybe - vie správne odovzdať štafetu
	<u>*Cvičenie s využitím lavičky*</u> Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°). Dvíhanie a nosenie lavičky.	- pri cvičeniach na lavičke udrží rovnováhu, je obratný, ovláda svoje telo - vie chodiť, prebehnúť, liezť so sprievodnými pohybmi rúk a nôh s udržiavaním rovnováhy - vie využiť vlastný silový potenciál - vie jednonožmo i znožmo vyskočiť a zoskočiť na lavičku - vie vystupovať, vyliezť a vybehnúť na šikmo zavesenú lavičku s obmenami -vie dvíhať a nosiť lavičku
	<u>*Cvičenie na rebrinách*</u> Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov. Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.	- je obratný pri cvičeniach na rebrinách (vystupuje, zostupuje, vylieza, zlieza), nebojí sa výšky - vie vyskočiť a zoskočiť z rebrín s tlmeným dopadom
	<u>*Cvičenie s použitím debny ako prekážky*</u> Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku. Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.	- dokáže preliezať, prebiehať, preskakovať prekážky - vie vystúpiť i vyskočiť na debnu, následne zoskočiť na pružnú podložku -vie zharmonizovať pohyby pri preskakovaní

	Cvičenie na rebríku Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku. *Šplh na tyči* Šplh s prírazom. Spúšťanie sa na tyči rúčkovaním. *Jazda na bicykli* Nácvik pedálovania. Cvičenie rovnováhy.	- vie vystupovať a zostupovať po rebríku s prekonávaním strachu z výšok - vie správne uchopiť tyč rukami i nohami a využiť svoj silový potenciál -vie sa spúšťať na tyči ručkovaním - vie pedálovať a udržať smer jazdy s pomocou i samostatne - vie udržať rovnováhu s pomocou i samostatne
Prípravné cvičenia	Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici. Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.	- ovláda pohybové techniky na rozvoj vlastnej pohybovej koordinácie a pohybu - má osvojené správne držanie tela a pohybovú koordináciu
Rytmická gymnastika a tanec	Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe. Prísunný krok so zmenami v tempe. Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov. Polkový krok.	- má zdokonalený estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru, času, hudbe - vie predviesť naučené tanečné prvky v spoločnom vystúpení - vie zatancovať polkový krok v rytme hudby so skupinou.
Akrobacie	Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo. Kotúľ vpred. Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť. Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny). Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh. Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.	- má osvojené prípravné cviky na následné zvládnutie kotúľa vpred - dokáže sám, prípadne s pomocou, predviesť kotúľ vpred opakovane so zakončením do stoja vzpažením - zvládne sám, prípadne s pomocou, kotúľ vpred na zvýšenej podložke - má osvojené prípravné cviky na následné zvládnutie kotúľa vzad - zvládne sám, prípadne s pomocou, kotúľ vzad z rôznych postojov a polôh do vzporu drepmo
Atletika	Rýchly beh na 30 – 50 m v preskakovaní nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok. Vytrvalostný beh do 12 minút. Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.	- zvládne beh na 30 - 50 m aj s preskakovaním prekážok -vydrží bežať12 min v rámci svojich chopností - dokáže skákať do diaľky skrčmo z

	Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.	rozbehu - vie hodiť loptičku horným oblúkom do diaľky a na cieľ
Základné činnosti športových hier	Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach. Podávanie lopty na mieste i v pohybe. Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou. Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene. Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.	- má osvojené pohybové zručností - dokáže nadhadzovať a chytať loptu na mieste i v chôdzi - vie podať loptu spoluhráčovi - vie driblovať na mieste - vie prihrať obojruč trčením - zvládne vrchnú prihrávku jednoruč., vrchné chytenie lopty obojruč
Drobné pohybové hry	Formovanie kladných vlastností. Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom. Hry na snehu, na ľade.	- vie kontrolovať vlastné konanie - zvláda jednoduché pravidlá jednotlivých loptových hier - sa vie spustiť na klzáku, na saniach a kĺzať sa na ľade
Turistika	Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov. Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.	- zvládne pešiu turistiku v úseku 1,5km - vie prekonávať jednoduché prekážky v teréne -vie udržať rovnováhu -vie dvíhať a nosiť ľahké predmety - vie hádzať a vrhať predmety do diaľky, výšky a na cieľ - zvláda pohybové hry v prírode s plnením zadaných úloh

Ciele 3. ročníka:
Podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,
- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť,
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

<u>Obsah predmetu: Telesná výchova v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠKVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové	Upevnenie osvojených základných	- pozná základné povely a poradové

cvičenia	povelov z nižších ročníkov. Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu. Obraty na mieste. Pochod podľa hudby, pochod so spevom.	cviky - rozumie pojmu rad, dvojrad a zástup, dvojstup - má osvojené obraty na mieste - vie pochodovať podľa hudby, alebo spevu
Kondičné cvičenia	<u>*Cvičenia s využitím behu*</u> Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok. Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov. Beh vzad, cval stranou. <u>*Cvičenia s krátkym švihadlom*</u> Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť. Preťahovanie vo dvojiciach. <u>*Cvičenia s dlhým švihadlom*</u> Preskoky krúžiaceho švihadla <u>*Cvičenia s využitím lana*</u> Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh. <u>*Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg*</u> Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe. Súťažné štafety <u>*Cvičenie s využitím lavičky*</u> Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske, kladinke, lavičke (sklon lavičky asi 45°).	- odbehne 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe, predbieha a preskakuje prekážky - kondične zvládne vytrvalostný beh/ i v teréne / - vie bežať vzad v miernom predklone a cválať stranou. - zvláda všetky preskoky cez švihadlo / jednonož, striedaním, znožmo / - vie využiť vlastnú silu. - podlieza, preskakuje a podbieha napnuté švihadlo - podbieha krúžiace švihadlo -vie využiť silový potenciál -vie nosiť, prenášať, gúľať a podávať loptu na mieste i v pohybe - spolupracuje v družstve so žiakmi rovnakej výkonnosti - vie správne odovzdať štafetu - pri cvičeniach na lavičke, kladine udrží rovnováhu, je obratný, ovláda svoje telo - vie chodiť po kladine, prebehnúť a liezť po lavičke so sprievodnými pohybmi rúk a nôh s udržiavaním rovnováhy - vie využiť vlastný silový

	Dvíhanie a nosenie lavičky <u>*Cvičenie na rebrinách*</u> Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov. Zoskoky zo 5. - 6. priečky na pružnú podložku. <u>*Cvičenie s použitím debny ako prekážky*</u> Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku. Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi. <u>*Cvičenie na rebríku*</u> Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku. <u>*Šplh na tyči*</u> Šplh s prírazom. Spúšťanie na tyči rúčkovaním. <u>*Jazda na bicykli*</u> Nácvik pedálovania. Cvičenie rovnováhy.	potenciiál - vie jednonožmo i znožmo vyskočiť a zoskočiť na lavičku - vie vystupovať, vyliezť a vybehnúť na šikmo zavesenú lavičku s obmenami -vie dvíhať a nosiť lavičku - je obratný pri cvičeniach na rebrinách (vystupuje, zostupuje, vylieza, zlieza), nebojí sa výšky - vie vyskočiť a zoskočiť z rebrín s tlmeným dopadom - dokáže preliezať, prebiehať, preskakovať prekážky - vie vystúpiť i vyskočiť na debnu, následne zoskočiť na pružnú podložku -vie zharmonizovať pohyby pri preskakovaní - vie vystupovať a zostupovať po rebríku s prekonávaním strachu z výšok - vie správne uchopiť tyč rukami i nohami -vie využiť svoj silový potenciál pri rúčkovaní - vie pedálovať a udržať smer jazdy s pomocou i samostatne - vie udržať rovnováhu s pomocou i samostatne
Prípravné cvičenia	Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici. Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.	- ovláda pohybové techniky na rozvoj vlastnej pohybovej koordinácie a pohybu - má osvojené správne držanie tela a pohybovú koordináciu - vie využiť svoj silový potenciál pri cvičení s náradím .
Rytmická gymnastika	Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v	- má zdokonalený estetický pohybový prejav a rytmické cítenie

a tanec	tempe. Prísunný krok so zmenami v tempe. Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov. Polkový krok. Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.	vo vzťahu k priestoru, času, hudbe - vie predviesť naučené tanečné prvky v spoločnom vystúpení - vie zatancovať polkový krok v rytme hudby so skupinou - vie pohybovo improvizovať obľúbené tance
Akrobacie	Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo. Kotúľ vpred. Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť. Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 – 3 diely debny). Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh. Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane. Stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.	- má osvojené prípravné cviky na následné zvládnutie kotúľa - dokáže sám, prípadne s pomocou, predviesť kotúľ vpred opakovane so zakončením do stoja vzpažením - zvládne sám, prípadne s pomocou, kotúľ vpred na zvýšenej podložke - zvládne sám, prípadne s pomocou, kotúľ vzad z rôznych postojov a polôh do vzporu drepmo -zvládne stoj na rukách s dopomocou aj samostatne pri stene.
Atletika	Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaní nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok. Vytrvalostný beh do 12 minút. Skok do diaľky skrčmo z rozbehu. Hod loptičkou do diaľky a na cieľ. Skok do výšky.	- zvládne beh na 30 - 50 m aj s preskakovaním prekážok -vydrží bežať12 min v rámci svojich chopností - dokáže skákať do diaľky skrčmo z rozbehu - vie hodiť loptičku horným oblúkom do diaľky a na cieľ -preskočí danú výšku s pomocou i samostatne
Základné činnosti športových hier	Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach. Podávanie lopty na mieste i v pohybe Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou. Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene. Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach. Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe	- má osvojené pohybové zručností - dokáže nadhadzovať a chytať loptu na mieste i v chôdzi - vie driblovať v pohybe striedavo ľavou a pravou rukou - vie prihrať loptu spoluhráčovi trčením - vie prihrať obojruč trčením alebo odbitím od zeme - zvládne vrchnú prihrávku jednoruč., vrchné chytenie lopty obojruč

	Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.	- vie si nadhodiť a prihrať loptu v pohybe - vie prihrať loptu protihráčovi
Drobné pohybové hry	Formovanie kladných vlastností. Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom. Hry na snehu, na ľade.	-vie kontrolovať vlastné konanie - zvláda jednoduché pravidlá jednotlivých loptových hier - sa vie spustiť na klzáku, na saniach a kĺzať sa na ľade.
Turistika	Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybiehanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov. Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách. Ošetrovanie povrchových poranení. Prenášanie ranených. Základné spôsoby orientácie v prírode.	- zvládne pešiu turistiku v úseku 2 km - vie prekonávať jednoduché prekážky v teréne -zvláda pohybové hry v prírode s plnením zadaných úloh -vie vrhnuťpredmer do diaľky, výšky a na cieľ, vie využiť svoj silový potenciál -ovláda základné ošetrenie povrchových poranení -vie popísať spôsob prenášania raneného -vie určiť svetové strany a základné spôsoby orientácie v prírode

Ciele 4. ročníka:
Sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov,
- poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov,
- rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie**.**

<u>Obsah predmetu : Telesná výchova v 5. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠKVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Postoje Obraty na mieste Nástupové tvary družstva Pochodové tvary družstva	- má osvojené povely - ovláda pravoľavú orientáciu - vie nastúpiť do družstva - vie pochodovať v tvare družstva
Prípravné, kondičné, koordinačné	Zásady správneho držania tela Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov	- vie správne držať telo - má osvojenú techniku švihových pohybov, vodených hmitov

a kompenzačné cvičenia	a výdrží Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500g)s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m) Rýchly beh na vzdialenosť 60m Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha	a výdrží -ovláda techniku pri šplhaní na lane a tyči a cvičenia s inými náradiami -ovláda techniku nízkeho štartu a šprintu -vie si rozložiť sily a má vybudovanú vytrvalosť
Drobné a prípravné pohybové hry	Základné pravidlá pohybových hier Zásady úrazovej zábrany Drobné pohybové hry- bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry Prípravné pohybové hry- gymnastické, atletické, hravé	-pozná rôzne druhy pohybových hier -vie odhadnúť možné nebezpečenstvo pri hre -rozlišuje hry, vie využiť náradie, vie súťažiť v tíme - vie súťažiť s náčiním aj bez náčinia - vie hrať rôzne pohybové hry, na rozcvičenie
Športová gymnastika	Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia. Zásady pre poskytovanie pomoci a záchrany. <u>Akrobacia</u> Kotúľ vpred, vzad. Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh. Stoj na lopatkách. Stoj na rukách pri opore. Skoky na mieste. Skoky z miesta. Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny). Nácvik odrazu. Skok jednoduchý. Roznožka. Výskok do vzporu drepmo na debne. <u>*Trampolína*</u> Cvičenie obratnosti a rovnováhy. Výskoky. Zoskoky. <u>*Kladina - výška 1 m*</u> Chôdza. So sprievodným pohybom paží, s obratmi.	-pozná zásady organizácie práce a bezpečného cvičeniacvičenia -pozná zásady poskytovania pomoci a záchrany -vie vykonať kotúľ vpred, vzad -vie vykonať kolísku vzad z rôznych postojov -ovláda stoj na lopatkách -vie vykonať stoj na rukách pri opore - vie skákať na mieste, z miesta, - vie preskakovať, odrážať sa, s využitím trampolíny, mostíka -ovláda techniku správneho odrazu -ovladá jednoduchý skok -ovláda roznožku - ovláda aj výskok do vzporu drepmo -pozná nebezpečenstvá spojené s cvičením na trampolíne -vie vyskočiť na trampolínu -vie zoskočiť z trampolíny -ovláda chôdzu po čiare -vie udržať rovnováhu na kladine,

	Rovnovážne polohy v postojoch. Zoskoky - priamy a prehnutý.	vie po nej chodiť s pohybom paží, s obratmi -ovláda základné rovnovážne polohy -ovláda výskoky a zoskoky na kladinu
Rytmická gymnastika	Technika cvičenia základných pohybov. Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov. Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela. Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.	-ovláda základné pohyby pri rytmickej gymnastike -ovláda základné prvky rytmickej gymnastiky primerane svojím predpokladom -v rytmickej gymnastike dodržuje správne držanie tela -ovláda polku a valčík, kroky
Atletika	Bežecká technika. Nízky a polovysoký štart. Beh na 60 m. Skok do diaľky, do výšky. Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ). Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).	-dodržuje bežeckú techniku -ovláda nízky a polovysoký štart, vie kedy ho využiť -dodržuje bežeckú techniku pri šprinte -vie sa správne odraziť pri skoku do výšky a diaľky -vie správne odhodiť loptičku, granát a vie pri tom správne držať telo
Športové hry	<u>*Futbal*</u> Pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové činnosti Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou. Vhadzovanie lopty. Streľba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou. Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím. Chytanie lopty v základnom postoji. <u>*Pohybové činnosti*</u> Prihrávka - vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča. Streľba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta. <u>*Prehadzovaná, vybíjaná*</u>	-pozná základné pravidlá futbalu - ovláda prihrávky pravou aj ľavou nohou z miesta aj v pohybe - vie vhadzovať loptu, -vie strieľať z miesta a po vedení lopty - vie viesť loptu priamym smerom, zastaviť loptu zašliapnutím - vie chytať loptu v základnom postoji -ovláda rôzne druhy prihrávok -vie namieriť na cieľ a strieľať na cieľ - pozná pravidlá oboch hier -vie hrať bezpečne a vie súťažiť v kolektíve

Cvičenia v prírode	*Špecifické poznatky* Ochrana a tvorba životného prostredia. Zásady bezpečnosti pri turistike.	-pozná spôsoby ochrany a tvorby životného prostredia -ovláda zásady bezpečnosti pri turistike
	Pohybové činnosti Chôdza a beh v teréne. Dĺžka trasy 4 km. S prekonávaním nízkych terénnych prekážok. Lezenie, podliezanie, preliezanie. Zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním. Cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov). Dvíhanie a nosenie predmetov (využívať kamene, polená). Hádzanie a vrhanie predmetov do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie a pretláčanie v dvojiciach, trojiciach, skupinách.	-vie odhadnúť terén a rozložiť si sily -vie prekonávať prekážky v teréne, liezť, podliezať a preliezať -v teréne dokáže šplhať, rúčkovať, preliezať a preskakovať -dokáže prispôsobiť postavenie tela a obraty cvičeniu -vie bezpečne zdvihnúť a preniesť predmety a vie ich hádzať a vrhať do diaľky, do výšky, na cieľ - spoločným úsilím sa vie preťahovať a pretláčať
	Praktické precvičovanie odborno-technických vedomostí a zručností z turistiky Odhad vzdialenosti (do 100 m) a výšok do 10 m. Ochrana životného prostredia. *Praktické precvičovanie prvej pomoci* Ošetrenie povrchového zranenia. *Praktické precvičovanie vedomostí a zručností z dopravnej výchovy* Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune a na stanovištiach.	-vie odhadnúť vzdialenosť -je aktívny pri ochrane životného prostredia -vie podať základnú prvú pomoc -má základné vedomosti o zraneniach - pozná dopravné značky, jednoduché situácie vie riešiť

Ciele 5.ročníka:

Osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,

- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,

- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci,
- pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

Obsah predmetu : Telesná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠKVP: 0 h/t

Tematickycelok	**Obsahvzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky. Vytváranie nástupových a pochodových útvarov. Hlásenie žiaka	-ovláda poradovú prípravu a má osvojené povely -ovláda pravoľavú orientáciu -vie podať hlásenie na začiatku hodiny
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia	Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia. Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania. Rozvoj obratnosti, rovnováhy Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie. Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu.	-vie bezpečne použiť jednotlivé náčinie na rôzne typy cvičení -vie pri cvičení správne dýchať a rozlišuje hrudné a brušné dýchanie -vie udržať primerane rovnováhu -je obratný pri zdolávaní prekážok -ovláda cvičenia na posilňovanie svalstva dol.končatín a trupu
Športová gymnastika	Akrobacia. Viacnásobný kotúľ. Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky. Kotúľ vzad s obmenami. Stoj na hlave. Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou Premet stranou (vľavo,vpravo) <u>*Kladina – výška 1 m*</u> Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela. <u>*Šplh*</u> Šplh s prírazom. Súhrnné cvičenia, húpanie na lane <u>*Trampolínka*</u> Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto	-ovláda základné akrobatické prvky -vie vykonať viac kotúľov za sebou -vie vykonať kotúľ za zmenených podmienok -vie vykonať kotúľ vzad -vie vykonať stoj na hlave -vie vykonať stoj na rukách s dopomocou -vie vykonať premet stranou s pomocou -vie udržať rovnováhu na kladine, vie po nej chodiť s pohybom paží, s obratmi -vie zaujať správny postoj na šplh a má správny úchop -vie sa šplhať s prírazom -vie bezpečne vykonávať cviky na

	<u>*Jazda na bicykli*</u> Cvičenie rovnováhy a obratnosti. Nácvik pomalej a rýchlej jazdy	trampolínke a ovláda obraty -vie udržať rovnováhu a pozná časti bicykla -vie prispôsobiť rýchlosť jazdy terénu
Rytmická gymnastika a tanec	Krok prísunný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci. Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy. Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.	-ovláda základné pohyby pri rytmickej gymnastike -v rytmickej gymnastike dodržuje správne držanie tela -ovláda jednoduchý tanec
Atletika	Vysoký štart. Beh. Stupňovanie rovinky. Beh na 60 m. Nízky štart z blokov. Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m) <u>*Skok do diaľky*</u> Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu. <u>*Skok do výšky*</u> Skok technikou „nožničky“. Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop. <u>*Hod loptičkou*</u> Hod z krátkeho rozbehu. Hod loptičkou na výkon. <u>*Plná lopta*</u> Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty. <u>*Prekážkový beh*</u> Beh cez čiaru a nízke prekážky. <u>*Štafetový beh*</u> Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.	-dodržuje bežeckú techniku -ovláda vysoký štart, vie kedy ho využiť -dodržuje bežeckú techniku pri šprinte -ovláda techniku behu na 60 m -ovláda techniku nízkeho štartu -vie si rozložiť sily pri vytrvalostnom behu -vie sa správne odraziť pri skoku do diaľky -vie sa správne odraziť pri skoku do výšky -dodržiava bezpečnostné zásady pri cvičení -vie správne odhodiť loptičku a vie pri tom správne držať telo -vie hodiť loptičkou na výkon -vie cvičiť bezpečne s plnou loptou -vie použiť dané náčinie -vie sa obratne pohybovať po rôznom teréne -vie správne odovzdať štafetový kolík
Športové hry	<u>*Basketbal a hádzaná*</u> Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe.	-ovláda zjednodušené pravidlá basketbalu a hádzanej -vie prihrať loptu rôznym

	Dribling na mieste v pohybe. Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov. Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej. <u>*Futbal*</u> Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.	spôsobom -vie zakončiť hru streľbou s rôznych polôh -vie hrať kolektívnu hru a zaujať určitú pridelenú pozíciu -vie driblovať na mieste -vie streliť s krátkej vzdialenosti -hra minibasketbal a minihádzanu -pozná základné pravidlá minifutbalu
Cvičenia v prírode	Orientácia v teréne. Plán obce, terénu. Mapa, turistické značky. Kompas. Orientácia v cestovnom poriadku. Prenášanie raneného, prvá pomoc. <u>*Pešia turistika*</u> Chôdza podľa plánu. Terénne hry.	-ovláda zásady bezpečnosti pri turistike -vie odhadnúť terén a rozložiť si sily -vie preniesť vedomosti do praxe -pozná turistické značky - vie riešiťjednoduché situácie -vie používať kompas -vie sa orientovať v cestovnom poriadku -pozná dopravné značky -vie odhadnúť vzdialenosť -je aktívny pri ochrane životného prostredia -má základné vedomosti o zraneniach -vie dať základnú prvú pomoc -ovláda chodzu podľa plánu -vie súťažiť v inom prostredí a vie dodržať bezpečnosť -má radosť z pohybu

Ciele 6.ročníka:
Rozvíjať aktivitu žiakov,

- - osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného -
- názvoslovia,
- - naučiť sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka,
- - rozvíjať pružnosť, ohybnosť, rovnováhu, priestorovú orientáciu.

<u>Obsah predmetu : Telesná výchova v 7. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠKVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky. Vytváranie nástupových a pochodových útvarov. Hlásenie žiaka.	-pozná základné povely a poradové cviky - vie nastúpiť do tvaru - vie podať hlásenie
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia	Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia. Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania. Rozvoj obratnosti, rovnováhy. Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie. Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu. Preťahovanie, pretláčanie. Strečingové cvičenia.	- vie používať náčinie pri cvičení - vie správne dýchať - ovláda pohybové techniky na rozvoj vlastnej pohybovej koordinácie a pohybu -vie prekonávať prekážky - vie cviky na posilňovanie končatín a trupu - vie využiť svojú silu - vie správne vykonávať posilňovacie a strečingové cvičenia
Športová gymnastika	Akrobacia. Viacnásobný kotúľ. Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky. Kotúľ vzad s obmenami. Stoj na hlave. Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl). Roznožka, skrčka. Preskok s oddialeným mostíkom. <u>*Kladina – výška 1 m*</u> Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela. <u>*Šplh*</u> Šplh s prírazom. Súhrnné cvičenia, húpanie na lane. <u>*Trampolínka*</u> Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.	-ovládať základné prvky akrobacie - vie zacvičiť kotúľ vpred s využitím náradia - vie zacvičiť kotúľ vzad s obmenami - vie stoj na hlave s dopomocou - vie zacvičiť prípravné cvičenia na stoj na rukách - vedieť preskočiť s pomocou kozu - vedieť preskočiť kozu s mostíka -vedieť prejsť po kladine so zmenami polôh tela -sa vie vyšplhať s prírazom na tyči -sa vie húpať na lane - vie skákať na trampolíne s obmenami polôh nôh
Rytmická	Krok prísunný, cvalový a poskočný v	- má zdokonalený estetický

gymnastika a tanec	ľudovom tanci. Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy. Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte.	pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k hudbe -dokáže chodiť, behať, skákať a obracať sa v hudobných rytmoch - dokáže jednoduchými pohybmi vyjadriť tanec v 2/4 takte
Atletika	Vysoký štart. Beh. Stupňovanie rovinky. Beh na 60 m. Nízky štart z blokov. Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m) *Skok do diaľky* Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu. *Skok do výšky* Skok technikou „nožničky“ Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop. *Hod loptičkou* Hod z krátkeho rozbehu. Hod loptičkou na výkon. *Plná lopta* Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty. *Prekážkový beh* Beh cez čiaru a nízke prekážky. *Štafetový beh* Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.	- vie vyštartovať z vysokého štartu - vie základy behu - dokáže stupňovať rovinky - vie zabehnúť 60m - vie vyštartovať z blokov - dokáže vytrvalostne behať v rámci svojich možnosti - vie sa správne odraziť v skoku do diaľky -vie preskočiť výšku nožničkami -ovláda prípravné cviky na skok flopom -ovláda správnu techniku hodu -vie hodiť loptičkou na výkon - vie správne hádzať plnú loptu - vie správne preskakovať prekážky -vie správne odovzdať kolík
Športové hry	Basketbal a hádzaná Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe. Dribling na mieste v pohybe. Streľba z krátkej vzdialenosti, streľba trestných bodov. Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej. *Futbal* Hra s upravenými pravidlami minifutbalu. *Volejbal* Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná. Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola. Odbíjanie a prihrávka obojruč	- Pozná pravidla týchto hier -vie spracovať loptu počas prihrávky -vie driblovať na mieste -vie streliť s krátkej vzdialenosti -vie hrať minibasketbal a minihádzanú -vie hrať minifutbal - vedieť odbíjať loptu zhora, zdola, ponad sieť -vie odbiť a prihrať obojruč zdola

	zvrchu. Odbíjanie cez sieť.	-vie odbiť a prihrať obojruč zvrchu -vie odbiť cez sieť
Cvičenie v prírode	Orientácia v teréne. Plán obce, terénu. Mapa, turistické značky. Kompas. Orientácia v cestovnom poriadku. Prenášanie raneného, prvá pomoc. <u>*Pešia turistika*</u> Chôdza podľa plánu. Terénne hry. <u>*Cykloturistika*</u> Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli. Jazda z kopca, do kopca. Prechádzanie zúženým miestom.	-vie sa orientovať v teréne podľa mapy, kompasu - vie sa orientovať v plánoch obce - vie čítať mapu a pozná značky - pozná kompas a svetové strany -vie čítať v cestovnom poriadku -ovláda základné poskytnutie prvej pomoci -vie sa orientovať podľa plánu -má radosť s pohybu -ovládať pravidlá cyklistu - vedieť prekonať terénne prekážky -vie jazdiť z kopca, dokopca -vie prechádzať zúženým priestorom

Ciele 7. ročníka:
Rozvíjať aktivitu žiakov,

- - osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného
- názvoslovia,
- - uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektivite vyučovacích hodín,
- - mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo
- vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite,
- - dodržovať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

<u>Obsah predmetu : Telesná výchova v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t
ŠKVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.	- pozná základné povely a poradové techniky
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia	Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela. Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov. Rozvoj obratnosti a rovnováhy. Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania,	-vie správne držať telo -má lepšiu pohyblivosť kĺbov - používať náčinie pri cvičení - ovláda pohybové techniky na rozvoj vlastnej pohybovej koordinácie a pohybu

	zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania. Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín. Strečingové cvičenia.	- vie správne vykonávať posilňovacie a strečingové cvičenia
Športová gymnastika	*Akrobacia.* Kotúľ letmo. Stoj na rukách. Premet bokom. Samostatná akrobatická zostava. Preskoky (koza, debna, kôň, stôl) *Hrazda* Rúčkovanie. Krúženie vo zvise. Zhyby. Zhyb zo zvisu stojmo. Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení. Zoskok zákmihom. *Kladina (alebo lavička)* Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela, (dievčatá) váha predkloňmo. *Šplh* Šplh bez prírazu (chlapci).	-vie zacvičiť kotúľ letmo, -vie zacvičiť stoj na rukách -vie urobiť premet bokom s pomocou - vie zacvičiť jednoduchú akrobatickú zostavu -vie preskočiť cez kozu, debnu atď. -vie rúčkovať na hrazde -vie zacvičiť krúženie vo zvise s pomocou -vie zacvičiť zhyby -vier zacviciť zhyb zo zvisu stojmo -vie urobiť výmyk odrazom a iné cviky -vie zoskočiť zákmihom -vie chodiť, obratiť sa a zmeniť polohu na kladine -dokáže sa vyšplhať s prírazom a bez prírazu
Rytmická gymnastika a tanec	Jednoduchý krajový tanec v ¾ takte – trojdup. Jednoduché varianty diskotancov.	- dokáže jednoduchými pohybmi vyjadriť tanec v 3/4 takte -vie zatancovať diskotance
Atletika	*Beh.* Rozložené rovinky. Beh na 100 metrov. Nízky štart z blokov. Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov. *Skok do diaľky* Skok do diaľky skrčmo *Skok do výšky* Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu. *Hod granátom* Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia.	- vie behať rovinky - vie zabehnúť 100m - vie vyštartovať z blokov - zabehne dlhé trate - vie sa správne odraziť v skoku do diaľky -vie preskočiť danú výšku flopom bez rozbehu (3 kroky) -ovládať správnu techniku hodu granátom

	Vrh guľou Vrh guľou z miesta *Prekážkový beh cez prírodné prekážky* *Štafetový beh* Nízky štart so štafetovým kolíkom. Štafetový beh 4 x 60 m.	 - vie správne vrhať guľou - vie správne prekonávať prírodné prekážky - vie správne odovzdať kolík
Športové hry	*Basketbal a hádzaná* Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal). Obranné činnosti jednotlivca. Útočné kombinácie. Hra na jeden kôš (jednu bránku). Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej. *Futbal* Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu. *Volejbal* Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.	 -vie správne vyskočiť v dvojtakte a odhodiť loptu počas výskoku, -vie sa obrániť - vie sa správne uvoľniť pri útočení -vie zahrať hru na jeden kôš - vie hrať s upravenými pravidlami a ovláda hádzanie lopty do koša vo výskoku (basketbal). -ovládať základné pravidlá, futbalu a sálového futbalu - pozná základné pravidlá volejbalu
Cvičenie v prírode	Orientácia v teréne. Mierka mapy. Kompas, buzola. Práca s nožom, sekerou a pílou. Stavba stanu. Ochrana prírody. *Pešia turistika* Chôdza so záťažou. Orientačný pretek s úlohami. *Cykloturistika* Jazda so záťažou.	- vie sa orientovať v teréne podľa mapy, kompasu, buzoly -vie pracovať s nožom, sekerou a pílou - vie postaviť stan - pozná základy ochrany prírody -zvláda namáhavejšiu chôdzu s priestorovou orientáciou. -zvláda preteky s úlohami -ovláda pravidlá cyklistu - vie prekonať terénne prekážky - pozná aj iné druhy športov

Ciele 8. ročníka:
Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
- vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu,
- poznať základné pravidlá vybraných športových hier.

Obsah predmetu : Telesná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 h/t

ŠKVP: 0 h/t

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Poradové cvičenia	Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.	- pozná základné povely a poradové techniky - vie podať hlásenie
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia	Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela. Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov. Rozvoj obratnosti a rovnováhy. Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania. Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín. Strečingové cvičenia.	-vie správne držať telo - vie používať náčinie pri cvičení -. vie rozvíjať svojú obratnosť - ovláda pohybové techniky na rozvoj vlastnej pohybovej koordinácie a pohybu - vie cviky na posilňovanie svalstva končatín a trupu - vie správne vykonávať posilňovacie a strečingové cvičenia
Športová gymnastika	<u>*Akrobacia*</u> Kotúľ letmo. Stoj na rukách s obmenami. Premet bokom. Samostatná akrobatická zostava. Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka. <u>*Hrazda*</u> Rúčkovanie. Krúženie vo zvise. Zhyby. Zhyb zo zvisu stojmo. Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení. Zoskok zákmihom. <u>*Kladina (alebo lavička)*</u> Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo. <u>*Šplh*</u> Šplh bez prírazu (chlapci).	-vie zacvičiť kotúľ letmo so zakončením v stoji - vie zacvičiť stoj na rukách s obmenami - vie zacvičiť premet bokom - vie zacvičiť jednoduchú akrobatickú zostavu -vie preskočiť dané náradie samostatne pod dozorom vyučujúceho -vie zacvičiť základné cviky na hrazde -vie zacvičiť základné cviky na kladine - vie sa vyšplhať s prírazom a bez prírazu na tyči

	Trampolínka Skok prípätmo.	-vie udržať rovnováhu a orientáciu pri skákaní na trampolíne
Rytmická gymnastika a tanec	Jednoduchý krajový tanec v ¾ takte – trojdup. Jednoduché varianty tancov disko a country. Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.	- dokáže jednoduchými pohybmi vyjadriť tanec v 3/4 takte - vie tancovať podľa hudby - má zdokonalený estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k hudbe
Atletika	*Beh.* Rozložené rovinky. Beh na 100 metrov. Nízky štart z blokov. Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov. Beh v zátačke *Skok do diaľky* Skok do diaľky skrčmo *Skok do výšky* Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu, z celého rozbehu *Hod granátom* Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu *Vrh guľou* Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia *Prekážkový beh cez prírodné prekážky* *Štafetový beh* Nízky štart so štafetovým kolíkom. Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.	 - vie behať podľa pokynov - vie zabehnúť 100m - vie vyštartovať z blokov - zabehne dlhé trate - vie vybehnúť zátačku - vie sa správne odraziť v skoku do diaľky -vie preskočiť výšku flopom z rozbehu a zo skráteného rozbehu -ovláda správnu techniku hodu granátom z rozbehu - vie správne vrhať guľou - vie správne prekonávať prírodné prekážky - vie správne odovzdať kolík
Športové hry	*Basketbal a hádzaná* Dvojtakt, streľba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal). Obranné činnosti jednotlivca. Útočné kombinácie. Hra na jeden kôš (jednu bránku). Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej. *Futbal* Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu. *Volejbal* Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.	 -vie správne vyskočiť v dvojtakte a odhodiť loptu počas výskoku -vie brániť hráčov pri hre - vie sa správne uvoľniť pri útočení - vie hrať na jeden kôš -ovládať základné pravidlá basketbalu, hádzanej, futbalu -ovláda hru v družstve - pozná základné pravidlá volejbalu

	Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.	- vie podať loptu spodným podaním
Cvičenie v prírode	Orientácia v teréne. Mierka mapy. Kompas, buzola. Práca s nožom, sekerou a pílou. Stavba stanu. Ochrana prírody. *Pešia turistika* Chôdza so záťažou. Orientačný pretek s úlohami. *Cykloturistika* Jazda so záťažou. Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná.	- vie sa orientovať v teréne podľa mapy, kompasu, buzoly - vie narábať s nožom -vie postaviť stan - pozná pojem ekológia -zvláda namáhavejšiu chôdzu s priestorovou orientáciou. - zvládne pretek s úlohami -ovláda pravidlá cyklistu - vie prekonať terénne prekážky na bicykli - pozná aj iné druhy športov

Ciele 9. ročníka:

Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,

- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9.10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

PRE 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	**Slovenský jazyk a literatúra**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	0	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so streným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa. Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek: *čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.*

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejaviť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie (malé tlačené písmená). V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu. Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia.

Tempo práce je potrebné zvoliť podľa schopností žiaka, pričom je možné, že na konci školského roku žiak nebude mať zvládnuté celé učivo slovenského jazyka určeného pre prvý ročník, čo nie je dôvod na to, aby ročník opakovalo; v ďalšom ročníku učivo doberie a až potom prejde na učivo ďalšieho ročníka.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- postupne poznáva niektoré hlásky a príslušné písmená, číta písmená,

- pracuje s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- rozvíja psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
- číta s porozumením, vie sa písomne vyjadrovať, dokáže formulovať a klásť otázky, odpovedá na ne,
- používa nové informácie v textoch,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- pozná jednoduché pesničky a rečňovanky.

Osobnostné kompetencie:

- má potrebu sa spontánne vyjadriť, je vnímavý, ma chuť sa učiť, je trpezlivý a cieľavedomý, dokáže spontánne vyjadriť svoje emócie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne reaguje na situáciu v rámci svojich schopností,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere.

Sociálne kompetencie:

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektovať iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti.

Stratégie vyučovania:

Zážitkové metódy učenia- hra, metódy tvorivej dramatiky, didaktická hra, tvorivé metódy.
Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém, výklad učiteľa, demonštrácia učiteľom.
Fixačné metódy
Projektové vyučovanie
Práca s výukovými programami PC
Hodnotiace metódy
Práca s pracovnými listami, práca s učebnicou.

Učebné zdroje:

Šlabikár, Čítanka, pracovné listy, detská literatúra, krásna literatúra, leporelá, didaktický materiál, dostupné učebnice, knihy, predmety dennej potreby, názorný materiál, internet, dostupná literatúra, časopisy, DVD, CD, LP.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 1. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie schopnosti potrebných pre základy čítania	Oboznámenie sa s leporelami a knihami – príprava na čítanie. Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres, pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov... Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe... Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod... Určovanie (vyhľadávanie) tvarovo (farebne) rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava, vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava), cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov.	-oboznámi sa s detskými knihami -zameria pozornosť na daný predmet, obrázok -pomenuje, porovná, rozlišuje vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe -orientuje sa v priestore -pracuje s obrázkami podľa pokynov, nájde rovnaký a odlišný obrázok
Hláska a písmeno	Hláska a písmeno a, A, i, I vo funkcii medzi obrázkami.	-osvojuje si čítanie písmena a vyslovovanie hlásky vo funkcii medzi obrázkami
Sluchová diferenciácia slov	Riekanky a vyčítanky.	-rozvíja verbálnu a neverbálnu komunikáciu prostredníctvom počúvania a opakovania riekaniek

Ciele 1. ročníka:
- Vedieť sa sústrediť na usmernený výkon spojený s miestom a časom určeným pre predmet čítanie,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole / na obrázku,
- vedieť rozlíšiť obrázky na základe učiteľom určených znakov,

- vedieť udržať pozornosť pri manipulácii s obrázkami pri plnení úlohy.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 2. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Opakovanie z 1. ročníka	Čítanie izolovaných písmen, slabík, jednoslabičných slov, dvojslabičných slov, vyhľadávanie daných písmen v texte.	-rozširuje si slovnú zásobu -tvorí jednoduché vety podľa situačných obrázkov
Hlásky a písmená	m, M, e, E, l, L,	-pozná, rozlišuje, vyhľadáva a číta dané písmená
Slabiky, jednoslabičné slová	Čítanie a tvorenie jednoduchých otvorených slabík a jednoslabičných slov. Čítanie s porozumením.	-tvorí a číta slabiky alebo jednoslabičné slová z naučených písmen.
Dvojslabičné slová	Čítanie, vnímanie sluchom a zrakom a tvorenie jednoduchých dvojslabičných slov zložených zo známych slabík.	-číta dvojslabičné slová, číta s porozumením
Sluchové vnímanie	Vnímanie prvej hlásky slova.	-rozlišuje a pomenúva pomocou sluchu začiatočnú hlásku slova

Ciele 2. ročníka:
- Vedieť pomenovať obrázky,
- vedieť sluchom diferencovať slová na slabiky,
- vedieť sluchom zo slabík poskladať slovo,
- vedieť sluchom poznávať prvú hlásku slova,
- vedieť čítať dvojslabičné slová zložené zo známych slabík.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 3. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Opakovanie z 2. ročníka	Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvodených v druhom ročníku. Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní v druhom ročníku.	-rozširuje si slovnú zásobu. -tvorí jednoduché vety podľa situačných obrázkov -číta tlačené i písané tvary písmen osvojených v druhom ročníku
Hlásky a písmená	o, O, v, V, u, U, t, T, p, P	-pozná, rozlišuje, vyhľadáva, číta a píše dané písmená
Čítanie	Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen. Nácvik čítania zatvorených slabík	-tvorí a číta slabiky alebo jednoslabičné slová z naučených písmen

	(im, et, it, op, pil, tam, lep). Čítanie dvojslabičných slov z otvorených slabík. Čítanie jednoduchých viet.	-číta zatvorené i otvorené slabiky, dvojslabičné slová a jednoduché vety

Ciele 3. ročníka:
- Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri čítaní a písaní,
- vedieť čítať dvojslabičné slová,
- vedieť čítať jednoduché vety,
- spresňovať správnu výslovnosť žiakov.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 4. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 týždenne
ŠkVP: 0 týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Opakovanie z 3. ročníka	Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvodených v treťom ročníku. Čítanie písaných písmen, slabík a slov vyvodených v treťom ročníku. Utvrdenie známych dvojslabičných slov. Nácvik čítania trojslabičných slov.	-číta tlačené písmená, slabiky a slová vyvodené v 3. ročníku -číta písané písmená, slabiky a slová z 3. ročníka -číta trojslabičné slová
Osvojovanie nových písmen	Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: **j, J, s, S, n, N, y, Y, š, Š, d, D.** Čítanie slabík v riadkoch, stĺpcoch, vyhľadávanie slabík podľa pokynu učiteľa, vyhľadávanie plnovýznamových slov.	-osvojuje si veľké a malé písmená **j, J, s, S, n, N, y, Y, š, Š, d, D** -číta slabiky v riadkoch, stĺpcoch, vyhľadáva slová podľa pokynov učiteľa
Čítanie s porozumením	Nacvičovanie viazaného čítania jednoduchých slov. Čítanie jednoduchých viet s porozumením. Priraďovanie viet k ilustráciám. Nacvičovanie čítania súvislého textu s porozumením. Čítanie jednoduchých viet.	-nacvičuje si viazané čítanie jednoduchých slov -prečíta jednoduché vety -priraďuje vety k ilustráciám -nacvičuje čítanie súvislého textu

Ciele 4. ročníka:
- Vedieť čítať trojslabičné slová,
- nacvičiť viazané čítanie jednoduchých slov,
- osvojiť si ďalší okruh hlások a písmen,
- čítať jednoduché vety s porozumením.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 5. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne

ŠVP: 3 týždenne
ŠkVP: 0 týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Čítanie	Nácvik čítania písmen **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R.** Nácvik čítania slov s dvojhláskami. Nácvik čítania dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami. Čítanie jednoduchých viet s porozumením.	-číta už nacvičené písmená, vie čítať otvorené a zatvorené slabiky s danými písmenami -číta slová s dvojhláskami. -číta jednoduché vety a rozumie im
Literárna výchova a sloh	Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku. Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii. Využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet – vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?), Priraďovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti.	-používa nové slová, rozumie im, používa ich v komunikácii, pri písaní -priraďuje a používa slová k pomenovaniu činností, vlastností
Písanie	Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní. Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní. Nácvik správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov.	-píše dané písmená, zapisuje a odpisuje dané slabiky a jednoduché slová. Tieto správne píše v diktáte, správne používa dĺžeň pri zápise slabík, slov**.**

Ciele 5. ročníka:

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhláskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým porozumením,
- vedieť si vypočuť text (krátky príbeh, popis) s uvedomelým porozumením.

<u>Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 6. ročníku</u>
Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Opakovanie z predchádzajúceho ročníka	Čítanie písmen **k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R.** Čítanie dvojslabičných slov s otvorenými a zatvorenými slabikami.	-číta požadované písmená, slabiky a slová
Čítanie	Nácvik čítania písmen **ž, Ž, h, H, f, F, g, G, ch, Ch, ď, ť, ň, ľ.** Čítanie dvojslabičných slov s otvorenými i zatvorenými slabikami. Čítanie ľahkých trojslabičných slov, plynulé čítanie slabík, slov a ľahkých viet s porozumením.	-číta jednotlivé písmená, slabiky, jednoslabičné, dvojslabičné i trojslabičné slová s porozumením
Literárna výchova, sloh	Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku. Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii. Jednoduché odpovede na otázky z obsahu čítaného textu. Rozprávanie podľa obrázka: Kto (čo) je na obrázku? Čo robí ?	-rozširuje si slovnú zásobu. -reaguje na kladené otázky čo najvernejšou reprodukciou textov
Písanie	Nácvik písania malých písmen **ž, h, f, g, ch**. Nácvik písania veľkých písmen **E, P, R, B, Y**. Písanie nových písmen a slabík s týmito písmenami podľa diktátu. Písanie slabík a ľahkých slov podľa diktátu. Písanie slovných spojení prídavného a podstatného mena.	-píše malé a veľké tvary daných písmen, slabík a ľahkých slov s danými písmenami aj ako diktát

Ciele 6. ročníka:
- Osvojiť si posledné hlásky a písmená tlačenej abecedy,
- vedieť čítať ľahké trojslabičné slová,
- plynule čítať slabiky, slová a ľahké vety s porozumením,
- vedieť uvedomele počúvať text s jeho porozumením,
- vzbudzovať u žiakov záujem o poznávanie kníh.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 7. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Čítanie	Čítanie slov, viet a ľahkých obsahovo primeraných textov. Čítanie slabík a slov s dvojhláskami ia, ie, iu, ô; ä, ŕ, Ĺ. Čítanie nápisov, názvov článkov v novinách, prípadne detských kníh.	-číta požadované písmená, slabiky a slová a vety -číta dvojhlásky a slová s dvojhláskami -prečíta písaný text

	Čítanie písaného textu. Čítanie slabík a slov, ktoré žiaci sami napíšu.	
Literárna výchova, sloh	Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku. Počúvanie a prerozprávanie rozprávky založenej na jednoduchom časovom rade opakovaných a obmieňaných dejov. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.	-pozná význam naučených slov. -pozorne počúva rozprávku, vie ju prerozprávať podľa časovej postupnosti -sformuluje jednoduchú odpoveď na položené otázky
Písanie	Nácvik písania ia, ie, iu, ô, ä, ŕ, Ĺ. Nácvik písania veľkých písmen D, F, T, H, K. Písanie slabík a ľahkých dvojslabičných slov podľa diktátu. Prepis čítaných slov, písanie vlastného mena, dátumu narodenia, adresy. Písanie jednoduchých viet. Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.	-píše dvojhlásky a určené písmená, píše podľa diktátu požadované slabiky a dvojslabičné slová -napíše svoje meno, dátum narodenia, adresu a jednoduché vety

Ciele 7. ročníka:
- Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
- zvládnuť opis ľahkého textu,
- osvojiť si čítanie slov s dvojhláskami,
- naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
- zvládnuť písanie jednoduchej vety,
- naučiť sa počúvať a rozprávať najznámejšie jednoduché rozprávky.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 8. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Čítanie	Čítanie slabík a slov s **dz, Dz, dž, Dž, w, W, x.** Čítanie textu s porozumením. Čítanie detských kníh. Čítanie písaného textu. Opakovanie a upevňovanie čitateľských schopností.	-číta požadované písmená, slabiky, slová a vety, ľahký text s porozumením -rozširuje si slovnú zásobu -prečíta písaný text
Literárna výchova, sloh	Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku. Počúvanie a prerozprávanie deja jednoduchej rozprávky založenej na jednoduchom časovom rade	-pozná význam naučených slov. -pozorne počúva a prerozpráva rozprávku -prerozpráva rozprávku podľa časovej postupnosti, určí,

	opakovaných a obmieňaných dejov. Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv, porovnávanie kladných a záporných vlastností. Rozpoznávanie témy, krátkych básni, ktoré vyjadrujú pozitívne citové vzťahy k ľudom, zvieratám, prírode, domovu. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky z počutého, z čítaného textu.	charakterizovať a pomenovať postavy vyskytujúce sa v deji -rozlišuje báseň od rozprávky -sformuluje jednoduchú odpoveď na položené otázky
Písanie	Nácvik písanie **dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V .** Opakovanie veľkých písmen, ktoré sa vyskytujú v menách žiakov. Písanie ľahkých slov podľa diktátu. Prepisovanie čítaných slov. Prepisovanie jednoduchých viet. Utvrdenie písania vlastného mena, dátumu narodenia, adresy. Písanie jednoduchých viet. Individuálne docvičovanie písmen, ťažkých väzieb.	-píše dané veľké písmená, vyhľadáva písmená v menách žiakov, píše diktované slová -prepisuje prečítané slová, urobí odpis slov a jednoduchých viet -napíše svoje meno, dátum narodenia, adresu, jednoduché vety -zvláda písanie požadovanej úrovne pre daný ročník a variant

Ciele 8. ročníka:
- Osvojiť nácvik písania ďalších veľkých písmen,
- naučiť sa čítať ľahký text s porozumením,
- zvládnuť písanie jednoduchej vety,
- naučiť sa /s pomocou/ reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 9. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Čítanie a literárna výchova	Čítanie tlačeného a písaného textu. Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením. Orientácia v texte. Reprodukovanie obsahu textu. Čítanie detských kníh a časopisov.	-číta tlačený a písaný text, jednoduché náučné a umelecké texty s porozumením -orientuje sa v texte -s pomocou otázok reprodukuje jednoduchý text -prehlbuje svoj vzťah ku knihám, časopisom a literatúre

Sloh	Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska. Ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky. Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu. Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv. Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku. Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.	-píše meno a priezvisko svoje, svojich príbuzných, dátum svojho narodenia, adresu bydliska predstaví sa, podá základné informácie o sebe, svojej rodine. -odpovedá na jednoduché otázky opisuje jednoduchý predmet ústnou i písomnou formou, známu rozprávkovú postavu - s pomocou ju charakterizuje, vystihne jej morálne vlastnosti, konanie -komunikuje v bežných životných situáciách -tvorí jednoduché vety podľa situačných obrázkov, rozpráva príbeh podľa osnovy
Písanie	Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V. Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách. Písanie predložky a spojky ako samostatného slova. Opisovanie a prepisovanie jednoduchého textu. Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.	-číta a píše písmená dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V v slovách -rozlišuje, správne číta a píše krátke a dlhé samohlásky v slovách -chápe a píše predložky a spojky ako samostatné slová -odpisuje a prepisuje jednoduchý text, píše diktát jednoduchých viet

Ciele 9. ročníka:
- Vedieť opísať a prepísať ľahký text,
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

Učebné zdroje:
Čítanka, pracovné listy, detská literatúra, krásna literatúra, náučná literatúra, didaktický materiál, dostupné učebnice, knihy, predmety dennej potreby, názorný materiál, internet, dostupná literatúra, časopisy, DVD, CD, LP.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 10. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Čítanie a literárna výchova	Čítanie tlačeného a písaného textu. Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením. Orientácia v texte. Reprodukovanie obsahu textu. Čítanie detských kníh a časopisov, komiksov a encyklopédií. Recitácia, dramatizácia rozprávky a jednoduchého príbehu. Čítanie jednoduchých návodov s obrázkami. Tiché čítanie.	-číta tlačený a písaný text, jednoduché náučné a umelecké texty s porozumením. -orientuje sa v texte, stručne s pomocou otázok reprodukuje krátky jednoduchý text. -pestuje vzťah ku knihám, prečíta si knihu, časopis... -naučí sa naspamäť text básne, zarecituje ju, pričom správne intonuje, moduluje hlas. -prečíta a pochopí jednoduchý návod. -číta v tichosti, reprodukuje prečítaný text.
Sloh	Ústny a písomný opis jednoduchého pracovného postupu. Ústne a písomné osvojenie vykania a jeho jednotlivých tvarov. Vyplnenie peňažnej poukážky, sprievodky na balík, krátkeho dotazníka s pomocou/bez pomoci. Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku. Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov primeraným spôsobom.	-opíše jednoduchý pracovný postup. -rozlišuje v spoločenskom styku s inou osobou, kedy je vhodné tykať alebo vykať, osvojuje si jednotlivé tvary vykania. -vyplňuje peňažnú poukážku, sprievodku na balík, dotazník. -vie sa ústne a písomne správne vyjadrovať v spoločenskom styku. -vyjadriť pred ostatnými svoje city, pocity, nálady primeraným spôsobom.
Písanie	Utvrdenie písania predložky a spojky ako samostatného slova. Upevňovanie písania čísloviek. Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu so správnou diakritikou. Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.	-chápe a píše predložky a spojky ako samostatné slová, číslice aj slovom. -odpisuje a prepisuje jednoduchý text, správne dodržiava diakritiku. -píše diktát zložený z jednoduchých viet.

Ciele 10. ročníka:
- Vedieť opísať a prepísať ľahký text so správnou diakritikou,
- utvrdiť správne písanie predložky a spojky,
- vedieť opísať jednoduchý pracovný postup,
- naučiť sa čítať a pochopiť návody s obrázkami,
- naučiť sa (bez/s pomocou) reprodukovať dej krátkeho príbehu,
- dramatizovať jednoduchý krátky príbeh,
- vedieť napísať adresu a krátky text na pohľadnicu,
- zvládnuť základné pravidlá ústnej komunikácie v spoločenskom styku.

ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Počet hodín spolu	5	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2

Charakteristika vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti
Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Ciele vyučovacieho predmetu
Hlavným cieľom predmetu RKS v ŠZŠ je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.
Predmetom sa prelínajú aj témy finančnej gramotnosti, metódy práce s textom, informáciami, čitateľské stratégie.

Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti v prípr., 1., 2., 3., 5., 6., 7. ročníku

Pragmatická rovina jazyka

Tematický celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Porozumenie reči	Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.	-využíva jazyk na dorozumievanie s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov -rozumie bežným pojmom -kategorizuje pojmy

Rozvíjanie expresívnej reči	Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera. Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.	-rozumie bežným pokynom a reaguje na ne -dokáže sa hrať a komentovať svoje činnosti verbálne alebo neverbálne -upevňuje si slovnú zásobu -pomenuje predmety a deje
Rozhovor	Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia	-tvorí slovné pomenovania, jednoslovné aj dvojslovné vety -vedie jednoduchý rozhovor jednou vetou -tvorí jednoduché otázky a odpovede -zapája sa do dramatizácie
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Využívanie verbálnej a neverbálnej komunikácie	-dorozumieva sa verbáne, neverbálne, altretnatívnou formou komunikácie

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie slovnej zásoby, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)	-pomenuje predmety, javy, obrázky -kategorizuje pojmy

	Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.) Zovšeobecňovanie pojmov. Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.	-rozlíši pojmy, chápe ich význam -chápe a používa zovšeobecnené pojmy -chápe význam pojmovv
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Využívanie verbálnej a neverbálnej komunikácie	-dorozumieva sa verbáne, neverbálne, altretnatívnou formou komunikácie

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie jazykového citu, syntaktických a morfologických pravidiel a ich. aplikácia do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka)	Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči	-dokáže používať tvary slov, predložky -číta obrázky -opakuje vety, dopĺňa slová do viet, odvodzuje nové slová -tvorí vety a súvetia -chápe pojmom
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Využívanie verbálnej a neverbálnej komunikácie	-dorozumieva sa verbáne, neverbálne, altretnatívnou formou komunikácie

Foneticko-fonologická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie fonematického uvedomovania, schopnosti diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka. Rozvíjanie artikulačnej obratnosti a	Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.	-sluchom diferencuje zvuky -rytmizuje slabiky -rozlíši prvú hlásku v slove, dĺžky hlások, slabík -správne vyslovuje

výslovnosti		
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Využívanie verbálnej a neverbálnej komunikácie	-dorozumieva sa verbáne, neverbálne, altretnatívnou formou komunikácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie rozprávačských schopností žiakov podľa individuálnych schopností	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.	-vníma okolie, je pozorný -ropráva jednoduchý zážitok podľa osnovy, obrázkov, zachováva dejovú a časovú následnosť -prezerá detské knihy

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie taktilného a kinestetického vnímania	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov	-rozlišuje povrchy hmatom -vníma vlastné telo a pohyby-
Rozvíjanie sluchovej a zrakovej gnózie (vnímanie, diferenciácia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).	-rozlišuje zvuky, melódie, rytmus -zapamätá si niektoré melódie, riekanky -rozlišuje predmety, vníma zmeny zrakom -utvára zrakové podnety -triedi, priraďuje, zoraďuje, kategorizuje -zapamätá si akustické, verbálne, zrakové podnety a pohybové úkony
Rozvíjanie priestorovej orientácie a orientácie v čase	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)	-orientuje sa na tele, v rovine, priestore -orientuje sa v čase, dejových následnostiach
Rozvíjanie motorických schopností	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.	-zvláda cvičenia oromotoriky, vizuomotoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky, hrubej a jemnej motoriky

Rozvíjanie čitateľskej a pisateľskej schopnosti	Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Obrázkové (maľované) čítanie. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.	-diferencuje hlásky, slabiky, ich dĺžku -diferencuje obráky, symboly -znázorní slová -rytmizuje riekanky a detské pesničky -orientuje sa v priestore a rovine -číta s pomocou obrázkov

Aplikácia tém finančnej gramotnosti

Ročník	**Téma**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**
1-10	Správne hodnoty	-vymenuje dôležité hodnoty v živote človeka, rodiny
8-10	Téma Povolania a ich finančné ohodnotenie	-vymenuje rozličné povolania, vie, že za vykonanú prácu sa dostáva mzda -vie využiť IKT pri vyhľadávaní informácií o ponukách práce a porovnať výšku ponúkanej mzdy
5-10	Komunikácia o finančných záležitostiach /koľko, kde, kedy pracujú rodičia/ Ochrana majetku /kde nechávajú peniaze, šperky, kedy odchádzame z domu na dlhší čas/	-vie poskytnúť informácie o tom, kde pracujú jeho rodičia -vie o možnostiach zneužitia informácií týkajúcich sa finančných záležitostí rodiny
9-10	Reklamácia/ochrana spotrebiteľa/	-je oboznámený s možnosťami reklamácie tovaru alebo služieb

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti

*Kognitívne kompetencie***:**

- získava informačné zdroje a informácie,
- dokáže pracovať s pomocou učiteľa s knihami a pomôckami, textom,
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva výkon iných,
- získané vedomosti, zručnosti a návyky dokáže uplatniť v praktických situáciách,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),

- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- kladie otázky, formuluje odpovede.

*Osobnostné kompetencie***:**
- správa sa kultúrne, primerane okolknostiam a situácii, pozná ľudové tradície,
- dokáže spolupracovať v skupine,
- je ohľaduplný k iným ľuďom,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor a prijať názor iných,
- uvedomuje si potrebu ochrany svojho zdravia,
- nepoškodzuje kultúrno-historické dedičstvo a pozná ľudové tradície.

*Sociálne kompetencie***:**
- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- dokáže určitý čas sústredene počúvať,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom.

Stratégie vyučovania:
Zážitkové metódy učenia- hra, metódy tvorivej dramatiky, didaktická hra, tvorivé metódy.
Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém.
Výklad učiteľa, demonštrácia učiteľom.
Práca s pracovnými listami, práca s učebnicou, textom, informáciami, čitateľské stratégie.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, krásna literatúra, leporelá, detská literatúra, didaktický materiál, dostupné učebnice, knihy, predmety dennej potreby, názorný materiál, internet, dostupná literatúra, časopisy, CD nahrávky rozprávok, pesničiek, program IKT- Detský kútik, Alik, prezentácie...

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačných schopností v 4.ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti	Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík, rozlišovanie počtu slabík v slove. Prvá a posledná hláska v slove. Hry so slovami - rozlišovanie zmeny jednej hlásky a zmena významu slova (kačka – mačka, sud – sad, pes – pec, a pod.)	-rozlišuje jednotlivé zvuky, rytmizovať slabiky, rozlišovať počet slabík v slove, rozoznať prvú a poslednú hlásku v slove -rozlišuje zmeny a význam slov po zmene hlásky v slove

Porozumenie reči	Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupne prechádzame od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.	-pomenuje činnosti, predmety a ich vzájomné súvislosti -pomenuje predmety a javy na ilustráciách, fotkách a pod. -rozpozná na obrázkoch a následne v realite skutočné predmety
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Vytvárania situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Práca s detskými leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám. Výmena rolí v rozhovore (napr. hra s telefónom a iné).	-komentuje pri hre svoju činnosť, pochopí situáciu z bežného života a okomentuje to -pomenuje predmety a javy z prostredia školy a rodiny -tvorí jednoslovné a dvojslovné vety -dokáže vytvoriť krátke jednoduché príbehy s časovým dejom -vie porozprávať príbeh podľa obrázkov -vie pracovať s leporelami a knihami -dokáže sa zapojiť do hry

Ciele 4. ročníka
- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu a neverbálnu komunikáciu žiaka
- vedieť poznávať a pomenovať veci a osoby v najbližšom okolí,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačných schopností v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie**

celok		výstupy
Porozumenie reči	Komentovanie všetkých činností a pomenovanie predmetov. Rozvíjanie, porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Vytváranie komunikačných situácií so zameraním na bežné životné situácie (nakupovanie, cestovanie vlakom, návšteva divadla a pod.). Názorné vysvetľovanie pojmov	-popíše dané činnosti a pomenovať dané predmety -rozumie pojmom a ich vzájomným súvislostiam -verbálne vyjadrí činnosti a deje, s ktorými sa stretáva v bežnom živote
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové, edukačné a konštrukčné hry. Komentovanie svojej činnosti. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny. Jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní.	-zahrá danú situáciu -okomentuje sám alebo s pomocou učiteľky, čo práve robí -pomocou hry rozširuje slovnú zásobu -pomenuje a komentuje pozorované činnosti a deje vo svojom blízkom okolí, utvoriť dvojslovnú a trojslovnú vetu, slovné pomenovanie
Rozvíjanie jazykového citu.	Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy. Rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Pestovanie vzťahu ku knihám, k čítaniu. Výmena rolí v rozhovore. Dramatizácia krátkych príbehov.	-podá odpoveď, vytvorí zápor -jednoduchou vetou sa opýta na konkrétnu situáciu, reaguje na otázku -vyjadrí, čo sa v príbehu už odohralo -vyjadrí minulý a budúci dej -porozpráva, čo vidí na obrázku, prerozpráva jednoduchý príbeh podľa obrázkovej osnovy -zaujme rolu diskutujúceho, sleduje rozhovor, pýta sa a odpovedá na otázky, zahrá rolu vybranej postavy z príbehu

Ciele 8. ročníka

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- Rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- Rozvíjať porozumenie reči
- Podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- Rozvíjať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačných schopností v 9. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porozumenie reči	Komentovanie všetkých činností a pomenovanie predmetov. Rozvíjanie, porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Vytváranie komunikačných situácií so zameraním na bežné životné situácie (nakupovanie, cestovanie vlakom, návšteva divadla a pod.). Názorné vysvetľovanie pojmov.	-popíše dané činnosti a pomenuje dané predmety -rozumie pojmom a ich vzájomným súvislostiam -verbálne vyjadrí činnosti a deje, s ktorými sa stretáva v bežnom živote
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové, edukačné a konštrukčné hry. Komentovanie svojej činnosti. Vytváranie situácií z bežného života. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny. Jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní.	-zahrá danú situáciu -okomentuje sám alebo s pomocou učiteľky, čo práve robí -pomocou hry si rozširuje slovnú zásobu, pomenuje a okomentuje pozorované činnosti a deje vo svojom blízkom okolí -utvorí dvojslovnú a trojslovnú vetu, slovné pomenovanie
Komunikačné situácie	Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy. Rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Pestovanie vzťahu ku knihám, k čítaniu. Výmena rolí v rozhovore. Dramatizácia krátkych príbehov.	-podá odpoveď, vytvorí zápor, jednoduchou vetou sa opýta na konkrétnu situáciu, reaguje na otázku, vyjadrí, čo sa v príbehu už odohralo, vyjadrí minulý a budúci dej -porozpráva, čo vidí na obrázku, prerozpráva jednoduchý príbeh podľa obrázkovej osnovy -zaujme rolu diskutujúceho, sleduje rozhovor, pýta sa a odpovedá na otázky -zahrá rolu vybranej postavy z príbehu, stíši sa pri počúvaní, sústredí sa na príbeh, v skratke prerozpráva dej, pomenuje hlavné postavy, vymenuje ich vlastnosti

Ciele 9. ročníka

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- rozvíjať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka.

Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností v 10. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porozumenie reči	Komentovanie všetkých činností a pomenovanie predmetov. Rozvíjanie, porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Vytváranie komunikačných situácií so zameraním na bežné životné situácie (nakupovanie, cestovanie vlakom, návšteva divadla a pod.). Názorné vysvetľovanie pojmov.	-popíše dané činnosti a pomenuje dané predmety -rozumie pojmom a ich vzájomným súvislostiam -verbálne vyjadrí činnosti a deje, s ktorými sa stretáva v bežnom živote
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové, edukačné a konštrukčné hry. Komentovanie svojej činnosti. Vytváranie situácií z bežného života. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny. Jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní.	-zahrá danú situáciu -okomentuje sám alebo s pomocou, čo práve robí -pomocou hry rozširuje slovnú zásobu -pomenuje a okomentuje pozorované činnosti a deje vo svojom blízkom okolí -utvorí dvojslovnú a trojslovnú vetu, slovné pomenovanie
Rozvíjanie jazykového citu.	Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy. Rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Pestovanie vzťahu ku knihám, k čítaniu. Výmena rolí v rozhovore. Dramatizácia krátkych príbehov.	-podá odpoveď, vytvorí zápor, jednoduchou vetou sa opýta na konkrétnu situáciu, reaguje na otázku, vyjadrí, čo sa v príbehu už odohralo, vyjadrí minulý a budúci dej -porozpráva, čo vidí na obrázku, prerozpráva jednoduchý príbeh podľa obrázkovej osnovy -zaujme rolu diskutujúceho, sleduje rozhovor, pýta sa a odpovedá na otázky, zahrá rolu vybranej postavy z príbehu

Ciele 10. ročníka

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- rozvíjať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka.

ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ

PRE PRÍPRAVNÝ ROČNÍK, 1., 2., 3., 4., 5., 6. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	**Rozvíjanie grafomotorických zručností**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	1	1	0	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5.ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písania, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a cieľa gramatiky a slohu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

*Kognitívne kompetencie***:**

- dokáže pracovať s pracovnými zošitmi a pomôckami,
- teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- získané vedomosti, zručnosti a návyky dokáže uplatniť v praktických situáciách,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- postupne si osvojuje správny tvar príslušných písmen, viaže písmená do slabík, slabiky do slov,
- rozvíja psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.

*Osobnostné kompetencie***:**

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti,
- čiastočne dokáže odhadnúť dôsledky svojich činov,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor a prijať názor iných,

- dokáže spolupracovať v skupine,
- je ohľaduplný k iným ľuďom.

Sociálne kompetencie:
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi,
- učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých,
- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere,
- dokáže prijímať nové nápady pri spoločnej práci.

Stratégie vyučovania:
Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém.
Výklad učiteľa, demonštrácia učiteľom.
Práca s pracovnými listami.ráca s učebnicou.
Zážitkové metódy učenia - hra, metódy tvorivej dramatiky, didaktická hra, tvorivé metódy.
Práca s PC a výukovými programami, práca s interaktívnou tabuľou a jej programami.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, didaktický materiál, omaľovánky, knihy, názorný materiál, obrázky a texty na dopĺňanie zaliate vo fólii, internet, časopisy, program IKT- Detský kútik, Alik, interaktívne cvičenia, CD nahrávky rozprávok, pesničiek.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Rozvoj hrubej motoriky	Driblovanie s loptou. Pohybové hry.	-hrá sa s loptou, aktívne sa zapája do pohybových hier, koordinuje pohyby rúk, nôh, tela
Rozvoj jemnej motoriky	Šitie jednoduchých stehov, navliekanie ihly. Hra s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou a kockami. Skladanie plošných skladačiek. Strihanie podľa predlohy. Používanie jednoduchých detských „remeselných a kuchynských“ nástrojov. Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.	-prevlieka ihlu cez perforovaný materiál, manipuluje s rozličným materiálom, používa jednoduché nástroje -strihá podľa predlohy, skladá jednoduché skladačky -hrou s detskými remeselnými a kuchynskými nástrojmi cvičí motoriku prstov

Ciele prípravného ročníka:
- Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v 1. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Uvoľňovacie cviky	Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky. Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou. Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami. Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní. Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním. **Nácvik pohybov na uvoľnenie zápästia a prstov (rôzne uvoľňovacie a prstové rozcvičky).** **Nácvik obratov, pri ktorých meníme smer ruky, nácvik pravo ľavej orientácie.**	-správne uchopuje písacie potreby -udržuje správnu polohu tela pri písaní -uvoľňuje jednotlivé svaly pri písaní -zanechá na podložke farebnú stopu -spozná pravú a ľavú stranu, orientuje sa v blízkom priestore -zvláda uvoľňovacie cvičenia
Prípravné cviky	Čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom. Horné a dolné oblúky. Vodorovné čiary zľava doprava. Zvislé a šikmé čiary (oboma smermi: zhora nadol a naopak). **Bodky, kruhy, horný zátrh, dolný zátrh, vlnovky, horné slučky, dolné slučky, ovály.**	-zvládne prípravné cviky na písanie s dôrazom na smer písania
Obkresľovanie	Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi. Obkresľovanie veľkých tvarov písmen – samohlások A, I , ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní. **Obkresľovanie grafomotorických znakov (hríbik, kvet, jabĺčko...).** **Dodržiavanie hygieny pri písaní.**	-vytvára podľa predlohy daný tvar -odpíše písmená A, I z predlohy -správne dodržiava línie grafomotorických znakov -dodržiava hygienu pri písaní

Ciele 1. ročníka:
-Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
-zvládnuť prípravné cviky na písanie.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v 2. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Opakovanie nacvičených prvkov	Slučky, ovály, vlnovky. Šikmé „zuby na píle“. Horný a dolný zátrh. Horné a dolné oblúky.	-obkresľuje požadovaný tvar -zvláda prípravné cviky na písanie s dôrazom na smer písania
Písmená	e, l, m, i.	-samostatne píše dané písmená
Slabiky	Písanie slabík me, mi, le, li, em, im, el, il.	-píše otvorené a zatvorené slabiky
Maľované písanie	**Spestrenie písanie zábavnými formami.**	**-utvára a prehlbuje kladný vzťah k písaniu ako forme komunikácie**

Ciele 2. ročníka:
-Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
-naučiť sa správne držať písacie potreby a správne sedieť pri písaní.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodiny týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Prípravné grafomotorické cvičenia	Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami. Vedenie žiaka k správnej polohe tela pri písaní. Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním. Opakovanie prebratých písmen pri písaní Prípravné cviky na písanie písmen a, o, p, t, v u. Grafické znázorňovanie jednoduchej vety. Grafické delenie slov a slabík. Obkresľovanie makiet s tvarmi písma Obkresľovanie nových tvarov písmen – samohlások, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní. Písanie písmen pomocou nápovedných obrázkov	-správne uchopí písacie potreby -udržiava správnu polohu tela pri písaní -pozná prebrané písmená z 2. ročníka -zvládne prípravné cviky na písanie s dôrazom na smer písania -grafický znázorni vetu, slovo, slabiku -podľa predlohy vytvorí daný tvar. -odpíše písmená z predlohy -píše písmená pomocou nápovedných obrázkov
Písanie písmen, slabiky	Postupný nácvik písmen a, o, p, t, v, u Písanie slabík z osvojených písmen	-napíše písmená, slabiky z osvojených písmen

	jednoduchými spájacími ťahmi Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu	
Rozvíjanie grafomotorických zručností a písania	Využívanie reliéfnych makiet, jednoduchých geometrických tvarov na obkresľovanie, výkresy s predpísanými slovami, textami a obrázkami zaliate vo fólii Zmenšovanie tvaru písmen Spresňovanie tvaru písaného písmena Písanie alternatívneho písma – tlačené písmo	-správne doplní chýbajúce písmená, slabiky a slová -správne zaradí obrázky k napísaným slovám -zvládne zmenšiť tvar písma -zvládne napísať (spresní) tvar písmena -píše tlačené písmo
Uvoľňovacie cviky	**Nácvik pohybov na uvoľnenie zápästia a prstov (rôzne uvoľňovacie a prstové rozcvičky).** **Nácvik obratov, pri ktorých meníme smer ruky, nácvik pravo ľavej orientácie.**	-má uvoľnenú ruku, dodržiava správne držanie tela pri písaní, orientuje sa na ploche

Ciele 3. ročníka:
- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

<u>Obsah predmetu: Rozvoj grafomotorických zručností v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Písanie písmen	Postupný nácvik malých písmen j, s, n, z, d, š. Nácvik písania veľkých písmen: A, O, M, N, I. Písanie písmen podľa diktátu.	-napíše správny tvar malých písmen j, s, n, z, d, š, napíše správny tvar veľkých písmen A, O, M, N, I. -napíše písmená podľa diktátu
Písanie slabík, slov	Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi. Nácvik písania slov typu: mám, tam, sem, sám, les, pes.	-napíše slabiky jednoduchými spájacími ťahmi -napíše slová rôzneho typu
Uvoľňovacie cviky	**Nácvik pohybov na uvoľnenie zápästia a prstov (rôzne uvoľňovacie a prstové rozcvičky).** **Nácvik obratov, pri ktorých meníme smer ruky, nácvik pravo ľavej orientácie.**	-má uvoľnenú ruku, dodržiava správne držanie tela pri písaní, orientuje sa na ploche

Ciele 4. ročníka:
- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk správneho držania písacích potrieb,

- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v 5. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Písanie	Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní- k, K, z, Z, b, B, c, C, č, Č, r, R. Nácvik písania slabík, jednoduchých slov a viet, ktoré obsahujú dané písmená.	-napíše správny tvar písmena -používa ho v slabike, slove a vete a rozumie jej
Sloh	Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre zložku slovenského jazyka slohu.	-má nadobudnuté zručnosti určené pre sloh

Ciele 5. ročníka:
- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v 6. ročníku

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Opakovanie	Písanie písmen, slabík a slov z predchádzajúceho ročníka	-píše malé a veľké tvary daných písmen, slabík a slov
Písanie	Nácvik písania malých písmen ž, h, f, g, ch. Nácvik písania veľkých písmen E, P, R, B**, Y.** Písanie nových písmen a slabík s týmito písmenami podľa diktátu. Písanie slabík a ľahkých slov podľa diktátu. Písanie slovných spojení prídavného a podstatného mena.	-píše malé a veľké tvary daných písmen, slabík a ľahkých slov s danými písmenami aj ako diktát
Sloh	Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre zložku slovenského jazyka slohu.	-má nadobudnuté zručnosti vyplývajúce zo slohu

Ciele 6. ročníka:
- Nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska formy, určené cieľmi jednotlivých zložiek predmetu slovenský jazyk,
- nadobudnúť potrebné vedomosti, zručnosti a návyky pri písaní z hľadiska obsahu, určené cieľmi zložiek gramatika a sloh predmetu slovenský jazyk,
- vedieť využiť nadobudnuté zručnosti pri sociálnom kontakte.

VECNÉ UČENIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Vecné učenie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
Počet hodín v ŠkVP	0	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3

Charakteristika a ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Témami predmetu sa prelínajú aj témy finančnej gramotnosti a využívajú sa metódy práce s textom a čitateľské stratégie.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- dokáže sa orientovať v priestore, čase a vlastnej osobe,
- pozná rôzne informačné pramene,
- orientuje sa v novovzniknutých situáciách,
- dokáže sa sústrediť na jednu činnosť,
- vie reagovať na jednoduchý pokyn,
- vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi javmi,
- chápe význam potreby ochraňovať prírodu,
- vie rozoznať problém,
- s pomocou rieši problémy v osobnej a spoločenskej rovine, hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami, porovnáva podobnosti a rozdiely predmetov, javov, osôb,

- prostredníctvom usmerňovania objavuje a nachádza funkčnosť vecí, predstáv, myšlienok, uvedomuje si ich zmeny,
- poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly, prejavuje aktivitu v individuálnom učení.

Osobnostné kompetencie:

- dokáže vyjadriť svoj názor, má kritické myslenie, vie vnímať situáciu práce ako celok,
- žiak si vie uvedomiť seba, svoje pocity, potreby,
- dokáže reagovať primerane,
- má chuť poznávať nové veci,
- vytvára si vlastnú identitu a uvedomuje si ju,
- buduje si vlastnú nezávislosť, kontroluje vlastné konanie,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí,
- zaujíma sa o rôzne problémy a veci, o dianie v rodine, v škole a v okolí,
- správa sa kultúrne, ovláda základné pravidlá a normy súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- dokáže reagovať primerane situácii, rozširuje svoje kultúrne horizonty diskusiou,
- dokáže zladiť spontánnosť so spoločensky primeraným vyjadrovaním emócií, je schopný odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy,
- dokáže spracovať svoje emócie a udržať si nadhľad.

Sociálne kompetencie:

- dokáže určitý čas sústredene počúvať,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi, nadväzuje kontakty,
- je zodpovedný k druhým, učí sa chápať požiadavky iných,
- podporuje tímovú prácu,
- snaží sa byť tolerantný k názorom a konaniu druhých ľudí,
- správa sa podľa určitých pravidiel, má osvojené základy kultúrneho správania,
- vytvára si vlastnú identitu, vie vyjadriť svoj názor,
- vie vyjadriť svoj názor asertívnym, nezastrašujúcim spôsobom.

Stratégie vyučovania:

Pozorovanie – uplatnenie predovšetkým na vychádzkach a pri poznávaní v kútiku živej prírody.

Rozhovor – spája učiteľove podnety so slovnými prejavmi žiakov. Najčastejšie uplatňuje v procese vysvetľovania, objasňovania a opakovania učiva.

Rozprávanie – súvislé rozprávanie o konkrétnych javoch, udalostiach, činnostiach.

Vysvetľovanie – všade tam, kde treba žiakom vysvetliť nové fakty a objasniť im logickú podstatu príslušných javov.

Beseda – dialogická forma. Práca s demonštračným obrazom – tam, kde nie je možné alebo účelné pozorovať skutočnú situáciu.

Opis. Situačné metódy.

Využitie práce s PC .

Využitie vystrihovačiek a aplikácií pri obrazovo-dynamickom vyjadrovaní.

Využitie didaktických hier.

Práca s pracovným zošitom, textom, čitateľské stratégie.

Pokusy.

Praktické cvičenie – na rozvoj niektorých vlastností a schopností pri samostatnom konaní alebo správaní.

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, PC, interaktívna tabuľa, škola, okolie školy, rodinné fotografie, tlač – zdravoveda, didaktické prostriedky, encyklopédie, dostupné učebnice, časopisy, predmety dennej potreby, názorný materiál, mapy, atlas zvierat, internet, DVD, CD.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Vecné učenie v prípravnom ročníku
Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Základná orientácia	Vedieť svoje meno, priezvisko. Orientácia v priestore: trieda, budova školy. Spoznávanie zariadenia triedy. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma. Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela.	-pozná svoje meno a priezvisko -vie sa orientovať v školskej budove a jej okolí -pozná zariadenie školy a triedy -orientuje sa v jednoduchších časových údajoch a vzťahoch -ukáže aspoň tri pomenované časti tela
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: pes, mačka. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď. Pojmy: vtáky a hmyz. Rastliny: kvety a stromy. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.	-rozlišuje aspoň dve domáce zvieratá od voľne žijúcich zvierat, orientuje sa v pojmoch: vtáky, hmyz, kvety, stromy -rozlišuje ročné obdobia podľa pozorovania počasia -stará sa o rastlinku v triede
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku. Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania – potraviny, hračky. Rozpoznávanie základných potravín. Úloha lekára a zdravotnej sestry.	-má osvojený postup pri vystupovaní a nastupovaní do dopravného prostriedku -rozoznáva aspoň dva obchody podľa zamerania -pomenováva základné potraviny -pozná úlohu lekára a zdravotnej sestry

Ciele prípravného ročníka:
- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

Obsah predmetu: Vecné učenie v 1. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Trieda, škola a okolie školy	Pomôcky a zariadenie triedy. Školské potreby a hračky. Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov. Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky. Základné návyky slušného správania – pozdravenie, poprosenie, poďakovanie. Poznávanie najbližšieho okolia školy.	-triedi pomôcky na jednotlivé predmety podľa zamerania -vie sa predstaviť, oslovuje menom spolužiakov, svojho triedneho učiteľa -rozlišuje vyučovaciu hodinu a prestávku -má osvojené základné návyky slušného správania -orientuje sa v budove školy a v jej najbližšom okolí
Orientácia v čase	Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni.	-identifikuje rozdiel medzi dňom a nocou, vníma časti dňa ako časové celky, ktoré po sebe plynulo nasledujú, zoraďuje správne dni v týždni
Príroda	Pozorovanie zmien v prírode a počasia. Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima. Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz. *Zvieratá v prírode* Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň. Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška, Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka. *Rastliny v prírode* Kvety: ruža, tulipán a iné. Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody. Kríky: maliny, ríbezle.	-na základe pozorovania opisuje zmeny v prírode -pomocou obrázkov pomenováva ročné obdobia, sledované predmety a javy v prírode -triedi domáce a voľne žijúce zvieratá, pomenováva ich -rozlišuje vtáky a hmyz -pozná názov záhradných kvetov -pomocou plodov identifikuje ovocné stromy a kríky
Starostlivosť o zdravie	Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy. Zdravie, choroba, lieky, lekár. Základné hygienické návyky, význam pre zdravie. Význam zdravej výživy pre zdravie. Obliekanie sa podľa ročného obdobia a	-ukáže a pomenuje jednotlivé časti ľudského tela -opisuje ako sa cíti, keď je zdravý, chorý, význam liekov a lekára -má osvojené základné hygienické návyky, vie ich prakticky uplatniť

	teploty prostredia.	-pomocou obrázkov určí potraviny dôležité pre naše zdravie -oblieka sa primerane ročnému obdobiu a teplotným podmienkam
Bezpečnosť cestnej premávky	Chôdza po chodníku. Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semafory. Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.	-orientuje sa v cestnej premávke, pozná pravidlá pre chodcov -dodržiava zásady bezpečnosti na komunikáciách, pri hrách
Obchod	Rozoznávanie obchodov podľa zamerania. Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny. Poznávanie mincí. Zameranie sa na správanie v obchode.	-rozoznáva obchody podľa zamerania -pomenováva základné potraviny -pozná mince – centy a eurá -má osvojené zásady správania sa v obchode
Domov a rodina	Rodičia, súrodenci – ich mená. Vzťahy medzi členmi rodiny. Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.	-oslovuje členov rodiny menom -opisuje vzťahy v rodine -vie priradiť predmety dennej potreby k danej miestnosti v byte, miestnosť pomenovať
Spoločná práca žiakov	**Pestovanie rastliny zo semiačka, pozorovanie, zalievanie a ošetrovanie.** **Tvorba výkresov súvisiacich s preberanými témami.** **Vytváranie herbáru.** **Tvorba výrobkov z prírodnín.** **Vytvorenie prezentácie s pomocou učiteľa.** **Práca s odbornou literatúrou-encyklopédia.**	**-spolupracuje v skupine, dokáže vypestovať rastlinu a starať sa o ňu** **- vie charakterizovať vytvorený výrobok** **-vyhľadáva s pomocou zadané informácie**
Vychádzky do okolia	**Pozorovanie predmetov a javov.** **Skúmanie predmetov a javov.** **Zber prírodnín, plodov.**	**-pozná, vymenuje, charakterizuje, určuje pozorované, skúmané javy a ich osobitosti** **-zbiera daný materiál podľa pokynu učiteľa**

Ciele 1. ročníka:

- Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,

- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede,
- poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

Obsah predmetu: Vecné učenie v 2. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Trieda, škola a okolie školy	Predstavovanie sa, pozdravenie, poďakovanie, prosba. Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek. Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Uvedomovanie si rozdielu v požiadavkách na správanie počas vyučovania a cez prestávku. Orientácia v budove školy. Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.	-sám sa predstaví, oslovuje menom učiteľa a spolužiakov -vie, do akej triedy chodí, pomenováva školské zariadenie, triedi školské pomôcky a hračky -má osvojené zásady správania sa počas vyučovacej hodiny a prestávky, opisuje rozdiely v požiadavkách na správanie sa počas nich -orientuje sa v jednotlivých častiach školského areálu, najbližšom okolí školy
Orientácia v čase	Porozumenie časovým údajom a vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni- pracovné dni a dni oddychu.	-opisuje rozdiely medzi jednotlivými časťami dňa, pracovnými dňami a dňami oddychu
Príroda	Pozorovanie zmien v prírode a počasia. Osvojovanie základných pojmov (na základe *konkrétneho vnímania*, na základe *asociácií*) umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz, Pomenovanie a spresňovanie predstáv o ročných obdobiach jar, leto, jeseň, zima. *Zvieratá v prírode* Pomenovanie zvierat a ich triedenie Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň a ich mláďatá Voľne žijúce zvieratá: myš, jež,	-na základe pozorovania opisuje zmeny v prírode -pomocou obrázkov pomenováva ročné obdobia, sledované predmety a javy v prírode -triedi domáce a voľne žijúce zvieratá, pomenováva ich, priraďuje mláďatá k dospelým jedincom

	medveď, líška, Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka. *Rastliny v prírode* Kvety: ruža, tulipán snežienka, fialka. Ovocné stromy a ich plody: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, poznať ovocie podľa tvaru, vône a chuti. Kry: maliny, ríbezle.	-rozlišuje vtáky a hmyz -pozná názov záhradných kvetov, určuje rozdiely -pomocou plodov identifikuje ovocné stromy a kríky, určuje plody na základe zmyslov
Starostlivosť o zdravie	Časti ľudského tela, vnímanie a poznávanie: hlava, krk, ruky, nohy. Poznávanie časti tváre: oči, nos, ústa uši Zdravie a choroba: bolesť hlavy, hrdla, teplota, návšteva lekára, lieky. Osobná hygiena: umývanie rúk, čistenie zubov, česanie. Zdravá výživa a jej význam. Čo jeme. Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty. Ochrana pred slnkom a mrazom.	-ukazuje a pomenováva časti ľudského tela a tváre -opisuje príznaky pri bolestiach hlavy a hrdla, teplote, liečbu -prakticky uplatňuje postup pri osobnej hygiene -triedi zdravé a nezdravé potraviny, pozná význam zdravej výživy -vie sa primerane obliecť
Bezpečnosť cestnej premávky	Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie cez cestu po vyznačenom prechode pre chodcov. Semafor: červená – stoj, zelená – choď. Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.	-má osvojené zásady bezpečnosti v cestnej premávke -vie správne prejsť cez cestu
Obchod	Obchody podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode pomocou globálnej metódy. Hra na obchod, poznávanie a pomenovanie tovaru, ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko. Pojem peniaze, poznávanie mincí. Pravidla správania sa v obchode.	-pozná jednotlivé obchody v známom prostredí -vie uplatniť získané vedomosti v hrách zameraných na získavanie praktických zručností -rozlišuje bankovky a mince, vie ich pomenovať -správa sa v danom prostredí primerane
Domov a rodina	Rodičia, súrodenci – ich mená. Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec. Vzťahy medzi členmi rodiny. Náš byt. Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón. Zariadenie bytu – poznávanie a pomenovanie častí nábytku.	-pomenováva súrodencov a rodičov, orientuje sa vo vzťahoch medzi členmi rodiny -orientuje sa v častiach a zariadení bytu, správne ich pomenuje
Spoločná práca žiakov	**Pestovanie rastliny zo semiačka, pozorovanie, zalievanie a ošetrovanie.**	**-spolupracuje v skupine, dokáže vypestovať rastlinu**

	Tvorba výkresov súvisiacich s preberanými témami. **Vytváranie herbáru.** **Tvorba výrobkov z prírodnín.** **Vytvorenie prezentácie s pomocou učiteľa.** **Práca s odbornou literatúrou-encyklopédia.**	**a starať sa o ňu** **- vie charakterizovať vytvorený výrobok** **-vyhľadáva s pomocou zadané informácie**
Vychádzky do okolia	**Pozorovanie predmetov a javov.** **Skúmanie predmetov a javov.** **Zber prírodnín, plodov.**	**-pozná, vymenuje, charakterizuje, určuje pozorované, skúmané javy a ich osobitosti** **-zbiera daný materiál podľa pokynu učiteľa**
Finančná gramotnosť	***Rodina-správne hodnoty človeka*** ***Obchod- nakupovanie, manipulácia s peniazmi.***	***- uvedomuje si hierarchiu hodnôt v rodine, vymenuje ich*** ***- pozná hodnotu peňazí, komunikuje na danú tému***

Ciele 2. ročníka:

- Poznať priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
- spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
- vedieť sa orientovať v triede, poznať mená ročných období,
- poznať mená dní v týždni,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
- osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 3. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Trieda, škola a okolie školy	Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie. Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená	-sám sa predstaví, oslovuje menom učiteľa a spolužiakov -vie, do akej triedy chodí,

	spolužiakov, označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb. Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Osvojovanie návyku ticho si sadať a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici. Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety. Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.	pomenováva školské zariadenie, triedi školské pomôcky a hračky -má osvojené zásady správania sa počas vyučovacej hodiny a prestávky, opisuje rozdiely v požiadavkách na správanie sa počas nich -orientuje sa v jednotlivých častiach školského areálu, najbližšom okolí školy
Orientácia v čase	Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poludnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.	-opisuje rozdiely medzi jednotlivými časťami dňa, pracovnými dňami a dňami oddychu
Príroda	Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody. Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov. Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach. Zvieratá v prírode Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video. Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka. Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba. Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa. Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách. Rastliny v prírode Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín. Ďalšie kvety: narcis, púpava. Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov. Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.	-na základe pozorovania opisuje zmeny v prírode -pomocou obrázkov pomenováva ročné obdobia, sledované predmety a javy v prírode -triedi domáce a voľne žijúce zvieratá, pomenováva ich, priraďuje mláďatá k dospelým jedincom -rozlišuje vtáky a hmyz -rozlišuje v priamom kontakte kvet, strom, ker, opíše rozdiely -pozná názov záhradných kvetov, určuje rozdiely -pomocou plodov identifikuje ovocné stromy a kríky, určuje plody na základe zmyslov
Starostlivosť o zdravie	Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy. Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy. Ruka: dlaň, prsty, palec. Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov,	-ukazuje a pomenováva časti ľudského tela a tváre, ruky -prakticky uplatňuje postup pri osobnej hygiene

	česanie, čistenie nosa. Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou. Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.	-pred konzumáciou umyje ovocie a zeleninu -pozná jedovaté rastliny a huby v okolí, nekonzumuje potraviny bez schválenia dospelým
Bezpečnosť cestnej premávky	Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie vozovky. Semafor: červená – stoj, zelená –choď. Dopravná značka: prechod pre chodcov. Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.	-má osvojené zásady bezpečnosti v cestnej premávke -vie správne prejsť cez cestu
Obchod	Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou. Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €. Pravidlá správania sa v obchode.	-pozná jednotlivé obchody v známom prostredí -vie uplatniť získané vedomosti v hrách zameraných na získavanie praktických zručností -rozlišuje bankovky a mince, vie ich pomenovať -správa sa v danom prostredí primerane
Domov a rodina	Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta. Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón. Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom. Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.	-pomenováva najbližších príbuzných, orientuje sa vo vzťahoch medzi členmi rodiny -orientuje sa v častiach a zariadení bytu, správne ich pomenuje, priradí k miestnostiam správne vybavenie a predmety -manipuluje s bežnými predmetmi
Spoločná práca žiakov	**Pestovanie rastliny zo semiačka, pozorovanie, zalievanie a ošetrovanie.** **Tvorba výkresov súvisiacich s preberanými témami.** **Vytváranie herbáru.** **Tvorba výrobkov z prírodnín.** **Vytvorenie prezentácie s pomocou učiteľa.**	**-spolupracuje v skupine, dokáže vypestovať rastlinu a starať sa o ňu** **- vie charakterizovať vytvorený výrobok**
Vychádzky do okolia	**Práca s odbornou literatúrou-encyklopédia.** **Pozorovanie predmetov a javov.** **Skúmanie predmetov a javov.**	**-vyhľadáva s pomocou zadané informácie** **-pozná, vymenuje, charakterizuje, určuje pozorované, skúmané javy**

	Zber prírodnín, plodov.	**a ich osobitosti** **-zbiera daný materiál podľa pokynu učiteľa**
Finančná gramotnosť	***Obchod – nakupovanie /situačné hry/, manipulácia s mincami.***	***-komunikuje na zadanú tému, spolupracuje v skupine.***

Ciele 3. ročníka:
- Utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojenie základných pojmov súvisiacich s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojovanie elementárnych zásad osobnej hygieny,
- osvojovanie základov kultúrneho správania
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.

Obsah predmetu: Vecné učenie v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Trieda, škola a okolie školy	Povinnosti žiaka. Upresňovanie a upevňovanie pojmov trieda, šatňa, telocvičňa, toaleta, dielna, školský pozemok, cvičná kuchynka. Orientácia v areáli školy.	-pozná svoje povinnosti, správa sa ako žiak zodpovedne -orientuje sa v budove školy, pozná názvy jednotlivých učební, ich využitie -orientuje sa v najbližšom okolí školy
Orientácia v čase	Porozumieť časovým údajom včera-dnes – zajtra, východ slnka – západ slnka. Porovnávanie časových jednotiek deň-týždeň. Kalendár: pracovné dni, voľné dni. Určovanie miesta: pod –nad, pred- za	-chápe časovým údajom včera - dnes – zajtra, východ slnka, západ slnka. -určuje pracovné a voľné dni -orientuje sa v priestore, určuje, čo sa nachádza pod – nad, pred – za
Príroda	Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody. Ročné obdobia, rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období. Jeseň: Znaky jesene v prírode, charakteristika počasia, odev, obuv. Pojmy: slnečný, hmlistý a daždivý. Jeseň v ovocnom sade. Jesenné kvety: astra, georgína,	-na základe pozorovania vie určiť zmeny v prírode, zmeny počasia -pomenováva ročné obdobia s použitím obrázkov, vie jednoducho charakterizovať jednotlivé ročné obdobia -charakterizuje znaky jesene, počasie, primeraný odev a obuv,

	nechtík a jesienka. Zima: Znaky zimy v prírode,, charakteristika počasia, odev a obuv. Pojmy: sneženie, fujavica, poľadovica. Vtáci v zime: sýkorka, drozd a vrabec. Zimné športy, bezpečnosť pri zimných športoch a hrách na snehu. Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami. Jar: Znaky jari v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv. Pojmy: ochladenie a oteplenie. Vtáky na jar – stavanie hniezd, znášanie vajíčok, starostlivosť o mláďatá. Jarné práce na školskom pozemku. Leto: Znaky leta v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv. Pojmy: búrka, lejak, dúha, lúky, lúčny hmyz: motýle, chrobáky, muchy, mravce, včely.	práce v sade, pozná názvy jesenných kvetov -charakterizuje znaky zimy, počasie, primeraný odev, obuv, starostlivosť o vtáky v zime, vymenuje zimné športy, rešpektuje bezpečnosť, opisuje vianočné tradície vo svojej rodine -charakterizuje znaky jari, počasie, primeraný odev, obuv -na základe pozorovania opisuje život vtákov na jar -opisuje činnosť s pracovným náradím na školskom pozemku -charakterizuje znaky leta počasie, primeraný odev, obuv .pomenováva známy hmyz
Starostlivosť o zdravie	Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, trup /hrudník, brucho, chrbát/, horná končatina / plece, rameno, lakeť/, nohy. Osobná hygiena: umývanie rúk / pred jedlom, po použití WC/, čistota nechtov. Hygiena úst - čistenie zubov. Bolesti zubov, návšteva zubného lekára.	-ukáže a pomenuje detailnejšie jednotlivé časti ľudského tela -uplatňuje v praktickej činnosti zásady osobnej hygieny -pozná príčiny kazenia zubov, opisuje prácu zubného lekára
Obchod	Hra na obchod. Manipulácia s peniazmi. Pravidlá správania sa v obchode. Návšteva obchodu, drobný nákup a platenie.	-pozná jednotlivé obchody v známom prostredí -vie uplatniť získané vedomosti v hrách zameraných na získavanie praktických zručností -rozlišuje bankovky a mince, vie ich pomenovať -správa sa v danom prostredí primerane
Domov a rodina ***Finančná gramotnosť***	Orientácia v príbuzenských vzťahoch, pojem vnuk, vnučka. Ako doma pomáhame. Význam práce jednotlivca pre celok. Adresa bydliska. ***Obchod – nakupovanie /situačné hry/, manipulácia s mincami.*** ***Rodina – správne hodnoty človeka.***	-pozná najbližších príbuzných – stará mama, starý otec, strýko, teta, vnuk, vnučka -vie prideliť práce v domácnosti jednotlivým členom rodiny -povie adresu svojho bydliska ***-komunikuje na zadanú tému, spolupracuje v skupine*** ***-vymenuje správne hodnoty***

Ciele 4. ročníka:

- Vedieť rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období,

- vedieť pomenovať jednotlivé časti ľudského tela,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- oboznámiť sa s pravidlami správania pri nakupovaní,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch.

Obsah predmetu: Vecné učenie v 5. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Škola a okolie školy	Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy. Orientácia v okolí školy	-poznáva dôležité objekty v okolí školy, vie povedať , na čo sú zamerané -orientuje sa v okolí školy
Príroda	Ročné obdobia v prírode. *Jeseň* Charakteristické znaky prírody na jeseň - zmeny počasia. Odlietaní e vtákov. Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite. *Zima* Pozorovanie počasia: sneh, ľad, zima, mráz. Listnaté a ihličnaté stromy. Starostlivosť o zvieratá v zime, voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat. Bezpečnosť pri hrách na snehu. *Jar* Pozorovanie zmien počasia na jar. Charakteristické prejavy počasia na jar. Jarné práce - na poli, v záhrade. Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety. Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod. Poznávanie rastlín: breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď a iné. Pozorovanie zmien v živočíšnej ríše - vtáky, zvieratá a ich mláďatá. *Leto* Pozorovanie zmien v prírode v lete. Typické letné práce na poli - žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena. Zber lesných plodov - zameranie sa na miestne podmienky. Jedlé a jedovaté huby. Správanie sa v prírode. Nebezpečenstvo	-pomenováva ročné obdobia s použitím obrázkov, vie jednoducho charakterizovať jednotlivé ročné obdobia -charakterizuje znaky jesene, počasie, primeraný odev a obuv, práce v sade, v záhrade, na poli, príčiny sťahovania vtákov -charakterizuje znaky zimy, počasie, rozdiely medzi listnatými a ihličnatými stromami primeraný odev, obuv, starostlivosť o zvieratá v zime – ich správanie vymenuje zimné športy, rešpektuje bezpečnosť -charakterizuje znaky jari, počasie, primeraný odev, obuv, práce na poli, v záhrade -na základe pozorovania opisuje zmeny rastlín, ich zloženie, pozná nové rastliny -na základe pozorovania opisuje život zvierat na jar -charakterizuje znaky leta, letné práce na poli -vymenuje lesné plody, ktoré sa zbierajú v našom regióne -vyhľadá informácie o jedlých a jedovatých hubách -pozná zásady bezpečnosti pri pobyte v prírode, vymenuje

	požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody.	základné pravidlá dôležité pre ochranu prírody
Starostlivosť o zdravie	Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele. Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne. Utvrdenie základných hygienických návykov. Zdravie a choroba. Zdravá výživa. Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára. Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi. Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období - odev, obuv.	-má upevnené poznatky o ľudskom tele -má osvojené základné hygienické návyky -vie jednoducho charakterizovať pojmy zdravie a choroba -privolá zdravotnú pomoc, vie opísať pracovnú náplň zamestnancov a zariadení v zdravotníctve -vie, že nesmie užívať lieky bez dospelého -chráni svoje zdravie, primerane sa stravuje, odieva a obúva k ročnému obdobiu
Rodina, obec	Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica. Príbuzný - známy. Vek osôb v príbuzenstve - starý, mladý, starší, mladší. Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi. Správanie sa v obchode pri nákupe. Návšteva obchodného centra, strediska. Názov obce, ulice školy, bydliska, atd'. Poznávanie okolia obce, vychádzky. Pozorovanie krajiny v okolí obce.	-rozlišuje a pomenováva členov širšej rodiny, známych, vie na základe veku priradiť členov k pojmom starý, mladý,... -pozná našu menu, hodnotu, vie urobiť jednoduchý rozpočet za nákup, správa sa v danom prostredí primerane -pomenuje obec, v ktorej býva, kde chodí do školy, známe ulice, orientuje sa v prostredí, v ktorom žije, pozná adresu bydliska
Orientácia v čase a priestore	Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni. Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum. Určenie času: podľa hodín. Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa.	-orientuje sa v dňoch v týždni, vymenuje mesiace v roku -vie určiť čas -ovláda priestorovú orientáciu
Spoločná práca žiakov	**Pestovanie rastliny zo semiačka, pozorovanie, zalievanie a ošetrovanie.** **Tvorba výkresov súvisiacich s preberanými témami.** **Vytváranie herbáru.** **Tvorba výrobkov z prírodnín.** **Vytvorenie prezentácie s pomocou učiteľa.**	**-spolupracuje v skupine, dokáže vypestovať rastlinu a starať sa o ňu** **- vie charakterizovať vytvorený výrobok** **-vyhľadáva s pomocou**

	Práca s odbornou literatúrou- encyklopédia.	**zadané informácie**
Vychádzky do okolia ***Finančná gramotnosť***	**Pozorovanie predmetov a javov.** **Skúmanie predmetov a javov.** **Zber prírodnín, plodov.** ***Obec – banka*** ***Zdravie a choroba – poistenie pri úrazoch, chorobách*** ***Príroda – hospodárenie s prírodnými zdrojmi, platenie nákladov za energie***	**-pozná, vymenuje, charakterizuje, určuje pozorované, skúmané javy a ich osobitosti** **-zbiera daný materiál podľa pokynu učiteľa** ***-vysvetli význam banky, vymenuje niektoré služby poskytované bankou*** ***-má informácie o možnostiach poistiť sa pre prípad úrazu, choroby*** ***-pozná hodnotu prírodných zdrojov, finančné výhody ich šetrenia***

Ciele 5. ročníka:

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti, chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehlbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 6. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Škola a okolie školy	Poznávanie bližších a vzdialenejších objektov v okolí školy. Názov ulice, kde sa škola nachádza a číslo domu. Určovanie polohy objektov od školy. Upresňovanie pojmov.	-poznáva dôležité objekty v okolí školy, vie povedať , na čo sú zamerané -pozná adresu školy -orientuje sa v okolí školy
Orientácia v čase a v priestore	Osvojovanie a utvrdzovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. Orientácia v dňoch. Kalendár: dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu.	-orientuje sa v čase–deň, týždeň, mesiac, rok

	Určovanie času na celé hodiny. Určovanie miesta: nad, pod, pri, za, vedľa, vpredu, vzadu.	-určí čas na celé hodiny -orientuje sa v priestore
Príroda	Ročné obdobia v prírode. Pojmy sad, záhrada, park, pole. *Jeseň* Charakteristické znaky prírody na jeseň. Zmeny počasia. Určovanie, aké je dnes počasie (záznam o počasí symbolmi). Vtáky na jeseň: príprava na zimu - vrabec, vrana, sýkorka. Odlet vtákov - lastovička, bocian. Zber jesenného ovocia a spôsoby jeho odkladania. Význam vitamínov v ovocí pre zdravie. Jeseň na poli: zber zemiakov, cukrovej repy a ich využitie. *Zima* Charakteristika počasia. Dĺžka dňa – stmievanie, rozodnievanie. Vlastnosti snehu a ľadu. Určovanie, aké je dnes počasie. Listnaté a ihličnaté stromy v zime. Smrek, borovica – ich charakteristika. Voľne žijúce zvieratá v zime: líška, zajac, jeleň, srna, veverica. Zimný spánok niektorých zvierat - medveď, jež. Starostlivosť o vtákov a lesnú zver v zime. *Jar* Zmeny v prírode na jar. Charakteristika počasia. Určovanie počasia. Jarné práce na poli: oranie, siatie, použitie poľnohospodárskych strojov. Jarné práce v záhrade: pomenovanie činnosti a záhradného náradia. Poznávanie rastlín: lipa, orgován, snežienka, fialka, konvalinka. Určovanie časti tela rastlín. Zvieratá a ich mláďatá na jar. *Leto* Charakteristika počasia. Určovanie počasia. Práce na poli – žatva. Poľnohospodárske	-pomenúva ročné obdobia s použitím obrázkov, jednoducho charakterizuje jednotlivé ročné obdobia -vymenuje rozdiel medzi sadom, záhradou, parkom a poľom -charakterizuje znaky jesene, počasie – zaznamenáva ho symbolmi -opisuje prípravy vtákov na zimu, príčiny sťahovania vtákov -vymenuje formy uskladnenia úrody, jej ďalšie využitie -charakterizuje znaky zimy, počasie, dĺžku dňa a noci -na názornej ukážke porovná vlastnosti snehu, ľadu -vníma rozdiely medzi listnatými a ihličnatými stromami, správne určí smrek a borovicu, priradí plod a list -opisuje život voľne žijúcich zvierat v zime -rozpráva s pomocou o potrebe pomáhať lesnej zveri -charakterizuje znaky jari, počasie, práce na poli, v záhrade, poľnohospodárske stroje a náradie -sadí rastliny -na základe pozorovania opisuje zmeny rastlín, časti ich tela, pozná nové rastliny -na základe pozorovania opisuje život zvierat na jar -charakterizuje znaky leta, počasie, -pozná práce v lete

	stroje. Obilie. Lúčne kvety: zvonček, margaréta, divý mak, púpava, bodliak. Les. Lesné kry a ich plody: maliny, černice, čučoriedky. Poznať niektoré rastliny ohrozujúce zdravie (jedovaté plody rastlín, huby). Správanie sa v letnej prírode (nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky).	-charakterizuje znaky leta, letné práce na poli -priradí správny názov k obrázku lúčnych kvetín -vymenuje lesné plody, ktoré sa zbierajú v našom regióne -vyhľadá informácie o lúčnych kvetoch, jedlých a jedovatých hubách, plodoch -pozná niektoré liečivé rastliny -pozná zásady bezpečnosti pri pobyte v prírode, vymenuje základné pravidlá dôležité pre ochranu prírody
Starostlivosť o zdravie	Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele. Poznať zmyslové ústroje, ich význam. Starostlivosť o zrak a sluch. Starostlivosť o nechty, zuby, vlasy, úprava zovňajšku. Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Zdravie a choroba. Práca lekárov a zdravotných sestier. Zdravotné stredisko, nemocnica, sanitka. Návšteva zdravotného strediska. Praktické meranie teploty. Ošetrenie odreniny – očistenie a priloženie rýchloobväzu. Ochrana zdravia správnym odievaním a obúvaním.	-má upevnené poznatky o ľudskom tele -vymenuje zmysly, chráni si zrak a sluch -má osvojené základné hygienické návyky -jednoducho charakterizuje pojmy zdravie a choroba -privolá zdravotnú pomoc, opíše pracovnú náplň zamestnancov a zariadení v zdravotníctve -pomocou praktických cvičení ošetrí odreninu, zmeria teplotu -chráni svoje zdravie, primerane sa stravuje, odieva a obúva k ročnému obdobiu
Rodina, obec	Upevnenie poznatkov o príbuzenských vzťahoch. Utvrdenie pojmov starý, mladý, starší, mladší. Určovanie, kto je príbuzný a známy. Deľba práce v domácnosti. Pozitívne vzťahy v rodine: úcta k rodičom, starým rodičom, znášanlivosť a dobrosrdečnosť medzi súrodencami. Adresa bydliska, dátum narodenia. Poznávanie okolia obce, okolitej krajiny, vychádzky. Návšteva obchodného centra, správanie sa v obchode. Hra na obchod, poznávanie ďalších platidiel (5, 10, 20, 50 €) a	-rozlišuje a pomenúva členov širšej rodiny, známych, vie na základe veku priradiť členov k pojmom starý, mladý,... -rozpráva o povinnostiach členov rodiny pri domácich prácach -pomenuje obec, v ktorej býva, kde chodí do školy, známe ulice, orientuje sa v prostredí, v ktorom žije, pozná adresu bydliska, dátum narodenia -pozná našu menu, hodnotu, vie urobiť jednoduchý

	manipulácia s nimi.	rozpočet za nákup, správa sa v danom prostredí primerane
Spoločná práca žiakov	**Pestovanie rastliny zo semiačka, pozorovanie, zalievanie a ošetrovanie.** **Tvorba výkresov súvisiacich s preberanými témami.** **Vytváranie herbáru.** **Tvorba výrobkov z prírodnín.** **Vytvorenie prezentácie s pomocou učiteľa.** **Práca s odbornou literatúrou-encyklopédia.**	**-spolupracuje v skupine, dokáže vypestovať rastlinu a starať sa o ňu** **- vie charakterizovať vytvorený výrobok** **-vyhľadáva s pomocou zadané informácie**
Vychádzky do okolia	**Pozorovanie predmetov a javov.** **Skúmanie predmetov a javov.** **Zber prírodnín, plodov.**	**-pozná, vymenuje, charakterizuje, určuje pozorované, skúmané javy a ich osobitosti** **-zbiera daný materiál podľa pokynu učiteľa**
Finančná gramotnosť	***Obec – banka.*** ***Zdravie a choroba – poistenie pri úrazoch, chorobách.*** ***Príroda – hospodárenie s prírodnými zdrojmi, platenie nákladov za energie.***	***vysvetli význam banky, vymenuje niektoré služby poskytované bankou*** ***-má informácie o možnostiach poistiť sa pre prípad úrazu, choroby*** ***-pozná hodnotu prírodných zdrojov, finančné výhody ich šetrenia***

Ciele 6. ročníka:

- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- poznať a rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období
- vedieť pomenovať voľne žijúce zvieratá,
- vedieť sa orientovať vo vzťahoch v rodine a medzi príbuznými, poznať príbuzenské vzťahy,
- vedieť sa správať v prírode, poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- naďalej prehlbovať poznatky o ľudskom tele.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 7. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodiny týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Škola a okolie školy	Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy. Poznávanie budov v okolí školy. Upresňovanie pojmov. Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Učitelia a žiaci.	-orientuje sa širšom okolí školy, pozná názvy ulíc, budov -poznať zariadenie školy, chráni školský majetok -pozná učiteľov, žiakov, buduje si s nimi vzťahy.
Orientácia v čase a v priestore	Opakovanie pojmov včera, dnes, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. Pojmy: toho roku, vlani, budúci rok. Kalendár: dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu. Dátum narodenia. Určovanie času na celé hodiny. Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo.	-rozumie preberaným pojmom, uplatňuje ich v komunikácii -orientuje sa v kalendári, zapíše dátum -pozná dátum svojho narodenia, napíše ho -určuje čas na celé hodiny -orientuje sa v priestore
Príroda	Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole. Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasí symbolmi. *Živá príroda.* *Zvieratá* Chov dobytka: krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa. Kravín, maštaľ, chliev. Starostlivosť o zvieratá. Úžitok z chovu zvierat. Vzťah človeka k zvieratám. *Rastliny* Listnaté stromy: dub, pagaštan. Ihličnaté stromy: smrekovec opadavý, jedľa. Okrasné kry: zlatý dážď, orgován, šípová ruža, tuja. Izbové rastliny napr.: muškát, fikus, begónia, kaktus, asparágus a iné.	-má osvojené predošlé poznatky o prírode, využíva ich v praxi -pomenuje dobytok, hospodárske budov -vie, ako sa treba starať o zvieratá, vymenuje niektoré živočíšne produkty -pozná a pomenuje preberané listnaté a ihličnaté stromy, okrasné kry a izbové rastliny, vie ako a kde sa pestujú
Starostlivosť o zdravie	Prehlbovanie poznatkov o ľudskom tele. Vnútorné orgány človeka: mozog, srdce, pľúca, žalúdok, obličky a ich funkcie. Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky. Ošetrovanie chorého v rodine. Praktické precvičovanie ošetrenia odreniny, drobnej reznej rany.	-ukáže, v ktorej časti tela sa nachádzajú dané ľudské orgány, akú majú funkciu -vymenuje najbežnejšie ochorenia, pozná ich príznaky -na základe praktických cvičení opíše postup pri ošetrovaní chorého človeka, vedomosti uplatňuje v praxi
Rodina, obec	Zamestnanie rodičov. Najbežnejšie zamestnania (predavač,	-pomenuje profesiu rodičov, opíše náplň ich práce

	kuchár, pekár, vodič, poštový doručovateľ, upratovačka, lekár, zdravotná sestra, učiteľ a iné). Pozorovanie práce ľudí. Úcta k ľudskej práci a jej produktom. Dedina, mesto, kde žiaci žijú. Významné závody, pamiatky, rieka, pohorie, vodná nádrž – všetko s ohľadom na miestne podmienky. Doprava v meste, susedná obec.	-na základe pozorovania opíše pracovnú náplň určených povolaní, ich význam pre ostatných -orientuje sa v mieste svojho bydliska, pozná budovy, pamiatky, závody, okolitú prírodu -vymenuje možnosti dopravy v meste, pomenuje susedné obce.
Doprava, pravidlá cestnej premávky	Pozemné dopravné prostriedky: auto, autobus, vlak, električka, trolejbus. Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Uvoľnenie miesta starším osobám. Cestovanie autom. Zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.	-pozná pozemné dopravné prostriedky, vymenuje ich -ovláda pravidlá a zásady správania sa pri cestovaní v dopravných prostriedkoch. -pozná zvukové a svetelné znamenia, podľa ktorých sa usmerňuje pohyb vozidiel.
Finančná gramotnosť	***Obec – banka.*** ***Zdravie a choroba – poistenie pri úrazoch, chorobách.*** ***Príroda – hospodárenie s prírodnými zdrojmi, platenie nákladov za energie.***	- ***vysvetli význam banky, vymenuje niektoré služby poskytované bankou*** ***-má informácie o možnostiach poistiť sa pre prípad úrazu, choroby*** ***-pozná hodnotu prírodných zdrojov, finančné výhody ich šetrenia***

Ciele 7. ročníka:
- Vedieť sa orientovať sa v širšom okolí školy,
- rozlišovať charakteristické znaky ročných období,
- vedieť určiť pojmy v priestore a orientovať sa podľa nich,
- vedieť rozlišovať domáce zvieratá a poznať úžitok z nich,
- poznať dopravné prostriedky a základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať niektoré druhy zamestnaní.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Škola a okolie školy	Poznávanie názvov bližších ulíc v okolí školy. Orientácia v širšom okolí školy. Názvy ulíc a námestí.	-pomenováva ulice, námestia, budovy v okolí školy, vie sa orientovať

	Poznávanie budov v okolí školy. Upresňovanie pojmov. Adresa školy.	-povie adresu školy, s pomocou ju napíše
Orientácia v čase a v priestore	Kalendár: dni, týždne, mesiace, určovanie a písanie dátumu. Určovanie času na celé hodiny. Určovanie miesta: vpredu, vzadu, blízko, ďaleko, vpravo, vľavo, pod, nad, pred, za. Významné udalosti v živote slovenského národa.	-orientuje sa v čase a priestore, rozumie zadaným pojmom, -pozná dôležité udalosti v živote nášho národa
Príroda	Upevnenie učiva: ročné obdobia v prírode. Rozlišovať sad, záhradu, park, pole. Určovanie počasia, tvorenie záznamu o počasí symbolmi. *Živá príroda.* *Zvieratá* Najznámejšie cicavce (krava, býk, teľa, ovca, baran, jahňa), vtáky (vrabec, ďateľ, lastovička, bocian), plazy (had, jašterica), ryby (kapor, šťuka), hmyz (chrobáky, lietajúci hmyz). Starostlivosť o zvieratá. Ochrana živočíchov. Hlavné časti tela živočíchov: pokrytie tela, pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo. Úžitok z chovu zvierat. Vzťah človeka k zvieratám. *Rastliny* Liečivé rastliny. Jedlé a jedovaté huby. Ovocie a zelenina. Zber a spracovanie úrody. Prírodná rezervácia. Správanie človeka v prírode, ochrana.	-poznatky o prírode z predošlých ročníkov uplatňuje v praxi -vie pomocou obrázkov roztriediť preberané zvieratá podľa druhu na cicavce, vtáky, plazy, ryby, hmyz, vymenuje odlišnosti jednotlivých druhov -vie ako chrániť a starať sa o zvieratá, buduje si k ním pozitívny vzťah -vymenuje živočíšne produkty, ich úžitok pre človeka -pozná známe liečivé rastliny pestované v domácom prostredí alebo na školskom pozemku, ich využitie pri rôznych ochoreniach -pomenuje jedlé a jedovaté huby rastúce v našom regióne, vie ich správne určiť -roztriedi ovocie a zeleninu, pomenuje jednotlivé druhy, pozná postup pri ich zbere a spracovaní -vie, aký význam majú prírodné rezervácie, prečo je potrebná ochrana prírody, v prírode dodržiava pravidlá ochrany a bezpečnosti
Neživá príroda	Zmeny skupenstva vody (voda, ľad, para). Hmla, mráz, inovať, sneh, dážď. Prameň, potok, rieka, jazero, rybník, more. Pitná a úžitková voda.	-praktickými cvičenia skúma zmeny skupenstva vody, vie ich vymenovať -rozlišuje hmlu, mráz, inovať,... -vníma rozdiely medzi prameňom, potokom,...šetrí vodné zdroje

	Ochrana vody. Znečisťovanie vzduchu, ochrana ovzdušia.	-chrániť prírodu, primerane sa v nej správať.
Starostlivosť o zdravie	Ošetrovanie chorého v rodine. Praktické precvičovanie ošetrenia odreniny, drobnej reznej rany. Správna životospráva, spánok, odpočinok. Význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Dôsledky fajčenia a požívania alkoholických nápojov na ľudský organizmus.	-ošetrí drobné poranenie -dodržiava zásady správnej životosprávy, strieda prácu s odpočinkom -dodržiava hygienu -chráni svoje zdravie, pozná dôsledky závislostí
Rodina, obec	Rodina – širšie príbuzenské vzťahy: teta, strýko, bratranec, sesternica. Známi a neznámi ľudia v našom okolí – ochrana pred cudzími osobami. Obec: -verejné zariadenia a úrady, -miestny úrad a mestský úrad, -pošta, zdravotné stredisko, policajná a požiarna stanica, autobusová a železničná stanica –orientácia v týchto častiach obce, mesta.	- pomenuje najbližších príbuzných, rozlišuje známe a neznáme osoby vo svojom okolí, je obozretný v komunikácii s cudzími osobami - pozná dedinu, mesto, kde žije, úrady, verejné inštitúcie, vie, kde sa nachádza dopravná stanica, orientuje sa v obci
Doprava, pravidlá cestnej premávky	Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Cestovanie vlakom: železničná stanica, cestovné lístky. Osobný a nákladný vlak. Letecká doprava: lietadlo, letisko. Lodná doprava: loď, prístav.	-správa sa kultúrne v dopravných prostriedkoch -vymenuje jednotlivé druhy dopravy, rozdiely v spôsobe cestovania
Finančná gramotnosť	***Obec – banka.*** ***Zdravie a choroba – poistenie pri úrazoch, chorobách.*** ***Príroda – hospodárenie s prírodnými zdrojmi, platenie nákladov za energie.***	***-vysvetli význam banky, vymenuje niektoré služby poskytované bankou*** ***-má informácie o možnostiach poistiť sa pre prípad úrazu, choroby*** ***-pozná hodnotu prírodných zdrojov, finančné výhody ich šetrenia***

Ciele 8. ročníka:
- Vedieť sa orientovať sa v časti obce, kde sa nachádzajú verejné zariadenia a úrady,
-poznať zmeny skupenstva vody,
-vedieť, ako ochraňovať čistotu vody a šetriť pitnou vodou,
- vedieť pomenovať hlavné časti tela cicavcov a jednoducho ich charakterizovať,
- poznať železničnú, leteckú a vodnú dopravu,
- vedieť sa orientovať v širších príbuzenských vzťahoch.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne

ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Nakupovanie	Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne *Nakupovanie základných potravín* Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky *Nakupovanie základných hygienických potrieb* Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi *Nakupovanie odevov a obuvi* Komunikácia s predavačkou Požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie	-rozlíši malý obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, pozná spôsob nakupovania v malom obchode, supermarkete, hypermarkete -nakupuje podľa zoznamu, vie vyhľadať cenu, dátum výroby a spotreby, odváži potraviny, pomocou kalkulačky vypočíta celkovú cenu za nákup -dokáže si vybrať a nakúpiť základný drogistický tovar -dokáže si vybrať, vyskúšať a kúpiť vhodný odev a obuv -zvláda základnú komunikáciu s predavačkou (požiada o pomoc, informáciu), zaplatí tovar.
Služby	Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba Holičstvo, kaderníctvo Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku	-pozná základné služby pre človeka a ich účel -vie si službu objednať (výmenný lístok) a za ňu zaplatiť -dokáže sám udržiavať svoju domácnosť v poriadku, zapája sa do domácich prác
Zdravie a choroba U lekára	Pojmy zdravie a choroba Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov Angína, chrípka – prejavy ochorenia Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou Všeobecný, odborný lekár	-rozpozná stav pohody, zdravia a choroby, pozná spôsoby ochrany zdravia a prevencie pred chorobami -dodržiava zvýšenú hygienu pri kontakte s chorými osobami -dodržiava liečebný režim počas choroby -pozná niektoré druhy liekov, ich konzistenciu, správne ich užije pod dohľadom dospelej osoby -opíše prejavy angíny, chrípky -rozlíši zdravotné stredisko, nemocnicu s poliklinikou, lekáreň, pozná ich funkciu -pozná prácu všeobecného a odborného lekára, pozná niektorých odborných lekárov

	Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí. Recept, návšteva lekárne Liečenie pacienta v domácnosti Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby	(zubný, kožný, očný, chirurg) -vie, prečo je potrebné poistiť sa v zdravotnej poisťovni, dokáže sa telefonicky alebo pomocou internetu objednať u lekára -pozná bežné detské choroby, ich príznaky -dokáže vybrať lieky na recept a zaplatiť -dokáže pomôcť chorému členovi domácnosti, poskytnúť mu základnú starostlivosť -vie privolať pomoc, pozná dôležité telefónne čísla
Dopravné prostriedky	Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska	-pozná bežné dopravné prostriedky -slušne sa správa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, stanici -dokáže si prezrieť a orientovať sa v cestovnom poriadku, dokáže si kúpiť cestovný lístok u vodiča a na stanici -pozná pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku, dodržiava ich -pozná druhy dopravy v mieste bydliska, školy
Na pošte	Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí Požiadanie o pomoc Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností	-dokáže poslať s pomocou pohľadnicu, list, balík, podať peňažnú poukážku, spočítať si peniaze -orientuje sa na pošte, zvláda základnú komunikáciu s pracovníkom pošty (požiada o pomoc, potrebnú službu) a platenie
V banke	Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou Osobný účet, platobná karta, bankomat	-s pomocou urobí mesačný rozpočet domácnosti, pod dohľadom hospodári s peniazmi -a rozdeliť peniaze na mesiac s pomocou kalkulačky. -vie, že zvyšné peniaze treba odložiť, sporiť, pozná funkciu banky, vie o možnosti vkladu a výberu peňazí v nej -má informácie o možnosti a významu bankového osobného účtu, o manipulácii s bankomatom a platobnou

	Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností	kartou -orientuje sa v banke, zvláda základnú komunikáciu s pracovníkom banky (požiada o pomoc, potrebnú službu)
Naša vlasť	Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna Prezident Slovenskej republiky Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky	-pozná názov krajiny, v ktorej žije, pozná a rozlíši štátnu vlajku, znak a hymnu SR, pozná meno prezidenta SR -pozná a vymenuje najznámejšie oblasti a mestá SR
Návšteva v ZOO	Zvieratá žijúce u nás Cudzokrajné zvieratá	-pozná, rozlíši a vymenuje najbežnejšie u nás žijúce zvieratá a niektoré cudzokrajné zvieratá -pozná zásady správania sa a bezpečnosti v ZOO
Využívanie voľného času Prázdniny, dovolenka	Návšteva divadelného a filmového predstavenia Spoločenské a športové hry, turistika Striedanie práce a odpočinku Aktívny a pasívny oddych Najznámejšie rekreačné miesta Pohľadnica z dovolenky	-pozná možnosti zmysluplného využitia voľného času, vie, ako sa správať v divadle a kine -zapája sa do jednoduchých spoločenských a športových hier, pozná význam turistiky -strieda prácu s odpočinkom, vie opísať rozdiel medzi aktívnym a pasívnym oddychom -pozná a vymenuje niektoré najznámejšie rekreačné miesta v SR -napíše s pomocou pohľadnicu z dovolenky
Finančná gramotnosť	***Banka, voľný čas a trávenie dovolenky.*** ***Zdravie a choroba – poistenie pri úrazoch, chorobách.*** ***Nakupovanie – náklady, reklamácia.*** ***Služby – porovnávanie služieb, platba.***	***-vie systematicky vyčleniť finančné obnosy na určité produkty, služby*** ***-má informácie o možnostiach poistiť sa pre prípad úrazu, choroby*** ***-porovnáva cenu a kvalitu tovaru*** ***-porovnáva kvalitu a cenu služieb, zaplatiť za ne***

Ciele 9. ročníka:
- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluhe,
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
- vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 10. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Nakupovanie	Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne *Nakupovanie základných potravín* Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín Orientácia medzi regálmi, manipulácia s tovarom pri pokladni. Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky *Nakupovanie základných hygienických potrieb* Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi *Nakupovanie odevov a obuvi* Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie peniazmi a platobnou kartou.	-rozlíši malý obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, pozná spôsob nakupovania v malom obchode, supermarkete, hypermarkete -nakupuje podľa zoznamu, vie vyhľadať cenu, dátum výroby a spotreby, odváži potraviny -orientuje sa medzi regálmi, preloží do nákupnej tašky nakúpený tovar -pomocou kalkulačky vypočíta celkovú cenu za nákup -dokáže si vybrať a nakúpiť základný drogistický tovar -dokáže si vybrať, vyskúšať a kúpiť vhodný odev a obuv -zvláda základnú komunikáciu s predavačkou (požiada o pomoc pri platení tovaru
Služby	Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba Holičstvo, kaderníctvo Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku	-pozná základné služby pre človeka a ich účel -vie si službu objednať (výmenný lístok) a za ňu zaplatiť -dokáže sám udržiavať svoju domácnosť v poriadku, zapája sa do domácich prác
Zdravie a choroba	Pojmy zdravie a choroba Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny Prejavy bežných ochorení. Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých nápojov. Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov Ošetrenie drobných poranení, oboznámenie sa s prvou pomocou pri zlomenine. Sexuálna výchova, intímna hygiena v	-rozpozná stav pohody, zdravia a choroby, pozná spôsoby ochrany zdravia a prevencie pred chorobami -dodržiava zvýšenú hygienu pri kontakte s chorými osobami -vie opísať prejavy bežných detských chorôb -dodržiava liečebný režim počas choroby -pozná niektoré druhy liekov, ich konzistenciu, správne ich užije pod dohľadom dospelej osoby -vie ošetriť sebe alebo iným drobné poranenie

	dospievaní.	-je oboznámený s intímnym životom, hygienou
U lekára	Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár. Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia, preventívna prehliadka u zubného lekára. Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne. Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby. Liečba pacienta v nemocnici – pokoj na lôžku, vyšetrenia s prístrojmi.	-rozlíši zdravotné stredisko, nemocnicu s poliklinikou, pozná ich funkciu -pozná prácu všeobecného a odborného lekára, pozná niektorých odborných lekárov (zubný, kožný, očný, chirurg) -vie, prečo je potrebné poistiť sa v zdravotnej poisťovni, dokáže sa telefonicky alebo pomocou internetu objednať u lekára -pozná bežné detské choroby, ich príznaky -dokáže vybrať lieky na recept a zaplatiť -dokáže pomôcť chorému členovi domácnosti, poskytnúť mu základnú starostlivosť -vie privolať pomoc, pozná dôležité telefónne čísla -správa sa primerane pri návšteve alebo pobyte v nemocnici
Dopravné prostriedky	Druhy a spôsoby dopravy v regióne. Kúpa cestovného lístka, orientácia v cestovnom poriadku, určovanie času Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch	-pozná bežné dopravné prostriedky, druhy a spôsob dopravy v regióne -dokáže si prezrieť a orientovať sa v cestovnom poriadku, dokáže si kúpiť cestovný lístok u vodiča a na stanici -pozná pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku, dodržiava ich
Na pošte	Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí Požiadanie o pomoc Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností	-dokáže poslať s pomocou pohľadnicu, list, balík, podať peňažnú poukážku, spočítať si peniaze -orientuje sa na pošte, zvláda základnú komunikáciu s pracovníkom pošty (požiada o pomoc, potrebnú službu) a platenie
V banke	Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi. Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s	-s pomocou urobí mesačný rozpočet domácnosti, pod dohľadom hospodári s peniazmi -rozdelí peniaze na mesiac s pomocou kalkulačky -vie, že zvyšné peniaze treba

	kalkulačkou Osobný účet, platobná karta, bankomat Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností	odložiť, sporiť, pozná funkciu banky, vie o možnosti vkladu a výberu peňazí v nej -má informácie o možnosti a významu bankového osobného účtu, o manipulácii s bankomatom a platobnou kartou -orientuje sa v banke, zvláda základnú komunikáciu s pracovníkom banky (požiada o pomoc, potrebnú službu)
Naša vlasť	Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna Prezident Slovenskej republiky Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky. Oboznámenia sa s miestnou krajinou: okolité mestá, obce, rieky, prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti.	-pozná názov krajiny, v ktorej žije, pozná a rozlíši štátnu vlajku, znak a hymnu SR, pozná meno prezidenta SR -pozná a vymenuje najznámejšie oblasti a mestá SR -rozpráva o zaujímavostiach v miestnej krajine
Návšteva v ZOO	Zvieratá žijúce u nás Cudzokrajné zvieratá, spôsob ich života. Ochrana zvierat. Správanie ľudí v prírode, bezpečný pohyb a pobyt v prírode, oboznámenie sa s nebezpečenstvom besnoty.	-pozná, rozlíši a vymenuje najbežnejšie u nás žijúce zvieratá a niektoré cudzokrajné zvieratá -pozná zásady správania sa a bezpečnosti v ZOO -vie, ako sa chrániť pred besnotou
Využívanie voľného času Prázdniny, dovolenka	Návšteva divadelného a filmového predstavenia Spoločenské a športové hry, turistika Návšteva múzeí a výstav. Striedanie práce a odpočinku, aktívny a pasívny oddych. Najznámejšie rekreačné oblasti, kúpele v SR. Pohľadnica z dovolenky.	-pozná možnosti zmysluplného využitia voľného času, vie, ako sa správať v divadle a kine -zapája sa do jednoduchých spoločenských a športových hier, pozná význam turistiky -strieda prácu s odpočinkom, vie opísať rozdiel medzi aktívnym a pasívnym oddychom -pozná a vymenuje niektoré najznámejšie rekreačné miesta v SR -napíše s pomocou pohľadnicu z dovolenky
Finančná gramotnosť	***Banka, voľný čas a trávenie dovolenky.*** ***Zdravie a choroba – poistenie pri úrazoch, chorobách.*** ***Nakupovanie – náklady, reklamácia.*** ***Služby – porovnávanie služieb, platba.***	***vie systematicky vyčleniť finančné obnosy na určité produkty, služby*** ***-má informácie o možnostiach poistiť sa pre prípad úrazu, choroby*** ***-porovnáva cenu a kvalitu tovaru*** ***-porovnáva kvalitu a cenu***

		služieb, zaplatiť za ne

Ciele 10. ročníka:
- Získať základné vedomosti o liečivách,
- poznať zásady správania sa v čase choroby,
- vedieť bez/s pomocou ošetriť drobné poranenie,
- poznať symboly štátu a jeho hlavných predstaviteľov,
- poznať prírodné zvláštnosti a kultúrne zaujímavosti svojho regiónu,
- poznať základné pravidlá ochrany prírody,
- poznať vybraných zástupcov cudzokrajných a u nás voľne žijúcich zvierat.

MATEMATIKA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	**Matematika**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote. Na to dbajú aj témy finančnej gramotnosti, ktoré sú zakomponované do jednotlivých ročníkov a tém. Využívajú sa metódy práce s textom, symbolmi, informáciami a čitateľské stratégie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznáva a používa základné pojmy z oblasti matematiky,
- porovnáva vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- používa informácie a vie ich použiť pri riešení jednoduchého daného problému,
- má istú úroveň finančnej gramotnosti,
- uplatňuje základné myšlienkové operácie - porovnávanie, priraďovanie, triedenie,
- rozlišuje geometrické tvary, vie ich prirovnať k predmetom a javom v priestore,
- rozumie inštrukciám, vie hodnotiť svoj pokrok a teší sa z vlastných výsledkov,
- odpovedá na otázky s využitím získaných informácií, uplatňuje fantáziu, predstavivosť.

Osobnostné kompetencie:

- dokáže reagovať primerane,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- uvedomuje si svoje potreby, vie v danej situácií primerane reagovať, vie ovládať svoje emócie, uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakm,
- správa sa kultúrne, ovláda základné pravidlá a normy súvisiace s úpravou zovňajšku človeka.

Sociálne kompetencie:

- určitý čas sústredene počúva,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokázať na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- využíva získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- osvojuje si pravidlá správania sa v skupine, má v nej svoje miesto, vie si budovať vzťahy so spolužiakmi,
- spolupracuje v skupine pri riešení matematických úloh.

Stratégie vyučovania:
Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém.
Výklad učiteľa, demonštrácia učiteľom.
Práca s pracovnými listami, práca s učebnicou, textom, symbolmi, informáciami, čitateľské stratégie.
Zážitkové metódy učenia- hra, metódy tvorivej dramatiky, didaktická hra, tvorivé metódy
Kooperatívne metódy.

Učebné zdroje:
Dostupné učebnice, pracovné listy, predmety dennej potreby, názorný materiál, Hravé počty, didaktické prostriedky, programy IKT.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Matematika v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Porovnávanie	Porovnávanie predmetov podľa množstva, veľkosti, farby a tvaru.	-porovnáva predmety podľa ich vlastností -rozumie daným pojmom
Triedenie	Triedenie predmetov podľa množstva, veľkosti, farby a tvaru.	-triedi predmety podľa ich vlastností -rozumie daným pojmom
Vzťahy	Orientácia vo vzťahoch: všetko – nič, všetci – nikto.	-orientuje sa v pojmoch: všetko – nič, všetci – nikto
Orientácia	Orientácia v priestore. Orientácia vo vzťahoch: dopredu – dozadu, hore – dole, vpravo – vľavo.	-orientuje sa v danom priestore, v pojmoch dopredu – dozadu, hore – dole, vpravo – vľavo
Priraďovanie	Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom.	-priradí k sebe rovnaké predmety, predmety k tomu čo

	Priraďovanie predmetov k tomu čo ich dopĺňa.	ich dopĺňa
Vyhľadávanie	Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.	-vyhľadáva rovnaké obrázky
Skladanie	Skladanie celku z častí.	-skladá celok z častí

Ciele prípravného ročníka:
- Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

Obsah predmetu: Matematika v 1. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodiny týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie	Vlastnosti, množstvo, veľkosť, farba, tvar. Rovinných útvarov- kruh, štvorec	-rozlišuje a porovnáva podľa množstva, veľkosti, tvaru, farby -pozná a porovná kruh, štvorec
Triedenie	Podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov Vlastnosti: okrúhly a hranatý Rovinných útvarov- kruh, štvorec	-triedi predmety podľa daných kritérií -rozlíši okrúhly a hranatý
Vzťahy	všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý. Dopredu- dozadu, hore, dole.	-určuje dané vzťahy
Numerácia čísel 1-2	Číslo 1 Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1. Znázorňovanie čísla 1. Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2. Znázorňovanie čísla 2. Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2.	-vyberá jeden predmet zo skupiny predmetov -pozná číslo 1, priradí správny počet predmetov -prečíta číslicu 1 -napíše číslicu 1 -vie kde sa na číselnom rade nachádza 2 -určí 2 predmety priradí dva predmety k číslu 2 -prečíta číslicu 2 -napíše číslicu 2 -odlíši väčšie číslo od menšieho v danom obore čísel -rozloží číslo dva na prvočinitele
Numerické operácie	Vzťahy väčší, menší, rovná sa. znázorňovanie nerovnosti	-pozná >, <, = a využíva ich

	a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Znaky >, <, =. nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2. Sčitovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčítavanie v obore do 2. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčítavania.	-priradí znak <, > k porovnaniu predmetov -priradí znak <, > k číslam 1,2, a porovná ich -znázorni príklad sčitovania a vypočíta ho -znázorni príklad odčítania a vypočíta ho

Ciele 1. ročníka:

- Rozvíjať schopnosť triediť a priraďovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,
- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 2,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

Obsah predmetu: Matematika v 2. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie a triedenie	Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar a vzťahov veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší. Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník.	-rozumie daným pojmom, uplatňuje ich v praktických úlohách -orientácia v jednoduchých rovinných útvaroch -porovnáva predmety podľa množstva, veľkosti, farby, tvaru
Znaky matematických operácií	+, -, =, <, >,	-pozná a orientuje sa v matematických znamienkach
Čísla 3, 4	Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslam. Čítanie a písanie číslic. Znázorňovanie čísel. Porovnávanie čísel 1, 2, 3 a 4. Sčítanie v obore do 3 a 4. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov	-pozná, číta a zapisuje izolované číslice, priradí predmety k číslam -vykonáva jednoduché operácie sčítania a odčítania, zapisuje príklady -rieši slovné úlohy

	sčítania. Odčítanie v obore do 3 a 4. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Rozklad čísla 2, 3 a 4. Riešenie slovných príkladov.	
Mince ***Finančná gramotnosť***	Mince 1 €, 2 €, počítanie s mincami. ***Nakupovanie***	-pozná dané mince, počíta ich ***-pozná a manipuluje s mincami, poznatky využíva v situačných hrách***

Ciele 2. ročníka:
- Rozvíjať schopnosť triediť predmety podľa určitých kritérií,
- utvárať predstavy o čísle,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 4,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy.

Obsah učiva z predmetu: Matematika v 3. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodiny týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zaraďovanie a triedenie predmetov.	Utvrdzovanie matematických pojmov: veľa- málo, väčší- menší, kratší -dlhší,... Zoraďovanie a triedenie predmetov podľa vlastností. Upevňovanie učiva.	-rozumie daným pojmom - rozlíši predmety podľa určených znakov a následne ich dokáže zoraďovať a triediť -zvláda zoradenie a triedenie predmetov podľa znakov
Triedenie predmetov. Vytváranie skupín predmetov.	Triedenie predmetov podľa vlastností: množstva (viac - menej – nič), podľa veľkosti (vyšší – nižší,...), podľa farieb, tvaru (hranatý, okrúhly, špicatý). Vytváranie skupín predmetov podľa určených znakov. Upevňovanie učiva.	-triedi predmety podľa množstva, veľkosti, farby, tvaru -vytvára podľa určených znakov rovnorodé skupiny predmetov, predmety rozdelí do skupín - porovnáva predmety a rozdelí ich do skupín podľa znakov.
Základné matematické vzťahy.	Osvojenie matematických pojmov a vzťahov: viac – menej, patrí – nepatrí, pred – za, hneď pred – hneď za. Diferenciácia pojmov, vzťahov.	-pozná a chápe uvedené základné matematické vzťahy - urči a usporiada predmety podľa týchto vzťahov - diferencuje pojmy, vzťahy -urči a usporiada predmety podľa vzťahov
Triedenie a porovnávanie	Poznávanie rovinných útvarov	-pozná, rozlíši, pomenuje

rovinných útvarov.	– štvorec, kruh, trojuholník a priraďovanie názvu. Triedenie geometrických tvarov. Zmyslové vnímanie vlastností predmetov (okrúhly a hranatý, špicatý).	štvorec, kruh a trojuholník. -triedi geometrické tvary podľa pokynov -vníma zmyslami predmety a následne ich diferencuje podľa vlastností
Číslo 5. Číselný rad 1-5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu.	Poznávanie čísla 5. Utvrdzovanie číselného radu 1-5. Určovanie čísla 5 v číselnom rade. Vyznačovanie počtu predmetov k číslu 5. Priraďovanie počtu predmetov k číslu 5. Manipulácia s predmetmi.	-rozlíši číslo 5 medzi ostatnými číslami - vymenuje rad čísel 1-5 a určí číslo 5 v číselnom rade -počíta predmety do 5 po jednom. -určí a vyznačí počet predmetov k číslu 5, má predstavu o čísle 5 -určí a priradí počet predmetov k číslu 5, pozná množstvo 5, dokáže vybrať 5 predmetov zo skupiny predmetov -manipuluje s predmetmi
Čítanie a písanie číslice 5.	Písanie číslice 5. Čítanie číslice 5. Precvičovanie písania číslice 5.	-napíše správny tvar číslice 5 -vyhľadá a prečíta číslo 5 medzi číslami -píše dokonalejšie číslicu 5
Znázorňovanie čísla 5.	Znázorňovanie čísla 5 na číselnej osi. Práca s číselnou osou.	-určí a znázorní číslo 5 na číselnej osi -orientuje na číselnej osi
Porovnávanie čísel do 5.	Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znaky <, >, =. Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.	-priradí znak <, >, = k porovnávaným predmetov -priradí znak <, >,= k číslam 1,2,3,4,5, -zapíše znak veľkosti k predmetom -zapíše znak veľkosti k číslam 1,2,3,4,5 -porovnáva predmety a čísla pomocou tvorenia dvojíc
Sčítanie v obore do 5.	Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Sčítanie podľa názoru. Znázorňovanie príkladov sčítania.	-zapíše príklad sčítania v obore do 5 -znázorniť príklad sčítania v obore do 5 -sčíta v obore do 5 pomocou názoru -znázorní príklady sčítania
Odčítanie v obore do 5.	Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Odčítanie podľa názoru. Znázorňovanie príkladov odčítania.	-zapíše príklad odčítania v obore do 5 -znázorní príklad odčítania v obore do 5 -odčíta v obore do 5 pomocou názoru -znázorni príklady odčítania

Rozklad čísla 5.	Rozloženie predmetov podľa priložených číslic. Priradenie čísel k rozloženým predmetom. Doplnenie rozloženého čísla. Zápis rozkladu čísla 5. Zápis znamienka rozkladu ^. Upevňovanie rozkladu pomocou názoru.	-rozloží číslo 5 podľa názoru -doplní chýbajúce číslo v rozklade pomocou názoru -rozloží číslo 5 so zápisom symbolu rozkladu ^ -rozloží čísla pomocou názoru
Riešenie slovných príkladov na sčítanie a odčítanie v obore do 5.	Riešenie jednoduchých praktických slovných úloh z triedy, obchodu, domácnosti, športu,… v obore do 5. Porozumenie slovnej úlohe.	-rozumie zadaniu slovnej úlohy -rieši jednoduché slovné úlohy v obore do 5 pomocou názoru -rozumie slovným úlohám a následne ich rieši
Číslo 0. Číselný rad 0- 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.	Poznávanie čísla 0. Utvrdzovanie číselného radu 0-5. Určovanie čísla 0 v číselnom rade. Vyznačovanie počtu predmetov k číslu 0. Manipulácia s predmetmi.	-rozlíši číslo 0 medzi ostatnými číslami -vymenovať číselný rad 0-5 a určí číslo 0 v číselnom rade -určí a vyznačí počet predmetov k číslu 0, má predstavu o čísle, množstve 0 -manipuluje s predmetmi, a tak má predstavu o množstve a číslach
Čítanie a písanie číslice 0.	Písanie číslice 0. Čítanie číslice 0. Precvičovanie písania číslice 0.	-napíše správny tvar číslice 0 -vyhľadá a prečíta číslicu 0 medzi ostatnými číslicami -píše dokonalejšie číslicu 0
Porovnávanie čísel 0 - 5. Znaky <, >, =.	Porovnávanie čísel 0,1, 2, 3, 4, 5. Znaky <, >, =. Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc.	-priradí znak <, >, = k porovnávaným predmetov. -priradí znak <, >,= k číslam 0,1,2,3,4,5, a porovná ich -zapíše znak veľkosti k predmetom -zapíše znak veľkosti k číslam 0,1,2,3,4,5 -porovnáva predmety a čísla pomocou tvorenia dvojíc
Sčítanie s číslom 0.	Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Sčítanie podľa názoru. Znázorňovanie príkladov sčitovania.	-zapíše príklad sčítania s číslom 0 -znázorní príklad sčítania s číslom 0 -sčíta s číslom 0 s pomocou názoru -znázorní príklady sčítania
Odčítanie s číslom 0.	Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Odčítanie podľa názoru.	-zapíše príklad odčítania s 0 -znázorní príklad odčítania s 0 -odčíta s číslom 0 s pomocou názoru

	Znázorňovanie príkladov odčítania.	-znázorní príklady odčítania
Rozklad čísla v obore do 5.	Rozloženie predmetov podľa priložených číslic. Priradenie čísel k rozloženým predmetom. Doplnenie rozloženého čísla. Zápis rozkladu čísel 1,2,3, 4,5 Zápis znamienka rozkladu ^. Upevňovanie rozkladu pomocou názoru.	-rozloží čísla v obore do 5 podľa názoru -doplní chýbajúce číslo v rozklade pomocou názoru -rozloží čísla v obore do 5 so zápisom symbolu rozkladu ^ -rozkladá čísla pomocou názoru
Riešenie slovných príkladov v obore do 5.	Riešenie jednoduchých praktických slovných úloh z triedy, obchodu, domácnosti, športu,… v obore do 5. Porozumenie slovnej úlohe.	-rozumie zadaniu slovnej úlohy -dokáže riešiť jednoduché slovné úlohy v obore do 5 pomocou názoru -lepšie rozumie slovným úlohám
Príklady sčítania a odčítania v obore do 5.	Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania. Upevňovanie spojov pamäti.	-spamäti sčítava a odčítava v obore do 5 -pomocou utvrdzovania sčítania a odčítania v obore do 5 má upevnené spoje sčítania a odčítania spamäti
Mince 1 €, 2 €, bankovka 5 €, počítanie s mincami. ***Finančná gramotnosť***	Poznanie eura: 1, 2, 5. Manipulácia s eurami. Nakupovanie s eurami. ***Nakupovanie, manipulácia s platidlami***	-pozná hodnotu eura 1, 2, 5 -počíta a manipuluje s eurami 1, 2, 5 -používa peniaze pri nakupovaní, platení ***-pozná a manipuluje s platidlami, poznatky využíva v situačných hrách***

Ciele 3. ročníka:

- Rozvíjať schopnosť porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- utvrdiť si základné geometrické predstavy.

Obsah predmetu: Matematika v 4. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Manipulácia s predmetmi	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstva (viac - menej – nič),	-porovnáva predmety podľa množstva, veľkosti, farby, tvaru -vytvára podľa určených znakov

	podľa veľkosti (vyšší – nižší,...), podľa farieb, tvaru (hranatý, okrúhly, špicatý). Vytváranie skupín predmetov podľa určených znakov. Triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: viac – menej, patrí – nepatrí, pred – za, hneď pred – hneď za.	rovnorodé skupiny predmetov, rozdelí predmety do skupín. -rozumie daným pojmom -rozlíši predmety podľa určených znakov a následne ich zoradí a triedi
Numerácia a počtové výkony v obore do 10	Číslo 6 – 10. Číselný rad 6 – 10. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu6-10. Čítanie a písanie číslic 6-10. Znázorňovanie čísel 6, 7, 8, 9, 10. Porovnávanie čísel do 10. Znaky <, >, =. Rozklad čísla 6-10. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Sčítanie podľa názoru. <u>Sčítanie v obore do 10.</u> Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie <u>Odčítanie v obore do 10.</u> Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Odčítanie podľa názoru. Znázorňovanie príkladov odčítania.	-orientuje sa na číselnej osi, priradí správny počet predmetov k danému číslu -napíše danú číslicu -správne priradí znak rovnosti, nerovnosti na základe praktických úloh -správne rozloží číslo. -má osvojené počtové výkony v obore do 10.
Rovinné útvary, geometrické telesá	Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov – štvorec, kruh, trojuholník a priraďovanie názvu. Poznávanie geometrických telies guľa a kocka.	-pozná, rozlíši, pomenuje štvorec, kruh a trojuholník -pozná, rozlíši, pomenuje geometrické teleso - guľu a kocku
Manipulácia s peniazmi ***Finančná gramotnosť***	Mince 1 €, 2 €, bankovka 5 €, 10 počítanie s mincami. ***Nakupovanie***	-pozná hodnotu eura 1, 2, 5, 10 -počíta a manipuluje s eurami 1, 2, 5, 10 -používa peniaze pri nakupovaní, platení ***-pozná, manipuluje s platidlami, poznatky využíva v situačných hrách***
Pojmy	Oboznámenie sa s pojmami drahý, lacný.	- rozlíši rozdiel medzi pojmami, oboznamuje sa s hodnotou vecí, tovaru dennej spotreby

Ciele 4. ročníka:

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel 6 -10,

- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel 6 – 10,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

Obsah predmetu: Matematika v 5. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Numerácia v obore od 10 do 20.	Číselný rad od 10 do 20 Určovanie počtu predmetov. Priradenie skupiny predmetov k počtu. Čítanie a písanie číslic. Rozklad čísiel v obore do 20.	-pozná číselný rad od 10 do 20 -určí počet predmetov k danému číslu -priradí skupinu predmetov k počtu -číta a píše číslice -dokáže rozklad čísla v obore do 20
Numerické operácie v obore od 10 do 20.	Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčítania a odčítania v obore do 20. Riešenie jednoduchých slovných úloh.	-usporiada, porovná číslice -sčíta, odčíta v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru -zapíše príklady sčitovania a odčítavania v obore do 20 -rieši jednoduché slovné úlohy
Rovinné útvary	Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník. Valec – priraďovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.	-pomenúva a triedi rovinné útvary: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník -valec priradí k názvu, triedi a spoznáva valec medzi predmetmi každodenného života
Finančná gramotnosť	***Manipulácia s peniazmi-náklady, hospodárenie v domácnosti Osobný finančný plán Nakupovanie (situačné hry)***	***-pozná jednotlivé mince a bankovky -v rámci situačných hier vie správne uplatniť ich hodnotu -vie vytvoriť jednoduchý finančný plán na určité obdobie s pomocou***

Ciele 5. ročníka:
– Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
– osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 (bez prechodu cez desiatku),
– osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
– využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Obsah predmetu: Matematika v 6. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**

		/žiak/
Numerácia v obore prirodzených čísel do 100.	Počítanie po desiatkach do 100. Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich. Čítanie a písanie číslic. Usporiadanie čísel, číselná os. Porovnávanie desiatok, zápis pomocou znakov >, <, =.	-počíta po 10 do 100 a opačne -po 10 napočíta počet daných predmetov -orientuje sa na číselnej osi, -zoradí čísla do 10 na číselnej osi za sebou -porovnáva a zapisuje znak porovnania medzi desiatkami
Manipulácia s peniazmi.	Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €. Osvojovanie pojmov drahší – lacnejší.	-pozná euro mince a bankovky, narába s nimi -pozná cenu tovaru a rozlišuje pojmy lacnejší a drahší
Obor čísel do 20	Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.	-rozloží hodnotu druhého sčítanca do 10 a nad desiatku pomocou názoru aj rozkladom čísel -rieši jednoduché slovné úlohy so správnym zápisom výpočtu
Určovanie času	Určovanie času celých hodín na číselnom ciferníku.	-určí celú hodinu podľa veľkej a malej ručičky na hodinách
Meranie	Praktické meranie dĺžky v metroch. Praktické meranie objemu v litroch.	-pozná základné jednotky merania – meter, liter -meria metrom základné dĺžky triedy, chodby, koberca, meria objem tekutín základnou jednotkou objemu
Geometrické tvary	Modelovanie a kreslenie z geometrických tvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh) priamych a krivých čiar.	-pomenováva dané geometrické tvary, vymodeluje, narysuje a rozlíši krivú a rovnú čiaru, používa pravítko pri rysovaní rovných čiar
Finančná gramotnosť	***Manipulácia s peniazmi-náklady, hospodárenie v domácnosti Osobný finančný plán Nakupovanie (situačné hry)***	***pozná jednotlivé mince a bankovky -v rámci situačných hier vie správne uplatniť ich hodnotu -vie vytvoriť jednoduchý finančný plán na určité obdobie s pomocou***

Ciele 6. ročníka:
– Osvojiť si numeráciu v obore prirodzených čísel do 100 počítaním po desiatkach,
– osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20 s prechodom cez základ,
– osvojiť si manipuláciu s peniazmi a s nimi súvisiace pojmy,
– vedieť určovať čas na celé hodiny,
– vedieť prakticky merať na metre a litre.

Obsah predmetu: Matematika v 7. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodiny týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Numerácia v obore do 100 Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ Manipulácia s peniazmi Pojmy polovica, štvrtina	Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100. Čítanie a písanie čísel do 100. Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10. Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €. Počítanie s kalkulačkou. Praktické oboznamovanie sa s pojmami polovica, štvrtina na predmetoch a kresbách. Počtový zápis **½, ¼.** Určovanie času na polhodiny.	-počíta po desiatkach v obore do 100 -číta a píše čísla v obore do 100 - vymenuje klesajúci a stúpajúci číselný rad v obore do 100 -doplní čísla v číselnom rade - pozná násobky čísla 10 v obore do 100 -sčíta a odčíta násobky čísla 10 -vie čo je sčítanie a odčítanie -má utvrdené počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ -pozná mince 1 €, 2€ a bankovky 5€, 10€, 20€, 50 € -počíta s mincami a bankovkami -využíva počítanie minci a bankoviek v bežnom živote -počíta s kalkulačkou -praktický sa oboznámi s pojmami polovica, štvrtina na predmetoch využívaných bežne v praxi, v živote, ako aj na kresbách -urobí počtový zápis ½ a ¼ -správne určí čas nielen na hodiny, ale aj na polhodiny
Jednotky dĺžky Rovinné obrazce Kocka	Dĺžkové miery 1m a 1 cm. Rysovanie čiar, meranie na cm. Precvičovanie poznávania rovinných obrazcov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh). Poznávanie geometrických telies medzi predmetmi každodenného života : kocka.	- pozná dĺžkové miery 1 m a 1 cm - miery správne rozlíši na predmetoch dennej potreby - rysuje čiary, meria ich na cm - rozlíši rovinné obrazce trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh - poznáva nové geometrické teleso - kocku - rozlíši kocku medzi predmetmi každodenného života
Finančná gramotnosť	***Manipulácia s peniazmi- náklady, hospodárenie v domácnosti Osobný finančný plán Nakupovanie (situačné hry)***	***pozná jednotlivé mince a bankovky - v rámci situačných hier vie správne uplatniť ich hodnotu -vie vytvoriť jednoduchý finančný plán na určité obdobie s pomocou***

Ciele 7. ročníka:
- Utvrdiť počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,

- utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
- vedieť vymenovať stúpajúci a klesajúci číselný rad a doplniť čísla v číselnom rade,
- pri písaní čísel rozvíjať vytrvalosť a húževnatosť,
- vedieť rozlíšiť geometrické tvary trojuholník, štvorec, obdĺžnik, kruh,
- vedieť určovať čas na polhodiny.

Obsah predmetu: Matematika v 8. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Numerácia v obore do 100.	Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100. Čítanie a písanie čísel do 100.	-počíta po desiatkach v obore do 100, -číta a píše čísla v obore do 100, -vymenuje klesajúci a stúpajúci číselný rad v obore do 100
	Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10.	-doplní čísla v číselnom rade -pozná násobky čísla 10 v obore do 100
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10.	Pričítanie jednociferného čísla k dvojcifernému číslu bez prechodu cez základ 10 v obore do 100. Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100. Opakovanie a utvrdenie sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ.	-sčíta a odčíta násobky čísla 10 -sčíta jednociferné číslo s dvojciferným bez prechodu cez základ v obore do 100 -odčíta jednociferné číslo od dvojciferného bez prechodu cez základ v obore do 100 -vie čo je sčítanie a odčítanie -má utvrdené počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ
Manipulácia s peniazmi.	Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €.	-pozná mince 1 €, 2€ a bankovky 5€, 10€, 20€, 50 €, 100 € -počíta s mincami a bankovkami,
Počítanie s kalkulačkou.	Počítanie s kalkulačkou.	-využíva počítanie minci a bankoviek v bežnom živote
Pojmy .	Pojmy 1 kus, 1 pár.	-počíta s kalkulačkou, zvláda na nej naučené číselné operácie -rozlišuje rozdiel medzi pojmami 1 kus, 1 pár, prostredníctvom názorných pomôcok utvorí pár a tak určí, či je číslo párne alebo nepárne
Určovanie času.	Určovanie času na polhodiny.	-správne určí čas nielen na hodiny, ale aj na polhodiny
Jednotky dĺžky	Dĺžkové miery 1m a 1 cm.	-pozná dĺžkové miery 1 m a 1 cm -miery správne rozlíši na predmetoch dennej potreby
	Rysovanie čiar, meranie dĺžky.	-rysuje čiary, meria ich dĺžku v cm, -správne manipuluje s rysovacími

Jednotka hmotnosti. Jednotka objemu.	Jednotka hmotnosti 1 kg, váženie na kilogramy. Jednotka objemu 1 l, meranie objemu na litre	a meracími pomôckami /pravítko, meter, ceruza/ -chápe pojmu hmotnosť, objem, -pozná základné jednotky hmotnosti, objemu, -je oboznámený so základnými meracími pomôckami prostredníctvom praktických meraní
Finančná gramotnosť	***Manipulácia s peniazmi-náklady, hospodárenie v domácnosti Osobný finančný plán Nakupovanie (situačné hry)***	***pozná jednotlivé mince a bankovky - v rámci situačných hier vie správne uplatniť ich hodnotu -vie vytvoriť jednoduchý finančný plán na určité obdobie s pomocou***

Ciele 8. ročníka:

- Utvrdiť počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 20 s prechodom cez základ,
- utvrdiť súvislosti medzi sčítaním a odčítaním,
- vedieť pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 bez prechodu cez základ 10,
- vedieť prakticky rozlíšiť pár a kus,
- vedieť určovať čas na polhodiny,
- poznať meracie prostriedky dĺžky, hmotnosti, objemu.

<u>Obsah predmetu: Matematika v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Numerácia v obore do 100.	Počítanie po jednotkách, desiatkach do 100, číselný rad do 100. Čítanie a písanie čísel do 100. Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Pričítanie jednociferného čísla k dvojcifernému číslu bez prechodu cez základ 10 v obore do 100. Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100. Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla v obore do 100 s prechodom cez základ 10/alebo s pomocou kalkulačky/	-počíta po jednotkách, desiatkach v obore do 100 -číta a píše čísla v obore do 100 -vymenuje klesajúci a stúpajúci číselný rad v obore do 100 -doplní čísla v číselnom rade -pozná násobky čísla 10 v obore do 100 -sčíta a odčíta násobky čísla 10 -sčíta jednociferné číslo s dvojciferným bez prechodu cez základ v obore do 100 -odčíta jednociferné číslo od dvojciferného bez prechodu cez základ v obore do 100 -vie čo je sčítanie a odčítanie -má utvrdené počtové výkony sčítania a odčítania v obore do 100 s prechodom cez základ 10 s možnosťou počítania s kalkulačkou

Manipulácia s peniazmi. Počítanie s kalkulačkou. Pojmy. Určovanie času.	Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €. Počítanie s kalkulačkou pro praktických úlohách. Pojmy 1 kus, 1 pár. Pojmy párne a nepárne číslo. Určovanie času na celé hodiny a polhodiny.	-pozná mince 1 €, 2€ a bankovky 5€, 10€, 20€, 50 €, 100 € -počíta s mincami a bankovkami -používa ich v bežnom živote -počíta s kalkulačkou, zvláda na nej naučené číselné operácie -rozlišuje rozdiel medzi pojmami 1 kus, 1 pár, prostredníctvom názorných pomôcok utvorí pár a tak určí, či je číslo párne alebo nepárne -správne určí čas nielen na hodiny, ale aj na polhodiny -pomenuje merací prostriedok času
Jednotky dĺžky Jednotka hmotnosti. Jednotka objemu.	Dĺžkové miery 1m a 1 cm. Rysovanie čiar, meranie dĺžky. Jednotka hmotnosti 1 kg, váženie na kilogramy. Jednotka objemu 1 l, meranie objemu na litre Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom.	-pozná dĺžkové miery 1 m a 1 cm -správne ich rozlíši na predmetoch dennej potreby -rysuje čiary, meria ich dĺžku v cm -správne manipuluje s rysovacími a meracími pomôckami /pravítko, meter, ceruza/ -chápe pojmu hmotnosť, objem -pozná základné jednotky hmotnosti, objemu -je oboznámený so základnými meracími pomôckami prostredníctvom praktických meraní -pomocou praktických cvičení rozdelí daný počet predmetov na polovicu, štvrtinu, tretinu -dané pojmy zapíše 1/2,1/4,1/3
Finančná gramotnosť	***Manipulácia s peniazmi-náklady, hospodárenie v domácnosti Osobný finančný plán Nakupovanie (situačné hry)***	***-pozná jednotlivé mince a bankovky -v rámci situačných hier vie správne uplatniť ich hodnotu -vie vytvoriť jednoduchý finančný plán na určité obdobie s pomocou***

Ciele 9. ročníka:
- Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky,
- vedieť určovať čas.

<u>Obsah predmetu: Matematika v 10. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy

		/žiak/
Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla	Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla v obore do 100 s prechodom cez 10 Počítanie s kalkulačkou.	-sčíta jednociferné číslo s dvojciferným s prechodom cez základ v obore do 100 -odčíta jednociferné číslo od dvojciferného s prechodom cez základ v obore do 100 -ovláda počítanie na kalkulačke
Numerácia do 1 000	Počítanie po stovkách, čítanie a písanie číslic, usporiadanie čísel, číselná os, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >. Sčítanie a odčítanie násobkov 100 v obore do 1 000. Riešenie praktických príkladov a jednoduchých slovných úloh z praxe.	-počíta po stovkách, v obore do 1000 -číta a píše čísla v obore do 1000 -vymenuje klesajúci a stúpajúci číselný rad v obore do 1000 -doplní čísla v číselnom rade -pozná násobky čísla 100 v obore do 1000
Poznávanie ďalšej jednotiek dĺžky	Dĺžkové miery 1mm a 1 km, a ich využitie v praxi.	-pozná dĺžkové miery 1 mm a 1 km, správne ich rozlíši na predmetoch dennej potreby
Poznávanie ďalšej jednotiek hmotnosti	Jednotka hmotnosti 1g, 1t a ich využitie v praxi.	-chápe pojem hmotnosť -pozná základné jednotky hmotnosti, objemu -oboznámi sa so základnými meracími pomôckami prostredníctvom praktických meraní -pozná jednotky hmotmosti1g, 1t, správne ich rozlíši
Poznávanie ďalšej jednotky času	Určovanie času na minúty a ich využitie v praxi. Čítanie digitálneho zápisu času.	-správne určí čas nielen na hodiny, ale aj na minúty, -pomenováva merací prostriedok času
Počtové výkony s peniazmi.	Počítanie s mincami 1 €, 2 € a bankovkami 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €.	-pozná mince 1 €, 2€ a bankovky 5€, 10€, 20€, 50 €, 100 € -počíta s mincami a bankovkami, -používa v bežnom živote
Upevnenie geometrického učiva o rovinných a priestorových útvaroch.	Upevňovanie geometrických tvarov	-správne manipuluje s rysovacími a meracími pomôckami /pravítko, meter, ceruza/, pozná geometrické tvary
Finančná gramotnosť	***Manipulácia s peniazmi-náklady, hospodárenie v domácnosti Osobný finančný plán Nakupovanie (situačné hry)***	***-pozná jednotlivé mince a bankovky -v rámci situačných hier vie správne uplatniť ich hodnotu -vie vytvoriť jednoduchý finančný plán na určité obdobie s pomocou***

Ciele 10. ročníka:

- Vedieť čítať a písať čísla v obore do 100,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť počítať do 1000 po stovkách,
- vedieť používať jednoduchú kalkulačku pri výpočtoch v obore do 1000,
- poznať základné jednotky dĺžky, hmotnosti, objemu a času,
- zvládnuť počtové výkony s peniazmi.

INFORMATICKÁ VÝCHOVA

PRE 7., 8., 9., 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	**Informatická výchova**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným stupňom* **mentálneho postihnutia.**

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- vie používať informácie a pracovať s nimi,
- správne používa informačné a komunikačné technológie,
- rieši problémy – zvažuje správne riešenia, skúša riešenia, vyberá možné riešenia,
- rozvíja kritické myslenie – prehodnocuje fakty, dokáže vyjadriť svoj názor a diskutovať o ňom,
- využíva kreativitu – dokáže opakovať celý proces diferencovaným spôsobom toľkokrát, koľko je potrebné na dosiahnutie cieľa. Dokáže vybrať možnosti alebo čiastočné riešenia,
- vie učiť sa učiť - hodnotí získané vedomosti, spracúva ich a zaraďuje do obsahu vedomosti. Vie si osvojiť efektívne pracovné metódy – dokáže pri práci použiť vhodné / primerané zdroje, objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce.

Osobnostné kompetencie:

- vytvára si vlastnú identitu a uvedomovať si ju – dokáže si uvedomiť svoje potreby, reaguje primerane situácií, dôveruje si a využíva svoje možnosti,
- má chuť poznávať a byť zvedavý. Správne prejavuje a zvláda emócie.

Sociálne kompetencie:

- spolupracuje s druhými,
- podporuje tímovú snahu, oceňuje schopnosti druhých ľudí, čerpá poučenie z toho, čo si druhí myslia, hovoria a robia,
- kooperatívne riešiť problémy a konflikty.

Stratégie vyučovania:
Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Napríklad edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méďa – farby a tvary, Méďa a obrázky, Méďa počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaška Tomáša a iné.
Metódy práce:
Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém.
Výklad učiteľa, demonštrácia učiteľom.
Priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor.
Práca s pracovnými listami, práca s učebnicou, textom, symbolmi, informáciami, dátami, čitateľské stratégie.
Samostatná práca žiakov s počítačom – ovládanie PC.
Samostatná práca žiakov s textovým editorom.
Samostatná práca žiakov s grafickým editorom.
Hra, stimulácia, kooperatívne metódy.

Učebné zdroje:
Na vzdelávanie budeme používať učebnice, ktoré schválilo MŠ SR pre ZŠ a obsahujú schvaľovaciu doložku. Vyučujúci môžu používať aj doplnkové texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona. Pracovné listy spracované učiteľom.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Informatická výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Oboznámenie sa s počítačom	Poznávanie / pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice a myši samostatne, alebo s pomocou.	-vie z akých základných časti sa skladá počítačová zostava. -ovláda klávesnicu, myš.
Ovládanie jednoduchej hry	Pustenie, ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.	-spustí samostatne alebo s pomocou hru, ukončí hru.
Práca v jednoduchom grafickom editore pre	Kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu -	-orientuje sa v jednoduchom grafickom editore.

deti	kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.	-zdokonaľuje si jemnú motoriku pomocou kreslenia. -nájde a využije nástroje editora pri kreslení.
Práca s edukačným programom	Práca s edukačným programom na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, koordinácie pohybov, na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.	-ovláda a pracuje s edukačnými programami pre ostatné predmety. -využíva IKT na dorozumievanie.

Ciele 7. ročníka:
- Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

Obsah predmetu Informatická výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Oboznámenie sa s počítačom	Poznanie a pomenovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš) Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.	-vie z akých základných časti sa skladá počítačová zostava. -ovláda klávesnicu, myš, využíva pri tom edukačné programy primerané schopnostiam žiakov.
Ovládanie jednoduchej hry	Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.	-spustí hru, samostatne pracuje podľa pokynov učiteľa, ukončí hru.
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti	Kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu Kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora.	-orientuje sa v jednoduchom grafickom editore. -zdokonaľuje si jemnú motoriku pomocou kreslenia. -nájde a využije nástroje editora pri kreslení.
Práca s edukačným programom	Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.	-ovláda a pracuje s edukačnými programami pre ostatné predmety. -využíva IKT na dorozumievanie.

Ciele 8. ročníka:
- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť samostatne zapnúť/ vypnúť počítač,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom.

Obsah predmetu Informatická výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Práca s počítačom	Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou. Poznávanie tlačiarne a jej funkcie.	-pracuje pomocou klávesnice, manipuluje s myškou. -vymenuje funkcie tlačiarne, ovláda tlačiareň samostatne alebo s pomocou.
Ovládanie jednoduchej hry	Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.	-spustí hru, orientuje sa v hre, ukončí hru.
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti	Kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu – používanie nástroja výplň a výber farby, tvary. Kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora – používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka	-pri práci v grafickom editore využíva nástroje. -otočí a zmení veľkosť obrázkov.
Práca v textovom editore	Orientácia na klávesnici v poli písmen a číslic, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.	-orientuje sa na klávesnici, opíše funkciu klávesnice Enter a Backspace, využíva ich v praxi.
Práca s edukačným programom	Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.	-ovláda a pracuje s edukačnými programami pre ostatné predmety. -využíva IKT na dorozumievanie.

Ciele 9. ročníka:
- Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.

Obsah predmetu Informatická výchova v 10. ročníku
Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Ovládanie klávesnice a myši. Tlačiareň a jej funkcie	Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou. Poznávanie tlačiarne a jej funkcie.	-používa vybrané klávesy a pozná ich funkcie. -správne manipuluje s myšou. -pozná funkciu tlačiarne, vie daný text vytlačiť samostatne alebo s pomocou.
Ovládanie jednoduchej hry	Pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.	-samostatne alebo s pomocou spustí hru, dodržiava jednotlivé kroky pri hre, rešpektuje pokyny, nápovede, samostatne alebo s pomocou ukončí hru.
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti	Kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu – používanie nástroja výplň a výber farby, tvary, veľkosť čiary. Kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora – používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka, prilepenie	-rieši jednoduché zadania v detskom grafickom prostredí (kreslenie obrázkov). -ukladá informácie do súborov a otvorí dané súbory.
Práca v textovom editore	Orientácia na klávesnici v poli písmen a číslic, poznávanie funkcie klávesov Shift, Enter, Backspace a Escape.	-pracuje s jednoduchým upraveným textovým editorom, vyhľadá a správne stlačí písmená, napíše pomocou klávesnice jednoduché slová, vymaže písmeno, slovo, uloží vytvorený súbor. -používa vybrané klávesy a pozná ich funkcie.
Komunikácia prostredníctvom IKT	Detské webové stránky (obrázky, rozprávky, detské filmy, hudba)	-podľa pokynov učiteľa vyhľadá webové stránky. -dodržiava pravidlá pri práci s internetom, má znalosti ohľadom možných nástrah.
Práca s edukačným programom	Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.	-pracuje s edukačnými programami primeranými pre túto skupinu žiakov. -ovláda a pracuje s edukačnými programami pre ostatné predmety. -využíva IKT na dorozumievanie.

Ciele 10. ročníka:
- Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov,
- vedieť pracovať v textovom editore s pomocou.

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a svet práce	**Pracovné vyučovanie**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	4	4	4	4	4	4	4	5	4,5	4,5	4,5
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	1	1	1	1,5	1,5	1,5
Počet hodín spolu	4	4	4	4	4	5	5	6	6	6	6

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom pred profesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – **ž**iaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- orientuje sa v priestore, čase a vlastnej osobe,
- dokáže sa sústrediť na jednu činnosť,
- vie reagovať na jednoduchý pokyn,

- je samostatný pri sebaobslužných činnostiach,
- vie pomenovať pracovné nástroje,
- porovnáva a objavuje vzťahy medzi predmetmi javmi,
- vie si predstaviť ako postupovať ďalej podľa nápovedných obrázkov,
- vie samostatne pracovať podľa priloženého návodu alebo postupu,
- chápe význam potreby ochraňovať prírodu a starať sa o rastliny,
- vie používať získané informácie v bežnom živote,
- správne a vhodne zareaguje v rôznych situáciách,
- dokáže využiť svoju kreativitu, skúša nové nápady,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody.

Osobnostné kompetencie:

- uvedomuje si seba, svoje potreby,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
- dokáže udržiavať vo svojom najbližšom okolí primeraný poriadok podľa pokynov,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody,
- dokáže spontánne vyjadrovať emócie, reagovať primerane,
- má osvojené hygienické návyky a vie ich uplatniť v bežnom živote,
- správa sa kultúrne, ovláda základné pravidlá a normy súvisiace s úpravou zovňajšku človeka.

Sociálne kompetencie:

- dokáže určitý čas sústredene počúvať,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- postupne si osvojuje pravidlá správania sa v skupine,
- vie prispôsobiť svoje správanie, akceptuje druhých ľudí,
- je schopný odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy,
- dokáže pracovať samostatne alebo individuálnym prístupom,
- dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe v skupine,
- vie rozoznať problém alebo konflikt v medziľudských vzťahoch,
- dokáže sa dopracovať ku konštruktívnemu riešeniu problému alebo konfliktu,
- má úctu k živým a neživým súčastiam prírody, aktívne ich poznáva a ochraňuje.

Stratégie vyučovania:

Motivačné metódy
Fixačné metódy
Demonštračné metódy
Práca vo dvojiciach, skupinová práca
Projektové vyučovanie
Didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť
Práca s výukovými programami PC
Praktické cvičenia

Učebné zdroje:

Na vzdelávanie budú použité pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok a odborné učebne, využívanie IKT a interaktívnej tabule.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena – používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie vreckovky, WC (splachovanie), toaletného papiera. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu s pomocou. Základné návyky pri stravovaní. Používanie rúk pri jedle.	-používa hygienické potreby a WC, zvláda činnosti pri obliekaní a obúvaní -osvojí si základné návyky pri stravovaní
Práce v domácnosti	Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Utieranie prachu s pomocou. Zvládnutie výmeny uterákov s pomocou Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Púšťanie vody – páková batéria, kohútik. Používanie štipcov na bielizeň s pomocou. Primerané používanie predmetov, hračiek. Oboznámenie sa so zariadením kuchyne. Rozlíšenie potravín od iných predmetov s pomocou. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou. Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu. Základy bezpečnosti v kuchyni.	-odkladá predmety a odev na určené miesto -zvláda s pomocou jednoduché práce v domácnosti -dodržiava základy bezpečnosti v kuchyni, s pomocou rozlišuje potraviny od iných predmetov a vie, ktoré potraviny patria do chladničky
Práce v dielni	Práce s drobným materiálom - Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína. - Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru. - Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie. Práce s papierom - Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie	-zvláda jednoduché činnosti s rôznymi materiálmi: papierom, textilom, drevom, plastelínou s pomocou

	základných vlastností papiera. - Obkresľovanie a vyfarbovanie papierovej makety. Montážne a demontážne práce - Navliekanie drobných predmetov: korále, krúžky a pod. . - Manipulovanie s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba. - Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku. - Práce so stavebnicami podľa výberu žiaka. - Skladanie jednoduchého puzzle.	-montuje a demontuje rozličné dielce, stavebnice jednoduché puzzle s pomocou
Pestovateľské práce	Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou. Oboznámenie sa so záhradným náradím: hrable. Hrabanie lístia s pomocou.	-stará sa o izbové kvety a rastliny na pozemku, používa hrable s pomocou

Ciele prípravného ročníka:
– Uvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozlišovať rôzne materiály,
– utvárať schopnosť adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 1. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena, nácvik potrebných činností a postupov. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu, patentiek s pomocou. Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich. Používanie lyžice pri jedle.	-vysvetlí pojem osobná hygiena, čistota tela, odevu a prostredia, -správne používa hygienické potreby -dodržiava aj ďalšie hygienické návyky počas dňa -oblečie sa , vyzlečie, obuje, vyzuje -stoluje, správne drží príbor

Práce v domácnosti	Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Utieranie prachu s pomocou. Vynášanie odpadkov s pomocou. Vedieť vymeniť uterák. Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Púšťanie vody – páková batéria, kohútik. Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek. Oboznámenie sa so zariadením kuchyne. Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou. Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu.- Odkladanie špinavého riadu zo stola. Základy bezpečnosti v kuchyni.	-udržiava poriadok -otvára, zatvára dvere, okná, zásuvky, rozsvieti, zhasne -používa a šetrí teplú a studenú vodu -funkčne používa hračky a bežné predmety -rozlíši potraviny -šetrí s elektrinou -obslúži sa a správa sa pri jedle
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom:* Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru. Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie. Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky. Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov. Viazanie uzlov. *Práce s papierom:* Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera. Nalepovanie samolepiek. *Montážne a demontážne práce:* Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné. Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek. Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné. Skladanie jednoduchého puzzle.	-poznáva hmatom rôzne druhy materiálov, triedi, porovnáva ich -manipuluje s predmetmi -namotáva vlnu, strihá, viaže uzly -trhá, krčí, lepí, vyfarbuje papier -obkreslí jednoduchý tvar podľa šablóny -nalepuje samolepky -navlieka predmety -manipulije s kockami -skrutkuje -poskladá jednotlivé časti stavebnice do celku
Pestovateľské	Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na	-rozdelí rastliny na

práce	pozemku s pomocou. Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín. Práca so záhradným náradím: hrable. Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.	úžitkové a okrasné, postará sa o rastliny, pozoruje klíčenie rastlín -pracuje s náradím -zbiera plody

Ciele 1. ročníka:
– Utvárať základné hygienické návyky a seba obslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozlišovať rôzne materiály.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 2. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena - umývanie rúk a tváre, nácvik alebo utvrdenie správneho postupu, používanie mydla a uteráka. Používanie vreckovky a hrebeňa. Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, následná hygiena rúk - samostatne alebo s pomocou. Vyzliekanie a obliekanie odevu. Vytváranie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, háčikov a patentiek. Obúvanie a vyzúvanie samostatne alebo s pomocou, rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie pomocou suchých zipsov. Stolovanie v triede - hygiena stolovania, používanie obrúska, malej lyžičky. Sebaobsluha pri desiatovaní. Stolovanie v školskej jedálni – používanie taniera a lyžice. Používanie vidličky a noža s pomocou (závisí od individuálnej schopnosti žiaka).	-vysvetlí pojem osobná hygiena, čistota tela, odevu a prostredia -zautomatizuje sebaobslužné činnosti -dodržiava aj ďalšie hygienické návyky počas dňa -správne stoluje, používa príbor
Práce v domácnosti	Samostatné odkladanie predmetov v triede na určené miesto. Samostatné odkladanie odevu a obuvi v šatni. Čistenie topánok od prachu. Utieranie prachu z lavíc, parapetných dosiek, utieranie tabule.	-udržiava poriadok pri práci v triede

	Nácvik zametania smetí z podlahy pomocou malej metličky a lopatky. Vynášanie odpadkov z koša do smetnej nádoby s pomocou. Upevňujeme zručnosti pri púšťaní a zastavovaní vody podľa individuálnych schopností žiakov. Odkladanie riadu na určené miesto. Pomenovanie základného riadu. Základy stolovania – nácvik jednoduchého prestierania.	-používa a šetrí teplú a studenú vodu -prestrie stôl k obedu, vhodne sa správa pri jedle
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom:* - Poznávanie a triedenie drobného materiálu (prírodniny, kamienky, korálky) podľa veľkosti, farby a tvaru. -Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob podľa pokynov. - Manipulácia s drobným materiálom: skladanie mozaiky vkladaním, napichávaním, nalepovaním. -Navliekanie korálok rovnakej farby alebo veľkosti. - Namotávanie vlny na cievku, splietanie vlny a špagátov, nácvik viazania uzla, mašličky. *Práce s papierom:* - Poznávanie základných vlastností papiera: hrúbka, povrch. - Porovnávanie vlastností papiera. - Trhanie, krčenie, nalepovanie, skladanie a strihanie papiera. Práca s nožnicami. *Montážne a demontážne práce:* -Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. -Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie. -Skladanie jednoduchého puzzle, domina, mozaiky. -Cvičenie motoriky, pozornosti, presnosti.	-hmatom poznáva rôzne druhy materiálov, verbálne ich pomenuje -triedi predmety podľa farby, tvaru, skupín -manipuluje s predmetmi -navlieka korále, namotáva vlnu, uviaže šnúrky na topánkach -trhá, krčí, nalepuje, skladá, strihá papier -vystrihne jednoduché obrázky z papiera, nalepí jednoduchý tvar podľa šablóny -skladá jednotlivé časti stavebnice do celku, pracuje podľa predlohy, rozpráva o obraze
Pestovateľské práce	Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov od prachu, odstraňovanie odumretých častí rastlín. Práca so záhradným náradím – hrable, motyka. Hrabanie lístia. Sadenie, klíčenie, rast rastlín – tráva, hrach, fazuľa (do črepníkov). Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.	-polieva kvety, čistí listy od prachu, sprchuje rastliny -pracuje so záhradným náradím -dokončí začatú prácu

Ciele 2. ročníka:
- Utvárať a upevňovať základné hygienické návyky,
- utvárať a upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,

- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať schopnosť verbalizovať danú činnosť,
-osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 3. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP : 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena – utvrdenie postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky. Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne. Vyzliekanie a obliekanie odevov,bielizne- utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov. Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov. Stolovanie v triede a v školskej jedálni-sebaobsluha pri jedení, vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža. (Úroveň dosiahnutia zručnosti závisí od individuálnej schopnosti žiaka.)	-využíva osobnú hygienu, čistotu tela, odevu a prostredia v ktorom žije -dodržiava aj ďalšie hygienické návyky počas dňa - samostatne sa oblečie a vyzlečie -zapína a odopína gombíky -používa zips a upevní opasok - samostatne sa obuje a vyzuje -zvládne stolovanie, základné požiadavky na stolovanie - používa príbor, pozná jednotlivé prostriedky na jedenie
Práce v domácnosti	Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška. Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule. Vytváranie zručnosti pri zametaní podlahy metličkou a lopatkou. Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby. Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni. Odomykanie a zamykanie dverí. Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej nádoby.	- udržuje poriadok pri práci a osobných vecí -používa utierku, metličku, lopatku, smetný kôš vysype -samostatne odloží veci -odomyká a zamyká dvere -pozná základný riad a odloží ho na určené miesto

	Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní.	-prestrie stôl k obedu, správa sa pri jedle
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom* Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie a roztriedenie materiálu do rôznych nádob, škatúľ a zásuviek podľa pokynov. Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov. Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov. Strihanie povrázkov, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky. Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov. Využívanie IKT. *Práce s papierom* Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba. Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky). Využívanie IKT. Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami. *Montážne a demontážne práce* Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy). Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc. Zostavovanie tvarov zo špajdlí, tyčiek, drievok. Využívanie IKT.	-hmatom pozná a triedi rôzne druhy materiálov -triedi predmety podľa farby, tvaru, skupín -triedi podľa pokynov -vytvorí jednoduchú mozaiku -manuálna zručnosť pri práci, navlieka, namotáva -pracuje s nožnicami. -uviaže šnúrky na topánkach -rozozná povrch papiera -prekladá, skladá, vystrihuje papier -nalepí jednoduchý tvar podľa šablóny, mozaiky. - využíva odtláčanie na papier -poskladá jednotlivé časti stavebnice do celku -rozloží, skrutkuje, skladá -pracuje podľa predlohy
Pestovateľské práce	Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka. Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone. Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín (tráva, fazuľa, hrach, obilie).	-polieva kvety v triede, očistí listy od prachu -poleje hriadky na školskom záhone -rozoznáva rastliny a pozoruje -ošetrí trávnik, používa

	Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla. Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku. Hrabanie lístia. Zbieranie plodov - gaštana, duba, buka, šípok, šišiek. Využívanie IKT.	hrable, motyku -dokonči začatú prácu -rozozná plody jesene

Ciele 3. ročníka:
- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- utvárať základné manuálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 4. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 vyučovacích hodín

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena: - (opakovanie všetkých činností, ktoré si žiaci osvojovali v predchádzajúcich ročníkoch) čistenie zubov. Skladanie odevov na určené miesto - vešanie na vešiak, odstraňovanie prachu z odevov prášením. Zvyšovanie samostatnosti pri obúvaní a vyzúvaní, čistenie topánok od prachu. Stolovanie - v triede , v školskej jedálni, zdokonaľovanie sa v stolovaní, používaní príboru, servítky. (Úroveň dosiahnutia zručnosti závisí od individuálnej schopnosti žiaka.)	-využíva osobnú hygienu, čistotu tela, odevu a prostredia v ktorom žije -dodržiava aj ďalšie hygienické návyky počas dňa -samostatne sa oblieka -používa príbor, pozná jednotlivé prostriedky na jedenie
Práce v domácnosti	Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška. Ukladanie pomôcok v triede a do aktovky. Zametanie podlahy a utieranie prachu v triede. Samostatné zbieranie a vynášanie odpadkov.	-udržuje poriadok pri práci a osobných veciach -používa utierku, metličku, lopatku, smetný kôš - vysype ho -samostatne odloží veci

	Odomykanie a zamykanie dverí kľúčom. Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní, umývanie a utieranie riadu. Základy varenia: príprava čaju, natieranie chleba maslom, džemom. Čistenie zeleniny.	-odomyká, zamyká -umyje, utrie riad -prestrie stôl k obedu, správa sa pri jedle -čistí zeleninu
Práce v dielni	*Práce s drobným materiál* Triedenie a ukladanie rôznych druhov materiálov a predmetov. Manipulácia s drobným materiálom. Navíjanie vlny, špagátov na cievku. Namotávanie vlny, špagátov na klbko. Navliekanie korálok podľa vzoru. Precvičovanie viazania uzla a mašličky. *Práce s papierom* Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností (hladký, drsný, hrubý, tenký a pod.). Prepichovanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera. Strihanie papiera po predkreslenej čiare. *Práce s drevom* Oboznamovanie sa s vlastnosťami dreva a ich porovnávanie s vlastnosťami papiera a kartónu v praktických činnostiach. Opracovanie dreva brúsnym papierom. *Montážne a demontážne práce* Stavanie z kociek. Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním.	-hmatom pozná rôzne druhy predmetov a materiálov -vytvorí jednoduchú mozaiku -je manuálne zručný pri práci -pracuje s nožnicami -uviaže šnúrky na topánkach -pracuje s papierom -navlieka na niť -pozná vlastnosti dreva, opracováva ho podľa pokynov -zdokonaľuje svoje zručnosti pri manipulácii s náradím -pracuje so stavebnicou
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín. Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone. Príprava pôdy pred siatím, práca so záhradným náradím. Siatie do jamiek a hriadok. Zbieranie liečivých rastlín (podľa miestnych podmienok).	-polieva kvety, čistí listy od prachu, sadí, pracuje s náradím, zbiera rastliny

Ciele 4. ročníka:
- Upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- rozlišovať rôzne materiály,
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva,
- oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 5. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 vyučovacích hodín

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a sebaobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku. Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov. Používanie kefky na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky. Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov. Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle. **Využívanie IKT**	-udržiava čistotu svojich rúk - správne používa zubnú kefku, - správne drží, používa príbor a stoluje - je samostatný v úprave zovňajšku
Práce v domácnosti	Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov. Utieranie prachu. Utieranie a umývanie podlahy. Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier a visiaceho zámku. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite. Zložitejšie prestieranie k stolovaniu – plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Umývanie a utieranie riadu. Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky. Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny. Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao. **Návšteva čistiarne v Námestove** **Údržba obuvi** **Exkurzia – Školská kuchyňa** **Poučenie o bezpečnosti**	-udržuje si poriadok na svojom pracovisku -je samostatný pri ukladaní svojich osobných vecí -utrie prach, podlahu -samostatne používa kľúč -obsluhuje televízny a rádio prijímač -navlieka niť do veľkej ihly a urobí uzol -správne prestiera a stoluje -po použití umyje a utrie riad pripraví jednoduché jedlo a nápoj
	Práce s drobným materiálom	-manipuluje s rôznym

Práce v dielni	Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov. Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov. Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku. Namotávanie vlny a špagátu na klbko. Viazanie uzla a mašličky. Navliekanie koralov podľa vzoru. Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny. *Práce s papierom.* Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera. Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare. Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Oblepovanie predmetov papierom. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón. **Využívanie IKT**. **Orientácia sa v jednoduchých návodoch a pracovných postupoch.** **Poučenie o bezpečnosti.** *Práce s drevom* Opracovanie povrchu dreva brúsnym papierom. Zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Úprava dreva pilníkom. *Montážne a demontážne práce* Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom. Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle a mozaiky. **Využívanie IKT** **Orientácia sa v jednoduchých návodoch a pracovných postupoch.** **Poučenie o bezpečnosti.**	drobným materiálom -pracuje s rôznym materiálom – papier, drevo, textil. -navije rôzne materiály na cievku, namotá vlnu a špagát na klbko -uviaže uzol a mašličku, splieta bužírku, špagát, vlnu -navlieka koráliky a papier podľa vzoru -strihá, trhá, krčí, lepí papier -vytvára jednoduché skladačky -oblepí predmet papierom -šije jednoduchým stehom so zdvojenou niťou na perforovaný kartón -opracuje drevo, zatlčie a vytiahne klince, pracuje s pilníkom -pracuje s drevom a drôtom -pracuje so stavebnicou -skladá puzzle a mozaiky
Pestovateľské práce	Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pestovanie kvetín. Pletie záhonov. **Využívanie IKT** **Exkurzia – Záhradníctvo, kvetinárstvo**	-stará sa o izbové rastliny -podľa pokynov pracuje na školskom pozemku

	v námestovskom regióne. **Poučenie o bezpečnosti.**	

Ciele 5. ročníka:
– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a sebaobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 6. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Samostatné vykonávanie osobnej hygieny a sebaobslužných činností. Samostatné umývanie zubov, čistenie nechtov, úprava zovňajšku. Samostatné používanie príboru pri stolovaní. Samostatné ukladanie osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška.	-udržiava čistotu svojich rúk, správne používa zubnú kefku, je samostatný v úprave zovňajšku. -správne drží, používa príbor a stoluje -samostatne uloží osobné veci do aktovky
Práce v domácnosti	Samostatnosť pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto. Vešanie odevu na vešiak. Čistenie šatstva kefovaním, čistenie obuvi. Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku. Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku). Utieranie prachu, umývanie podlahy. Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka. Umývanie, utieranie, odkladanie riadu. Príprava jednoduchého jedla: natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom. Natrieť chlieb nátierkou a ozdobiť pokrájanou uhorkou, rajčinou. Varenie zemiakovej kaše. Príprava kakaa v mikrovlnnej rúre. Príprava čaju s použitím varnej	-pracujeme na samostatnosti žiakov pri ošetrení a ukladaní svojich osobných vecí -samostatne používa kľúč, obsluhuje televízny a rádio prijímač, správne vyžmýka prachovku a utiera podlahu -správne prestrie na stôl a uprace po stolovaní, pripraví jednoduché raňajky, očistí a krája zemiaky, ovocie a zeleninu, používa elektrospotrebiče

	kanvice na vodu. Servírovanie čajového pečiva. Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny. Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík.	 -navlečie niť do veľkej ihly a urobí uzol
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom* Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zamerať sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb. Navliekanie korálok podľa vzoru. Viazanie uzla a mašličky. Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny. Prípravné práce na šitie: preťahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách. *Práce s papierom* Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary. Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov. Prepletanie farebných pásikov. Použitie dierkovača, zošívačky. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Balenie balíka. Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou niťou kartón s narysovanými priamkami a bodmi, jednoduchý steh. *Práce s drevom* Zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Opracovanie dreva pilníkom a rašpľou. Úprava povrchu dreva brúsnym papierom. *Montážne a demontážne práce* Skladanie puzzle a mozaiky. Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc a skrutiek. Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.	-manipuluje a pracuje s rôznym drobným materiálom – papier, drevo, textil, navije rôzne materiály na cievku, namotá vlnu a špagát na klbko - uviaže uzol a mašličku, splieta bužírku, špagát, vlnu, navlieka koráliky podľa vzoru -strihá, trhá, krčí, lepí papier, vytvorí jednoduché skladačky, oblepí predmet papierom -šije jednoduchým stehom so zdvojenou niťou na perforovaný kartón -opracováva drevo, zatlčie klince, pracuje s pilníkom, brúsnym papierom, drevom a drôtom -pracuje so stavebnicou, skladá puzzle a mozaiky
Pestovateľské práce Tkanie	Ošetrovanie izbových rastlín. Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok. Siatie do riadkov a jamiek: hrach, reďkovka, fazuľa. Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok. **Strihanie textílie po čiare. Základná plátnová väzba.**	-stará sa o izbové rastliny -pracuje podľa pokynov na školskom pozemku -určí názov známych liečivých rastlín -strihá textílie, chápe princíp viazania osnovných a útkových nití

Ciele 6. ročníka:
- Rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,
- osvojiť si základné zručnosti a návyky pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné manuálne zručnosti pri prácach v dielni a pestovateľských prácach,
- osvojujú si správne názvy nástrojov a stavebnice a základné pracovné postupy.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 7. ročníku

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 5 hodín týždenne
ŠkVP: 1 vyuč. hodina

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov. Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie. **Využívanie IKT.**	-udržiava čistotu svojho zovňajška, používa zubnú kefku -samostatne si oblieka osobné veci -dbá o úpravu svojho zovňajška
Práce v domácnosti	Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy. Ustlanie postele, skladanie pyžama. Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek. Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek. Krájanie chleba ručným krájačom, nožom. Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle - maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou. Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky). *Varenie:* Príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namäkko. Príprava nátierky, obložených chlebíčkov. Varenie polievok, zemiakov. *Šitie:* Prišívanie gombíka, patentky, háčka. Ošetrenie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.	-správne vyžmýka prachovku a utiera podlahu, ustelie si posteľ -narába s elektrickými spotrebičmi -pripraví jednoduché raňajky -správne umýva, čistí a krája zeleninu a ovocie -navlieka niť a prišije si gombík
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom* Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami. Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov,	-manipuluje s rôznym drobným materiálom -pracuje s rôznym materiálom – plody, drevo, textil

	navliekanie na niť. Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláče z rozličných materiálov. Zvieratká z plodov. Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. **Využívanie IKT.** *Práce s papierom a kartónom* Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov. Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky. Výroba mozaiky z farebného papiera. **Využívanie IKT.** *Práce s textilom* Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil. Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu. Jednoduchý steh. *Práce s drevom* Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov. Vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov. Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom. Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím. V**yužívanie IKT.** *Montážne a demontážne práce* Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc. Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúľ. Modely podľa stavebnicových predlôh. Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov. **Využívanie IKT.**	-strihá, trhá, krčí, lepí papier -vytvorí jednoduché skladačky -šije jednoduchým stehom so zdvojenou niťou na perforovaný kartón -opracuje drevo, zatlčie a vytiahne klince -pracuje s drevom a drôtom -pracuje so stavebnicou -skladá puzzle a mozaiky
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín. Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok. Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok. Plieť záhon, hnojiť a zavlažovať. Pestovať trvalky a starostlivosť o ne. Zber úrody a jej uskladnenie na zimu. **Využívanie IKT.**	-stará sa o izbové rastliny -podľa pokynov pracuje na školskom pozemku

Ciele 7. ročníka:
- Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
- oboznámiť sa s postupom ošetrenia drobného poranenia,
- osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

<u>Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 4,5 hodín týždenne
ŠkVP: 1,5 vyučovacia hodina

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov. Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie odevu a obuvi, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie **Využívanie IKT.**	-udržiava čistotu svojho zovňajška, používa zubnú kefku -samostatne si oblieka osobné veci -dbá o úpravu svojho zovňajška
Práce v domácnosti	Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, čistenie umývadla, oboznamovanie sa s čistiacimi prostriedkami. Ustlanie postele, skladanie pyžama. Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek. Zdokonaľovanie sa v žehlení rovných kusov bielizne. Krájanie chleba ručným krájačom, nožom. Príprava nátierky, obložených chlebíčkov, jednohubiek, servírovanie zeleniny na tanieri. *Varenie:* Príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namäkko, praženica. Varenie polievok, zemiakovej a krupicovej kaše. *Šitie:* Jednoduché opravy odevov, predný a zadný steh. Precvičovanie ošetrenia rany. **Využívanie IKT.**	-správne vyžmýka prachovku, utiera podlahu a narába s čistiacimi prostriedkami -správne narába s elektrickými spotrebičmi -pripraví jednoduché raňajky -správne umýva, čistí a krája zeleninu a ovocie -zašije dieru, ovláda predný a zadný steh
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom* Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť. Kombinované práce s použitím rôznych materiálov. **Využívanie IKT.** *Práce s papierom a kartónom* Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek. Výroba mozaiky z farebného papiera, priestorových figúrok. Skladanie papiera podľa čísel. Balenie darčeka do ozdobného papiera. **Využívanie IKT.** *Práce s textilom*	-zvládne náročnejšie úlohy, dbá na presnosť -pracuje s rôznym materiálom – plody, drevo, textil -strihá, trhá, krčí, lepí papier -vytvorí náročnejšie skladačky -dokáže zabaliť darček -šije jednoduchým stehom so zdvojenou niťou na perforovaný kartón

	Jednoduchá koláž z rozličného materiálu. Jednoduché vyšívacie stehy (napríklad krížik) s prihliadnutím na individuálnu úroveň rozvoja motoriky žiaka. **Využívanie IKT.** *Práce s drevom* Utvrdenie učiva : povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov, vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov. Pílenie dreva pílkou. Spájanie dreva skrutkami, práca so skrutkovačom. Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov. **Využívanie IKT.** *Montážne a demontážne práce* Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok. Modely podľa stavebnicových predlôh. Zostavovanie pohyblivých modelov. Upevňovanie názvov stavebnicových častí a nástrojov. **Využívanie IKT.**	-opracuje drevo, zatlčie a vytiahne klince -pracuje s pílkou a skrutkovačom -pracuje so stavebnicou -skladá podľa predlohy
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín. Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok. Siatie / sadenie zeleniny a kvetín podľa miestnych podmienok. Oboznámenie sa s hlavnými druhmi burín a možnosťami ich ničenia. Pletie záhonov, kyprenie pôdy, prihnojovanie, zavlažovanie. Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne. **Využívanie IKT.**	-stará sa o izbové rastliny -pripraví hriadku na siatie -pozná burinu a zničí ju -podľa pokynov pracuje na školskom pozemku

Ciele 8. ročníka:
- Upevniť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- zdokonaliť sa pri práci so žehličkou, pri krájaní chleba,
- upevniť zručnosti pri príprave jedál a stolovaní,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

<u>Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 4,5 hodín týždenne
ŠkVP: 1,5 vyučovacia hodina

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**

Sebaobslužné činnosti	Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela. Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu **Využívanie IKT**.	-udržiava čistotu svojho zovňajška -samostatne si oblieka osobné veci -dbá o úpravu svojho zovňajška
Práce v domácnosti	Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín. Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC. Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov. Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky. Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri. Príprava obložených chlebíčkov, servírovanie. Stolovanie, prestieranie. Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Ručné kuchynské strojčeky - ich obsluha a údržba. Nákupy, uskladňovanie potravín. *Varenie:* Čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namäkko, praženica. Polievky z polotovarov, zeleninová polievka. Zemiaková kaša, krupicová kaša, puding. Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky a parené buchty z polotovaru. *Šitie:* Zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútka a patentky. Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh. Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov. Štopkanie a zašívanie dier. Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií. Precvičovanie ošetrenia rany, význam lekárničky. **Využívanie IKT.**	-správne vyžmýka prachovku a utiera podlahu, narába s čistiacimi prostriedkami, udržiava hygienu -pripraví a naservíruje jednoduché raňajky -správne umýva, čistí a krája zeleninu a ovocie -udržiava čistotu a poriadok v kuchyni -narába s elektrickými spotrebičmi -urobí nákup a uskladní potraviny - pripraví jednoduchý obed -prišije gombík, pútko na patent, zašije a zaštopká dieru, našije a nažehlí záplatu, ovláda predný a zadný steh, ručne prípadne strojom zošije látky podľa individuálnych schopností -ošetrí ranu
Práce v dielni	*Práce s drobným materiálom* Kombinované práce s použitím rôznych materiálov. Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi. *Práce s papierom a kartónom*	-zvládne náročnejšie úlohy, dbá na presnosť -pracuje s rôznym materiálom – papier, plody, drevo, textil -rozlíši papier hmatom a vizuálne -strihá podľa línie,

	Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním. Poučenie o výrobe papiera. Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Používanie obkresľovacích šablón. Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov. Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie). Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky. **Využívanie IKT.** *Práce s drevom* Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce. Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva. Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom. Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu. Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, pílka, skrutkovač). **Využívanie IKT.** *Montážne a demontážne práce* Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc. Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok. Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek. **Využívanie IKT.**	trhá, krčí, lepí papier a obkresľuje podľa šablón -vytvorí náročnejšie skladačky a ozdoby z rôznych materiálov -vytvorí jednoduché práce z kartóna -zabalí darček a vytvorí papierové mozaiky -opracuje drevo, pracuje s vrtákom, skrutkovačom, spojí drevo klincami a skrutkami -pomenuje pracovné nástroje: pilník, vrták, kladivo, pílka, skrutkovač -pracuje s kovovou a plastovou stavebnicou -skladá podľa predlohy
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín. Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok. Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok. Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie. Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere. **Využívanie IKT.**	-stará sa o izbové rastliny -pripraviť hriadku na siatie, zavlaží pôdu, kyprí a prihnojí -plodiny uskladní a pôdu po zbere upraví -podľa pokynov pracuje na školskom pozemku

Ciele 9. ročníka:

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,

- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 10. ročníku

Časový rozsah: 198 hodín ročne
ŠVP: 4,5 hodín týždenne
ŠkVP: 1,5 vyučovacia hodina

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela a úpravou odevu **Využívanie IKT**	-udržiava čistotu svojho zovňajška, samostatne sa oblieka, upraví si svoj odev.
Práce v domácnosti	Utieranie prachu, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC Používanie vhodných čistiacich prostriedkov pri udržiavaní čistoty v domácnosti a bezpečná manipulácia s nimi Údržba odevu a textílií: pranie, sušenie, žehlenie, skladanie **Návšteva čistiarne v Námestove** Údržba obuvi Elektrické spotrebiče v domácnosti, ich funkcia a používanie Výmena batérií v elektrospotrebičoch Bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi Hygiena v kuchyni: umývanie, utieranie a odkladanie riadu, údržba ručných kuchynských strojčekov **Exkurzia – Školská kuchyňa** Nákupy, uskladňovanie potravín <u>Varenie</u> Príprava teplých a studených pokrmov,	-správne utiera prach, zametá, umýva, vysáva, ošetruje podlahu -udržiava poriadok a hygienu v kúpeľni a na WC -používa vhodné čistiace prostriedky, bezpečne s nimi manipuluje -robí údržbu odevov a textílií, perie, suší, žehlí, skladá -postará sa o údržbu obuvi -manipuluje s elektrickými spotrebičmi, pozná ich funkcie -vymení batérie v elektrospotrebičoch -ovláda bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi -dodržiava hygienu v kuchyni – umýva, utiera, odkladá riad, robí údržbu kuchynských strojčekov -urobí nákup, uskladní potraviny -pripraví jednoduché teplé a studené pokrmy, ovláda základné postupy pri príprave jedál a nápojov -pozná zásady zdravej výživy -upraví stôl, rozozná bežné a slávnostné prestieranie

	základné postupy pri príprave jedál a nápojov Zásady zdravej výživy Úprava stola, bežné a slávnostné prestieranie Zásady spoločenského správania pri stolovaní Bezpečná obsluha kuchynských spotrebičov **Samostatne prevedenie stolovania a správania sa pri jedení** <u>Šitie</u> Jednoduché opravy odevov a textílií Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov. Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi. **Využívanie IKT** **Exkurzia –Makyta Námestovo**	-pozná zásady spoločenského správania pri stolovaní -bezpečne obsluhuje kuchynské spotrebiče -opraví odev a textílie, ručne zošije látky, strojové zošívanie len podľa individuálnych schopností žiaka
Práce v dielni	*Práce s rôznym materiálom* Rozlišovanie kovov, plastov, dreva Oboznamovanie sa s rôznymi materiálmi, ich rozlišovaním a využitím Kombinované práce s využitím rôznych materiálov Práce s mäkkým drôtom: vyrovnávanie, ohýbanie, splietanie, strihanie kliešťami Práce s plastmi: penový polystyrén, organické sklo. Náplň práce s rôznym materiálom určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov. **Využívanie IKT.** **Exkurzia do strojárskej firmy** *Práce s papierom a kartónom* Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce Skladanie, ohýbanie, strihanie, zošívanie, lepenie, výroba ozdôb a rôznych predmetov Balenie predmetov do darčekového papiera Farebné papierové mozaiky. Priestorové figúrky. Jednoduché kartonážne práce	-rozlíši kovy, plasty, drevo, ich využitie -kombinuje práce s využitím rôznych materiálov -pracuje s mäkkým drôtom – vyrovnáva, ohýba, splieta, strihá kliešťami -pracuje s plastmi – s penovým polystyrénom, organickým sklom podľa individuálnych schopností žiaka Pracovať s papierom, kartónom, osvojiť techniky, presnosť práce. Skladať, ohýbať, strihať, zošívať, lepiť, vyrábať ozdoby, rôzne predmety, baliť predmety do darčekového papiera, vytvoriť farebné papierové mozaiky, priestorové figúrky, vytvoriť jednoduché práce z kartónov -zdokonaľuje sa v osvojovaní techník

	Využívanie IKT *Práce s drevom* Zdokonaľovanie osvojených techník Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva s dôrazom na presnosť Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu Zatĺkanie a vyťahovanie klincov, zatĺkanie háčikov **Využívanie IKT** **Exkurzia – Drevárska firma v námestovskom regióne** *Montážne a demontážne práce* Montážne práce podľa návodu Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok Zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc Rozoberanie a skladanie jednoduchých predmetov **Využívanie IKT** **Orientácia sa v jednoduchých návodoch a pracovných postupoch**	v práci s drevom, meria, upína, reže, orezáva drevo s dôrazom na presnosť, vŕta pomocou vrtákov, spája drevo klincami, skrutkami, pracuje skrutkovačom, upraví povrch dreva šmirgľovým papierom a pilníkom, farbí a lakuje povrch -zatĺka a vyťahuje klince, zatĺka háčiky -montuje podľa návodu, ukladá súčiastky, zostaví modely konštrukčných stavebníc, rozoberie a skladá jednoduché predmety
Pestovateľské práce	Pestovanie kvetov a vybraných druhov okrasných drevín Pestovanie izbových rastlín Aranžovanie a jednoduché viazanie kytíc Pestovanie zeleniny Zber plodín a ich uskladnenie Sezónne práce na školskom pozemku **Využívanie IKT** **Exkurzia – Záhradníctvo, kvetinárstvo v námestovskom regióne**	-pestuje kvety a vybrané druhy okrasných rastlín, izbové kvety, aranžuje, viaže jednoduché kytice -pestuje zeleninu, zbiera plodiny, zúčastňuje sa sezónnych prác na školskom pozemku

Ciele 10. ročníka:
- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- zostaviť podľa návodu jednoduchý model,
- poznať základné podmienky pre pestovanie rastlín,
- vedieť rozlišovať rôzne druhy materiálov,
- uplatňovať základné princípy stolovania a správania sa pri jedení,
- poznať jednoduché pracovné postupy v domácnosti,
- dodržiavať základné bezpečnostné pravidlá pri zaobchádzaní s elektrospotrebičmi.

SVET PRÁCE

PRE 8., 9. A 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a svet práce	**Svet práce**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika predmetu

Cieľom predmetu je oboznámiť žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia so svetom práce, rôznymi povolaniami ľudí, naučiť ich elementárnej orientácii v povolaniach ľudí, s ktorými sa dostanú do bezprostredného styku vo svojom živote. Učíme ich vážiť si prácu každého človeka. Z charakteru postihnutia žiaka vyplýva, že tieto informácie žiakovi poskytujeme cez konkrétne, praktické ukážky práce. Preto sú súčasťou vyučovania tohto predmetu vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti.

V nižších ročníkoch realizujeme vyučovanie vychádzkami a pozorovaním práce v najbližšom okolí (obchody, zdravotné strediská, nemocnica, lekáreň, pošta, banka), vo vyšších ročníkoch exkurziami na mestský/obecný úrad, do vzdialenejších firiem, podnikov, prevádzok v oblasti služieb a poľnohospodárskych družstiev.

Pri plánovaní exkurzií odporúčame spolupracovať s výchovným poradcom.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- získava informácie a použije ich pri riešení jednoduchého daného problému,
- vie samostatne pracovať podľa priloženého návodu alebo postupu,
- dokáže sa prispôsobiť danej situácii a vhodne zareagovať,
- odpovedá na otázky s využitím získaných informácií,
- uplatňuje fantáziu, predstavivosť, využíva svoj vlastný názor,
- dokáže dokončiť začaté úlohy,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody.

Osobnostné kompetencie:

- dokáže pracovať v kolektíve spolužiakov,
- vie rešpektovať záujmy spolužiakov,
- dokáže spontánne vyjadrovať svoje pocity a emócie,
- je schopný odhadnúť pocity ostatných a brať ich do úvahy,
- uvedomuje si svoje potreby, vie sa primerane rozhodovať,
- má chuť poznávať nové veci,
- vníma a uvedomuje si svoje emócie, hodnoti ich dopad,
- je ohľaduplný voči mienke iných jemu známych ľudí, využívaťsvoje možnosti, dôveruje si, vníma sa ako časť celku,
- má kladný vzťah k práci, dokáže vytrvalo pracovať.

Sociálne kompetencie:

- akceptuje druhých ľudí a vie im prispôsobiť svoje správanie,
- dokáže pracovať samostatne, alebo s pomocou,

- vie sa prispôsobiť skupinovej práci,
- potreby a záujmy iných ľudí vie akceptovať,
- ochraňuje prírodu a má úctu k jej živým a neživým súčastiam,
- má osvojené hygienické návyky a vie ich uplatniť v bežnom živote,
- buduje si vzťahy, nachádza si miesto v kolektíve, spolupracuje na danej úlohe,
- konflikty rozlišuje a snaží sa ich riešiť,
- aktívne počúva s následnou spätnou väzbou,
- vníma kultúrne tradície, toleruje ľudí s rôznou príslušnosťou.

Stratégie vyučovania:
Motivačné metódy (motivačné rozprávanie, rozhovor, problém, demonštrácia).
Expozičné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž).
Problémové metódy (projektová).
Praktické aktivity
Práca s knihou a textom.
Samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky.
Aktivizujúce (diskusia, didaktické hry, EUR).
Fixačné (metódy opakovania a precvičovania).
Diferencované vyučovanie.
Exkurzie.

Učebné zdroje:
Učebnými zdrojmi pri výučbe predmetu Svet prác sú: odborné časopisy, encyklopédie, odborná literatúra. Prínosom pri vyučovaní je používanie PC, internetu, prezentácii aj využívanie názorných učebných prostriedkov (články vystrihnuté z časopisov, obrazy, fotografie, hotové aranžmány...).

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah učiva: Svet práce v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodín týždenne
ŠkVP: 0,5 vyučovacia hodina

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Povolania v oblasti zdravotníctva Povolania na pošte a v banke	Oboznámenie sa s povolaniami v oblasti zdravotníctva: lekár, zdravotná sestra, zubný technik, dentálna hygienička, fyzioterapeut, ortopedický technik, masér, sanitár, farmaceut, zdravotnícky záchranár – záchranná služba. Poštový doručovateľ, doručovateľ balíkov, priehradkový zamestnanec na pošte, vedúci pošty. Oboznámenie sa s prostredím banky **Využitie IKT, práca s literatúrou**	-ovláda informácie o povolaniach v zdravotníctve. -opisuje prácu záchranárov. -charakterizuje práce na pošte. -opisuje prácu v banke.

Ciele 8. ročníka:
- Získať základné informácie o ďalších povolaniach v najbližšom okolí,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach na elementárnej úrovni, primeranej k chápaniu žiakov,
- naučiť žiakov vážiť si prácu iných ľudí.

Obsah predmetu: Svet práce v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodín týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Povolania a remeslá v oblasti služieb	Oboznámenie sa s remeslami a povolaniami v oblasti služieb – charakteristika bežných služieb: kaderník, kaderníčka, kozmetička, pedikér, pedikérka, manikér, manikérka, opravár obuvi, dáždnikov, elektrospotrebičov, brusič nožov/nožníc, zlatník, opravár hodín, fotograf. Čistiareň a práčovňa. Verejnoprospešné služby (vývoz odpadkov, čistenie ciest, chodníkov, úprava zelene). Práce v zberných surovinách. **Exkurzie.** **IKT.**	-rozoznáva dané remeslá a povolania. -vie, ako funguje čistiareň a práčovňa. -vie, aké práce vykonávajú verejnoprospešné služby a práce v zberných surovinách.

Ciele 9. ročníka:
- Získať základné informácie o ďalších povolaniach v najbližšom okolí,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach na elementárnej úrovni, primeranej k chápaniu žiakov,
- naučiť žiakov vážiť si prácu iných ľudí.

Obsah predmetu: Svet práce v 10. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodín týždenne
ŠkVP: 0,5 vyučovacia hodina

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Povolania v oblasti poľnohospo-dárskej a potravinovej výroby	Zeleninárstvo a ovocinárstvo Vinohradníctvo a výroba vína (vinohradník, vinár) Potravinárska výroba (mlynár, pekár, cukrár) Živočíšna výroba (zootechnik, veterinárny lekár, chovateľ) Spracovanie mlieka a mäsa (mäsiar)	-pozná zeleninárstvo, ovocinárstvo. -rozlišuje pojmy vinohradník, vinár, potravinárska výroba, kto je mlynár, pekár, cukrár. -rozlišuje oblasť živočíšnej výroby, povolanie zootechnik, veterinárny lekár, chovateľ. -opisuje postup spracovania

	Spracovanie hydiny Chov rýb **Využitie IKT** **Exkurzie do pracovných oblastí podľa preberaného učiva v námestovskom regióne**	mlieka a mäsa, pozná povolanie mäsiara. -vyčlení hydinu, ovláda postup spracovania hydiny. -pozná pravidlá chovu rýb.

Ciele 10. ročníka:

- Získať základné informácie o ďalších povolaniach
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach na elementárnej úrovni, primeranej k chápaniu žiakov,
- poznať názvy ďalších povolaní.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- vyjadruje sa prostredníctvom jednoduchých umeleckých aktivít,
- dokáže sa sústrediť na jednu činnosť,
- vie reagovať na jednoduchý pokyn,
- vníma prostredie, vytvára si k prostrediu kladný citový vzťah,
- využíva rôzne techniky a aktívne tvorí,
- uplatňuje tvorivosť, rozvíja zručnosti v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami,
- pozná a opíše známe ilustrácie,
- vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi javmi,
- dokáže udržiavať vo svojom najbližšom okolí primeraný poriadok podľa pokynov.

Osobnostné kompetencie:

- uvedomuje si seba, svoje potreby,
- dokáže reagovať primerane,
- má chuť poznávať nové veci,
- správa sa kultúrne, ovláda základné pravidlá a normy súvisiace s úpravou zovňajšku človeka.

Sociálne kompetencie:

- dokáže určitý čas sústredene počúvať,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- spolupracuje v skupine, nájde si v nej svoje miesto,
- aktívne sa zapája do spoločnej práce, pomôže,
- je tolerantný,
- chráni životné prostredie, vníma krásu prírody i okolitého sveta, ma k nim úctu,
- formuje kultúrne postoje,

- rozvíja estetické cítenie, fantáziu prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania,
- aktívne tvorí, chráni životné prostredie, vníma krásu prostredie a prírody.

Stratégie vyučovania:
Riadený rozhovor, výklad, rozprávanie, beseda, poučenie, upozornenie, povzbudenie.
Pozorovanie, demonštrácia výtvarnej techniky a postupu, názorné poznávanie a poučenie o technike, výrazových prostriedkoch a kompozičných riešeniach, poznávanie výtvarného umenia. Samotná činnosť, experimentovanie s výrazovými prostriedkami, výtvarnými materiálmi a postupmi, hľadanie výtvarných riešení.
Projektové, didaktické hry, názorné vyučovanie, tvorivé metódy, IKT.
Beseda a exkurzia.

Učebné zdroje:
Odborná a metodická literatúra, publikácie o výtvarnom umení, film, divadlo, tlač, reklama, prírodné a umelo vytvorené životné prostredie, internet, aktívna výtvarná činnosť.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: slnko, klbko, had, palica. Napodobňovanie jednoduchých tvarov.	-kreslí tvarovo nenáročné predmety s pomocou, napodobní jednoduché tvary s pomocou
Maľba	Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby s využitím rôznych pomôcok, ako tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby. Hra s farbou: vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn.	-maľuje rôznymi spôsobmi a pomôckami s pomocou -vytvorí jednoduché výtvarné dielo s pomocou
Modelovanie	Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, ťapkanie, odštipkávanie, valkanie, gúľanie, vyťahovanie, šúľanie, vytváranie guľôčok z plastelíny na stole a v dlani. Používanie štipcov: vyštipnutie malých kúskov z plastelíny.	-manipuluje s modelovacími materiálmi na stole i v dlani -rozvíja jemnomotorické zručnosti

Ciele prípravného ročníka:
- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,

- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Kresba kruhov, špirály, vlnovky. Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, klbko. Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľovanky – vyfarbovanie.	mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) -vie kresliť jednoduché tvary: kruhy, štvorce, vlnovky -kreslí nenáročné predmety, napodobňuje jednoduché tvary - vyfarbuje omaľovanky -vie kresliť mäkkou ceruzou, rudkou, kriedou, suchým pastelom, voskovým pastelom).
Maľba	Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby. Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drievkom, prstami.	-vie maľovať dané techniky -kombinuje viac farieb do jedného celku a vizuálne ich rozlišuje -maľuje tampónom, drievkom, akvarelovými farbami, temperovými farbami)
Modelovanie	Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, vaľkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie. Používanie štipcov – vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.	-manipuluje s modelovacími materiálmi- plastelína, modurit. -poznáva základné vlastnosti modelovacích materiálov -prebúdza elementárny zmysel pre priestor, rozvíja hmat, cit, zrak.

Ciele 1. ročníka:

- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Kresba	Kreslenie čiar, oblúkov, kruhov, špirál, vlnoviek. Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov. Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľovanky – vyfarbovanie. Kreslenie na betónovú plochu kriedami.	-napodobňuje jednoduché tvary: kruh, štvorec obdĺžnik, trojuholník, špirála, vlnovka -zobrazí jednoduché tvary – slnko, strom, kvety na ploche. -vníma priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu, rozlišuje základné vlastnosti rôzneho materiálu.
Maľba	Tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery. Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami. Ukladanie farieb hrubým štetcom na plochu papiera. Rytmické radenie kontrastných farieb.	-graficky vyjadruje svoje predstavy -získava základné zručností v práci so štetcom a farbami -poznáva vlastnosti svetlej a tmavej plochy -ukladá farby na plochu -kombinuje viaceré farby do jedného celku a vizuálne ich rozlišuje
Modelovanie	Plastelína, cesto, modurit, Aqasoft, Patcolor, Blandiver. Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Formovanie materiálu prstami, dlaňami. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru. Modelovanie v piesku pomocou formičiek	-vytvára konkrétne priestorové situácie, poznáva základné vlastnosti modelovacích materiálov -prebúdza elementárny zmysel pre priestor s poznávaním životného prostredia. -rozvíja hmat, cit, zrak. -vytvára konkrétne priestorové situácie najbližšieho okolia žiaka na pieskovom stole, pieskovisku

Ciele 2. ročníka:
- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu.

<u>Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 3. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Kresba	Voľné kreslenie - rozvíjanie grafického pohybu ruky	-správne drží ceruzu, uvoľní ruku

	Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom. Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné. Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov. Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.	-pri práci používa mäkkú ceruzku, rudku, kriedu, suchý pastel, voskový pastel -kreslí veľkým aj malým pohybom dané línie -kreslí tvarovo nenáročné predmety - napodobňuje dané tvary -vyfarbuje obrázky a tvary -oboznamuje sa so základnými výtvarnými technikami
Maľba	Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb. Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu. Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla. Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvrnu prstom alebo drievkom.	-využíva svoju fantáziu a tvorivosť, vníma vlastnosti farieb, nebojí sa experimentovať s farbami -ukladá farby štetcom na plochu papiera, preruší ťah, vytvára jednoduché tvary -pracuje s prstovými farbami, využíva jednotlivé časti svojho tela vo výtvarnom prejave -používa rôzne techniky kreslenia -pomocou použitých farieb vyjadruje svoje city, pocity. Pri práci využíva tampón, drievko, hrubú fixku, prstové farby, akvarelové farby, tempery
Modelovanie	Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk. Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné). Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta). Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.	-manipuluje s modelovacou hmotou a pracuje podľa pokynov -rozvíja zručnosť, jemnú motoriku, tvorivosť -využíva pri práci zrak a hmat -rozvíja fantáziu s využitím predmetov rôzneho profilu -poznáva vlastnosti piesku -má radosť z tvorby

Ciele 3. ročníka:
- Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
- rozvíjať predstavivosť,

- naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
- vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
- rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah : 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky na rôzne veľkých plochách papiera s rôznym materiálom. Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu. Kreslenie postavy a postupné zobrazovanie niektorých dôležitých detailov tváre. Znázorňovanie, naznačovanie charakteristických znakov zvieracej figúry. Tematické kreslenie na základe citového prežívania /zážitky z vychádzok, hier, z rodinného života Koláž – použitie prvkov z textilu alebo papiera a dokresľovanie. **Využívanie IKT**	-správne drží ceruzu, uvoľní ruku -napodobňuje dané tvary -dodržuje predpísaný tvar -naznačí charakteristické črty tváre -naznačí typické znaky zvieracej figúry v rôznych polohách - slovne vyjadrí obsah kresby, prejaví pocity z prežitého -oboznamuje sa so základnými výtvarnými technikami
Maľba	Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu. Pokrývanie celej plochy papiera maľbou prostredníctvom plošne nanášaných farieb veľkým aj malým štetcom. Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvrny prstom, drievkom. Vyjadrenie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby. Zobrazovanie atmosféry a nálady /krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa, a pod./. **Slušné správanie sa počas výtvarnej výchovy - poučenie.**	-využíva svoju fantáziu a tvorivosť, vníma vlastnosti farieb, nebojí sa experimentovať s farbami -ukladá farby štetcom na plochu papiera, preruší ťah. -rozvíja vôľové vlastnosti a fantáziu -využíva jednotlivé časti svojho tela vo výtvarnom prejave -používa rôzne techniky kreslenia -pomocou použitých farieb vyjadruje svoje city, pocity.
Modelovanie	Modelovanie technikou konštruovania, zlepovania jednotlivých častí, spevňovanie spojov navlhčenými prstami. Modelovanie zvieracej figúry, tvaru tela	-manipuluje s modelovacou hmotou a pracuje podľa pokynov jednotlivých krokov -rozvíja zručnosť, jemnú motoriku, tvorivosť

	a jeho typických znakov. Naznačenie pohybu zvieracej figúry. Utváranie reliéfu otláčaním predmetov rôzneho profilu na uhladenú plochu modelovacieho materiálu. Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole. **Priestorové práce z odpadového materiálu.**	-využíva pri práci zrak a hmat -rozvíja fantáziu s využitím predmetov rôzneho profilu -poznáva vlastnosti piesku -má radosť z tvorby -rozvíja priateľské vzťahy pri práci v skupine -využíva odpadový materiál pri tvorbe priestorových prác

Ciele 4. ročníka:
- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- učiť sa kresliť postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily,
- učiť sa kresbou znázorniť znaky zvieracej figúry,
- učiť sa vystihnúť trojrozmernosť prostredníctvom modelovania,
- vyjadriť svoj vzťah k prírode prostredníctvom maľby.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	- Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika. - Kresba ľudskej postavy. - Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív. **Omaľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.**	- nakreslí jednoduché tvary: kruh, štvorec obdĺžnik, trojuholník, špirála, vlnovka. - zobrazí postavu človeka v jednotlivých polohách - prenesenie dekoratívne motívy na plochu. - vyfarbí maľovanku, dodrží predkreslené línie a farby
Maľba	Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, hustéa riedke farby, svetlé a tmavé farby. Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodnývýber farieb v dvoj – trojfarebných kombináciách. **Práca prstovou farbou, tvorenie odtlačky dlane, prstov, chodidla.**	- pozná príbuzné farby a druhy farieb -získava zručnosti v práci so štetcom a jednotlivými farbami -mieša farby a prenáša ich na plochu -ukladá farby na plochu - kombinuje viac farieb do jedného celku a vizuálne ich rozlišuje -využíva jednotlivé časti svojho tela vo výtvarnom prejave - zakomponuje a dotvorí obrázok rôznou technikou
Modelovanie	Modelovanie v piesku. Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky. Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.	- poznáva základné vlastnosti modelovacích materiálov -rozvíja hmat, cit, zrak - vytvára konkrétne priestorové situácie pri znázorňovaní malých

	Dotváranie modelu iným drobným materiálom. Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné. **Práca so slaným cestom, moduritom- vyrábanie rôznych ozdôb, pečiatok...** **Poučenie o bezpečnosti.**	a veľkých predmetov -rozvíja fantáziu s využitím predmetov rôzneho profilu - pracuje a vytvára predmety z rôzneho materiálu

Ciele 5. ročníka:
- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Krieda, ceruza, voskový pastel, fixka, rudka, suchý pastel. Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu (lopta, snehuliak, kolesá), zo štvorca (utierka, dom), z obdĺžnika (balíček, vežiak, televízor, skriňa). Kresba ľudskej postavy. Schematické kreslenie zvierat. Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, z vlnoviek. Koláž - kombinovanie s inými technikami (dokresľovanie pastelkami, nalepovanie obrázkov). Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky). **IKT** **Poučenie o bezpečnosti.**	-kreslí jednoduché tvary: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, špirála, vlnovka, zobrazí postavu človeka v jednotlivých polohách -prenáša dekoratívne motívy na plochu -pozoruje a zobrazovať veci z hľadiska úžitku
Maľba	Akvarelové farby, tempery, štetec, drievko. Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu (krajina, obloha). Hra s náhodou – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv.	-poznáva príbuzné farby a druhy farieb, získava zručnosti v práci so štetcom a jednotlivými farbami, mieša farby a prenáša ich na plochu, kombinuje viac farieb do jedného celku a vizuálne ich rozlišuje

	Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny). Dekoratívne práce – pomocou jednoduchých techník tlače (zvitok papiera, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky. **Maľba rôznou technikou, spájanie techník - koláž.**	-pozná vlastnosti rozličných modelovacích materiálov a porovnáva rozdiely medzi nimi -objavuje a pozoruje tvary, veci z hľadiska ich úžitku a materiálu
Modelovanie	Piesok, hlina, plastelína, modurit, Aqasoft, Patcolor, Blandiver, cesto. Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie. Vykrajovanie tvarov pomocou formičky, tvarovanie pomocou špachtle, drievka, dotváranie drobným materiálom. **Miesenie hliny. Práca na hrnčiarskom kruhu.**	-pozná základné vlastnosti modelovacích materiálov, prebúdza elementárny zmysel pre priestor s poznávaním životného prostredia -rozvíja hmat, cit, zrak -vytvára konkrétne priestorové situácie pri znázorňovaní malých a veľkých predmetov -rozvíja koordináciu horných končatín pri práci s hlinou a hrnčiarskym kruhom

Ciele 6. ročníka:
- Rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- oboznámiť sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcií výtvarných diel,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah : 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Čo sa mi páči, čo mám rád, čo rád kreslím (zmenšovanie alebo zväčšovanie zvoleného tvaru). Výtvarné vyjadrenie ľudskej postavy. Pokus o odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy. Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr zo známej rozprávky, dotváranie pozadia - koláž, kombinácia	- zmenší i zväčší zvolený tvar - napodobňuje dané tvary -zachytáva tvary postavy človeka i zvierat

	techník. (drievko, pierko- tuš, krieda, ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel) **Využívanie IKT**	
Maľba	Zachytenie reality, proporcionalita jednotlivých častí k celku (napr. zobrazovanie dopravných prostriedkov, domov a iné). Využívanie kontrastu studených a teplých farieb pri zobrazovaní prírodnín a predmetov dennej potreby. Dotváranie pozadia mozaiky alebo koláže maľbou (napr. ryba, slnečnica a iné). (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby, suchý a mastný pastel) **Maľba rôznou technikou, spájanie techník - koláž.**	- zachytí realitu -vyvolá u žiakov spontánnosť a radosť, vyjadrenie vlastných pocitov pomocou maľby, používa farby
Modelovanie	Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka). Vyťahovaním modelovacieho materiálu tvarovanie zvieracích a ľudských figúr. Tvarovanie jednoduchých nádob (tanierov, misiek) z gule jej stláčaním dlaňou a vytláčaním prstami. /hlina, piesok, modurit, plastelína, cesto/ **Plošné práce** **Využívanie odpadového materiálu**	- poznáva základné vlastnosti modelovacích materiálov -prebúdza elementárny zmysel pre priestor s poznávaním životného prostredia -rozvíja hmat, cit, zrak -vytvára konkrétne priestorové situácie pri znázorňovaní malých a veľkých predmetov -využíva odpadový materiál pri tvorbe výtvarných prác

Ciele 7. ročníka:
- Spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- rozvíjať obrazotvornosť, fantáziu a spontánny prejav žiaka,
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a uplatňovať ju v kompozícii tematických prác,
- rozvíjať predstavivosť a tvorivosť pri výtvarnom vyjadrení figúr zo známych rozprávok.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Charakteristické črty ľudskej postavy, odlíšenie mužskej, ženskej a detskej postavy.	-zachytí odlišnosti v ľudskej postave, napodobní dané tvary -rozlíši veľkosť postavy

	Zobrazovanie ľudskej tváre muža a ženy líniou, farbou a plochou /vlasy, brada, fúzy/. **Využívanie IKT.**	vzhľadom na vek -zachytí detaily ľudskej tváre, charakteristické odlišnosti muža a ženy
Maľba Plošné a priestorové práce	Zobrazovanie postáv v určitom prostredí, zobrazovanie situácií typických pre dané prostredie /deti sa hrajú na ihrisku, otec šoféruje v aute, mama varí v kuchyni, lekár ošetruje pacienta/. Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov /dopravné prostriedky, domy v ulici, naša škola/. Zobrazovanie ľudských a zvieracích figúr používaním výstrižkov rôzneho druhu papiera, dotváranie pozadia – koláž, kombinácia techník. **Práca s odpadovým materiálom – dotváranie.**	- výtvarne zobrazí prostredie -opíše dej na obrázku -rozvíja zručnosť, fantáziu - využíva odpadový materiál -šetrne narába s materiálom
Modelovanie	Priestorové geometrické tvary rôznych veľkostí (guľa, valec, kocka). Vyťahovanie drobných detailov vymodelovaním predmetov, zvieracích a ľudských figúr. Modelovanie ľudskej hlavy vytvarovaním gule, modelovanie očí a úst /vtláčaním prsta do modelovacieho materiálu/, nosa a uší /vzťahovaním/. **Utváranie reliéfu otláčaním predmetov rôzneho profilu na uhladenú plochu modelovacieho materiálu**.	-dodržuje vonkajší tvar geometrických tvarov -rozvíja zručnosť, jemnú motoriku, tvorivosť -vníma charakteristické črty modelovaného objektu - zvýrazňuje detaily

Ciele 8. ročníka:
- Rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- kresliť postupne dokonalejší grafický typ postavy človeka v určitej dejovej súvislosti,
- učiť sa zložitejšie a detailnejšie vymodelovať postavu,
- uplatňovať získané výtvarné zručnosti v plošných a priestorových prácach.

<u>Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)	Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť.	-zobrazuje tvary úžitkových predmetov -zachytáva detaily ľudskej tváre

	Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady **Návšteva galérie (výstavy)**	
Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a mastný pastel) Plošné a priestorové práce	Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor. Hry a líniami a farbami **Využívanie IKT a literatúry** Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov. Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí – koláž, fotokoláž, kombinácia techník. Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón. **Práca s odpadovým materiálom-dotváranie.**	- rozlišuje, porovnáva a pomenuje línie, farby, objekty a uplatňuje ich podľa svojich schopností vo svojej plošnej a priestorovej tvorbe -využíva informácie pre inšpiráciu -rozvíja zručnosť, fantáziu - využíva odpadový materiál -šetrne narába s materiálom -využíva odpadový materiál
Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)	Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb. Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. **Prezentácia prác.**	-vníma a hodnotí vlastnú tvorbu i tvorbu iných. -prezentuje výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

Ciele 9. ročníka:
- Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 10. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba a maľba	Kresba vlastných zážitkov a predstáv. Tvorba plagátu. Tvorba ilustrácie k rozprávke, príbehu, filmu. (drievko, pierko- tuš, krieda, ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)	-výtvarne zobrazí zážitky a predstavy -rozvíja zručnosť, fantáziu - výtvarne vyjadrí dej

	(štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby, suchý a mastný pastel) **Využitie IKT a literatúry**	-využíva IKT pre inšpiráciu
Plošné a priestorové práce	Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov. Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník. Dekoratívne práce zamerané na vytváranie praktických predmetov s využitím dekoratívnych techník (dekupáž, maľba na sklo, maľba na textil, na črepníky a iné). **Práca s odpadovým materiálom-dotváranie.**	- rozlišuje, porovnáva a pomenuje materiály a uplatní ich podľa svojich schopností vo svojej tvorbe -rozvíjať zručnosť, fantáziu -šetrne narába s materiálom -využíva odpadový materiál
Modelovanie(hlina, plastelína, modurit, sadra)	Modelovanie náročnejších tvarov, využívanie drievka a špachtle. **Prezentovanie vlastnej práce**	-vníma a hodnotí vlastnú tvorbu i tvorbu iných - prezentuje výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa
Oboznamovanie sa s výtvarným umením	Ilustrácie a výtvarné diela v detských knihách a časopisoch Fotografia, grafika, animovaný film. **Využitie IKT a literatúry**	-využíva výtvarné techniky -vyhľadáva informácie podľa zadania na PC

Ciele 10. ročníka:
- Uplatňovať získané zručnosti pri realizácii vlastnej práce,
- využívať vlastnosti a vzťahy medzi líniami, farbami a tvarmi,
- rozlišovať odtiene a ladiť farby,
- rozvíjať osvojené výtvarné zručnosti,
- prezentovať výsledky svojej tvorby.

HUDOBNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	Hudobná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov so *stredným* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznáva svet zvukov a hudby na báze princípov detskej hry a jej rôznych foriem,

- utvára prvé predpoklady pre primerané vnímanie zvukovosti hudobných štruktúr, pre vlastný spev, inštrumentálnu hru a ostatné prejavy na báze hudby,
- získava základné spevácke zručnosti a návyky,
- detské a ľudové piesne spieva čisto a rytmicky presne, adekvátne nálade
- chápe poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka,
- vie správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a
- dynamiky,
- zvláda jednoduché rytmické cvičenia, využíva nástroje Orffovho inštrumentária.

Osobnostné kompetencie:

- uvedomí si a postupne rozlišuje mravné a estetické hodnoty, otvorenosť a tvorivosť,
- zjednocuje a kultivuje kolektívny spev triedy a ostatné s hudbou spojené prejavy žiakov,
- má radosť z hudby, prejavuje a zvláda emócie hudbou,
- vytvára si vzťah k speváckemu prejavu, k slovenskej ľudovej a regionálnej hudbe,
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní si osvojuje hudobnú stránku materinského jazyka.

Sociálne kompetencie:

- na základe získaných zručností dokáže na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy spojené s pohybovými a literárnymi činnosťami,
- posilňuje vrodené prirodzené správanie detí a ich vlohy k hravosti, spontánnosti, ich schopnosť údivu a očarenia,
- nadväzuje sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- dokáže spolupracovať na spoločnej činnosti v skupine, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva výkon druhých.

Stratégie vyučovania:

Názorné - demonštrácia, ukážky
Činnostno - praktické cvičenie
Rôzna forma hier – senzomotorická, napodobňujúca, námetová, tvorivá, funkčná, hudobnopohybové hry
Motivačné-motivačné rozprávanie, rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie
Slovné metódy- rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor
Metóda imitačná -napodobňovanie podľa počutia
Metódy hrania rolí
Pvky muzikoterapie
Návšteva hudobných podujatí, besedy zážitkové, riadené objavovanie hudby, informačno receptívna metóda, improvizácia.

Učebné zdroje:

Odborná literatúra, spevníky ľudových hier, internet, didaktické prostriedky, akustické - rozhlasové programy, nahrávky na CD, DVD, IKT, výučbové programy, gramofónové platne, kazety. Vyučujúci môžu používať texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona. Napr. používa pri vyučovaní rytmické nástroje, detské hudobné nástroje, hudobný materiál, metodický materiál, obrázkový materiál s textom, klávesy CASIO, miniharmónia.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodina týždenne

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Rozvíjanie sluchového vnímania	Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby (výber žánrov a voľba intenzity primerane a podľa individuálnych preferencií a citlivosti sluchového vnímania každého žiaka). Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária – vizuálne podporený zdroj zvuku, vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária – bez vizuálnej podpory zdroja zvuku. Upútanie pozornosti žiaka zvukmi, využitie na nadviazanie očného kontaktu a následnú využiť ako komunikáciu s ním (v zmysle: "Ešte chcem počuť to isté.") – dávať komunikácii očným kontaktom zmysel. Vnímanie rôznych izolovaných zvukov prostredia – prírody i bežných zvukov života: najprv s vizuálne vnímaným zdrojom, potom bez vizuálnej podpory.	-postupne sa zoznamuje s reprodukovanou hudbou rôznych žánrov -vníma zvuky jednoduchých hudobných nástrojov, pozitívne reaguje očným kontaktom na zvukový signál

Ciele prípravného ročníka:
- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú diferenciáciu a senzomotorické schopnosti.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Hudobno-percepčné činnosti	Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (CD, kazete a pod.). Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) Určovanie zdroja zvuku. Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných	-počúva a rozlíši širší repertoár hudby -pasívne vníma zvuky Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov -rozlišuje a pomenuje zvuky vychádzajúce z bežných predmetov prostredia – najprv s vizuálne vnímaných zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku -určuje zdroj zvuku a určí jeho vlastnosti – dĺžku, tón, intenzitu

	nástrojoch. Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity.	zvuku (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas – reč)

Ciele 1. ročníka:
– Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Pasívne vnímanie zvukov	Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia bez vizuálneho vnímania zvuku. Určovanie zdroja zvuku. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba -ľudský hlas. Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.	-rozoznáva zvuky bežného života, určuje hudobný nástroj (bubon, trúbka, činely, klavír) -rozlišuje zvuky okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev) vytlieska počutý rytmus -vyludzuje zvuky na hudobných nástrojoch -rozlišuje tóny: vysoký, nízky, rovnaký, silný, slabý, tempo pomalé, rýchle -podľa počutia rozlišuje zvukové zafarbenie hudobných nástrojov
Popevky, riekanky, vyčítanky	Detské popevky, riekanky, vyčítanky: Varila myšička kašičku; Medveďku, daj labku; Hijo, hijo na koníčku; Haju, haju, hajušky; Ťap, ťap, ťapušky a iné	-deklamuje a rytmizuje jednoduché detské riekanky a vyčítanky
Detské piesne	Prší, prší; Čížiček, čížiček; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Šila som; Išla sova na tanec a iné	-spieva jednoduché detské piesne
Hudobno-pohybové činnosti	Detské hudobno-pohybové hry (Kolo, kolo mlynské; Venček; Tanček; Na ručníček a iné) Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.	-rozvíja svoju hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus -učí sa reagovať na počutú hudbu a kultivovať ich hudobno-pohybové prejavy
Počúvanie hudby	Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.	-učí sa počúvať a vnímať hudbu, pohyb v rytme, vyjadruje emócie spevom

Ciele 2. ročníka:
- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie,
- sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- prebúdzať záujem o hudbu na princípe detskej hry.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP:1 hodina týždenne
ŠKVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vokálno – intonačné činnosti.	Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek. Detské piesne (Vrabec muzikant, Húsky, húsky, Náš Brok, Paste sa húsatká, paste, Kohútik jarabý, Červené jabĺčko).	-interpretuje detské popevky, riekanky, vyčítanky a rečňovanky -podľa svojich možností a schopností zaintonuje alebo zaspieva osvojené detské piesne -pri speve dodržiava základné hudobné návyky (uvoľnenie hlasových orgánov, správna artikulácia a výslovnosť)
Hudobno – percepčné činnosti	Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.	-počúva spev alebo hru na hudobný nástroj (reprodukovanú hudbu) -rozlišuje jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod. -sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...)
Hudobno – inštrumentálne činnosti	Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária. Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.	-s pomocou vyludzuje zvuky na jednotlivých hudobných nástrojoch -správne drží hudobný nástroj a manipuluje s ním -rozlišuje výšku a silu tónov -určuje vlastnosti vnímaných zvukov- dĺžka, intenzity na základe sluchu -pozná niektoré nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať
Hudobno-pohybové hry	Detské hudobno-pohybové hry (Zajačik do lesa; Skáče žaba po blate; A ty Hana, stoj v kole; Češem si hlavičku a iné). Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.	-osvojuje si hudobno-pohybové hry -rytmizuje riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi -používa v hrách riekanky s rôznou tematikou

Ciele 3. ročníka:
- Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,

- vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
- rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
- rozvíjať zmysel pre tonalitu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠKVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vokálno – intonačné činnosti.	Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek. Detské piesne (Kukulienka, kde si bola; Kytička; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík; Maličká som; Jeden, dva, tri; Zahrajte mi muzikanti; Sláviček; Krásna, krásna, Na dvore býva sliepočka naša a iné).	-interpretuje detské popevky, riekanky, vyčítanky a rečňovanky -podľa svojich možností a schopností zaintonuje alebo zaspieva osvojené detské piesne -pri speve dodržiava základné hudobné návyky (uvoľnenie hlasových orgánov, správna artikulácia a výslovnosť)
Hudobno – percepčné činnosti	Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: výška a sila tónu, vyjadrovanie rôznej kvality pohybom.	-počúva spev alebo hru na hudobný nástroj (reprodukovanú hudbu) -rozlišuje jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod. -sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) -v inštrumentálnych skladbách sluchom rozoznáva hru niektorých hudobných nástrojov
Hudobno – inštrumentálne činnosti	Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch. Spresňovanie rytmu opakovaných pohybov. Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.	-s pomocou vyludzuje zvuky na jednotlivých hudobných nástrojoch -správne drží hudobný nástroj a manipuluje s ním -rozlišuje výšku a silu tónov -určuje vlastnosti vnímaných zvukov- dĺžka, intenzity na základe sluchu -pozná niektoré nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať
Hudobno-pohybové hry	Detské hudobno-pohybové hry(Fúka vetrík; Tiky-taky; O husičky; Na vlka a líšku; Cip, cip, cipovička a iné). Hra na telo na známe piesne, rečňovanky. Jednoduché pohybové hry so sprievodom rečnovanky, piesne alebo hudobného nástroja.	-ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry -podľa svojich možností a schopností pohybového prejavu (napr. beh, chôdza, poskok, pochod) pohybom reaguje na zmenu výšky, dĺžky a sily tónov

	Spresnovanie rytmu opakovaných pohybov.	-rytmizuje riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi -používa v hrách riekanky s rôznou tematikou

Ciele 4.ročníka:
- Upevňovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- kultivovať pohybový prejav podľa hudby,
- rozvíjať schopnosť spoločne spievať v skupinách,
- rozvíjať schopnosť rozlišovať výrazné rozdiely vo výške a sile tónu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Spievanie piesní	Vytváranie interakcií s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny. Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii dieťaťa.	-pomocou hudobných aktivít si osvojuje a spieva rôzne pesničky -prostredníctvom hudobných aktivít vytvára interakcie s viacerými spolužiakmi
Vnímanie zvukov	Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.,	-rozlišuje jednotlivé slová piesne
Počúvanie hudby	Počúvanie jednoduchých detských piesní (rôzny žáner). Oboznámenie sa so štátnou hymnou (správanie sa pri hymne). Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária, rozlišovanie dlhých tónov.	-počúva a poznáva jednotlivé piesne -oboznamuje sa so štátnou hymnou, so správaním sa počas nej
Hudobnopohybové hry a tance.	Hudobno-pohybové prejavy, tanečné prvky.	-učí sa hudonopohybovým prejavom, tanečným prvkom

Ciele 5. ročníka:
- Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne

ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Rytmické cvičenia	Využitie nástrojov Orffovho inštrumentária. Rozlišovanie dĺžky tónov.	-uskutočňuje rytmickú hru na ozvenu a hudobný dialóg, rozlišuje dĺžku tónov
Detské piesne	Cestička belavá; Gúľalo sa, gúľalo; Fúka vetrík; Kde ideš, čierny barane; Tancuj, tancuj; A tam hore na komíne; Konvalinka; Malí muzikanti a iné.	-osvojuje si nové piesne zborovým a skupinovým spevom, s pomocou vytvára inštrumentálne sprievody
Rečňovanky a riekanky	Postojačky, posediačky; Stojí vŕba pri potoku; Princeznička na bále; Ide vláčik; En ten tulipán; Pôjdeme my do hájička a iné.	-rytmizuje riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi, pozná nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať
Hudobno-pohybové hry	Ty a ja; Má milá má trnku; Šli dievčence vence viť; Javorová brána; Pásla ovečky a iné.	ovláda podľa možností a schopností hudobno-pohybové hry, pohybový prejav podľa charakteru hudby (napr. pochod, uspávanka). -vie kultivovane prejaviť pohyb
Počúvanie hudby	Počúvanie ľudových piesní, vokálnych a inštrumentálnych skladieb - Padá snežik, Kozipolka, Oženil sa Kulifaj, Koníček, Uspávanka a iné. Slovenská štátna hymna.	-rytmizuje piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojom, vhodne sa správa pri počúvaní hymny.

Ciele predmetu 6. ročníka:
- Prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predošlých ročníkoch,
- viesť žiakov slovom, melódiou, rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu,
- hudbou a spevom vyvolávať v žiakoch kladné emócie,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky,
- oboznámiť sa so štátnou hymnou.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠKVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Vokálno – intonačné činnosti	Detské ľudové a umelé piesne (Pod horou, pod horou; Zelená sa bučina; Sláviček; Fúkaj, fúkaj fujavica; Vitaj nám, stromček náš; Snežik sa nám chumelí; Poznáte zajka?; Červený kacheľ a iné).	-podľa svojich možností a schopností intonuje alebo spieva osvojené detské piesne. -pri speve dodržiava základné hudobné návyky (uvoľnenie hlasových orgánov, správna

	Výber piesni na spev možno doplniť podľa výberu učiteľa alebo regionálnou hudbou.	artikulácia a výslovnosť, hospodárne dýchanie a čistá intonácia)
Hudobno – inštrumentálne činnosti	Poznávanie hudobných nástrojov: klavír, husle.	-počúva spev alebo hru na hudobný nástroj -v inštrumentálnych skladbách sluchom rozoznáva hru niektorých hudobných nástrojov, rozozná zvuk klavíra a huslí
Hudobno – percepčné činnosti	Rytmické cvičenia, rozlišovanie výšky tónov, rozlišovanie rytmu jednoduchej melódie. Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod).	-zvláda jednoduché rytmické cvičenia, rozlišuje výšku tónov, rytmu a melódie(smutné, veselé, ...) -počúva skladby s citovým angažovaním -počúva širší repertoár reprodukovanej hudby
Hudobno-pohybové hry a tance	Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.	-osvojuje si hudobno-pohybové hry, pohybový prejav podľa charakteru hudby (napr. pochod, uspávanka) -ovláda jednoduché tanečné kroky, kultivovane prejavuje pohyb -uplatňuje získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Ciele 7. ročníka:
- Viesť žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠKVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vokálno – intonačné činnosti	Detské ľudové a umelé piesne (Išiel strašiak; Semafor; Čierne oči, choďte spať; Pri Prešporku na Dunaji; Tu je zima zas; Jedna ruža, dve ruže; Chodíme, chodíme; Anička, dušička, kde si bola a iné).	-zaintonuje alebo zaspieva osvojené detské piesne -pri speve dodržiava základné hudobné návyky (uvoľnenie hlasových orgánov, správna artikulácia a výslovnosť, hospodárne dýchanie a čistá

	Výber piesni na spev možno doplniť podľa výberu učiteľa alebo regionálnou hudbou.	intonácia)
Hudobno – percepčné činnosti	Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni. Poznávanie hudobných nástrojov: bubon a trúbka. Výber skladieb na počúvanie možno doplniť podľa výberu učiteľa alebo regionálnou hudbou.	-počúva spev alebo hru na hudobný nástroj -v inštrumentálnych skladbách sluchom rozoznáva zvuk hudobných nástrojov (klavír, husle) -počúva skladby s citovým zaangažovaním -počúva širší repertoár reprodukovanej hudby
Hudobno – inštrumentálne činnosti	Rytmické cvičenia, rozlišovanie dynamiky, tempa, rytmu a výškového pohybu jednoduchej melódie.	-zvláda jednoduché rytmické cvičenia -rozlišuje výšku tónov a rytmu melódie (smutné, veselé, ...)
Hudobno-pohybové hry a tance	Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Uplatňovanie tanečných prvkov ako cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony. Pokus o osvojenie tanečných krokov polky.	-osvojuje si hudobno-pohybové hry, pohybový prejav podľa charakteru hudby (napr. pochod, uspávanka) -ovláda jednoduché tanečné prvky, kultivovane prejaviť pohyb, uplatní získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Ciele 8.ročníka:
- Viesť žiakov k ľahkej a presnej spevnej artikulácii,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby,
- oboznámiť žiakov s ďalšími hudobnými nástrojmi.

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠKVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vokálno – inštrumentálne činnosti	Detské ľudové a umelé piesne (Prešporská kasáreň, Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš, Tam okolo Levoči, To tá Heľpa, Snehuliačik – M. Novák, Spievanky, spievanky, Kázala mi mati, Pieseň o jari – J. Matuška a iné).	-zaintonuje alebo zaspieva osvojené detské piesne -pri speve dodržiava základné hudobné návyky (uvoľnenie hlasových orgánov, správna artikulácia a výslovnosť, hospodárne dýchanie a čistá intonácia)
Hudobno –	Počúvanie skladieb v regionálnej	-počúva spev alebo hru na

percepčné činnosti	ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni. Rozlišovanie melódie a spevu. Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.	hudobný nástroj -v inštrumentálnych skladbách sluchom rozoznáva hru hudobných nástrojov klavíra, huslí, bubna a trúbky -počúva skladby s citovým angažovaním i širší repertoár reprodukovanej hudby
Hudobno – inštrumentálne činnosti	Rytmické cvičenia. Využitie Orffovho inštrumentária. Reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.	-ovláda jednoduché rytmické cvičenia -rozlišuje výšku tónov a rytmu melódie -sluchom rozlišuje rôzne melódie
Hudobno-pohybové hry a tance	Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách. Základy tanečných krokov valčíka.	-osvojuje si hudobno-pohybové hry, pohybový prejav podľa charakteru hudby -ovláda jednoduché tanečné kroky -kultivovane prejavuje pohyb -uplatňuje získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Ciele 9. ročníka:
- Prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 10. ročníku

Časový rozsah: 33 vyučovacích hodín
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠKVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Hudobno – percepčné činnosti	Počúvanie skladieb rôznych hudobných žánrov. Rozlišovanie rytmických a hudobných nástrojov. Rozoznávanie zvukov známych hudobných nástrojov v skladbách na počúvanie. Poznávanie ďalších hudobných nástrojov (napríklad flauta, klarinet, lesný roh, harfa a iné). Oboznámenie sa s pojmami nota, notová osnova, husľový kľúč.	-pozná notovú osnovu, zakreslí husľový kľúč -počúva spev alebo hru na hudobný nástroj -v inštrumentálnych skladbách sluchom rozoznáva hru hudobných nástrojov -rozoznáva zvuk flauty, klarinetu, lesný roh, harfy a iné -počúva hudobné skladby s citovým angažovaním
Vokálno – intonačné	Detské piesne, ľudové a umelé	-intonuje alebo zaspieva

činnosti	piesne (Hej, už sa na tej hore; Po valasky od zeme; Čie sú to kone; Búvaj, Dieťa krásne; V richtárovej studni; Prvý jarný deň – A. Čobej; A od Prešova; V záhradôčke pod okienkom a iné). Ľudové piesne vlastného regiónu.	osvojené detské piesne -pri speve dodržiava základné hudobné návyky (uvoľnenie hlasových orgánov, správna artikulácia a výslovnosť, hospodárne dýchanie a čistá intonácia)
Hudobno-inštrumentálne činnosti	Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária.	-ovláda jednoduché rytmické cvičenia, využíva Orffovhov inštrumentár
Hudobno-pohybové činnosti	Základy tanečných krokov spoločenských tancov. Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.	-osvojuje si hudobno-pohybové hry, pohybový prejav podľa charakteru hudby -zvládne jednoduché tanečné kroky, kultivovane prejavuje pohyb

Ciele 10. ročníka:
- Interpretovať vybrané ľudové a umelé piesne,
- rozlišovať rytmické a hudobné nástroje,
- prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby.

TELESNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *stredným* mentálneho postihnutia

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
– zlepšenie senzomotorických schopností,
– zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
– rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
– rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
– osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
– rozvoj verbálnych schopností,
– funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
– zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
– dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
– spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
– dodržiavať poradie v skupine,
– uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
– zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
– vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
– uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
– uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,

– vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
– rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
– rozvoj pohybovej koordinácie,
– rozvoj koordinácie oko – ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
– rozvoj kreativity a improvizácie,
– rozvoj schopnosti generalizovať.
Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:
– poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
– základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
– prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
– pohybové hry,
– rytmické hry a základy tanca,
– základy atletiky,
– turistika, resp. aj plávanie.
Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- má osvojené primerané množstvo pohybových činností a vie ich uplatniť vo voľnom čase,
- dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru,
- dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosť.
- vie preniesť pohybové zručnosti a schopnosti do niektorých životných situácií,
- má schopnosť adaptovať sa na pohybové zaťaženie,
- má schopnosť zvoliť si optimálnu frekvenciu, opakovanie a trvanie činnosti v súvislosti s daným obsahom pohybových činností vo vzťahu k zdraviu,
- utvára aktívne vedomie a motiváciu k pravidelnému a správnemu životnému štýlu.

O*sobnostné kompetencie:*
- dokáže sa jasne a zrozumiteľne vyjadrovať,
- vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu,
- je trpezlivý a cieľavedomý,
- spontánne vyjadruje svoje emócie.

Sociálne kompetencie:
- prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným,
- prejavuje svoje pocity pri vykonávanej pohybovej činnosti,
- dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápolení i v živote, uznať kvality súpera,
- dodržiava princípy fair-play,
- zapája sa do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity,
- efektívne pracuje v kolektíve.

Stratégie vyučovania:
Motivačné metódy - motivačný rozhovor, motivačný výklad, motivačné rozprávanie, besedy, motivačné demonštrácie.
Expozičné metódy - výklad, vysvetľovanie, opis, demonštrácia, metóda ukážky, metóda pozorovania, napodobňovania, metóda hry, metódy s heurestickou funkciou, samostatná práca žiakov.
Fixačné metódy - napodobňovanie, opakovanie, metódy pasívneho pohybu a pohybové kontrastu, tiež herné a súťažívé metódy.

Učebné zdroje:
Odborné publikácie k daným témam, webové stránky s témou telesnej výchovy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má naša škola k dispozícií.
Vyhľadávanie materiálov a poznatkov, OH,MS,ME a pod.
Internet, tlač, časopisy, odborná literatúra, náčinie, náradie, iné didaktické prostriedky.
Vychádzky, turistika.

Hodnotenie predmetu
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Krátke pohybové aktivity	Pri krátkych pohybových aktivitách žiakov (10 až 15 minút) zameraných na rozvíjanie koordinácie pohybov uplatňujeme: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry, kontaktné hry.	-má koordinovane pohyby, zapája sa do spoločných hier, aktivít
Cvičenia na rozvoj rovnováhy a koordinácie pohybov	Lozenie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým tempom. Pochodovanie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom. Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom. Kráčanie v podrepe napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom.	-napodobňuje pohyby učiteľa: lozenie pochodovanie indiánsky skok, kráčanie v podrepe
Sezónne činnosti **Tance**	Hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu. Turistika. **Jednoduché detské tance**	-zvláda pohyb v teréne, orientuje sa v priestore -zvláda jednoduché tanečné kroky

Ciele prípravného ročníka:
- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,

- prijatie pravidiel a kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- udržanie rovnováhy pri cvičení,
- dosiahnutie koordinovaných pohybov pri jednoduchých cvikoch,
- učenie poradovosti,
- rozvoj senzomotorických schopností,
- uvedomenie si vlastného tela, rozvoj laterality,
- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti, pamäti, myslenia, vnímania.

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 1. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cvičenia	Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	-pracuje podľa pokynov, má správne držanie tela pri všetkých aktivitách
Kondičné cvičenia	Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb rúk počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, lane, a pod., chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Beh – nácvik behu z vysokého štartu nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm do drepu. Lezenie – ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok. Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, hodenej učiteľom. Podávanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. Cvičenia s využitím švédskej lavičky- švédskej debny - výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, kľak, preliezanie dielov švédskej debny.	-má koordinované pohyby, udržiava rovnováhu -správne našľapuje pri behu, pravidelne dýcha, rešpektuje pokyny -správne sa odrazí, prekoná strach z výšky -prekonáva prekážky, má osvojenú správnu techniku pri preliezaní -má správny úchop pri manipulácii s loptou a rôznymi druhmi predmetov -udrží rovnováhu, prekoná strach z prekážok
Základy akrobatic-	Sed roznožmo s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe.	-zvláda základné akrobatické cvičenia

kých cvičení	Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov. Nácvik prvej fázy kotúľa vpred.	-udržiava rovnováhu, vníma smer, koordinuje svoje pohyby -má osvojenú prvú fázu kotúľa vpred
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika.	-zdoláva prírodné prekážky, dodržiava pravidlá pri pobyte v prírode
Kolektívne činnosti	Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu. Loptové hry – gúľanie, podávanie.	-rozumie a reaguje na pokyny k vykonávaniu organizovanej pohybovej aktivity
Hudobno – pohybové hry	Koordinácia pohybu v rytme hudby. Hudobno–pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.	-má koordinované pohyby, snaží sa zosúladiť pohyby tela s hudbou
Koordinačné a relaxačné cvičenia **Tance**	Cvičenia zamerané na uvedomenie si telesnej schémy. Nácvik správneho dýchania. **Jednoduché detské tance**	-orientuje sa na svojom tele -má osvojené správne dýchanie pri cvičení -dodržiava techniku správneho dýchania -zvláda jednoduché tanečné kroky

Ciele 1. ročníka:
- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko – ruka.

<u>Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**

		/žiak/
Zdravotné cvičenia	Cvičenia zamerané na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice, na získavanie návykov správneho držania tela.	-má osvojené správne držanie tela pri všetkých činnostiach
Kondičné cvičenia	Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel pri chôdzi, správne držanie tela pri chôdzi (vyrovnávanie hlavy), práca paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Nácvik sedu a udržanie rovnováhy na fit – lopte a skákanie v sede. Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny. Hádzanie a chytanie - nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.	-koordinuje pohyb s dýchaním -správne našľapuje pri chôdzi a behu, dvíha nohy, ohýba v kolenách -behá určeným tempom a smerom -odrazí sa správne pred skokom -prekonáva prekážky -zvláda lezenie -prihráva loptu spodnou, vrchnou prihrávkou -dodržiava správny úchop pri manipulácii s drobnými predmetmi -udržiava rovnováhu, rozvíja priestorovú orientáciu
Základy akrobatic-kých cvičení	Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom, „váľanie sudov„ z mierneho svahu, kotúľ vpred, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov.	-má osvojené základy akrobatických cvičení, koordinuje svoje pohyby
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne, jazda na trojkolke.	-spolupracuje v skupine -prejavuje radosť z hry -prekonáva terénne nerovnosti a prekážky
Kolektívne činnosti	Kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, naháňačky. Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie.	-spolupracuje v skupine, dodržiava pravidlá pri kolektívnych činnostiach

Hudobno – pohybové hry	Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.	-vyjadruje hudbu pohybom tela, vníma hudbu, snaží sa zosúladiť pohyb s hudbou
Koordinačné a relaxačné cvičenia	Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela. Nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu. Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.	-má osvojené základné východiskové polohy -vie relaxovať, uvoľniť sa, správne dýchať
Tance	**Jednoduché detské tance**	-zvláda jednoduché tanečné kroky

Ciele 2. ročníka:
- Rozvoj sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- prijatie stanovených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- formovanie kladných postojov k pohybovej aktivite,
- vytváranie základných hygienických návykov pri pohybových činnostiach.

Obsah predmetu: Telesná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠKVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Zdravotné cvičenia	Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnom chodníku.	-snaží sa správne zaťažiť jednotlivé svalové skupiny -má osvojený návyk správneho držania tela
Kondičné cvičenia	Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami.	-správne kladie chodidlá, má správne držanie tela, správne našľapuje, zvláda rytmus

	Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne. Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore. Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka. Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku. Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triafanie loptou pri hre s plastovými kolkami. Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.	-prekonáva nízke prekážky -správne našľapuje pri behu, ohýba kolená, vybehne na daný signál, dodržiava správny odstup od spolužiakov, učiteľa, mení smer podľa pokynov, orientuje sa po slalomovej dráhe -vie sa odraziť od zeme, zoskočí z výšky do drepu -udržiava rovnováhu na fit lopte -vyskočí za predmetom -má osvojenú správnu techniku pri lezení, orientuje sa v priestore -správne hodí a chytí loptu, zamieri loptu na cieľ -rozvíja hrubú a jemnú motoriku, postreh -udržiava rovnováhu na jednotlivých náradiach, zvláda základné cviky na švédskej debne a lavičke
Základy akrobatických cvičení	Vzpor drepmo, sed roznožený s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke,	-prevalí sa z boka na bok -správne zbalí telo pri

	prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.	kotúli vpred -dokáže stáť na jednej nohe, udržať rovnováhu -mení podľa povelov postoje a polohy
Hudobno – pohybové hry	Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tlieskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné). Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.	-reaguje na zmenu rytmu, tlieska, podupáva, skáče v rytme hudby -pohybom rúk, nôh, tela znázorňuje aktivity z detských piesní /siatie, mletie... -zdokonaľuje si pohybovú obratnosť
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu. Prekonávanie strachu z kĺzania. V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.	-spolupracuje v skupine -prejavuje radosť z hry -prekonáva terénne nerovnosti a prekážky -zvláda jazdu na kolobežke, trojkolke, mení rýchlosť a smer
Kolektívne činnosti	Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňačky s jednoduchými pravidlami. Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.	-dodržiava pravidlá a bezpečnosť pri kolektívnych činnostiach -spolupracuje v skupine -prejavuje radosť z hry
Koordinačné a relaxačné cvičenia	Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu. Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik). Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.	-má osvojené základné východiskové polohy, rozumie jednotlivým pojmom -snaží sa správne uvoľniť končatiny, relaxovať, uvoľniť celé telo -správne dýcha pri cvičeniach

Uvoľňovacie cviky	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-zaťaží a uvoľní jednotlivé časti tela pri cvičení, dodržiava pokyny učiteľa, vie relaxovať -prejavuje radosť z pohybu, udržiava rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 3. ročníka:

- Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
- viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému.

Obsah predmetu: Telesná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠKVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cvičenia	Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli a kolobežke. Chôdza na stepperi, pohyblivom alebo akupresúrnom chodníku.	-má osvojené správne držanie tela -dodržiava správnu techniku dýchania -zvyšuje ohybnosť kĺbov a chrbtice -jazdí na kolobežke okolo mét -má osvojenú chôdzu po rôznych druhoch povrchov
Kondičné cvičenia	Chôdza – upevňovanie správneho držanie tela pri chôdzi, voľný pohyb paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po stočenom lane, v zástupe za učiteľom, v rytme s udávaním tempa. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole. Chôdza po trávniku. Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, daným smerom, prebehnutie danej krivky na zemi. Opakovaný krátky beh do 20 m. beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore. Skoky — poskoky na mieste znožmo a striedavo, daným smerom, do kola, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 20 cm na mäkkú podložku do drepu.	-správne došľapuje na celé chodidlo -orientuje sa v priestore -upevňuje plynulú lokomóciu -zvláda beh na kratšiu trasu so správnym použitím pohybov nôh a ramien -správne sa odrazí pred skokom, preskočí prekážky, zosúlaďuje svoje

	Preskok napnutej gumy do výšky 15 - 20 cm. Nácvik skoku do diaľky: skákať znožmo z miesta do diaľky s perovaním a súladnými pohybmi paží na mäkkú podložku. Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, lezenie k cieľu. Lezenie a stúpanie na rebriny do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke. Hádzanie a chytanie – chytania lopty prudko gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom, žiakom. Hod lopty horným oblúkom na vysoký cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Hádzanie predmetu na cieľ pravou aj ľavou rukou. Gymnastické cvičenia - výstup na lavičku, prechod a zostup, obraty, nácvik udržiavania rovnováhy, chôdza po zavesenej (šikmej) lavičke. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.	pohyby -má nacvičenú správnu pohybovú koordináciu paží a nôh pri lezení -chytí a hodí loptu spodnou a vrchnou prihrávkou, strieda ruky pri hádzaní -prekonáva strach, udrží rovnováhu, prekonáva prekážky
Základy akrobatic-kých cvičení	Kotúľ vpred. Kolíska. Zmeny postojov a polôh podľa slovnej inštrukcie. Krátka výdrž v stoji na jednej nohe. Váha v predklone (stoj na jednej nohe, zanoženie, hlava vztýčená).	-vykonáva kotúľ vpred správnou technikou -udrží rovnováhu na jednej nohe vo váhe v predklone
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika – orientácia v priestore a prekonávanie nerovného terénu. Jazda na kolobežke. Rôznorodé sezónne činnosti sa realizujú podľa podmienok regiónov a škôl.	-prekonáva prekážky a nerovnosti terénu -zvláda ľahšiu túru -jazdí na kolobežke určeným smerom, vie sa otočiť
Kolektívne činnosti	Naháňačky s jednoduchými pravidlami. Základy loptových hier.	-zapája sa do kolektívnych hier -spolupracuje v skupine, je empatický, trpezlivý -dodržiava pravidlá pohybových hier
Hudobno – pohybové hry	Rytmizovanie chôdze a behu pomocou jednoduchých hudobných nástrojov (tamburína, ozvučné drievka). Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísunný krok bokom.	-vyjadrí precítenie hudobného vnemu pohybom, reaguje na zmenu rytmu a tempa

Koordinačné a relaxačné cvičenia **Uvoľňovacie cvičenia**	Proporcionálne rozvíjanie pohybových schopností a zdokonaľovanie pohybových zručností a návykov prostredníctvom jednoduchých, prirodzených a používaných cvičení. Relaxačné cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia niektorých svalov a cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia celého tela. **Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-vedome rozvíja pohybové schopnosti a zručnosti -je koncentrovaný pri cvičeniach zameraných na striedanie napätia a uvoľnenia -zaťaží a uvoľní jednotlivé časti tela pri cvičení, dodržiava pokyny učiteľa, vie relaxovať -prejavuje radosť z pohybu, udržiava rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 4. ročníka:
- Orientovať sa v priestore a prekonávať nerovný terén,
- utvárať správnu koordináciu pohybov,
- rozvíjať pohybovú výkonnosť a telesnú zdatnosť,
- rozvíjať a upevňovať základné návyky správneho držania tela,
- prekonávať strach z neobyčajných polôh.

<u>Obsah predmetu: Telesná výchova v 5. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠKVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cviky	Posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	-rešpektuje pokyny učiteľa -má osvojené správne držanie tela pri chôdzi, na bicykli
Kondičné cvičenia	*Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze (tlieskanie, bubnovanie a pod.). Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.	-zvláda samostatne alebo s pomocou chôdzu v danom priestore a na danom povrchu, rytmizovanú chôdzu

	Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom, beh v danom tempe, vybehnutie na daný signál: zo stoja. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo i striedavo, poskoky daným smerom, poskoky do kola (okolo predmetu na zemi), skok cez čiaru, lano položené na zemi, preskok napnutej gumy max. do výšky 20 cm, zoskok z výšky 20 – 30 cm na mäkkú podložku do drepu, nácvik skoku do diaľky. *Lezenie* – upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m. Spúšťanie sa na kĺzačke. *Hádzanie a chytanie* – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie lopty do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky. *Gymnastické cvičenia* – prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, z kľaku drep a stoj, prechod po lavičke s obratom, v sede, prípadne v ľahu vzad zdvíhanie plnej lopty.	-má osvojenú správnu techniku pohybov rúk a nôh pri behu -koncentruje sa, obratne reaguje na daný signál -udržiava rovnováhu pri jednotlivých skokoch, poskokoch a preskokoch, správne s odrazí -lezie po danej trase v rovine i na šikmej ploche, má koordinované pohyby -správne uchopí, prihrá a chytí loptu, prehodí cez prekážky -zvláda chôdzu po lavičke, obraty, výskoky na švédsku debnu
Základy akrobatických cvičení	Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami. Nácvik kotúľa vpred zo širokého stoja rozkročného	-prepája jednotlivé cvičenia do celkov -zvláda kotúľ vpred zo širokého stoja
Hudobno – pohybové hry	Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu (zvýraznený rytmus). Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní	-reaguje na zmenu rytmu -vyjadri pohybom konkrétnu požadovanú situáciu -spolupracuje vo dvojici, rešpektuje partnera

	sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.	
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, prípadne šmýkanie, sánkovanie sa na miernom svahu. V jarnom a v letnom období turistika.	-prekonáva strach z nerovného a klzkého terénu, zapája sa do sezónnych hier
Kolektívne činnosti	Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami	-rešpektuje pokyny a pravidlá -dodržiava bezpečnosť pri kolektívnych činnostiach
Kondičné a relaxačné cvičenia	Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	-vedome sa zdokonaľuje v pre neho problematických cvikoch
Uvoľňovacie cviky	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-vie zaťažiť a uvoľniť jednotlivé časti tela pri cvičení -dodržiava pokyny učiteľa -vie relaxovať, uvoľniť sa -prejavuje radosť z pohybu, udržiava rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 5. ročníka:
– Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
– generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
– dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
– dodržiavanie určených pravidiel,
– prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
– napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
– dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizačnej schopnosti.

<u>Obsah predmetu: Telesná výchova v 6. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2hodiny týždenne
ŠkVP: 1hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cvičenia	Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na upevnenie návykov správneho držania tela – opakovanie a obmieňanie cvikov používaných v predošlých ročníkoch. Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli, na kolobežke. Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku.	-posilňuje a uvoľňuje precvičované svalové partie podľa pokynov učiteľa -zvláda jazdu na rehabilitačnom bicykli, kolobežke -ovláda chôdzu na stepperi, po akupresúrnom chodníku

Kondičné cvičenia	*Chôdza* Upevňovanie správneho držania tela s vyrovnaným chrbtom a hlavou, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s ľahkým predmetom v ruke. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky. *Beh* Beh v zástupe, beh daným smerom, daným tempom, po priamej a slalomovej dráhe, vybehnutie na daný signál zo stoja, z drepu, beh k danému cieľu. Zrýchľovanie a spomaľovanie podľa daného tempa. Beh do 20 m po priamej dráhe s predbiehaním. *Skoky* Poskoky na mieste i z miesta, znožmo i striedavo, daným smerom, okolo méty. Preskok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 20 cm. Zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku do drepu. Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom. *Lezenie* Upevňovanie lezenia vpred po kolenách po vyznačenej trase. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok. Podliezanie a preskakovanie napnutého švihadla. Lezenie na rebriny alebo na zvislý a šikmý rebrík do výšky l m, spúšťanie sa na kĺzačke, prípadne lavičke zavesenej do rebrín. *Hádzanie a chytanie* Chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty. Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky. Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša. Prihrávky vo dvojiciach. Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie plnej lopty 1 kg na mieste i v pohybe. *Gymnastické cvičenia* Prechod po lavičke s obratom, chôdza	-vie správne došľapovať na celé chodidlo -orientuje sa v priestore -upevňuje plynulú lokomóciu -zvláda beh na kratšiu trasu so správnym použitím pohybov nôh a ramien -správne sa odrazí pred skokom, preskočí prekážky, zosúlaďuje svoje pohyby -má nacvičenú správnu pohybovú koordináciu paží a nôh pri lezení, prekonáva strach z výšky, naklonenej roviny -chytí a hodí loptu spodnou a vrchnou prihrávkou, strieda ruky pri hádzaní, má nacvičenú správnu techniku hodu loptičky do diaľky, -vie správne niesť, prenášať, gúľať a podávať plnú loptu na mieste i v pohybe -pri cvičeniach na lavičke udrží rovnováhu, je obratný, ovláda svoje telo -vie chodiť, prebehnúť, liezť so sprievodnými pohybmi rúk a nôh, i s nosením ľahkého predmetu po lavičke -vie jednonožmo i znožmo

	po lavičke v drepe. Chôdza po šikmej ploche (po zavesenej lavičke). Cvičenie rovnováhy a celkovej obratnosti. Výskok na 2 – 3 diely švédskej debny zo vzporu kľačmo, prechod z kľaku do drepu a stoja, prechod po lavičke s obratom, v sede alebo v ľahu vzad dvíhanie plnej lopty 1 kg.	vyskočiť a zoskočiť na lavičku -vie vystupovať, vyliezť a vybehnúť na šikmo zavesenú lavičku s pomocou
Základy akrobatických cvičení	Kolíska na chrbte z drepu spojného, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami vzpažmo. Kotúľ vpred zo širokého stoja rozkročného. Visy na nízkej hrazde za ruky, za nohy s výdržou. Zmeny postojov a polôh.	-má osvojené prípravné cviky na následné zvládnutie kotúľa -dokáže sám, prípadne s pomocou, predviesť kotúľ vpred, stoj na lopatkách, pričom kladie dôraz na estetiku predvedenia cviku, hlavne začiatok a záver -zvládne sám prípadne s pomocou kotúľ vpred a výskok -zvládne sám, prípadne s pomocou visy na hrazde -má zvládnuté koordinačné pohyby, mení podľa povelov postoje a polohy
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika.	-zapája sa do zimných športových hier -udržiava rovnováhu na klzkej ploche, samostatne ovláda sane, boby -zvláda pešiu turistiku na kratších trasách, prekonáva terénne prekážky, udržiava rovnováhu v nerovnom teréne
Kolektívne činnosti	Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom.	-spolupracuje a dodržiava dohodnuté pravidlá pri kolektívnej hre -zvládne hádzanie, chytanie, podávanie lopty
Hudobno – pohybové hry	Rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísunný krok bokom, prísunný krok vpred, cval bokom, točenie vo dvojiciach. Pohybové vyjadrenie hudobných pojmov – vysoko, nízko.	-má zdokonalený estetický pohybový prejav a rytmické cítenie vo vzťahu k priestoru, času, hudbe -predvedie naučené tanečné prvky v spoločnom vystúpení - pohybovo vyjadrí dané

		pojmy
Kondičné a relaxačné cvičenia	Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.	-má osvojenú správnu techniku dýchania -vie sa upokojiť, uvoľniť -vedome zlepšuje kondíciu svojho tela pomocou cvičení
Uvoľňovacie cvičenia	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	- vie zaťažiť a uvoľniť jednotlivé časti tela pri cvičení -dodržiava pokyny učiteľa -vie relaxovať, uvoľniť sa -prejavuje radosť z pohybu, udržiava rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 6. ročníka:
- Pasívne si osvojiť základné povely,
- dodržiavať poradovosť,
- dodržiavať určené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu,
- formovať kladné vlastnosti žiakov pri kolektívnych hrách.

<u>Obsah predmetu: Telesná výchova v 7. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cviky	Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižšieho a stredného stupňa. Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku. Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli. Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch	-má osvojené naučené cviky, správne dýchanie a terminolólgiu -udržiava rovnováhu a smer pri bicyklovaní
Kondičné cvičenia	*Chôdza*- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza v danom rytme aj cez nízke prekážky. Chôdza v zástupe, vo dvojiciach , v rade. Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo pravou a ľavou nohou, s predmetom v ruke. Chôdza na mieste. Nácvik chôdze vzad. Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti 1 km. *Beh* - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 10	-má osvojenú správnu techniku chôdze pri uvedených cvičeniach, udržiava rovnováhu v nerovnom teréne -prekonáva väčšie vzdialenosti chôdzou -vybehne na daný signál, mení tempo a smer pri behaní podľa pokynov

	minút. Plynulé zrýchľovanie a spomaľovanie behu podľa daného tempa, zmeny smeru udávaného pri behu. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta daným smerom, znožmo i striedavo. Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 30 cm. Zoskok z výšky 40 cm na mäkkú podložku do drepu. Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu i s krátkym rozbehom. Skok do diaľky do pieskoviska. *Lezenie* – zdokonaľovanie skôr osvojených druhov lezenia, podliezania, preliezania. Výstup po šikmej lavičke lezením. Zliezanie prírodných prekážok. *Hádzanie a chytanie*- zdokonaľovanie hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa, Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme. Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče. *Gymnastické cvičenia* – chôdza po švédskej lavičke s dvoma prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke. Výskok na tri diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj. Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoji, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.	-vyskočí, preskočí prekážky, zoskočí z uvedenej výšky na mäkkú podložku -správne sa odrazí pri výskoku, skoku do diaľky -upevňuje správnu koordináciu pohybov pri lezení -má osvojený správny úchop pri cvičeniach s loptou, zvláda jednoduché cvičenia s loptou -udržiava rovnováhu -prekonáva strach z výšky -zvláda cvičenia s plnou loptou
Základy akrobatických cvičení	Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie. Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke. Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad. Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne postoje. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.	-správne sa rozhojdá, správne sa zbalí pri kotúli vpred -koordinuje pohyby tela, adekvátne reaguje na povely -koncentruje svoju pozornosť v rovnovážnych cvičeniach, snaží sa udržiavať rovnováhu

Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov. Hry a súťaže na orientáciu v teréne. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.	-uvoľní sa pri hrách na snehu, sánkuje sa, šmýka sa, bobuje sa -prekonáva sám alebo s pomocou terénne nerovnosti a prekážky -orientuje sa v teréne -má osvojené základy plávania
Kolektívne činnosti	Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.	-spolupracuje v skupine -dodržiava bezpečnosť a pravidlá pri kolektívnej hre -dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápolení i v živote, uznať kvality súpera -dodržiava princípy fair-play
Hudobno – pohybové hry	Cval bokom a vpred. Prísunný krok vpred i vzad. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno.	-reaguje pohybom na zmenu rytmu -vyjadri pohybom trojštvrťový takt, požadovanú situáciu, pojem -zdokonaľuje si pohybovú obratnosť
Kondičné a relaxačné cvičenia	Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, na celkovú relaxáciu, prehĺbené lokálne dýchanie, uvoľnené vydychovanie, aktivity na psychické uvoľnenie. Kondičné cvičenia realizujeme aj v zimnej a letnej prírode.	-uvoľní jednotlivé svalové partie -vie relaxovať -dodržiava správnu techniku dýchania -vedome pracuje na svojej kondícii
Uvoľňovacie cviky	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-dodržiava správnu techniku dýchania -uvoľní pomocou správneho dýchania chrbtové svalstvo vie zaťažiť a uvoľniť jednotlivé časti tela pri cvičení -dodržiava pokyny učiteľa -vie relaxovať, uvoľniť sa -prejavuje radosť z pohybu, udržiava

		rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 7. ročníka:
- Rozšíriť a zdokonaliť základné lokomočné pohybové činnosti u žiakov,
- upevniť pohybové zručnosti a návyky,
- posilňovať kladný vzťah k fyzickému pohybu, k športu,
- vychovať k tolerantnosti, znášanlivosti a k zodpovednosti vo vzťahu k spolužiakom,
- osvojiť si jednoduché pravidlá loptových hier.

Obsah predmetu: Telesná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cviky	Opakovanie a obmieňanie cvikov z nižšieho ročníka. Chôdza na stepperi, po akupresúrnom chodníku. Bicyklovanie na rehabilitačnom bicykli. Nácvik bicyklovania na tricykloch a bicykloch.	-má upevnené naučené cviky, správne dýchanie a terminolólgiu -udržiava rovnováhu a smer pri bicyklovaní
Kondičné cvičenia	*Chôdza* - upevňovanie správneho držania tela, chôdza cez nízke prekážky, v zástupe, vo dvojiciach, v rade. Chôdza po schodoch s predmetom v ruke. Chôdza vzad. Chôdza v prírode, po nerovnom teréne vo vzdialenosti viac ako 1 km. *Beh* - prirodzený beh s vybehnutím na daný signál zo stoja, z drepu, zo sedu – 15 minút. Beh okolo mét, beh po kružnici, beh po „osmičke“, nácvik behu cez nízku prekážku. *Skoky* – poskok z miesta daným smerom, znožmo i striedavo. Preskok nízkych prekážok, napnutej mäkkej gumy do výšky 40 cm. Zoskok z výšky 50 cm na mäkkú podložku do drepu. Skok do diaľky do pieskoviska. Preskoky v drepe, poskoky a obraty. *Lezenie* – zdokonaľovanie lezenia, podliezania, preliezania. Výstup po šikmej lavičke lezením a plazením. Zliezanie prírodných prekážok. *Hádzanie a chytanie*- zdokonaľovanie	-má nacvičenú správnu techniku chôdze po rôznych povrchoch -dokáže primeraným tempom zvládnuť väčšie vzdialenosti -vybehne na daný signál z rôznych polôh -orientuje sa v priestore -prekonáva prekážky -správne sa odrazí pri výskoku znožmo i striedavo, udržiava rovnováhu, preskakuje nízke prekážky, správne doskočí -má osvojenú správnu techniku lezenia -manipuluje správne s

	hádzania a chytania, gúľanie lopty do cieľa, Hod lopty do diaľky horným oblúkom, hádzanie a chytanie lopty odrazenej od zeme. Prehadzovanie cez vyššie prekážky, cez obruče. *Gymnastické cvičenia* – chôdza po švédskej lavičke s 3 prekážkami rozmiestnenými na lavičke. Cvičenia rovnováhy a obratnosti. Chôdza po zavesenej lavičke. Výskok na 4 diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj. Zdvíhanie plnej lopty v kľaku a v stoji, gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. Cvičenia s gymnastickými posilňovačmi, cvičenia so švihadlami.	loptou -zdokonaľuje sa v obratnosti a rovnováhe -prekonáva strach z výšok -vie sa správne odraziť od zeme -zvláda cvičenia s plnou loptou, s gymnastickými posilňovačmi, so švihadlom
Základy akrobatických cvičení	Kolíska, prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke s napnutými nohami, prevaľovanie. Kotúľ vpred so správnym zbalením, aj na tvrdej podložke. Nácvik ľahu vznesmo zo sedu skrčmo kolískou vzad. Visy na nízkej hrazde. Rýchle zmeny polôh a postojov. Rovnovážne cvičenia na dvoch a jednej dolnej končatine. Rovnováha pri pohybe z miesta.	-spája jednotlivé základné prvky do celkov v akrobacii realizované vo výučbe -má osvojenú správnu techniku základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách -koncentruje pozornosť pri rovnovážnych cvičeniach
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu. jarnom a letnom období turistika zameraná na chôdzu s prekonávaním terénnych prekážok, preliezanie, podliezanie, preskakovanie nízkych prekážok, dvíhanie a prenášanie drobných predmetov. Hry a súťaže na orientáciu v teréne.	-využíva naučené prvky v sezónnych športových činnostiach -pestuje si kladný vzťah k športu -orientuje sa v teréne -pozitívne vníma pohybové aktivity v prírode a má vytvorený pozitívny vzťah k ochrane prírody
Kolektívne činnosti	Naháňačky. Loptové hry s jednoduchými pravidlami zamerané na hádzanie, chytanie, podávanie, prihrávku obojruč trčením, vrchné chytenie obojruč a hry spojené s rýchlym behom. Poznávanie a osvojovanie si jednoduchých pravidiel hier.	-spolupracuje v skupine -dodržiava dohodnuté pravidlá pri kolektívnej hre, má osvojené základné herné činnosti -dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápolení i v živote, uznať

		kvality súpera -dodržiava princípy fair-play
Hudobno – pohybové hry	Cval bokom a vpred. Prísunný krok vpred i vzad. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom, trojdupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: vysoko, nízko, ticho, silno, pomaly, rýchlo.	-reaguje na zmenu rytmu -vyjadrí pohybom konkrétnu požadovanú situáciu, trojštvrťový takt -stáva sa obratnejší
Uvoľňovacie cviky	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-techniku dýchania -uvoľní pomocou správneho dýchania chrbtové svalstvo vie zaťažiť a uvoľniť jednotlivé časti tela pri cvičení -dodržiava pokyny učiteľa -vie relaxovať, uvoľniť sa -prejavuje radosť z pohybu, udržiava rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 8. ročníka:
- Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- zdokonaľovať pohybové zručnosti a návyky,
- rozvíjať koordinačné schopnosti v komplexnom pohybovom prejave žiakov,
- formovať morálne a psychické vlastnosti žiaka prostredníctvom pohybových hier.

<u>Obsah predmetu: Telesná výchova v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2hodiny týždenne
ŠkVP: 1hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cviky	Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela. Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania. Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.	-uvedomuje si polohu svojho tela, dodržiava správne držanie tela -vie sa uvoľniť -dodržiava zásady bezpečnosti
Kondičné a koordinačné cvičenia	Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov. Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva. Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch	-upevňuje správnu lokomóciu -používa správnu techniku pri posilňovaní jednotlivých svalových partií -uplatňuje správnu

	a postojoch bez/s náčiním, náradím.	techniku manipulácie s náčiním, náradím
Základy gymnastických cvičení	Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano). Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).	-dodržiava bezpečnosť pri cvičení -snaží sa udržiavať rovnováhu
Sezónne činnosti	Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.	-využíva naučené prvky v sezónnych športových činnostiach -pestuje kladný vzťah k športu -orientuje sa v teréne -pozitívne vníma pohybové aktivity v prírode a má vytvorený pozitívny vzťah k ochrane prírody
Rytmická gymnastika	Tanečná a štylizovaná chôdza, beh poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela. Pohybová improvizácia na hudobné motívy. Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov. Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.	-uvedomuje si danú polohu, dodržiava tempo a zmenu smeru -vyjadri pohybom konkrétnu požadovanú situáciu -dokáže sa uvoľniť, precítiť hudbu, vyjadriť ju pohybom -zdokonaľuje svoju pohybovú obratnosť -ovláda základné kroky ľudových tancov
Základy športových hier	Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej. Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.	-spolupracuje v skupine -dodržiava dohodnuté pravidlá pri kolektívnej hre -ma osvojené základné herné činnosti -dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápolení i v živote
Atletika	Beh na krátke a dlhé trate. Skok do diaľky a do výšky. Hod kriketovou loptičkou.	-má osvojenú techniku správneho behu, vie vybehnúť na signál -správne sa odrazí pri skoku -zdokonaľuje techniku hádzania loptičkou
Uvoľňovacie cviky	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-techniku dýchania -uvoľní pomocou správneho dýchania chrbtové svalstvo vie zaťažiť a uvoľniť

		jednotlivé časti tela pri cvičení -dodržiava pokyny učiteľa -vie relaxovať, uvoľniť sa -prejavuje radosť z pohybu, udržiava rovnováhu pri cvičeniach na fit lopte

Ciele 9. ročníka:
- dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.

Obsah predmetu: Telesná výchova v 10. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Zdravotné cviky	Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela. Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania. Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.	-uvedomuje polohu svojho tela, dodržiava správne držanie tela -vie sa uvoľniť -dodržiava zásady bezpečnosti
Kondičné a koordinačné cvičenia	Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov. Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva. Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.	-upevňuje správnu lokomóciu -používa správnu techniku pri posilňovaní jednotlivých svalových partií -uplatňuje správnu techniku manipulácie s náčiním, náradím
Základy gymnastických cvičení	Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano). Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, fit lopta, šatka, stuha, obruč).	-dodržiava bezpečnosť pri cvičení -snaží sa udržiavať rovnováhu
Sezónne činnosti	Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy. Turistika, zásady správania sa pri pobyte v prírode. Dodržiavanie pravidiel bezpečnej jazdy	-vie využiť naučené prvky v sezónnych športových činnostiach -má vypestovaný kladný vzťah k športu -vie sa orientovať v teréne -pozitívne vníma

	na bicykli, základné dopravné značky.	pohybové aktivity v prírode a má vytvorený pozitívny vzťah k ochrane prírody
Rytmická gymnastika	Cvičenie podľa taktov tlieskania, tamburíny, hudby. Pérovanie, pohupy, kroky, chôdza, beh, obraty, rovnovážne cvičenia. Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov. Základy ľudových tancov – valčík, polka.	-uvedomuje si danú polohu tela, zdokonaľuje svoju pohybovú obratnosť, dodržiava tempo a zmenu smeru -vie sa uvoľniť a vyjadriť pohybom konkrétnu požadovanú situáciu -ovláda základy ľudových tancov,, využíva improvizáciu, dokáže sa uvoľniť
Základy športových hier	Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej so zjednodušenými pravidlami. Pohybové hry s rôznym zameraním. Upevňovanie pravidiel osvojovaných hier. Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.	-spolupracuje v skupine, dodržiava dohodnuté pravidlá pri kolektívnej hre, má osvojené základné herné činnosti -vie vyjadriť primeraným spôsobom radosť z víťazstva , vie prijať prehru, je empatický.
Atletika	Beh na krátke a dlhé trate. Skok do diaľky a do výšky. Hod kriketovou loptičkou.	-dodržiava správnu techniku pri jednotlivých atletických disciplínach /správne vybehnúť na signál, správne dýchať, vedieť sa správne odraziť,.../
Uvoľňovacie cviky	**Dýchacie cvičenia** **Spinálne cvičenia** **Cvičenia s fit loptou**	-vie zaťažiť a uvoľniť jednotlivé časti tela pri cvičení, -dodržiava pokyny učiteľa, vie relaxovať -pomocou správneho dýchania dokáže uvoľniť celé telo -zvláda cvičenia na fit lopte

Ciele 10. ročníka:

- Zlepšovať úroveň pohybových schopností,
- pripraviť sa na pohybovú činnosť a na jej ukončenie,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- využívať základné kompenzačné a relaxačné techniky,
- využívať osvojené pohybové zručnosti pri súťažiach a hrách,
- dodržiavať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli.

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Počet hodín v ŠkVP	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Počet hodín spolu	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.
Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.
Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfologicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.
Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.
Postupuje sa v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).
Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča okrem vyučovacieho predmetu RKS zaradiť aj vyučovací predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej len AAK). Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Užívateľmi AAK sú obvykle osoby s oneskoreným alebo narušeným vývinom reči, alebo symptomatickými poruchami reči. V ich klinickom obraze je poškodenie rečových centier v mozgu alebo iné poškodenie CNS. Príčiny a prejavy NKS a nehovorenia sa niekedy spájajú s viacnásobným postihnutím. Pri viacnásobných postihnutiach dochádza k vzájomnému prelínaniu vplyvov jednotlivých postihnutí.
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu.
V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča používanie augmentatívnej a alternatívnej komunikácie. Podľa individuálnych schopností žiakov sa odporúča kombinovať náhradné a doplnkové komunikačné systémy s hovorenou rečou. U žiakov s hlbokým stupňom mentálnej retardácie sa odporúča využívanie bazálnej stimulácie (koncept podporujúci vnímanie, komunikáciu a pohybové schopnosti človeka, ktorý sa prispôsobuje veku a stavu klienta)
Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím ťažkého a hlbokého stupňa je prioritou obsahová stránka.
Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.
Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach: *Jazykové roviny, naratíva, ďalšie schopnosti spojené s rozvíjaním komunikačnej schopnosti, základy čítania a písania.*
Predmetom sa prelína aj rozvíjanie čitateľskej gramotnosti u tých žiakov, ktorí majú na to schopnosti.

Ciele

Hlavným cieľom vyučovacieho predmetu RKS je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie
-manipuluje s obrázkami podľa pokynov,
-ukladá plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
-ukáže prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vyjadruje svoje biologické potreby, chápe obsahu vety, pozná jednoduché pesničky a rečňovanky, vie vyjadriť svoj názor,
- odpovedá na otázky súvisiace s vypočutým textom,
- počúva čítanie krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami,
- pozná jednoduché pesničky a rečňovanky,
- získané vedomosti, zručnosti a návyky dokáže uplatniť v praktických situáciách,
- poznáva a aktívne využíva hlásky a písmena,
- skladá slabiky do slov,
-počúva čítanie krátkeho literárneho textu, následné vyhľadáva obrázky podľa prečítaného textu,
-číta dvojslabičné slová,
-rozlišuje začiatočnú hlásku v slove sluchovou analýzou.
Osobnostné kompetencie
-vyjadruje potrebu prostredníctvom komunikačného symbolu a hovorenej reči,
-spontánne vyjadruje hygienické potreby,
-spontánne vyjadruje svoj názor, je trpezlivý, vnímavý, má chuť sa učiť,
-dokáže spontánne vyjadriť svoje emócie,
-dokáže spolupracovať v skupine, je ohľaduplný k iným ľuďom.
Sociálne kompetencie
-vyjadrí sa pomocou symbolov, porozumie neverbálnej komunikácii, určitý čas počúva,
-vie prispôsobiť svoje vyjadrovanie sa (verbálne aj neverbálne) komunikačnej situácii, sústreďuje pozornosť na toho, kto hovorí,

-uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu,
-rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností.

Stratégie vyučovania:

- nadmerné zvýrazňovanie informácii
- viacnásobné opakovanie
- individuálny prístup
- algoritmizácia obsahu vzdelávania
- intenzívnej spätnej väzby
- zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii
- práca s textom, obrázkami, symbolmi, znakmi, informáciami

Učebné zdroje:
Detské knihy, detské časopisy, omaľovánky, CD s pesničkami, rozprávkami, básničkami, obrázky, vlastné didaktické pomôcky, rôzne predmety a hračky, obrázkové systémy, piktogramy, makaton, zošity, predlohy a obrázky s písmenami, IKT, Dramatická výchova (Majzlanová), Hovoriace písmená a slabiky (Pečonková), Učíme sa čítať (Štefeková), Prvé riekanky pre najmenších, (MATYS), Moje čítanie I. (Škultétyová), Zlatá brána (Ďuričová), Živé písmenká
(Lipka), pracovné listy, skutočné predmety, ich miniatúry.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie. U žiakov prípr., 1., 2., 3., 5., 6., 7. ročníka sa vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti v prípr., 1., 2., 3., 5., 6., 7. ročníku

Pragmatická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Porozumenie reči	Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.	-vie používať jazyk na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov -pomenuje predmety, javy -rozumie pojmom, triedi ich -rozumie pokynom, reaguje na ne
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich	-dokáže sa hrať a komentovať svoju činnosť podľa svojich schopností

	miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.	-rozumie, orientuje sa v bežných situáciách, vie sa adekvátne verbálne, neverbálne prejaviť -tvorí slovné pomenovania, jednoduché jednoslovné, dvojslovné vety
Rozhovor	Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia.	-dokáže viesť rozhovor -tvorí jednoduché otázky a adekvátne odpovede na otázky -dokáže sa verbálne, neverbálne prejaviť v dramatizácii
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Verbálna, neverbálna, alternatívna komunikácia.	-používa verbálnu, neverbálnu alebo alternatívnu komunikáciu na dorozumievanie
Využívanie IKT	**Komunikácia prostredníctvom IKT**	**-pracuje s počítačom podľa pokynov**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie slovnej zásoby, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii	Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)	-pomenuje predmety a obrázky -triedi pojmy -chápe význam pojmov
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Verbálna, neverbálna, alternatívna komunikácia.	-používa verbálnu, neverbálnu alebo alternatívnu komunikáciu na dorozumievanie
Využívanie IKT	**Komunikácia prostredníctvom IKT**	**-pracuje s počítačom podľa pokynov**

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie**

		výstupy /Žiak/
Rozvíjanie jazykového citu, syntaktických a morfologických pravidiel Aplikácia do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka)	Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.	-používa správne tvary slov, ohýba ich, správne používa predložky, doplní vetu, odvodzuje slová -číta slová s obrázkami -správne tvorí jednoduché vety, súvetia, rozumie hovorenému
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Verbálna, neverbálna, alternatívna komunikácia.	-používa verbálnu, neverbálnu alebo alternatívnu komunikáciu na dorozumievanie
Využívanie IKT	**Komunikáia prostredníctvom IKT**	**-pracuje s počítačom podľa pokynov**

Foneticko-fonologická rovina jazyka

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie fonematického uvedomovania, sluchovej diferenciačnej schopnosti Rozvíjanie artikulačnej obratnosti a výslovnosti	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.	-vníma a rozlíši rôzne zvuky, smer a zdroj zvuku -vníma a rozlišuje zvuky reči, melódiu a tempo -rytmizuje slabiky -vníma a rozlišuje hlásky, prvú hlásku v slove, dĺžku hlásky a slabiky -správne artikuluje
Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy	Verbálna, neverbálna, alternatívna komunikácia.	-používa verbálnu, neverbálnu alebo alternatívnu komunikáciu na dorozumievanie
Využívanie IKT	**Komunikácia prostredníctvom IKT**	**-pracuje s počítačom podľa pokynov**

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie rozprávačských schopností žiakov podľa individuálnych	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov,	-zaujíma sa o okolie, všíma si okolie, zámerne sa sústredí na osoby a javy -porozpráva zážitok podľa osnovy, obrázkov so

schopností	vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.	zachovaním časovej následnosti a súvislosti -pracuje s knihami, vníma obrázky
Využívanie IKT	**Komunikácia prostredníctvom IKT**	**-pracuje na počítači podľa pokynov**

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie taktilného a kinestetického vnímania	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.	-vníma a rozlišuje hmatom vlastnosti predmetov -vníma a uvedomuje si vlastné telo a pohyby
Rozvíjanie sluchovej a zrakovej gnózie (vnímanie, diferenciácia, pamäť)	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).	-rozlíši rôzne zvuky -zapamätá si slová, vety, riekanky -zrakom rozlíši a zapamätá si viditeľné znaky, zmeny -zrakom analyzuje a syntetizuje -dokáže priraďovať, zoraďovať, triediť -zapamätá si vizuálne, akustické podnety, pohyby, úkony
Rozvíja priestorovú orientáciu a orientáciu v čase	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)	-orientuje sa na tele, v priestore, rovine -chápe časové následnosti, postupnosti, orientuje sa v čase
Rozvíjanie motorických schopností	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.	-zvláda oromotorické, fonograforytmické cvičenia -zvláda hrubomotorické a jemnomotorické úkony -zvláda grafomotorické cvičenia -má rozvinutú vizuomotoriku
Využívanie IKT	**Komunikácia prostredníctvom IKT**	**-pracuje s počítačom podľa pokynov**

Základy čítania a písania v prípr.-3. ročníku

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania	Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. - Schematické znázornenie slov. - Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. - Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). - Obrázkové (maľované) čítanie.	-vníma a rozlišuje sluchom hlásky, slabiky, rytmus -vníma a rozlišuje zrakom obrázky, symboly, znaky -chápe znázorneniu slov -rytmizuje riekanky -orientuje sa v priestore, chápe jednoduchým priestorovým pojmom, pracuje podľa pokynov -číta obrázky
Využívanie IKT	**Čítania a písanie prostredníctvom IKT**	**-pracuje s počítačom podľa pokynov**

Základy čítania a písania v 5. ročníku

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Čítanie a písanie Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy	Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen e, i, o, u. Slabiky ma, me mi, mo, mu Skladanie slabík do slov. Čítanie dvojslabičných slov. Nácvik písania nových písmen v súlade s čítaním, opakovanie a utvrdzovanie písania písmen, slabík a slov ich obťahovaním a odpisovaním podľa predpísaného vzoru. Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami prípadne neverbálnou komunikáciou. Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom, vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom, Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa učiteľovho napovedania. Samostatný výber a priraďovanie slov k ilustráciám súvisiacim s prečítaným textom.	-pozná, číta dané hlásky, píše dané písmená -číta a píše dané slabiky, skladá slabiky do slov, číta dvojslabičné slová -obťahuje a odpisuje písmená, slabiky, slová -vníma a rozumie jednoduchému čítanému textu -odpovedá na otázky z textu, vyhľadá ilustrácie k textu -vyhľadá kľúčové slová v texte, pracuje s textom podľa pokynov -priradí slová k ilustráciam v texte
Využívanie IKT	**Čítanie a písanie prostredníctvom IKT**	**-pracuje na počítači podľa pokynov**

Základy čítania a písania v 6. ročníku

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Čítanie a písanie Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy	Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen l, v. Slabiky. Skladanie slabík do slov. Čítanie dvojslabičných slov. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.	-pozná, číta dané hlásky, píše dané písmená -číta a píše dané slabiky, skladá slabiky do slov, číta dvojslabičné slová -číta dvojslovné vety s porozumením, v kombinácii s obrázkami
Využívanie IKT	**Čítanie a písanie prostredníctvom IKT**	**-pracuje na počítači podľa pokynov**

Základy čítania a písania v 7. ročníku

Tematický celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Čítanie a písanie Rozvíjanie sluchovej analýzy a syntézy	Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen **t, p, s.** Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.	-pozná, číta dané hlásky, píše dané písmená -číta a píše dané slabiky, skladá slabiky do slov, číta dvojslabičné slová -číta dvojslovné vety s porozumením, v kombinácii s obrázkami
Využívanie IKT	**Čítanie a písanie prostredníctvom IKT**	**-pracuje na počítači podľa pokynov**

<u>Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Hovorené a písané slovo Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti Porozumenie reči	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove	-pozná, vie rozlíšiť a určiť rôzne druhy zvukov -sluchovou analýzou žiak diferencuje zvuky reči, ich intenzitu, smer, aktívne vníma slabiky v slove -rytmizuje slabiky -vie rozoznať zmenu melódie a tempa reči -pomocou sluchovej analýzy rozlíši prvú hlásku v slove -hlasno komentuje každú

Rozvíjanie expresívnej reči	Komentovanie všetkých činností a pomenovanie predmetov pomocou ktorých rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie „tu a teraz“. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Používanie názorných skutočných predmetov, miniatúry, ilustrácie, obrázky. Poznávanie postupne od skutočných predmetov k obrázkom. Námetové hry (vytváranie situácií z bežného života, aby ich žiak lepšie pochopil), pri ktorých žiak hlasno komentuje svoju činnosť alebo spolukomentuje s pomocou učiteľky, upevňovanie slovnej zásoby. Jednoduché aktívne pomenovanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku. Jednoduché rozprávanie zážitku. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám.	činnosť, vie pomenovať predmety, rozumie pojmom a súvislostiam, ktoré vie použiť pri komunikácii -rozumie pojmu tu a teraz -rozlišuje bežné pojmy -vníma a pozná demonštrované objekty -aktívne spolupracuje a komentuje pri námetových hrách z bežného života -upevňuje si slovnú zásobu -pomenuje predmety a deje v prostredí školy, rodiny, dokáže jednoducho komentovať vykonávanú a prebiehajúcu činnosť, alebo situáciu. -vytvára jednoslovné a dvojslovné vety, pozná slovné pomenovania. -rozumie hovorenému slovu, zapája sa do jednoduchého rozhovoru, adekvátne reaguje, vie odpovedať na otázku, jednoduchou formou porozprávať o zážitku -manipuluje s knihou, písacími potrebami, leporelami, obrázkami
Priestorová orientácia Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania	Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku, sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava do prava.) Rozvíjanie schopnosti diferencovať	-diferencuje obrázky, symboly alebo znaky podľa tvaru, farby, veľkosti a polohy -schematický znázorní slovo -rytmizuje riekanky, pesničky -dokáže sa orientovať v priestore, rovine, chápe vyjadrenie polohy hore, dole v prostriedku, má osvojený pojem rad, postupnosť zľava doprava, vie sa orientovať na ploche

Rozširovanie slovnej zásoby	zvuky reči- slabiky, hlásky a ich dĺžku. Nácvik čítania písmena a, A, i, I vo funkcii spojky s obrázkami. Hlásky a písmená a A, i I, m M. Slabiky ma, mi. Slová. Obrázkové (maľované) čítanie.	-diferencuje zvuky reči, hlásky -pri čítaní používa a, A, i, I vo funkcii spojky s pomocou obrázkov -má osvojené čítanie písmena a, A, i, I -číta slabiky ma, mi a slová z nich zložené -pomocou obrázkov dokáže čítať jednoduché slová a slovné spojenia
Práca s IKT	**Využívanie IKT a výučbové programy**	-reaguje na ponúkané programy

Ciele 4.ročníka:

- Rozvíjať a dopĺňať získané vedomosti a zručnosti z predchádzajúceho ročníka,
- naučiť pracovať s knihami, leporelami, obrázkami, rozvíjať komunikačné schopnosti žiaka, aktívnu slovnú zásobu,
- naučiť spontánne vyjadrovať svoje pocity a potreby,
- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností v 8. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie diferenciačnej schopnosti	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvonček, píšťalka..), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove (prvá a posledná hláska)	-rozlišuje rôzne druhy, intenzitu a smer zvukov -rytmizuje slabiky -rozlišuje poradie hlások v slove.
Porozumenie reči	Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti.	-rozumie pojmom a komentuje činnosti -komentuje činnosti z minulosti

	Ketegorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.	-kategorizuje pojmy podľa pokynov -počúva príbehy s porozumením, vníma ilustrácie a dramatizuje príbehy
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou vyučujúcej. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť. Rozvoj slovnej zásoby. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.	-komentuje svoju činnosť -vie jednoducho pomenovať predmety a deje -tvorí jednoslovné a dvojslovné vety -tvorí zápor a otázky v rozhovore -rozpráva jednoduché príbehy v časovej následnosti -vyjadrí sa v minulom a budúcom čase -vedie jednoduchý rozhovor s komunikačným partnerom -rozpráva zážitok alebo príbeh podľa obrázkov s pomocou -prezerá si obrázkové knihy
Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania	Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Hrovou formou rozvíjať schopnosť	-rozlišuje obrázky, symboly, znaky -schematický znázorní slovo -rytmizuje básničky -orientuje sa v priestore a v rovine, chápe utvrdzovaným priestorovým pojmom -sleduje a ukladá prvyk zľava doprava -diferencuje zvuky reči

	diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku). Hlásky a písmená v, p, t. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie	-číta a píše preberané písmená, slabiky, slová -sluchovou analýzou diferencuje začiatočnú hlásku v slove -číta dvoslovné vety -číta jednoducjé texty s obrázkami
Práca s IKT	**Využívanie IKT a výučbových programov**	-reaguje na pokyny, plní zadané úlohy podľa inštrukcií

Ciele 8.ročníka:
Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

<u>Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie diferenciačnej schopnosti	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvonček, píšťalka..), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove (prvá a posledná hláska)	-rozlišuje rôzne druhy, intenzitu a smer zvukov -rytmizuje slabiky -rozlišuje poradie hlások v slove.
Porozumenie reči	Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti. Ketegorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.	-rozumie pojmom a komentuje činnosti -komentuje činnosti z minulosti -kategorizuje pojmy podľa pokynov -počúva príbehy s porozumením, vníma

		ilustrácie a dramatizuje príbehy
Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou vyučujúcej. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť. Rozvoj slovnej zásoby. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.	-komentuje svoju činnosť -vie jednoducho pomenovať predmety a deje -tvorí jednoslovné a dvojslovné vety -tvorí zápor a otázky v rozhovore -rozpráva jednoduché príbehy v časovej následnosti -vyjadrí sa v minulom a budúcom čase -vedie jednoduchý rozhovor s komunikačným partnerom -rozpráva zážitok alebo príbeh podľa obrázkov s pomocou -prezerá si obrázkové knihy
Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania	Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku). Utvrdzovanie prebratých písmen.	-rozlišuje obrázky, symboly, znaky -schematický znázorní slovo -rytmizuje básničky -orientuje sa v priestore a v rovine, chápe utvrdzovaným priestorovým pojmom -sleduje a ukladá prvyk zľava doprava -diferencuje zvuky reči -číta a píše preberané písmená, slabiky, slová -sluchovou analýzou

	Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie	diferencuje začiatočnú hlásku v slove -číta dvoslovné vety -číta jednoducjé texty s obrázkami
Práca s IKT	**Využívanie IKT a výučbových programov**	-reaguje na ponúkané programy, plní úlohy podľa inštrukcií

Ciele 9.ročníka:
- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

Obsah predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností v 10. ročníku

Časový rozsah: 132 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Rozvíjanie diferenciačnej schopnosti	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvonček, píšťalka..), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove (prvá a posledná hláska)	-rozlišuje rôzne druhy, intenzitu a smer zvukov -rytmizuje slabiky -rozlišuje poradie hlások v slove.
Porozumenie reči	Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti. Ketegorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.	-rozumie pojmom a komentuje činnosti -komentuje činnosti z minulosti -kategorizuje pojmy podľa pokynov -počúva príbehy s porozumením, vníma ilustrácie a dramatizuje príbehy

Rozvíjanie expresívnej reči	Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou vyučujúcej. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť. Rozvoj slovnej zásoby. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.	-komentuje svoju činnosť -vie jednoducho pomenovať predmety a deje -tvorí jednoslovné a dvojslovné vety -tvorí zápor a otázky v rozhovore -rozpráva jednoduché príbehy v časovej následnosti -vyjadrí sa v minulom a budúcom čase -vedie jednoduchý rozhovor s komunikačným partnerom -rozpráva zážitok alebo príbeh podľa obrázkov s pomocou -prezerá si obrázkové knihy
Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania	Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku). Utvrdzovanie prebratých písmen Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v	-rozlišuje obrázky, symboly, znaky -schematický znázorní slovo -rytmizuje básničky -orientuje sa v priestore a v rovine, chápe utvrdzovaným priestorovým pojmom -sleduje a ukladá prvyk zľava doprava -diferencuje zvuky reči -číta a píše preberané písmená, slabiky, slová -sluchovou analýzou diferencuje začiatočnú hlásku v slove

	slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie	-číta dvoslovné vety -číta jednoducjé texty s obrázkami
Práca s IKT	**Využívanie IKT a výučbových programov**	-reaguje na ponúkané rogramy, plní zadané úlohy podľa inštrukcií

Ciele 10.ročníka:
- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie sociálnych zručností

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým* *stupňom* mentálneho postihnutia

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí .
Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.
Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti.
Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie
-vie osobné údaje, pozná bežné každodenné činnosti, pozná mená ľudí vo svojom blízkom okolí, -vyberá a triedi získané informácie, dokáže nadobudnuté schopností využiť v každodennom živote,
-pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných,
-s pomocou učiteľa postupne rieši jednoduché úlohy,
-v rôznych situáciách poznáva svoje možností, snaží sa primerane hodnotiť svoje správanie a uplatňovať zdravé sebavedomie, potláča impulzivitu v správaní.
Osobnostné kompetencie
-dokáže si uvedomiť svoje potreby, mať záujem poznávať seba a svoje okolie, využívať svoje schopností a byť vytrvalý pri nácviku jednotlivých sebaobslužných činnosti,
-osvojí si základy spoločenského správania, dokáže byť samostatnejší v starostlivosti o seba a okolie,
-prejavi radosť z vlastného úspechu a pocit uspokojenia z hry alebo činnosti.
Sociálne kompetencie
-je pripravený byť v interakcii so spolužiakmi a blízkym okolím, prispôsobí svoje správanie skupine a situácii,
-vie používať pozdravy v sociálnom styku,
-vie byť samostatnejší a spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými,
-vníma nálady druhých, vyjadruje priateľské city.

Stratégie vyučovania:
Nadmerné zvýrazňovanie informácii
Viacnásobné opakovanie
Individuálny prístup
Algoritmizácia obsahu vzdelávania
Intenzívnej spätnej väzby
Zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii

Učebné zdroje:
Obrázky, fotky, obľúbené hračky, predmety každodennej potreby, hygienické potreby, pravidlá spoločenského správania, detské časopisy, knihy, didaktické hry.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v Prípr. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca pri vyzliekaní niektorých častí oblečenia a aspoň naznačenie obliekania (nastavenie ruky do rukáva, nasunutie nohy do topánky a pod.), pri umývaní rúk, tváre a ich utieraní, pri čistení zubov, ako aj pri fúkaní/ utieraní nosa a používaní toaletného papiera. Nechať si viesť ruky pri jedení (používanie lyžice a vidličky vedením rúk).	-podľa svojich možností zvláda základnú sabaobsluhu, prípadne pri činnostiach spolupracuje alebo sa nechá viesť -nechá si viesť ruky pri jedení lyžicou vidličkou alebo je s pomocou
Interakčné činnosti	Napodobňovanie činnosti dospelého (napr. upratovanie, obliekanie). Reagovanie na výzvu inej osoby (napr. podanie predmetu).	-napodobní jednoduché a bežné činnosti podľa dospelého -reaguje a na výzvy dospelého, vykoná jednoduchú, bežnú požadovanú činnosť

Ciele prípravného ročníka:
Vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom,
vytvárať predpoklady k spolupráci v samoobsluhe.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 1. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Vyjadrovanie potrieb	Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly. Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu.	-vyjadrí potrebu očným kontaktom alebo použitím symbolu
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má dieťa pripravené. Spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, ich utieraní, pri čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera. Spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožíka na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky.	-spolupracuje pri sebaobsluhe, obliekaní, hygiene, jedení -podľa možností používa lyžicu, vidličku, nožík, servítku
Schopnosti vnímania	Priraďovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá - čierna - ružová - sivá, biela). Priraďovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh - štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec).	-rozlíši a priradí rovnaké farby a tvary
Základné pracovné činnosti	Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používné v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká atď.). Nalievanie z džbánu, prestieranie pre seba samého minimálnou pomocou učiteľa.	-otvára a zatvára rôzne nádoby, dokáže si rozbaliť, vybrať predmet, potraviny -podľa možností nalieva z džbánu, prestrie si

Ciele 1.ročníka:
Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
– rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
– rozvíjať základy sociálnych interakcií,
– rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
– vytvárať základné zručnosti - predpoklady domácich zručností.

<u>Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Interakčné schopnosti	Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier (krstné mená spolužiakov). Rozvíjanie schopností nadväzovania	-dokáže nadviazať a udržať kontakt, pozná mená spolužiakov -participuje pri nadväzovaní

	vzťahov k spolužiakom.	nových vzťahov
Schopnosti vnímania	Rozvíjanie schopností počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu. Rozlišovanie známych a neznámych osôb.	-zameriava svoju pozornosť na daný príbeh a postavy v ňom, pamätá si mená postáv -rozlišuje známe a neznáme osoby vo svojom okolí, pozná ich po menách
Pracovné činnosti	Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom (upratať hračky, pomôcky, odniesť smeti do koša, odložiť uterák a iné).	-napodobní činnosti dospelého, spolupracuje pri bežných prácach
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov, pri umývaní rúk, tváre, pri čistení zubov, fúkaní nosa, používaní toaletného papiera. Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.	-spolupracuje pri jednotlivých hygienických úkonoch -preukazuje samostatnosť pri stravovaní

Ciele 2.ročníka:
Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy.

<u>Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 3. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Interakčné schopnosti	Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier. Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou. Primerané reagovanie na výzvu inej osoby. Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.	-správa sa primerane vo interakciách -vyjadrí adekvátne súhlas, nesúhlas -je trpezlivejší, primerane reaguje na výzvy -nadväzuje kontakty a udržiava ich
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov. Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.	-spolupracuje pri hygiene a stravovaní
Pracovné činnosti	Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.	-napodobňuje činnosti dospelého
Schopnosti vnímania	Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu. Rozlišovanie známych a neznámych osôb.	-vníma rozprávanie, príbehy, pamätá si mené postáv -pozná známe osoby po menách

Ciele 3.ročníka:
- Rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy, - učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Interakčné schopnosti	Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier, vedenie k spolupráci v kolektíve. Primerané reagovanie na výzvu inej osoby. Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí. Navodenie citového prežívania. Budovanie schopnosti empatie. Adekvátne reagovanie na správanie iných ľudí.	-pomocou krátkych hier nadväzuje kontakty so spolužiakmi a blízkym okolím, spolupracuje v kolektíve -vie spoločensky prijateľným spôsobom zareagovať na výzvu danej osoby -participuje pri nadväzovaní nových vzťahov, uplatňuje ústretovú komunikáciu -je schopný prejaviť svoje city a nálady, ktoré prežíva, je schopný byť empatický
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov. Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.	-aktívne spolupracuje pri jednotlivých hygienických úkonoch -preukazuje samostatnosť pri stravovaní
Pracovné činnosti	Starostlivosť o obľúbené hračky. Imitovanie činnosti dospelých spojených s predmetom.	-stará sa o svoje hračky -napodobňuje činnosť dospelých spojenú s daným predmetom
Schopnosti vnímania	Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.	-je schopný počúvať, zamerať svoju pozornosť na daný príbeh a postavy v ňom, pamätá si mená postáv

Ciele 4.ročníka:
Rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom,
- učiť sa poprosiť, poďakovať, pozdraviť,
- učiť sa starostlivosti o obľúbené hračky.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 5. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne

ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Vyjadrovacie zručnosti	Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým, aj inými deťmi.	-vyjadrí primeraným spôsobom súhlas a nesúhlas
Orientácia v osobných údajoch	Učiť sa základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa dieťa volá, kde býva, kedy sa narodilo, či má súrodenca atď.).	-orientuje sa v základných osobných údajoch a sprostredkuje ich prijateľným spôsobom
Základné pravidlá spoločenského správania	Osvojovanie si základných pravidiel spoločenského správania sa (prosba, pozdrav, ospravedlnenie).	-vie sa primerane správať vzhľadom na situáciu
Základné pracovné návyky	Starostlivosť o obľúbené hračky.	-má základné pracovné návyky, správa sa šetrne k hračkám

Ciele 5.ročníka:
- Rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb,
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny žiakov,
- byť samostatnejší spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými deťmi,
- učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom,
- rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého žiaka.

<u>Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 6. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Interakčné schopnosti	Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych situáciách s dospelým a s deťmi. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.	-vyjadruje svoje potreby, vyjadrí súhlas, nesúhlas -správa sa v situáciách primerane, adekvátnym spôsobom dáva najavo svoje city, je trpezlivejší -rozlíši dobré a zlé správanie
Orientácia v osobných údajoch	Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov).	-orientuje sa v základných osobných údajoch -dokáže sa predstaviť, vymenovať členov svojej

		rodiny

Ciele 6.ročníka:
Vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými žiakmi,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Interakčné schopnosti	Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania: vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu, pozdrav, prosba, poďakovanie a ospravedlnenie v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu.	-vyjadruje svoje potreby, vyjadrí súhlas, nesúhlas -správa sa v situáciách primerane, adekvátnym spôsobom dáva najavo svoje city, je trpezlivejší -rozlíši dobré a zlé správanie -správa sa podľa základných pravidiel spoločenského správania
Sebaobslužné činnosti	Osvojovanie si základných osobných údajov a ich vyjadrovanie primeranými komunikačnými prostriedkami (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, mená súrodencov). Pomenovanie rolí osôb v rodine, v škole, v spoločnosti (rodič, učiteľ, žiak, školník, lekár a iné).	-orientuje sa v základných osobných údajoch -dokáže sa predstaviť, vymenovať členov svojej rodiny -pozná role v rodine, škole, spoločnosti

Ciele 7. ročníka:
Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie s inými spolužiakmi,
- osvojiť si základné pravidlá spoločenského správania,
- vedieť sprostredkovať vedomosti o sebe okoliu prijateľným spôsobom,
- vedieť pomenovať rolu osoby v rodine, v škole, v spoločnosti.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Interakčné schopnosti	Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i	-má osvojené pravidlá spoločenského správania

	dospelými. Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu. Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru. Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy. Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi. Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.	v rôznych sociálnych situáciách -participuje na rozvoji vyšších citov -vie primerane vyjadriť svoje vlastné city -pozná a rozlišuje kladné a záporné vlastnosti -nadväzuje kontakt, rozhovor, zotrvá a vhodne ho ukončí -dokáže slušne odmietnuť kontakt -nadväzuje a postupne udržiava priateľský vzťah s inými žiakmi -dokáže spolupracovať v skupine

Ciele 8.ročníka:
Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
- vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,
- podporovať rozvoj vyšších citov,
- podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
- rozvíjať empatiu,
- primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Interakčné schopnosti	Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými. Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu. Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru.	-má osvojené pravidlá spoločenského správania v rôznych sociálnych situáciách -participuje na rozvoji vyšších citov -vie primerane vyjadriť svoje vlastné city -pozná a rozlišuje kladné a záporné vlastnosti -nadväzuje kontakt, rozhovor, zotrvá a vhodne ho ukončí -dokáže slušne odmietnuť

	Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy. Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi. Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.	kontakt -nadväzuje a postupne udržiava priateľský vzťah s inými žiakmi -dokáže spolupracovať v skupine

Ciele 9.ročníka:
Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
- vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,
- podporovať rozvoj vyšších citov,
- podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
- rozvíjať empatiu,
- primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

Obsah predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností v 10. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Interakčné schopnosti	Osvojovanie si pravidiel spoločenského správania v sociálnych situáciách s deťmi i dospelými. Podporovanie a rozvíjanie vyšších citov ako oddanosť, súcit, spolupatričnosť a iné. Vyjadrovanie svojich vlastných citov prijateľným spôsobom. Poznávanie a rozlišovanie kladných a záporných vlastností formou dramatického prejavu. Podporovanie samostatnosti v nadväzovaní kontaktu spoločensky prijateľným spôsobom, zotrvanie v rozhovore a ukončení jednoduchého rozhovoru. Podporovanie schopnosti slušného odmietnutia kontaktu vzhľadom na situáciu a momentálne záujmy. Nadväzovanie a postupne udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi. Realizovanie hier a aktivít podporujúcich spoluprácu žiakov v skupine.	-má osvojené pravidlá spoločenského správania v rôznych sociálnych situáciách -participuje na rozvoji vyšších citov -vie primerane vyjadriť svoje vlastné city -pozná a rozlišuje kladné a záporné vlastnosti -nadväzuje kontakt, rozhovor, zotrvá a vhodne ho ukončí -dokáže slušne odmietnuť kontakt -nadväzuje a postupne udržiava priateľský vzťah s inými žiakmi -dokáže spolupracovať v skupine

Ciele 10.ročníka:
Rozvíjať schopnosť kooperácie so spolužiakmi,
- samostatnejšie nadväzovať, udržať a ukončiť sociálne interakcie so spolužiakmi,
- vyjadrovať svoje pocity primeranými slovami,

- podporovať rozvoj vyšších citov,
- podporovať sympatie a kamarátske vzťahy so spolužiakmi,
- rozvíjať empatiu,
- primerane prijať fyzický kontakt inej osoby pri skupinových aktivitách.

ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	**Rozvíjanie grafomotorických zručností**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Okrem hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.
Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.
K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.
Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže doplňať vynechané písmená, slová.
Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôsobovať podľa vybranej používanej učebnice.
Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiakov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
*Kognitívne kompetencie***:**
- má zlepšenú hrubú a jemnú motoriku,
- pozná jednoduché pesničky a rečňovanky,
- správne drží a manipuluje s písacími potrebami,
- vie sa uvoľniť pri písaní,
- má osvojené predpísané tvary,
- dokáže pracovať s pracovnými zošitmi a pomôckami,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učení,
- dokáže si napísať svoje meno a priezvisko veľkými tlačenými písmenami alebo na PC,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:

- dokáže spontánne vyjadriť svoje emócie,
- má trpezlivosť pri práci,
- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- vie sa sústrediť na prácu, dôverovať si, byť cieľavedomý, zaujímať sa o nové veci.

Sociálne kompetencie:
- dokáže spolupracovať v skupine,
- dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu.

Stratégie vyučovania:
Špeciálne metódy:
Nadmerné zvýrazňovanie informácii
Viacnásobné opakovanie
IVP
Algoritmizácia obsahu vzdelávania
Intenzívnej spätnej väzby
Zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii

Učebné zdroje:
Kartičky s písmenami a obrázkami, reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie. Makety s geometrickými tvarmi, písmenami, rytmické riekanky, knihy s riekankami, predpisové zošity, pracovné listy, kartičky s písmenami, omaľovánky, Bodka, čiarka, gulička, Kreslím kolo guľaté I, II, Pracovné listy Makyta, Maxi kniha doplňovačiek, Obkresli a vymaľuj (mladé letá).
Pracovné listy, obrázky a texty na dopĺňanie zaliate vo fólii, didaktický materiál, omaľovánky, knihy, internet, Program IKT- Detský kútik, Alík, aplikácie na grafomotoriku v iPade.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v Prípr . ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Hrubá motorika	Činnosti na zlepšovanie hrubej motoriky a koordinácie: kráčať dookola, chodiť „cez“, stúpať, klesať, podliezať, behať, skákať znožmo, skákať striedavo na jednej nohe, chodiť po čiare, imitovať tvary chodidlami, prstami	- dokáže stúpať, klesať, podliezať, behať,skákať
Jemná	Mávanie, tlieskanie, hladkanie	- dokáže modelovať,

motorika	Odhadzovanie lopty, chytanie lopty Strihanie Lepenie Modelovanie, stláčanie plastelíny Práca s kockami, prstovými farbami, pieskom, hlinou Navliekanie korálik	rozvíjať jemnú motoriku
Relaxačné cvičenia	Hranie na jednotlivých hudobných nástrojoch Pomocou rytmických riekaniek rozvíjať grafomotoriku Nácvik správneho držania písacích potrieb Správne sedenie pri písaní	- dokáže uvoľniť, pripraviť ruku na písanie
Práca na PC	Práca vo výučbových programoch	-zvláda manipuláciu na PC

Ciele prípravného ročníka:
Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvíjať hrubú motoriku,
- rozvíjať jemnú motoriku prstov.

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Hrubá motorika	Driblovanie s loptou Kopanie do lopty Podliezanie Behanie Skákanie Pretáčanie na bok Plazenie sa za predmetom Otočenie hlavy za podnetmi	- dokáže driblovať s loptou, kopať do lopty, podliezať, behať, skákať
Jemná motorika	Mávanie, tlieskanie, hladkanie Strihanie Lepenie Modelovanie, stláčanie plastelíny Práca s kockami, prstovými farbami, pieskom, hlinou, vodou Skladanie plošných skladačiek Prevliekanie v perforovanej podložke, navliekanie korálok na drôt, rybárske lanko, tyčku Navliekanie korálik Manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi Imitovanie zložitejšieho postavenia	- rozvíja motoriku rúk, prstov rôznymi činnosťami

	prstov	
Relaxačné cvičenia	Pomocou rytmických riekaniek rozvíjať grafomotoriku Hranie na jednotlivých hudobných nástrojoch Nácvik správneho držania písacích potrieb Správne sedenie pri písaní Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia	- vie uvoľniť ruky, pripraviť ruku na písanie
Práca na PC	Práca vo výučbových programoch	-zvláda manipuláciu na PC

Ciele 1.ročníka:
- Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvíjať hrubú motoriku,
- rozvíjať jemnú motoriku prstov.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 2. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Grafomotorika	Nácvik správneho sedenia pri písaní, držania písacích potrieb. Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia. Nácvik asistovaného, koaktívneho pohybu.	- dokáže správne sedieť pri písaní a správne uchopuje písacie potreby - spolupracuje pri uvoľňovacích a relaxačných cvičeniach - využíva koaktívny pohyb
Písanie a jeho tvary	Cvičenie smeru písania zľava doprava. Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu. Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek. Písanie a rozlišovanie veľkých a malých tvarov.	- dokáže rozlišiť veľké a malé tvary - má osvojený správny smer grafomotorických cvikov - aktívne spolupracuje pri písaní horných a dolných oblúkov, vodorovných a šikmých čiar, krúžení okolo stredu - má osvojené krúžky, ovály, vlnovky, slučky

Ciele 2. ročníka:
Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti
- rozvíjať jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 3. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Grafomotorika	Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb. Rehabilitačná grafomotorika - uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.	- vie správne sedieť pri písaní, správne uchopuje písacie potreby - aktívne spolupracuje pri uvoľňovacích a relaxačných cvičeniach
Písanie a jeho tvary	Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu. Nácvik krúžkov, ovalov, vlnoviek, slučiek. Rozlišovanie veľkých a malých tvarov. Obťahovanie písaných tvarov. Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.	- má osvojený správny smer grafomotorických cvikov - aktívne spolupracuje pri písaní horných a dolných oblúkov, vodorovných a šikmých čiar, krúžení okolo stredu - má osvojené krúžky, ovály, vlnovky, slučky. - rozlišuje veľké a malé tvary - dokáže spolupracovať pri obťahovaní písaných tvarov - demonštruje nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-zvláda manipuláciu s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 3.ročníka:
Zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Grafomotorika	Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb. Rehabilitačná grafomotorika - uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.	- vie správne sedieť pri písaní, správne uchopuje písacie potreby - aktívne spolupracuje pri uvoľňovacích a relaxačných cvičeniach
Písanie a jeho tvary	Opakovanie a utvrdenie nacvičovaných tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, kruhy, ovály, vlnovky, slučky.	- má osvojený správny smer grafomotorických cvikov - spolupracuje pri písaní horných a dolných oblúkov, vodorovných a šikmých čiar, kruhov, oválov, vlnoviek, slučiek

	Rozlišovanie veľkých a malých tvarov. Obťahovanie písaných tvarov. Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov. Nacvičovanie držania ceruzky pri písaní v liniatúre. Nacvičovanie *písania* ***a, i, m***.	- rozlišuje veľké a malé tvary - aktívne spolupracuje pri obťahovaní písaných tvarov - demonštruje nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov. - učí sa správne držať ceruzku - dokáže napísať prebraté písmená
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-manipuluje s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 4.ročníka:
Zlepšiť hrubú motoriku a jemnú motoriku rúk so zameraním na prsty,
- zlepšiť schopnosť koncentrácie pozornosti,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 5. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Geometrické tvary	Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov	- dokáže obkresľovať makety s geometrickými a jednoduchými tvarmi
Písmena „e, m, i , o , u“	Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: e, a, i, o, u. Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru Nacvičovanie písania slabík *ma, me, mi, mo, mu* Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného v predmete čítanie	- vie obkresľovať čiary a prebraté písmena e, m, i, o, u - dokáže písať tvary prebraných písmen podľa predpísaného vzoru -písanie slabík
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-manipuluje s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 5.ročníka:
Vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena,
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 6. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Geometrické tvary	Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov. Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh).	- obkresľuje demonštrované geometrické tvary vzhľadom na jeho možnosti
Písmena „e, m, i, o, u, l.“	Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka. Obkresľovanie predpísaných písmen *a, e, m, i, o, u.* Písanie tvaru preberaných písmen podľa prepísaného vzoru. Nacvičovanie písania písmena *l, v.* Nacvičovanie písania slabík *le, li, lo, lu, va, ve, vi, vo, vu.* Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného v predmete čítanie.	- vie obkresľovať čiary a preberané písmená - dokáže napísať tvary preberaných písmen podľa predpísaného vzoru
Práca s materiálom	Nácvik listovania v knihe. Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.	- listuje v knihe, časopise
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-manipuluje s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 6.ročníka:
Utvrdiť správne sedenie a držanie písacích potrieb,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú orientáciu,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka pri písaní.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 7. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Geometrické tvary	Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov. Opakovanie nacvičených tvarov (šikmé zuby, zátrh).	- obkresľuje demonštrované geometrické tvary, iné tvary vzhľadom na jeho možnosti
Písanie písmen, slabík	Upevnenie písania tvaru písmen a, e, m, i, o, u a príslušných slabík.	- vie písať preberané písmená, slabiky - dokáže napísať tvary

	Písanie tvaru preberaných písmen podľa prepísaného vzoru. Precvičovanie písania písmena l, v. Nacvičovanie písania slabík me, mi, le, li, lo, lu. Nacvičovanie písania slabík em, im, el, il, om, um, ol, ul. Nacvičovanie písania písmena t, p, s a ich písanie v slabikách.	preberaných písmen, slabík podľa predpísaného vzoru - precvičuje písanie písmena l, v - nacvičuje písanie slabík me, mi, le, li, lo, lu - nacvičuje písanie slabík em, im, el, il, om, um, ol, ul - nacvičuje písanie písmena t, p, s a ich slabík
Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.	Rytmizácia riekaniek /vytlieskavanie rôznou formou, lúskanie, búchanie,../ . Hra na rytmické nástroje.	- dokáže uvoľniť celé telo - dokáže relaxačné cvičenia horných končatín
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-manipuluje s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 7. ročníka:
- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- rozvíjať koordináciu zrak – ruka pri písaní,
- vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností vo 8. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
	Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Obkresľovanie predkreslených geometrických tvarov. Opakovanie nacvičených tvarov. Upevnenie písania tvaru písmen t, p, s a príslušných slabík. Nacvičovanie písania písmena j, n, d. Nacvičovanie písania slabík s písmenom j, n, d.	- vie uvoľniť a zrelaxovať cvičeniami horné končatiny - dokáže obkresľovať predkreslené geometrické tvary - upevňuje si nacvičené tvary písmen t, p, s a slabík - nacvičuje si písanie písmen j, n, d - nacvičuje si písanie slabík s písmenom j, n, d
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-manipuluje s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 8.ročníka:
- Upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk,
- zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- vedieť udržať ceruzu a pero pri písaní v liniatúre.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 9. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
	Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Opakovanie nacvičených tvarov. Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d, a slabík. Nácvik písania písmena c, y, k. Nacvičovanie písania slabík s písmenom c, y, k. Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.	- dokáže uvoľniť prostredníctvom relaxačných cvičení horné končatiny - vie zopakovať nacvičené tvary - má upevnené písané tvary písmen - napíše písmená c, y, k - napíše slabiky s doposiaľ precvičenými písmenami
Práca s IKT	**Písanie na PC**	-manipuluje s klávesnicou, podľa možností píše na PC

Ciele 9.ročníka:
Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen.

Obsah predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností v 10. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
	Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín. Opakovanie a precvičovanie nacvičených tvarov. Opisovanie a prepisovanie písmen a slabík. **Opisovanie a prepisovanie písmen a slabík na PC.** Nácvik písania písmena z, b, š, ž, č. Nacvičovanie písania slabík s písmenom z, b, š, ž, č. **Písanie krátkych slov podľa individuálnych možností žiakov na PC.** Písanie písmen, slabík a krátkych slov v závislosti od individuálnych možností žiakov.	- dokáže uvoľniť prostredníctvom relaxačných cvičení horné končatiny - vie zopakovať nacvičené tvary - opíše a prepíše písmená a slabiky **- opíše a prepíše písmená a slabiky na PC** - napíše naučené písmená, slabiky, krátke slová podľa individuálnych možností **- vie napísať krátke slová na PC** - dokáže napísať krátke slová podľa diktátu v závislosti od svojich možností

	Písanie podľa diktátu v závislosti od individuálnych možností žiakov. **Písanie diktovaných slov podľa na PC podľa individuálnych možností žiakov.** **Písanie mena a priezviska veľkým tlačeným písmom.** **Písanie mena a priezviska na PC.**	**- dokáže napísať diktované slová na PC podľa individuálnych možností žiakov** **- vie napísať svoje meno a priezvisko veľkými tlačenými písmenami** **- dokáže napísať svoje meno a priezvisko na PC**

Ciele 10.ročníka:
Správne zaobchádzať s písacími potrebami a inými pomôckami,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen,
- vedieť napísať svoje meno tlačenými písmenami,
- uplatňovať hygienické návyky pri písaní.

VECNÉ UČENIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Vecné učenie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet v prípravnom až 10. ročníku pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.
Cieľom vyučovacieho predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.
Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.
Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov. Témami predmetu sa prelínajú aj témy finančnej gramotnosti a rozvíja sa čitateľská gramotnosť.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie
-orientuje sa v osobných údajoch, čase a priestore,
-spoznáva častí ľudského tela,
-poznáva domáce zvieratá, voľne žijúce, rastliny,
-orientuje sa v ročných obdobiach podľa ich charakteristík, ako aj v jednotlivých životných situáciach (verejná doprava, obchod, lekár),
-chápe význam vecí, vzájomné vzťahy a súvislosti,
-pozná prírodné javy a zmeny v prírode,
-osvojuje si základné pravidlá kultúrneho správania v obchode, na ulici, v dopravnom prostriedku,

-vie sa orientovať v školskom prostredí, podľa svojich možností a schopností sa orientuje v bežných životných situáciách, v priestore, v čase,
-s pomocou učiteľa rieši problémy v osobnej a spoločenskej rovine, poznáva informačné pramene, objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami,
-pozná osobné údaje, mená svojich blízkych, pozná rastliny a zvieratá,
-rozlišujú zdroje zvuku, kontrastné farby a chute potravín v rozsahu podľa individuálnych schopností
-pokračuje v nácviku ošetrovania ďalšieho drobného poranenia,
-pri samostatnej orientácii v danom priestore fixujeme zvládnutie skôr nacvičovaných pokynov.
Osobnostné kompetencie
-reaguje primerane situácii, uvedomí si svoje potreby, má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, spoločnosti a prírody,
-učí sa používať pri učení všetky zmysly, vyjadruje svoje pocity a potreby,
-s pomocou učiteľa prejavuje v správaní vzťah k sebe a k iným,
-reaguje podľa svojich možností a schopností,
-vie sa sústrediť na prácu, dôverovať si, zaujíma sa o nové veci, uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti, je schopný vysloviť svoj názor a prijať názor iných.
Sociálne kompetencie
-je pripravený k interakcii s inými ľuďmi v rôznych situáciach a prispôsobuje svoje správanie týmto situáciám,
-chápe fungovanie prírody ako súhrn na seba nadväzujúcich situácií, má úctu k živým a neživým súčastiam prírody,
-v interakcii s inými ľuďmi udržiava očný kontakt,
-nadväzuje kontakty a vzťahy vzhľadom k jeho postihnutiu,
-spontánne vyjadruje svoj názor, je trpezlivý, vnímavý, má chuť učiť sa, dokáže spontánne vyjadriť svoje emócie.

Stratégie vyučovania:
Nadmerné zvýrazňovanie informácii
Viacnásobné opakovanie
Individuálny prístup
Algoritmizácia obsahu vzdelávania
Intenzívnej spätnej väzby
Zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii
Práca s textom, obrázkami, informáciami

Učebné zdroje:
Pracovné listy, didaktické pomôcky a prostriedky, časopisy, knihy, obrazový materiál, didaktické hry, CD, DVD.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Vecné učenie v Prípravnom ročníku

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne

ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Svoje meno, priezvisko Orientácia v priestore: trieda, budova školy Spoznávanie zariadenia triedy Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela	-dokáže sa orientovať v zákaldných osobných údajoch -orientuje sa v priestore školy, pozná zaradenie triedy -začína sa orintovať v čase, chápe prírodným javom striedania dňa a noci, rozlišuje svetlo a tmu -pozná a pomenuje tri časti svojho tela
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: pes, mačka Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď Pojmy: vtáky a hmyz Rastliny: kvety a stromy Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia	-pozná určené domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá, vtáky, hmyz, rastliny, stromy -uvedomuje si striedanie ročných období, rozlíši zmeny
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania Potraviny, hračky Rozpoznávanie základných potravín Úloha lekára a zdravotnej sestry	-dokáže sa orientovať v bežných životných situáciách (doprava, obchod, u lekára...) -dokáže cestovať v autobuse -vie sa správať v obchode -rozozná určené obchody podľa zamerania -rozozná potraviny a hračky - vie sa správať u lekára, pozná lekára a zdravotnú sestru
Finančná gramotnosť	***Oboznámenie sa s finančnou gramotnosťou v bežných životných situáciách - doprava, obchod, lekár***	***-uplatňuje možnú mieru finančnej gramotnosti v bežných životných situáciách***

Ciele prípravného ročníka:
Poznať osobné údaje,
– orientovať sa v priestore,
– orientovať sa v čase,
– spoznávať prírodu v priamom kontakte,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**

celok		/Žiak/
Základná orientácia	Svoje meno, priezvisko Orientácia v priestore: trieda, budova školy Spoznávanie zariadenia triedy Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela	-dokáže sa orientovať v zákaldných osobných údajoch -orientuje sa v priestore školy, pozná zaradenie triedy -začína sa orintovať v čase, chápe prírodným javom striedania dňa a noci, rozlišuje svetlo a tmu -pozná a pomenuje tri časti svojho tela
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: pes, mačka Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď Pojmy: vtáky a hmyz Rastliny: kvety a stromy Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia	-pozná určené domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá, vtáky, hmyz, rastliny, stromy -uvedomuje si striedanie ročných období, rozlíši zmeny
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania Potraviny, hračky Rozpoznávanie základných potravín Úloha lekára a zdravotnej sestry	-dokáže sa orientovať v bežných životných situáciách (doprava, obchod, u lekára...) -dokáže cestovať v autobuse -vie sa správať v obchode -rozozná určené obchody podľa zamerania -rozozná potraviny a hračky - vie sa správať u lekára, pozná lekára a zdravotnú sestru
Finančná gramotnosť	***Oboznámenie sa s finančnou gramotnosťou v bežných životných situáciách - doprava, obchod, lekár***	***-uplatňuje možnú mieru finančnej gramotnosti v bežných životných situáciách***

Ciele 1.ročníka:
Poznať osobné údaje,
– orientovať sa v priestore,
– orientovať sa v čase,
– spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Základná	Poznávanie svojho mena a priezviska	-vie správne povedať svoje meno

orientácia	Poznávanie mien spolužiakov, učiteľa Orientácia v triede a v budove školy Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer Poznávanie vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy	a priezvisko, ako aj meno učiteľa, svojich spolužiakov -orientuje sa vo svojej triede a v budove školy, vie správne pomenovať zariadenia triedy -rozumie najjednoduchším časovým údajom: deň-noc, ráno - večer, -pomenuje a ukáže na sebe jednotlivé dané časti svojho tela
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, mucha, motýľ Rastliny: kvety (ruža, tulipán) a stromy (jabloň, hruška) Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh	-pozná určené domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá, vtáky a hmyz -pozná určené rastliny, kvety a stromy -orientuje sa v jednotlivých ročných obdobiach -dokáže rozpoznať jednotlivé zmeny počasia
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie Rozoznávanie obchodov podľa zamerania: potraviny, hračky, drogéria Rozpoznávanie základných potravín: chlieb, pečivo, mlieko Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 € Lekár, zdravotná sestra, správanie sa u lekára	-vie nastupovať a vystupovať vo verejnej doprave, dokáže si kúpiť cestovný lístok -vie prejsť cez cestu a chodník -orientuje sa v obchode, rozoznáva obchody podľa zamerania -rozpoznáva základne potraviny -vie správne určiť určené mince -vie sa primerane správať u lekára, oboznamuje sa s povolaniami lekár, zdravotná sestra
Finančná gramotnosť	***Oboznámenie sa s finančnou gramotnosťou vo verejnej doprave, pri orientácii na ceste, v obchode, u lekára***	***-uplatňuje možnú mieru finančnej gramotnosti v bežných životných situáciách***

Ciele 2.ročníka:
Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať vlastné telo,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách**.**

Obsah predmetu Vecné učenie v 3. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Základná orientácia	Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa Orientácia v priestore triedy, budovy školy, jedálne, telocvične Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom Režim dňa Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb	-pozná svoje meno, priezvisko, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, vychováv. -orientuje sa v priestore budovy školy -pomenuje a pozná zariadenia triedy, jedálne -chápe najjednoduchším časovým údajom -pozná režim dňa, činnosti, ktoré vykonáva cez deň -pomenuje určené časti vlastného tela aj časti tela iných osôb
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka) Diferenciácia chutí a vône Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie)	-pozná a pomenuje určené domáce voľne žijúce zvieratá, vtáky a hmyz -pomenuje určené rastliny, kvety a stromy -rozoznáva chute a vône -rozpozná zmeny v prírode podľa ročných období -rozpozná zmeny počasia -pozná prírodné úkazy
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie Rozoznávanie ďalších obchodov Rozpoznávanie ďalších potravín Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 € Návšteva lekára: poznať úlohu lekára,	-nastupuje a vystupuje, kúpi si lístok v autobuse -prejde po chodníku, prejde cez cestu -pozná základy telefonovania - vedie rozhovor -orientuje sa v obchode, vie sa správať v obchode, nakupovať, platiť -rozozná ďalšie obchody -rozpoznáva základné potraviny -pozná určené mince -vie sa správať u lekára,

	zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii	v čakárni, pozná úlohu lekára a zdravotnej sestry
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť v doprave, na pošte, v obchode, u lekára*** ***Mince***	***-s pomocou používa finančnú gramotnosť v doprave, na pošte, v obchode a u lekára, pozná určené mince***

Ciele 3. ročníka:
Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať niektoré časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

Obsah predmetu Vecné učenie v 4. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Poznanie mien blízkych ľudí Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia Orientácia v priestore: orientácia v budove školy, odkladanie predmetov v priestore triedy Pomenovanie zariadenia triedy, jedálne Orientácia v čase: porozumenie časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom Utvrdenie pomenovania častí vlastného tela a tela iných osôb	-pozná a používa mená blízkych ľudí -rozlišuje ľudí podľa pohlavia -orientuje sa v priestore triedy, budove školy, reaguje na pokyny -pozná zariadenie triedy, jedálne -rozlišuje určené časové údaje -pomenuje časti vlastného tela aj časti tela iných osôb
Poznávanie prírody	Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút, hus, kačica Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, drozd, mucha, motýľ, včela Rastliny: izbové a lúčne rastliny (podľa miestnych podmienok), stromy (jabloň, hruška, slivka, orech, čerešňa) Diferenciácia chutí a vône Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, počasie	-pozná a pomenuje určené domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá, vtáky a hmyz -pomenuje izbové a lúčne rastliny a stromy -rozlišuje chute a vône -rozpozná zmeny v prírode podľa ročných období a zmeny počasia
Orientácia v bežných	Cestovanie autom a verejným dopravným prostriedkom	-vie cestovať autom a verejným dopravným prostriedkom

životných situáciách	Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou Rozoznávanie ďalších obchodov podľa miestnych podmienok Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 € Úloha lekára, zdravotnej sestry, poznanie pojmu chorý – zdravý, teplomer – teplota Vyjadrenie svojho zdravotného problému	-dokáže telefonovať a dododržiava zásady pri rozhovore -dokáže v obchode nakupovať a zaplatiť s pomocou -rozozná obchody podľa miestnych podmienok -rozpozná určené mince -rozlíši úlohu lekára a zdravotnej sestry -diferencuje pojmy – chorý – zdravý -vyjadrí svoj zdravotný problém
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť v doprave a iných situáciách*** ***Obchody, mince***	***-vie s pomocou použiť finančnú gramotnosť vo verejnej doprave, v presne určenej životnej situácii*** ***-rozpozná obchody podľa miestnych podmienok a rozpozná určené mince***

Ciele 4. ročníka
- Poznať osobné údaje,
- rozlišovať pohlavie
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať ďalšie časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 5. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Mená príbuzných Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa	-orientuje sa v osobných údajoch, pozná mená príbuzných -rozlíši pohlavie, vek ľudí -orientuje sa v ročných obdobiach, v týždni, pozná názvy ročných období, dní v týždni -orientuje sa v známom priestore, uvedomuje si

	pokynov, odkladanie predmetov v priestore Spoznávanie najbližšieho okolia školy Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných časti svojho tela na iných	nebezpečenstvá, reaguje na inštrukcie -orientuje sa v okolí školy -pozná a pomenuje určené časti ľudského tela, ukáže ich na iných
Poznávanie prírody	Zmeny v prírode podľa ročných období Zmeny počasia podľa ročných období Ďalšie domáce zvieratá Ďalšie voľne žijúce zvieratá Niektoré voľne žijúce vtáky Izbové a lúčne kvety Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov	-uvedomuje si striedanie ročných období, rozlíši zmeny v jednotlivých obdobiach a zmeny v počasí -pozná ďalšie určené domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá, vtáky -pozná určené izbové a lúčne rastliny kvety -rozlíši listnaté a ihličnaté stromy
Orientácia v bežných životných situáciách	Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu Spoločná návšteva zdravotného strediska Spoločná návšteva lekárne	-orientuje sa v bežných životných situáciách (doprava, obchod, u lekára...) -vie cestovať autobusom, manipulovať s telefónom -pošle korešpondenciu s pomocou -nakupuje a platí spomocou -využíva služby s pomocou -vie si objednať menu s pomocou -pozná ubytovacie zariadenia -vie popísať zdravotný problém, odmerať si teplotu -vie sa správať u lekára, v lekárni
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť pri bežných životných situáciách*** ***Platidlá***	***-uplatňuje finančnú gramotnosť pri bežných životných situáciách, chápe význam platidla***

Ciele 5.ročníka:
Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
– orientovať sa v priestore,
– orientovať sa v čase,
– poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,

– poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

Obsah predmetu Vecné učenie v 6. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Poznávanie mien blízkych osôb. Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia. Rozlišovanie ľudí podľa veku: bábätko, dieťa, dospelý, starý – mladý. Orientácia v čase: názvy ročných období, názvy dní v týždni. Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, poznávanie najbližšieho okolia školy. Poznávanie vlastného tela : vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi šesť častí ľudského tela. Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).	Žiak sa orientuje v osobných údajoch, v čase a priestore. Žiak vie rozlíšiť ľudí podľa pohlavia a veku (bábätko, dieťa, dospelý, starý – mladý). Žiak pozná časti ľudského tela. Pozná časti ľudského tela a tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby).
Poznávanie prírody	Zmeny v prírode podľa ročných období. Vlastnosti snehu a ľadu. Zmeny počasia podľa ročných období – odievanie podľa počasia. Domáce zvieratá: hus, kačica, baran, ovca, krava, kôň. Voľne žijúce zvieratá: zajac poľný, jež. Vtáky a hmyz: drozd, bocian, lienka. Kvety: snežienka, fialka. Stromy: ihličnaté (borovica), listnaté (breza).	Žiak pozná domáce a voľne žijúce zvieratá a živú prírodu (rastliny) Charakterizuje ročné obdobie podľa typizovaných znakov.
Orientácia v bežných životných situáciách	Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava (rozlišovanie dopravných prostriedkov), cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka. Telefonovanie: poznať telefónne	Žiak sa orientuje v bežných životných situáciách (doprava, obchod, u lekára,...) v rámci svojich možností.

	číslo domov, vedieť vytočiť/vyťukať číslo. Nácvik používania mobilného telefónu. Pošta: orientácia na pošte. Poslať pohľadnicu, list s pomocou. Obchod : zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla 1 €, 2 €, 5 €. Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo-využitie služieb s pomocou. Objednať jedlo a pite s pomocou, podľa ponuky personálu. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: ubytovňa, hotel, chata. Vedieť vyjadriť bolesť, opísať zdravotný problém, odmerať si teplotu. Spoločná návšteva zdravotného strediska, orientácia v budove, umiestnenie ordinácie detského lekára. Spoločná návšteva lekárne. Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou.	Žiak vie manipulovať s telefónom. Žiak vie poslať pohľadnicu a list s pomocou. Vie určiť hodnotu platidla s pomocou. Žiak pozná a vie využiť verejné služba. Vie objednať jedlo a pitie s pomocou podľa ponuky personálu. Žiak pozná rozdiel medzi ubytovňou, hotelom a chatou. Vie vyjadriť bolesť, odmerať si teplotu. Žiak sa vie na základe skúseností orientovať v priestoroch zdravotného strediska. Žiak si vie na vyzdvihnúť lieky na recept s pomocou.
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť pri verejných službách, Hodnota platidla***	***-uplatňuje finančnú gramotnosť pri verejných službách, vie určiť hodnotu platidla***

Ciele 6.ročníka:
Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 7. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Poznávanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska Poznávanie mena a priezviska blízkych osôb	-pozná svoje meno, priezvisko, vek, adresu bydliska -pomenuje blízke osoby menom a priezviskom, pozná spolužiakov -rozlišuje ľudí podľa pohlavia

	Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia a veku Orientácia v čase: názvy mesiacov Orientácia v priestore: pohybovanie sa v priestore podľa pokynov - von, dnu, hore, dole Poznávanie najbližšieho okolia školy: spoznávanie blízkych objektov Nácvik pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka) Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi osem častí ľudského tela Vymenovať časti ľudskej tváre (oči, uši, nos, ústa, jazyk, zuby)	a veku Orientuje sa v čase, pozná názvy mesiacov. -vie sa pohybovať v priestore podľa pokynov -pozná najbližšie okolie školy, blízke objekty -rozlíši pravú a ľavú ruku, stranu -pomenuje určené časti svojhu tela, ukáže časti tela na spolužiakovi -vymenuje určené časti ľudskej tváre
Poznávanie prírody	Živá a neživá príroda Neživá príroda: voda, vzduch, pôda, kamene, piesok Živá príroda: rastliny, živočíchy, ľudia Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov: ihličnaté (jedľa), listnaté (lipa) Zvieratá: poznávanie ďalších domácich (holub domáci, králik domáci) a voľne žijúcich zvierat (ryba, sova, had, žaba) Úžitok z domácich zvierat, starostlivosť o domáce zvieratá	-rozozná živú prírodu a neživú prírodu -vie, čo patrí do živej a neživej prírody -pozná a pomenuje ďalšie stromy a kvety -pozná a pomenuje ďalšie domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá -pozná úžitok z domácich zvierat, starostlivosť o ne
Orientácia v bežných životných situáciách	Rozlišovanie dopravných prostriedkov, cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu trasu, kúpa cestovného lístka Nacvičovanie využívania informačných služieb k vlakom a autobusom Telefonovanie: poznať telefónne číslo domov, vedieť vytočiť/vyťukať číslo Nácvik používania mobilného telefónu Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158 Pošta: samostatná orientácia na pošte Posielanie pohľadnice, listu s pomocou Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie pri pokladni s pomocou Oboznámenie sa s verejnými službami. Holičstvo, kaderníctvo- využitie služieb s pomocou Objednávanie jedla a pitia s pomocou/samostatne	-rozlišuje dopravné prostriedky, pozná kultúru cestovania v dopravnom prostriedku, vie si kúpiť lístok -vie sa informovať o službách -pozná telefónne číslo domov, samostatne ho vytočí, vyťuká -vie používať mobilný telefón. -pozná telefónne čísla tiesňového volania -vie sa orientovať na pošte -vie poslať pohľadnicu, list s pomocou -zvládne nakúpiť a zaplatiť pri pokladni s pomocou. -pozná verejné služby, vie ich s pomocou využiť -objedná jedlo a pitie s pomocou alebo samostatne

	Vyhľadávanie a objednávanie ubytovania Nácvik privolávania lekárskej pomoci Návšteva detského lekára, zubného lekára, vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou Nácvik ošetrovania drobného poranenia	-vyhľadá a objedná ubytovanie -dokáže privolať lekársku pomoc -vie sa správať u lekára,u zubného lekára, vyzdvihne lieky na recept v lekárni s pomocou -ošetrí drobné poranenie
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť pri nákupe a zaplatení*** ***Služby***	***-uplatňuje finančnú gramotnosť pri nákupe a zaplatení s pomocou,*** ***-vie získať potrebné informácie o službách***

Ciele 7. ročníka:
Poznať svoje osobné údaje a mená blízkych ľudí,
- orientovať sa v blízkom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni Samostatná orientácia v danom priestore Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie (pravá a ľavá ruka) Poznávanie vlastného tela: vymenovať a ukázať na sebe a na spolužiakovi desať častí ľudského tela Spoľahlivé ukázanie a vymenovanie častí ľudskej tváre Rozlišovanie zdrojov zvuku Rozlišovanie kontrastných farieb	-vie svoje základné osobné údaje aj údaje rodičov -orientuje sa v čase, v danom priestore, pozná skladbu roka -má utvrdenú pravo-ľavú orientáciu na vlastnom tele -pozná základné časti vlastného tela a ukáže ich aj na spolužiakoch -ukáže a vymenuje časti ľudskej tváre -rozlišuje zdroje zvuku, kontrastné farby
Poznávanie prírody	Poznávanie prírodných materiálov (zem, kamene, drevo) Význam živej a neživej prírody pre	-spozná prírodné materiály -pozná význam živej a neživej

	človeka Rastliny: poznávanie ďalších stromov a kvetov podľa miestnych podmienok Poľnohospodárske plodiny: zemiaky, kukurica Zvieratá: poznávanie ďalších zvierat	prírody -pozná rastliny, stromy, kvety a poľnohospodárske plodiny podľa miestnych podmienok -pozná ďalšie určené zvieratá
Orientácia v bežných životných situáciách	Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom Používanie mobilného telefónu Poznávanie telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158 Orientácia v nemocnici, zdravotnom stredisku Vyzdvihnutie liekov na recept s pomocou Precvičovanie jednoduchého nákupu a platenia s pomocou Výber potravín a rozlišovanie podľa chuti Nácvik privolávania lekárskej pomoci Nácvik ošetrovania drobného poranenia Poznávanie blízkeho okolia: mesto, dedina	-využíva informačné služby k vlakom a autobusom -používa mobilný telefón, pozná telefónne čísla tiesňového volania -orientuje sa v nemocnici, zdravotnom stredisku, s pomocou vyzdvihne recept -nakúpi a zaptatí tovar s pomocou -pozná potraviny a rozlišuje ich podľa chuti -zvládne privolať lekársku pomoc, ošetriť drobné poranenia -pozná a orientuje sa v blízkom okolí, v ktorom žije
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť pri nákupe a zaplatení*** ***Informačné služby***	***-uplatňuje finančnú gramotnosť pri nákupe a zaplatení s pomocou,*** ***-s pomocou vie využívať informačné služby***

Ciele 8.ročníka:
- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov ,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať ďalšie rastliny miestnej oblasti,
- poznať ďalšie zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Základná orientácia	Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov	-pozná svoje základné osobné údaje a údaje rodičov -orientuje sa v čase, v roku, týždni, dni,v celých hodinách

	Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore - dole Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela Rozlišovanie zdrojov zvuku Rozlišovanie kontrastných farieb	-samostatne sa orientuje sa v známom priestore, nájde a vstúpi do miestnosti -v danom priestore sa orientuje podľa pokynov, chápe daným pojmom -používa pravo-ľavú orientáciu -pozná a pomenuje určené časti ľudského tela na sebe a spolužiakovi -rozlíši zvuky a farby
Poznávanie prírody	Rozlišovanie živej a neživej prírody Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov) Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta	-rozlišuje živú a neživú prírodu, rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, pozná ich úžitok -rozlišuje zvuky v prírode -pozná blízke okolie svojej obce,mesta
Orientácia v bežných životných situáciách	Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom Používanie mobilného telefónu Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok	-využíva informačné služby k vlakom a autobusom -používa mobilný telefón, pozná telefónne čísla tiesňového volania, privolá lekársku pomoc -orientuje sa v nemocnici, zdravotnom stredisku, s pomocou dokáže vyzdvihnúť recept -orientuje sa v obchode, na pošte, pozná blízke okolie v ktorom žije -pozná potraviny a rozlišuje ich podľa chuti a vône, dokáže rozlíšiť pokazené potraviny a nebezpečné látky
Finančná gramotnosť	***Jednoduchý nákup*** ***Mince 1-2€, bankovka 5€***	***-zvládne jednoduchý nákup*** ***-vie využívať1-2€ mince a 5€ bankovku***

Ciele 9. ročníka:
Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
- rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

<u>Obsah predmetu Vecné učenie v 10. ročníku</u>

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/
Základná orientácia	Poznanie základných osobných údajov Rozlišovanie rodinných príslušníkov a blízkych príbuzných Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, celé hodiny; včera – dnes – zajtra Orientácia v blízkom okolí Poznávanie vlastného tela Význam osobnej hygieny ako prevencie pred rozličnými ochoreniami, ochrana pred infekčnými ochoreniami Škodlivosť fajčenia a konzumácie alkoholických nápojov Vzťah medzi chlapcom a dievčaťom: priateľstvo a láska Vznik nového života: počatie, tehotenstvo, pôrod. Orientácia v otázkach bezpečného sexuálneho a intímneho života	-pozná svoje základné osobné údaje, údaje rodičov a blízkych príbuzných -orientuje sa v čase, pozná mesiace, dni v týždni, celé hodiny -rozlišuje pojmy včera, dnes, zajtra -orientuje sa v blízkom okolí -pozná základné časti svojho tela -dodržuje osobnú hygienu ako prevenciu pred infekčnými ochoreniami -je oboznámený so škodlivosťou fajčenia a konzumácie alkoholických nápojov -rozlišuje vzťahy priateľstvo a láska medzi chlapcom a dievčaťom -je oboznámený so vznikom nového života – počatím, tehotenstvom, pôrodom -orientuje sa v otázkach bezpečného sexuálneho a intímneho života
Poznávanie prírody	Hospodársky významné druhy zvierat Hospodársky významné druhy rastlín Les, lesné plody, správanie sa v lese Liečivé a jedovaté rastliny Ochrana prírody a životného prostredia Triedenie odpadu; pojem plasty, ich použitie a likvidácia Oboznámenie sa s pojmami pitná, úžitková a odpadová voda	-pozná hospodársky významné druhy zvierat a ich úžitok -pozná hospodársky významné druhy rastlín a vie ich úžitok -vie sa spávať v lese, pozná lesné plody -rozlišuje liečivé a jedovaté rastliny -vie, ako ochraňovať prírodu a životné prostredie -vie triediť odpad, pozná plasty, ich použitie a likvidáciu -je oboznámený s pojmami pitná, úžitková a odpadová voda
Naša vlasť	Slovenská republika a susedné štáty Symboly štátu, hlavné mesto Hlavní predstavitelia štátu Obecný a mestský úrad	-pozná názov nášho štátu a susedné štáty -pozná symboly štátu, hlavné mesto, prezidenta a premiéra SR -rozlišuje pojmy obecný a mestský úrad -vie kde sa nachádza tento úrad v jeho bydlisku
Orientácia	Praktické poznávanie pravidiel	-pozná základné pravidlá cestnej

v bežných životných situáciách	cestnej premávky pre chodcov, dopravné značky pre chodcov, zvuková a svetelná signalizácia Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom, zakúpenie cestovného lístka, požiadanie o pomoc Pomoc pri drobnom poranení, úraze, páde, nácvik privolania lekárskej pomoci Používanie mobilného telefónu. Pojem horľavina, zásady bezpečného zaobchádzania s horľavinami; prvá pomoc pri popálení a poleptaní Oboznámenie sa s piktogramom označujúcim nebezpečnú látku (horľavina, jed, žieravina, výbušnina)	premávky pre chodcov, určené dopravné značky pre chodcov, význam zvukovej a svetelnej signalizácie -vie využívať informačné služby k vlakom a autobusom, vie si kúpiť cestovný lístok, požiadať o pomoc -dokáže pomôcť pri drobnom poranení, úraze, páde, privolá lekársku pomoc -vie použiť mobil, spojiť sa s najbližšími -pozná horľaviny, zásady bezpečného zaobchádzania s horľavinami -vie správne zareagovať pri potrebnej prvej pomoci pri popáleninách a poleptaní -je oboznámený s piktogramom označujúcim nebezpečnú látku
Finančná gramotnosť	***Finančná gramotnosť z hľadiska obchodov a verejných služieb*** ***Známe platidlá (1,2,5€)***	***-dokáže samostatne uplatniť svoju finančnú gramotnosť z hľadiska obchodov a verejných služieb, dokáže používať známe platidlo (1,2,5€)***

Ciele 10. ročníka:
Zvládnuť jednoduchú orientáciu v čase,
- poznať vybrané druhy zvierat a rastlín,
- poznať pravidlá bezpečného správania sa v prírode,
- poznať pravidlá cestnej premávky pre chodcov,
- poznať najbližšie miesta v okolí školy a bydliska,
- poznať symboly štátu.

MATEMATIKA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	**Matematika**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým* stupňom mentálneho postihnutia

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.
Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.
Predmetom sa prelínajú témy finančnej gramotnosti a rozvíja sa čitateľská gramotnosť.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie
- určuje vzťahy medzi predmetmi,
- píše a číta číslice a priraďuje k číslam predmety,
- používa informácie a pracuje s nimi,
- orientuje sa v priestore a množstve v danom obore,
- objavuje algoritmus riešenia úloh pokusom a omylom alebo podľa zadávaných inštrukcií, odstraňuje prípadnú chybu,
- v závislosti od individuálnych schopností môžeme žiakov oboznámiť so základmi numerácie procesom sčítania a odčítania konkrétnych predmetov,
-pracuje so základnými numerickými operáciami: symboly, rozklad čísla,
-pozná proces sčítania a odčítania konkrétnych predmetov,
-rozumie matematickým symbolom +, -, =,
-používa peniaze v praktickom živote.
Osobnostné kompetencie
- je zvedavý a mať chuť poznávať,
- vytvára vlastnú identitu a uvedomuje si ju,
- má zmysel pre cieľavedomosť a poriadkumilovnosť,
- uvedomuje si dôležitosť počtových úkonov a manipulácie s peniazmi.
Sociálne kompetencie
- používa čísla a základné matematické operácie v praktickom živote,
- kooperatívne rieši problémy,
- spolupracuje s druhými, podieľa sa na riešení problémov s druhými,
- vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom.

Stratégie vyučovania:

- nadmerné zvýrazňovanie informácii
- viacnásobné opakovanie
- individuálny prístup
- algoritmizácia obsahu vzdelávania
- intenzívnej spätnej väzby
- zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii
- práca s textom, znakmi, symbolmi, informáciami

Učebné zdroje:
Pracovné listy, časopisy, knihy, pexesá, geometrické tvary, počítadlo, predlohy s číslami, magnetické tabuľky, drobné predmety, kalkulačka.
Pracovný list Hravé počty, Maxi kniha doplňovačiek, Detské časopisy, IKT, CD Detský kútik,DVD, omaľovanky, www. infovek.sk, www. zborovňa.sk.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Matematika v Prípr. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie a triedenie predmetov	Veľkosť Farba Tvar	- vie porovnať predmety podľa veľkosti, tvaru, farby
Vzťahy medzi predmetmi	Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom, napr. topánka – topánka vyhľadávanie rovnakých predmetov, napr. noha – topánka Všetko – nič, všetci – nikto Orientácia v priestore: dopredu – dozadu Skladanie celku z častí	- dokáže určovať vzťahy medzi predmetmi - dokáže vyhľadať rovnaké predmety - zvládne orientáciu v priestore: dopredu-dozadu - dokáže skladať celok z častí
Finančná gramotnosť	***Vytváranie základných hodnôt a potrieb každého z nás (prepojenie s peniazmi)*** ***Triedenie mincí podľa veľkosti*** ***Triedenie mincí podľa farby***	***- je oboznámený a má informáciu o tom, že každý máme svoje ľudské potreby a rebríček hodnôt a jedným z prostriedkov zabezpečovania životných potrieb sú peniaze, uvedomuje si dôležitosť, že jedny a tie isté peniaze môžu použiť iba raz*** ***- je oboznámený s euromincami, ich tvarom, veľkosťou***

		a rozličnou farbou, triedi rovnaké mince podľa veľkosti a farby

Ciele prípravného ročníka:
-Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a pod., podľa určitých kritérií, ako predpoklad rozvíjania základných matematických zručností a návykov.

<u>Obsah predmetu Matematika v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie a triedenie predmetov	Množstvo Veľkosť Farba Tvar	- dokáže triediť predmety podľa množstva, veľkosti, farby a tvaru
Vzťahy medzi predmetmi	Všetko – nič, všetci – nikto Orientácia v priestore: dopredu – dozadu Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa Vyhľadávanie rovnakých predmetov Skladanie celku z častí	- vie určovať vzťahy medzi predmetmi všetko - nič – nikto, dopredu – dozadu - vie priraďovať rovnaké predmety - vie vyhľadať rovnaké predmety -vie skladať celok z časti
Pojem číslice 1	Pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa Priraďovanie predmetov k číslu 1 Priraďovanie čísla 1 k predmetom Čítanie a písanie číslice 1	- vie pochopiť rozdiel medzi 1 a veľa - vie písať a čítať číslicu 1 - vie priraďovať k číslu 1 predmety
Finančná gramotnosť	***Rozvíjanie schopnosti diskriminovať a triediť euromince podľa kritérií*** ***Uvedomenie si dôležitosti, že jedny a tie isté peniaze sa môžu použiť iba raz*** ***Oboznamovanie sa s 1 eurom a eurocentom*** ***Vytváranie rovnakých skupín euromincí*** ***Brainstorming- tvorba nápadov, čo by si deti kúpili za euromince***	***- triedi euromince podľa rovnakého kritéria*** ***- je oboznámený s 1 eurom, eurocentom*** ***-využíva voľné asociovanie s myšlienkou riešeného problému***

Ciele 1.ročníka:

Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií, ako predpokladu rozvíjania základných matematických zručností a návykov,
- pochopiť množstvo 1.

Obsah predmetu Matematika v 2. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie a triedenie predmetov	Porovnávať a triediť premety podľa vlastností	- vie rozoznať a triediť predmety podľa množstva, veľkosti, tvaru, farby
Pojmy malý – veľký, orientácia v priestore: hore, dolu	Osvojovať pojmy malý, veľký V praktických činnostiach viesť k žiakov u uvedomovaniu pojmov hore, dolu	- má osvojené pojmy malý, veľký - vie sa orientovať v priestore a v pojmoch hore, dolu
Číslo 2, počítanie do 2	Priraďovanie predmetov k číslu 2, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom počte predmetov Čítanie a písanie číslice 2	- vie priradiť predmety k číslu 2 - vytvára skupiny - počíta v obore do 2 - číta a píše číslo 2.
Finančná gramotnosť	***Mena Slovenskua v minulosti*** ***Oboznamovanie s 1, 2 eurami a centami*** ***Triedenie euromincí podľa veľkosti a farby*** ***Tvorenie skupiny z rozličných euromincí*** ***Porovnávanie euromincí podľa vlastností*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Hra na obchod*** ***Deľba práce- domáce práce*** ***Návšteva cukrárne- kúpa sladkostí, platenie s pomocou***	***- je oboznámený s platidlami v minulosti*** ***- je oboznámený s 1, 2 eurami a eurocentami*** ***- má schopnosť prezentovať a predať vlastne vytvorený výrobok*** ***- učí sa správať na verejnosti a vie kúpiť drobnú sladkosť***

Ciele 2.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,

- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 2.

Obsah predmetu Matematika v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Priraďovanie a triedenie predmetov	Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar	- triedi a porovnáva predmety podľa farby, tvaru, veľkosti. - určuje počet - vytvára dvojice a páry
Vzťahy medzi predmetmi	Orientácia v priestore: Utvrdzovanie pojmov dopredu – dozadu, hore – dolu Osvojovanie pojmov: málo – veľa	- vie sa orientovať v priestore - má osvojené pojmy dopredu, dozadu, hore, dolu, málo, veľa
Pojem číslice 3	Číslo 3, počítanie do 3, čítanie a písanie číslice 3 Priraďovanie predmetov k číslu 3, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom počte predmetov	- vie písať a čítať číslicu 3 - dokáže priradiť číslo 3 k rovnakému množstvu premetov
Finančná gramotnosť	***Vytváranie dvojíc a párov euromincí*** ***Triedenie euromincí podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar*** ***Osvojovanie pojmov : málo euromincí– veľa euromincí*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Hra na obchod*** ***Šetrenie v domácnosti*** ***Deľba práce- domáce práce*** ***Nákup dvoch potravín, alebo hračiek***	***- chápe vzťah ľudská práca – peniaze*** ***- má potrebu žiť v čistom prostredí a vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti*** ***- vykonáva domáce práce a získava schopnosť vykonávať práce stále rýchlejšie a kvalitnejšie*** ***- vie, že dostanú jeho vlastní rodičia finančnú odmenu za vykonanú prácu, a tak zabezpečia jeho potreby*** ***- vie, že pomáhaním s domácimi prácami dostane za odmenu voľný čas svojich rodičov, pričom si môžu dopriať aj niečo navyš,e čo im urobí radosť (napr. nejaký darček).***

Ciele 3.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 3.

Obsah predmetu Matematika v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Priraďovanie a triedenie predmetov	Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar	- priraďuje predmety podľa množstva, veľkosti, farby a tvaru - triedi predmty podľa ich vlastností - vytvára dvojice, páry
Vzťahy medzi predmetmi	Orientácia v priestore nad -pod Utvrdzovanie pojmov malý – veľký, málo – veľa	- orientuje sa v priestore: nad – pod - vie rozlíšiť pojmy: malý – veľký - vie určiť množstvo: málo – veľa
Číslo 4 **Geometrické tvary**	Číslo 4, počítanie do 4, čítanie a písanie číslice 4 Priraďovanie predmetov k číslu 4, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom počte predmetov Základné geometrické tvary	- počíta do 4 - číta a píše číslicu 4 - priraďuje predmety k číslu 4 - priraďuje číslo 4 k predmetom - vytvára skupiny o danom počte predmetov - rozlišuje a pomenúva základné geometricé tvary
Finančná gramotnosť	***Priraďovanie euromincí – vytváranie dvojíc a párov*** ***Triedenie euromincí podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar*** ***Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou*** ***Utvrdzovanie pojmov malý cent – veľký cent, malý cent- veľké euro*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov***	***- má schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastností*** ***- vie vložiť do nákupného košíka dve potraviny a s pomocou ich zaplatiť*** ***- je oboznámený s hospodárnosťou v domácnosti, šetrením financií a vytváraním finančnej rezervy*** ***- je oboznámený s hodnotou jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za***

	Staroveké a stredoveké trhovisko ***Šetrenie v domácnosti (pokladnička)*** ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopenie, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá***	***určený europeniaz***

Ciele 4. ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- utvrdiť si rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 4,
- oboznámiť sa so základnými geometrickými tvarmi.

Obsah predmetu Matematika v 5. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie a triedenie predmetov	Porovnávanie predmetov podľa vlastností Triedenie predmetov podľa vlastností Vzťahy: väčší – menší	- porovnáva a triedi predmety podľa vlastností
Vzťahy medzi predmetmi	Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo –vľavo Vzťahy: väčší – menší	- vie určovať vpravo - vľavo, väčší – menší
Pojem číslice 5	Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5 Priraďovanie predmetov k číslu 5 Priraďovanie čísla 5 k predmetom Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik	- dokáže písať a čítať číslicu 5 - priraďuje k číslu 5 predmety - dokáže kresliť geometrické tvary podľa predlohy

Ciele 5.ročníka:
Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
– oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
– poznať farby,
– orientovať sa v priestore,
– pochopiť množstvo 5,
– vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

Obsah predmetu Matematika v 6. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne

ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Porovnávanie a triedenie predmetov	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar	- triedi a porovnáva predmety podľa farby, tvaru, veľkosti - určuje počet
Vzťahy medzi predmetmi	Orientácia v priestore: pred – za Osvojovanie pojmov: kratší – dlhší	- vie sa orientovať v priestore - má osvojené pojmy kratší – dlhší
Pojem číslice 6	Číslo 6, počítanie do 6, čítanie a písanie číslice 6 Priraďovanie predmetov k číslu 6, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom počte predmetov Pomenovanie a priraďovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik	- vie písať a čítať číslicu 6, - dokáže ju priradiť k rovnakému množstvu premetov - dokáže vytvoriť skupiny o danom počte predmetov - rozlišuje geometrické tvary: kruh, štvorec, obdĺžnik

Ciele 6.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 6.

Obsah predmetu Matematika v 7. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Porovnávanie a triedenie predmetov	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar	- triedi a porovnáva predmety podľa farby, tvaru, veľkosti - určuje počet
Vzťahy medzi predmetmi	Orientácia v priestore: pred – za prvý - posledný Osvojovanie pojmov: viac – menej - rovnako	- vie sa orientovať v priestore - má osvojené pojmy viac, menej, rovnako - má upevnené pojmy kratší – dlhší
Pojem číslice 7	Číslo 7, počítanie do 7, čítanie a písanie číslice 7 Priraďovanie predmetov k číslu 7, priraďovanie čísla k predmetom	- vie písať a čítať číslicu 7 - dokáže priradiť číslo 7 k rovnakému množstvu premetov

	Vytváranie skupín o danom počte predmetov Pomenovanie a priraďovanie k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník	- vytvorí skupinu o danom počte predmetov - vie rozlíšiť geometric kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník

Ciele 7.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť mnoţstvo 7.

Obsah predmetu Matematika v 8. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematický celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
	Porovnávanie predmetov podľa vlastností Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar Upevňovanie pojmov viac – menej - rovnako Orientácia v priestore: praktické upevňovanie osvojovaných pojmov Číslo 8. Počítanie do 8. Čítanie a písanie číslice 8. Číselný rad do 8 Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom počte predmetov Precvičovanie pomenovania a priraďovania k názvu: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník	- porovnáva predmety podľa vlastností - triedi predmety podľa vlastností, - množstvo, farba, veľkosť, tvar - orientuje sa v priestore - počíta do 8 - dokáže čítať a písať číslice - orientuje sa v číselnom rade do 8 - vytvára skupiny o danom počte - pomenúva a priraďuje známe geometrické tvary

Ciele 8.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 8,
- oboznámiť sa so základmi numerácie.

Obsah predmetu Matematika v 9. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/

Porovnávanie a triedenie predmetov podľa veľkosti	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar Porovnávanie viac – menej – rovnako	- triedi a porovnáva predmety podľa farby, tvaru, veľkosti - určuje počet - rozlišuje pojmy viac – menej- rovnako
Pojem číslice 9	Číslo 9, počítanie do 9, čítanie a písanie číslice 9 Priraďovanie predmetov k číslu 9, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom počte predmetov Rozklad čísla s názorom	- vie písať a čítať číslicu 9 - dokáže priradiť číslicu 9 k rovnakému množstvu premetov - vie rozložiť číslo 9 - vytvorí skupiny s daným počtom predmetov
Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k skupine predmetov	Priraďovanie predmetov k číslu a k skupine predmetov	- vie priradiť k číslu a k skupine príslušný počet predmetov
Základy numerácie, symboly +,-,=	Symboly numerácie	- aplikuje a rozlišuje základné numerické symboly
Používanie jednoduchej kalkulačky	Používanie kalkulačky	- vie používať kalkulačku na základné matematické operácie

Ciele 9.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priraďovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 9, - oboznámiť sa so základmi numerácie, - oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

<u>Obsah predmetu Matematika v 10. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Porovnávanie a triedenie predmetov podľa veľkosti	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar Porovnávanie viac – menej – rovnako	- triedi a porovnáva predmety podľa farby, tvaru, veľkosti - určuje počet - rozlišuje pojmy viac – menej- rovnako
Pojem číslice 10	Číslo 10, počítanie do 10, čítanie a písanie číslice 10 Priraďovanie predmetov k číslu 10, priraďovanie čísla k predmetom Vytváranie skupín o danom	- vie písať a čítať číslicu 10 - dokáže priradiť číslicu 10 k rovnakému množstvu premetov - vie rozložiť číslo 10 - vytvorí skupiny s daným

	počte predmetov Rozklad čísla s názorom	počtom predmetov
Priraďovanie predmetov k číslu, priraďovanie čísla k skupine predmetov	Priraďovanie predmetov k číslu a k skupine predmetov	- vie priradiť k číslu a k skupine príslušný počet predmetov
Základy numerácie, symboly +,-,=	Symboly numerácie	- aplikuje a rozlišuje základné numerické symboly
Používanie jednoduchej kalkulačky	Používanie kalkulačky	- vie používať kalkulačku na základné matematické operácie
Rovinné útvary	- Rovinné útvary: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik, priraďovanie názvu -Geometrické telesá: guľa, kocka, priraďovanie názvu -Uplatňovanie matematických vedomostí pri manipulácii s peniazmi	- pomenúva a priraďuje známe geometrické rovinné útvary a geometrické telesá - manipuluje s peniazmi a používať ich

Ciele 10.ročníka:
Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priraďovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- používanie kalkulačky samostatne/s pomocou,
- oboznámiť sa so základnými rovinnými útvarmi a geometrickými telesami.

INFORMATICKÁ VÝCHOVA

PRE 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	**Informatika**

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým stupňom* **mentálneho postihnutia.**

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

Charakteristika a cieľ vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.
Cieľom vyučovacieho predmetu informatika je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.
Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.
Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.
Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím.
Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.
V predmete sa dbá aj o rozvíjanie čitateľskej gramotnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- používa v obmedzenom rozsahu informácie a pracuje s nimi,
- používa informačné a komunikačné technológie v praktickom živote.
- dokáže opakovať celý proces diferencovaným spôsobom toľkokrát, koľko je potrebné na dosiahnutie cieľa,
- dokáže vybrať možnosti alebo čiastočné riešenia,
- hodnotí získané vedomosti, spracúva ich a zaraďuje do obsahu vedomostí,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce.

Osobnostné kompetencie:
- má potrebu sa spontánne vyjadiť,
- dokáže si uvedomovať dôležitosť informačných technológii a manipulácie s klavesnicou a myšou,
- uvedomuje si svoje potreby,
- reaguje primerane situácií, dôveruje si a využíva svoje možnosti.

Sociálne kompetencie:
- používa myš a základné edukačné programy v praktickom živote,
- dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,

- vie spolupracovať s druhými,
- vyberá si primerané hry, aplikácie a informácie.

Stratégie vyučovania:
Motivačný rozhovor.
Motivačné rozprávanie.
Motivačný problém.
Výklad učiteľa.
Demonštrácia učiteľom.
Priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor.
Práca s pracovnými listami, textom, symbolmi, znakmi, obrázkami, informáciami.
Spoločná práca žiakov s počítačom – ovládanie PC.
Hra.
Simulácia.
Kooperatívne metódy.

Učebné zdroje:
Vyučujúci môžu používať doplnkové texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona. Pracovné listy spracované učiteľom. (PL)
Edukačné programy: Altík, Altíkove úlohy, Brepta, Méďa – farby a tvary, Méďa a obrázky, Méďa počíta, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Cirkus šaša Tomáša a iné.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Informatika v 7. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Oboznámenie sa s počítačom	- poznávanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš), - ovládanie klávesnice a myši s pomocou, - ovládanie tabletu s pomocou.	- má predstavu z akých základných časti sa skladá počítačová zostava - vie pracovať s klávesnicou, myšou, tabletom s pomocou
Ovládanie jednoduchej hry	- pustenie / ukončenie hry s pomocou	- spustí a ukončí hru
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:	- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka)	- vie s pomocou riešiť jednoduché zadania v detskom grafickom prostredí (kreslenie obrázkov)
Práca s edukačným	- na rozvíjanie vnímania,	- vie s dopomocou ovládať

programom	pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.	a pracovať s edukačnými programami - využíva IKT na dorozumievanie

Ciele 7. ročníka:
Oboznámiť sa s počítačom, monitorom, myšou, klávesnicou,
– vedieť zapnúť/ vypnúť počítač s pomocou,
– vedieť pracovať s myšou a klávesnicou s pomocou,
– oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou,
– oboznámiť sa s tabletom.

Obsah predmetu Informatická výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Informácie okolo nás	Oboznámenie sa s počítačom Rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš) Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou	- má predstavu z akých základných časti sa skladá počítačová zostava - vie používať klávesnicu, myš - pozná edukačné programy
Postupy, riešenie problémov	Ovládanie jednoduchej hry Pustenie/ukončenie hry samostatne alebo s pomocou	- vie riešiť s pomocou jednoduché zadania v detskom grafickom prostredí (kreslenie obrázkov) - vie vypnúť a zapnúť hru a počítač - vie pracovať s pomocou s edu programami
Princípy fungovania IKT	Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: Kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu Kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora	- používa vybrané klávesy a *pozná* ich funkcie, - vie kresliť obrázky v edukačnom programe.
Informačná spoločnosť	Práca s edukačným programom na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, na rozvoj	- vie pracovať v edukačných programoch - dokáže si vybrať z ponuky edukačný program

	slovnej zásoby, základov počítania a iné, pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu	

Ciele 8. ročníka:
Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

Obsah predmetu Informatická výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Informácie okolo nás	Oboznámenie sa s počítačom: Rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš) Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou	- má predstavu z akých základných časti sa skladá počítačová zostava - dokáže pracovať s klávesnicou, myšou
Postupy, riešenie problémov	Ovládanie jednoduchej hry: Pustenie/ukončenie hry samostatne alebo s pomocou	- vie riešiť s pomocou jednoduché zadania v detskom grafickom prostredí (kreslenie obrázkov) - dokáže zapnúť, vypnúť počítač a edukačný program - vie pracovať s pomocou s edukačnými programami
Princípy fungovania IKT	Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: Kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu Kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora	- vie používať vybrané klávesy a pozná ich funkcie - dokáže kresliť obrázok v edukačnom programe
Informačná spoločnosť	Práca s edukačným programom: Na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov Na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné Pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu	- vie pracovať v edukačných programoch - dokáže si vybrať z ponuky edukačný program

Ciele 9. ročníka:
Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,

- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

Obsah predmetu Informatická výchova v 10. ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 0,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Informácie okolo nás	Ovládanie jednoduchej hry: pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou	-pozná základné časti rôznych typov počítačov -ovláda klávesnicu, myš -využíva edukačné programy
Postupy, riešenie problémov	Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu, kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka)	-vie riešiť s pomocou jednoduché zadania v detskom grafickom prostredí (kreslenie obrázkov) -vie pracovať s pomocou s edukačnými programami sebe primeranými
Princípy fungovania IKT	Práca s edukačným programom: na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky koordinácie pohybov, na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu	-vie používať vybrané klávesy a pozná ich funkcie -vie s pomocou ovládať a pracovať s edukačnými programami pre ostatné predmety
Informačná spoločnosť	Práca s iPadom-práca s aplikáciami	-využíva IKT na dorozumievanie -dokáže v rámci svojich možností pracovať s aplikáciami

Ciele 10. ročníka:
Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu, iPad,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom, hrou a aplikáciami.

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *ťažkým alebo hlbokým stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	3	4	3	3	3,5	3,5	3,5	3,5
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5
Počet hodín spolu	2	2	2	3	4	3	3	4	4	4	4

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov.
Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.
Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.
Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.
V zložke *sebaobslužné činnosti* žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.
Obsahom zložky *práce v domácnosti* je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.
V zložke *práce v dielni* si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.
Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť. Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.
Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.
Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.
Tak ako aj v iných vyučovacích predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.
Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ďalších vyučovacích predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím.
Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.
Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam, ako je napr. čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska a iné. K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..
Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie
- vytvára, rozvíja, upevňuje si hygienické a sociálne návyky,
- cvičí a rozvíja celkovú samostatnosť v sebaobsluhe,
- nauči sa správny postup obliekania a vyzliekania,
- vytvorí návyk ukladať obuv, zdokonaľuje a upevňuje sebaobslužných návyky na rovnaké, určené miesto
- vytvorí návyky osobnej hygieny na WC,
- používa hygienické potreby,
- upozorní na nedostatky v oblečení.
- vie používať získané informácie v bežnom živote,
- vie správne a vhodne zareagovať v rôznych situáciách,
- správne drží a manipuluje s pracovným materiálom a pracovným náradím,
- rozlišuje základné vlastnosti pracovného materiálu.

Osobnostné kompetencie
- pestuje si kladný vzťah k práci a čistote, trpezlivosť pri práci,
- spolupracuje s druhými,
- má záujem o poznávanie seba, ostatných ľudí, reality v ktorej žije, spoločnosti a prírody,
- poznáva krásu pracovného umenia, pestuje kladné charakterové vlastnosti.

Sociálne kompetencie :
- naučí sa kultúrne stolovať,
- vie prispôsobiť svoje správanie , akceptuje druhých ľudí,
- dokáže pracovať s pomocou, ale aj samostatne,
- dokáže spolupracovať na spoločnej úlohe v skupine,
- vie počúvať a akceptovať potreby a záujmy iných ľudí.

Stratégie vyučovania:
- nadmerné zvýrazňovanie informácii
- viacnásobné opakovanie
- individuálny prístup
- algoritmizácia obsahu vzdelávania
- intenzívnej spätnej väzby
- zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii

Učebné zdroje:
Kuchynka, dielne, predmety dennej potreby.
Pracovné listy Makyta, Veľká kniha nápadov pre malých majstrov 1 - 5, časopisy, Čo tie rúčky vedia (Horňáčková), Pracovné vyučovanie v konkrétnej podobe (M. Kocka), www.ifovek.sk, www.zborovňa.sk. Rôzne omaľovánky a vystrihovačky, leporelá, nákresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, stavebnice.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v Prípr. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematický celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca pri osobnej hygiene Používanie hygienických potrieb Osvojenie si hygienických návykov s pomocou Používanie WC, toaletného papiera Púšťanie vody - páková batéria Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou Obúvanie a vyzúvanie s pomocou Osvojenie si základných stravovacích návykov	-dokáže spolupracovať pri hygiene, vie používať hygienické potreby, podľa možností má osvojené hygienické návyky -podľa možností používa toaletu -podľa možností si pustí vodu -podľa možností sa vyzlieka, oblieka, obúva, vyzúva s pomocou -podľa možností má osvojené stravovacie návyky
Práce	Odkladanie predmetov	-podľa možností odlkadá predmety na

v domácnosti	každodenného života na určené miesto s pomocou Odkladanie odevu a obuvi s pomocou Zapínanie a vypínanie osvetlenia	určené miesto -podľa možností odlkadá odeva obuv na určené miesto s pomocou -podľa možností zapne a vypne svetlo
Práce v dielni	Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo Trhanie a krčenie papiera – poznávať vlastnosti papiera Manipulovanie s drevenými kockami Ukladanie kociek na seba, vedľa seba	-má osvojené manuálne zručnosti s danými materiálmi -dokáže trhať, krčiť papier -vytvára jednoduché výrobky -hrá sa kockami, ukladá ich podľa inštrukcie

Ciele prípravného ročníka:
Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

<u>Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Spolupráca pri osobnej hygiene Používanie hygienických potrieb Osvojenie si hygienických návykov s pomocou Používanie WC, toaletného papiera Púšťanie vody - páková batéria, kohútik Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou Obúvanie a vyzúvanie s pomocou Osvojenie si základných stravovacích návykov Sedieť určitý čas pri jedle	-dokáže spolupracovať pri hygiene, vie používať hygienické potreby, podľa možností má osvojené hygienické návyky -podľa možností používa toaletu -podľa možností si pustí vodu -podľa možností sa vyzlieka, oblieka, obúva, vyzúva s pomocou -podľa možností má osvojené stravovacie návyky, vydrží sedieť pri jedle
Práce v domácnosti	Odkladanie predmetov každodenného života na určené miesto s pomocou Odkladanie odevu a obuvi s pomocou Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek Zapínanie a vypínanie osvetlenia	-podľa možností odlkadá predmety na určené miesto -podľa možností odlkadá odeva obuv na určené miesto s pomocou -podľa možností zapne a vypne svetlo -podľa možností otvára, zatvára

		zásuvky
Práce v dielni	Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné Trhanie a krčenie papiera Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností Skrutkovanie do perforovanej dosky Skladanie jednoduchého puzzle Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod.	má osvojené manuálne zručnosti s danými materiálmi -dokáže trhať, krčiť papier -vytvára jednoduché výrobky -hrá sa kockami, ukladá ich podľa inštrukcie -triedi a vkladá predmety do otvorov -skrutkuje predmety do perforovanej dosky -skladá jednoduché puzzle -navlieka rôzne predmety

Ciele 1.ročníka:
Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
- poznávať rôzne materiály.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 2. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi Púšťanie a zastavovanie vody Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou Obúvanie a vyzúvanie s pomocou Osvojenie si základných stravovacích návykov (hryzenie, žuvanie, prehĺtanie), jedenie s pomocou Nácvik samostatného jedenia Nácvik pitia z pohára (držanie pohára dvoma rukami)	-vie sa umyť, utrieť, učesať a upraviť svoj zovňajšok -používa hygienické potreby -pustí a zastaví vodu -vie použiť toaletný papier, spláchnuť WC a umyť ruky po toalete -vie si obliecť a vyzliecť časti odevu, odopnúť a zapnúť gombík s pomocou -vie sa obuť a vyzuť s pomocou -naje sa a napije s pomocou

Práce v domácnosti	Odkladanie predmetov a upratovanie hračiek Odkladanie obuvi a odevu Kuchyňa a jej zariadenie Zapínanie a vypínanie osvetlenia	-vie odložiťa predmety a upratať hračky na určené miesto -dokáže si odložiť svoj odev a obuv -pozná a vymenuje jednoduché kuchynské zariadenia -demonštruje správne zapínanie a vypínanie osvetlenia
Práca v dielni	Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné Trhanie a krčenie papiera Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie Skladanie jednoduchého puzzle Skrutkovanie do perforovanej dosky Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky	-rozlišuje a manipuluje s papierom, textilom, drevom, plastelínou, hlinou... -trhá a krčí papier -ukladá kocky na seba, vedľa seba -manipuluje s predmetmi, dvíha, prenáša, vkladá -poskladá jednoduché puzzle -skrutkuje do perforovanej dosky -navlieka korálky, krúžky

Ciele 2.ročníka:
Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 3. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi Púšťanie a zastavovanie vody Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou, sťahovanie zipsu	- vie si s pomocou správne umyť tvár, ruky a dokáže si upraviť zovňajšok -vie použiť hygienické potreby -dokáže pustiť a zastaviť vodu -používa toaletu, dodržiava hygienu -participuje pri obliekaní a vyzliekaní odevu s pomocou -vie rozopnúť veľký gombík s pomocou, stiahnuť zips s pomocou

	Obúvanie a vyzúvanie s pomocou, používanie suchého zipsu Osvojovanie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou, používanie rúk pri jedení Spolupráca pri kŕmení, nácvik samostatného jedenia Nácvik pitia s pohára	-vie sa s pomocou správne obuť a vyzuť, vie použiť suchý zips -vie stolovať, používať lyžicu, príbor s pomocou -spolupracuje pri jedení, má osvojené základné stravovacie návyky, pije z pohára
Práce v domácnosti	Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou Upratovanie hračiek s pomocou Odkladanie odevu a obuvi s pomocou Práca v kuchyni- oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie Zapínanie a vypínanie osvetlenia Nácvik utierania prachu , polievania kvetov	-spolupracuje pri odložení predmetu na dané miesto s pomocou -vie si upratať hračky s pomocou -odloží odev a obuv na dané miesto s pomocou -má poznatky o zariadení kuchyne, pomenuje ich -zapína a vypína svetlo -spolupracuje pri utieraní prachu, polievaní kvetov
Práce v dielni	Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné. Trhanie a krčenie papiera Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie Skladanie jednoduchého puzzle Skrutkovanie do perforovanej dosky Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyţička, pohár a iné)	-rozlišuje a manipuluje s papierom, textilom, drevom, plastelínou, hlinou... -trhá a krčí papier -ukladá kocky na seba, vedľa seba -manipuluje s predmetmi, dvíha, prenáša, vkladá -poskladá jednoduché puzzle -skrutkuje do perforovanej dosky -navlieka veľké korálky, krúžky -manipuluje s detským náradím a náčiním

Ciele 3.ročníka:
Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- pomenovať zariadenie kuchyne,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne pouţívať predmety.

<u>Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou Utváranie zručností pri manipulácii s hygienickými potrebami Úprava zovňajšku Púšťanie a zastavovanie vody v umývadle, splachovanie na toalete Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou Obúvanie a vyzúvanie s pomocou Stolovanie: zaujatie svojho miesta v jedálni, sedenie za stolom, jedenie s pomocou, používanie lyžice pri jedení, pitie z pohára	-aplikuje naučené hygienické návyky -manipuluje s hygienickými potrebami -upraví si zovňajšok -pustí a zastaví vodu, splachuje toaletu -participuje pri obliekaní a vyzliekaní odevu s pomocou -obúva a vyzúva sa s pomocou -pozná svoje miesto v jedálni, je za stolom s pomocou, používa lyžicu a pohár
Práce v domácnosti	Odkladanie hračiek a rôznych predmetov na určené miesto Odkladanie odevu a obuvi Práca v kuchyni – nalievanie čaju, mlieka, malinovky Jednoduché prestieranie s pomocou. Umývanie ovocia Utierania prachu podľa pokynov, polievania kvetov	-odkladá hračky a predmety na príslušné miesto -odkladá odev a obuv na určené miesto -nalieva nápoje -prestrie stôl s pomocou -umyje ovocie -utrie prach a polieva kvety
Práce v dielni	Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné Skladanie a lepenie papiera Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a veľkosti Manipulácia so stavebnicovými tvarmi: ukladanie na seba do výšky, vedľa seba do dĺžky Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie, nasúvanie, navliekanie, vhadzovanie Skladanie jednoduchého puzzle Skrutkovanie do perforovanej dosky Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky Rozlišovanie a pomenovanie detského náradia (kladivko, valček, lyžička a iné)	-rozlíši rôzny materiál -skladá a lepí papier -skladá mozaiku podľa pokynov -manipuluje so stavebnicami -dvíha, prenáša, vkladá, nasúva, navlieka a vhadzuje predmety -skladá jednoduché pouzzle -skrutkuje do perforovanej dosky -navlieka rôzne predmety -pomenuje a rozlíši detské náradie

Ciele 4.ročníka:
Osamostatňovať sa pri praktickom osvojovaní hygienických návykov,
- upevňovať základné samoobslužné činnosti,

- osvojovať návyky kultúrneho a estetického stolovania,
- rozvíjať senzomotorickú a vizuomotorickú kontrolu,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozlišovať a pomenovať predmety určené k stolovaniu,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 5. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene Používanie hygienických potrieb Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou Hygiena na WC, splachovanie Mužské a ženské WC – rozlíšenie Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou Osvojiť si rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou Používanie zipsu, patentov Osvojenie si základných stravovacích návykov Samostatné používanie lyžice pri jedle Používanie naberačky Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl	-zvláda sebaobslužné činnosti, hygienické návyky, používa hygienické potreby -používa toaletu, spláchne -rozlíši toaletu -pozná správny postup obliekania a vyzliekania s miernou pomocou -rozlíši prednú a zadnú časť oblečenia -obuje sa a vyzuje s miernou pomocou -zapne a rozopne veľký gombík, zips, patent s pomocou -má osvojené základné stravovacie návyky -používa lyžicu, naberačku pri jedle -používa pohár, položí ho na stôl
Práce v domácnosti	Primerané používanie predmetov každodenného života Odkladanie predmetov na určené miesto Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto Používanie ramienka na šaty Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou Zametanie a utieranie podlahy	-používa predmety každodenného života -odkladá predmety na určené miesto -odkladá odev a obuv na určené miesto -zavesí odev na ramienko -utrie prach s pomocou -poleje kvety s pomocou -zametá a utiera podlahu

	Pozbieranie odpadkov do koša Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto Utieranie a umývanie stola Natieranie na chlieb Umývanie ovocia a zeleniny Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou Balenie a rozbaľovanie desiaty	-pozbiera odpadky do koša -pozná a dodržiava bezpečnosť v domácnosti -prestrie s pomocou -pozná a dodržiava bezpečnosť v kuchyni -rozlíši špinavý riad, uloží čistý riad na miesto, má poriadok na stole -utrie a umyje stôl -natrie chlieb -umyje ovocie a zeleninu -naleje nápoj do pohárov s pomocou -zabalí a rozbalí desiatu
Práce v dielni	Skladanie, prekladanie a lepenie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní. Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti. Montážne a demontážne práce so skladačkami. Oboznámenie sa s náradím: kliešte.	-manipuluje s papierom -rozkladá a skladá škatule -strihá s pomocou -skadá mozaiku podľa farby a tvaru -zvládne montážne a demontážne práce so skadačkami -manipuluje s jednoduchým pracovným naradím

Ciele 5.ročníka:
Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných sebaobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozvíjať sociálne zručnosti,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály,
- poznávať pracovné náradie.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 6. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene Používanie hygienických potrieb	-ovláda sebaobslužné činnosti, hygienické návyky v rámci možností -používa hygienické potreby

	Osvojovanie hygienických návykov bez/s miernou pomocou Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky Hygiena na WC, splachovanie Rozlišovanie toaliet Obliekanie a vyzliekanie bez/s miernou pomocou Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov Obúvanie a vyzúvanie bez/s miernou pomocou. Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov Elementárne pravidlá stolovania Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru s pomocou	 -rozlíši čisté a špinavé ruky - zvláda osobnú hygienu pri použití WC, rozlíši toalety -pozná správny postup obliekania a vyzliekania s pomocou i bez pomoci -obuje sa vyzuje s miernou pomocou a bez nej -použije gombík, zips, patent -ovláda základné pravidlá stolovania -používa lyžicu, ostaný príbor s pomocou
Práce v domácnosti	Samostatné odkladanie hračiek a predmetov na určené miesto Samostatné odkladanie odevov a obuvi na určené miesto Používanie ramienka na šaty Utieranie prachu a polievanie kvetov podľa pokynov Pozbieranie odpadkov do koša. Základy stolovania Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor Udržiavanie poriadku na stole: odkladanie špinavého riadu Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto Hygiena stola po jedle Príprava raňajok: natieranie masla a džemu na chlieb a pečivo, nalievanie čaju, mlieka, kakaa do hrnčekov Umývanie ovocia a zeleniny	-odkladá hračky, predmety na určené miesto odkladá odev a obuv na určené miesto -zavesí odev na ramienko -utrie prach a poleje kvety -zbiera odpadky do koša - vie sa orientovať v priestoroch kuchyne a vie reagovať na určené povely -zvláda základné stolovanie, prestieranie -utrie, odloží špinavý riad na miesto -uprace stôl -pripraví jednoduché raňajky podľa pokynov -umýva ovocie a zeleninu
Práce v dielni	Skladanie, prekladanie, lepenie a strihanie papiera Rozkladanie a skladanie škatúľ, ukladanie drobných predmetov do škatúľ Skladanie jednoduchej mozaiky Skladanie veže z piatich až šiestich kociek po predvedení Vkladanie drevených klincov do perforovanej dosky Navliekanie väčších korálok	-zvláda práce s papierom -rozkladá a skladá škatuľe, ukladá do nich drobné predmety -skladá jednoduchú mozaiku -skladá vežu z 5-6 kociek -vkladá drevené klince do perforovanej dosky -navlieka veľké korále

	Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi materiálov Oboznámenie sa s náradím: kladivo, pílka, kliešte, pilník	-je oboznámený s rôznymi druhmi materiálov -je oboznámený s daným náradím

Ciele 6.ročníka:
Zvyšovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- zvyšovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 7. ročníku

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 3,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Upevňovanie samostatnosti pri osobnej hygiene, používaní hygienických potrieb a úprave zovňajšku Osvojovanie hygienických návykov bez pomoci Spoľahlivé rozlišovanie toaliet Obliekanie a vyzliekanie bez pomoci Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov Obúvanie a vyzúvanie bez pomoci Zapínanie a rozopínanie gombíka, používanie zipsu a patentov Fixácia správnych stereotypov pri stolovaní Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/s pomocou **Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene**	-vie udržiavať čistotu svojich rúk, je samostatný pri používaní hygienických potrieb, v úprave zovňajšku -vie správne rozlíšiť chlapčenskú a dievčenskú toaletu -vie na sebe ukázať jednotlivé časti odevu, pozná poradie obliekania, vyzliekania -je samostatný pri obúvaní a vyzúvaní -dokáže samostatne zapnúť a rozopnúť gombík, použiť zips, patent -aktívne spolupracuje pri správnom stolovaní -je samostatný pri používaní lyžice, príboru /s pomocou **-v rámci svojich možností sa sám oblečie, umyje si ruky a tvár, učeše sa, obuje a vyzuje sa** **-je samostatný pri používaní hygienických potrieb**
Práce v domácnosti	Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach Pozbieranie odpadkov do koša	-odkladá hračky, školské pomôcky a osobné veci na určené miesto -zbiera a vynáša odpadky

	Zametanie podlahy Vynášanie odpadkov Umytie umývadla, čistenie zrkadla Základy stolovania Samostatné prestieranie: plytký a hlboký tanier, príbor Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto Hygiena stola po jedle Príprava raňajok: natieranie masla, džemu, pomazánky na chlieb a pečivo Príprava obloženého chlebíka: maslo, saláma, paprika, paradajka, uhorka, reďkovka Ohrievanie mlieka, kakaa v mikrovlnnej rúre – obsluha spotrebiča Príprava čaju pomocou varnej kanvice, ochutenie čaju (cukor, med, citrón), nalievanie do hrnčekov Servírovanie čajového pečiva Manipulácia so sporákom: varenie vajíčka	-zametie podlahu -umyje umývadlo, vyčistí zrkadlo -vie sa orientovať v priestoroch kuchyne a vie reagovať na určené povely -zvláda základné stolovanie, prestieranie -umyje, utrie, odloží špinavý riad na miesto -uprace stôl -pripraví jednoduché raňajky podľa pokynov -zvláda ohrievanie nápoja v mokrovlnnej rúre -pripraví čaj, používa varnú kanvicu, naleje do hrnčekov -servíruje čajové pečivo -zvláda manipuláciu so sporákom pri varení vajíčka
Práce v dielni	Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž Skladanie jednoduchej mozaiky Navliekanie menších korálok Práce s rôznym materiálom.(namotávanie vlny na cievku, spletanie špagátikov, strihanie povrázkov, ukladanie roztriedeného materiálu do škatúľ a zásuviek) Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov Poznávanie vlastností dreva Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník	-zvláda práce s papierom a textilom, vytvára koláž -skladá jednoduchú mozaiku -navlieka menšie korále -pracuje s rôznym materiálom podľa inštrukcií -rozoznáva dané materiály -pozná vlastností dreva -rozoznáva a pomenuje dané náradie

Ciele 7.ročníka:

Upevňovať samostatnosť pri hygienických návykoch,
- upevňovať samostatnosť pri sebaobsluţných činnostiach,
- upevňovať samostatnosť pri stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie vo 8. ročníku

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 3,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene Spoľahlivé rozlišovanie poradia obliekania jednotlivých častí odevov Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní Samostatné používanie lyžice, používanie ostatného príboru samostatne/ s pomocou **Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene**	-zvláda sebaobsluhu pri obliekaní, obúvaní, osobnej hygiene -rozlišuje poradie obliekania -ovláda zásady pri stolovaní -používa lyžicu, s pomocou príbor **-v rámci svojich možností sa sám oblečie, umyje si ruky a tvár, učeše sa, obuje a vyzuje sa** **-je samostatný pri používaní hygienických potrieb**
Práce v domácnosti	Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach. Zametanie, umývanie, udržiavanie poriadku v priestore triedy, na pracovných stoloch Polievanie kvetov Základy stolovania Samostatné prestieranie Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov Príprava jednoduchých jedál Pranie osobnej bielizne Žehlenie s pomocou Čistenie obuvi	-udržiava poriadok vo svojich osobných veciach a školských pomôckach -zametá, umýva, udržiava poriadok vo svojom okolí -polieva kvety -má základy stolovania -pozná práce v kuchyni -pripraví jednoduché jedlá -perie a žehlí osobnú bielizeň -očistí obuv
Práce v dielni	Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, práca s ihlou Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, práca s náradím. Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami.	-strihá, lepí papier, tvorí koláž -strihá, lepí textil, pracuje s ihlou -rozoznáva rôzne druhy materiálov -rozoznáva a pomenuje rôzne druhy náradia -zvláda montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami

Ciele 8.ročníka:
Vytvárať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a

stravovacích návykov,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- vedieť rozlišovať rôzne materiály a pracovné náradie.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 9. ročníku

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 3,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstup /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti **Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene**	-má osvojené sebaobslužné stereotypy pri obliekaní, obúvaní, osobnej hygiene a čistení obuvi -má osvojené stereotypy pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti **-v rámci svojich možností sa sám oblečie, umyje si ruky a tvár, učeše sa, obuje a vyzuje sa** **-je samostatný pri používaní hygienických potrieb**
Práce v domácnosti	Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zametaním, vysávaním Hygiena kúpeľne Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou Pranie osobnej bielizne Žehlenie bez/ s pomocou	-udržiava poriadok vo svojich osobných a školských veciach, -zametá, umýva, vysáva, udržiava poriadok v kúpeľni a vo svojom okolitom priestore -stoluje, pripravuje a konzumuje jednoduché jedlá -manipuluje s mikrovlnnou rúrou -perie a žehlí s pomocou, prípadne bez pomoci osobnú bielizeň
Práce v dielni	Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, práca s ihlou, šitie Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, práca s náradím Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami	-strihá a lepí papier, tvorí koláž -strihá a lepí textil podľa predlohy, pracuje s ihlou, šije -rozoznáva rôzne druhy materiálov -rozoznáva a pomenuje rôzne druhy náradia -vie pracovať s jednoduchými stavebnicami a skladačkami

Ciele 9.ročníka:
Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.

Obsah predmetu Pracovné vyučovanie v 10. ročníku

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 3,5 hodiny týždenne
ŠkVP: 0,5 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /Žiak/**
Sebaobslužné činnosti	Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, pri stolovaní, skvalitňovanie činností súvisiacich so základnou starostlivosťou o odev a obuv	-vie udržiavať čistotu svojich rúk, je samostatný pri používaní hygienických potrieb, v úprave zovňajšku -vie na sebe ukázať jednotlivé časti odevu, pozná poradie obliekania -je samostatný pri obúvaní a vyzúvaní -je samostatný pri stolovaní -vie použiť príbor, lyžicu, pohár, umyť a utrieť riad, za sebou upratať
Práce v domácnosti	Udržiavanie poriadku v osobných veciach a vo svojom okolí Nákup a skladovanie potravín Príprava studených a teplých nápojov, studených a teplých jedál s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov Zásady zdravej výživy Bezpečná manipulácia so spotrebičmi v kuchyni a v byte Pranie a sušenie osobnej bielizne. Žehlenie bez / s pomocou, skladanie bielizne a šatstva Prišívanie gombíkov, zošívanie látok Výmena batérií v elektrospotrebičoch	-je samostatný v udržiavaní svojho poriadku -je samostatný v zbieraní odpadkov, zametaní, vysávaní podlahy, vynášaní odpadkov -vie nakúpiť a správne skladovať potraviny -participuje pri príprave daných studených a teplých nápojov a jedál -dodržuje zásady zdravej výživy -dodržiava bezpečnosť pri obsluhe spotrebičov v kuchyni a byte - je samostatný pri praní a sušení bielizne, dokáže skladať šaty, žehliť s pomocou -dokáže si prišiť gombík, zošiť látku sámostatne/ s pomocou -pozná manipuláciu pri výmene batérie v elektrospotrebiči - samostatne/ s pom ocou

Práce v dielni	Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov, plasty a ich využitie v praxi Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílka, kliešte, pilník, skrutkovač, ručný vrták; práca s náradím Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami, zostavovanie modelov konštrukčných stavebníc	-vie rozoznať rôzne druhy materiálov, pozná ich využitie v praxi -rozozná a vie manipulovať s rôznym materiálom, pracovným náradím -ovláda montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami, zostaví jednoduché modely zo stavebnice
Pestovateľské práce	Pestovanie a ošetrovanie izbových rastlín Sezónne práce na školskom pozemku s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov Pestovanie vybraných druhov zeleniny (siatie do riadkov, do jamiek, sadenie, pletie záhonov, zber plodín a ich uskladnenie) **Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene**	-vie pestovať a ošetrovať izbové rastliny, dokáže pracovať na školskom pozemku -participuje pri výsadbe jednotlivých druhov zeleniny, dokáže siať a plieť -pozná ich zber a vie ich správne uskladniť **-v rámci svojich možností sa sám oblečie, umyje si ruky a tvár, učeše sa, obuje a vyzuje sa** **-je samostatný pri používaní hygienických potrieb**

Ciele 10.ročníka:
Upevňovanie správnych stereotypov pri osvojovaní si hygienických návykov, sebaobslužných činnostiach a stravovaní,
-získať základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a pracovných postupoch,
- rozlišovať rôzne druhy materiálov,
- zostaviť samostatne /s pomocou montáž a demontáž jednoduchého modelu,
- naučiť sa pracovať podľa slovného návodu a jednoduchej predlohy.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov *s ťažkým alebo hlbokým stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť žiakov, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.
Ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:
– rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
– rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
– rozvoj senzomotorickej koordinácie,
– rozvoj laterality
– rozvoj priestorovej orientácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej pamäti,
– rozvoj vnímania,
– spoločné výtvarné aktivity.
Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- rozlišuje základné farby, vyfarbuje obrázky a predkreslené tvary,
- manipuluje s rozličnými modelovacími materiálmi,
- používa rôzne výtvarné techniky,
- správne drží grafický materiál a v správnom sklone,
- vymodeluje zvieraciu figúru a naznačí jej charakteristický tvar,
- pracuje s prírodnými materiálmi,
- realizuje daný námet rozmanitými technikami,
- rozvíja priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel,
- vystihne trojrozmernosť.

Osobnostné kompetencie:

- má chuť poznávať krásu výtvarného umenia,
- pestuje kladné charakterové vlastnosti – trpezlivosť pri práci, poriadkumilovnosť,
- prejaví sa cez výtvarný prejav, spolupracuje s druhými,
- spolupracuje pri kolektívnej tvorbe.

Sociálne kompetencie:
- aktívne tvorí a ochraňuje životné prostredie,
- spolupracuje pri práci s druhými,
- buduje vzťah s druhými,
- spracuje výtvarnú tému na základe svojho citového prežívania s uplatňovaním spontánneho prejavu.

Stratégie vyučovania:
- nadmerné zvýrazňovanie informácii
- viacnásobné opakovanie
- individuálny prístup
- algoritmizácia obsahu vzdelávania
- intenzívnej spätnej väzby
- zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii
- individuálna forma vzdelávania

Učebné zdroje:
Odborná a metodická literatúra, publikácie o výtvarnom umení,tlač, reklama, prírodné a umelo vytvorené životné prostredie, internet, aktívna výtvarná činnosť.
Omaĺovánky, Pracovné zošity a listy (Makyta), Maxi kniha doplňovačiek, detské časopisy, kniha Výtvarné aktivity na prázdniny (Svojka), Metodika výtvarnej výchovy pre MŠ (Uždil a Razáková), Didaktika výtvarnej výchovy (Banáš).

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v Prípr. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Nacvičovanie uchopenia ceruzky, jej správne držanie, čmáranie na papier rozličných rozmerov, napodobňovanie jednoduchých tvarov	-dokáže uchopiť a manipulovať s ceruzou, kriedou, mäkká ceruza, rudka, suchým pastelom a voskovým pastelom s pomocou
Maľba	Liatie, kvapkanie, fŕkanie farby Hra s farbou: odtláčanie ruky, prstov, guľôčky z papiera a pod.	-pozná farbičky a ich vlastnosti (prstové farby, akvarelové, temperové)
Modelovanie	Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, odštipkávanie	-pozná modelovací materiál, dokáže s ním pracovať(plastelína, modurit, cesto)

Ciele prípravného ročníka:

Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– rozvíjať motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/**
Kresba	Mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar Maľovanky – vyfarbovanie	- dokázať uchopiť a manipulovať s ceruzou, kriedou, mäkká ceruza, rudka, suchý pastel a voskový pastel s pomocou -napodobní, obkreslí jednoduché tvary,prepíše čiary -vyfarbí ohraničenú plochu
Maľba	Tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby Liatie, kvapkanie, odtláčanie, fŕkanie farby Odtláčanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn	- je oboznámený s farbami a ich vlastnosťami (prstové farby, akvarelové, temperové, drievko, tampón) -zvláda techniky s farbou
Modelovanie	Plastelína, modurit, cesto Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie. - Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny	- je oboznámený s modelovacím materiálom (plastelína, modurit, cesto) -manipuluje s modelovacím materiálom, vytvára jednoduché tvary podľa vzoru

Ciele 1.ročníka:
Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– rozvíjať motoriku rúk a prstov,
– rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
– rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
– rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**

celok		/žiak/
Kresba	Správne držanie ceruzky. Napodobňovanie jednoduchých tvarov, obkresľovanie: bodky, prerušované čiary Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál, poznávanie základných farieb Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky	-vie správne držať a manipulovať s ceruzou, rudkou, kriedou, suchým pastelom, voskovým pastelom -vie rozlišovať základné farby Napodobní a prekreslí jednoduché tvary, čiary -vyfarbí obrázok
Maľba	Farba a jej vlastnosti: liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie, rozfúkovanie Otláčanie ruky, prstov, dotváranie škvŕn Maľba prstovými farbami	- dokáže pracovať s akvarelovými a temperovými farbami a ich technikami -vie využívať pri maľbe tampón, drievko
Modelovanie	Modelovacie techniky: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie. Tvarovanie guľôčok, valčeka. Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny	-manipuluje s plastelínou, moduritom, cestom, tvaruje a vytvára jednoduché tvary

Ciele 2.ročníka:
Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

<u>Obsah predmetu Výtvarná výchova v 3. ročníku</u>

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
Kresba	Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál Rozlišovanie základných farieb Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky	-vie správne držať a manipulovať s ceruzou, rudkou, kriedou, suchým pastelom, voskovým pastelom -vie napodobniť jednoduchý tvar -dokáže rozlišovať základné farby -vyfarbí obrázok
Maľba	Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby	-pracuje s akvarelovými a temperovými farbami a ich

	Zapúšťanie farby do navlhčeného podkladu Rozfukovať farebné škvrny Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov prsta, dlane, chodidla	technikami -vie využívať pri maľbe tampón, drievko -dokáže využívať zmysly pri technikách maľby
Modelovanie	Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk, medzi dlaňou a podložkou krúživým pohybom rúk Postupne uplatňovať schopnosť splošťovať guľu Ohýbanie okrajov placky, vytváranie jednoduchých predmetov (miska, tanier) Váľanie valčeka medzi dlaňami, medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny	-manipuluje s plastelínou, moduritom, cestom, vyštipuje ho, tvaruje -vie manipulovať s modelovacou hmotou a pracovať podľa pokynov jednotlivých krokov -dodržiava bezpečnosť pri práci

Ciele 3. ročníka:
Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

<u>Obsah predmetu Výtvarná výchova v 4. ročníku</u>

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/**
Kresba	Správne držanie ceruzky, rudky,kriedy, suchého pastelu, voskového pastelu Napodobňovanie jednoduchých tvarov Obkresľovanie foriem Prekresľovanie čiar, kruhov a špirál Rozlišovanie základných farieb Vyfarbovanie predkreslených tvarov Kresba farebnými školskými kriedami na papier A 3	-vie správne držať a manipulovať s ceruzou, rudkou, kriedou, suchým pastelom, voskovým pastelom -vie napodobniť jednoduchý tvar -rozlišuje základné farby -vie vyfarbiť jednoduchý tvar -dokáže kresliť školskými kriedami na papier
Maľba	Pri maľbe využívame tampón, drievko,	-pracuje s akvarelovými,

	štetec, akvarelové farby, tempery, prstové farby Maľovanie prstovými farbami, tvorenie odtlačkov Nanášanie farby na výkres štetcom Maľovanie temperovými farbami na mokrý podklad Pokrývanie plochy rozmanitými farbami, kladenými vedľa seba	prstovými a temperovými farbami a ich technikami -využíva pri maľbe tampón, drievko.... -dokáže využívať zmysly pri technikách maľby
Modelovanie	Manipulácia s modelovacími materiálmi:plastelna,modurit,cesto a iné modelovacie materiály Miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie Spracovanie väčšieho kusu modelovacej hmoty Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny. Vytváranie trojrozmerných tvarov, naznačenie objemu	-manipuluje s plastelínou, moduritom, spracováva, tvaruje -vie manipulovať s modelovacou hmotou a pracovať podľa pokynov jednotlivých krokov -dodržiava bezpečnosť pri práci -tvorí rôzne jednoduché tvary

Ciele 4 .ročníka:
Rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať hmatové vnímanie,
- orientovať sa na ploche,
- vyjadriť slovne obsah kresby.

<u>Obsah predmetu Výtvarná výchova v 5. ročníku</u>

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca – šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha Maľovanky – vyfarbovanie	-vie uchopiť a manipulovať s ceruzou, kriedou, mäkká ceruza, rudka, suchý pastel a voskový pastel s pomocou -nakreslí jednoduché predmety -vyfarbí obrázok
Maľba	Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných	-má chuť oboznámiť sa s farbami a ich vlastnosťami -tvorí kresby s línií -kombinuje farby

	kombináciách	
Modelovanie	Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľka, valček, placka Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky a iné	-manipuluje s modelovacím materiálom -modeluje jednoduché tvary

Ciele 5. ročníka:
Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
– rozvíjať priestorovú orientáciu,
– zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel Kreslenie základných geometrických tvarov s maketou, podľa predlohy Kresba predmetov vychádzajúcich z kruhu, štvorca a z obdĺžnika Vyfarbovanie ohraničenej plochy – maľovanky Kreslenie pomocou predtlače Kresba hlavonožca	-vie správne držať a manipulovať s ceruzou, rudkou, fixkou, kriedou, suchým pastelom, voskovým pastelom -vie kresliť základné geometrické tvary s maketou -nakreslí geometrické tvary -dokáže vyfarbovať ohraničenú plochu -kreslí pomocou predtlače -dokáže nakresliť hlavonožca
Maľba	Tampón, drievko, akvarelové farby, tempery Maľba vychádzajúca z dotvárania farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek, štvorcovej sieti v dvoj- a trojfarebných kombináciách Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu	-pracuje s akvarelovými a temperovými farbami a ich technikami -využíva pri maľbe tampón, drievko, akvarelové farby, tempery -dokáže dotvárať farebné škvrny v dvoj a trojfarebných kombináciach -vyfarbí plochu -zapúšťa farby, dotvára obrázok
Modelovanie	Hlina, cesto, plastelína, modurit Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina, pečivo, rozličné nádoby točením	-dokáže manipulovať s plastelínou, moduritom, hlinou, cestom -dokáže tvarovať materiály -modeluje základné tvary

	ušúľaného valčeka	

Ciele 6.ročníka:
Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Kresba	Ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb (slnko, tráva, obloha, voda, pôda) Kreslenie pomocou predtlače Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby Kresba podľa predlohy	-vie správne držať a manipulovať s ceruzou, rudkou, kriedou, suchým pastelom, voskovým pastelom -vie kresliť pomocou predtlače -vie nakresliť postavu -kreslí podľa predlohy
Maľba	Tampón, drievko, akvarelové farby, tempery Experimentovanie s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, sledovanie tvorenia nových farieb a odtieňov (otláčanie korku, zemiakového tlačidla, štetca) Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby Rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu	-vie pracovať s akvarelovými a temperovými farbami a ich technikami -využíva pri maľbe tampón, drievko -dokáže sa naučiť jednoducho členiť plochu s využitím farby a línie -rozvíja tvorivosť a fantáziu
Modelovanie	Hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov: ovocie, zelenina (vyťahovaním z jedného kusa modelovacieho materiálu), miska, košík, hniezdo (točením ušúľaného valčeka, splošťovaním gule primeraným tlakom dlane, ohýbaním a vyťahovaním okrajov)	-manipuluje s plastelínou, moduritom, cestom, tvaruje -vie modelovať tvary jednoduchých predmetov

Ciele 7. ročníka:
Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,

- učiť sa znázorniť postavu,
- vedieť určiť farby charakteristické pre určité predmety alebo javy,
- spolupracovať pri príprave materiálu a pri upratovaní pracovného priestoru.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Kresba	Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel) Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb Kreslenie pomocou predtlače Kresba podľa predlohy Kresba ľudskej postavy; zobrazovanie seba a blízkej osoby	-dokáže kresliť predmety a javy charakteristických farieb -dokáže kresliť podľa predtlače -dokáže kresliť podľa predlohy -vie nakresliť ľudskú postavu
Maľba	Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery) Tvorenie nových farieb a odtieňov Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie veľkým aj malým štetcom hustou sýtou farbou, vypĺňanie plochy medzi líniami farby Postupné farebné vymaľovávanie pozadia na základe motivácie Dotváranie prírodných materiálov otláčaním, vtláčaním a prenášaním do plochy	-tvorí nové farby a odtiene -dokáže jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie, maľovanie rôznymi druhmi štetcov hustou sýtou farbou, vypĺňať plochy medzi líniami farby -vie postupne farebne vymaľovávať pozadia na základe motivácie -dotvára prírodné materiály otláčaním, vtláčaním a prenášaním do plochy
Modelovanie	Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály) Modelovanie základných tvarov Modelovanie tvarov jednoduchých predmetov Modelovanie zvieracej figúry	-vie modelovať základné tvary, jednoduché predmety -dokáže modelovať zvieracie figúry

Ciele 8. ročníka:
Rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- Rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
- učiť sa znázorniť postavu,
- kresliť podľa predlohy,
- dotvárať pozadie v maľbe.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Kresba	Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel) Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže a vystrihnutých častí obrázkov a pod. Kresba ľudskej a zvieracej postavy. Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia. Vyfarbovanie predkreslených tvarov.	-kreslí rôznymi písacími a kresliacimi potrebami ľudskú a zvieraciu postavu a iné tvary, -dokresľuje koláže alebo vystrihnuté časti obrázkov, -vie vyjadriť kontrast figúry a pozadia, -dokáže vyfarbovať predkreslené tvary.
Maľba	Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery) Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa dej odohráva. Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe. Farebné vymaľovávanie pozadia. Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.	-maľbou znázorniť prostredie, v ktorom sa dej odohráva, -dokáže rozvíjať dej po celej ploche uplatňovaním svojho vzťahu k farbe, -vie vymaľovať pozadie rôznymi farbami, -vie rytmicky striedať tvary a farby na ploche.
Modelovanie	Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály) Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami. Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.	-dokáže modelovať jednoduché tvary technikou konštruovania, zlepovať jednotlivých časti a spevňovať ich navlhčenými prstami, -dokáže vytvoriť reliéf odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.

Ciele 9. ročníka:
Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vypĺňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

Obsah predmetu Výtvarná výchova v 10. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie

celok		výstupy/žiak/
Kresba	Ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania Vytváranie jednoduchej koláže, dokresľovanie koláže a vlepovanie drobných detailov Vyfarbovanie predkreslených tvarov Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia	-vie kresliť rôznymi písacími a kresliacimi pomôckami -dokáže dokresľovať koláže alebo vlepovať drobné detaily -vyfarbuje predkreslené tvary -vyjadruje kontrast figúry a pozadia
Maľba	Rozlišovanie odtieňov, miešanie a prekrývanie farieb, zapúšťanie farieb Vytváranie objektov vychádzajúcich z farebných škvŕn a ladenia farieb Dekoratívne práce vychádzajúce z radenia plošných a líniových prvkov Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus	-rozlišuje odtiene, mieša a prekrýva farby, zapúšťa farby -dokáže vytvárať objekty vychádzajúce z farebných škvŕn a ladenia farieb -dokáže vytvárať dekoratívne práce vychádzajúce z radenia plošných a líniových prvkov
Modelovanie a priestorová tvorba	Uplatňovanie získaných poznatkov a výtvarných zručností s využitím rôzneho dostupného výtvarného materiálu Priestorové hry so stavebnicovými prvkami a hotovými papierovými objektmi	-uplatňuje zručnosti a využíva rôzny materiál -vie sa hrať v priestore so stavebnicovými prvkami a rôznymi objektami
Výtvarná kultúra	Oboznamovanie sa s umeleckými ilustráciami v detských knihách a časopisoch	-je oboznámený s ilustráciami v detských knihách a časopisoch

Ciele 10. ročníka:
Uplatňovať línie, farby, tvary a objekty na ploche i v priestore podľa vlastného zámeru,
- rozlišovať odtiene a ladiť farby,
- spontánne kresliť a maľovať námety zo života,
- prezentovať výsledky svojej činnosti.

HUDOBNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	Hudobná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov *s ťažkým alebo hlbokým stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým aleubo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým. Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- vníma hudobné nástroje Orffovho inštrumentária a následne participuje na ich hraní,
- vníma rytmus, reč,
- reprodukuje jednoduché riekanky,
- spolupracuje pri rytmizácii riekaniek a aktívne sa zapája do hry s bábkami,
- vyludzuje zvuky na jednoduchých hud. nástrojoch Orffovho inštrumentária,
- počúva reprodukovanú hudbu- detské a ľudové piesne,
- poznáva rôzne druhy žánrov,
- osvojí si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- poznáva svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem,
- prostredníctvom hudobných hádaniek poznáva, vybaví si a uhádne známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku,
- vie zosúladiť celkový pohybový prejav s hudbou.

*Osobnostné kompetencie***:**
- má radosť z hudby, prejavuje a zvláda emócie hudbou,
- vie vyjadriť svoje emócie, aktuálny stav prostredníctvom hudobného prejavu.

Sociálne kompetencie **:**
- nadväzuje sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- spolupracuje pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach, hre na Orffovom inštrumentáriu,
- počúva a rešpektuje názor iných.

Stratégie vyučovania:
Nadmerné zvýrazňovanie informácii.
Viacnásobné opakovanie.
IVP.
Algoritmizácia obsahu vzdelávania.
Intenzívnej spätnej väzby.

Zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii.
Individuálna forma vzdelávania.

Učebné zdroje:
Orffovo inštrumentárium, CD s detskými pesničkami, riekankami, relaxačnou hudbou, zvuky prírody, Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku – kniha, hudobný materiál, metodický materiál, obrázkový materiál s textami, výučbové programy IKT.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Hudobná výchova v Prípravnom ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Počúvanie hudby	Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby – detské piesne, moderná hudba	-dokáže vnímať a relaxovať pri hudbe
Vnímanie zvukov	Vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch – na Orffovom inštrumentáriu	-pozná hudobné nástroje Orffovho inštrumentária -dokáže vnímať zvuky Orffovho inštrumentária -vie vyludiť zvuky na Orffovom inštrumentáriu
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia jednoduchých riekaniek.	-vníma rytmus, reč, a následne reprodukuje jednoduché riekanky

Ciele prípravného ročníka:
– Rozvíjať sluchové vnímanie,
– sluchovú diferenciáciu a senzomotorické schopnosti.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Počúvanie hudby	Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby – detské piesne, moderná hudba Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej	- vie relaxovať pri hudbe - vie počúvať hudbu - vie si vypočuť celú

	hudby (vypočutie celej nahrávky/iba niekoľkých pesničiek na CD)	nahrávku
Vnímanie zvukov	Vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária Motivácia dieťaťa k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch – na Orffovom inštrumentáriu	- dokáže vnímať hudobné nástroje - Orffovho inštrumentária - participuje na ich hraní
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia jednoduchých riekaniek	- dokáže reprodukovať jednoduché riekanky

Ciele 1.ročníka:
Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
– nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
– selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Vnímanie zvukov	Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária. Rozvíjanie pasívneho vnímania jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie, trhanie a krčenie papiera, štrnganie kľúčov, cinkanie skla, príboru, klopkanie ceruzkou, prelievanie tekutiny v uzatvorenej fľaši, zvuk tečúcej vody. Nacvičujeme s vizuálne vnímaným zdrojom zvuku. Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne.	- dokáže vnímať rozmanité zvuky okolia - počúva a relaxuje pri detských piesňach
Rytmizácia	Jednoduché riekanky	- reprodukuje jednoduché riekanky - vie vytlieskavať jednoduché riekanky
Hry so spevom	Jednoduché rytmické hry, vytlieskavanie, búchanie a pohybovanie sa do rytmu	- participuje na jednoduchých hudobných hrách - dokáže sa pohybovať v rytme hudby
Hra na hudobné nástroje	Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária. mprovizácia	- participuje pri hre na telo - dokáže bábkou napodobniť pohyb (improvizuje)

Ciele 2.ročníka:
Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Počúvanie hudby	Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné) Nácvik piesní: (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné)	- dokáže vnímať reprodukovanú hudbu - detské piesne, ľudové piesne - relaxuje pri hudbe - dokáže počúvať spev - vie zaspievať jednoduché detské piesne
Vnímanie zvukov	Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon)	- dokáže pasívne vnímať zvuky Orffovho inštrumentária a následne participovať na ich hraní - dokáže vyludzovať zvuky na jednoduchých hud. nástrojoch Orffovho inštrumentária
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Medveďku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné). Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné)	- dokáže vnímať rytmus, reč a následne napodobňovaním rytmizovať a spievať jednoduché detské riekanky - ovláda podľa svojich možností a schopností jednoduché hudobno-pohybové hry - vie sa hrať jednoduché hry so spevom - dokáže pohybom stvárniť jednoduché tanečné prvky

Ciele 3.ročníka:
Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- prebúdzať záujem o hudbu na princípe detskej hry,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Počúvanie hudby **Nácvik piesní:**	Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne Jednoduché detské piesne s rozličným tempom a rozdielnou dynamikou	- dokáže vnímať reprodukovanú hudbu - detské piesne, ľudové piesne - počúva spev v rámci svojich možností a schopností - vie zaspievať jednoduché detské piesne
Vnímanie zvukov	Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon) Imitovanie prejavu hudobného nástroja	- vníma zvuky Orffovho inštrumentária - dokáže vyludzovať zvuky na jednoduchých hud. nástrojoch Orffovho inštrumentária
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia krátkych riekaniek a piesní hrou na tele. Vyjadrovanie charakteru skladby pohybom- pochod, kolísanie. Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).	- rytmizuje jednoduché riekanky - spolupracuje pri hre na telo - vie vyjadriť charakter skladby pohybom - participuje pri hrách so spevom

Ciele 4.ročníka:
Uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus,
- adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky niektorých rytmických nástrojov na základe sluchového vnímania,
- utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku,
- utvárať základný repertoár popevkov riekankového charakteru a detských piesní.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Počúvanie hudby	Počúvanie jednoduchých piesní Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne	- je oboznámený s roznymi hudobnými žánrami - dokáže počúvať rôzne druhy hudobných žánrov podľa vlastného výberu
Vnímanie zvukov	Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.	- dokáže vnímať rôzne zvuky vo svojom okolí - vie rozlíšiť jednotlivé zvuky vo

		svojom okolí
Jednoduché hry so spevom.	Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek	- vie zreprodukovať jednoduché riekanky - vie zreprodukovať jednoduché piesne

Ciele 5.ročníka:
Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
– osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Počúvanie hudby	Počúvanie jednoduchých detských piesní rôzneho žánru, hudobné skladby – uspávanka Osvojovanie si jednoduchých piesní: Čo by koza neskákala; Bude zima; Išiel strašiak; Fúkaj, fúkaj teplý vetrík a iné	- dokáže počúvať rôzne druhy hudobných žánrov - je oboznámený s hudobným žánrom – uspávanka - pozná texty jednoduchých piesní
Vnímanie zvukov	Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dĺžky (dlhý tón/zvuk – krátky), intenzity (hlasný – tichý), hudobný nástroj – ľudský hlas Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej hudby	- dokáže vnímž hudobný rytmus, tempo, intenzitu a dĺžku hudobnej ukážky - pozná rozdiel medzi dvoma rozličnými vlastnosťami tónu (napr. dlhý-krátky na základe sluchu)
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel) Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka	- správne drží a manipuluje s hudobnými nástrojmi - rozlišuje jednotlivé hudobné nástroje podľa zvuku, vzhľadu

Ciele 6.ročníka:
Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova
- na princípe detskej hry budovať záujem o hudbu,
- rozoznávať ľudský hlas a hudobný nástroj,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne

Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Počúvanie hudby	Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru (napríklad uspávanka, pochod) Osvojovanie si jednoduchých piesní: Maličká som, Kukulienka, Červené jabĺčko, Zahrajte mi muzikanti, Sláviček, Ty a ja, Javorová brána, Malí muzikanti, Konvalinka, Šli dievčence vence viť a iné	- dokáže vnímať detské piesne a hud. skladby rôzneho žánru- uspávanka, pochod - dokáže počúvať spev a v rámci svojich možností a schopností - vie zaspievať jednoduché detské piesne
Vnímanie zvukov	Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby Na základe sluchového vnímania adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky: jednoduché pohyby rúk, prirodzený pohyb v priestore – chôdza, beh, poskoky, cval, elementárna pohybová improvizácia Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov bubon – klavír – trúbka - husle	- dokáže vnímať hud. rytmus, tempo intenzitu a dĺžku hudobnej ukážky - je schopný podľa svojich možností a schopností reagovať pohybovým prejavom na základe sluchového vnímania zvukov - vie napodobniť pohyb v priestore - vie rozlíšiť tóny bubna, klavíra, trúbky, huslí
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely)	- rytmizuje a vytlieskava jednoduché detské piesne - vie zahrať na nástrojoch Orffovho inštrumentária

Ciele 7.ročníka:
Rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- pohybom vedieť vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty (silno-slabo).

<u>Obsah predmetu Hudobná výchova v 8. ročníku</u>

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Detské piesne	Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby	- vie rozlíšiť tempo a rytmus piesní

	Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní	- vie vytlieskať detské pesničky - vie udržať sluchovú pozornosť pri počúvaní rôznych žánrov -zaspieva ďalšie piesne
Vnímanie zvukov	Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely), príp. iných nástrojov Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon , klavír, trúbka, husle, gitara	- dokáže vnímať zvuky Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely), príp. iných nástrojov,
Hudobno – pohybové hry	Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách	- participuje na rôznych hudobno-pohybových hrách

Ciele 8. ročníka:
Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch,
- spolupracovať pri spoločných hudobných aktivitách v skupine.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Detské piesne	Počúvanie a rytmizácia jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní	- dokáže vnímať detské piesne a hud. skladby rôzneho žánru - dokáže počúvať - pozná texty jednoduchých piesní - dokáže reprodukovať jednoduché piesne prirodzene a plynule
Vnímanie zvukov	Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby Na základe sluchového vnímania adekvátne reagovať pohybom na zvuky Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara	- dokáže vnímať hud. rytmus, tempo intenzitu - je schopný sa pohybovo sa prejaviť - rozlišuje tóny hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara
Jednoduché hry so spevom	Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo	- vie rytmizovať a spievať jednoduché piesne - vie správne držať a manipulovať

	Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely)	s hud. nástrojmi Orffovho inštrumentária
Hudobno-pohybové hry	Uplatňovanie tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách	- uplatňuje jednoduché tanečné prvky v hudobno-pohybových hrách

Ciele 9. ročníka:
Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch.

Obsah predmetu Hudobná výchova v 10. ročníku

Časový rozsah : 33 hodín ročne
Počet hodín k ŠVP : 1 hodina týždenne
Počet hodín k ŠkVP : 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Detské piesne	Spev a osvojovanie si jednoduchých piesní s doprovodom hudobného nástroja	- dokáže vnímať detské piesne a hud. skladby rôzneho žánru - dokáže počúvať spev - vie reprodukovať jednoduché piesne prirodzene, plynule s primeranou hlasitosťou a s doprovodom hudobného nástroja
Vnímanie zvukov	Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon, klavír, trúbka, husle, gitara Počúvanie krátkych skladieb rôzneho charakteru Koncentrácia na počúvanie; vnímanie rytmu a melódie skladby	- dokáže rozlíšiť tóny hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara - pozná krátke skladby rôzneho charakteru - dokáže vnímať melódiu, hud. rytmus, tempo intenzitu
Jednoduché hry so spevom	Rytmické cvičenia, rytmizácia riekaniek a jednoduchých rytmov piesne Hudobno pohybové činnosti	- dokáže vnímať rytmus, reč - napodobňovaním rytmizovať a spievať jednoduché riekanky a piesne

Ciele 10.ročníka:
Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch.

ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. A 10. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Zdravie a pohyb	Zdravotná telesná výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov *s ťažkým alebo hlbokým stupňom* **mentálneho postihnutia**

Ročník	Pr.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.	10.r.
Počet hodín v ŠVP	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Ciele vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele zdravotnej telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese. Ciele je však potrebné prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

– rozvoj telesnej schémy žiaka,
– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
– zlepšenie senzomotorických schopností,
– zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
– rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
– rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
– osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
– rozvoj verbálnych schopností,
– funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
– dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
– dodržiavať poradie v skupine,
– uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
– zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
– vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
– uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
– uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,

– vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
– rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
– rozvoj pohybovej koordinácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
– rozvoj kreativity a improvizácie,
– rozvoj schopnosti generalizovať.
Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:
– poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
– základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
– prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
– pohybové hry,
– rytmické hry a základy tanca,
– základy atletiky,
– turistika, resp. aj plávanie.
Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- rozvíja pohybovú koordináciu,
- dokáže zlepšiť senzomotorické schopnosti,
- postupne poznáva terminológiu telesnej výchovy,
- zvyšuje úroveň základných pohybových schopností a rozvíja cielené a koordinované pohyby,
- zapamätá si pravidlá jednoduchej hry a vie ich v hre aj použiť,
- rozvíja a upevňuje základné návyky správneho držania tela,
- snaží sa o zautomatizovanie zvládnutých pohybov,
- spresňuje polohy a pohyby rúk a nôh,
- umožňuje utvoriť si individuálne tempo cvičenia,
- aktívne spolupracuje pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami.
*Osobnostné kompetencie***:**
- prispôsobí sa požiadavkám skupiny,
- má potrebu sebakontroly,
- prejavuje a zvláda svoje emócie,
- využíva svoje možnosti,
- záujíma sa o nové poznatky,
- využíva a uplatňuje pohybové aktivity vo voľnom čase,
- dokáže ísť premyslene a vytrvalo k svojmu cieľu.
Sociálne kompetencie:
- pozitívne vníma pohybové aktivity,
- rešpektuje práva aj povinnosti pri športovej činnosti,

- podporuje tímovú snahu,
- dodržiava stanovené pravidlá,
- spolupracuje pri práci s druhými a prispôsobuje svoje správanie.

Stratégie vyučovania:
Nadmerné zvýrazňovanie informácii.
Viacnásobné opakovanie.
IVP.
Algoritmizácia obsahu vzdelávania.
Intenzívnej spätnej väzby.
Zapojenie viacerých kanálov do prijímania informácii.

Učebné zdroje:
Rolové hry, riekanky, básničky, telocvičňa. Pohybové hry deti predškolského veku (Rovný et.al.), Detské časopisy, Piesne , hry a riekanky, www.zborovna.sk, www.fitlinia.sk.
Metodické príručky TV, odborná literatúra, náčinie a náradie, didaktické prostriedky.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení slovne podľa podľa Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím-primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v Prípr. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Manipulácia s predmetmi	Uchopenie predmetu, pustenie predmetu Chytanie predmetov celou rukou (nielen dlaňou, ale aj prstami) Zdvihnutie predmetu palcom a ukazovákom, Uchopenie, ukladanie, prekladanie predmetov oboma rukami, Prenášanie predmetu (hračky) počas chôdze na určené miesto Ťahanie predmetu (hračky) počas chôdze	- dokáže manipulovať s predmetmi, - dokáže chytať, ukladať, zdvíhať, - dokáže prenášať predmety na určené miesto, - dokáže ťahať predmety počas chodze
Základné cvičenia	Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia	- vie sa uvoľniť pri relaxačných cvičeniach, - dokáže koordinovať pohyby
Základy atletiky	Chôdza k stanovenej méte Beh k stanovenej méte	- vie rozvíjať cielené pohyby - vie koordinovať pohyby
Sezónne činnosti	Hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche sánkovanie sa na miernom svahu Turistika	- dokáže dodržiavať stanovené pravidlá - dokáže sa sánkovať

Ciele prípravného ročníka:
Utvárať základné sociálne interakcie prostredníctvom pohybu,

- budovať funkčný spôsob komunikácie s učiteľom vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať úroveň preverbálnych prejavov,
- budovať základy spolupráce, sebakontroly, prijímania a uplatňovania pravidiel,
- vie si uvedomiť vlastné tela vo vzťahu k inštruktážam k pohybu,
- vedieť vyjadriť potrebu ísť na WC pri pohybovej aktivite.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Základné cvičenia	Uvoľňovacie, relaxačné cvičenia	- rozvíja hrubú a jemnú motoriku - zvyšuje úroveň základných pohybových schopností - rozvíja cielené a koordinované pohyby - rozvíja koordináciu oko ruka
Pohybové hry	Rolové hry Kontaktné hry	- rozvíja priestorovú orientáciu - zvláda účasť na hrových aktivitách
Rytmické hry a základy tanca	Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít	- využíva komunikačné prostriedky
Základy atletiky	Lezenie po vizualizovanej trase Pochodovanie po vizualizovanej trase, Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa Kráčanie v podrepe (kačací krok)	- rozvíja cielené a koordinované pohyby - rozvíja pohybovú koordináciu - zlepšuje senzomotorické schopnosti
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu V jarnom a v letnom období turistika	- dodržiava stanovené pravidlá, - trénuje chôdzu po klzkej ploche - zvládne sánkovanie na miernom svahu

Ciele 1.ročníka:
- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
– sebakontrola,
– prijímanie pravidiel,
– prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
– zvládanie poradovosti,
– vykonávanie aktivít napodobňovaním,
– uvedomenie si vlastného tela,
– rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne

ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Hry	Rolové, kontaktné hry Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít	- vie zvládať účasť na hrových aktivitách - vníma hudbu a rytmus
Chôdza	Upevňovať lokomóciu, správne držanie tela pri chôdzi, koordinácia pohybov Chôdza bez pomoci Chôdza daným smerom Nosenie hračky počas chôdze Ťahanie hračky počas chôdze Chôdza hore a dolu po schodoch Pochodovanie po vizualizovanej trase	- vie správne držať telo pri chôdzi - vie správne ukladá chodidlá pri chôdzi - koordinuje jednotlivé pohyby - vie zapojiť prácu paží - vie správne používať dolné končatiny pri chôdzi - nosí a ťahá hračku počas chôdze, - pochoduje po vizualizovanej trase
Beh a skoky	Nácvik tichého našľapovania, nácvik dvíhania, ohýbania nôh Beh k stanovenej méte Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom Poskoky na mieste znožmo Skok z miesta, skok cez čiaru	- dokáže dvíhať nohy - našľapuje pri behu, ohýba nohy v kolenách - beží k stanovenej dráhe - dokáže sa zapájať kolektívnych hier spojených s behom a chôdzou - robí poskoky na mieste znožmo - skáče z miesta a urobí skok cez čiaru
Lezenie	Lezenie ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase Podliezanie prekážok	- lezie ľubovoľným smerom dopredu - lezie po vizualizovanej trase - dokáže podliezť prekážku
Hádzanie a chytanie	Nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom Hádzanie lopty do terča a na cieľ Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie	- vie správne chytiť loptu gúľajúcu sa po zemi - vie chytiť loptu hodenú učiteľom - dokáže hodiť loptu do terča a na cieľ - spolupracuje v kolektívnych hrách - vie gúľať, podávať a chytať loptu
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie na miernom svahu V jarnom a letnom období turistika	- dodržiava stanovené pravidlá, - trénuje chôdzu po klzkej ploche - zvládne sánkovanie na miernom svahu

Ciele 2.ročníka:

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
– vytváranie sebakontroly,
– učenie prijímania pravidiel,
– učenie prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
– učenie poradovosti,
– uvedomenie si vlastného tela,

– vykonávanie aktivít napodobňovaním.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov	Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso Chôdza bez pomoci daným smerom Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze Chôdza hore a dolu po schodoch Pochodovanie po vizualizovanej trase Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine Prekračovanie čiary pri chôdzi	- demonštruje cielené a koordinované pohyby - dokáže chodiť bez pomoci daným smerom - dokáže nosiť a ťahať predmety počas chôdze - zvládne pochodova po vizualizovanej trase - zvládne vystupovať po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine - dokáže prekračovať čiary pri chôdzi
Základné cvičenia	Prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, relaxačné cvičenia.	- dokáže sa prispôsobiť danému cvičeniu, - dokáže vytrvať v činnosti v rámci svojich možností.
Pohybové hry	Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi. kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche. Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Prehadzovanie ľahkých predmetov /papierové gule, lastovičky, penové loptičky/ ponad vysokú prekážku Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie	- vie sa orientovať v priestore, - zúčastňuje sa na pohybových aktivitách. - dokáže chytiť loptu, - dokáže kotúľať loptu - zvládne hodiť loptu na cieľ
Hry Riekanky a detské piesne	Rolové a kontaktné hry Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít	- vie rozvíjať priestorovú orientáciu - vie zvládať účasť na hrových aktivitách - vníma hudbu a rytmus
Základy atletiky	Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase Podliezanie prekážok Preliezanie nízkej prekážky Lezenie po mierne šikmej ploche	- demonštruje daný cvik v rámci svojich možností - zládne liezť daným smerom - dokáže podliezť prekážku - vie behať v skupine - dokáže behať s vyhýbaním sa

	Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam Beh v stanovenej méte Nácvik vybehnutia na dohovorený signál Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením Skok cez čiaru Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží Preskakovanie nízkej prekážky z miesta	prekážok - vie skákať znožmo na mieste, z miesta otočením - vie poskakovať v podrepe s perovaním a koordinovanými pohybmi paži - dokáže preskakovať prekážku
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie z mierneho svahu V jarnom a letnom období turistika	- dodržiava stanovené pravidlá, ktoré platia pri jednotlivých aktivitách. - dokáže zdolávať ťažší terén s pomocou

Ciele 3.ročníka:
- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
– vytváranie sebakontroly,
– učenie prijímania pravidiel,
– učenie prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
– učenie poradovosti,
– uvedomenie si vlastného tela,
– vykonávanie aktivít napodobňovaním.

<u>Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov	Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela Chôdza po akupresúrnom chodníku Chôdza daným smerom, hore a dolu po schodoch Pochodovanie po vizualizovanej trase Vystupovanie po miernej šikmej ploche a po zvýšenej rovine	- demonštruje cielené a koordinované pohyby - vie chodiť daným smerom, hore, dole, po schodoch - dokáže pochodovať po vizualizovanej trase - dokáže prekračovať prekážky

	Prekračovanie prekážok	
Základné cvičenia	Prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, relaxačné cvičenia	-dokáže sa prispôsobiť danému cvičeniu - dokáže vytrvať v činnosti v rámci svojich možností
Pohybové hry	Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom Hádzanie lopty do terča a na cieľ Prehadzovanie ľahkých predmetov /papierové gule, lastovičky, penové loptičky/ ponad vysokú prekážku Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie	- vie sa orientovať v priestore - zúčastňuje sa na pohybových aktivitách - vie gúľať loptu po zemi a daným smerom, - dokáže kotúľať loptu po šikmej poloche - vie chytiť loptu hodenú učiteľom - vie hodiť loptu na cieľ - zvldne prehodiť loptu ponad prekážku
Hry Riekanky a detské piesne	Rolové a kontaktné hry Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít	- vie zvládať účasť na hrových aktivitách - vníma hudbu a rytmus - vie symbolizovať pohybom detské piesne
Základy atletiky	Lezenie: lezenie po vizualizovanej trase Podliezanie prekážok Preliezanie nízkej prekážky Lezenie po mierne šikmej ploche Beh: Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam Beh v stanovenej méte Nácvik vybehnutia na dohovorený signál Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením Skok cez čiaru Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží Preskakovanie nízkej prekážky z miesta	- demonštruje daný cvik v rámci svojich možností - vie liezť po vizuali zovanej trase, - dokáže podliezť prekážku - vie behať daným smerom - zvládne kolektívne hry spojené s chôdzou a behom - vie poskoky znožmo ne mieste, z miesta, o otočením - zvládne skok cez čiaru – vie preskočiť nízku prekážku z miesta
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika.	- dodržiava stanovené pravidlá,ktoré platia pri jednotlivých aktivitách - dokáže zdolávať ťažší terén s pomocou

Ciele 4.ročníka:
- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,

– utvárať správnu koordináciu pohybov,
– posilňovať vôľové vlastnosti,
– v pohybových činnostiach rozvíjať individualitu a prosociálne správanie,
– utvárať schopnosť podriadiť sa skupine pri spoločnej telovýchovnej aktivite.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov	Cvičenia na lateralitu, rovnováhu, koordináciu pohybov	- cvičí cielené a koordinované pohyby - rozvíja pohybovú koordináciu - cvičí cviky na lateralitu, rovnováhu
Základné cvičenia	Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia	- cvičí uvoľnovacie a relaxačné cviky
Pohybové a loptové hry	Pohybové hry, zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy Rolové hry Kontaktné hry Loptové hry	- rozvíja priestorovú orientáciu a orientáciu na tele - zvláda účasť na hrových aktivitách - vie sa hrať loptové hry
Rytmické hry	Riekanky, detské pesničky spojené s pohybom a aktivitou	- vie symbolizovať pohybom detské piesne
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu V jarnom a v letnom období turistika	- dokáže dodržiavať stanovené pravidlá - trénuje chôdzu po klzkej ploche - vie sa sankovať ne miernom svahu - vie plavať v suchom bazéne

Ciele 5. ročníka:
- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
– prijímať pravidlá,
– rozvíjať interakčnú kooperáciu,
– zlepšovať schopnosť sebakontroly
– prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
– rozvíjať schopnosť zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
– rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne

ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Základné cvičenia	Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy	- dokáže sa prispôsobiť danému cvičeniu, orientuje sa na tele
Chôdza	Upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát Chôdza v zástupe za učiteľom Chôdza po čiare, po lane Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným doprovodom Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke Chôdza po špičkách Prekračovanie vhodných prekážok	- chodí daným smerom - zvládne chôdzu po schodoch, špičkách, po čiare, lane -zvláda chôdzu do rytmu, striedavo -prekračuje prekážky
Lezenie	Lezenie po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok Podliezanie napnutého švihadla Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke	- demonštruje daný cvik v rámci svojich možností - lezie ľubovoľným smerom, po vizualizovanej trase - zvládne podliezať a preliezať prekážky -lezie po rebríku, spustí sa z kĺzačky
Beh	Beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom	- vie behať daným smerom, v zástupe, k stanovenej méte -beží na signál -dodržiava pravidlá kolektívnych hier
Skoky	Poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom Skok z miesta, skok cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom	- skáče znožmo, striedavo, z miesta, cez čiaru, lano, gumu -zoskočí z výšky -skáče do diaľky
Hádzanie a chytanie lopty	Chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty Nadhadzovanie a chytanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša Prihrávky vo dvojiciach	- gúľa, podáva, chytá, prehadzuje loptu cez prekážky - hádže loptu na cieľ, do terča, koša - prihráva vo dvojici

	Nácvik kopu do lopty Kolektívne hra s využitím lopty	- zapája sa do kolektívnych hier
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie, šmýkanie, bobovanie na miernom svahu V jarnom a letnom období turistika	- trénuje nácvik chôdze po klzkej ploche - vie sa sánkovať, bobovať, šmýkať - zvládne turistiku

Ciele 6.ročníka:
- Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
– rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
– zlepšovať schopnosť sebakontroly,
– naučiť sa dodržiavať poradie v skupine,
– zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
– rozvíjať pozornosť,
– rozvíjať priestorovú a časovo-sledovú pamäť.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Chôdza	Upevňovanie správneho držania tela, vyrovnaný chrbát Chôdza v zástupe za učiteľom, po čiare, po lane Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi, chôdza v nerovnom teréne Nácvik rytmickej chôdze s udávaním tempa, s hudobným sprievodom Chôdza po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou, s ľahkým predmetom v ruke Chôdza po špičkách Prekračovanie vhodných prekážok Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine	- vie správne držať telo pri chôdzi - vie správne ukladať chodidlá pri chôdzi - vie koordinovať jednotlivé pohyby - vie zapojiť prácu paží - nácvičuje chôdzu pri uvedených cvičeniach - učí sa pohyby a polohy tela a jeho častí v kontexte so slovným a hudobným podnetom - správne používa dolné končatiny - nosí a ťahá predmet počas chôdze po vizualizovanej trase
Lezenie	Po kolenách smerom vpred, po vizualizovanej trase Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok Podliezanie napnutého švihadla Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte	- lezie po vizualizovanej trase - podlieza a prelieza prekážky - spolupracuje pri prekonávaní prekážok

Skoky	Poskoky na mieste, znožmo i striedavo, daným smerom Skok z miesta, cez lano na zemi, preskok napnutej gumy do výšky15-20 cm s pomocou Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi Výskok z miesta k zavesenému predmetu Zoskok z výšky 15-20cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom	- vie uplatniť základné lokomócie, poradové cvičenia i zručnosti v hrách. - zdokonaľuje si pohybovú obratnosť - vie zoskočiť na podložku - pozná základnú techniku skoku do diaľky s rozbehom i bez behu
Hádzanie a chytanie	Chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, chytanie hodenej lopty Nadhadzovanie lopty na mieste i v chôdzi, prehadzovanie lopty cez nízke prekážky Vyhadzovanie lopty do výšky pravou, ľavou aj oboma rukami Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča , do koša (oboma rukami zo vzpaženia, aj jednou rukou od pleca) Hádzať loptu o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo Prihrávky vo dvojiciach Nácvik kopu do lopty Kolektívne hry s využitím lopty	- pozná základné techniky týchto činností - vie spolupracovať a dodržiavať jednoduché pravidlá, pri poradových hrách, uplatňovať zásady kultúrneho správania sa - vie použiť uvedené cviky pri hrách - dodržiava dohodnuté pravidlá - spolupracuje s druhými - prispôsobuje sa požiadavkám skupiny
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu V jarnom a letnom období turistika	- ovláda jednoduché zimné športy - vie udržať rovnováhu na klzkej ploche - osvojuje si pozitívny vzťah k pohybu

Ciele 7.ročníka:
Zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- vedieť zlepšovať správnu koordináciu pohybov,
- vedieť zlepšovať schopnosť sebakontroly,
- vedieť dodržiavať poradie v skupine,
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností,
- vedieť automatizovať už zvládnuté pohyby,
- vedieť posilňovať vôľové vlastnosti k prekonávaniu prekážky spojenej s fyzickou námahou.
- v pobyte na vzduchu ich učiť správnemu dýchaniu s využitím dýchacích a relaxačných cvičení.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Základné zdravotné cviky	Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov Chôdza Chôdza v rôznom tempe, s prenášaním predmetov, prekračovaním nízkych prekážok, vo výpone, naboso, reagovanie na rozmanité sluchové a zrakové podnety pri chôdzi Chôdza po šikmej a zvýšenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania	- vie cvičiť cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily - vie chodiť v rôznom tempe, s prenášaním predmetov - dokáže prekračovať nízke prekážky vo výpone, naboso, reagovanie na rozmanité sluchové a zrakové podnety pri chôdzi - vie chodiť po šikmej a zvýšenej rovine
Lezenie	Zvládnutie bezpečného prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním Lezenie na zvislý a šikmý rebrík do výšky 1 m, sklz v sede a v ľahu na chrbte Beh daným smerom po priamej dráhe, beh v zástupe Vybehnutie na daný signál zo stoja k danému cieľu Striedanie chôdze a behu podľa dohovorených signálov Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami	- zvláda bezpečnostné prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním – vie liezť na zvislý a šikmý rebrík do 1m - dokáže sa sklznúť v sede a v ľahu na chrbte - beží daným smerom po priamej dráhe - zvládne vybehnúť na daný signál zo stoja k cieľu - strieda chôdzu a beh podľa dohovorených signálov - využíva beh pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami
Skoky	Skok znožmo z miesta s perovaním v kolenách, preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm s pomocou, bez pomoci Preskakovanie nízkych prekážok v chôdzi Zoskok z výšky 15 – 20 cm na mäkkú podložku s pomocou, bez pomoci Nácvik skoku do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom	- skákče znožmo z miesta s perovaním v kolenách, preskok napnutej gumy - preskakuje nízke prekážky v chôdzi - zoskakuje z výšky na mäkkú podložku - nacvičuje skok do diaľky
Hádzanie a chytanie lopty	Hod lopty do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša Hádzanie lopty o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo Prihrávky vo dvojiciach	- hádže loptu do diaľky horným oblúkom, do terča, do koša, hádže loptu o zem, aby sa odrazila šikmo, kolmo - nacvičuje kop do lopty

	Nácvik kopu do lopty Kolektívne hry s využitím lopty	- vie sa hrať kolektívne hry s využitím lopty
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu V jarnom a letnom období turistika Odporúča sa plávanie žiakov (podľa možností školy)	- vie sa hrať v zimnom období hry na snehu - trénuje chôdzu po klzkej ploche - kĺza sa na snehu, na ľade - vie sa šmýkať, sánkovať, bobovať z mierneho svahu - zvládne turistiku

Ciele 8.ročníka:
Vedieť rozvíjať obratnosť, rýchlosť a pohotovosť,
- rozvíjať kultivovaný pohybový prejav,
- vedieť posilňovať samostatnosť a rozhodnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- vedieť utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- utvárať základy telesnej kultúry.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Základné zdravotné cviky	Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia Chôdza po schodoch, po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania	- cvičí cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily - cvičí s tradičným a netradičným náčiním - zvládne chodiť po schodoch, naklonenej rovine, zostupovať z nízkych prekážok bez držania
Lezenie	Lezenie a plazenie medzi prekážkami	- zvládne bezpečnostné prekonávania prekážok preliezaním a podliezaním
Beh	Beh so zmenami smeru Beh na krátke vzdialenosti Naháňačky	- dokáže behať na krátke vzdialenosti so zmenami smeru
Skoky	Skok znožmo, preskoky Skok do diaľky: preskok s krátkym rozbehom	- skákče a preskakuje znožmo - skáče do diaľky - skáče s rozbehom
Hádzanie a chytanie lopty	Hod lopty do diaľky horným oblúkom na cieľ Prihrávky vo dvojiciach Nácvik kopu do lopty Kolektívne hry s využitím lopty	- vie hádzať loptu na cieľ - vie hrať kolektívne hry s využitím lopty a prihrávky vo dvojiciach - vie kopať do lopty
Sezónne	V zimnom období hry na snehu, chôdza	- hrať v zimnom období hry na

činnosti	po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu V jarnom a letnom období turistika Jazda na bicykli a kolobežke Cvičenie v suchom bazéne s guličkami	snehu - trénuje chôdzu po klzkej ploche - zvládne kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu - používa bicykel, kolobežku podľa svojich individuálnych schopností - plávať v suchom bazéne

Ciele 9. ročníka:
Vedieť rozvíjať obratnosť, rýchlosť a pohotovosť,
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- vedieť využívať pohybové schopnosti a zručností,
- vedieť posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- vedieť si osvojiť základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

Obsah predmetu Zdravotná telesná výchova v 10. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Tematicky celok	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Základné zdravotné cviky a chôdza	Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia Chôdza po schodoch Chôdza po naklonenej rovine Zostupovanie z nízkych prekážok bez držania	- cvičí cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov -cvičí s tradičným a netradičným náčiním - chodí po schodoch, naklonenej rovine - zostupuje z nízkych prekážok bez držania
Lezenie	Lezenie a plazenie medzi prekážkami.	- vie liezť a plaziť sa medzi prekážkami
Beh	Beh so zmenami smeru Beh na krátke vzdialenosti Využívanie behu pri naháňačkách s	- dokáže behať na krátke vzdialenosti so zmenami smeru

	jednoduchými pravidlami	-využíva beh pri naháňačkách, s jednoduchými pravidlami
Skoky	Skoky znožmo, preskoky Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom	- vie skákať a preskakovať znožmo - vie skákať do diaľky - preskakuje medzery medzi žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom
Hádzanie a chytanie	Hod lopty do diaľky, na cieľ Kolektívne hry s využitím lopty Prihrávky vo dvojiciach Kop do lopty, nácvik prihrávky	-hádže loptu na cieľ -vie sa hrať kolektívne hry s využitím lopty a prihrávky vo dvojiciach - vie kopať do lopty, prihrávať ju
Sezónne činnosti	V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu V jarnom a letnom období turistika Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností Cvičenie v suchom bazéne s guličkami	-hrá v zimnom období hry na snehu - trénuje chôdzu po klzkej ploche - vie sa kĺzať na snehu, na ľade, šmýkať, sánkovať, bobovať sa z mierneho svahu - zvládne turistiku v jarnom a letnom období - používa bicykel, kolobežku podľa svojich individuálnych schopností -cviči v suchom bazéne

Ciele 10. ročníka:
Vedieť rozvíjať aktívnu hybnosť,
- vedieť využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- vedieť odstraňovať mimovoľné pohyby,
- vedieť utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individ. Predpokladov.

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	2	5	5	5	5	5
Počet hodín v ŠkVP	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	3	2	2	2	5	5	5	5	5

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa. Je osvedčené, že znaky – symboly, medzi ktoré môžeme priradiť aj písmo, výrazne uľahčujú orientáciu osôb s pervazívnymi vývinovými poruchami v čase, priestore a v sociálnom kontakte. Využívaním slova v jeho písomnej podobe ako symbolu reality možno ovplyvňovať ich každodenný praktický život a vstupovať do priameho usmerňovania ich jednotlivých činností aj bez neustálej priamej asistencie pri každom úkone.

Slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek: čítanie a literárna výchova, gramatika a slohová výchova. Základy písania sa vyučujú v samostatnom vyučovacom predmete rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie. Obsah a ciele obidvoch súčastí uvedeného vyučovacieho predmetu sa úzko prelínajú a v závislosti od schopností každého žiaka sa možno v ňom prednostne zamerať na jednu alebo druhú jeho súčasť.

Pri využívaní blokového vyučovania pre žiakov s AU alebo PVP s MP je možné jednu vyučovaciu jednotku slovenského jazyka rozčleniť tak, že v rámci jedného bloku sa možno venovať aj učivu preberanému v inej zložke tohto predmetu.

Časové vymedzenie pre nadobúdanie jednotlivých vedomostí, zručností a návykov sa prispôsobuje individuálnym potrebám žiaka počas jednej vyučovacej jednotky, ale aj v celkovom časovom trvaní nácviku určitej zručnosti. Pre nehovoriaceho žiaka uplatňujeme len tie ciele a obsah, ktoré sú pre neho zvládnuteľné, resp. ich doplníme na základe odborných odporúčaní a vlastného prognostického odhadu.

V časti PROCES sa nachádzajú odporúčania pre vyučovanie učiva príslušného ročníka, spravidla bližšie nešpecifikované podľa jednotlivých úrovní, pričom jednotlivé odporúčania sú využiteľné nielen v tom ročníku v rámci ktorého sú uvedené.

V závere obsahu vyučovacieho predmetu je prehľadná tabuľka s poradím písmen a spoluhláskových skupín tak, ako sa postupne vyučujú na jednotlivých úrovniach všetkých ročníkov.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov s AU alebo PVP s MP nie je možné zovšeobecniť a prezentovať ako univerzálne uplatniteľné. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie tohto rámca obsahu predmetu. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejaviť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú dostatočne prístupní metódam osvedčujúcim sa pri ostatných žiakoch a nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Môže sa stať, že žiak má napriek mentálnemu postihnutiu zvládnuté základy čítania už pri nástupe do školy. V tom prípade je nutné v jeho individuálnom vzdelávacom programe v zložke čítanie nadviazať na jeho úroveň čítania a nie mechanicky dodržiavať postup určený v učebných osnovách ročníka do ktorého je zaradený.

Pre niektorých žiakov s AU alebo PVP s MP nácvik čítania vychádzajúci z hláskovania a spájania hlások do slabík, ktoré izolovane nemajú žiadny význam, je nepochopiteľné a nezmyselné. Analyticko-syntetickú metódu nácviku čítania je vhodné u týchto žiakov nahradiť globálnou metódou. Vychádza sa pri nej z učebnice Moje učenie – učebný materiál pre deti s autizmom (2015).

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – malé tlačené písmená.

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová: osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod., alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Obsah textov pripravovaných pre žiaka na čítanie a literárnu výchovu by mal rešpektovať skutočnosť, že chápanie textu, viet a odkazov, a to aj pre tých žiakov, ktorí disponujú dobrými rozumovými schopnosťami, sťažuje charakteristická črta autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch – doslovné chápanie slov a slovných spojení. Ide, napr. o dôslednú konkretizáciu („preskočiť riadok" v skutočnosti znamená niečo iné, než čo žiadame od žiaka pri čítaní), o stotožňovanie počutého a čítaného s tým, čo dieťa už pozná (výraz v literárnom

príbehu "zomrieť od smiechu" vyvolá v žiakovi opačnú predstavu, než sa ustáleným slovným spojením sleduje), o neschopnosť postrehnúť moduláciu hlasu (je ťažké, často až nemožné využívať prostriedky metakomunikácie).
Nevyužívanie, nezvládanie modulačných prvkov hlasu je nutné u žiakov rešpektovať (monotónne čítanie a pod.) napriek tomu, že v obsahu vzdelávania je uvedený aj nácvik modulácie hlasu. Niektorí žiaci ho môžu zvládnuť.

Gramatika a slohová výchova
Charakteristika osobitostí pri vyučovaní zložiek gramatika, slohová výchova a literárna výchova je postupne uvedená v časti obsahu vzdelávania pre 5. – 9. ročník. Je nevyhnutné oboznámiť sa s ňou pred začatím vypracovávania individuálneho vzdelávacieho programu pre žiaka ktoréhokoľvek ročníka, vrátane prvého stupňa, nakoľko vzájomnú súvislosť učiva v predmete slovenský jazyk a literatúra nie je možné presne rozčleniť. Z formálneho hľadiska nie je únosné, aby sa v texte obsahu vzdelávania opakovali rovnaké časti súvisiace s uplatnením určitého učiva vo viacerých ročníkoch pri rôznej úrovni.

Vzhľadom na spoločné prvky v zložkách čítanie – literárna výchova a slohová výchova navzájom úzko prepojené, je možné časovú dotáciu vyhradenú na čítanie využiť najmä na nácvik techniky čítania a čítania s porozumením a ďalšie prvky možno pričleniť do zložky slohovej výchovy, aj keď ich takto obsah vzdelávania neuvádza. Pri inej príležitosti rozvíjanie žiakových zručností v obsahu vzdelávania pričlenených k slohovej výchove možno uplatniť v zložke čítanie a literárna výchova, resp. v zložke gramatika.

Rozvíjanie slovnej zásoby je prirodzený proces, ku ktorému dochádza pri pedagogickom pôsobení na žiaka.

Rozlišujeme prirodzené rozvíjanie slovnej zásoby – patria sem všetky slová, ktorým žiak postupne rozumie (pasívny slovník), alebo ich sám používa (aktívny slovník) a cielené rozširovanie slovnej zásoby žiaka.

V predmete slovenský jazyk v každej jeho zložke sa využívajú nové pojmy v písomnej forme na vytváranie databázy pre každého žiaka, ktorou je „čítaná slovná zásoba" a „písaná slovná zásoba". Tvoria ju slová, ktoré sa žiak naučí postupne čítať či písať tak, aby si ich vybavoval ako vytvorené stereotypy. Nehovoriaci žiaci aspoň v pojmovej podobe v spojení s ilustráciou, ktorú vedia k danej situácii priradiť. Cielene nacvičované slová jeho čítanej aj písanej slovnej zásoby je vhodné zaznamenávať do tzv. osobného frekvenčného slovníka, ktorý možno kedykoľvek využívať na udržiavanie nadobudnutých „čítacích" stereotypov.

Osobný frekvenčný slovník je vhodné využívať aj v slohovej výchove, najmä pri nácviku čítania a písania zmysluplných odkazov, vyjadrení.

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP:2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Čítanie a literárna výchova

Úroveň	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie

vzdelávania		výstupy /žiak/
1. úroveň	Utváranie stereotypného správania žiaka pri organizácii priestoru a času pre prácu s pomôckami a ďalšími vecami, využívanými predovšetkým v tomto vyučovacom predmete. Nácvik správneho sedenia pri manipulácii s kartičkou, papierom, knižkou, modelmi. Rozvíjanie základných schopností súvisiacich s vnímaním a akceptovaním činností dôležitých pre osvojovanie si práce so symbolom. Upriamenie pozornosti na určený objekt, obrázok, ilustráciu, nákres. Vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova ako základnej dorozumievacej jednotky, alebo na symbol (znak, gesto...) pri augmentatívnej komunikácii. Nácvik porozumenia symbolu alebo gestu, slúžiaceho pre označenie predmetov a činností.	- vníma organizáciu priestoru a času - vie správne sedieť a manipulovať s kartičkami, - papierom, knižkou, - zvládne pracovať so symbolmi, - upriami svoju pozornosť na objekt - zvláda upriamiť svoju pozornosť na vnímanie slova - zvláda porozumenie symbolu, gestu
2.úroveň	Zameriavanie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres. Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov, Vyhľadávanie tvarovo/farebne rovnakých jednotlivých predmetov/obrazcov spomedzi predmetov/obrazcov usporiadaných v jednom rade/dvoch radoch, nácvik postupovania zľava doprava. Vyhľadávanie tvarovo/farebne odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v jednom rade/dvoch radoch zľava doprava. Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe.	- sleduje určený objekt, obrázok - pomenuje predmety, javy, činnosti a pod. - správne vyhľadáva rovnaké obrazce spomedzi ostatných - zvláda postupnosť zľava doprava - správne vyhľadáva odlišné obrazce - porovnáva predmety, obrázky podľa vlastností
3.úroveň	Zameriavanie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres. Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe, ... Vyhľadávanie tvarovo/farebne rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava. Vyhľadávanie tvarovo/farebne odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch (zľava doprava). Nácvik chápania a vyjadrenia polohy predmetu – hore, dolu, na kraji, v prostriedku/uprostred, na konci, pred, za, nad, pod, atď. – nie je potrebné	- vie zamerať svoju pozornosť na určený objekt - pomenuje predmety, javy, činnosti a pod. -vie porovnať - správne vyhľadáva rovnaké obrazce spomedzi ostatných - chápe priestorové vzťahy - určuje rovnosť a rozdielnosť

	nacvičiť v priebehu školského roka všetky pojmy, alebo naopak, žiakom, ktorí zvládnu tieto základné, možno pridať ďalšie (vyššie, nižšie, vľavo, vpravo,...). Cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov. Nácvik rytmizovaného textu (rečňovanky, vyčítanky, ...). Priraďovanie slovných pomenovaní k predmetom denného používania, jednoduchým a výstižným obrázkom, fotografiám. Priraďovanie obrázkov, predmetov, fotografií k ich slovným pomenovaniam. Nácvik spoznávania (čítanie) niektorých písmen, slov.	- vie povedať rečňovanku, riekanku - priraďuje slovné pomenovanie k obrázku, k fotografii - priradí obrázok k slovnému pomenovaniu - pozná niektoré písmená - vie priradiť obrázky, predmety k slovným pomenovaniam

Ciele prípravného ročníka:

1.úroveň

- Naučiť žiaka sústrediť sa na usmernený výkon v priestore a čase vyhradenom pre vyučovací predmet čítanie,
- rozvinúť upriamenie pozornosti na vnímanie predmetov, ktoré obklopujú žiaka v škole a na pozorovanie cielenej činnosti učiteľa,
- utvoriť predpoklady pre vnímanie nakresleného symbolu/obrázka ako dorozumievacej jednotky.

2. úroveň

- Naučiť žiaka sústrediť sa na usmernený výkon v priestore a čase vyhradenom pre vyučovací predmet čítanie,
- rozvinúť upriamenie pozornosti na vnímanie predmetov, ktoré obklopujú žiaka v škole a na pozorovanie cielenej činnosti učiteľa,
- utvoriť predpoklady pre vnímanie nakresleného symbolu ako dorozumievacej jednotky,
- vytvoriť algoritmus vedúci k sústredeniu sa na usmernený výkon vo vyhradenom priestore a čase pre vyučovací predmet čítanie,
- naučiť zoskupiť rovnaké (resp. podobné) predmety podľa ich charakteristických znakov,
- vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova ako základnej dorozumievacej jednotky, alebo na symbol (znak, gesto...) pri augmentatívnej komunikácii.

3.úroveň

- Naučiť žiaka sústrediť sa na usmernený výkon v priestore a čase vyhradenom pre vyučovací predmet čítanie,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť zoskupiť rovnaké (resp. podobné) predmety podľa ich charakteristických znakov,
- vedieť upriamiť pozornosť na vnímanie slova ako základnej dorozumievacej jednotky, alebo na symbol (znak, gesto...) pri augmentatívnej komunikácii.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie :

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,

- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení.

Osobnostné kompetencie:
- žiak, žiačka si uvedomuje svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity.

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených steoretypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES

Po zoznámení žiaka s priestorom, v ktorom sa bude realizovať predmet slovenský jazyk a literatúra, sa žiak oboznámi s objektmi, ktoré sa budú využívať v začiatočných fázach vyučovania predmetu. Prvoradou úlohou je nerozptyľovať pozornosť žiaka rôznorodosťou predmetov, dôležité je mať pripravený materiál alebo publikáciu, o ktorej predpokladáme, že sa stane východiskovou pri našej práci; môže to byť učebnica Moje učenie (A. Šedibová), alebo iné vhodné učebnice a pracovné listy.

Potrebná je vlastná databáza kartičiek, z ktorých vyberáme pre každého žiaka tie, ktoré sú pre neho vhodné a na každý vyučovací blok len taký počet, ktorý je schopný vnímať a rozlišovať. V prípravných fázach je dôležité upevňovanie používaných slov s jednoduchou výslovnosťou aj keď ide o produkciu slov len z našej strany.
Nácvik potrebnej disciplíny pri používaní predmetov určených pre žiaka a vytýčený postup, ktorý sa nemení (vytváranie algoritmu), rozvíjanie sluchového a zrakového vnímania žiaka. Pri sledovaní obrázkov a čohokoľvek, čo sa usporadúva do radu, sa postupuje vždy zľava doprava.
Rozvíjanie zmyslového vnímania je v predmete slovenský jazyk a literatúra upriamené na spoznávanie učiteľom pomenovaných predmetov a činností a ich symbolov a až po ich bezpečnom pasívnom ovládaní sa prechádza na ich pomenúvanie žiakom, ako jeho reakcií na danú otázku.

Na začiatku je dôležitá práca najmä s priestorovými maketami/predmetmi, ktoré možno uchopiť do ruky, až neskôr prechádzame na obrazce. Pri vyhľadávaní rovnakých alebo podobných predmetov/obrazcov je potrebné, aby v každom rade, t. j. „v ponuke“ rôznych predmetov/obrazcov sa vyskytovala vždy len jedna dvojica rovnakých predmetov/obrazcov, po zvládnutí úlohy treba pripraviť ďalší takýto rad s inou rovnakou dvojicou. Pri vyhľadávaní odlišných predmetov/obrazcov sa do radu umiestnia vždy tri – štyri rovnaké predmety a jeden iný.
V rámci rozvíjania sluchového a zrakového vnímania sa nacvičuje aj určovanie polohy grafického znázornenia predmetu, zvyčajne obľúbeného, najskôr pojmami „hore, dolu, v prostriedku” a pod. Na určovanie polohy sa používajú obrázky nakreslené alebo nalepené na veľkom hárku papiera pripnuté na tabuli, ku ktorým sa pridávajú ďalšie obrázky; treba začať tak, aby pri určovaní polohy hore – dolu žiak menil pozíciu svojho tela: natiahnuť sa a zdvihnúť ruku k obrázku alebo predmetu, ktorý je „hore“, čupnúť si k obrázku, predmetu nachádzajúcom sa „dolu“, predmet „uprostred“ má žiak na úrovni predpažených rúk. Veľkosť hárka upevneného na tabuli je treba postupne zmenšovať až na formát A5 až A6, tak, aby žiak mohol vnímať pojem „hore, dolu, v prostriedku (uprostred)“ a dotknúť sa obrázka aj vtedy,

keď nezmení polohu svojho tela. Ak to dispozícia žiaka umožní, je treba prejsť aj na nácvik určenia uvedených polôh na vodorovne umiestnenej podložke - zaužívaný pojem „hore“ teda žiak bude chápať aj vtedy, keď jeho situovanie na papieri v doslovnom význame = „ďalej od teba“, „dolu“ = „bližšie k tebe“, „v prostriedku“ = „ani hore, ani dolu“, t. j. medzi horným a dolným umiestnením.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),učebnice a pracovné listy - pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, pre žiakov s chybami a poruchami reči, so sluchovým postihnutím, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 1. ročníku
Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Čítanie a literárna výchova
Ak v tomto ročníku žiak iba začína svoju školskú dochádzku, možno vyučovanie čítania začať učivom určeným pre prípravný ročník. K učivu prípravného ročníka sa možno vrátiť aj v prípade, že žiak nezvláda obsah učiva prvého ročníka.

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Nácvik stereotypov pri organizácii priestoru a času pre vyučovanie čítania. Nácvik správneho sedenia pri manipulácii s drobnými predmetmi, šablónou, papierom, knižkou, písacími a kresliacimi potrebami. Rozvíjanie základných schopností súvisiacich s akceptovaním a vnímaním činností a predmetov dôležitých pre osvojovanie si práce s písmenami – vnímanie tvaru, obrysu, ukladanie drobných predmetov vedľa seba (zľava doprava), vytváranie určených medzier medzi nimi a pod. Upriamenie pozornosti na určený predmet, obrázok s určitou jeho vlastnosťou. Pomenovávanie predmetov, javov, činností.	- je oboznámený s organizáciou priestoru a času, - vie správne sedieť - vníma tvar, obrys a pod. - ukladá veci, obrázky zľava doprava - ukazuje na predmety, javy a činnosti

2.úroveň	Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres. Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov. Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe, ... Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod. ... Určovanie (vyhľadávanie) tvarovo (farebne) rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava. Vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch(zľava doprava). Cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov. Nácvik rytmizovaného textu (rečňovanky, vyčítanky, ...). Priraďovanie (ústnych) slovných pomenovaní k predmetom denného používania, jednoduchým a výstižným obrázkom, fotografiám. Priraďovanie obrázkov, predmetov, fotografií k ich slovným (ústnym) pomenovaniam. Začať so spoznávaním čítaním) samohlások a - á, e – é, i - í, o - ó, u – ú.	- vie usmerniť svoju pozornosť na určitý objekt. - pomenuje predmet, jav.. - porovnáva rovnosť alebo rozdielnosť - chápe priestorovým vzťahom - určuje tvarovo rovnaké obrázky - vyhľadáva odlišnosť - vie rozlišovať tvary podľa kritérií - vie priradiť obrázok podľa inštrukcie - pozná samohlásky: a-e-i-o-u- tancujú spolu

3.úroveň	Zameranie pozornosti na určený objekt, obrázok, nákres. Pomenovávanie predmetov, javov, činností, obrázkov, ... Porovnávanie predmetov, obrázkov a pomenovávanie ich vlastností vo vzťahu k veľkosti, tvaru, farbe, ... Chápanie a vyjadrenie polohy predmetu – hore, dolu, vyššie, nižšie, vľavo, vpravo, na kraji, v prostriedku, na konci, pred, za, nad, pod. . Určovanie (vyhľadávanie) tvarovo (farebne) rovnakých jednotlivých obrazcov spomedzi navzájom podobných usporiadaných v radoch, nácvik postupovania zľava doprava. Vyhľadávanie tvarovo (farebne) odlišných jednotlivých obrazcov usporiadaných v radoch. Cvičenie rozlišovacej schopnosti na skupinách obrazcov. Nácvik rytmizovaného textu (rečňovanky, vyčítanky, ...).	- vie zamerať svoju pozornosť, - pomenuje predmety, javy, činnosti a pod. - vie porovnať predmety, obrázky... - chápe priestorovým vzťahom - určuje rovnosť a rozdielnosť - vie vyhľadať rovnaké, odlišné obrazce - vie povedať rečňovanku, riekanku

	Priraďovanie slovných pomenovaní k predmetom denného používania, jednoduchým a výstižným obrázkom, fotografiám. Priraďovanie obrázkov, predmetov, fotografií k ich slovným pomenovaniam. Postupný nácvik čítania písmen a - á, e - é, i - í, o - ó, u - ú, m, l, v, t, p a zodpovedajúcich tvarov príslušných uvedených písmen veľkej tlačenej abecedy, alebo nácvik ich čítania iba v tvaroch veľkej tlačenej abecedy – podľa individuálnych osobitostí žiaka. Nácvik čítania otvorených slabík. Žiaci, ktorí sa učia globálnou metódou čítania postupujú podľa postupu určeného učiteľom. **Literárna výchova** Upriamenie pozornosti na počúvanie krátkeho príbehu s dejom – čítaného z detskej knižky. Reprodukcia obsahu príbehu podľa otázok s podporou ilustrácií, obrázkov.	- priradí slovné pomenovanie k obrázku, k fotografii, - priradí obrázok k slovnému pomenovaniu - pozná samohlásky a m,l,v,t,p - nacvičuje otvorené slabiky - postupuje podľa pokynov učiteľa

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

- Vedieť manipulovať s obrázkami podľa pokynov,
- naučiť sa ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku.

2.úroveň

- Vedieť sa sústrediť na usmernený výkon spojený s miestom a časom učeným pre predmet čítanie
- vedieť ukladať plošné predmety/kartičky s obrázkami do radu zľava doprava,
- vedieť ukázať prstom na učiteľom pomenovaný objekt na stole/na obrázku,
- vedieť rozlíšiť obrázky na základe učiteľom určených znakov,
- vedieť udržať pozornosť pri manipulácii s obrázkami pri plnení úlohy.

3.úroveň

- Zvládnuť základy čítania – písmená a základy techniky čítania - slabiky, jednoslabičné slová,
- porozumieť prečítanému slovu - jednoduchému formou aj obsahom,
- porozumieť prečítanému spojeniu dvoch slov,
- dokázať vnímať jednoduchý, pedagógom prečítaný príbeh,
- vedieť reprodukovať (slovom, kresbou, ukázaním na objekt – obrázok, predmet) fakty z textu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie :

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine ,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka si uvedomuje svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt, správa sa podľa naučených steoretypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES

Tempo práce je potrebné zvoliť podľa schopností žiaka, pričom je možné, že na konci školského roku žiak nebude mať zvládnuté celé učivo slovenského jazyka a literatúry určeného pre 1. ročník, čo nie je dôvod na to, aby ročník opakoval; v ďalšom ročníku žiak učivo doberie a až potom prejde na učivo ďalšieho ročníka.

Proces, t. j. postupy pri vyučovaní, ktoré sa uplatňujú v prvom ročníku, sú obdobou procesu prípravného ročníka. Učiteľ prispôsobuje proces podľa individuálnych osobitostí žiaka a na základe vlastného pedagogického prístupu.

Nácvik čítania sa začína spôsobom, ktorým je žiak schopný pracovať, dôležité je zistiť, ktorému žiakovi vyhovuje viac globálna metóda výučby čítania; nácvik analýzy a syntézy nezanedbávame ani u žiakov, ktorí sa učia čítať globálnou metódou – túto operáciu budú musieť ovládať pri písaní.

Učebné zdroje:

Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), učebnice a pracovné listy -pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, pre žiakov s chybami a poruchami reči, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 2. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Čítanie Zameriavanie pozornosti na určený objekt, obrázok. Spoznávanie objektu, obrázku na základe učiteľovho pomenovania.	- pozoruje so záujmom určený objekt- obrázok - vníma a reaguje na základe pomenovania,

	Pomenovávanie predmetov, javov, činnosti, obrázkov a iné. Rozlišovanie obrázkov podľa určitých znakov – triedenie geometrických obrazcov (kruhy, štvorce, trojuholníky), neskôr aj rôznych iných obrazcov, znakov (napr. piktogramov alebo abstraktných znakov), ukladanie dvoch rovnakých obrazcov, znakov vedľa seba zľava doprava. Manipulácia s obrázkami podľa jednoduchej inštruktáže. Chápanie polohy predmetu – hore, dolu, uprostred, na začiatku, na konci, pred, za, nad, pod, medzi..., pojmy nacvičujeme postupne a vždy len v závislosti od schopnosti žiaka – môže ich byť celkovo prebratých (nacvičených) menej alebo aj viac. Usporadúvanie viacerých predmetov, symbolov do radu (do riadku) zľava doprava. <u>Literárna výchova</u> Počúvanie a nácvik rytmizovaného textu.	- ukáže predmety, javy, činnosti a pomenuje ich - rozlišuje obrázky podľa určitých znakov - geometrické tvary, iné obrazce - zvláda ukladanie dvoch rovnakých obrazcov vedľa seba zľava doprava - ovláda manipuláciu s obrázkami podľa inštrukcie - vníma polohu predmetu - vie usporiadať predmety do radu - vníma a napodobňuje rytmizovaný text
2.úroveň	Zameriavanie pozornosti na určené zobrazenie predmetu, nákres. Pomenovávanie určených zobrazení, nákresov. Poznanie polohy na ilustrácii, kresbe – hore, dolu, vyššie, nižšie, na kraji, uprostred, na konci, pred, za, nad, pod, medzi. Priraďovanie tvarovo alebo farebne rovnakých obrazcov. Vyraďovanie tvarovo alebo farebne odlišných obrazcov zo skupiny tvarovo alebo farebne rovnakých obrazcov. Upevňovanie čítania samohlások. Nácvik čítania spoluhlások **m, l, t, p, v**, ich spájanie so samohláskami. Využívanie zmysluplných slabík ako krátkych slov pri dopĺňaní ilustrácie jednoslabičným „textom”. <u>Literárna výchova</u> Počúvanie a nácvik memorovania rytmizovaného textu. Upriamenie pozornosti na počúvanie krátkeho príbehu.	- vie zamerať pozornosť na určitý predmet - vie pomenovať zobrazenie - vie určiť polohu predmetu - vie priradiť rovnaké obrazce - vie vyradiť odlišné obrazce zo skupiny rovnakých - vie prečítať samohlásky - číta spoluhlásky m,l,t,p,v a spája ich so samohláskami - vie počúvať a memorovať rytmizovaný text
3.úroveň	Opakovanie a utvrdzovanie písmen z predchádzajúceho ročníka. Nácvik čítania ďalších písmen abecedy: **b, j, s, n, d, z, y, h, k, c, r.** Čítanie slabík, jednoslabičných a dvojslabičných slov.	- vie prečítať ďalšie písmená abecedy - číta slabiky jednoslabičných a dvojslabičných slov

	Automatizácia čítania jednoslabičných slov so zatvorenou slabikou. <u>Literárna výchova</u> Čítanie krátkeho literárneho útvaru určeného deťom, s využívaním modulácie hlasu a stvárňovaním čítaného textu ilustráciami (detská poézia s dejom, krátke rozprávky). Predčítanie príbehu s jednoduchým dejom, s cieľom nácviku reprodukcie jeho obsahu formou odpovedi na otázky, pomenovaním ilustrácii, obrázkov k vypočutému textu. Nácvik rytmizovanej riekanky.	- číta jednoslabičné slová so zatvorenou slabikou - ovláda reprodukciu obsahu krátkeho príbehu pomocou odpovedí na otázky, pomenovaním ilustrácii - zvláda nácvik riekanky

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

- Vedieť počúvať krátky, učiteľom čítaný text,
- nájsť a ukázať učiteľom pomenovaný obrázok, symbol,
- vedieť vložiť pomenovaný obrázok tam, kam patri, podľa inštruktáže učiteľa.

2.úroveň

- Upevniť poznanie/čítanie samohlások nacvičovaných v predchádzajúcom ročníku,
- nácvik poznania (čítania) ďalších písmen,
- vedieť spojiť niektoré samohlásky so spoluhláskou do slabiky,
- chápať význam prečítanej zmysluplnej slabiky.

3.úroveň

- Zvládnuť techniku čítania jednoduchých samostatných slov,
- chápať zmysel výpovede jednoduchej vety (dvojslovnej) po jej vlastnom prečítaní,
- chápať dej z krátkeho textu prečítaného pedagógom.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi,
- učí sa učiť,
- používa informačno- komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie.

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať,
- zúčastňuje sa interakcie.

Učebné zdroje:

Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), výukové programy, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod. vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Čítanie: Zameriavanie žiakovej pozornosti na predmet, ktorý učiteľ pomenuje a na obrázok, ktorým je príslušný predmet znázornený. Priraďovanie obrázkov k reálnym predmetom, ktoré jednotlivé obrázky znázorňujú. Upevňovanie chápania určenia polohy kresby určitého objektu a jeho časti (hore, dolu, v strede...). Nácvik čítania samohlások a – á, e – é, i – í, o – ó, u –ú. Literárna výchova: Nácvik napodobňovania rytmizovaného textu, nehovoriaci žiaci iba rytmizovaným pohybom rúk – vyťukávaním rytmu dlaňou o podložku, vytlieskavaním. Počúvanie krátkeho príbehu.	- sleduje daný objekt pomenovaný učiteľom, - priraďuje obrázky k reálnym predmetom, - chápe určeniu polohy / hore, dolu, v strede/ - vníma samohlásky / a, á, e, é, i, í, o, ó, u, ú / - skúša napodobniť rytmizovaný pohyb tlieskaním a vyťukávaním, - počúva so záujmom čítaný text.
2. úroveň	Čítanie: Čítanie slabík s upevňovanými písmenami z predchádzajúceho ročníka. Nácvik čítania spoluhlások – b, j, s, n, d, z. Spájanie spoluhlások do dvojslabičných slov s otvorenými slabikami, podporované grafickým znázornením alebo predvedením príslušného predmetu, objektu. Literárna výchova: Počúvanie príbehu s porozumením. Rozvíjanie schopnosti porozumenia deja pomocou otázok a ilustrácii.	- Číta slabiky s nacvičenými písmenami z predchádzajúcich ročníkov, - pozná spoluhlásky b, j, s, n, d, z, - spája spoluhlásky do dvojslabičných slov s otvorenými slabikami, - počúva príbeh s porozumením - rozumie príbehu pomocou obrázkov.
3. úroveň	Čítanie: Nácvik čítania písmen abecedy č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch. Automatizácia čítania nacvičovaných písmen v slabikách.	- Číta písmená č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch, - používa nacvičené písmena čítaním

	Nácvik čítania slov, v ktorých sa vyskytujú dvojhlásky ia, ie, iu. Vytváranie zručnosti plynulého čítania jednoduchých slov zoradených do radu, pripadne aj zmysluplných vetných celkov – výpovedí (dvoj- až štvorslovne vety). Nácvik čítania s porozumením jednotlivých slov a jednotlivých jednoduchých viet. <u>Literárna výchova</u> Sústreďovanie pozornosti na čítaný, reprodukovaný alebo dramatizovaný text – príbeh. Overovanie porozumenia vypočutého textu prostredníctvom otázok. Nácvik modulácie hlasu pri vyjadrení pocitov.	v slabikách, - číta slová s dvojhláskou ia, ie, iu, - plynule číta jednoduché slová, - číta s porozumením slová a jednoduché vety, - sleduje čítaný, alebo reprodukovaný, dramatizovaný text, - odpovedá na otázky z čítaného, reprodukovaného, alebo dramatizovaného textu - moduluje hlas pri vyjadrovaní pocitov.

Ciele 3. ročníka:

1. úroveň

- Vedieť ukázať na pomenovaný obrázok a jeho časti,
- vedieť čítať samohlásky,
- vedieť si vypočuť krátky čítaný text s dejom.

2. úroveň

- Rozšíriť čítanie písmen o ďalšie spoluhlásky,
- čítanie slabík,
- čítanie dvojslabičných slov s otvorenými slabikami,
- chápať zmysel prečítanej zmysluplnej slabiky, slova.

3. úroveň

- Osvojiť si ďalšie písmena abecedy,
- čítať jednoduché vety,
- vedieť s porozumením prečítať krátky text so slovami, ktoré ma žiak zvládnuté izolovane,
- vedieť analyzovať slovo na hlásky,
- vedieť sa sústrediť pri počúvaní umeleckého textu,
- poznať využívanie modulácie hlasu pedagógom (smútok, radosť, hnev).

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine ,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení,
- vie si nájsť činnosť vypĺňajúcu voľné chvíle.

Osobnostné kompetencie :

- žiak, žiačka si uvedomuje svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity,
- vie sa sústrediť zamerať svoju pozornosť.

Sociálne kompetencie :

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených steoretypov.
-

Stratégia vyučovania:

PROCES

Na 1. úrovni si žiaci upevňujú získané schopnosti a nadobudnuté vedomosti, učia sa postupne čítať všetky samohlásky okrem ypsilonu, vyhľadávajú ich v skupinách iných písmen, teda rozlišujú už nielen grafické znázornenia predmetov s výrazne odlišnými prvkami, ale postupne prechádzajú na spoznávanie vzájomných odchýlok v tvaroch písmen.

Na vyšších úrovniach - pri spájaní písmen do slabík a do slov ma byť čo najviac využívaný zmysel slov - vhodne sú citoslovcia na vyjadrenie hlasu zvierat, zvuku strojov a i., napr. papa, papa, bum, hop...

Pri nácviku čítania písmen „Ď, Ť, Ň, Ľ“ sa nevychádza z ich grafickej podobnosti s písmenami „D, T, N, L“, ale vyučujú sa ako nove písmena s ich vlastnou výslovnosťou – je to len osobitosť slovenského jazyka, že grafémy týchto foném sú odvodene od grafickej podoby iných foném.

Písanie a čítanie slov, v ktorých sa fonémy ď, ť, ň, ľ vyskytujú s mäkčeňmi alebo bez nich, je potrebne nacvičovať tiež bez gramaticky odôvodňovaného pravopisu (NIČ, DETI, ĎALEJ, VIDIM ŤA, KUPIM TI, ...); u žiakov s AU alebo PVP s MP, u ktorých väčšinou zlyháva schopnosť vytvárať analógiu, sa budovanie vedomosti zakladá na mechanickej pamäti, nie na ovládaní a aplikácii pravidiel slovenského pravopisu, ktorý ma najmä pre výslovnosť veľa odchýlok, napr. v slove „letieť“ sa skupina „-tie-“ vyslovuje mäkko, kým v slove „tieto“ sa vysloví tvrdo a pod.. Žiakov, ktorí dokážu aplikovať pravidla, možno usmerniť nasledovne: „Na písmenách D, T, N, L nemôže byť vtedy mäkčeň, keď po nich nasleduje písmeno „I“ alebo „E“.

Žiakov využívajúcich globálnu metódu nácviku čítania je potrebne priebežne cvičiť aj v analýze slov na hlásky, priraďovaní správnej grafémy k slovu na jeho začiatku alebo konci, ako dôležitých faktorov pre samostatne písanie.

Rytmizovanie textu slúži jednak na vnímanie slabík v slove a jednak – pri detských riekankách na vnímanie zážitku z deklamovania; rytmizácia harmonizuje fyziologické procesy a uvoľňuje napätie, vyvoláva uspokojenie zo stereotypného opakovania určitého rytmu. Nacvičovanie rytmizovaných riekaniek, vyčítaniek a pod. možno do činnosti žiaka zaraďovať viackrát v priebehu dňa – na hodinách čítania, rozvíjania grafomotorických zručnosti a písania, rozvíjania komunikačných zručnosti, najmä však v časti hodiny určenej na prvky literárnej výchovy. Pri rytmizácii textu, alebo sólovo vyslovovaných slov je okrem tlieskania vhodne využívať jemne poklopávanie dlaňou alebo len prstami nedominantnej ruky o podložku, pričom sa pri dlhej slabike ruka na podložke pridrží pri krátkej sa z podložky hneď zodvihne.

Žiak sa učí rozlišovať moduláciu hlasu postupne, nie každý je schopný moduláciu hlasu prirodzene vnímať. Modulácia hlasu je dôležitá jednak v bežnom dialógu, ale je tiež obohatením estetického zážitku pri vyjadrení otázky, zvolaní, smútku, hneve, dobrej nálady, nielen prostredníctvom významu slov.

Učebné zdroje:

Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),programy IKT, didaktická pomôcka ABECEDA

vlastné pracovné listy, pomôcky k globálnemu čítaniu, knihy.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 4. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Čítanie: Nácvik čítania samohlások s rozlišovaním ich dĺžky: á, é, í, ó, ú Postupný nácvik čítania hlások: m, l, v, t, p. Nácvik čítania slabík. Nácvik počúvania krátkeho čítaného textu doplneného o ilustrácie. Nácvik tvorenia odpovedí na otázky kladené po prečítaní textu. Literárna výchova: Počúvanie a nácvik prednesu rytmizovaného textu.	- rozlišuje dĺžky nacvičovaných slabík - pozná hlásky m, l, v, t, p - vie vypočuť krátky čítaný príbeh doplnený o ilustrácie - vie odpovedať na kladené otázky z čítaného textu - vníma rytmizovaný text
2. úroveň	Čítanie: Opakovanie a upevňovanie čítania a písania doteraz osvojovaných písmen. Nácvik čítania a písania ďalších písmen: y, h, k, c, r. Vytváranie ďalších stereotypov v čítaní pri osvojovaní si čítania nových slov s nacvičovanými písmenami. Nácvik čítania slov s dvojhláskami ia, ie, iu. Literárna výchova: Využívanie vytvoreného stereotypu pri počúvaní textu s následným tvorením odpovedi na položene otázky, resp. vyberaním súvisiacich ilustrácii.	- pozná všetky doteraz naučené písmená - číta nové písmena y, h, k, c, r - číta nové slová s nacvičovanými písmenami - vie čítať slová s dvojhláskami ia, ie, iu - počúva text a následne odpovedá na otázky z textu
3. úroveň	Čítanie: Nácvik čítania písmen Ĺ, ŕ, dz, dž, ä,	- číta nové písmená

	ô. Učiť sa poznať malo frekventovane písmena v slovenskom jazyku w, x, q. Čítanie radu slov na kartičkách uložených vedľa seba zľava doprava a čítanie tých istých slov napísaných vedľa seba na tabuli (resp. na papieri). Počúvanie čítania slov, ktoré tvoria vetu ukončenú bodkou, spájane so žiakovým opakovaním (čítaním) príslušných viet. Počúvanie čítania slov, ktoré tvoria vetu ukončenú otáznikom, spájane so žiakovým opakovaním (čítaním) príslušných viet. Počúvanie čítania slov, ktoré tvoria vetu ukončenú výkričníkom, spájané so žiakovým opakovaním (čítaním) príslušných viet. <u>Literárna výchova:</u> Rozširovanie slovnej zásoby – nácvik akceptovania použitia rôznych slov pre to iste pomenovanie reality (kniha – knižka, okno – oblok, baba – bábika, babka – stará mama – starká, dedko -..., les – hora, poslušný – dobrý, neposlušný – zlý, pieseň - pesnička) – pričom dlhšie (ťažšie) slovo povieme sami a kratší ekvivalent k nemu žiak vyhľadá a určí prostredníctvom kartičky.	- pozná málo frekventované písmená v slovenskom jazyku w, x, q - číta slová uložené v riadku zľava doprava - vie si vypočuť čítanie slov ktoré tvoria vetu – následné opakovanie po učiteľovi - sleduje čítanie slov ktoré tvoria opytovaciu, - rozkazovaciu vetu a následne opakuje po učiteľovi - pozná nové slová ktoré majú viac pomenovaní reality / kniha – knižka .../ - ukáže správny výraz k slovu ktoré povie učiteľ/ dlhšie slovo/ žiak vyhľadá kratšie slovo

Ciele 4.ročníka:

1. úroveň

- Zvládnuť čítanie dlhých samohlások a ďalších písmen,
- zvládnuť čítanie zmysluplných slabík a dvojslabičných slov s otvorenými slabikami,
- vedieť si vypočuť krátky čítaný text,
- vedieť si vypočuť krátky reprodukovaný text,
- vedieť vytvoriť odpoveď na otázku zameranú na vypočutý text, nehovoriaci žiaci náhradným komunikačným prostriedkom alebo jednoslovne.

2. úroveň

- Osvojiť si čítanie ostatných písmen abecedy,
- osvojiť si čítanie hláskových skupín s novými písmenami,
- vedieť si vypočuť krátky literárny text – čítaný alebo/a reprodukovaný,
- rozšíriť si slovnú zásobu,
- rozvíjať schopnosti pochopiť zmysel vypočutého čítaného alebo/aj reprodukovaného textu.

3. úroveň

- Vedieť čítať všetky písmena slovenskej abecedy,
- poznať malo frekventovane písmena zaradene do slovenskej abecedy,
- čítať slabiky, jednoduché slova so všetkými písmenami,
- poznať bodku, otáznik, výkričník ako ukončenie vety,

- vedieť odlíšiť význam oznamovacej a opytovacej vety,
- vedieť vyhľadať v rade slov slova rovnakého významu,
- vedieť vyhľadať v rade slov slova podobného významu,
- rozlišovať samohlásky a spoluhlásky,
- vedieť rozčleniť slovo na slabiky vo zvukovej podobe,
- tvorba odpovede vo forme vety na otázku položenu k práve čítanému textu,
- slovný opis predmetu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine ,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka si uvedomuje svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity,
- vie odpovedať na jednoduché otázky,
- vie spolupracovať.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Pri upevňovaní čítania, resp. poznávania samohlások sa treba zamerať na rozlišovanie krátkych a dlhých samohlások. Zvyšovanie vnímania dĺžky hlások je vhodne podporovať s pohybom vydávajúcim zvuk. Okrem tlieskania sa odporúča využívať jemne poklopávanie dlaňou alebo len prstami nedominantnej ruky o podložku, pričom pri dlhej slabike sa ruka na podložke pridrží, pri krátkej sa z podložky hneď zodvihne.

Čítanie krátkeho textu sa využíva na zameranie pozornosti – na nácvik počúvania a na navodenie témy pri nácviku riadeného rozhovoru typu otázka – odpoveď; tvorenie odpovede sa podporuje využitím jednoduchej ilustrácie, ktorá znázorňuje len objekt patriaci k danej otázke (nie tzv. dejová ilustrácia).

Súčasťou čítania – literárnej výchovy je nácvik krátkeho rytmizovaného textu – detskej riekanky, básničky; deklamáciou rytmického textu sa podporuje vnímanie zvýrazneného rytmu, usmernenie dýchania pri produkcii reči. Rytmizovaním každého pohybu, teda aj pohybu rečových organov o. i. dochádza k podporovaniu harmonizácie fyzických procesov v organizme. Cieľom nie je riekanku ovládať spamäti za krátky časový úsek. Riekanka sa nacvičuje postupne tak, že žiak si zvyká na opakovanú rytmizáciu známeho textu a obľúbi si aj prípadnú príslušnú činnosť spojenú s rytmizáciou osvojeného textu.

Metódy:

- modifikované vyučovacie metódy
- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami,

metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.
Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),programy IKT, didaktická pomôcka ABECEDA,vlastné pracovné listy, pomôcky k globálnemu čítaniu, knihy, magnetické písmená, slová na kartách.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 5. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 5 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Čítanie: Utvrdzovanie a opakovanie čítania písmen a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku Nácvik čítania písmen: b, j, s, n, d, z vrátane nácviku ich čítania v slabikách a slovách Čítanie dvojčlenných viet (podstatné meno + činnosť, ktorú nositeľ podstatného mena vykonáva) s rozlíšením, či ide o oznam alebo otázku. Na otázku vedieť odpovedať (áno, nie) Pre nehovoriacich žiakov- oznam, otázku číta učiteľ, žiak vykoná realizáciu pokynu, alebo odpovie na otázku áno, nie. Literárna výchova a sloh: Počúvanie čítania krátkeho literárneho útvaru podporeného ilustráciami Nácvik jednoduchých odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom Vyhľadávanie ilustrácií súvisiacich s prečítaným textom Vyhľadávanie kľúčových slov alebo obrázkov súvisiacich s vypočutým textom podľa	- pozná naučené písmena a slová - číta nové písmená: b, j, s, n, d, z - číta slabiky a slová s novými písmenami - čítať dvojčlenné vety (podstatné meno + činnosť) - rozlišuje vety, podľa toho, či je to otázka alebo oznam -odpovedá na otázku - sleduje krátky literárny útvar - vie odpovedať na otázky ktoré súvisia s prečítaným textom - dokáže vyhľadať

	učiteľovho napovedania Samostatný výber a priraďovanie slov k ilustráciám súvisiacich s prečítaným textom Gramatika: Nácvik písania nových písmen zo zložky čítanie Opakovanie a utvrdzovanie písania písmen a slabík, slov odpisovaním podľa predpísaného vzoru	ilustráciu súvisiacu s prečítaným textom - vyhľadá slová alebo obrázky, ktoré súvisia s prečítaným textom - napíše nové písmená - -vie písať písmená, slabiky a slová odpisovaním podľa vzoru
2.úroveň	Čítanie: Nácvik čítania písmen: č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch Nácvik čítania slov s výskytom dvojhlások: ia, ie, iu. Literárna výchova a sloh: Rozširovanie osobného frekvenčného jazyka o slová s písmenami nacvičovanými v tomto ročníku Využívanie informačnej hodnoty textu pri jeho reprodukcii Využívanie rozšíreného osobného frekvenčného slovníka pri tvorbe jednoduchých viet Vyjadrenie účelnosti predmetu (Prečo? Načo?) Priraďovanie slov – podstatných mien k pomenovaniu činnosti, vlastnosti Gramatika: Nácvik písania písmen nacvičovaných v čítaní Zapisovanie slabík a niektorých jednoduchých slov nacvičovaných na čítaní ich odpisovaním a po ich nadiktovaní Nácvik správneho používania dĺžňa pri zápise slabík, slov	- prečíta písmená: č, š, ž, ď, ť, ň, ľ, g, f, ch - číta slová, v ktorých sa nachádzajú dvojhlásky: ia, ie, iu - pozná slová, v ktorých sa nachádzajú písmená nacvičované v zložke čítanie - vie zreprodukovať a využiť informácie z čítaného textu - využíva nové slová pri tvorbe jednoduchých viet, - vie vyjadriť účel predmetu - priradí podstatné mená k činnosti alebo vlastnosti - napíše písmená, slabiky a jednoduché slová s písmenami - používa dĺžeň v slabikách a slovách
3.úroveň	Čítanie a literárna výchova: Učiť sa čítať s využitím správnej intonácie oznamovaciu a opytovaciu vetu Nacvičovanie čítania s porozumením Reprodukovať obsah textu po vlastnom prečítaní na základe otázok a ilustrácií Osvojovať si pojmy „rozprávka, báseň“, prípadne doplniť o ďalšie „hádanka, spisovateľ, časopis, článok“ a učiť sa ich správne priradiť k príslušným textom	- vie prečítať oznamovaciu a opytovaciu vetu so správnou intonáciou - číta s porozumením a zreprodukuje text po vlastnom prečítaní pomocou otázok a ilustrácií - pozná pojmy „rozprávka, báseň“, popr. aj ďalšie a vie ich

	<u>Gramatika:</u> Osvojiť si písanie „i“ vnútri slova po mäkkých spoluhláskach Učiť sa v texte vyhľadávať podstatné mená podľa rodu Pomenovávanie rodov slovom: mužský, ženský, stredný učíme len tých žiakov, ktorí sú to schopní zvládnuť, ostatní žiaci určujú rod pomocou ukazovacích zámen „ten, tá, to“ Učiť sa určiť číslo podstatných mien – prívlastky „jednotné a množné číslo“ určujú len tí žiaci, ktorí ho dokážu použiť, u ostatných stačí, keď rozlíšia, či slovo obsahuje len jednu osobu, zviera, vec alebo viac <u>Sloh:</u> Tvorenie viet na predložené slová (prípadne podľa ilustrácie alebo dodatočnej pomôcky) Písomné dopĺňanie a obmieňanie viet z poskytnutej batérie slov Tvorenie jednoduchých textov na určitú tému podľa ilustrovaného deja	správne priradiť k príslušnému textu - vie správne písať „i“ po mäkkých spoluhláskac, - pozná a rozlišuje podstatné mená podľa rodu - určuje rody pomocou ukazovacích zámen „ten, tá, to“ - vie rozoznávať jednotné a množné číslo - tvorí vety na základe predložených slov, popr. ilustrácie alebo inej pomôcky - vie doplniť a obmieňať vety na základe určenej zásoby slov - vie vytvoriť jednoduchý text na určitú tému podľa ilustrovaného deja

Ciele 5. ročníka:

1. úroveň:

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- vedieť čítať jedno a dvojslabičné slová pozostávajúce z nacvičovaných písmen,
- podieľať sa na reprodukcii textu – vedieť odpovedať na otázky k vypočutému textu alebo vybrať na jej základe správny obrázok.

2. úroveň

- Vedieť čítať a písať ďalšie písmená veľkej tlačenej abecedy,
- oboznámiť sa s písmenami s malou frekvenciou výskytu v bežne využívanej slovnej zásobe slovenského jazyka,
- vedieť čítať slová s dvojhláskami,
- plynule čítať mechanicky nacvičené slová každodenného života s ich uvedomelým
- porozumením,
- vedieť si vypočuť krátky text – príbeh, popis – s uvedomelým porozumením.

3. úroveň

- Pri čítaní správne uplatňovať intonáciu oznamovacej a opytovacej vety,
- čítať s porozumením,
- vedieť rozlíšiť dva literárne útvary – báseň s rýmami a rozprávku,
- vedieť vyčleniť spomedzi písmen mäkké spoluhlásky,
- vedieť v rade slov vyhľadať osobu, zviera a vec,
- poznať základné gramatické kategórie slov označujúcich osoby, zvieratá a veci – podstatných mien: rod a číslo,
- vedieť nájsť v texte vlastné meno osoby, zvieraťa,

- vedieť využiť slovnú zásobu zo svojho frekvenčného slovníka n tvorbu a rozvíjanie viet pri slohu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia
- rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine,
- poznáva písmená abecedy podľa stanoveného plánu,
- učí sa nové slová s jednotlivými písmenami a slová používa vo vetách,
- dokáže podľa svojich možností počúvať krátky text, čítať ho s porozumením a odpovedať na otázky.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka si uvedomuje svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Pri písaní písmen a slov vo vyučovacej zložke gramatika žiak píše písané tvary písmen len v prípade, že to zvláda bez väčších problémov, v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, upúšťa sa od neho.

Pri rozširovaní frekvenčného slovníka žiaka o činnosti a vlastnosti osôb, zvierat, vecí sa vychádza z toho, že tieto slová sú dôležité na to, aby sme sa dozvedeli, aká vec/človek, zviera... je a čo robí (napr. zo slova „chlapec“ sa nedozvieme podrobnosti ako zo spojenia slov „veselý chlapec“, „smutný chlapec“, „malý chlapec“, alebo „chlapec sedí“ „chlapec leží“).

Pri nácviku písania mäkkých spoluhlások s mäkčeňom sa používa od začiatku pomenovanie “mäkčeň“; pri nácviku čítania nových slov uprednostňujeme globálnu metódu, ktorá podporuje čítanie s porozumením.

Vyučovanie hodín literárnej výchovy a slohu úzko súvisí, je vhodné, aby sa prelínali; prečítaný text, ako ucelený krátky literárny útvar, má byť zatiaľ vždy podporený ilustráciami, aby bolo možné porozumenie jeho obsahu overiť a upevňovať viacerými spôsobmi, využitie ktorých zároveň plní funkciu slohovej výchovy; príklady činností: vyhľadávanie ilustrácie so situáciou, ktorá sa vyskytla v texte a to spomedzi viacerých ilustrácií, ktoré s textom nesúvisia, zoraďovanie ilustrácií patriacich k textu do správneho poradia podľa deja, nácvik rozvíjania deja prostredníctvom kladenia jednoduchých otázok týkajúcich sa objektov v texte; otázky zameriavame na „kto”, „čo”, „kto prišiel“, „čo urobil”, odkiaľ prišiel“, „kam išiel” a pod. Otázky nezameriavame na vlastnosti (aký, ktorý...), po zvládnutí uvedených činností s ilustráciami môže žiak sám vyhľadávať kartičky so slovami, ktoré podľa neho súvisia s textom, ktorý čítal, alebo ktorý sme mu my prečítali – následne vykonáme spoločnú kontrolu – prečítame text a odkladáme kartičky, ktoré sa v texte vyskytli – kartičky, ktoré „zostanú“, označíme ako „chybné“, z vybratých kartičiek žiak môže zostavovať z nich dvojslovné vety.

V gramatickej zložke sa vytváranie stereotypov, ako základ práce so žiakom s AU alebo PVP s MP, uplatňuje aj pri nácviku písania najčastejšie používaných slov, aby ich žiak dokázal napísať pri odpisovaní alebo bez predlohy aj vtedy, ak u neho zlyháva schopnosť analýzy a syntézy.

Súčasťou cieľov v gramatickej zložke je v tomto ročníku okrem diakritiky a základnej interpunkcie, naučiť žiaka v texte rozlíšiť rodné meno osoby, vedieť ho odlíšiť od slova na začiatku vety, ktoré nie je vlastným menom a učiť ho správne napísať (s veľkým začiatočným písmenom) aj bez optickej predlohy. Písanie slova s veľkým začiatočným písmenom na začiatku vety a vlastných mien iných, než ktoré označujú osoby, žiak naďalej píše na základe usmernenia.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), učebnice a pracovné listy (pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, -vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 6. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 5 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/

1.úroveň	<u>Čítanie a literárna výchova</u> Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen a ich zoskupenia v slabikách a slovách z predchádzajúcich ročníkov. Oboznámenie sa s čítaním ďalších písmen abecedy: y – ý, h, k, c, r. Automatizácia čítania doteraz nacvičených slov v krátkom texte. Nácvik čítania slov s dvojhláskami ia, ie, iu. Využívanie interpunkcie zaznamenanej v texte pri nácviku intonácie pri čítaní – bodka, otáznik. Učiť sa spoznávať zo slov a modulácie hlasu pocity – radosť, hnev, smútok. Na základe konania postáv rozlišovať dobro a zlo. <u>Gramatika</u> Opakovanie a utvrdzovanie písania písmen a slov nacvičených v predchádzajúcich ročníkoch. Nácvik písania ďalších písmen abecedy. <u>Slohová výchova</u> Učiť sa rozlíšiť, ktoré obrázky z ponúknutého súboru súvisia s vypočutým textom (príbehom) a ktoré s nim nesúvisia. Učiť sa napísať svoje meno s priezviskom a adresu bydliska (aj s ulicou a číslom domu).	- pozná ďalšie písmená abecedy - vie prečítať slová s dvojhláskami -vie zo slov a modulácie hlasu poznať radosť, hnev, smútok - rozlišuje dobro a zlo na základe konania postáv - utvrdzuje si písanie písmen a slov z predchádzajúcich ročníkov - píše ďalšie písmená abecedy - rozlišuje obrázky, ktoré súvisia s vypočutým textom - vie napísať svoje meno a priezvisko

2.úroveň	<u>Čítanie a literárna výchova</u> Opakovanie čítania doteraz naučených písmen. Opakovanie čítania známych slov (nachádzajúcich sa v osobnom frekvenčnom slovníku). Nácvik čítania textu, spojený s rozširovaním osobného frekvenčného slovníka z oblasti podľa záujmov žiaka. Počúvanie umeleckého textu – rozprávky, veršované príbehy, v učiteľovom podaní aj v reprodukovanej podobe. Tvorenie odpovedí k otázkam z textu prečítaného učiteľom – vymenovať postavy z príbehu Vedieť povedať, ktorá osoba (zvieratko) čo robilo, vyjadriť spoznanie rozlíšenie dobra a zla, správnosti a nesprávnosti konania postáv a vyjadriť vlastné pocity („čo sa mi páči, nepáči.“). <u>Gramatika</u> Nácvik písania nových písmen nacvičovaných v zložke čítanie. Nácvik a upevňovanie písania vlastných mien osôb s veľkým začiatočným písmenom s predlohou (ak žiak nepoužíva pri písaní iba veľké tlačené písmena). Písanie bez písomnej predlohy – pomenovanie javov a predmetov podľa jednoduchých ilustrácií a ich zaznamenanie slovom. <u>Sloh</u> Nácvik a upevňovanie napísania svojho mena, priezviska, adresy (bez predlohy). Nácvik a upevňovanie napísania mena a priezviska matky, otca, pripadne súrodencov, svojej učiteľky, názov školy a pod. (s predlohou).	- vie usmerniť svoju pozornosť na čítanie - aktívne si rozširuje slovnú zásobu v osobnom frekvenčnom slovníku - rozumie čítanému textu, počúva umelecký text - tvorí odpoveď k danému textu, vymenuje postavy z príbehu - používa slovesá - vie rozlíšiť dobro a zlo, správnosť a nesprávnosť konania postáv - vyjadrí vlastné pocity - osvojuje si písanie nových písmen - vie písať vlastné podstatné mená - vie priradiť pomenovanie javov a predmetov podľa jednoduchých ilustrácií a ich zaznamenanie slovom - vie napísať svoje meno, priezvisko.
3.úroveň	<u>Čítanie a literárna výchova</u> Zlepšovanie plynulosti čítania a intonácie oznamovacích a opytovacích viet. Čítanie s porozumením – nacvičovať zapamätanie si obsahu prečítaného textu – podľa kontrolných otázok. Zoznamovanie sa s detskými literárnymi dielami prostredníctvom nahrávok	- plynulo čítania a dodržuje intonáciu oznamovacích a opytovacích viet - číta s porozumením, zapamätá si obsah prečítaného textu podľa kontrolných otázok - pozná detské literárne diela prostredníctvom

	a televíznych a rozhlasových relácií (ľudové rozprávky, príbehy z prírody, príbehy o deťoch... – žáner sa určuje podľa záujmov žiaka).	nahrávok a televíznych a rozhlasových relácii
	<u>Gramatika</u> Nácvik slovenskej abecedy spamäti v nasledovnom poradí (bez písmen s dĺžňami): A B C Č//D Ď E F //G H CH I //J K L M //N Ň O P //Q R S Š //T Ť U V //W X Y Z Ž .	- má osvojenú slovenskú abecedu v danom poradí
	Oboznámiť sa s obojakými spoluhláskami „b, p, m" a s významom ich pomenovania („obojaké" = po nich sa v niektorých slovách píše „mäkké i" a v iných „tvrdé y" – naučíme sa, v ktorých slovách treba napísať vždy „tvrdé y" – z vybraných slov po „b, p, m", vyberieme len tie, s ktorými sa žiak najčastejšie stretáva).	- vie priradiť obojaké spoluhlásky
	Nácvik vyhľadania slovesa v rade slov.	- vie označiť sloveso v rade slov
	Oboznamovanie žiakov so zmenou významu na základe zmeny predložky - ilustrovať obrázkami (príklad: „Mačička je pod stolom." - keď zameníme kartičku s predložkou za inú, zmeníme aj umiestnenie mačky napr. m. je NA stole, ... PRI stole, deti idú DO mesta (tvárou k mestu), deti idú Z mesta (chrbtom k mestu...), deti sú V meste a pod.	- chápe významu zmeny predložky
	Nacvičovanie osobných zámen v nominatíve - ja, ty, on, ona, my, vy, oni (ony) ako ich náhrady za podstatné mená označujúce osoby (zámeno „ono" vzhľadom na jeho zriedkavé využívanie v bežnom jazyku nie je potrebne preberať).	- má osvojené osobné zámená v nominatíve
	<u>Slohová výchova</u> Nácvik správnej štylizácie viet – v poradí: Kto/čo robí (t. j. na prvom mieste stoji „kto" alebo „čo", na druhom „čo robí" = podmet s prísudkom (názvy vetných členov nepoužívame),	- učí sa správnej štylizácii viet
	príklad: „Chlapec píše." - vetu možno ďalej rozvíjať po položení otázky „Aký?" – „Malý chlapec píše".; „Ako?" – „Chlapec pekne píše."	- vie rozvíjať vetu pomocou iných slov
	Určovanie správneho poradia slov vo vetách uvedeného typu. Formulovanie jednoduchých viet - písomných odpovedí na otázky.	- vie sformulovať jednoduchú vetu, určuje správne poradie slov vo vete
	Rozprávanie krátkeho príbehu podľa série obrázkov.	- porozpráva krátky

		príbeh podľa série obrázkov

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

- Utvrdiť čítanie a písanie písmen naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- naučiť sa čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- čítať zmysluplné slabiky a krátke slová s ďalšími, postupne osvojovanými si písmenami,
- vedieť napísať svoje meno a priezvisko,
- vedieť sa sústrediť pri počúvaní reprodukovanej rozprávky, príbehu,
- vedieť vyjadriť správnosť, resp. nesprávnosť konania postáv, resp. svoje pocity („páči sa mi, nepáči sa mi“).

2.úroveň

- Rozšíriť osobný frekvenčný slovník pre čítanie,
- oboznámiť žiaka s písmenami „ŕ, Ĺ“ a spoluhláskovými skupinami vo fonémach „dz, dž”,
- vedieť napísať vlastné mená osôb s veľkým začiatočným písmenom,
- vedieť udržať pozornosť pri počúvaní reprodukovaného textu v predĺženom čase,
- vedieť napísať svoje meno s priezviskom a adresu bydliska,
- vedieť napísať meno a priezvisko svojej matky a otca,
- vedieť vymenovať postavy z príbehy.

3.úroveň

- Naučiť sa poradie foném v slovenskej abecede,
- vedieť rozlíšiť rod a číslo podstatných mien,
- vedieť rozlíšiť životnosť podstatných mien mužského rodu,
- vedieť vyhľadať sloveso v rade slov,
- vedieť určiť zmenu významu oznámenia pri zmene predložky pri slove,
- vedieť použiť osobné zámeno namiesto podstatného mena.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine ,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka si uvedomuje svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt, správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Nácvik radu písmen v abecede sa nacvičuje postupne po vyznačených skupinách (štvoriciach oddelených dvomi lomkami) a to popri vyučovaní iného učiva čítania a gramatiky. To znamená, že sa abeceda neučí v jednom časovom slede, ale žiakovi je potrebné poskytnúť dostatočný čas a dostatočný počet opakovaní na jej trvalé ukotvenie v pamäti.

Pri nácviku vybavovania si písomnej podoby slova v zložke gramatika postupujeme tak, že žiak najskôr pomenuje pred neho predložený predmet alebo obrázok, potom sa k nemu priloží pomenovanie predmetu, ktoré žiak odpíše – takým tvarom písma, ktoré používa (písané alebo tlačené, resp. paličkové); neskôr sa mu písomná predloha nacvičovaných slov nepredkladá, iba dodatočne, na kontrolu, ak urobil v slove chybu.
Rozširovanie viet o vlastnosti a činnosti sa nacvičuje pomocou kartičiek so slovami aj s obrázkami.
Pri čítaní sa už dbá nielen na technickú stránku prečítaných slov v texte, ale na tejto úrovni vyučovania slovenského jazyka sa už postupne uplatňuje intonáciu oznamovacej vety a otázky, prípadne aj prejavenia radosti, smútku.
Slohová výchova je zameraná na zaznamenanie deja z príbehu zaradeného v literárnej výchove na základe otázok – buď napísaním jednoduchých viet na základe otázok položených učiteľom alebo vybraním obrázkov k textu a ich zoradením podľa vývinu deja (vystihnúť začiatok a koniec prečítaného textu, príbehu).
V rámci slohovej výchovy sa nacvičuje, alebo upevňuje v nadväznosti na medzipredmetové vzťahy, aj zvládnutie základnej sociálnej zručnosti – vedieť napísať svoje meno a priezvisko a adresu, naučiť sa vyhľadať spomedzi iných svoje meno, priezvisko, ulicu, na ktorej žiak býva, mesto, ulicu, na ktorej je jeho škola, meno učiteľky, svojich rodičov, súrodencov, príbuzných.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), učebnice a pracovné listy pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 7. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 5 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1.úroveň	Čítanie a literárna výchova Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen v slabikách a krátkych slovách, ktoré sa žiak naučil v predchádzajúcich ročníkoch. Oboznámenie sa s ďalšími písmenami slovenskej abecedy: Č, Š, Ž, Ď, Ť. Nácvik čítania nových písmen v slabikách a slovách.	- má osvojené ďalšie písmená abecedy - zvláda čítať nové písmená v slabikách

	Dopĺňanie frekvenčného slovníka o slová s použitými novými písmenami. Automatizácia čítania doteraz nacvičených slov v kontexte – čítanie jednoduchých viet s dôrazom na význam prísudku vo vete. Rytmizácia textu – nácvik riekaniek a rýmovaných básní na úroveň ich ovládania spamäti. Podľa obsahu a intonácie pri čítaní učiteľom rozlišovať smutný text, veselý text, s využitím epických rýmovaných básní, krátkych príbehov. <u>Gramatika</u> Písanie písmen Č, Š, Ž, Ď, Ť - izolovane, v slabikách, slovách. Písanie jednoduchej jednoslovnej alebo viacslovnej informácie o aktuálnej alebo už uskutočnenej činnosti žiaka alebo postavy znázornenej na obrázku, fotografii, alebo z textu prečítaného učiteľom alebo žiakom – s vizuálnou oporou (predlohou), bez predlohy. <u>Slohová výchova</u> Nácvik odpovede na otázku na prísudok vo vzťahu k činnosti žiaka alebo postáv z textu (z obrázku) a jej následné zapísanie – z predlohy alebo bez použitia predlohy. Priraďovaním symbolov alebo kresieb tváre s vážnym (smutným) alebo veselým výrazom Vyjadriť chápanie alebo aspoň rozlišovanie radosti a smútku z textu čítaného vyučujúcim alebo reprodukovaného iným spôsobom.	a slovách - dopĺňa si frekvenčný slovník s použitím nových písmen - číta jednoduché vety s dôrazom na prísudok - zvláda rytmizovanie textu a nácvik jednoduchých riekaniek - vníma a rozlišuje moduláciu hlasu- smutný a veselý text - má osvojené písanie nových písmen - píše jednoslovné a dvojslovné informácie o určitej činnosti znázornenej na obrázku - zvláda odpovedať na otázku a jej zapísanie - vie priradiť symboly s rôznym výrazom tváre - vie vyjadriť radosť a smútok z čítaného textu alebo reprodukcie
2.úroveň	<u>Čítanie a literárna výchova</u> Opakovanie a utvrdzovanie čítania písmen v slabikách a krátkych slovách, ktoré sa žiak naučil v predchádzajúcich ročníkoch. Oboznámenie sa s ďalšími písmenami slovenskej abecedy: Ä, Ô, W, X, Q. Nácvik čítania nových písmen v slabikách a slovách. Dopĺňanie frekvenčného slovníka o slová s použitými novými písmenami a o slová blízke žiakovi, nácvik a automatizácia ich čítania. Nácvik prednesu riekanky, vinšu... spamäti pri príležitosti príchodu aktuálneho sviatku (Vianoce, Veľká noc, Sviatok matiek, ročné obdobie a pod.). <u>Gramatika</u>	- má utvrdené čítanie písmen v slovách a slabikách - pozná nové písmena - zvláda čítanie nových písmen v slabikách a slovách - pozná a rozširuje si frekvenčný slovník s novými slovami

	Písanie písmen Ä, Ô, W, X, Q - izolovane, v slabikách, slovách. Odpisovanie vyznačených slov z článku čítaného na čítaní na rozšírenie osobného frekvenčného slovníka. Písanie „diktátu" zo slov nacvičovaných na čítaní. Písanie krátkych viet - o práve sa uskutočňujúcej vlastnej činnosti alebo činnosti vykonávanej inou osobou - použitie prítomného času, - o nadchádzajúcej činnosti – použitie budúceho času s použitím pomocného slovesa „byť" v budúcom čase vo všetkých osobách, napr. budem písať (nie „napíšem"), budeme čakať (nie „počkáme"), budú jesť (nie „najedia sa") a iné. Rozlišovanie medzi informáciou o tom, čo sa práve uskutočňuje a informáciou o budúcej činnosti žiaka, učiteľa, spolužiakov, členov rodiny. <u>Slohová výchova</u> Písanie jednoduchej jednoslovnej alebo viacslovnej informácie o práve sa uskutočňovanej alebo už uskutočnenej činnosti alebo aktuálnej situácii týkajúcej sa žiaka alebo postavy znázornenej na obrázku, fotografii, alebo vyplývajúcej z textu prečítaného učiteľom, prípadne žiakom a to s vizuálnou oporou (predlohou) alebo bez predlohy – podľa dispozície žiaka.	- zvláda prednes spamäti pri príležitosti rôznych sviatkov - píše písmená , ktoré sa žiak vie čítať - odpisuje slová čítaných na čítaní - zvláda písanie krátkych viet - rozlišuje medzi informáciami, ktoré sa práve uskutočňujú a o budúcej činnosti - zvláda napísať jednoduchú informáciu o činnosti znázornenej na obrázku alebo vyplývajúcej z textu s vizuálnou oporou alebo bez predlohy
3.úroveň	<u>Čítanie a literárna výchova</u> Zlepšovanie techniky čítania, nácvik čítania šeptom. Uplatňovanie rozdielu medzi básňou napísanou v rýmoch a prózou pri čítaní umeleckých literárnych textov. Reprodukovanie obsahu čítaných textov aj s využitím priamej reči – dramatizácia, t. j. vyjadrovanie sa za niektorú postavu vystupujúcu v texte. <u>Gramatika</u> Pokračovanie v používaní osobných zámen vo vyskloňovaných tvaroch: mne (mi), tebe (ti), jemu (mu), jej, nám, vám, im, prípadne možno pokračovať ich ďalšími tvarmi mňa (ma), teba (ťa), jeho (ho), nás, vás, ich, Nácvik správneho písania ypsilonu vo vnútri slov po obojakých spoluhláskach „v, r, s, z". Pokračovanie v osvojovaní si pravopisu časti	- zlepšuje si techniku čítania a nácvik čítania šeptom - chápe rozdiel medzi básňou a prózou pri čítaní, - dokáže reprodukovať obsah čítaného textu aj s využitím priamej reči – dramatizovať - používa osobné zámená vo vyskloňovaných tvaroch - vie priradiť obojaké spoluhlásky a používať ypsilon

	vybraných slov - z každej kategórie sa odporúča vybrať len tie, s ktorými sa žiak najčastejšie stretáva. Určovanie rodu a čísla podstatných mien v rade slov uvedených v stĺpcoch (nie ich vyhľadávaním vo vete). <u>Slohová výchova</u> Nácvik správneho slovosledu vo vete - v poradí „kto (1.), čo robí (2.)“ (podmet, prísudok), rozvíjanie vety slovami označujúcimi vlastnosť - využitie pri písaní odkazov, informácií. Používanie spisovných slov v ústnom a písomnom prejave, učiť sa rozlíšiť situáciu, v ktorých sa nehodí použiť nespisovné, „domáce“ slovo. Orientovanie sa v telefónnom zozname vypísanom z mobilu rodiča alebo priamo z mobilu využiteľného na tento účel.	- má osvojený pravopis niektorých vybraných slov - určuje rod a číslo podstatných mien v rade slov - správne používa slovosled vo vete (podmet, prísudok) a rozvíja vety - používa spisovné slová v ústnom aj písomnom prejave, rozlišuje nespisovné slová - orientuje sa v telefónnom zozname, v číslach vypísaných z mobilného telefónu

Ciele 7.ročníka:

1.úroveň

- Utvrdiť čítanie a písanie písmen naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- naučiť sa čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- vedieť napísať jednoduchú informáciu, odkaz,
- vedieť memorovať rytmizovaný text – rýmované verše, báseň,
- vedieť prejaviť náladu a pocity na základe vypočutého literárneho textu.

2.úroveň

- Utvrdiť čítanie a písanie písmen naučených v predchádzajúcich ročníkoch,
- naučiť sa čítať a písať ďalšie písmená abecedy,
- zautomatizovať čítanie často využívaných slov znázornených na symboloch vytvorených pre žiaka k jednotlivým činnostiam, ktoré vykonáva podľa harmonogramu (programu dňa) v škole, doma, vonku,
- vedieť samostatne napísať slovo ako jednoduchú informáciu, odkaz,
- vedieť memorovať rytmizovaný text
- rýmované verše, báseň,
- vedieť reprodukovať krátky text podľa otázok, s vizuálnou oporou (ilustrácie, fotografie, krátky film – animovaný alebo hraný).

3.úroveň

- Zautomatizovať slovenskú abecedu spamäti,
- vedieť vyhľadať slová zoradené podľa abecedného poriadku v krátkom zozname,
- utvrdiť písanie ypsilonu vo vnútri slova po obojakých spoluhláskach,
- vedieť použiť minulý, prítomný a budúci čas slovies vo vlastnom rečovom a písomnom prejave,
- na základe zadania témy otázkou (čo robila včera mama, čo budeš robiť zajtra večer, aké je dnes počasie...
- poznať nový slovný druh – prídavné mená podľa otázky na vlastnosť,
- vedieť správne použiť osobné zámená,

- poznať rozdiel medzi básňou (rýmovaný literárny útvar) a prózou,
- vedieť reprodukovať priamu reč.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine ,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení.

Osobnostné kompetencie:
- uvedomuje si svoju identitu (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia),
- vyjadruje svoje potreby a pocity.

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje a udržiava očný kontakt, správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Hlavný dôraz sa kladie na rozvíjanie a upevňovanie vedomostí a zručností, ktoré nemá žiak dostatočne rozvinuté z predchádzajúcich ročníkov a až v ďalšom rade na získavanie a upevňovanie nových; nie je však nevyhnutné zotrvávať na predmetnom učive, ak žiak nedosahuje v primeranom čase očakávaný pokrok.
Pri vyučovaní sa odporúča využívať záľubu žiakov v triedení – tvorenie stĺpcov alebo radov z navzájom porovnávaných slov, napr. vytriedením slov, ktoré obsahujú práve osvojované si písmeno od slov, ktoré toto, resp. iné, vyučujúcim určené písmeno, neobsahujú; vytriedením slov v určitej gramatickej kategórii, napr. v budúcom čase od slov v prítomnom čase a i.
Stĺpce alebo rady možno vytvárať zo slov ich odpisovaním alebo priraďovaním jednotlivých kartičiek s príslušnými slovami na podložku.
Doteraz používané metódy pri upevňovaní vedomostí a zručností je vhodné rozširovať o ďalšie, napr. o písanie diktátu, odpisovanie vyznačených slov z textu do osobného frekvenčného slovníka, zapisovanie informácií o tom, čo žiak urobil, keď prišiel do školy, alebo akú činnosť vykonával od začiatku dňa, t. j. predtým, než začala hodina slovenského jazyka, čo „často alebo niekedy doma robí mama/otec/súrodenec", „čo robila mama/otec/sestra/brat... včera", atď. Táto činnosť sa zaraďuje do IVP žiaka v závislosti od jeho dostatočného potenciálu.
Nácvik memorovania krátkych veršovaných literárnych útvarov nie je samoúčelný, cvičí sa ním pamäť žiaka, sústredenie sa na rečový prejav podľa pokynov, pričom rytmizácia textu pôsobí harmonizujúco na psychiku i fyzický stav žiaka, podobne ako využívanie rytmiky v muzikoterapii.
Dôležité je zamerať sa na aktívne využitie žiakom nadobudnutých zručností v praktickom živote – písanie a čítanie jednoduchých informácií a odkazov. Písanie odkazov pre ďalšiu osobu je súčasťou slohovej výchovy; dbáme, aby sa pri nich využívali slová z osobného frekvenčného slovníka, ktorý žiakovi postupne dopĺňame aj pri tejto činnosti. Žiak si na slohu môže viesť denník, t. j. zaznamenávať do zošita vyčleneného na tento účel jeho život v škole alebo mimo školy, zväčša ako informáciu – odpoveď na otázku vyučujúceho: „kto je dnes v škole", „čo si jedol/budeš jesť na desiatu/obed" „čo si videl na vychádzke", „čo máš dnes oblečené"...
Pre žiakov, ktorí majú záľubu v písaní, písanie odkazov možno obohacovať zadaniami na písanie informácií na rôzne témy, napr.: „čo urobím, keď prídem zo školy domov", „ako sa

mám správať na ulici, v obchode", „čo vidím z okna triedy/kuchyne/svojej izby...", „čo rád jem" a pod., pričom adresátom jeho informácií by mala byť osoba, ku ktorej má žiak vytvorený pozitívny vzťah a odkazy si skutočne prečíta.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),učebnice a pracovné listy (pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 8. ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 5 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Čítanie a literárna výchova Opakovanie a utvrdzovanie čítania doteraz osvojených písmen v slabikách a slovách. Nácvik čítania ďalších písmen abecedy: Ň, Ľ, G, F, CH. Postupný prechod z hlasného čítania na tiché čítanie, s overovaním chápania textu pomocou otázok. Nehovoriaci žiaci: ukázať na obrázok, ktorý znázorňuje slovo vyslovené pedagógom, prípadne vybrať kartičku s príslušným slovom. Gramatika Rozvíjanie vyjadrovania žiaka o akostné prídavné mená (vlastnosti podstatných mien): ku konkrétnemu predmetu priraďovať slová s jeho základnými vlastnosťami, napríklad veľký, malý, pekný, dobrý, drsný, tvrdý, hladký, mäkký, určenie farby a pod. – ústnou formou, resp. aj písomne. Slohová výchova Rozvíjanie verbálnych prejavov vyjadriť vlastné potreby a želania s využitím vyslovených,	- pozná naučené písmená, vie ich spájať do slabík a slov - pozná a číta nové písmená - vie v tichosti čítať text - ukáže na otázky z čítaného textu - vie vyjadrovať vlastnosti konkrétnych predmetov - vie vyjadriť vlastnú potrebu alebo želanie, konkrétnu voľbu

	prípadne napísaných slov a slovných spojení: „chcem/nechcem...", „mám rád/nemám rád...", „potrebujem/nepotrebujem...." (hra, jedlo, činnosť v škole, činnosť vo voľnom čase, doma).	
2. úroveň	Čítanie a literárna výchova Čítanie slov. Čítanie krátkych textov a ucelených úryvkov z detského časopisu. Počúvanie čítaného, resp. reprodukovaného umeleckého textu zvoleného s ohľadom na záujmy žiaka a stručná reprodukcia vypočutého. Overovanie porozumenia vypočutého textu pomocou otázok. Gramatika Prepis častí textov, ktoré žiaci alebo učiteľ čítal na čítaní, literárnej výchove. Vyhľadávanie vlastných mien osôb v texte. Vyhľadávanie vlastných mien zvierat a vecí personifikovaných v rozprávkach, príbehoch, vetách, po ich prečítaní vyučujúcim alebo žiakom. Slohová výchova Vytváranie písomnej/ústnej odpovede na nápovedné otázky, resp. na všeobecnú otázku "o čom sme čítali". Rozvíjanie, resp. upevňovanie nácviku zápisu o realite, s ktorou sa žiak stretáva. Na samostatne položené otázky „Kto?", „Čo robí?" tvoriť ústne/písomné odpovede s podmetom aj prísudkom	- číta slová a krátky text - počúva čítaný prípadne reprodukovaný text - vie stručne zreprodukovať vypočutý text - vie odpovedať na jednoduché otázky z čítaného textu - pozná vlastné mená osôb, zvierat a vecí, vie ich vyhľadať v texte - odpovedá na otázku „ O čom sme čítali?" - tvorí odpoveď na otázku Kto čo robí? s podmetom aj prísudkom.
3. úroveň	Čítanie a literárna výchova Automatizovanie plynulého čítania s využitím správnej intonácie. Rozvíjanie záujmu o časopisy a dennú tlač vyhľadávaním zaujímavých textov. Rozlišovanie skutočného od neskutočného v umeleckých textoch. Rozlišovanie základných žánrov literárnych textov – článok, báseň. Gramatika Upevniť pravopis podstatných mien - písanie „y" vo vnútri slova po tvrdých spoluhláskach v doteraz nacvičovaných slovách, upevniť pravopis podstatných mien - písanie „y" vo vybraných slovách určených učiteľom, osvojiť si správny pravopis v koncovke – li v slovesách v minulom čase. Rozlišovanie slovných druhov – podstatné mená, slovesá.	- vie intonačne správne čítať - buduje si pozitívny vzťah k čítaniu - vie rozlíšiť skutočnosť od neskutočného textu - vie rozlišovať medzi básňou a článkom - utvrdzuje si pravopis - ovláda písanie y po tvrdých spoluhláskach a vo vybraných slovách - ovláda správny pravopis v koncovke li v slovesách minulého času

	Upevňovanie pravopisu podstatných mien podľa individuálnych potrieb žiaka. Nácvik správneho písania slovies v pluráli minulého času („-li“). Nácvik písania čísloviek slovom a ich využívanie v texte, kde netreba počítať matematické príklady („Tri prasiatka“, „Týždeň má sedem dní“ a pod.). Určovanie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety. <u>Slohová výchova</u> Zostavovanie textu pomocou osnovy na určenú tému. Zostavovanie osnovy - napísanie kľúčových slov z vypočutého alebo prečítaného textu. Písomný opis predmetov. Písomný opis obsahu ilustrácie alebo fotografie s určitou situáciou, príhodou.	- pozná slovné druhy - vie písať číslovky slovom - určuje oznamovaciu, opytovaciu a rozkazovaciu vetu - vie zostaviť text pomocou osnovy - vie vybrať z textu kľúčové sková - vie písomne opísať predmet obrázok, príhodu alebo situáciu

Ciele 8. ročník:

1. úroveň:

- Zlepšiť techniku čítania jednotlivých jednoduchých slov,
- vedieť stručne reprodukovať vypočutý text podľa otázok,
- vedieť opísať vykonávanú činnosť v správnom poradí jej jednotlivých krokov,
- vedieť ústne opísať objekt podľa jeho viditeľných znakov a vlastností,
- vedieť formulovať želanie.

2. úroveň:

- Upevniť správnu techniku čítania a tiché čítanie,
- vedieť v predlohe vyhľadať odpoveď na napísanú jednoslovnú otázku,
- vedieť si vypočuť čítaný alebo reprodukovaný umelecký text z detského časopisu, knihy, alebo elektronických nosičov s cieľom jeho stručnej reprodukcie,
- vedieť zaznamenať spomienku, potrebu alebo želanie.

3. úroveň:

- Upevniť pravopis podstatných mien,
- osvojiť si správny pravopis v slovesách v minulom čase.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia zvláda čítanie slov a jednoduchého textu,
- ovláda tiché čítanie.
- vie stručne reprodukovať čítaný text,
- opísať predmet, situáciu, alebo obrázok,
- odpovedať na jednoduché otázky k čítanému textu,
- ovláda pravopis y v vnútri slova po tvrdých spoluhláskach, vybraných slovách,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka vie formulovať vlastné pocity a želania (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia).

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- vie spolu participovať v rozhovore,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Vyučovacie hodiny slovenského jazyka na 1. úrovni v 8. ročníku sú zamerané najmä na rozvíjanie vnímania obsahu a významu čítaného textu s cieľom jeho praktického využitia, u žiakov, ktorí čítajú, aj v súvislosti so zlepšovaním techniky čítania.
Gramatickou zložkou vyučovacieho predmetu, okrem rozširovania osobných frekvenčných slovníkov jednotlivých žiakov, je potrebné prispievať k osvojovaniu si zápisu jednoduchých viet, ktoré majú slúžiť ako informácie. Postupuje sa od jednoduchých viet odpisovaných, neskôr diktovaných až k autodiktátu, s pomocou obrázkovej predlohy.
Prostredníctvom zložiek čítanie a literárna výchova sa obohacuje poznanie a citový život žiakov. Texty na čítanie a najmä na literárnu výchovu je potrebné citlivo vyberať na základe dobrého poznania žiakových záujmov, resp. prejavov.
Automatizovanie plynulého čítania prebieha s využitím správnej intonácie, a pokiaľ možno ovplyvňujeme moduláciu hlasu, najmä pri čítaní priamej reči.
Slohová výchova napomáha ústnemu i písomnému vyjadrovaniu sa o realite, ktorá žiaka bezprostredne obklopuje a vedie ho k vyjadrovaniu sa o vlastnom prežívaní určitých podnetov vonkajšieho prostredia. Vedieme žiaka k obľúbeniu si nejakého detského časopisu a vytvárame návyky na prácu s textom a obrázkami v časopise (minimálne čítanie nadpisov článkov a komentárov k fotografiám, obrázkom).
Pri výbere časopisu sa zohľadňuje záujem žiaka, nie veková kategória, pre ktorú je časopis vytvorený.
Osobný frekvenčný slovník žiaka, najmä na tretej úrovni vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra, je vhodné naďalej rozširovať aj pomocou vypísania pre žiaka nových slov vzťahujúcich sa k ilustráciám, fotografiám a textom, ktoré ho zaujali v časopise

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),učebnice a pracovné listy (pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, didaktické pomôcky.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 5 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Čítanie a literárna výchova Doplnenie čítania písmen ŕ, Í, ä, ô. Nácvik čítania foném dz, dž v známych slovách, s ktorými sa môže bežne stretnúť, napr. džús, džem, medzi a iné. Oboznámenie žiaka s málo frekventovanými písmenami w, x, y. Nácvik vyhľadania a čítania textov, s ktorými prichádza žiak do kontaktu v bežnom živote, napríklad názov obľúbenej relácie v televíznom programe pre príslušný deň. Využívanie časopisov podľa záujmu žiaka na zdokonaľovanie techniky čítania a chápania textu. Nácvik rýmovaných textov spamäti – situačné texty vinšov zameraných na rôzne osobné udalosti a v škole zaužívaných osláv sviatkov. Gramatika Nácvik písania písmen, ktoré sa učia čítať: ŕ, Í, ä, ô a w, x, y. Slohová výchova Určovanie správnych odpovedí na ústne položené otázky z pripravenej ponuky obrázkov, fotografií, prípadne slov, typu „Kto je ...veľký/malý?“ (mama/dieťa); Kto je smutný? „Čo je horúce?“ (čaj/zmrzlina); „Čo svieti v noci? (lampa/slnko); „Čo je nebezpečné?“ (dieťa na ceste/na chodníku) a pod. Po prečítaní literárneho textu rozvíjať ústnu i písomnú komunikáciu na určenú tému prostredníctvom napísaných otázok a krátkych alebo viacslovných odpovedí.	- poznáva nové menej frekventované písmená - vie nájsť v texte slovo s ktorým prichádza dennodenne do kontaktu - vie rýchlejšie a technicky presnejšie čítať text - je schopný naučiť sa rýmovaný text naspamäť/ len hovoriaci žiaci/ - vie ho reprodukovať nahlas pred obecenstvom - vie písať písmená s malou frekvenciou výskytu - je schopný odpovedať na otázky podľa obrázku fotografie, alebo situácie a navodenia na správnu odpoveď - vie rozprávať na určitú tému, o ktorej si vopred prečítal
2. úroveň	Čítanie a literárna výchova Vytváranie návyku na zaoberanie sa textami a ilustráciami v časopise podľa záujmu žiaka. Pokračovanie v nácviku tichého čítania s porozumením. Overovanie porozumenia tichého čítania prostredníctvom spoločnej kontroly činnosti žiaka, ktorú vykonal podľa inštruktáže v texte. Gramatika Vyhľadávanie a zvýrazňovanie určeného písmena, slova, začiatku viet, interpunkčných	- má záujem o písaný text - čítanie mu robí radosť - vie čítať a rozumieť čítanému textu - vie odpovedať na otázky z čítaného textu - je schopný podľa inštruktáži učiteľa nájsť v texte pomenovaný výraz , slovo a označiť

	znamienok na konci viet a pod. Slohová výchova Nácvik v zorientovaní sa napr. v televíznom programe - vyhľadanie vhodného programu s jeho časovým zaradením v priebehu dňa. Vyznačenie vytipovaného televízneho programu. Nácvik zápisu procesov myslenia žiaka – jeho želaní, návrhov na program dňa alebo informácie, ktorú pokladá za dôležitú pre jej sprostredkovanie iným osobám. Zápis činností, na ktoré nemá žiak alebo niekto z jeho blízkych v priebehu dňa zabudnúť. Upevňovanie pamäťových spojov nácvikom a častým prednesom naspamäť nacvičených textov, riekaniek, vinšov – rozširovanie repertoáru z predchádzajúcich ročníkoch.	ho - vie sa orientovať v televíznom programe - je schopný nájsť v ňom veselý program a program vhodný pre žiaka v vhodnom čase dňa - vie sa naučiť určitý text naspamäť
3. úroveň	Čítanie a literárna výchova Upevňovanie čitateľskej zručnosti na primeraných umeleckých a náučných textoch. Vytváranie návyku na čítanie časopisov, dennej tlače, literatúry. Gramatika Nácvik praktického využitia systému zoradenia písmen v abecede. Upevňovanie pravopisu v prebraných gramatických kategóriách. Nácvik pravopisu v koncovkách akostných prídavných mien v jednotnom a množnom čísle. Nácvik zápisu rozkazovacieho spôsobu slovies. Nácvik zdvorilostného písania osobných zámen v korešpondencii s veľkým začiatočným písmenom. Slohová výchova Ústne alebo písomné vyjadrovanie vlastných zážitkov z vychádzky alebo inej spoločne aktuálne prežitej udalosti. Vyjadrovanie citových zážitkov po filmovom alebo divadelnom predstavení alebo jeho zázname na DVD. Praktické využitie písania v slovných formuláciách v korešpondenčnom spoločenskom styku – nácvik písania pohľadníc, pozdravov. Nacvičovanie stručného vyjadrenia myšlienky pri telefonovaní. Nacvičovanie formulácie krátkeho písomného odkazu, správy (SMS). Upevňovanie využívania poradia písmen v abecede – jej memorovanie s praktickým uplatnením.	- vie čítať rôzne texty - má radosť z čítania - má nacvičené poradie abecedy - pozná pravidlá pravopisu a vie ich využívať - pozná pravidlo pravopisu v jednotnom a množnom čísle - vie zapísať rozkazovací spôsob - pozná pravidlá slušného písania a oslovovania v korešpondencii - vie opísať zážitky z prechádzky, kultúrneho podujatia, alebo inej udalosti - vie vyjadriť pocity z umeleckého zážitku / divadlo, film.../ - vie správne a zdvorilo písať korešpondenciu - pozná pravidlá stručnosti pri telefonovaní - je schopný napísať krátku textovú správu a odoslať ju - pozná poradie abecedy a jej praktické využitie

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Upevniť ovládanie prebratých písmen slovenskej abecedy a rozšíriť ich počet,
- zdokonaliť techniku čítania s využitím všetkých frekventovaných písmen slovenskej abecedy,
- rozšíriť slovnú zásobu frekvenčného slovníka žiaka,
- rozlišovať skutočné od neskutočného v literárnom texte,
- naďalej upevňovať mechanickú pamäť.

2. úroveň

- Upevniť techniku čítania čítaním textu z časopisu,
- vedieť určiť v texte začiatok vety, koniec vety, vlastné mená, jednotné a množné číslo podstatných mien,
- vedieť sa orientovať v textoch významných pre reálny život.

3. úroveň

- Upevniť čítanie s porozumením,
- vytvoriť návyk na čítanie literatúry, časopisov, dennej tlače,
- upevniť pravopis v prídavných menách akostných,
- vedieť využiť písomnú korešpondenciu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia zvláda čítanie slov a jednoduchého textu,
- ovláda tiché čítanie,
- vie stručne reprodukovať čítaný text, opísať predmet, situáciu, alebo obrázok,
- vie odpovedať na jednoduché otázky k čítanému textu,
- ovláda pravopis y v vnútri slova po tvrdých spoluhláskach, vybraných slovách,
- poznáva účel predmetov a manipuluje s nimi,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka vie formulovať vlastné pocity a želania (v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia).

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt, vie spolu participovať v rozhovore, správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci si v deviatom ročníku na hodinách slovenského jazyka rôznymi formami upevňujú najmä tie zručnosti na príslušných úrovniach, ktoré sú využiteľné v praktickom živote podľa potenciálu konkrétneho žiaka.

Žiaci sú vedení k čítaniu dlhších textov (príbehov, komiksov) a odkazov, informácií a otázok napísaných spolužiakmi alebo inými osobami.

Dôležité je sústrediť pozornosť na praktické využitie schopnosti čítania – riadenie sa rôznymi nápismi, vyhľadávanie obľúbených relácií v televíznom programe, čítanie postupu pri činnosti, ktorú môže žiak zvládnuť bez priamej slovnej pomoci či inštruktáže a pod.

Učebné zdroje:

Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), učebnice a pracovné listy (pre špeciálnu základnú školu pre žiakov s mentálnym postihnutím, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, didaktické pomôcky,www.alenka-os.cz.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
A
SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	8	7	8	8	7	4	4	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	8	7	8	8	8	5	5	3	3	3

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Z oblastí, ktoré sú pri autizme alebo ďalších pervazívnych vývinových poruchách poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Nakoľko skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno od poškodenia sociálnych schopností komunikáciu oddeliť. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“).
V závislosti od miery postihnutia, resp. aktuálne používanej formy komunikácie, je cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií. Vo vyšších ročníkoch, resp. v prípade menšej miery autizmu, aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí (a najmä následná schopnosť prispôsobenia vlastného správania vnímaným informáciám verbálneho aj neverbálneho charakteru).

Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjanie jestvujúcej schopnosti komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie, nový kontext. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Všetky naučené schopnosti je potrebné za úzkej spolupráce s rodinou generalizovať na prirodzené, domáce prostredie, inak vzdelávanie stráca zmysel.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti (nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď.) a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňuje schopnosť postarať sa o seba, o domácnosť, atď. Súčasťou vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností je preto aj rozvíjanie sociálneho správania, sebaobsluhy a tzv. domáce zručnosti.

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikácie a sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä slovenský jazyk a pracovné vyučovanie.

Aby sa dieťa s AU alebo PVP s MP stalo členom skupiny, resp. malo vzťah s iným dieťaťom alebo členom rodiny, musí mať schopnosti nevyhnutné k nadväzovaniu interakcií. Členovia skupiny iniciujú a reagujú jeden na druhého a podieľajú sa na ovplyvňovaní štruktúry interakcie. Inými slovami deti sa samy rozhodujú, kedy a ako prebieha interakcia, nereagujú len na inštrukcie vonkajšieho vodcu. Deti sú aktívne, pretože aktivita sama je pre ne odmenou (aspoň čiastočne).

U malých detí, ktoré nemajú pervazívnu vývinovú poruchu, sa sociálne kontakty prejavujú rôznymi formami sociálnych hier. Avšak základy sociálnej hry sú väčšinou naučené v izolácii od iných detí. Dieťa sa naučí hádzať loptu, stavať vežu, bicyklovať atď. samo, resp. bez asistencie iných detí. To znamená, že dieťa naučené zručnosti nezačne automaticky využívať aj v aktivitách s inými deťmi. V ranom sociálnom vývine dieťa potrebuje zažiť rôznorodé sociálne interakcie, až potom ich začne samo vyhľadávať.

Sociálny vývin dieťaťa s AU alebo PVP s MP je od tejto prirodzenej cesty výrazne odlišný.

Problémy, vyplývajúce z autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch, neumožňujú deťom, aby sociálne zručnosti nadobúdali spontánne, intuitívne, vyplývajúc zo 56 sociálneho pochopenia. Z hľadiska používaných metód majú preto dominantnú úlohu kognitívne postupy a postupy terapie správania. Z rovnakého dôvodu deti naučené schopnosti neaplikujú spontánne v domácom prostredí. Je nevyhnutné nepretržite rodinu informovať o dosiahnutých pokrokoch detí a metódach ako ich preniesť domov - v oblasti komunikácie, sociálneho správania, sebaobsluhy i domácich zručností. Niektoré z uvedených cieľov je možné realizovať len v domácom prostredí.

Všeobecným cieľom vyučovacieho predmetu, ktorý sa prelína každým ročníkom a úrovňou vzdelávania je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:
- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

Vhodným východiskom je tzv. Laheyovej model vývinu reči, ktorý sa orientuje na jazykové schopnosti detí, komunikačné správanie, ako aj nerečové komunikačné správanie. Vychádza zo zákonitostí normálneho vývinu, pričom rešpektuje kognitívne a sociálne aspekty vývinu konkrétneho dieťaťa.

Pri voľbe cieľov na najbližšie obdobie vychádzame z dosiahnutej úrovne troch základných dimenzií jazyka: **obsahu, formy a pragmatiky.**

Obsah – o čom sa hovorí, alebo čo v reči rozumieme. Predstavuje sémantiku reprezentovanú vo vyjadrovaní. Vyvíja sa spontánne počas celého života. Existujú tri hlavné kategórie obsahu: predmety, vzťahy medzi predmetmi a vzťahy medzi dejmi.

Forma – spôsob prenosu informácií. Prenos informácií sa môže uskutočňovať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu podpornej (augmentatívnej) a/alebo náhradnej (alternatívnej) komunikácie. Augmentatívne systémy

komunikácie majú podporovať už existujúce, ale pre bežné dorozumievanie nedostatočné komunikačné schopnosti. Alternatívne komunikačné systémy sa používajú ako náhrada hovorenej reči.

Pragmatika – prečo dochádza ku komunikácii a ako sa uskutočňuje.

Rozlišujeme tri základné aspekty pragmatiky:
– prečo dochádza ku komunikácii, t. j. interakcia, regulácia a kontrola medzi partnermi komunikácie, dosiahnutie osobných cieľov, vzbudenie pozornosti,
– ako sa vyberajú formy vyjadrovania, aby slúžili potrebnej funkcii v danom kontexte. Časť správy je vždy nad jazyková - predmety, deje, vzťahy, atď.,
– ako upútať pozornosť, ako reagovať na prehovorenie inej osoby, ako ukončiť rozhovor, vedieť sa správať v roli počúvajúceho aj hovoriaceho, resp. toho, kto sa nejakou formou vyjadruje.

Sekundárnym cieľom tohto vyučovacieho predmetu je zmierňovanie prejavov problémového správania.

PROCES
Ciele možno dosiahnuť používaním správnych **foriem** komunikácie (verbálnej a/alebo alternatívnej a/alebo augmentatívnej).

Pri výbere správnych spôsobov komunikácie treba zohľadniť: aký je stupeň motivácie žiaka komunikovať, aký je repertoár neverbálneho komunikačného správania žiaka, či prejavuje žiak záujem o symboly, aká je kognitívna úroveň žiaka, aký komunikačný systém sa najlepšie hodí k spôsobu učenia žiaka, aké má žiak schopnosti na používanie zvoleného systému, aký je najjednoduchší spôsob komunikácie pre žiaka, ktorý spôsob komunikácie sa zdá byť najfunkčnejší pre žiaka, aká je pravdepodobnosť, že dieťa bude zvolený systém používať za rozličných okolností, aké má dieťa problémové správanie, ktoré je potrebné brať do úvahy pri výbere komunikačného systému.

Ciele možno dosiahnuť používaním vhodných foriem a stupňov pomoci: prompt (súčinnosť pedagóga prostredníctvom pomoci poskytnutej fyzicky, vizuálne alebo iným, nešpecifickým spôsobom), tvarovanie (jestvujúceho správania do inej, želanej formy), reťazenie (vybudovanie nového správania kombináciou jednoduchých prvkov správania).

Prvá úroveň obsahu vzdelávania je zameraná na neverbálnych žiakov.

Pri vyššej ako prvej úrovni obsahu vzdelávania je potrebné prejsť najprv so žiakom ciele, resp. obsah všetkých nižších úrovní daného ročníka. Vzhľadom na fakt, že narušenie sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti je pre pervazívne vývinové poruchy symptomatické, ako aj fakt, že autistický vývin je charakterizovaný svojou nerovnomernosťou, je takmer nepravdepodobné, aby žiak mohol postupovať rovnomerne v jednotlivých vyučovacích predmetoch v rovnakom ročníku a na rovnakej úrovni, resp. že každý nový školský rok sa automaticky prechádza do cieľov vyučovacieho predmetu ďalšieho ročníka. Ciele je potrebné voliť na základe dosiahnutej vývinovej úrovne, t. j. vybrať si najbližší dosiahnuteľný ročník a primeranú úroveň daného ročníka. Môže to znamenať, že žiak je viacero školských rokov vzdelávaný podľa obsahu rovnakého ročníka, príp. nepostupuje ani vzhľadom na ročník, ani úroveň – súvislosť s možnosťami dosiahnuť viac, s

kapacitami konkrétneho žiaka, podmienené mierou pervazívnej vývinovej poruchy, mentálnou úrovňou, príp. pridruženými poruchami a pod.
Podobne je zrejmé, že vyučovanie sa člení na také dlhé časové úseky, ktoré zodpovedajú možnostiam žiaka, ako aj metodike práce so žiakmi s AU alebo PVP s MP z ktorej vychádza, t. j. predovšetkým štrukturalizácia, vizualizácia a individuálny prístup.

Cieľom nie je za jeden školský rok zvládnuť ciele jedného ročníka, ale zvoliť ciele takého ročníka a takej úrovne, ktoré žiak môže dosiahnuť (na ktoré má vývinové predpoklady) v jeho vlastnom, individuálnom tempe, sprostredkované špecifickými formami, metódami a prostriedkami, ktoré sú jedinečné pre každého žiaka s AU alebo PVP s MP.

Ciele jednotlivých ročníkov, resp. úrovní je potrebné vždy adaptovať vzhľadom na zvolené formy komunikácie (pozri proces vyššie). Žiak, ktorý je verbálne zdatný, automaticky nevyužíva svoje slovné vyjadrovanie na sociálnu komunikáciu, či vyjadrovanie potrieb. Rovnako nie je pre autistický vývin prirodzené, že slovne sa vyjadrujúce dieťa má osvojené a pragmaticky využíva preverbálne formy komunikácie. Pre optimálnu voľbu správnych cieľov prejdeme cieľmi od najnižšieho ročníka a najnižšej úrovne, čím vlastne diagnostikujeme stupeň dosiahnutej vývinovej úrovne. Ak sú niektoré ciele žiakom len naznačované, ale nie zvládnuté v rôznych kontextoch a spontánne využívané (pragmatika), určia sa ako ciele a úroveň, z ktorej sa v danom školskom roku vychádza (aj keď sa začne učiť polovica cieľov jedného ročníka a v rámci školského roka sa prechádza do ďalšieho ročníka, či ďalšej úrovne).
Ciele prispôsobujeme aktuálnej forme komunikácie žiaka (verbálnej – neverbálnej predmetnej – neverbálnej obrázkovo-slovnej, atď.).

Poznámka k alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácii (AAK)

Väčšina detí, ktoré sú neúspešné v dosiahnutí verbálnej komunikácie, môžu získať komunikačnú schopnosť používaním AAK. Neexistuje najefektívnejšia forma pre deti s AU alebo PVP s MP. Výber vhodnej AAK je zložitý, môže, aj nemusí viesť k verbálnemu vyjadrovaniu. Najdôležitejšia je správna voľba AAK vzhľadom na konkrétne dieťa. Úspešná komunikácia vyžaduje, aby dieťa bolo schopné používať určité komunikačné prostriedky. Vždy je potrebné zvážiť silné a slabé stránky dieťaťa a vyberať s ohľadom na výhody a nevýhody AAK.

Najpoužívanejšie formy komunikácie pre dieťa s AU alebo PVP s MP sú: reč, ukazovanie alebo výmena obrázkovo-slovných symbolov, príp. písanie alebo ukazovanie na písané komunikačné symboly.

Najpoužívanejšia forma komunikácie je reč, predovšetkým pre jej zrozumiteľnosť, ako aj schopnosť posilňovať verbálny prejav detí bez špecifického tréningu. Reč je vždy poruke, možno ju rýchlo a úspešne využiť. Napriek uvedenému, je pre dieťa s AU alebo PVP s MP reč mimoriadne náročná forma komunikácie. Čím neskôr začne dieťa s AU alebo PVP s MP „hovoriť“, tým je pravdepodobnejšie, že sa verbálna komunikácia vôbec nevyvinie, najmä u detí s veľmi malými schopnosťami vokálnej imitácie.

Rôzne komunikačné symboly na rôznej abstraktnej úrovni, od predmetov a fotografií k obrázkovo-slovným, až písaným symbolom, sú najpožívanejšou formou AAK u nehovoriacich detí. Ich výhodou je, že komunikačný partner dieťaťa nemusí byť školený, aby ich vedel používať.

Prvé komunikačné symboly vychádzajú z porovnávania s identickými reálnymi predmetmi prostredia, ktorých používanie je veľmi rýchlo osvojiteľné. Používaním týchto symbolov je zaručená presnosť vyjadrovania vďaka ich nemennosti a jednoznačnosti. Ich používanie je možné technicky prispôsobiť aj deťom s prípadnými pridruženými poruchami (motoriky) – počítač, rôzne osobné elektronické „komunikátory“ a pod. Ich nevýhodou je ich samotný charakter (na rozdiel od reči, musíme mať komunikačné symboly v danom priestore, inak dieťa nie je schopné komunikovať, resp. ak sa nevyskytuje komunikačný symbol, vyskytuje sa problémové správanie). Neexistuje prirodzená societa, ktorá ich používa. Pri ich používaní musia byť komunikujúce osoby blízko seba. S narastajúcou zložitosťou slov (abstrakciou), sa aj symboly stávajú abstraktnejšími, resp. abstraktnejšie vyjadrenia je ťažko symbolizovať. Zložitejšie slová často vôbec nemožno vyjadriť. Napriek uvedeným nevýhodám je pre mnoho detí s AU alebo PVP s MP používanie neverbálnych foriem AAK východisko, najmä ak majú slabú úroveň vokálnej, resp. verbálnej imitácie, ak sú závislí na verbálnych promptoch (aby verbálne komunikovali, potrebujú najprv verbálny prompt, t. j. aj napriek verbalite spontánne reč nevyužívajú na komunikáciu), majú problémy so začatím rozhovoru (časté aj u detí používajúcich slovné vyjadrovanie) alebo problémy komunikovať v stresujúcich situáciách. Ich rozvíjaním umožníme aj deťom, ktoré sa nedokážu slovne vyjadrovať, zúčastňovať sa komunikačných interakcií a dávame komunikácii zmysel (pragmatika).

U detí hovoriacich, ale závislých na verbálnych promptoch, používanie AAK zmierňuje až eliminuje túto „závislosť“ a podporuje spontaneitu komunikácie.

Niekoľko poznámok k posunkom
Najpoužívanejšia forma komunikácie u deti so sluchovým postihnutím.
V repertoári dieťaťa s AU alebo PVP s MP môže mať motorická imitácia dôležité miesto.
Učiteľ môže používať fyzický prompt, ktorý postupne zmierňuje.
Posunky sú nezávislé od vonkajšej pomoci a pomôcok, podobne ako reč.
Posunková reč vytvára topograficky založený jazyk, ktorý je podobný reči.
Posunky môžu podporiť vývin reči.
Užívatelia sa musia naučiť posunkovú reč.
Každý posunok musí byť presne motoricky zvládnutý, t.j. pedagóg musí byť školený nielen v posunkovej reči, ale aj v používaní promptov a ich diferenciačnom podmieňovaní. Dieťa s AU alebo PVP s MP najčastejšie zlyháva, lebo sa nedokáže naučiť použiteľné množstvo slov (posunkov), nepoužíva ich spontánne a negeneralizuje.
Podobne ako slová, aj posunky používa idiosynkraticky a tvorí posunkové neologizmy.

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v Prípravnom ročníku

Časový rozsah: 264 hodín ročne
ŠVP: 8 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
1. úroveň	Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekventovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb. Vyjadrovanie potreby: „ešte“, "prosím si" (pri	- má schopnosť vyjadriť výber voľby. - vie prezentovať svoju

	akejkoľvek činnosti, pri akejkoľvek potrebe) nadviazaním očného kontaktu, resp. vyvodzovaním očného kontaktu v situácii učenia a jeho generalizácia na prirodzené situácie. Učenie schopnosti ukazovania. Priraďovanie celkom identických trojrozmerných predmetov. Priraďovanie symbolov – zmenšenín reálnych predmetov, k predmetom ktoré reprezentujú a naopak. Vzbudenie alebo znovu vzbudenie pozornosti imitáciou, ktorá je pre žiaka posilnením. Účasť na krátkej interakcii (hre) s učiteľom 3 až 5 minút. Pasívna spolupráca pri vyzliekaní niektorých častí oblečenia a aspoň naznačenie obliekania (nastavenie ruky do rukáva, nasunutie nohy do topánky a pod.). Nechať si viesť ruky pri umývaní rúk, tváre a ich utieraní, pri čistení zubov, ako aj pri fúkaní/ utieraní nosa a používaní toaletného papiera. Nechať si viesť ruky pri jedení (používanie lyžice a vidličky vedením rúk), Nechať si viesť ruky pri umývaní a utieraní tela a vlasov pri sprchovaní a kúpaní.	potrebu akýmkoľvek spôsobom - vie vytvoriť a udržať očný kontakt. - je schopný učiť sa ukazovaním - vie správne priradiť predmety a symboly k predmetom, ktoré ich reprezentujú - zvládne zamerať pozornosť imitáciou - zvládne krátku interakciu s učiteľom - vie spolupracovať pri obliekaní a vyzliekaní. - dokáže spolupracovať pri umývaní rúk a tváre, utieraní nosa - dokáže spolupracovať pri stravovaní, jedení - zvládne spoluprácu pri umývaní celého tela
2.úroveň	Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekventovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb jednoduchou verbálnou formou (ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania dieťaťa). Provokácia komunikácie žiaka používaním jeho hračiek, predmetov záujmu. Zmapovaním obľúbených aktivít/ predmetov (motivačná báza) žiaka vytvoriť podmienky k tomu, aby bol žiak nútený verbálne vyjadriť žiadosť o ne. Provokácia komunikácie žiaka používaním sociálnych rituálov, ktoré žiak obľubuje. Vytváranie podmienok k spontánnemu vyjadrovaniu potreby uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb žiaka (t.j. snaha, aby dieťa spontánne vyjadrovalo potrebu ísť na WC, nie vtedy, keď to má na dennom režime). Dôsledné vyžadovanie používania neverbálnych modalít (očného kontaktu) so súčasnou verbalizáciou v rámci každej komunikačnej situácie.	- vie sa vyjadrovať verbálne a chápe komunikáciu - vie sa vyjadrovať verbálne a chápe komunikáciu - vie komunikovať používaním sociálnych rituálov - dokáže spontánne vyjadrovať stravovacie a hygienické potreby - dokáže používať neverbálne modality - vie priradiť neidentické obrázky - vie priradiť neidentické predmety k obrázkom a naopak

	Priraďovanie neidentických obrázkov. Priraďovanie neidentických predmetov k obrázkom a obrázkov k predmetom. Účasť na krátkej interakcii (hre) s učiteľom (3 až 5 minút). Aktívna pomoc dospelému pri obliekaní a vyzliekaní. Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov (postupne sa naučiť používať procesuálne schémy na dvojrozmernej úrovni – zodpovedajúcej úrovni porozumenia žiaka). Aktívna spolupráca pri stravovaní. Vytváranie základných zručností pri práci v domácnosti.	- dokáže zvládnuť krátku interakciu s učiteľom - dokáže aktívne spolupracovať pri obliekaní, vyzliekaní a vykonávaní hyg. návykov - dokáže aktívne spolupracovať pri stravovaní - zvládne základné zručnosti v domácnosti
3.úroveň	Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.	- dokáže aktívne spolupracovať s učiteľom - zvláda základy hygieny a a spolupracuje pri stravovaní, obliekaní - dokáže počúvať deti a učiteľa, reagovať na otázky - vie sa zapojiť do skupinovej činnosti - vie dokončiť vlastnú úlohu bez intervencie

Ciele prípravného ročníka:

1.úroveň

- U nekomunikujúcich žiakov vzbudzovať potrebu komunikovať,
- učiť silu komunikácie prostredníctvom neverbálnych modalít,
- vytvárať schopnosti nadväzovania očného kontaktu, dávať komunikácii očným kontaktom zmysel,
- vytvárať schopnosti ukazovania,
- dávať komunikácii očným kontaktom a ukazovaním zmysel,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu (symbol predmetu reprezentuje predmet),
- dávať do súvislostí totožné reálne predmety,
- zmierňovať rušivé správanie, spôsobené frustráciou z neschopnosti komunikovať,
- vyvolávať situácie krátkych interakcií s učiteľom,
- vytvárať predpoklady k spolupráci v samoobsluhe.

2.úroveň

- Zintenzívňovať túžbu žiaka komunikovať,
- vytvárať podmienky k tomu, aby sa komunikácia stala pre žiaka zábavnou,
- rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb (verbálne).
- využívať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- rozvíjať symbolické myslenie,

- rozvíjať schopnosti, často používané pri hraní hier,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať zručnosti samostatnosti.

3.úroveň

- Zapájať sa do skupinovej činnosti (5 - 6 detí), napr. počúvanie príbehu,
- počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, (nie video),
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých, pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo (zväčšovanie rozsahu pozornosti a jej súdržnosti),
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi, učí sa učiť, - používa informačno- komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať, zúčastňuje sa interakcie.

Stratégia vyučovania:

- kognitívne postupy
- postupy terapie správania
- správne formy komunikácie (verbálnej, alternatívnej, augmenatívnej)
- vhodné formy a stupne pomoci: promt, tvarovanie, reťazenie

PROCES

Po zmapovaní základných potrieb žiaka (postupne) obmedziť jeho spontánny prístup k niektorej z nich. Vyjadrovanie potreby očným kontaktom nacvičujeme v štruktúrovanej, málo podnetnej situácii (prispôsobenej schopnosti žiaka sústrediť sa). Žiak a učiteľ sedia oproti sebe, učiteľ ukáže žiakovi symbol očakávanej potreby kde prostredníctvom daného symbolu a jeho postavením medzi os pohľadu žiaka a učiteľa, dosiahneme nadviazanie očného kontaktu medzi žiakom a učiteľom.

Po úspešnom nadviazaní (i na zlomok sekundy), žiakovi okamžite nasýtime takto vyjadrenú potrebu. V situácii snahy žiaka vyjadriť potrebu v prirodzených situáciách, použiť predmetnú alebo inú adekvátnu úroveň komunikácie symbolmi, kde prostredníctvom daného symbolu a jeho postavením medzi os pohľadu žiaka a učiteľa opäť dosiahneme nadviazanie očného kontaktu medzi žiakom a učiteľom. Po úspešnom nadviazaní kontaktu dieťaťu nasýtime takto vyjadrenú potrebu. V prípade akýchkoľvek potrieb dieťaťa, v situácii, keď z jeho strany je prítomné očakávanie, že potreba bude uspokojovaná opakovane („ešte“), provokovať k očnému kontaktu, ktorého opätovným nadviazaním bude potreba uspokojená, takže očný kontakt nadobudne pre dieťa komunikačný význam.

V štruktúrovaných i neštruktúrovaných situáciách podobne nacvičovať i používanie ukazovania na daný symbol vyjadrujúci aktuálnu potrebu žiaka. Potrebu uspokojiť len v prípade simultánneho nadviazania očného kontaktu a ukazovania na daný symbol žiakom. Komunikáciu preverbálnymi formami rozširovať na vyjadrovanie ďalších potrieb žiaka a pokiaľ to žiak zvládne i na vyjadrovanie výberu z dvoch a postupne viac možností. Ak žiak

zvládne predchádzajúce, učíme ho podobným spôsobom vyjadrovať i preferencie, keď je voľba daná.

Používanie preverbálnych foriem komunikácie sa ďalej „nesie“ všetkými stupňami a ročníkmi predmetu, resp. komunikácie a sociálneho správania žiaka.

Proces pri úlohách zameraných na priraďovanie:
Žiak sedí za stolom, učiteľ sedí vedľa neho alebo oproti. Položíme na stôl dva predmety, dostatočne vzdialené jeden od druhého. Podáme žiakovi jeden predmet, ktorý je rovnaký ako jeden z predmetov na stole a povieme: "polož k rovnakému". Ak sa predmet šmýka po stole, použijeme podnos, alebo podložku pod každý z nich. Po každom pokuse žiaka, zmeníme poradie predmetov (umiestnenie). Postupne je možné zvyšovať množstvo predmetov, ktoré sú na stole, ale nepatria k úlohe.
Na facilitáciu rečového prejavu, ako aj používanie prirodzenejšieho jazyka používame neskôr namiesto: "rovnaký" iné výrazy s rovnakým významom ("taký istý, porovnaj, priraď, kam sa to hodí?" a pod.). Žiaci veľmi rýchlo pochopia stratégiu priraďovania, potom je možné celkom vypustiť verbálny prompt. Avšak, keď sa v iných situáciách učí žiak pomenúvať predmety, je dobré namiesto: "polož k rovnakému" povedať: "polož ku koláčiku". Aby sa zvýšila motivácia, na priraďovanie používame predmety, ktoré sú pre žiaka motivačné (jedlo, hračky).
Učiteľ sa posadí vedľa žiaka alebo oproti nemu. Položí na stôl jeden alebo dva predmety, dostatočne vzdialené jeden od druhého. Povie mu: „Ukáž XY.“ Mení polohu predmetu po každom pokuse. Žiaci budú možno aktívnejší, keď budú musieť podať predmet učiteľovi. („Daj mi“) Je možné len pomenovať predmet, ktorý chceme žiaka naučiť. Učiteľ ukáže na položku a opýta sa: „Čo je to?“. Podstatné je vybrať slová, ktoré označujú pre žiaka vysoko motivačné položky (predmety, jedlá, činnosti).

Prompty
Učiteľ používa fyzické vedenie, ukazovanie alebo prompt umiestnením predmetu. Postupne zmierňuje prompt, takže žiak bude schopný vykonať úlohu samostatne. Ako prompt používa aj výber správnych slov (resp. tých, ktoré žiak ovláda receptívne), alebo verbálny prompt. Zmierňuje prompt, postupne ho nahradí vyslovením len prvej hlásky slova, zapískaním a pod. Nie vždy je potrebné začať s expresívnym pomenúvaním až po zvládnutí receptívneho porozumenia.

Keď učiteľ naučí žiaka vytvárať vzťahy s dospelými, neznamená to, že bude automaticky schopný nadväzovať kontakty a udržiavať ich aj s rovesníkmi. Je to však prvý nevyhnutný krok, ktorý musí žiak s AU alebo PVP absolvovať. Sociálne hry by v rozvrhu mali byť často zaraďované medzi iné predmety, v rámci vyučovania. Jednoduchšie ako učiť sociálne zručnosti v prirodzených situáciách až potom, ako ich žiak nadobudne v situáciách učenia, je učiť ich priamo v prirodzených situáciách, t.j. umelo vytvárať modelové, prirodzené situácie.

Cieľom je vyprovokovať akúkoľvek sociálnu reakciu a postupne ju modelovať do sociálne prijateľnej formy. To vyžaduje vymyslieť účinnú motiváciu, ktorá bude želateľné správanie posilňovať. Najlepšie je, ak je ňou vnútorné sociálne uspokojenie, pretože to nevyžaduje špeciálnu prípravu prostredia. Inými slovami, dieťa sa musí naučiť mať radosť z interakcie s ostatnými. Keď sa to podarí, forma interakcie (obsah) sa mení, očný kontakt je priamejší a trvá dlhšie. Len zriedkavo sú šteklenie, úsmev, grimasy samotné pre dieťa odmenou. Vtedy je potrebné posilnenie vonkajším motivátorom (obľúbenou zvukovou hračkou, kúskom obľúbeného jedla). Ak sa používa vonkajšia odmena, mala by byť spojená so sociálnou, aby

bolo možné po čase postupne primárnu odmenu celkom nahradiť sociálnou.

V ceste dosiahnutia želaného správania je správne načasovanie a voľba cieľového správania podstatnou. Učiteľ musí čakať, kým sa objaví „priblíženie“ k želanému správaniu, t.j. musí vedieť aktivitu rozložiť na kroky, ktoré žiak postupne zvláda. V tomto type tréningu je nevyhnutné byť flexibilný. Tvarovanie existujúceho správania je proces, ktorý vyžaduje okamžitú schopnosť rozhodnúť sa kedy odmeňovať a kedy nie. Učiteľ si musí uvedomovať, že objavený stupeň želaného správania (aj krok k nemu), musí v ďalšej aktivite už od žiaka vyžadovať.

Aj keď učiteľ čaká, kedy sa spontánne objaví želané správanie, môže použiť rôzne nápovede prostredia a prompty, ktoré toto správanie vyprovokujú (blízkosť učiteľa k žiakovi, manipulácia s atraktívnou hračkou, pomôckou, ktorú žiak môže pozorovať a pod.). Keď sa žiak naučí dobre reagovať na určité komponenty úlohy, učiteľ urobí pauzu predtým, ako ho odmení. Táto situácia môže byť promptom k interaktívnemu správaniu žiaka, alebo byť pre učiteľa príležitosťou, aby vyžadoval ďalšie správanie (krok).

Vytváranie vzťahov s rovesníkmi v rámci hry

Už v čase, keď sa žiak začína učiť vzťahom s dospelými, treba ho vystavovať krátkym interakciám so spolužiakmi. Na ranom stupni vývinu hry má dieťa obmedzené schopnosti k interakcii. Prostriedkom k nim môžu byť motorické aktivity s atraktívnymi materiálmi (suchý bazén). Deti často vydávajú rôzne zvuky, ktorými môžu upútať pozornosť a očný kontakt iných detí.
V interakcii medzi deťmi je dôležité nezabudnúť na zásadu, že ide o interakciu medzi nimi, to znamená, že miera pomoci dospelého nesmie presiahnuť hranicu, keď žiak namiesto komunikácie s rovesníkom, komunikuje s učiteľom, od ktorého očakáva prompt. Niekedy je však určitá miera pomoci trvale nevyhnutná. Vtedy je potrebné hľadať nepriame, nesociálne prompty (vizuálne a pod.).

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), výukové programy, práca IKT,didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod. Vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 pri
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje
márne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 1. ročníku

Časový rozsah: **231 hodín ročne**
ŠVP: 7 hodín týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Vytváranie schopnosti vyjadrovania výberu, voľby. Vyjadrovanie preferencie, keď je daná voľba. Priraďovanie predmetov k ich fotografiám a naopak. Priraďovanie predmetov k ich veľmi realistickej obrázkovej reprezentácii a naopak. Priraďovanie rovnakých obrázkov (zobrazujúcich rovnaké predmety, osoby a zvieratá). Priraďovanie rovnakých obrázkov (zobrazujúcich rovnaké činnosti). Vyjadrovanie špecifických potrieb: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na reálne predmety (ak primárne potreby nie sú pre žiaka dostatočnou motiváciou zvolíme iné, pre žiaka motivujúce potreby, ktoré musí vyjadriť rovnakým spôsobom). Vyjadrovanie potreby: piť a jesť nadviazaním očného kontaktu so súčasným použitím ukazovania na predmetné symboly alebo zmenšeniny reálnych predmetov, príp. fotografie alebo zmenšeniny reálnych predmetov. Vyjadrenie potreby ísť na WC (na malú i veľkú potrebu) prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu, resp. predmetného symbolu, príp. fotografie alebo zmenšeniny reálnych predmetov. Aktívnejšia spolupráca pri obliekaní (a vyzliekaní) niektorých jednoduchých častí oblečenia, ak ich má žiak pripravené. Schopnosť zvládnuť procesuálnu schému obliekania (predmetnú, na úrovni fotografie, alebo dvojrozmerného obrázka). Aktívnejšia spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov s pomocou procesuálnych schém (predmetných, alebo dvojrozmerných). Aktívnejšia spolupráca pri umývaní rúk, tváre,	- má schopnosť vyjadriť výber voľby. - priraďuje predmety k ich fotografiám a naopak - vie priradiť predmety podľa určitých kritérií. - dokáže prezentovať svoju potrebu. - vie vytvoriť a udržať očný kontakt pri vyjadrení potreby - vie vyjadriť potrebu na WC prostredníctvom reálneho komunikačného symbolu - aktívne spolupracuje pri obliekaní a vyzliekaní oblečenia - vie využívať procesuálne schémy - zvládne procesuálnu schému obliekania

	ich utieraní, pri čistení zubov, nosa a používaní toaletného papiera s pomocou procesuálnych schém (predmetných, alebo dvojrozmerných). Aktívnejšia spolupráca pri stravovaní: samostatné používanie lyžice a vidličky, naznačovanie používania nožíka na naberanie a naznačovanie krájania jedla, samostatné používanie servítky. Účasť na krátkej interakcii so spolužiakom, s priamou pomocou učiteľa. Priraďovanie rovnakých farieb (vývinovo: červená - modrá, zelená - žltá - oranžová, hnedá -čierna - ružová - sivá, biela). Priraďovanie rovnakých tvarov (vývinovo: kruh - štvorec, trojuholník - obdĺžnik, kosoštvorec). Imitácie hrubomotorickej manipulácie s predmetom v základnej polohe posediačky; napodobňovanie hrubomotorickej činnosti (zbieranie kociek do košíka, tlačenie autíčka); napodobňovanie používania predmetov podľa vzoru (pitie z pohára, jedenie hračkárskeho jedla, položenie klobúka na hlavu, potlačenie autíčka cez rampu do garáže, galopovanie koníkom po stole, potrasenie tamburínou, búchanie kladivkom, česanie vlasov, predstieranie čítania knižky, vysávanie koberca hračkárskym vysávačom atď.). Otváranie a zatváranie rôznych balení, v ktorých sú uložené potraviny a veci používané v domácnosti (nádoby, škatule, tuby, vrecká, vrecká, tégliky atď.). Nalievanie z džbánu, prestieranie pre seba samého (s použitím vizualizácie a procesuálnych schém), s minimálnou priamou pomocou učiteľa.	- aktívne spolupracuje pri vykonávaní hygienických návykov - aktívne spolupracuje pri stravovaní / používa lyžicu, vidličku, nožík, servítku/ - zúčastňuje sa na krátkej interakcii so spolužiakom - -priraďuje rovnaké farby a tvary - dokáže napodobňovať hrubomotorickú manipuláciu s predmetom a hrubomotorickú činnosť - vie otvárať a zatvárať rôzne balenia (nádoby, škatule, tuby, vrecká, vrecká, tégliky atď.). - zvládne jednoduché prestieranie a nalievanie z džbánu
2.úroveň	Neustále podporovanie a rozvíjanie naučenej verbálnej expresie, v zmysle vyjadrovania bežných žiadostí žiaka (využívať vizualizáciu ako augmentatívnu komunikáciu). V rámci každej komunikačnej situácie neprestajné vyžadovanie používania neverbálnych modalít (očného kontaktu) so súčasnou verbalizáciou (s výnimkou žiakov, u ktorých sa diagnosticky potvrdí averzia na očný kontakt a príp. s tým súvisiace problémy	- dokáže sa vyjadrovať verbálne a chápe komunikáciu - vie použiť neverbálne modality

	v správaní). Spontánne vyjadrovanie potreby uhasenia smädu a hladu a hygienických potrieb žiakom (t. j. spontánne vyjadrovanie potreby ísť na WC, nie vtedy, keď to má žiak v dennom režime). Rozvíjanie existujúcich schopností vyjadrovania výberu, voľby, (požívanie vizuálnej formy komunikácie v zmysle augmentatívnej), rozširovanie ponuky, príp. posúvanie komunikačných prostriedkov na vyššiu úroveň). Priraďovanie neidentických činností (obrázkov rôznych ľudí, ktorí robia to isté). Triedenie podľa pojmových kategórií. Priraďovanie množstva: priraďovanie kariet so zobrazeným rovnakým počtom prvkov. Účasť na dlhšej interakcii (hre) s učiteľom (5 až 10 minút). Účasť na krátkej interakcii so spolužiakom, s minimálnou pomocou učiteľa. Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov (postupne sa naučiť používať procesuálne schémy na dvojrozmernej úrovni – zodpovedajúcej úrovni porozumenia žiaka). Aktívna pomoc dospelému pri obliekaní a vyzliekaní. Aktívna spolupráca pri stravovaní. Vytváranie základných domácich zručností (zametať, vysypať smetný kôš, umyť tanier, poutierať stôl, vyžmýkať handru a pod.).	- vie spontánne vyjadriť svoje potreby - má schopnosť vyjadriť výber voľby. - dokáže priradiť neidentické činnosti - vie triediť podľa pojmových kategórii - vie priradiť množstvo - dokáže sa so záujmom zúčastniť interakcie s učiteľom a spolužiakom - dokáže aktívne spolupracovať pri vykonávaní hyg. návykov - dokáže aktívne pomáhať - pri obliekaní a vyzliekaní - dokáže aktívne spolupracovať pri stravovaní - - vie zametať, umyť tanier, poutierať stôl
3.úroveň	Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.	- počúva príbehy a dokáže si zapamätať mená hlavných postáv - počúva a zopakuje krátke básničky a pesničky - - je aktívny pri komunikácii

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

- Ukazovanie využívať ako prostriedok vyjadrovania voľby,
- zmierňovať rušivé správanie, spôsobené frustráciou z neschopnosti komunikovať,
- budovať základy receptívneho a expresívneho označovania,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu (symbol fotografie reprezentuje predmet, príp. symbol obrázku reprezentuje predmet),

- vyjadrovať potrebu piť a jesť,
- komunikovať základné hygienické potreby,
- naznačovať pomoc dospelému pri vyzliekaní a obliekaní,
- rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať spoluprácu pri stravovaní,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- vytvárať základné zručnosti - predpoklady domácich zručností.

2.úroveň

- Rozvíjať schopnosti žiaka komunikovať jednoduchou verbálnou formou,
- rozvíjať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- spontánne vyjadrovať základné potreby,
- rozvíjať schopnosti výberu,
- rozvíjať symbolickú reprezentáciu,
- rozvíjať schopnosti často používané pri hraní hier,
- rozvíjať zručnosti sociálnych interakcií,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť jednoduché domáce zručnosti.

3.úroveň

- So záujmom počúvať krátke príbehy,
- prejavovať záujem o príbehy a zapamätať si, čo sa stane a iné fakty,
- zopakovať krátke básničky, pesničky,
- pamätať si mená hlavných postáv,
- počúvať pre potešenie,
- je schopné vyvodiť zmysel z intonácie, výšky, hlasitosti, rytmu, prízvuku.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi, učí sa učiť,
- používa informačno - komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať, zúčastňuje sa interakcie

Stratégia vyučovania:

PROCES

Učiteľ demonštruje proces a povie: "urob toto". Žiak by mal zrkadliť činnosť učiteľa (t.j. ak učiteľ zodvihne pravú ruku, oproti sediaci žiak má zodvihnúť ľavú ruku). Jednotlivé fázy začínajú viditeľnými, veľkými pohybmi, ďalej postupujú k jemnejším pohybom. Pre žiaka je jednoduchšie naučiť sa imitovať činnosť spojenú s predmetom, alebo činnosť, ktorá má senzorickú spätnú väzbu. Imitácia, ktorá zahŕňa pohyb časti tela od tela, alebo časť tela, ktorá nie je priamo vo vizuálnom poli je pre žiaka náročnejšia.

Postupne, zlepšujúcimi sa výkonmi žiaka, je verbálna nápoveď generalizovaná aj na iné vety, ktoré majú rovnaký význam ako: „urob toto“ (napr. „urob to isté“, „urob to, čo robím ja“„napodobni ma“ a pod.). Finálnym krokom je pomenovanie činnosti („zatlieskaj“). Takto sa buduje kognitívna báza na ďalšie verbálne usmerňovanie. „Urob toto“ sa požíva aby sa

vytvorila predstava imitácie, ktorá je základnou schopnosťou ktorá poskytuje nejazykový, neverbálny spôsob učenia ďalších rozmanitých zručností.

Prompty

K dosiahnutiu imitácie predvádzaných pohybov používajte fyzické vedenie. Postupne je potrebné zmierňovať prompt, cez jemný dotyk až po mierne gesto.

Cieľom je naučiť sa používať konverzačné frázy v každodenných situáciách. Spočiatku sa žiak učí dávať mechanické odpovede na opakujúce sa situácie. Prompty sú postupne zmierňované, pretože sa očakáva, že žiak bude komunikovať v prirodzených situáciách.

Podstatné je uvedomiť si, že aj keď žiaka naučíme mnoho reakcií, ešte to neznamená, že bude schopný sociálne komunikovať.

Je potrebné učiť žiaka byť vnímavejším k sociálnym kľúčom správania sa a komunikácie.

Rozhovor predpokladá schopnosti:

– všímať si rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,

– spracovať rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,

– interpretovať obsah a zmysel verbálneho, neverbálneho a afektívneho správania hovoriaceho,

– pochopiť správu hovoriaceho vo vzťahu k sociálnemu kontextu,

– pochopiť mentálny stav komunikačného partnera,

– mapovať relevantnosť rozhovoru pre partnera,

– zorganizovať si myšlienky relevantné k téme rozhovoru,

– znovu si vybaviť informácie relevantné k téme rozhovoru, partnerovi a kontextu,

– používať primeranú proximitu a reč tela,

– priebežne dynamicky reagovať na sociálnu dynamiku rozhovoru.

Sociálne zručnosti sa žiak učí postupne. Na začiatku nie sú zložité, pretože základom je, aby sa interakcia sama o sebe stala príjemnou. Na 3. úrovni sa v sociálnych interakciách využívajú viac rečové schopnosti, čo je pre žiaka s AU alebo PVP s MP veľmi náročné.

Imitácia je najfundamentálnejšia schopnosť, ktorá je prvotným hnacím mechanizmom v dosahovaní sociálneho správania. Samozrejme predpokladom interaktívnej hry je zvládnuť izolované komponenty zložitej hry, ktorá má byť interaktívnou. (Aby sa dve deti mohli spolu hrať s plastelínou, musia ju obe vedieť hniesť, vaľkať, vyrezávať formičkami, modelovať z nej a pod.).

Aby sme dieťa pripravili na **interaktívnu hru** s iným dieťaťom, učíme ho potrebné sociálne zručnosti najprv v situácii 1:1. Keď má dieťa naučené niektoré sociálne zručnosti, začneme s krátkou interakciou s iným dieťaťom. **Interakcia ešte nemusí mať za cieľ deti niečo naučiť.** Dôležité je, aby si na seba zvykli, aby spolu zažili spoločné príjemné zážitky z aktivít, ktoré majú spoločné. Tieto stretnutia sú ideálnou príležitosťou na odpozorovanie ich schopností a identifikáciu tých, ktoré ich budeme ďalej učiť v situáciách 1:1. Tieto situácie nemajú len funkciu identifikácie nedostatkov dieťaťa, ale aj postupné priblíženie jeho hrových, sociálnych a komunikačných schopností štandardným.

V situácii učenia **by mal byť vždy len jeden aspekt hry pre dieťa nový**. V rámci každej aktivity je potrebné stanoviť si aj behaviorálne ciele. Prirodzene je potrebné facilitovať veku primerané a kooperatívne správanie – žiak má reagovať na svojho partnera v hre, ktorý nesmie robiť nič namiesto neho. Dospelý nemá byť cieľom interakcie dvoch detí, ale jej prostredníkom. V rámci interakcie dvoch detí je potrebné byť flexibilný, rýchlo sa prispôsobiť

a neprerušovať správanie, ktoré je pozitívne. (Nedávať príliš veľa inštrukcií, ktoré bránia spontánnemu správaniu.).

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), výukové programy, práca IKT, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod. Vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 2. ročníku

Časový rozsah: **264 hodín ročne**
ŠVP: 8 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/**
1. úroveň	Používanie širšieho repertoáru symbolov (predmetných alebo dvojrozmerných) na vyjadrovanie širších potrieb ukazovaním na symboly. Imitácia učiteľa mimo základnej polohy (bez používania predmetov): – postavenie sa, – dotyk hlavy, – postavenie sa na špičky, – dotyk ramien, – otváranie – zatváranie dlani, – ruky hore – dolu, – zakrytie oči rukami, – dotyk brady, – dotyk chrbta, – hojdavý pohyb trupu, – napnutie ramenných svalov, – mávanie pa - pa, – tlieskanie, – dotyk pier atď.; Imitácia inej osoby ako učiteľa (imitácia tretej osoby).	- zvládne používanie symbolov ukazovaním - zvládne imitáciu učiteľa mimo základnej polohy - vie imitovať činnosť iných ľudí - dokáže priraďovať

	Priraďovanie písmen, číslic, slov. Priraďovanie predmetov, ktoré sú identické vo všetkých vlastnostiach okrem veľkosti. Nájsť rovnaké predmety - podľa vzoru, ktorý drží učiteľ. Priraďovanie kombinácie vlastnosti: farba, tvar, veľkosť. Triedenie podľa: farieb, tvaru, veľkosti. Podporovanie samostatnosti žiaka pri úlohách. Účasť na dlhej interakcii (hre) s učiteľom, sledovanie naplánovaného sledu niekoľkých činností (hier), využívanie naučených schopností triedenia, porovnávania materiálu. Takmer samostatne vyzliekanie a obliekanie časti oblečenia (bez zapínania spon, viazanie šnúrok a pod.), s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka. Takmer samostatne vykonávanie hygienických potrieb na WC, s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka. Takmer samostatné umývanie rúk a tváre, utieranie sa po umývaní, čistenie zubov, vyčistenie nosa, uvedomovanie si potreby použiť toaletný papier a umyť si ruky po použití WC, (aj s použitím vizualizácie a procesuálnych schém zodpovedajúcich úrovni porozumenia žiaka). Takmer úplne samostatné stravovanie (schopnosť používať kompletný príbor, schopnosť naliať si napoj z džbánu a pod.) s použitím procesuálnych schém, vizualizácie a minimálnej manuálnej pomoci učiteľa. Takmer úplne samostatné prestieranie pre skupinu za použitia procesuálnych schém. Čiastočne samostatne zvládnutie ďalších domácich zručnosti (odkladanie riadu, natieranie chlebíka a pod.).	čísla a písmená - zvládne priradiť predmety - nájde rovnaké predmety podľa vzoru - vie priraďovať kombinácie vlastnosti: farba, tvar, veľkosť - dokáže triediť podľa určitých kritérií - je samostatný pri plnení úloh - zvládne dlhšiu hru s učiteľom, využíva naučené schopností triedenia a porovnávania - je samostatný pri obliekaní a vyzliekaní časti oblečenia s pomocou procesuálnych schém - je samostatný pri - vykonávaní hygienických potrieb - používa vizualizáciu a procesuálne schémy - je samostatný pri stravovaní s minimálnou pomocou - používa vizualizáciu a procesuálne schémy - je samostatný pri prestieraní - je samostatný a zvláda domáce zručností / odkladanie riadu, natieranie chleba/ s minimálnou pomocou
2.úroveň	Nácvik konvenčných verbálnych rutín, využívaných v sociálnych interakciách (pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka.	- vie sa vyjadrovať verbálne - využíva verbálne

	Učenie verbálnych schopnosti na iniciáciu interakcie – rozhovoru alebo hry s učiteľom (dospelými). Rozprávanie na jednoduché konverzačne témy s dospelým (nácvik v štruktúrovaných podmienkach, s nevyhnutnou mierou vizualizácie na dosiahnutie plynulosti rozhovoru). Učenie verbálnych schopnosti na adekvátne verbálne a sociálne neverbálne ukončenie rozhovoru s dospelým. Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu. Reakcia: "áno - nie" na otázky typu: "Prosíš si piť - áno, alebo nie?", Aplikácia existujúcich hrových zručnosti v štruktúrovaných zamestnaniach s dospelým/ viacerými dospelými. Používanie nadobudnutých skupinových hrových zručnosti v krátkej kooperatívnej hre s iným žiakom na podobnej úrovni sociálnej komunikácie. Používanie existujúcich hrových zručnosti v samostatnej štruktúrovanej hre, alebo inom zamestnaní (s vizuálnymi predlohami postupov, vzorov atď.). Spontánne vyjadrovanie fyziologických potrieb nezávisle na konkrétnej situácii. Spontánne vyjadrovanie voľby v situácii, ktorá to umožňuje (t. j. vizualizácia možnosti, že v danej situácii si žiak sám môže vybrať aktivitu, odmenu, formu relaxácie atď.), najlepšie ako forma nepriamej motivácie k inej činnosti. Imitácia gest. Samostatne obliekanie, vyzliekanie atď., používanie WC (s používaním vizuálnych promptov nezávisle od pomoci dospelého). Samostatne prestieranie, jedenie, vykonávanie jednoduchých úkonov v jedálni/ kuchyni. Rozvíjanie domácich zručnosti	rutiny v sociálnych interakciách - zvládne konverzáciu na jednoduchú tému - vie vyjadriť súhlas a nesúhlas - zvládne správnu reakciu na otázky - vie správne aplikovať hrové zručnosti v štruktúrovaných zamestnaniach - zvládne spontánne vyjadrovanie fyziologických potrieb v určitých situáciách - dokáže imitovať gestá - je samostatný v čo najvyššej forme pri obliekaní, vyzliekaní, prestieraní a stravovaní - - nadobúda nové domáce zručnosti
3.úroveň	Dávanie do vzťahu jednoduché fakty o živote doma, v škole, na výlete. Konverzácia využívaná v sociálnych interakciách – pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka. Poznanie a prezentovanie osobných údajov v rámci komunikácie – meno, priezvisko, bydlisko školy.	- pozná jednoduché fakty o živote v škole a doma - vie pozdraviť ľudí, používa zdvorilostné frázy pri konverzácií - vie povedať svoje meno, priezvisko, adresu,..

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

- Vedieť vyjadriť široký repertoár potrieb ukazovaním na symboly tej úrovne, ktorá je
- primeraná úrovni myslenia žiaka, (predmetnej alebo adekvátnej dvojrozmernej),
- imitovať činnosť iných ľudí,
- sprostredkovať imitáciu ako základ, na ktorom sa ďalej rozvíjajú ostatné dôležité
- schopnosti (verbalizácia, hra, sociálne zručnosti, sebaobsluha atď.),
- sprostredkovať imitáciu ako základ na "modelovanie", ktoré je dôležitým spôsobom
- promptu,
- sprostredkovať imitáciu ako facilitátora pozitívneho vzťahu medzi žiakom a učiteľom,
- rozvíjať existujúcu úroveň sociálnych interakcii,
- rozvíjať zručnosti samostatnosti,
- aktívne pomáhať dospelému pri obliekaní a vyzliekaní,
- aktívna spolupracovať pri vykonávaní hygienických návykov,
- aktívne spolupracovať pri stravovaní,
- rozvíjať predpoklady domácich zručnosti.

2.úroveň

- Poznať bežné sociálne verbálne rutiny,
- iniciovať, udržať a ukončiť rozhovor verbálne,
- dať zmysel odpovedaniu na jednoduché otázky.
- používať osvojené hrové zručnosti na interaktívne hry s dospelým,
- používať osvojené hrové zručnosti na samostatnú hru,
- podporovať spontánne vyjadrovanie žiadosti nezávisle na situačnom kontexte,
- podporovať schopnosti vybrať si z ponúkaných aktivít,
- vnímať prítomnosť vyjadrovania gestami,
- zvyšovať mieru samostatnosti v oblasti samoobsluhy,
- nadobúdať nové domáce zručnosti.

3.úroveň

- Vedieť primerane pozdraviť ľudí,
- vedieť pri odchode primerane reagovať,
- vedieť povedať svoje meno, keď sa ho niekto opýta,
- vedieť povedať svoju adresu, keď sa ho spýtajú.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi, - učí sa učiť,
- používa informačno- komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať, zúčastňuje sa interakcie.

Stratégia vyučovania:

- kognitívne postupy
- postupy terapie správania
- správne formy komunikácie (verbálnej, alternatívnej, augmentatívnej)
- vhodné formy a stupne pomoci: prompt, tvarovanie, reťazenie

PROCES

Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka a ním preferovaných aktivít s využitím prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy. Urobte malú skupinu predmetov, o ktorých ste si istí, že sú predmetom záujmu žiaka a druhú, o ktorej ste si naopak istí, že nevzbudia záujem žiaka. Exponujte obľúbený predmet a opýtajte sa: "Prosíš si?", okamžite povzbuďte k odpovedi: "áno" a dajte žiakovi predmet. po niekoľkých úspešných pokusoch s "áno", naučte vyjadrovať: "nie" obdobným spôsobom. Imitáciu je možné realizovať s akoukoľvek stavebnicou (kockami, legom, chevou alebo tvarmi vystrihnutými z farebného papiera atď.). Učiteľ sedí oproti žiakovi, medzi nimi je stôl. Každý má svoj vlastný úlohový materiál (totožný s tým druhým) na kraji stola. Učiteľ bude stavať zo svojich dielov stavebníc, na svojej polovici stola. Žiak bude kopírovať učiteľa, sediac oproti nemu. (Malo by ho kopírovať tak, ako by kopíroval diagram. T.j. ak učiteľ niečo robí záprava doľava, z pohľadu žiaka to bude zľava doprava.) Používajte diely stavebnice, ktoré majú odlišné tvary a farbu. Začnite s dvomi až tromi dielmi, postupne pridávajte počet.
Len čo žiak niečo postaví napr. most, je potrebné zakomponovať to do hry (prejsť autíčkom popod most).
Prompty:
Používajte fyzické vedenie, demonštráciu, verbálny prompt, ukazovanie alebo ich kombináciu. Postupne zmierňujte prompt až k úplne samostatnému napodobňovaniu žiakom. Na začiatku nácviku je promptom aj to, že žiak má k dispozícii len tie diely stavebnice, ktoré potrebuje k imitácii. Neskôr môže mať k dispozícii aj také diely stavebnice, ktoré k imitácii vzoru nepotrebuje. Učiteľ prezentuje položku a kladie otázky. Používanie verbálnych promptov, demonštrácie, gest, výrazu tváre.
Metodika dosahovania cieľov úzko korešponduje s procesom danej úrovne druhého ročníka predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností.
V rámci nácviku sociálnych zručností odporúčame postupovať nasledovne:
– vybrať si konkrétnu sociálnu zručnosť,
– zručnosť rozložiť na časti/ kroky,
– demonštrovať zručnosť žiakovi s použitím primeranej procesuálnej schémy ako prostriedku nesociálneho promptu,
– praktizovať zručnosť až kým ju žiak nezvládne samostatne.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), výukové programy, práca IKT, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod. Vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 3. ročníku

Časový rozsah: **264 hodín ročne**
ŠVP: 8 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/**
1. úroveň	Používanie komunikačných symbolov na vyjadrovanie širokého repertoáru potrieb v rôznom prostredí, vytváranie modelových situácií (čo najviac pripomínajúcim prirodzené životné situácie), zámerné obštrukcie a zmeny zaužívaných komunikačných situácií (iná osoba, s ktorou je potrebné komunikovať, sťažený prístup k zdrojom naplnenia potrieb a pod.); Imitácia jemnomotorickej manipulácie s predmetom: − vysýpať rôzny materiál z malého hrnčeka do veľkej nádoby, − naberať materiál z jednej nádoby do druhej použitím naberačky (najprv veľkej, postupne menšej), − ukladať cylindrické tvary na seba, − rozobrať dve časti spojeného LEGA, − dávať dolu vrchnáčiky veľkých fixiek, − krčiť toaletný papier, − vytáčať čísla na hračkárskom telefóne, − otvárať zips, − vyberať lentilky (hrozienka, mince) z obalu na vajíčka, − vyťahovať špáradla z plastelíny do nádoby, atď. Stavanie veže: − diskriminácia farebných tvarov, − imitácia sekvencie krokov, − imitovať celu, naraz exponovanú stavbu. Imitácia stavby z rôznofarebnej stavebnice: − horizontálna stavba, − vertikálna stavba, − kombinácia horizontálnej a vertikálnej, − stavba s dimenziou predná strana stavby - zadná strana stavby. Imitácia stavby z jednofarebnej stavebnice. Imitácia stavby podľa dvojdimenzionálnej predlohy (fotografia, nákres). Imitácia špecifických štruktúr (stôl, most, garáž). Stavanie bez predlohy (exponovať vzor, vzor odňať, úloha - postaviť podľa pamäti). Imitácia adekvátneho používania iných	- používa komunikačné symboly ako spôsob komunikácie a vyjadrovania potrieb v rôznych životných situáciách - zvládne jemnomotorickú manipuláciu s predmetom - /presypávanie z väčšej nádoby do menšej, ukladanie na seba, otvárať fixky, rozoberať lego, otvárať zips.../ - zvládne imitáciu stavby veže/ dodržanie farieb, postupnosti, horizontálna, vertikálna stavba ich kombinácia, predná a zadná strana/ - zvládne imitáciu stavby z jednofarebnej stavebnice a rôznych štruktúr - zvládne imitáciu stavby podľa nákresu - zvládne stavať bez predlohy

	konštrukčných materiálov (hračiek, hier, predmetov reálneho života). Priraďovanie neidentických trojdimenzionálnych predmetov (podobne, ale nie celkom rovnaké). Priraďovanie asociácii/ položiek, ktoré spolu súvisia ("K čomu to patri?", časť - celok, detail –celok atď.). Podporovanie samostatnosti pri úlohách. Využívanie naučených schopnosti samostatnej hry s konštrukčnými materiálmi aj na interakciu s učiteľom a inými deťmi. Nácvik konvenčných sociálnych rutín, využívaných v sociálnych interakciách (pozdrav, zdvorilostne frázy zamerane na iného človeka) - používaním neverbálnych komunikačných prostriedkov. Schopnosť iniciácie interakcie - neverbálnej komunikácie, hry s učiteľom (dospelými) a spolužiakmi, ktorí sú na rovnakej úrovni komunikácie. Samostatne vyzliekanie a obliekanie časti oblečenia s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka. Samostatne vykonávanie hygienických potrieb na WC, s pomocou procesuálnych schém na adekvátnej úrovni žiaka. Samostatne umývanie rúk a tvare, utieranie sa po umývaní, čistenie zubov, fúkanie nosa a uvedomovanie si potreby použiť toaletný papier a umyť ruky po použití WC, (aj s použitím vizualizácie a procesuálnych schém zodpovedajúcich úrovni porozumenia žiaka). Samostatnosť pri stravovaní s použitím procesuálnych schém, vizualizácie a minimálnej manuálnej pomoci učiteľa. Úplná samostatnosť pri prestieraní pre skupinu za použitia procesuálnych schém. Zvyšovanie miery samostatnosti pri ďalších domácich zručnostiach.	- vie priraďovať neidentické predmety - vie priradzovať asociácie / čo k čomu patrí, celok a detail/ - je samostatnejší pri plnení úloh a pri interakcii s učiteľom - zvládne nacvičovať a používať sociálne rutiny v bežnom živote / pozdrav, zdvorilostné frázy k inému človeku/ - je schopný iniciovať interakcie a neverbálnu komunikáciu s osobou, ktorá je na rovnakej úrovni komunikácie - je samostatný pri vyzliekaní a obliekaní časti oblečenia podľa adekvátnej úrovne žiaka, - je samostatný pri vykonávaní hygienických návykov na WC, - samostatne umýva ruky po toalete, zuby, tvár, utrieť nos do hygienickej vreckovky, - uvedomuje si potrebu použiť toaletný papier a umyť si ruky - zvládne samostatnosť pri stravovaní s minimálnou pomocou učiteľa - vie samostatne prestrieť pre skupinu - je samostatný pri domácich zručnostiach
2. úroveň	Používanie komunikačných schopnosti a sociálnych zručnosti 3. ročníka, 2. úrovne	- používa komunikačné schopnosti a sociálne

	spontánne, v primeraných sociálnych situáciách. Podporovanie spontánnej verbálnej komunikácie jednoduchými gestami, s významom zrejmým na základe prebiehajúcej situácie. Odpovede typu: „áno – nie“ na otázky, ktoré nie sú aktuálne viditeľne (“Majú vtáky krídla?”). Odpovede typu: „áno – nie“ na otázky, ktoré sú len čiastočne pravdivé (Napr. Ukážte žiakovi červene jablko a opýtajte sa ho:” Je to zelene jablko?”). Vyjadrovanie žiadosti (“Čo si prosíš?”).	zručnosti spontánne v primeraných situáciách - je schopný verbálnej komunikácie jednoduchými gestami primeranej situácii - vie odpovedať „áno- nie“ na otázky, ktoré nie sú aktuálne vidieť, alebo sú len čiastočne pravdivé - je schopný vyjadriť žiadosť, prosbu
3. úroveň	Opis obrázku (vymenovať čo vidí). Opis súvislého deja podľa obrázku. Telefonovanie – funkcia, význam. Jednoduchý rozhovor prostredníctvom telefónu.	- je schopný opísať čo je na obrázku, čo sa na ňom deje, alebo čo sa stane - pozná na čo slúži telefón, - dokáže zatelefonovať a viesť primeraný telefonický rozhovor

Ciele 3. ročníka:

1.úroveň

- Vyjadrovať široký repertoár potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka, (predmetnej, alebo adekvátnej dvojrozmernej),
- v nových situáciách klásť doraz na pragmatiku (generalizácia v čase, priestore, sociálna generalizácia),
- rozvíjať imitačne schopnosti činnosti iných ľudí,
- využívať imitáciu ako facilitátora pozitívneho vzťahu medzi deťmi navzájom,
- rozvíjať schopnosti, ktoré facilitujú sociálne interakcie,
- rozvíjať sociálne interakcie s učiteľom a spolužiakmi,
- rozvíjať schopnosti, často používané pri hraní hier,
- zvyšovať samostatnosť pri obliekaní, vyzliekaní, vykonávaní hygienických návykov a stravovaní,
- rozširovať zručnosti potrebne na prace v domácnosti.

2. úroveň

- spontánne používať bežne sociálne verbálne rutiny,
- spontánne iniciovať, udržať a viesť jednoduchý verbálny rozhovor,
- spontánne používať osvojené hrové zručnosti na interaktívne hry s dospelým,
- spontánne používať osvojene hrové zručnosti na samostatnú hru,
- spontánne vyjadrovať žiadosť nezávisle na situačnom kontexte,
- verbálnu expresiu dopĺňať vyjadrovaním gestami,
- zlepšovať verbálne porozumenie,
- zvyšovať citlivosť na detaily,
- zlepšovať schopnosti abstrakcie,
- spontánne požívať samostatne samoobslužne návyky a domáce zručnosti.

3.úroveň

- vyjadrovať sa zdvorilo,
- povedať čo je na obrázku,

- povedať čo sa deje na obrázku,
- povedať čo sa stane podľa obrázka,
- chápať k čomu slúži telefón,
- byť schopný niekomu zatelefonovať- s pomocou,
- viesť primeraný telefonicky rozhovor- s pomocou.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi, učí sa učiť,
- používa informačno- komunikačné technológie,
- vie sa vyjadrovať pomocou symbolov adekvátne úrovni myslenia

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie, učí sa vyjadrovať zdvorilo,

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať, zúčastňuje sa interakcie, viesť primeraný rozhovor.

Stratégia vyučovania:

- kognitívne postupy
- postupy terapie správania
- správne formy komunikácie (verbálnej, alternatívnej, augmentatívnej)
- vhodné formy a stupne pomoci: prompt, tvarovanie, reťazenie

PROCES

Pre 2. a 3. úroveň (1. úroveň je opísaná v nižších ročníkoch):

Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy. Najskôr vybrať položku, ktorá sa učila v časti: neverbálna imitácia. Namiesto: „urob toto“, povie učiteľ jednoduchým spôsobom, aby žiak vykonal nejakú činnosť s predmetom. Začať s činnosťami, ktoré sa dajú robiť pri stole. Neskôr sa žiak má orientovať v miestnosti, budove atď. Postupne sa zmierňuje demonštrácia, takže žiak sa musí čoraz viac orientovať podľa verbálneho usmernenia. Postupne môžu byť inštrukcie zložitejšie a vzdialenosť medzi žiakom a učiteľom väčšia. Neskôr, ako sa zlepšujú schopnosti žiaka plniť inštrukcie, postupne sa zadávajú niekoľkokrokové inštrukcie. Spočiatku majú byť inštrukcie jednoduché a čas na ich splnenie dlhší, neskôr zložitejšie a čas na ich splnenie kratší.

Prompty: Aby sa s žiakom prešla celá činnosť, používa sa fyzické navádzanie alebo demonštrácia. Postupne sa zmierňuje prompt, takže žiak bude schopný vykonať úlohu samostatne.

Učebné zdroje:

Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),výukové programy, práca IKT. Didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod., Vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, reálne situácie zo života.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 4.ročníku

Časový rozsah: 231 hodín ročne
ŠVP: 7 hodín týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Rozšírenie používania komunikačných symbolov na nové prostredia, osoby, s cieľom zvýšiť spontaneitu ich používania nielen v komunikácii s dospelými, ale aj inými deťmi na porovnateľnej úrovni porozumenia. Nacvičovanie porozumenia nových komunikačných symbolov v prirodzených situáciách komunikačnej potreby (spájať situáciu so symbolom), s postupným modelovaním situácie tak, aby žiak chcel používať nové komunikačné symboly. Podpora spontaneity komunikácie neverbálnymi formami možnosťou výberu obľúbenej aktivity, odmeny, trávenia neštruktúrovaného voľného času a pod. Zámerné vyvolávanie komunikačných situácii, z ktorých pre žiaka vyplynie nutnosť počkať na naplnenie vyjadrenej potreby, avšak s náhradnou činnosťou (na trávenie nevyhnutného času čakania) – ako tréning primeraných sociálnych reakcií na bežné životné situácie. Používanie vhodnej vizualizácie k pochopeniu pravidla poradia v rámci hrových a iných situácii. Zakomponovanie imitačných schopností, naučených v predchádzajúcom ročníku, do úlohových situácii v rámci samostatnej hry, samostatnej prace atď., s cieľom zmysluplného trávenia času, s cieľom nadväzovania dlhších interakcii s rovesníkmi, dospelými i v mimoškolskom prostredí (úzka prepojenosť na domáce prostredie, „úlohy“ na doma, ktoré prinášajú radosť rodinným príslušníkom a pocit sebarealizácie žiakovi s AU alebo ďalšími PVP, základ na vytváranie zmysluplných interakcii s inými	- používa komunikačné symboly s novými osobami, dospelými, deťmi na porovnateľnej úrovni porozumenia - je oboznámený s novými komunikačnými symbolmi a ich spájaní s prirodzenou situáciou - je schopný počkať na naplnenie vyjadrenej potreby – s náhradnou činnosťou - pozná pravidlá poradia - vie počkať - zvláda samostatnú hru, alebo hru s rovesníkmi - realizuje interakciu s rovesníkmi, dospelými - používa vhodnú vizualizáciu k pochopeniu pravidla poradia - používa naučené sociálne rutiny v sociálnych interakciách - prejavuje čoraz väčšia mieru samostatnosti v sebaobsluhe a domácich zručnostiach

	deťmi/súrodencami . Vyžadovanie používania naučených konvenčných sociálnych rutín v sociálnych interakciách (neverbálne komunikačne prostriedky). Nepretržite udržiavanie, príp. rozvíjanie nadobudnutej úrovne samostatnosti v sebaobsluhe a domácich zručnostiach, snaha o redukciu podporných prostriedkov na minimálnu mieru tak, aby žiak nestrácal samostatnosť . Cieľom nie je čo najvyššia úroveň abstrakcie, ale nezávislosť a samostatnosť žiaka. Rozvíjanie schopnosti, ktoré sú predpokladom k samostatnému umývaniu a utieraniu tela a vlasov pri sprchovaní a kúpaní a uvedomovanie si potreby okúpať sa, osušiť si vlasy a pod., (len na základe úzkej spolupráce s rodinou v zmysle špeciálno-pedagogickej diagnostiky jestvujúcej úrovne schopnosti a zručnosti, ale aj ako cieľ – transfer naučeného na prirodzené prostredie, v ktorom je potrebné zručnosti používať). V prípade obmedzeného jedálnička ochota ochutnať nové jedlá, pripadne prijať postupne a mierne zmeny v stravovacích rituáloch a návykoch (využívať podmieňovanie). Zlepšovanie prijateľnosti správania pri stravovaní (nemľaskanie, jedenie so zatvorenými ústami a pod.) jeho reguláciou pravidlami v zrozumiteľnej forme (napr. obrázkové pravidla správania pri stole). Nacvičovanie ďalších bežných domácich zručnosti: šúpanie ovocia a zeleniny, krájanie, nakladanie primeraného množstva jedla sebe - aj skupine, príprava jednoduchého jedla: natretie chlebíka sebe, aj iným, príprava sirupu, studeného kakaa, zbieranie použitého riadu na skupiny a poutieranie stola po stravovaní.	- prejavuje zvýšenú mieru samostatnosti a nezávislosti - chápe potrebu okúpať sa, umyť si vlasy, osušiť sa uterákom - ochutnáva nové jedlá, prijíma mierne zmeny v stravovacích návykoch - -vie sa správať pri stravovaní – jedenie so zatvorenými ústami - je oboznámený s domácimi zručnosťami ako šúpanie, krájanie, nakladanie na tanier sebe aj iným - vie si pripraviť jednoduchý nápoj - vie upratať po stravovaní - pocítiť potrebu okúpať sa, osušiť si vlasy, telo - pozná a dodržiava obrázkové pravidlá správania sa pri stole - je oboznámený s nácvikom domácich zručností ako šúpanie ovocia a zeleniny, krájanie, nakladanie - poutiera stôl po stravovaní
2. úroveň	Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na predmety, časti tela). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na činnosti). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na činnosti naživo: učiteľ demonštruje činnosť, opýta sa: „Čo robím?“).	- odpovedá na otázky typu „čo je to?“ - to je hlava /časti tela/ - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ –to je hra /činnosti/ - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ demonštrovanie činnosti /čo robím?/

	Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na obrázky ľudí: „Kto je to?“). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na reálne osoby („Kto je to?“). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na farbu). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na tvar). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na veľkosť). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na miesta, miestnosti v budove). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na miesta v okolí). Odpovedanie na otázky „Čo je to?“, (pýtame sa na kvantitu). Sprostredkovať predmet, ktorý je objektom záujmu inej osoby inej osobe (vybrať predmet, v adekvátnej vzdialenosti sa priblížiť k osobe, podať jej predmet a povedať: "nech sa páči"). Získať pozornosť inej osoby, odkázať niečo, spýtať sa iného človeka na niečo (jemný dotyk, oslovenie).	- odpovedá na otázky typu „kto je to?“ to je - obrázky ľudí - odpovedá na otázky typu „kto je to?“ to je- reálne osoby - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ to je- žltá farba - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ to je kruh tvar - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ to je- veľký dom veľkosť - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ to je kuchyňa- reálne miestnosti v budove - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ to je les - miesta v okolí - odpovedá na otázky typu „čo je to?“ to je- veľa/ kvantita - používa frázy „ nech sa páči“ - vie získať pozornosť inej osoby dotykom, oslovením...
3. úroveň	Telefonovanie bez pomoci. Poznať svoje telefónne číslo, rodičov. Vedenie adekvátneho rozhovoru. Pravidlá v škole, doma, na verejnosti, ich dodržiavanie a adekvátne aplikovanie. Porozumenie pojmu „povinnosť“	- zatelefonuje niekomu bez pomoci - pozná svoje domáce telefónne číslo - vedie primeraný telefonicky rozhovor bez pomoci - rozumie pravidlám, ktoré platia v triede, domácom prostredí, niektorým pravidlám, ktoré platia na verejnosti, vlastným povinnostiam v rámci špecifického prostredia

Ciele 4.ročníka:

1. úroveň

- Udržiavať a ďalej rozvíjať vyjadrovanie potrieb ukazovaním na symboly

adekvátnej úrovni myslenia žiaka, nové komunikačne situácie (generalizácia v čase, priestore, sociálna generalizácia),
- rozvíjať schopnosti porozumenia abstraktných symbolov na vyjadrenie špecifickejších ako základných potrieb a želaní, motivácia výberom aktivity, odmeny a pod.,
- vyjadrovať zložitejšie potreby, ktorých vizualizácia symbolmi nie je ikonická,
- vytvárať predpoklady k schopnosti čakať na uspokojenie potrieb,
- učiť pravidlu: Ideš ty, idem ja“,
- aplikovať naučene imitačne schopnosti činnosti iných ľudí v bežnom živote,
- rozvíjať samostatnosť v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcii,
- aplikovať naučene hrové schopnosti k samostatnej aktivite a sociálnej interakcii,
- vyžadovať samostatnosť pri samoobslužných návykoch, príp. ich rozvíjať o nove
- zručnosti, resp. zvyšovať mieru samostatnosti osvojených zručnosti,
- aplikovať nadobudnuté domáce zručnosti v prirodzených životných situáciách, príp. ich rozvíjať o nove zručnosti, resp. zvyšovať mieru samostatnosti osvojených zručnosti.

2. úroveň
- Dať zmysel odpovedaniu na jednoduché otázky,
- zlepšovať slovnú zásobu,
- učiť žiak uvedomiť si, či je druha osoba „účastná“ a ako ju zaujať.

3. úroveň
- Zatelefonovať niekomu bez pomoci,
- viesť primeraný telefonicky rozhovor bez pomoci,
- poznať svoje domáce telefónne číslo,
- rozumieť pravidlám, ktoré platia v triede,
- rozumieť pravidlám, ktoré platia v domácom prostredí,
- rozumieť niektorým pravidlám, ktoré platia na verejnosti,
- rozumieť vlastným povinnostiam v rámci špecifického prostredia.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi,
- učí sa učiť,
- používa informačno- komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:
- prejavuje a zvláda svoje emócie.

Sociálne kompetencie:
- učí sa spolupracovať,
- zúčastňuje sa interakcie,
- vie čakať na uspokojenie potrieb.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Na 2. a 3. úrovni (1. úroveň je opísaná v nižších ročníkoch):

Učiť verbálnej imitácii je lepšie v menej formálnych podmienkach. V závislosti od fázy, v ktorej sa žiak nachádza, nemusí mu byť explicitne daná inštrukcia. Veľmi často je účinnejšie nepoužívať: „povedz...“ ale len povedať, dať správny rečový vzor toho, čo od žiaka očakávame, že povie. Niektorým deťom pomôže, keď ich posadíme na stoličku. Väčšine deti vyhovuje ak sa nácvik robí hrovou formou, v bežných situáciách. Keď budete tvarovať reč žiaka, musíte si overiť, či je lepšie, alebo horšie používanie vizuálnej nápovede.

Prezentovanie vizuálneho, obrázkového materiálu môže dať zmysluplný kontext reči, ale pre niektoré deti je pridanie ďalšej modality rušivé a znižuje ich koncentráciu.
Učiteľ musí výnimočne odmeňovať správnu odpoveď žiaka. Na posilnenie želaného správania (sedenie na stoličke) používajte mierne posilňovače, aby ste si účinnejšie ušetrili na odmeňovanie verbálnej produkcie.
Aby ste facilitovali reč:
1. Vyberte zvuky a slova, ktoré žiak často produkuje.
2. Vyberte zvuky, ktoré sú vývinovo primerané.
3. Vyberte zvuky, ktoré môžu byť motivujúce a funkčne (zvuky zvierat).
4. Vyberte zvuky, ktoré môžu byť motivujúce a funkčne z hľadiska záujmov žiaka.
5. Počas úlohy ukážte žiakovi obrázok (len v prípade, ak to nie je rušivé).
6. K verbálnej imitácii podnecujte v príjemných situáciách (pri hojdaní, šantení, v bazéne).
7. Napodobňujte zvuky, ktoré žiak vydáva.
8. Spev a gestá môžu byť užitočné ako vizuálne prompty spojené s vokalizáciou.

Prompty:
Používať fyzické vedenie alebo demonštráciu. Postupne zmierňovať prompty, kým žiak nebude imitovať samostatne.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),výukové programy, IKT, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod., vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, reálne situácie zo života.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 5.ročníku

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Vyjadrovanie širokého repertoáru potrieb ukazovaním na symboly úrovne adekvátnej úrovni myslenia žiaka. Modelovanie situácií evokujúcich vyjadrenie určitých potrieb s cieľom prejaviť spontánne bežné fyziologické potreby – nezávisle na komunikačnej situácii (vyradiť z denného režimu symboly aktivít: jesť, WC a podobne)	- vyjadruje potreby ukazovaním na symbol - rozumie modelovej situáciu na vyjadrenie určitých potrieb a reaguje na ňu

	Využívanie neverbálnej komunikácie so žiakom aj na plánovanie najbližších aktivít najskôr aktuálneho dňa, ďalšieho dňa, postupne vzdialenejšieho časového úseku Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu v sociálnych interakciách s dospelým aj inými žiakmi neverbálnymi komunikačnými prostriedkami Imitácia jemnomotorickej manipulácie bez predmetu: - ukazovanie oboma prstami do vzduchu - „chodenie“ po stole ukazovákom a prostredníkom - opakované krčenie a vystieranie ukazováka - spojenie ukazovákov oboch rúk - spojenie oboch palcov dovedna - spojenie ukazováka a palca tej istej ruky – koliesko Učiť základné osobné údaje/ informácie o sebe samom a ich vyjadrovanie primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách (ako sa žiak volá, kde býva, kedy sa narodil, či má súrodenca atď) Samostatné používanie pravidla: „Idem ja – ideš ty“ (s potrebnou vizualizáciou pravidla) v kooperatívnej aktivite s iným dieťaťom (hre, práci, domácich zručnostiach)	- dokáže neverbálne komunikovať s učiteľom pri plánovaní činností - vie vyjadriť súhlas, nesúhlas - zvláda imitáciu podľa názorných ukážok - vie informovať o svojej osobe s použitím základných informácií v konkrétnych situáciách - zvláda používanie pravidla: „idem ja – ideš ty“
2.úroveň	Používanie sociálnych verbálnych rutín (zdravenie) Zameranie verbálneho správania k inému človeku („Poď“, „Daj mi“, „Prepáč“, „Upokoj sa“) Komentovanie vlastnej činnosti: reakcia na otázku: „Čo si prosíš?“, ak je aj exponované pre žiaka obľúbené jedlo alebo hračka Verbalizácia voľby, ak sú možnosti exponované Verbalizácia voľby, ak sú možnosti (podnety) vylúčené Spontánne žiadanie predmetov, hračiek, ak sú voľne exponované bez akéhokoľvek pomocného podnetu Komentovanie videného, ako reakcia na otázku: „Čo vidíš?“ (jednoslovné až viacslovné komentovanie) Reakcia na otázku: „Čo máš?“ (jednoslovná až viacslovná, jednoduché až násobné pomenúvanie: „Máme ceruzku a pero	- zvláda používanie sociálnych verbálnych rutín - vie zamerať svoje verbálne správanie k inému človeku - komentuje vlastnú činnosť - vie vyjadriť svoju voľbu - vie spontánne požiadať o objekt záujmu - vie komentovať to, čo vidí na základe otázky - vie odpovedať na otázku: „čo máš?“ - vie sa pochváliť niečím

	a gumu.“) Aplikácia: „Čo mám?“ v rozhovore Predviesť niečo, pochváliť sa niečím inému človeku Identifikovať KAM/ČO ukazuje iná osoba (napr. učiteľ na niečo ukáže a povie: „Choď tam“, asistent niečo ukáže a učiteľ sa spýta: „Na čo ukazuje asistent?“ Identifikovať kam sa druhá osoba pozerá: (Na čo sa pozerá (meno)?) Identifikovanie smeru pohybu	inému človeku, - vie správne reagovať na otázky: „choď tam“ „čo vidíš?“ - vie identifikovať smer pohybu, pohľadu inej osoby
3.úroveň	Modelové situácie navodzujúce rozhovor, nutnosť vyjadriť sa, spýtať, odpovedať. Reálne situácie navodzujúce rozhovor, resp. nutnosť dávať otázky/odpovedať (nakupovanie, počasie, obliekanie sa, upratovanie skrinky, pracovného priestoru a iné). Začiatok a koniec rozhovoru – pravidlá spoločensky prijateľné a používané.	- vie sa primerane vyjadriť o počasí - chápe, čo znamená začiatok a koniec - dokáže si zvoliť televízny program - je oboznámený, ako sa má primerane vyjadrovať v obchode - vie sa pýtať, kladie otázky

Ciele 5.ročníka:

1.úroveň

- Rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb symbolmi
- vyjadrovať potrebu nasýtiť hlad a smäd prostredníctvom komunikačného symbolu na úrovni primeranej porozumeniu nezávisle na situačnom kontexte
- spontánne komunikovať hygienické potreby, nezávisle na situačnom kontexte
- zlepšovať schopnosť abstrakcie používaných komunikačných prostriedkov
- rozvíjať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas v sociálnych interakciách sociálne prijateľným spôsobom
- rozvíjať schopnosti neverbálnej imitácie
- zlepšovať schopnosti kooperatívnej spolupráce v rámci skupiny žiakov
- byť samostatnejší, spontánnejší v nadväzovaní, udržaní a ukončení sociálnych interakcií s inými žiakmi (používať vizualizáciu ako náhradu sociálnych promptov – ako predpoklad väčšej nezávislosti žiaka od promptov dospelého), byť schopný zamestnať sa jednoduchou interakciou so spolužiakom, bez priameho zásahu učiteľa, s pomocou neverbálnych promptov
- učiť sa vedomosti o sebe samom a sprostredkovať ich okoliu sociálne prijateľným spôsobom
- používať pravidlo: „Ideš ty – idem ja“
- rozširovať hygienické návyky a domáce zručnosti podľa individuálnych potrieb, kapacít každého žiaka (s nevyhnutným zvážením nárokov a očakávaní domáceho prostredia na žiaka) .

2.úroveň

- Nacvičovať sociálne verbálne rutiny
- zlepšovať verbálne porozumenie a spontánne verbálne vyjadrovanie.

3.úroveň

- Vyjadrovať sa primerane v obchode
- byť schopný pýtať sa (dávať otázky)
- primerane sa vyjadrovať o počasí
- chápať, čo znamená: koniec, začiatok
- dokázať si zvoliť televízny program.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi,
- učí sa učiť,
- používa informačno- komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie :

- prejavuje a zvláda svoje emócie

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať,
- zúčastňuje sa interakcie-

Stratégia vyučovania:

PROCES

Učiteľ demonštruje proces a povie: "urob toto". Žiak by mal zrkadliť činnosť učiteľa (t.j. ak učiteľ zodvihne pravú ruku, oproti sediaci žiak má zodvihnúť ľavú ruku). Jednotlivé fázy začínajú viditeľnými, veľkými pohybmi, ďalej postupujú k jemnejším pohybom. Pre žiaka je jednoduchšie naučiť sa imitovať činnosť spojenú s predmetom, alebo činnosť, ktorá má senzorickú spätnú väzbu. Imitácia, ktorá zahŕňa pohyb časti tela od tela, alebo časť tela, ktorá nie je priamo vo vizuálnom poli je pre žiaka náročnejšia.

Postupne, zlepšujúcimi sa výkonmi žiaka, je verbálna nápoveď generalizovaná aj na iné vety, ktoré majú rovnaký význam ako: „urob toto“ (napr. „urob to isté“, „urob to, čo robím ja“ „napodobni ma“ a pod.). Finálnym krokom je pomenovanie činnosti („zatlieskaj“). Takto sa buduje kognitívna báza na ďalšie verbálne usmerňovanie. „Urob toto“ sa požíva aby sa vytvorila predstava imitácie, ktorá je základnou schopnosťou ktorá poskytuje nejazykový, neverbálny spôsob učenia ďalších rozmanitých zručností.

Prompty

K dosiahnutiu imitácie predvádzaných pohybov používajte fyzické vedenie. Postupne je potrebné zmierňovať prompt, cez jemný dotyk až po mierne gesto.

Cieľom je naučiť sa používať konverzačné frázy v každodenných situáciách. Spočiatku sa žiak učí dávať mechanické odpovede na opakujúce sa situácie. Prompty sú postupne zmierňované, pretože sa očakáva, že žiak bude komunikovať v prirodzených situáciách. Podstatné je uvedomiť si, že aj keď žiaka naučíme mnoho reakcií, ešte to neznamená, že bude schopný sociálne komunikovať. Je potrebné učiť žiaka byť vnímavejším k sociálnym kľúčom správania sa a komunikácie.

Sociálne zručnosti sa žiak učí postupne. Na začiatku nie sú zložité, pretože základom je, aby sa interakcia sama o sebe stala príjemnou. Na 3. úrovni sa v sociálnych interakciách využívajú viac rečové schopnosti, čo je pre žiaka s AU alebo PVP s MP veľmi náročné.

Imitácia je najfundamentálnejšia schopnosť, ktorá je prvotným hnacím mechanizmom v dosahovaní sociálneho správania. Samozrejme predpokladom interaktívnej hry je zvládnuť izolované komponenty zložitej hry, ktorá má byť interaktívnou. (Aby sa dve deti mohli spolu hrať s plastelínou, musia ju obe vedieť hniesť, vaľkať, vyrezávať formičkami, modelovať z nej a pod.).

Aby sme dieťa pripravili na **interaktívnu hru** s iným dieťaťom, učíme ho potrebné sociálne

zručnosti najprv v situácii 1:1. Keď má dieťa naučené niektoré sociálne zručnosti, začneme s krátkou interakciou s iným dieťaťom. **Interakcia ešte nemusí mať za cieľ deti niečo naučiť.** Dôležité je, aby si na seba zvykli, aby spolu zažili spoločné príjemné zážitky z aktivít, ktoré majú spoločné. Tieto stretnutia sú ideálnou príležitosťou na odpozorovanie ich schopností a identifikáciu tých, ktoré ich budeme ďalej učiť v situáciách 1:1. Tieto situácie nemajú len funkciu identifikácie nedostatkov dieťaťa, ale aj postupné priblíženie jeho hrových, sociálnych a komunikačných schopností štandardným.
V situácii učenia **by mal byť vždy len jeden aspekt hry pre dieťa nový**. V rámci každej aktivity je potrebné stanoviť si aj behaviorálne ciele. Prirodzene je potrebné facilitovať veku primerané a kooperatívne správanie – žiak má reagovať na svojho partnera v hre, ktorý nesmie robiť nič namiesto neho. Dospelý nemá byť cieľom interakcie dvoch detí, ale jej prostredníkom. V rámci interakcie dvoch detí je potrebné byť flexibilný, rýchlo sa prispôsobiť a neprerušovať správanie, ktoré je pozitívne. (Nedávať príliš veľa inštrukcií, ktoré bránia spontánnemu správaniu.).

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová),výukové programy, práca IKT,didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod., vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, štruktúrované úlohy, aplikácie na rozvoj sociálnych zručností, aplikácie na rozvíjanie efektívnej komunikácie.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 6.ročníku</u>

Časový rozsah: 165 hodín ročne
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Zámerné vyvolávanie situácií, ktoré motivujú k vyjadrovaniu potrieb žiakom (tak, aby už naučené komunikačne prostriedky/ symboly boli upevňované ich neustálym používaním v primeraných situáciách). Vyjadrovanie súhlasu a odmietnutia v situáciách bežného života, primerane k sociálnemu kontextu. Neverbálna imitácia: - ukázanie na pery, nos a iné,	- dokáže vyjadriť potreby ukazovaním na symbol - vie vyjadriť súhlas a odmietnutie v situáciách bežného života, primerane k sociálnemu kontextu - rozumie modelovej situácii na vyjadrenie

	- imitácia pohybov a výrazov tváre, - napodobňovanie fúkania, - napodobňovanie otvárania úst, - napodobňovanie pohybov tvare s ostro kontrastujúcim hrubomotorickým pohybom, - napodobňovanie vyplazovať jazyk, - iné: oblizovanie pier, zahryznutie do vrchnej pery, stlačenie pier dovedna, umiestnenie jazyka medzi zuby a súčasné fúkanie a iné. Rozvíjanie neverbálnej komunikácie s žiakom na plánovanie aktivít blízkej budúcnosti (víkendu, budúceho týždňa). Upevňovanie znalosti základných osobných údajov/ informácií o sebe samom a svojich najbližších a vyjadrovať ich primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách. Formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov) podmieňovaných vonkajšou motiváciou učenie prvkov spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii. Podporovanie vokalizácie. (Kedykoľvek, keď žiak vydá zvuk podobný reči, pochváľte ho, príp. po ňom opakujte. Zaznamenávajte si každú situáciu, v ktorej je vysoký výskyt spontánnej vokalizácie. spievajte, požívajte hudbu a predmety, vydávajúce zvuky.). Manipulácia s predmetom spojená so zvukom (Učiteľ urobí činnosť s predmetom a súčasne produkuje zvuk charakteristicky pre daný predmet: auto + „vrŕŕ“.). Postupne navykanie na hygienické návyky súvisiace s dospievaním (používanie antiperspirantu, hygienickej vložky a pod.). Používanie jednoduchých kuchynských spotrebičov pod dohľadom učiteľa, s pomocou procesuálnych schém (varná kanvica a pod.).	určitých potrieb a reaguje na ňu - zvláda imitáciu podľa názorných ukážok - vie neverbálne komunikovať s učiteľom pri plánovaní činností - ovláda základné osobné údaje a informácie o sebe, vyjadruje ich primerane v adekvátnych situáciách - dokáže informovať o svojej osobe s použitím základných informácií v konkrétnych situáciách - zvláda používanie pravidla: „idem ja – ideš ty“ - manipuluje s predmetom - a produkuje daný zvuk - postupne si navyká na hygienické návyky súvisiace s dospievaním - je oboznámený s používaním jednoduchých kuchynských spotrebičov
2.úroveň	Generalizácia viet „Čo mám“ – v rozhovore. Reakcia na otázku „Čo si prosíš?“, s použitím predmetov, alebo obrázkov predmetov, o ktoré má žiak záujem. Reakcia na otázku „Dotkni sa...“ – svojej časti	- zvláda používanie sociálnych verbálnych rutín - vie zamerať verbálne správanie k inému človeku - vie vyjadriť svoju voľbu - vie správne reagovať na

	tela (vývinový postup porozumenia: ústa – oči– nos – vlasy – jazyk – hlava – uši – ruky – prsty – brucho – zuby – brada – palce – kolená –chrbát – nechty, atď.). Reakcia na otázku „Prines... ("Daj mi x" - len predmet x exponovaný, "Daj mi y" - exponovaný len predmet y, "Daj mi x alebo y" - exponované oba predmety. Najprv predmety pre žiaka motivačné, neskôr: oblečenie, jedla, hračky, predmety domácnosti, zvieratá, nábytok atď.). Označenie pomenovaného ukázaním na obrázok (ukázať na obrázok pomenovaného predmetu.). Označenie pomenovaného ukázaním na obrázok (ukázať na obrázok pomenovanej činnosti). Označenie pomenovaného ukázaním na obrázok (ukázať na obrázok pomenovanej reálnej osoby, ktorá je na fotografii: fotografie žiaka, učiteľa, personálu školy, spolužiakov, rodiny). Plnenie inštrukcií sediac na stoličke („zatlieskaj, vstaň - sadni si, urob papa, poklopkaj po stole, zdvihni ruky, objím ma, choď - zastav sa“ atď.). Porozumenie: priniesť dve položky. Porozumenie: priniesť položku podľa určenej veľkosti (veľká - malá). Porozumenie: priniesť farbu. Porozumenie: priniesť tvar. Porozumenie: priniesť položku podľa určenej kombinácie: farba + predmet. Porozumenie: priniesť položku podľa určenej kombinácie dvoch abstraktných vlastností (veľkosť + farba, atď.). Porozumenie: priniesť položku podľa určenej kombinácie troch vlastností. Vytvorenie schopnosti zaujať interaktívnu rolu iniciátora rozhovoru, aj reagujúceho v rozhovore.	požiadanie „Dotkni sa...“ - zvláda spontánne požiadať o objekt záujmu - ovláda komentovať to, čo vidí na základe otázky - -zvláda odpovedať na otázku: „čo máš?“ - dokáže sa pochváliť niečím inému človeku, - vie sa predviesť - zvláda správne reagovať na otázky: „choď tam“ „čo vidíš?“ - vie identifikovať smer pohybu, pohľadu inej osoby - rozumie a splní danú inštrukciu učiteľa - plní inštrukcie, keď sedí na stoličke - vytvára si schopnosť zaujať interaktívnu rolu iniciátora
3.úroveň	Identifikácia/uvedomovanie si vlastnej osoby (pohlavia). Rozlišovanie a pomenovanie iných osôb podľa pohlavia, oblečenia, výzoru a iných znakov (muž, žena, dieťa). Rozlíšenie a pomenovanie predmetov používaných v bežnom živote žiaka, ktoré žiakovi patria/nepatria.	- chápe, čo znamená skutočné a neskutočné - rozlišuje a pomenuje iné osoby podľa určitých znakov - rozlišuje a pomenuje predmety používané v bežnom živote, ktoré

	Orientácia v priestore triedy – poznať napr. svoju lavicu.	mu nepatria - orientuje sa v priestore triedy

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

- Nepretržite udržiavať expresívne vyjadrovanie potrieb symbolmi a ak je to možne rozširovať o vyjadrenia ďalších potrieb,
- spontánne vyjadrovať potrebu nasýtiť hlad a smäď a vykonať hygienické potreby
- prostredníctvom komunikačného symbolu na úrovni primeranej porozumeniu nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne vyjadrovať ďalšie potreby, nezávisle na situačnom kontexte,
- spontánne vyjadrovať súhlas a nesúhlas v sociálnych interakciách sociálne prijateľným spôsobom,
- rozvíjať schopnosti neverbálnej imitácie,
- využívať schopnosť- čakať na uspokojenie potrieb, na plánovanie blízkej budúcnosti,
- spontánne aplikovať pravidlo kooperácie (pravidlo: "Ideš ty - idem ja") v rámci skupiny deti,
- učiť sa ďalšie vedomosti a informácie o sebe samom a najbližších a sprostredkovať ich
- okoliu sociálne prijateľným neverbálnym spôsobom,
- udržiavať osvojene zručnosti sociálnej kooperácie v prirodzených situáciách interakcii s deťmi i dospelými,
- nepretržite udržiavať dosiahnutú úroveň samostatnosti a nezávislosti v oblasti sebaobsluhy a domácich zručnosti (s vizualizáciou potrebnou na udržanie dosiahnutej miery samostatnosti),
- zmierňovať odlišnosti v oblasti stravovacích návykov.

2.úroveň

- Rozvíjať porozumenie verbálnych výpovedí v prirodzených socio-komunikačných situáciách, s následnou primeranou verbálnou reakciou,
- preniesť rozvíjanie žiaka od stola a stoličky do prirodzenejšieho prostredia.

3.úroveň

- Určiť vlastne pohlavie,
- určiť pohlavie iného človeka,
- identifikovať svoje oblečenie,
- identifikovať svoju tašku ,
- identifikovať ostatne veci, ktoré žiakovi patria,
- schopnosť nájsť svoje miesto/ lavicu v triede.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi,
- učí sa učiť,
- používa informačno- komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať, zúčastňuje sa interakcie.

Stratégia vyučovania:

PROCES

- kognitívne postupy
- postupy terapie správania
- správne formy komunikácie (verbálnej, alternatívnej, augmentatívnej)
- vhodné formy a stupne pomoci: prompt, tvarovanie, reťazenie

Stanovené ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

Učebné zdroje:

Pracovné listy zo „zborovne" www.zborovna.sk, výukové programy, práca IKT, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod. vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, štruktúrované úlohy, aplikácie na rozvoj sociálnych zručností, aplikácie na rozvíjanie efektívnej komunikácie.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 7. ročníku:</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Označenie/neverbálne pomenovanie navonok pozorovateľných vlastností žiaka a niektorých charakterových vlastností žiakom.	- pozná a vie pomenovať niektoré charakterové vlastnosti
	Rozvíjanie znalostí vlastných osobných údajov/informácií a informácií o ďalších osobách v sociálnom prostredí žiaka a ich vyjadrovanie primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách.	- pozná informácie o vlastnej osobe, - vie ich vyjadriť primeranými komunikačnými prostriedkami v adekvátnych situáciách
	Používanie pravidiel správania viazaných na určité situácie (vizualizovaných pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou	- vie používať pravidlá správania sa v určitých situáciách

	formou).	
	Používanie naučených sociálnych komunikačných zručností aj v menej očakávaných situáciách sociálnych kontaktov s deťmi i dospelými.	- správne používa naučené sociálne komunikačné zručnosti v rôznych situáciách sociálnych kontaktov
	Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov), podmieňovaných vonkajšou motiváciou.	- má rozvinutú pozornosť a jej uplatnenie v sociálnej komunikácii
	Používanie zložitejších pravidiel spoločenských hier (vizualizovaných pre dieťa pochopiteľným spôsobom).	- zvláda a používa pravidlá spoločenských hier
	Naďalej podporovanie vokalizácie, ak sa dá, spájanie určitého, žiakom vokalizovaného zvuku, so špecifickou situáciou naplnenia potreby (snaha o modelovanie vokalizovaného zvuku na špecifický zvuk – slovo, vyjadrujúce špecifickú potrebu).	- vie spojiť vokalizovaný zvuk so situáciou, ktorá vedie k naplneniu potreby žiaka
	Kontinuálne napodobňovanie (reťazenie pohybov s ich súčasným napodobňovaním žiakom):	- vie napodobňovať
	– pokročilá imitácia (zodvihnúť jednu ruku - zodvihnúť obe ruky, dotyk nosa jedným prstom - dotyk nosa celou rukou, zamávanie "pá - pá" pravou rukou - ľavou rukou atď.),	- imituje rôzne zložitejšie pohyby
	dvojkroková imitácia (predviesť dva kroky, po ich zapamätaní žiakom imitovať),	- imituje dvojkrokovo – napodobňuje imitáciou 2 po sebe nasledujúce kroky
	prekríženie (dotyk pravého lakťa ľavou rukou, dotyk ľavého ramena pravou rukou a pod.),	- vie prekrížiť ruky
	dve reakcie naraz (dotyk ramena pravou rukou súčasne a kolena ľavou rukou, ruky prekrížené),	- zvláda zložitú imitáciu (dve reakcie naraz)
	trojkroková imitácia,	- zvláda trojkrokovú imitáciu
	imitácia činnosti podľa obrázka.	- vie imitovať činnosť podľa obrázka
	Imitácia orálnej motoriky (demonštrujeme vždy len jeden pohyb, až po zvládnutí	- imituje orálnu motoriku

	pridáme ďalší). Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenejšej budúcnosti (najbližšieho mesiaca), a neverbálny rozhovor o udalostiach v blízkej minulosti (čo bolo dnes, včera). Samostatnejšie uplatňovanie hygienických návykov súvisiacich s dospievaním (používanie antiperspirantu, hygienickej vložky a pod.), za pomoci primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára a pod. Rozvíjanie domácich zručností a integračných zručností žiaka podľa jeho individuálnej kapacity, životného štýlu rodiny a pod.	- vie plánovať aktivity - vedie rozhovor o udalostiach pomocou neverbálnej komunikácie - zvláda samostatnejšie uplatňovanie hygienických návykov - - zvláda domáce a integračné zručnosti podľa individuality
2.úroveň	Plnenie inštrukcií, vyplývajúcich z kontextu (Na stôl položíme jablko a žiakovi povieme: „Daj mi jablko“, stoličku prisunieme ku dverám a žiakovi povieme: „Otvor dvere.“ a pod.). . Manipulácia s predmetmi (plnenie dvojslovných inštrukcií, ktoré pomáhajú facilitovať rozpoznanie rovnakého predmetu v rôznych kontextoch). Vykonanie činnosti zobrazenej na fotografii, alebo obrázku žiakom, v spojení s verbálnou inštrukciou (jednokroková inštrukcia, dvojkroková, trojkroková, viackroková inštrukcia). Plnenie verbálnych inštrukcií mimo stola, nie posediačky, v rovnakej miestnosti (zapni svetlo, zatvor dvere, choď - stoj, zahoď do koša, bež, otvor dvere, prines mi..; zaklop na dvere atď.). Plnenie verbálnych inštrukcií v druhej miestnosti ("urob a vráť sa"). Plnenie dvojkrokových inštrukcií v druhej miestnosti. Plnenie trojkrokových inštrukcií v druhej miestnosti.	- splní inštrukciu vyplývajúcu z kontextu - manipuluje s predmetmi na základe plnenia inštrukcií - rozpozná rovnaký predmet vo viacerých kontextoch - vykoná činnosť zobrazenú na fotografii alebo obrázku spojenú s inštrukciou - splnení inštrukciu, ktorú nevykonáva žiak pri lavici - reaguje na pokyn vykonania inštrukcie v miestnosti - splnení inštrukciu v inej miestnosti - splní inštrukcie v inej miestnosti, ktorá je dvojkroková alebo trojkroková
3.úroveň	Identifikácia vlastných pocitov, ich	- vyjadruje svoje potreby,

	vyjadrenie primeraným spôsobom. Identifikovanie a pomenovanie vlastných potrieb a želaní.	pocity a želania primeraným spôsobom - vie vyjadriť určité špecifické pocity - vie vyjadriť svoje potreby a želania
	Poskytnutie osobných údajov v adekvátnom kontexte: koľko má žiak rokov, kde býva, akú má adresu, do ktorej školy chodí, do ktorej triedy chodí, ako sa volajú pedagógovia žiaka, jeho spolužiaci a pod.	- vie sa predstaviť na požiadanie aj spontánne - vie poskytnúť na požiadanie osobné informácie o sebe - vie, ako sa volá učiteľ, spolužiaci
	Poskytnutie informácií/údajov o svojej rodine osobám na to oprávneným (na úrade, v škole): mená rodičov, ich telefónne číslo, meno súrodencov, čo robia a pod.	- vie poskytnúť na požiadanie informácie o svojej rodine - vie, ako sa volajú rodičia - vie, ako sa volajú súrodenci

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- uvedomovať si svoje vonkajšie znaky i niektoré charakterové vlastnosti,
- regulovať vlastné správanie inštrukciami učiteľa, ktoré nie sú podávané v bezprostrednej
- blízkosti žiaka,
- vyvolávať prirodzené situácie častejších interakcií so spolužiakmi,
- rozvíjať schopnosť žiadať si informácie od iných sociálne prijateľným neverbálnym spôsobom a
- v rámci daného kontextu,
- rozvíjať schopnosť odovzdať žiadané informácie ostatným,
- zoznamovať sa so zložitejšími pravidlami spoločenských hier,
- rozvíjať vokalizáciu a neverbálnu imitáciu,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie vzdialenejšej budúcnosti, a
- referenciu prežitej blízkej minulosti,
- používať hygienické návyky súvisiace s dospievaním,
- používať domáce spotrebiče.

2.úroveň

- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií vyplývajúcich z kontextu,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií nevyplývajúcich z kontextu.

3.úroveň

- rozvíjať schopnosť vyjadriť, čo žiak má – nemá rád,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť špecifické pocity,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť potreby a želania,

- naučiť sa predstaviť sa – keď je o to požiadané,
- predstaviť sa spontánne – v situácii, v ktorej sa to očakáva,
- poskytnúť na požiadanie osobné údaje: koľko má žiak rokov, kde býva (akú má adresu), do
- ktorej školy chodí, do ktorej triedy chodí, ako sa volajú pedagógovia žiaka, jeho spolužiaci a
- pod.,
- poskytnúť na požiadanie informácie o svojej rodine: ako sa volajú rodičia žiaka, aké majú
- telefónne číslo, ako sa volajú a pod.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi, učí sa učiť,
- používa informačno - komunikačné technológie.

Osobnostné kompetencie:

- prejavuje a zvláda svoje emócie

Sociálne kompetencie:

- učí sa spolupracovať,
- zúčastňuje sa interakcie

Stratégia vyučovania:

PROCES

Používať domáce spotrebiče učíme žiaka na základe jeho individuálnych schopností a zručností, za nevyhnutného predpokladu bezpečnosti pre dieťa i okolie, odporúčame úzko spolupracovať s rodinou – poznať životný štýl rodiny ako predpoklad k rozvíjaniu adekvátnych domácich zručností.

Imitáciu je možné realizovať s akoukoľvek stavebnicou (kockami, legom, chevou alebo tvarmi vystrihnutými z farebného papiera atď.). Učiteľ sedí oproti žiakovi, medzi nimi je stôl. Každý má svoj vlastný úlohový materiál (totožný s tým druhým) na kraji stola. Učiteľ bude stavať zo svojich dielov stavebníc, na svojej polovici stola. Žiak bude kopírovať učiteľa, sediac oproti nemu. (Malo by ho kopírovať tak, ako by kopíroval diagram. T.j. ak učiteľ niečo robí sprava doľava, z pohľadu žiaka to bude zľava doprava.) Používame diely stavebnice, ktoré majú odlišné tvary a farbu. Začneme s dvomi až tromi dielmi, postupne pridávame počet. Len čo žiak niečo postaví (napr. most), je potrebné zakomponovať to do hry (prejsť autíčkom popod most).

Prompty:

Používame fyzické vedenie, demonštráciu, verbálny prompt, ukazovanie alebo ich kombináciu. Postupne zmierňujeme prompt až k úplne samostatnému napodobňovaniu žiakom. Na začiatku nácviku je promptom aj to, že žiak má k dispozícii len tie diely stavebnice, ktoré potrebuje k imitácii. Neskôr môže mať k dispozícii aj také diely stavebnice, ktoré k imitácii vzoru nepotrebuje.

Učebné zdroje:

Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), výukové programy, práca IKT, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod., vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 8. ročníku:

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Označovanie/neverbálne pomenovávanie navonok pozorovateľných vlastností iných detí a niektorých charakterových vlastností.	- vie označiť, pomenovať pozorovateľnú vlastnosť spolužiaka /ukázať či je smutný, veselý, nahnevaný/ pomocou kariet /emotikony/
	Používanie pravidiel správania, viazaných na určité situácie (vizualizované pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou), prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.	- lepšie prijíma náhlu zmenu v dennom programe - používa pravidlá správania
	Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/informácií o sebe primeranými neverbálnymi komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy (pošta, policajt, obchod a pod.).	- vie povedať svoje osobné údaje vo verejnom styku/ nehovoriaci ukázaním/
	Spontánne používanie zložitejších pravidiel spoločenských hier pri hrách s inými deťmi (aj súrodencami) – samostatné používanie vizuálnych pomôcok, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel.	- dodržiava pravidlá pri hre s inými deťmi, spolužiakmi, alebo súrodencami - samostatne používa vizuálne pomôcky
	Podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií, spájanie s vokalizáciou učiteľom, motivovanie dieťaťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v nových situáciách.	- je schopný vyjadrovania alebo označovania predmetov, žiadosti, zmeny, prosby /nehovoriaci aspoň vydaním zvuku/

	Podporovanie objavujúceho sa vyjadrovania niektorých potrieb/ želaní špecifickou vokalizáciou dieťaťa – vyhovieť, len ak je používanie alternatívnej formy komunikácie spojené aj so zvukom, podmieňovať (alternatívna komunikácia sa stáva augmentatívnou).	- vyjadruje svoje potreby, želania, slovom, alebo zvukom.
	Imitovanie orálnej motoriky - demonštrovanie sekvencie dvoch, troch a viac pohybov učiteľom, ktoré má žiak imitovať.	- vie imitovať pohyby učiteľa - demonštruje pohyby učiteľa
	Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (niekoľko mesiacov až celý rok). Neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenejšej minulosti (čo bolo minulý týždeň, minulý mesiac).	- chápe to, čo bude / naplánovanej akcie, plavárne, výletu, obľúbenej činnosti/ napríklad pomocou kalendára / označenie očakávanej udalosti červenou farbou v kalendári, alebo šípkou/
	Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov podmieňovaných vonkajšou motiváciou.	- vie ukázať na obrázkoch čo už bolo/ kde žiak bol, aké aktivity robil napríklad cez prázdniny/
	Prvky spoločnej pozornosti a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii - využiť znalosť faktov o sebe samom a iných deťoch ako témy neverbálnych rozhovorov, kde je potrebné vizualizovať poradie: „kto je na rade v rozhovore“, podmieňovať správne odpovede a primerané správanie komunikujúceho primárnymi alebo sociálnymi odmenami.	- vie sa zapojiť do spoločného rozhovoru v skupine spolužiakov/ vie ukázať pomocou kartičiek, alebo symbolov čoho sa zúčastnil aj on, čo tiež videl, kde bol.../ - ochotne sa spolupodieľať na rozhovore v skupine - rozpráva na základe informácií o spolužiakoch a sebe samom pomocou poradia obrázkov
	Samostatné a spontánne používanie hygienických návykov súvisiacich s dospievaním, za pomoci primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára a pod.	- automaticky používa a dodržiava hygienické návyky /podľa procesuálnej schémy/
	Rozvíjanie domácich a integračných	

	zručností žiaka podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod.	- uplatňuje už naučené domáce zručnosti, žiak ich postupne dopĺňa o nové zručnosti podľa svojich možností a schopnosti.
2. úroveň	Vyjadrovanie nesúhlasu: „Nie“ Porozumenie inštrukcie: „Nerob to!“ Porozumenie tzv. podmienkovej inštrukcie. Triedenie obrázkov do kategórií. Plnenie inštrukcií, vyplývajúcich z kontextu, ktoré obsahujú pozitívnu alebo negatívnu inštrukciu. Plnenie inštrukcií, ktoré majú viac krokov – kombinácia pozitívnej a negatívnej inštrukcie. Plnenie viackrokových inštrukcií v inej miestnosti, s časovým odstupom a pod.	- chápe komunikačnému symbolu nie - vie ho správne použiť, alebo slovne vyjadriť - správne reaguje na upozornenie „ Nerob to !“ - vie triediť obrázky do kategórií / hygiena, domácnosť, čo kde kúpi.../ - riadi sa inštrukciami - vie plniť viackrokové inštrukcie /v jednej miestnosti, alebo viac inštrukcií v dvoch miestnostiach/
3. úroveň	Receptívne porozumenie vonkajším prejavom emócií v dvojdimenzionálnej forme - fotografie, kresby, maľby. Receptívne porozumenie reálnym emóciám. Rozvíjanie kvantitatívnej predstavy (vývinová postupnosť): veľa – jeden, malý – veľký, prázdny – plný, ľahký – ťažký, krátky – dlhý, chudý – tučný, viac – menej, pomaly – rýchlo, pár – veľa, tenký – hrubý, široký – úzky. Tento obsah nesúvisí s cieľmi. Porovnávanie emócií, receptívne a expresívne pomenovávanie emócií v dvojdimenzionálnej forme.	- Chápe emóciam /vie ich prečítať z tváre reálnej osoby, alebo z fotografie či obrázka/ - rozumie kvantitatívnym predstavám a vyjadruje ich množstvom, alebo ukázaním na konkrétnu vec či obrázok na ktorom je kvantitatívna predstava vyjadrená/. - vie odhadnúť emócie podľa výrazu a označiť ich pomocou symbolov, emotikon.

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- uvedomovať si vonkajšie znaky iných detí,
- rozvíjať schopnosti regulovať vlastné správanie neverbálnymi inštrukciami učiteľa,
- vyvolávať prirodzené situácie častejších interakcií so spolužiakmi,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri sociálnych kontaktoch mimo školu,
- aplikovať zložitejšie pravidlá spoločenských hier v sociálnych zamestnaniach,

- rozvíjať predpoklady k hovorenej reči: imitovať zvuky a slová, budovať jednoduchý verbálny slovník,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie vzdialenej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenejšej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor,
- samostatne používať hygienické návyky súvisiace s dospievaním,
- rozvíjať domáce zručnosti.

2. úroveň
- naučiť sa negovať, odmietnuť,
- rozumieť podmienkovým inštrukciám,
- rozvíjať verbálne pojmy/ pojmové kategórie,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií, obsahujúcich podmienky,
- zlepšovať porozumenie zložitých verbálnych inštrukcií v súvislosti s novými pojmovými kategóriami.

3. úroveň
- rozvíjať zameranie pozornosti na vonkajšie prejavy emócií ľudí,
- snažiť sa o splnenie zadanej úlohy,
- plniť inštrukcie zadané dospelým v domácom prostredí i doma,
- zadaným úlohám venovať primeranú pozornosť,
- zadané úlohy väčšinou dokončiť,
- akceptovať osobný priestor učiteľov a spolužiakov,
- dokázať sa podeliť s dospelými,
- dokázať sa podeliť s rovesníkmi,
- identifikovať a vyjadriť vlastné fyzické potreby,
- rozoznať členov blízkej aj širokej rodiny,
- identifikovať a rozlišovať medzi priateľmi/známymi a rodinou,
- povedať len primerané/ vhodné poznámky/ informácie iným – podľa vzťahu k nim,
- rozoznať, čo je nevhodné zo strany iných ľudí,
- dokázať sa spriateliť na základe spoločných záujmov,
- dokázať vyjadriť realistické postoje: „Môžem“, „Som“,
- prijímať pochvalu s hrdosťou,
- akceptovať kritiku bez mrzutostí a nevhodných reakcií,
- vedieť sa vysporiadať s primeranou formou odmietnutia.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi.
- vie rozpoznať emócie.
- používa zásady slušného správania, častejšie komunikuje, alebo vydáva zvuky ako formu súhlasu či nesúhlasu.
- vie vyjadriť voľbu, počkať na uspokojenie potreby.
- rozvíja domáce zručnosti o nové.

Osobnostné kompetencie:
- prejavuje a zvláda svoje emócie,
- vie svoje osobné údaje v kontakte mimo školu.
- samostatne používa hygienické návyky súvisiace s dospievaním.
- rozumie inštrukciám vie sa nimi riadiť.
- je schopný dokončiť začatú úlohu.
- vie vyjadriť svoje potreby.

Sociálne kompetencie:
- učí sa spolupracovať,
- zúčastňuje sa interakcie so spolužiakmi,
- vie sa podeliť s rovesníkmi.
- dokáže sa spriateliť na základe spoločných záujmov.
- dokáže prijímať kritiku bez mrzutosti.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Pri nácviku imitácie je vhodné začať s piatimi ľahkými zvukmi a pridávať ďalší, len ak sú predošlé zvládnuté.
Ak žiak používa echolálie, alebo hovorí spontánne slová, možno ho požiadať o imitáciu práve týchto zvukov/slov. Dôraz sa kladie na zvuky a slová, ktoré vie žiak vysloviť zrozumiteľne a ak sa dá, ich produkciu je vhodné ihneď spájať s ich významom - ak to nebude pre žiaka rušivé.
Vývinovo usporiadané zvuky vhodné na imitáciu: samohlásky, ľahko artikulovateľné spoluhlásky: m, b, p, v, d, spoluhlásky spojené so samohláskami – otvorené slabiky, reťazenie slabík, imitácia prvých slov, ktoré vznikajú zdvojením otvorených slabík: mama, pá - pá, imitácia ostatných slov, jednoduchých viet, hlasitosti, výšky hlasu a tempa reči.
Pri nácviku negácie ukázať žiakovi niečo, čo nemá rád a spýtať sa: „Prosíš si?“
Pri nácviku zákazovej inštrukcie sa demonštruje činnosť s výzvou: „Nerob to!“, so súčasným posilnením za nenapodobňovanie príslušnej činnosti.
Pri podmienkovej inštrukcii sa žiak učí chápať, či sa inštrukcia týka jeho, alebo nie. Pri nácviku sa naučí odpovedať na otázku: áno - nie v situáciách –napríklad: "Ak sa voláš Janko, zdvihni ruky"; "Všetci chlapci idú ku stolu." a pod.
Práca s kategóriami - receptívne: učiteľ vyloží dva a viac obrázkov z rôznych kategórií a vypýta si – „Daj mi zviera!“; expresívne: učiteľ ukáže obrázok a spýta sa: „Čo je to?“. Žiak odpovie konkrétne a pomenuje kategóriu, napr.: krava, zviera; pomenovávanie: dieťa má pomenovať niečo z určitej všeobecnej kategórie, napr. zvierat; bližšie konkretizovanej kategórie: „Pomenuj zviera, ktoré žije v oceáne!“, „Povedz jedlo, ktoré by si jedol na raňajky“ a iné.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), výukové programy, Dominik, práca IKT, didaktické pomôcky: Čo k sebe patrí, Predtým a potom, Topológia, Logihry a pod., vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, emotikony, komunikačné karty.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností v 9. ročníku:</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Označovanie/neverbálne pomenovávanie navonok pozorovateľných vlastností a niektorých charakterových vlastností iných detí a dospelých na základe naučených atribútov vlastností podľa navonok pozorovateľných prejavov, s používaním nevyhnutnej vizualizácie.	- pozná vonkajšie prejavy správania inej osoby. Vie ich pomenovať alebo označiť príslušným symbolom / dieťa plače, smeje sa, hnevá sa, je smutné.../
	Používanie pravidiel správania viazaných na nové situácie (vizualizované pre dieťa zrozumiteľnou neverbálnou formou), prijímanie aj náhle oznámených (vizualizovaných) informácií bez problémového správania.	- vie počkať v rade, alebo na uspokojenie potreby - vie čakať pri rozhovore rodiča s učiteľom - vie prijať náhlu zmenu v dennom programe bez problémov - reaguje pokojne na problémové správanie spolužiaka
	Vyjadrovanie vlastných osobných údajov/ informácií o sebe primeranými komunikačnými prostriedkami v situáciách mimo školy a ich transfer do prostredia v čase mimo vyučovania	- pozná svoje meno a priezvisko. Vie kde býva. U nehovoriacich vedia tieto osobné údaje vyjadriť pomocou komunikačných symbolov, alebo tabuľky - tieto údaje vie vhodne použiť ako odpoveď na otázku inou osobou
	Používanie pravidiel spoločenských hier pri hrách s deťmi (aj súrodencami) mimo školského prostredia – schopnosť používať vizuálne pomôcky, ktoré zaručujú jasnú vizualizáciu pravidiel s pomocou dospelého, s cieľom postupného odnímania pomoci dospelej osoby.	- rozumie pravidlu idem ja ideš ty a vie ho aj rešpektovať - je interaktívny pri spoločenských hrách so spolužiakom, alebo v rodine
	Stále podporovanie jestvujúcej vokalizácie, vytváranie nových situácií spájaných s vokalizáciou učiteľom, motivovať dieťa k akýmkoľvek zvukovým prejavom v ďalších situáciách.	- má osvojené základné prvky vokalizácie, ovláda ich a vie ich produkovať hlasom. Je ochotný spolupracovať pri učení nových vokalizačných

		zvukov
	Permanentné podmieňovanie existujúcej verbálnej komunikácie žiaka, s cieľom postupnej náhrady augmentatívnej komunikácie verbálnou – ak je to možné a žiaka to neobmedzí v komunikácii.	- má snahu o používanie verbálnej komunikácie v rôznych situáciách
	Transfer existujúceho verbálneho slovníka dieťaťa do domáceho prostredia, do komunikácie s rodičmi a inými členmi rodiny (nevyhnutné generalizovať zvýšené nároky na formu komunikácie dieťaťa na nové prostredie a nových ľudí).	- naučené slová používa aj pri bežnej komunikácii s rodičmi a členmi rodiny - pokojne prijíma neustále zvyšovanie nárokov na jeho verbálnu komunikáciu
	Sluchová imitácia (imitácia zvukov) bez vizuálnej opory.	- vie imitovať zvuky zvierat, dopravných prostriedkov, podľa osvojeného slovníka.
	Rozvíjanie neverbálnej komunikácie so žiakom na plánovanie aktivít vzdialenej budúcnosti (rok, podľa uváženia aj dlhší časový úsek) a neverbálny rozhovor o udalostiach vo vzdialenej minulosti (čo bolo minulý rok, podľa uváženia aj vzdialenejšia minulosť).	- spolupracuje pri tvorbe a plánovaní aktivít na nasledujúce a budúce obdobie. - je schopný pomocou slov / nehovoriaci symbolov/ vyjadriť prípadné želania k plánovaným aktivitám
	Rozvíjanie prvkov spoločnej pozornosti formou skupinových neverbálnych rozhovorov (s použitím neverbálnych komunikačných prostriedkov), podmieňovaných vonkajšou motiváciou a ich uplatnenie v sociálnej komunikácii (nové témy, súvisiace s novými vedomosťami a zručnosťami žiaka, noví partneri v skupine), za úzkej spolupráce s rodinou, napr. videoprezentáciou skupinového neverbálneho rozhovoru, inštruovať rodičov ako neverbálne skupinové rozhovory realizovať aj doma.	- zúčastňuje sa skupinových neverbálnych rozhovorov - vie byť mysľou účastný na rozhovore o aktuálnej tému, ktorá vyplynie z aktuálnej situácie v triede/ napr. o prítomnosti všetkých spolužiakov, o prítomnosti učiteľa, prípadne o chorobe niekoho z nich, o pocite z ich chýbania, som smutný, veselý chýbajú mi spolužiaci.../
	Spontánne vykonávanie úkonov, ktoré súvisia so starostlivosťou o telo a zovňajšok dospievajúcej a dospelej osoby, s maximálnou mierou nezávislosti, s využitím primeranej vizualizácie, procesuálnych schém, vizualizovaného mesačného kalendára, a pod.	- vie sa starať o hygienu celého svojho tela bez pomoci druhej osoby - vie upraviť svoj zovňajšok pri odchode do školy a po jedle, alebo fyzicky náročnej aktivite. Používa pri tom procesuálne schémy, alebo naučené rituály s nacvičeným pohľadom do zrkadla

	Rozvíjanie nadobudnutých domácich a integračných zručností žiak podľa jeho individuálnych kapacít, životného štýlu rodiny a pod., ich zaradenie do bežného denného režimu žiaka v škole i doma, atď.	- vie sa obslúžiť pri jedle, upratať za sebou, poďakovať, pomôcť s domácimi prácami po jednoduchom usmernení v škole aj doma.
2. úroveň	Identifikácia pocitov, ich možných príčin a správania, ktoré redukuje/mení vyjadrované pocity. Demonštrácia emócií, rozoznávanie emócií naživo. Identifikovať, či nás druhá osoba počuje. Identifikovať, či nás druhá osoba vidí. Identifikovať, či druhá osoba vie určitú informáciu. Zámerné vyvolávanie situácií, v ktorých je primerané odmietať. Plnenie zložitých podmienkových inštrukcií, ktoré obsahujú negatívne, aj pozitívne inštrukcie.	- vie označiť svoje pocity - vie ukázať príčinu pocitov - vie ovplyvniť svoje správanie podľa aktuálnych pocitov - podľa pomenovania vie vyjadriť opísanú emóciu - podľa sledovania osoby rozozná či ho druhá strana počuje, vidí a rozumie informácii - učí sa vyjadriť odmietnutie alebo nesúhlas pokojnou formou a gestom / bez kriku, zvukov a negativizmu/ - je schopný plniť inštrukcie aj tie, ktoré sú pre neho nežiaduce, alebo nesympatické
3. úroveň	Vyjadrovanie vlastných emocionálnych potrieb žiakom, na základe jednoduchých schém vyjadrovania. Komentovanie ako sa v rôznych situáciách cítia iní ľudia. Analýza situácií, ktoré majú kontext fyzického a verbálneho ohrozovania. Analýza situácií, v ktorých je potrebné chrániť si svoje veci, svoje telo, svoj osobný priestor (a ich sociálne prijateľná ochrana). Precvičovanie verbálnych schém vyjadrovania vlastného názoru sociálne prijateľným spôsobom. Prehrávanie situácií adekvátnej sociálnej reakcie na usmerňovanie žiaka	- vie správne používať vyjadrovacie emócie pri želaniach - podľa situácie vie zhodnotiť pocity iných ľudí/ plače, je smutný, bojí sa, hnevá sa, je veselý/ - vie analyzovať nebezpečenstvo a vyhnúť sa mu - vie prijateľným spôsobom vyjadriť súhlas, alebo nesúhlas s danou situáciou, alebo správaním - pozná správne reakcie na rôzne sociálne situácie podľa

	pedagógom, rodičom a logická analýza týchto usmernení (s cieľom pochopiť, že sú v prospech žiaka).	pozorovanie z okolia, alebo premietania na vhodných filmových reláciách
	Logická analýza správ v tlači, televízii a pod. v súvislosti s pravidlami, ktoré sú spoločenskými normami. Nácvik alternatív primeraných sociálnych reakcií na tieto pravidlá.	- snaží sa o logickú dedukciu správ podľa tlače, televízie - vie primerane reagovať na tieto situácie a správy

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Uvedomovať si vonkajšie znaky a niektoré charakterové vlastnosti iných detí a dospelých zo sociálneho prostredia žiaka,
- aplikovať znalosti vlastných osobných údajov pri nových sociálnych kontaktoch mimo školu,
- prenášať pravidlá spoločenských hier do sociálnych zamestnaní mimo školu,
- ďalej rozvíjať vokalizáciu,
- rozvíjať verbálny slovník,
- rozvíjať sluchovú imitáciu,
- využívať schopnosť čakať na uspokojenie potrieb - na plánovanie ďalekej budúcnosti a referenciu prežitej vzdialenej minulosti,
- rozvíjať neverbálny skupinový rozhovor o nové témy, prostredia a komunikačných partnerov,
- využívať dosiahnuté domáce zručnosti a rozvíjať nové.

2. úroveň

- Budovať základy schopností empatie,
- vytvárať kognitívnu bázu na rozvíjanie primeraného správania, odrážajúceho očakávania okolia,
- provokovať situácie, keď sa má odmietať a negovať,
- rozvíjať porozumenie podmienkovým inštrukciám.

3. úroveň

- Identifikovať a vyjadriť emocionálne potreby,
- uvažovať o pocitoch iných ľudí,
- uvedomovať si, že nemožno byť fyzicky a verbálne ohrozovaný,
- uvedomovať si, že „moje“ veci nemôže zobrať druhá osoba,
- uvedomovať si právo na svoj osobný priestor, v ktorom nemožno byť v ohrození,
- uvedomovať si právo vyjadriť svoj vlastný názor na čokoľvek,
- uvedomovať si právo na určitú mieru súkromia, ktorá súvisí s mierou samostatnosti,
- uvedomovať si, že bez dovolenia sa nemôže nikto dotýkať častí tela druhého človeka,
- uvedomovať si, že rodičia a učitelia majú právo usmerňovať deti a robiť rozhodnutia v ich prospech,
- uvedomovať si, že zodpovední dospelí alebo skupiny zvolených ľudí majú právo stanovovať pravidlá, ktoré musia ostatní rešpektovať.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia používa informácie a pracuje s nimi.

- vie rozpoznať emócie.
- používa zásady slušného správania, častejšie komunikuje, alebo vydáva zvuky ako formu súhlasu či nesúhlasu.
- vie vyjadriť voľbu, počkať na uspokojenie potreby.
- rozvíja domáce zručnosti o nové.

Osobnostné kompetencie:
- prejavuje a zvláda svoje emócie,
- vie svoje osobné údaje v kontakte mimo školu.
- samostatne používa hygienické návyky súvisiace s dospievaním.
- rozumie inštrukciám vie sa nimi riadiť.
- vie vyjadriť svoje potreby a želania.
- vie ovládať svoje správanie a primerane reagovať na náhle zmeny, alebo neželané javy.

Sociálne kompetencie:
- učí sa spolupracovať,
- zúčastňuje sa interakcie so spolužiakmi,
- vie sa podeliť s rovesníkmi.
- dokáže sa spriateliť na základe spoločných záujmov.
- dokáže prijímať kritiku bez mrzutosti.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Pri používaní osobných údajov pri vyučovaní je nevyhnutná úzka spolupráca s rodinou s cieľom preniesť používané prompty v škole do prirodzených sociálnych situácií, ktoré bežne zažíva rodina dieťaťa: u lekára, na návšteve a pod.
Využívať prirodzené situácie, keď žiak nemôže priamo pozorovať ústa pedagóga, k imitácii počutých zvukov.
Správne odpovede, reakcie a primerané správanie je neustále, najmä v novom prostredí, nevyhnutné podmieňovať primárnymi alebo sociálnymi odmenami žiaka a vizualizovať poradie: „Kto je na rade v rozhovore“.
Pri cvičení identifikácie emócií pedagóg predvedie prejavy rôznych emócií s cieľom identifikovať ich spolu so žiakom a určiť ich možné príčiny a spôsoby ako zmeniť situáciu. Je dôležité, aby predvádzané emócie a dôvody ich vyvolania boli veku primerané.
Pri nácviku demonštrácie emócií sa odporúča využívať hru: „Ako sa cítim?“, s predvedením a identifikáciou možných príčin rôzneho emocionálneho stavu/ nálady, pomenovaním vlastných emócií, pocitov a nálad.
Pri identifikácii toho, čo sa mohla dozvedieť iná osoba, je potrebné učiť žiaka rozlíšiť reálnu situáciu od domnelej: ak asistent videl, že sa učiteľ s dieťaťom o niečom rozprávajú, ešte neznamená, že to počul.

Učebné zdroje:
Učebnica Moje učenie (A. Šedibová), denná tlač, televízia, rozhlas, premietanie filmov s tématikou / ako sa správať keď/, výukové programy, Dominik, práca IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, emotikony

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	1	1	2	2	0	0	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie má vo vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) veľmi špecifický charakter z hľadiska samotných cieľov a obsahu, ale aj foriem, metód a používaných prostriedkov. Nakoľko nácvik písania pre žiaka s AU alebo PVP s MP nemá priamy, pre neho čitateľný zmysel (napr. vplyv na prítomnosť, na naplnenie jeho potrieb), používanie metód zaužívaných pri intaktných žiakoch alebo pri žiakoch s inými druhmi zdravotného postihnutia často zlyháva. Rozvíjanie grafomotoriky u žiaka s AU alebo PVP s MP predpokladá dať tejto aktivite konkrétny, najmä komunikačný zmysel, a naučené zručnosti čím skôr zaradiť do bežných sociálnych kontextov.

Mechanické precvičovanie písania izolovaných písmen, resp. pre žiaka nezmyselných a navzájom nesúvisiacich slov, môže viesť k jeho problémovému správaniu. Úhľadnosť písma a zvládanie pravidiel v písaní môžu byť až sekundárnymi cieľmi, ktoré u väčšiny žiakov s AU alebo PVP s MP nie je možné dosiahnuť. Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u žiakov s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Podobne ani prípravné grafomotorické cvičenia nemusia mať očakávaný motivačný efekt, práve naopak. Spojenie písania s riekankami môže viesť k objaveniu sa alebo zhoršeniu nevhodného správania (najmä k verbálnym stereotypiám).

Pre uvedené fakty je potrebné, aby bol pedagóg z hľadiska obsahového napĺňania cieľov predmetu veľmi opatrný, nakoľko musia byť veľmi individualizované. Z rovnakých dôvodov v rámci jednotlivých ročníkov a úrovní neuvádzame proces, ako ciele a obsah predmetu dosahovať.

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä slovenský jazyk.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s

písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie v prípravnom ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Cibrenie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: - mávanie, - tlieskanie, - hladkanie, - odhadzovanie lopty, - chytanie lopty. Zlepšovanie schopnosti imitácie pohybov rúk prostredníctvom: - imitácie hrubomotorických pohybov rúk, - „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch. Rozvíjanie hrubej motoriky a koordinácie: - kráčať dookola, - chodiť „cez“, - preliezť, - stúpať, - klesať, - podliezať, - behať, - skákať znožmo, - skákať striedavo na jednej nohe, - chodiť po čiare, - imitovať tvary chodidlami, prstami, - vytvárať rôzne tvary chodidlami, dlaňami (do farby, piesku).	- vie mávať, tlieskať, hladkať - odhadzuje a chytá loptu - imituje hrubomotorické pohyby rúk - imituje hru na hudobných nástrojoch - kráča dookola - chodí cez prekážky - vie preliezť - stúpa na prekážku - klesá z prekážky - podlieza - behá podľa pokynov - skáče znožmo - vie skákať striedavo na jednej nohe - zvláda chodiť po čiare - imituje tvary prstami alebo chodidlami - má radosť z hry s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou a pod. - má záujem o modelovanie
2.úroveň	Driblovanie s loptou Šitie jednoduchých stehov. Navliekanie ihly. Hra s prstovými farbami. Hra s pieskom. Hra s vodou. Hra s plastelínou.	- vie driblovať s loptou - správne drží ihlu a vie s ňou šiť - navlieka niť do ihly - zaujíma sa o hru s pieskom, vodou, plastelínou a kockami - vie sa s pomocou hrať

	Hra s kockami. Skladanie plošných skladačiek. Strihanie. Používanie jednoduchých detských „remeselných a kuchynských“ nástrojov. Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.	- vie sa učiť byť trpezlivý pri skladaní plošných skladačiek - učí sa narábať s nožničkami - používa jednoduché detské nástroje - vie imitovať zložitejšie postavenie prstov
3.úroveň	Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky. Nácvik uchopovania písacieho nástroja (hrubej pastelky - voskové farbičky, kriedy) do dlane. Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa). Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (pastelky, ceruzky) prstami. Zanechávanie stopy na podložke/papieri. Opakované (repetetívne) čmáranie dominantnou rukou. Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní. Kruhové čmáranie. Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania.	- používa obidve ruky pri cvičení jemnej a hrubej motoriky - vie správne uchopiť písací nástroj do dlane - čmára na zvislú plochu - je trpezlivý pri uchopovaní písacieho nástroja prstami - zanechá na papieri stopu písacím nástrojom - zvládne opakovane čmárať dominantnou rukou - má správnu pozíciu tela pri písaní - vie čmárať do kruhu - vie čmárať vertikálnym smerom - má záujem o grafomotorické cvičenia - má snahu nakresliť požadované tvary - vie sledovať predkreslené čiary a tvary

Ciele prípravného ročníka:

1.úroveň

– Vytvárať základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
– rozvíjať hrubú motoriku,
– rozvíjať jemnú motoriku.

2.úroveň

– Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
– zlepšiť jemnú motoriku prstov.

3.úroveň

– Nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
– v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia učí sa spoznávať rôzne informačné možnosti,
– uplatňuje organizovanú štruktúru času, miesta a postupu činností
Osobnostné kompetencie:
- prezentuje svoje potreby
Sociálne kompetencie:
- nadväzuje a udržiava očný kontakt

Stratégia vyučovania:
PROCES
– Čmáranie
– Vyfarbovanie
– Sledovanie predkreslených priamych čiar
– Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov
– Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jedným ťahom

Učebné zdroje:
Rôzne pracovné zošity a listy s grafomotorickými cvičeniami a tvarmi veľkej tlačenej abecedy, Jedným ťahom, Bodka, čiarka, palička,poslúchaj ma ručička (D.Píšová, M.Šinská, D. Hospodárová)
Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... . Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Driblovanie s loptou. Šitie jednoduchých stehov.	- vie driblovať s loptou - snaží sa pracovať s ihlou,

	Navliekanie ihly. Hra s prstovými farbami. Hra s pieskom. Hra s vodou. Hra s plastelínou. Hra s kockami. Skladanie plošných skladačiek. Strihanie. Manipulácia s jednoduchými „remeselnými a kuchynskými“ detskými nástrojmi. Imitovanie zložitejšieho postavenia prstov.	navlieka niť do ihly - má radosť z hry s prstovými farbami, pieskom, vodou, plastelínou a pod. - zaujíma sa o modelovanie - učí sa byť trpezlivý pri skladaní plošných skladačiek - učí sa narábať s nožničkami - manipuluje s jednoduchými detskými nástrojmi - imituje zložitejšie postavenie prstov
2.úroveň	Používanie oboch rúk pri cvičení jemnej aj hrubej motoriky. Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) dlaňou. Uchopovanie písacieho nástroja (farbičky, ceruzky) prstami. Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní. Zanechávanie farebnej stopy na podložke/papieri voľným čmáraním. Repetitívne (opakované) čmáranie dominantnou rukou - kruhové čmáranie, čmáranie vertikálnym smerom. Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi. Obkresľovanie predpísaných veľkých tlačených tvarov písmen – samohlások A E I O U, ak sa s nimi žiak oboznamuje na čítaní.	- používa obidve ruky pri cvičení jemnej a hrubej motoriky - správne uchopí písací nástroj dlaňou - snaží sa uchopiť písací nástroj prstami - dodržiava správny sed pri písaní - chápe princíp zanechávania stopy na papieri voľným čmáraním - dokáže opakovane čmárať dominantnou rukou (do kruhu, vertikálnym smerom) - obkreslí maketu s geometrickými tvarmi - obkreslí predpísané veľké tlačené písmo – samohlásky, ak sa s nimi oboznamuje pri čítaní
3.úroveň	Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole. Repetitívne (opakované) čmáranie dominantnou rukou: - kruhové čmáranie, - čmáranie vertikálnym smerom. Učiť žiaka postupne nakresliť na požiadanie nasledujúce tvary: - zvislá čiara - v smere zhora nadol, - vodorovná čiara - v smere zľava doprava, - kružnica – proti smeru hodinových	- vie správne držať ceruzku a mať správne umiestnený papier na pracovnom stole. - má záujem o grafomotorické cvičenia – čmára do kruhu, vertikálnym smerom - kreslí určené tvary na požiadanie – zvislá čiara, vodorovná čiara - dodržiava smer písania - vie nakresliť kružnicu v smere hodinových ručičiek aj proti

	ručičiek, - kružnica – v smere hodinových ručičiek, - spojenie dvojice bodov čiarou, - spojenie niekoľkých bodov čiarou, - imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“. Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov). Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy. Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov - čiar v tvare oblúka, vlnovky. Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa. Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4). Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zdola nahor do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa začnú preberať v predmete čítanie – samohlásky A, E, I, O, U, Á, É, Í, Ó, Ú a spoluhlásky M, L, V, T, P. Písanie preberaného písmena spájaním pripravených oporných bodov. Imitatívny zápis príslušného písmena (podľa predlohy) na požiadanie, po dobrom zvládnutí jeho obkresľovania. Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory	smeru hodinových ručičiek - zvládne spojiť dvojice bodov čiarou - spojí niekoľko bodov čiarou - imituje kreslenie prekrížených čiar najskôr po predkreslenom tvare, neskôr podľa predlohy - zvládne napísať + a neskôr X - vie vyfarbiť jednoduché tvary - sleduje predkreslené čiary a tvary, vytvára vlastnú farebnú stopu - vie niekoľkonásobne obkresliť veľké tvary (oblúk, vlnovku) - vie niekoľkonásobne obkresliť geometrické tvary (štvorec, obdĺžnik, trojuholník, kruh, elipsu) - zakresľuje šikmé čiary zhora nadol podľa predlohy - zakresľuje šikmé čiary zdola nahor podľa predlohy - obkresľuje tvary veľkých tlačených písmen - využíva oporné body pri nácviku písania preberaných písmen - imitatívne zapíše písmeno na požiadanie po dobrom zvládnutí obkresľovania - napíše príslušné písmeno na požiadanie bez predlohy po dobrom zvládnutí

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

- Zlepšiť hrubú a jemnú motoriku rúk,
- zlepšiť jemnú motoriku prstov.

2.úroveň

- Nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,

- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

3.úroveň

- Vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom podľa inštruktáže,
- rozvíjať napodobňovanie pri písaní.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia učí sa spoznávať rôzne informačné možnosti,
- uplatňuje organizovanú štruktúru času, miesta a postupu činností

Osobnostné kompetencie:

- prezentuje svoje potreby

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt

Stratégia vyučovania:

PROCES

-Vyfarbovanie
-Sledovanie predkreslených priamych čiar
-Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov
-Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jedným ťahom
-Písanie preberaného písmena spájaním pripravených oporných bodov.
-Imitatívny zápis príslušného písmena
-Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory,
-Dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na čítaní.

Učebné zdroje:

Rôzne pracovné zošity a listy s grafomotorickými cvičeniami a tvarmi veľkej tlačenej abecedy, Jedným ťahom, Bodka, čiarka, palička, poslúchaj ma ručička (D. Píšová, M. Šinská, D. Hospodárová), reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... . Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne

ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Cvičenie jemnej aj hrubej motoriky obidvoma rukami, využívanie imitácie inej osoby ako základ cvičenia. Upevňovanie správnej pozície tela pri písaní (ak je potrebné, navádzanie na správnu polohu používaním inštrukčných komunikačných kariet). Uchopovanie písacieho nástroja hrubšieho tvaru (voskové farbičky, krieda) dlaňou. Uchopovanie písacieho nastroja (voskové farbičky, pastelka, ceruzka) prstami. Zanechávanie stopy na podložke/papieri (imitáciou inej osoby alebo vedením ruky). Voľné čmáranie. Repetitívne čmáranie dominantnou rukou. Kruhové čmáranie. Čmáranie vertikálnym smerom (imitáciou inej osoby, vedením ruky alebo použitím šablón).	- používa obidve ruky pri cvičení jemnej a hrubej motoriky - využíva imitáciu inej osoby na zvládnutie cvičenia - dodržiava správnu pozíciu tela pri písaní - zvláda uchopovanie písacieho nástroja dlaňou - uchopuje písací nástroj prstami - vie zanechať písanú stopu na podložke imitáciou alebo vedením ruky - vie voľne čmárať - repetitívne čmára dominantnou rukou - zvláda kruhové čmáranie - zvláda čmáranie vertikálnym smerom imitáciou, vedením ruky alebo použitím šablóny
2.úroveň	Správne držanie ceruzky. Správne umiestňovanie papiera na pracovnom stole (ak je potrebné, použitie vizualizácie polohy papiera na lavici). Postupný nácvik kreslenia nasledujúcich tvarov na požiadanie - s promptom (karta s požadovaným tvarom alebo slovo), postupne bez neho: - vertikálna čiara – zhora nadol, zdola nahor, - horizontálna čiara – zľava doprava, - kruhový tvar, - spojenie dvoch bodov čiarou, - spojenie niekoľkých bodov čiarou. Vyfarbovanie bežných geometrických tvarov (s presahovaním okrajov).	- vie správne držať ceruzku a mať správne umiestnený papier na pracovnom stole - má záujem o grafomotorické cvičenia - kreslí tvary na požiadanie – s promptom - kreslí na požiadanie vertikálnu čiaru - kreslí horizontálnu čiaru - kreslí kruhový tvar - vie spojiť dva body čiarou - vie spojiť niekoľko bodov čiarou - vie vyfarbiť jednoduché geometrické tvary s presahovaním okrajov

	Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi. Obkresľovanie predkreslených rovných čiar. Obkresľovanie predkreslených zahnutých čiar. Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov. Obkresľovanie predpísaných veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – samohlásky A, E, I, O, U a spoluhlásky M, L, V, T, P. Imitatívny zápis príslušného písmena (podľa predlohy) na požiadanie, po dobrom zvládnutí jeho obkresľovania. Pri jednotlivých činnostiach využívať jednoduché pravidlo striedania roli: „Ideš ty – idem ja!.	- vie obkresliť makety s geometrickými tvarmi - sleduje predkreslené rovné čiary - obkresľuje predkreslené zahnuté čiary - obkresľuje predkreslené geometrické tvary - učí sa obkresľovať tvary veľkých tlačených písmen - vie využiť oporné body pri nácviku písania preberaných písmen - vie zapísať písmená podľa predlohy - zvláda používať pravidlo striedania rolí
3.úroveň	Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole (ak je potrebné, navádzanie na správnu polohu používaním inštrukčných komunikačných kariet). Uvoľňovacie cviky pred písaním – s imitovaním horizontálneho, vertikálneho a kruhového čmárania. Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – B,J, S, N, D, Z, Y, H, K, C, R (využívanie imitácie inej osoby ako základ obkresľovania). Obkresľovanie tvarov pre žiaka známych číslic. Písanie písmena spájaním pripravených oporných bodov imitáciou inej osoby alebo vedením ruky. Nácvik imitatívneho zápisu príslušného písmena (podľa predlohy) a číslice po dobrom zvládnutí ich obkresľovania. Nácvik písania príslušného písmena, číslice na požiadanie (inštruktáž na	- vie správne držať ceruzu a umiestniť papier na stole, ak je potrebné s použitím komunikačných kariet - používa uvoľňovacie cviky pred písaním s imitovaním čmárania - obkresľuje tvar tlačených písmen podľa predmetu čítanie s využitím imitácie - obkresľuje tvary známych číslic - píše písmená spájaním bodov imitáciou alebo vedením ruky - po zvládnutí obkresľovania zapisuje písmená a číslice - píše písmená, čísla na požiadanie bez predlohy

	úrovni: imitačný vzor, karta alebo slovo), bez predlohy a opory – činnosť možno využiť aj ako dopísanie vynechaného písmena do slova preberaného na čítaní. Odpisovanie slova pozostávajúceho zo známych písmen s ich umiestnením na riadok. Vpisovanie vynechaného slova do textu (využitie osobného frekvenčného slovníka z predmetu čítanie).	- vie odpísať slovo zo známych písmen pomocou umiestnenia na riadku - vie vpísať vynechané slovo do textu

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

- Nadobudnúť prvé skúsenosti v písaní,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

2.úroveň

- Podľa inštruktáže vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom (inštruktáž na úrovni: imitačný vzor, karta alebo slovo),
- rozvinúť snahu napodobňovania pri písaní.

3.úroveň

- Napodobňovanie pri písaní,
- písanie písmen preberaných v čítaní.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia učí sa spoznávať rôzne informačné možnosti,
- uplatňuje organizovanú štruktúru času, miesta a postupu činností

Osobnostné kompetencie:

- prezentuje svoje potreby

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt

Učebné zdroje:

Rôzne pracovné zošity a listy s grafomotorickými cvičeniami a tvarmi veľkej tlačenej abecedy, Jedným ťahom, Bodka, čiarka, palička, poslúchaj ma ručička (D.Píšová, M.Šinská, D.Hospodárová), makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie v 3. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole (ak je potrebné, použitie vizualizácie polohy papiera na lavici).	- správne drží písaciu pomôcku a má správne položený papier na stole
	Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s presahovaním okrajov).	- vie vyfarbiť geometrické tvary s presahovaním okrajov
	Obkresľovanie makiet s geometrickými tvarmi.	- obkresľuje makety s geometrickými tvarmi
	Sledovanie rovných čiar písacím nástrojom s odlišnou farbou od predpísanej čiary, možnosť vyjadrovania vlastnej voľby (ukazovaním, komunikačnou kartou alebo vokalizáciou).	- sleduje a obkresľuje rovnú čiaru inou farbou - vie vyjadriť vlastnú voľbu
	Obkresľovanie predkreslených čiar v tvare oblúka (ak je potrebné, vedením ruky).	- zvládne obkresľovanie oblúkových čiar samostatne alebo vedením ruky
	Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov.	- obkresľuje predkreslené geometrické tvary
	Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: A, E, I, O, U.	- obkresľuje predpísané prebraté samohlásky
2. úroveň	Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole.	- správne drží písaciu pomôcku - vie správne uložiť papier na pracovnom stole
	Uvoľňovacie cviky pred písaním – imitácia horizontálneho, vertikálneho a kruhového čmárania.	- využíva uvoľňovacie cviky – imitácia čmárania
	Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – B, J, S, N, D, Z.	- obkresľuje tlačené tvary písmen B, J, S, N, D, Z
	Obkresľovanie tvarov známych číslic.	- vie obkresliť tvary známych číslic
	Písanie písmena spájaním pripravených oporných bodov.	- píše písmená spájaním bodov
	Nácvik imitatívneho zápisu príslušného písmena (podľa predlohy) a číslice po dobrom zvládnutí ich obkresľovania.	- vie imitovať zápis písmena a číslice podľa predlohy
	Odpisovanie slova pozostávajúceho zo známych písmen do riadku na linajku,	- odpíše slovo zo známych písmen do riadku

	možnosť vyjadrovania vlastnej voľby (ukazovaním na zvolené slovo).	- vyjadrí vlastnú voľbu
3. úroveň	Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – Č, Š, Ž, Ď, Ť, Ň, Ľ, G, F, CH.	- obkresľuje tlačené písmená prebraté na čítaní
	Obkresľovanie tvarov známych číslic.	- vie obkresliť známe číslice
	Nácvik zápisu príslušného písmena (podľa predlohy) a číslice po dobrom zvládnutí ich obkresľovania.	- zapíše písmeno podľa predlohy
	Nácvik napísať príslušne písmeno/číslicu na požiadanie bez predlohy a opory, napr. ako dopísanie vynechaného	- napíše písmeno a číslicu na vyzvanie bez predlohy
	písmena do slova preberaného na čítaní, dopísanie začiatočného písmena do známeho slova.	- vie zapísať chýbajúce písmeno do predpísaného slova
	Odpisovanie slova pozostávajúceho zo známych písmen na riadok z pripravenej predlohy.	- odpíše slovo do riadku podľa predlohy
	Odpisovanie slova z tabule pozostávajúceho zo známych písmen do riadku.	- odpíše slovo zo známych písmen z tabule do riadku
	Vpisovanie vynechaného slova do pripraveného textu (využitie osobného frekvenčného slovníka z predmetu čítanie).	- vpíše vynechané slovo do textu
	Na požiadanie napísanie nadpisu (pomenovanie toho, čo je zobrazené na obrázku) k obrázku, ktorý pozostáva z nacvičených písmen.	- na požiadanie napíše nadpis k obrázku (pomenuje to, čo je zobrazené) z nacvičených písmen
	Písanie diktátu s krátkymi slovami (s primeraným promptom).	- napíše krátky diktát zo známych slov
	Písanie písmen jednotnej veľkosti s ich správnym umiestnením do riadku na linajku.	- vie písať písmená jednotnej veľkosti do riadku

Ciele 3. ročníka:

1.úroveň

- cielene viesť čiaru písacím nástrojom
- vedieť obkresliť maketu
- vedieť obkresliť/obtiahnuť predpísaný tvar
- rozvinúť snahu o napodobnenie predpísaného tvaru

2.úroveň

- vedieť obkresliť predpísaný tvar písmena
- nacvičiť napodobňovanie písania predpísaného tvaru písmena

3.úroveň

- písať komunikačne zmysluplne slova
- zmenšiť veľkosť písaného písma

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia učí sa spoznávať rôzne informačné možnosti,
- uplatňuje organizovanú štruktúru času, miesta a postupu činností

Osobnostné kompetencie:
- prezentuje svoje potreby,
- zamerať a udržať pozornosť želaným smerom

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- spolupracuje,
- vie pracovať aj samostatne

Stratégia vyučovania:
PROCES
Pri písaní diktátu s krátkymi slovami využívať jednoduché pravidlo striedania roli: „Ideš ty – idem ja!, t.j. striedavé písanie diktátu pedagógom a žiakom.
Pri písaní písmen jednotnej veľkosti s ich správnym umiestnením do riadku na linajku - ak je potrebné, navádzanie na správnu veľkosť a umiestnenie na linajku používaním inštrukčných komunikačných kariet.

Učebné zdroje:
Rôzne pracovné zošity a listy s grafomotorickými cvičeniami a tvarmi veľkej tlačenej abecedy, Jedným ťahom, Bodka, čiarka, palička, poslúchaj ma ručička (D.Píšová, M.Šinská, D.Hospodárová), makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov. Vhodnou pomôckou je aj magnetická zmazateľná tabuľka, na ktorú je možné aj písať aj prikladať magnetické písmená.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Rozvíjanie grafomotorických zručností a písania v 4. ročníku</u>

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Obkresľovanie makiet s geometrickými a inými tvarmi. Obkresľovanie predkreslených čiar v	- vie obkresľovať rôzne makety s geometrickými a inými tvarmi - obkresľuje predkreslené čiary

	tvare oblúka. Obkresľovanie predkreslených jednoduchých geometrických tvarov. Obkresľovanie predpísaných písmen preberaných na čítaní: M, L, V, T, P. Písanie tvaru preberaných písmen podľa predpísaného vzoru. Odpisovanie slov z osobného frekvenčného slovníka vytváraného v predmete čítanie.	v tvare oblúka - obkresľuje predkreslené jednoduché geometrické tvary - vie obkresliť predpísané písmená M, L, V, T, P - píše tvary preberaných písmen podľa vzoru - odpisuje slová z frekvenčného slovníka
2. úroveň	Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen tak, ako sa preberajú v predmete čítanie – Y, H, K, C, R Obkresľovať podľa inštrukcie: hrubý – tenký). Písanie písmen podľa vizuálnej opory (podľa určenej kombinácie dvoch abstraktných vlastnosti: písmeno + farba). Písanie číslic podľa vizuálnej opory (podľa určenej kombinácie dvoch abstraktných vlastnosti: číslica + farba). Odpisovanie slova z predlohy, ktoré pozostáva zo známych písmen do riadku na linajku. Odpisovanie písmen z tabule. Na požiadanie napísanie nadpisu (pomenovanie toho, čo je zobrazené na obrázku) k obrázku, ktorý pozostáva z nacvičených písmen. Písanie písmen jednotnej veľkosti s ich správnym umiestnením do riadku na linajku.	- zvládne obkresľovanie veľkých tlačených písmen prebratých v predmete čítanie - vie obkresľovať podľa inštrukcie: hrubý, tenký - píše písmená podľa vizuálnej opory – kombinácia vlastností: písmeno+farba - píše čísla podľa vizuálnej opory – kombinácia vlastností: číslica+farba - vie odpísať slová zo známych písmen podľa predlohy do riadku - zvládne odpisovanie písmen z tabule - napíše na požiadanie nadpis k obrázku z nacvičených písmen - píše písmená do riadku jednotnej veľkosti
3. úroveň	Nácvik písania málo frekventovaných písmen preberaných na čítaní Upevňovanie tvarov písmen, ktoré zaručia čitateľnosť písma Cibriť udržanie písania písmen rovnakej veľkosti počas celého textu. Upriamiť pozornosť na dodržanie primeranej vzdialenosti jednotlivých slov od seba (upriamiť pozornosť predovšetkým vizualizáciou pravidla). Písanie jednoduchých odkazov pre inú/blízku osobu, s ich okamžitým prenesením do reálnej situácie, s cieľom	- zvládne písanie málo frekventovaných písmen preberaných v predmete čítanie - zapamätá si tvary písmen - píše písmená rovnakej veľkosti počas celého textu - vie dodržať odstup jednotlivých slov od seba - vie napísať krátky jednoduchý odkaz s pochopením a prenesením do reálnej

	pochopenia a posilnenia činnosti žiakom. Zaznamenávanie informácií na osobné účely (diár, denný režim v písanej forme). Vyplňovanie jednoduchého formuláru – meno, priezvisko, adresa atď., s jeho okamžitým prenesením do reálnej situácie, s cieľom pochopenia a posilnenia činnosti žiakom (v reálnych situáciách: na pošte, v obchode a pod. Žiaci, ktorí píšu písaným písmom, nacvičujú písanie s uplatnením pravidla – „Prvé slovo vo vete začína veľkým písmenom“ (vizualizácia pravidla písania veľkého začiatočného písmena). Dodržiavanie interpunkcie na konci viet (vizualizácia pravidla písania veľkého začiatočného písmena). Nácvik písania dátumu v reálnych situáciách (pri dennom režime, záznamoch o prežitom, alebo plánovaní najbližších dni a pod.). Nácvik písania vlastnej adresy. Nácvik písania adresy/adries blízkych osôb/kamarátov na pohľadnicu, obálku, s prenesením do sociálneho kontextu (písanie napr. pri príležitosti blahoželania ku sviatku, ktorý je pri danom dátume zaznačený v kalendári žiaka, písanie pohľadnice z výletu a pod.).	situácie - vie zaznamenať informácie do diáru v písanej forme / denný režim/ - vie vyplniť jednoduchý formulár: meno, priezvisko, adresa - pri písaní písaným písmom chápe pravidlá – prvé písmeno vo vete je veľké - chápe a dodržuje interpunkciu na konci vety - používa písanie dátumu pri dennom režime, plánovaní, záznamoch - vie napísať vlastnú adresu - vie napísať adresu blízkych osôb, kamarátov na pohľadnicu, obálku - vie napísať pohľadnicu z výletu, blahoželanie ku sviatku, ktoré sa vzťahuje k dátumu zaznačenému v kalendári žiaka

Ciele 4. ročníka:

1.úroveň

- vedieť obkresliť predpísaný tvar obrazca, písmena
- nacvičiť napodobňovanie napísania predpísaného tvaru.

2.úroveň

- vedieť napísať komunikačne zmysluplne slovo s predlohou
- zlepšiť úhľadnosť písma

3.úroveň

- rozvinúť u žiaka schopnosť kreatívneho písania v spojitosti s reálne prežitým
- vedieť využiť písanie ako prostriedok sociálnej komunikácie
- zlepšiť úhľadnosť písma (úhľadnosť cibriť vzhľadom na celkovú úroveň žiaka)

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia učí sa spoznávať rôzne informačné možnosti,
- uplatňuje organizovanú štruktúru času, miesta a postupu činností

Osobnostné kompetencie:

- prezentuje svoje potreby,
- zameriava a udržuje pozornosť želaným smerom

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- spolupracuje,
- vie pracovať aj samostatne

Stratégia vyučovania:

PROCES

K úhľadnosti písma je potrebné motivovať žiaka primerane jeho chápaniu: materiálne, obľúbenou činnosťou, žetónmi a pod. Využívame modifikované a špecifické metódy, ako sú metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu, metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

Pri písaní písmen a slov žiak píše písané tvary písmen len v prípade, že to zvláda bez väčších problémov, v prípadoch, kde písanie písaných tvarov písmen je pre žiaka komplikáciou, upúšťa sa od neho.

Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:

Rôzne pracovné zošity a listy s grafomotorickými cvičeniami a tvarmi veľkej tlačenej abecedy, Jedným ťahom, Bodka, čiarka, palička, poslúchaj ma ručička (D.Píšová, M.Šinská, D.Hospodárová), makety geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Vhodnou pomôckou je aj magnetická zmazateľná tabuľka na ktorú je možné aj písať aj prikladať magnetické písmená.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

VECNÉ UČENIE

PRE 1., 2. A 3. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Príroda a spoločnosť	Vecné učenie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	2	2	1	0	0	0	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet pre 1. až 3. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v ktorom získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vecné učenie je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek pre nich prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Obsah predmetu: Vecné učenie v 1. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 1hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia** Svoje meno, priezvisko. Orientácia v priestore: trieda, budova školy. Spoznávanie zariadenia triedy. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: deň-noc, svetlo – tma. Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných častí svojho tela. **Poznávanie prírody** Domáce zvieratá: pes, mačka. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď. Pojmy: vtáky a hmyz. Rastliny: kvety a stromy. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku. Správanie sa v obchode, rozoznať aspoň dva obchody podľa zamerania - potraviny, hračky. Rozpoznávanie základných potravín. Úloha lekára a zdravotnej sestry.	- vie povedať (prezentovať)svoje meno a priezvisko - vie sa orientovať v priestore - pozná zariadenie triedy -rozumie časovým údajom a vzťahom - vie rozlíšiť deň – noc, svetlo – tma. - vie ukázať pomenované časti svojho tela. - pozná domáce a voľne žijúce zvieratá - vie odlíšiť zvieratá chodiace po zemi a lietajúce. - pozná kvety a stromy - pozná ročné obdobia – podľa obrázkov, na vychádzke - vie sa orientovať (snažiť sa) v situáciách: - doprava, obchod, u lekára - pozná základy slušného správania v obchode (nekričím, nebehám, nechytám...) - vie rozlíšiť potraviny od ostatných vecí. - pozná úlohu lekára a zdravotnej sestry
2.úroveň	**Trieda, škola a okolie školy** Pomôcky a zariadenie triedy. Školské potreby a hračky. Poznanie svojho mena, priezviska, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov. Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky. Základné návyky slušného správania - pozdravenie, poprosenie, poďakovanie. Poznávanie najbližšieho okolia školy. **Orientácia v čase** Porozumenie časovým údajom a	-vie pomenovať zariadenie triedy - pozná rodičov, súrodencov, spolužiakov po mene - vie sa orientovať v priestore - vie rozlíšiť vyučovaciu hodinu a prestávku - pozná základné návyky slušného správania - vie poďakovať, pozdraviť a poprosiť - pozná okolie školy - chápe časové údaje a vzťahy - rozumie časovým pojmom a

	vzťahom: deň–noc, ráno–večer, dnes–zajtra, teraz–potom, určenie dní v týždni. **Príroda** Pozorovanie zmien v prírode a počasia. Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov: jar, leto, jeseň, zima. Osvojovanie základných pojmov umožňujúcich poznať sledované predmety a javy: teplo, zima, slnko, vietor, dážď, sneh, mráz. **Zvieratá v prírode** Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň. Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška, Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka. **Rastliny v prírode** Kvety: ruža, tulipán a iné. Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa, ich plody. Kríky: maliny, ríbezle. **Starostlivosť o zdravie** Vnímanie a poznávanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, ruky, nohy. Zdravie, choroba, lieky, lekár. Základné hygienické návyky, význam pre zdravie. Význam zdravej výživy pre zdravie. Obliekanie sa podľa ročného obdobia a teploty prostredia. **Bezpečnosť cestnej premávky** Chôdza po chodníku. Prechádzanie cez cestu, prechod pre chodcov, semafory. Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní. **Obchod** Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou. Poznávanie rozličného tovaru, najmä potravín: ovocia, zeleniny. Poznávanie mincí.	vzťahom. -pozná dni v týždni - vie pomenovať zmeny v prírode a počasie na základe pozorovania. - vie poznať ročné obdobia – podľa obrázkov - vie rozlišovať predmety a javy ako: teplo -zima, slnko- mesiac a pod.. - pozná domáce a voľne žijúce zvieratá - vie rozoznať vtáky a hmyz - vie priradiť a ukázať na obrázky zvierat podľa inštrukcie. - pozná kvety , stromy a kríky - vníma a pozná svoje telo a jeho jednotlivé časti. - pozná pojmy: choroba, lekár, lieky.. - má osvojené základné hygienické návyky - vie , že je potrebné jesť veľa ovocia a zeleniny. - vie sa obliekať podľa ročných období. - dodržiava bezpečnosť cestnej premávky - vie chodiť po chodníku, prechádzať cez cestu, pozná semafor a prechod pre chodcov - dodržiava bezpečnosť pri hre, výlete a kúpaní -vie rozlišovať obchody podľa zamerania . - pozná rozličný tovar, rozlišuje ovocie a zeleninu - pozná našu menu (euro)

	Zameranie sa na správanie v obchode. **Domov a rodina** Rodičia, súrodenci - ich mená. Vzťahy medzi členmi rodiny. Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC a iné.	- vie sa správať v obchode a pozná funkciu platenia - vie čo je domov a čo rodina, - pozná mená svojich rodičov a súrodencov. - vie vymenovať jednotlivé časti bytu
3.úroveň	**Škola a život v škole** Označenie triedy, pomenovanie zariadenia triedy, rozlišovanie školských potrieb a hračiek, ich použitie a uloženie. Meno svojho učiteľa, rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Orientácia v budove školy. Najdôležitejšie poznatky zo zásad dopravnej bezpečnosti a ochrany vlastnej bezpečnosti, rozlíšenie vozovky a chodníka, oboznámenie sa s označením prechodu pre chodcov, s významom svetelných signálov. **Jeseň** Pozorovanie zmien v prírode, zber úrody. Poznávanie ovocia a zeleniny podľa tvaru, chuti a vône, rozlíšenie ovocia a zeleniny. Pozorovanie zmien v prírode: rastliny, zvieratá. **Domov a jeho okolie** Poznávanie mien členov rodiny a príbuzenské vzťahy: otec, matka, súrodenci. Pomenovanie zariadenie bytu podľa ich účelu: nábytok, riad, hračky, školské potreby. Orientácia v okolí domova a školy, napr. kde sa nakupujú základné potraviny. **Zima** Pozorovanie zmien v prírode. Zmeny počasia: mráz, sneh, ľad. Oboznámenie sa s pravidlami bezpečnosti na ulici, pri zimných športoch. Oboznámenie sa s vianočnými tradíciami. **Starostlivosť o zdravie** Predchádzanie úrazom a chorobám. Predchádzanie úrazom pri športe, pri	- vie sa orientovať v triede a v budove školy . - vie pomenovať predmety, javy, činnosti a pod. - pozná meno učiteľa. - rozlišuje hodinu a prestávku. - dodržiava bezpečnosť cestnej premávky - vie chodiť po chodníku, prechádzať cez cestu, pozná semafor a prechod pre chodcov - pozná charakteristické znaky jesene (padajú listy, je sychravé počasie, prší...) - pozná ovocie a zeleninu, ktorú pestujeme v záhrade - vie rozlišovať ovocie, zeleninu. - pozoruje zmeny v prírode - pozná základné príbuzenské vzťahy, mená členov rodiny - vie pomenovať zariadenie bytu podľa účelu - vie sa orientovať v známom prostredí (kde je škola, dom, obchod) - pozná charakteristické znaky zimy - pozná zmeny počasia v zime -je oboznámený s bezpečnosťou pri zimných športoch - je oboznámený s vianočnými tradíciami - je oboznámený s dodržiavaním bezpečnosti a tak predchádzať úrazom

	prechádzaní cez cestu, pri manipulácii s ohňom, s elektrinou atď.. Úloha lekára. **Jar** Pozorovanie zmien v prírode - otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc. Poznávanie niektorých jarných kvetov: snežienka, fialka, rozlišovanie časti rastlín: koreň, stonka, list a kvet. Starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody. Domáce zvieratá a ich mláďatá. **Práca a odpočinok** Deň a jeho časti: ráno, poludnie, večer. Týždeň: pracovné dni a dni odpočinku, voľná sobota, nedeľa, prázdniny. Názvy dní v týždni. **Leto** Pozorovanie počasia. Poznávanie rôznych druhov ovocia, jeho vlastnosti: farba, chuť, veľkosť, vôňa. Poznávanie lúčnych kvetov z najbližšieho okolia, názvy letných mesiacov.	a chorobám, učiť sa vnímať nebezpečenstvo. - pozná úlohu lekára - pozná charakteristické znaky jari - pozná jarné kvety a rozlišuje časti rastlín - vie sa starať o kútik živej prírody - pozná domáce zvieratá a ich mláďatá - vie vymenovať názvy dní, priradiť časť dňa k činnosti, rozlišovať sobotu a nedeľu od dní, keď chodíme do školy. - dokáže pozorovať počasie - pozná ovocie a jeho vlastnosti - pozná lúčne kvety - vie vymenovať letné mesiace
Finančná gramotnosť	***Rozvíjať schopnosť diskriminovať a triediť eurominc podľa kritérií.*** ***Uvedomiť si dôležitosť, že jedny a tie isté peniaze sa môžu použiť iba raz.*** ***Oboznamovanie sa s 1,2,5 eurocentami.*** ***Vytváranie rovnakých skupín euromincí.*** ***Brainstorming- tvorba nápadov, čo by si deti kúpili za eurominc***	***-oboznámi sa s 1,2,5 eurocentami - zvyšuje schopnosť triediť eurominc podľa rovnakého kritéria a využíva voľné asociovanie s myšlienkou riešeného problému.***

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- spoznávať prírodu v priamom kontakte,
- osvojiť si nové pojmy z oblasti prírody,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2.úroveň

– Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,

– spoznávať a pomenovať predmety a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole,
– vedieť sa orientovať v triede,
– poznať mená ročných období,
– poznať mená dní v týždni,
– uvedomovať si premenlivosť počasia,
– poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
– vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy,
– osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

3.úroveň

– Nadobudnúť najjednoduchšie poznatky o prírode a spoločnosti z najbližšieho okolia,
– osvojiť si základné spoločenské a hygienické návyky,
– orientovať sa v budove školy,
– na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí vytvárať si predstavu o roku
– poznať názvy ročných období, dní v týždni,
– poznať domáce zvieratá a ich mláďatá a niektoré voľne žijúce zvieratá,
– osvojiť si hlavné zásady správnej životosprávy a kultúrneho správania.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

– v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa záležitosti v spoločenskej rovine,
- poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi, objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly, prejavuje aktivitu v individuálnom učení
- je oboznámený sa s finančnou gramotnosťou v bežných životných situáciách doprava, obchod, lekár.

Osobnostné kompetencie:

– žiak, žiačka vyjadruje svoje potreby a pocity. Učí sa používať pri učení všetky zmysly.

Sociálne kompetencie:

– nadväzuje a udržiava očný kontakt, správa sa podľa naučených stereotypov, učí sa chápať požiadavky dospelých.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredné okolie, triedu, spolužiakov im musíme povedať, dať im primerané úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zastanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali, sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka s AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy: rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerať, rozprávať o nich, odpovedať na otázky.

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritéria telesného zdravia sa vedia mechanicky naučiť, na základe

pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.

Žiaci môžu získať poznatky o človeku, o prírode, ale nie sú schopní vidieť vzťahy existujúce medzi nimi. Môžeme vytvoriť zoznam, tabuľku v záujme uľahčenia výučby prebiehajúcej mechanickou cestou.

Príroda ako súvislý, harmonický celok sveta poskytuje žiakom s AU alebo PVP s MP zážitok len málokedy. Najradšej sa ponoria do jednotlivých častí javov, vecí, ktoré dlho a rituálnym spôsobom pozorujú. Je potrebné, aby učiteľ usmerňoval pozornosť žiaka, upozornil na podstatné vlastnosti, porovnával jednotlivé javy, napr. zmeny počasia, pohyb hmyzu, hľadajú konáre, plody, kamene a pod., nosia ich domov. Robia to bez toho, aby im toto zberateľstvo dávalo nejaký zvláštny estetický zážitok.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Vecné učenie (pre ŠZŠ),programy IKT: Detský kútik 5, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Vecné učenie v 2. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 1hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	**Základná orientácia** Mená rodičov, súrodencov, spolužiakov, učiteľa. Orientácia v priestore: trieda, budova školy. Pomenovanie zariadenia triedy. Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: dopoludnia, režim dňa. Spoznávanie vlastného tela: ukázanie aspoň troch pomenovaných časti tela na iných. **Poznávanie prírody** Domáce zvieratá: krava, sliepka.	- pozná rodičov, súrodencov, spolužiakov po mene - vie sa orientovať v priestore - vie pomenovať zariadenie triedy - chápe časové údaje a vzťahy - vie ukázať pomenované časti svojho tela. - pozná domáce a voľne žijúce zvieratá

	Ďalšie voľne žijúce zvieratá. Pojmy: vtáky a hmyz. Rastliny: kvety a stromy. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, teplo, zima, dážď, slnko, atď.. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku. Postupne poznávanie dopravných prostriedkov: auto, autobus, električka. Obchod: správanie sa v obchode, rozlišovanie obchodov podľa zamerania: potraviny, drogéria. Rozpoznávanie základných potravín. Poznať úlohu zubného lekára a zdravotnej sestry. Poznať zameranie lekárne, jej označenie.	- vie odlíšiť zvieratá chodiace po zemi a lietajúce. - pozná kvety a stromy - pozná ročné obdobia – podľa obrázkov, na vychádzke pozorovaním zmien v prírode - pozná verejnú dopravu, vie kde je nástup a výstup - pozná dopravné prostriedky - vie sa správať v obchode - vie rozlíšiť obchody podľa zamerania - pozná základné potraviny - pozná úlohu zubára a zdravotnej sestry - pozná zameranie a označenie lekárne
2.úroveň	**Trieda, škola a okolie školy** Poznávanie, pomenovanie a rozlíšenie predmetov a činnosti, s ktorými sa žiaci stretávajú v triede a v škole: zariadenie triedy, pomôcky, školské potreby. Poznať meno svojho učiteľa a spolužiakov. Rozlíšenie vyučovacej hodiny a prestávky. Poznávanie najbližšieho okolia školy. Orientácia v okolí školy. <u>Orientácia v čase</u> Porozumenie časovým údajom a vzťahom: dnes, včera, zajtra, poludnie. Určenie dni v týždni, pracovné dni, voľné dni. <u>Príroda</u> Pozorovanie a pomenovávanie zmien v prírode podľa ročných období. Charakteristické znaky jednotlivých ročných období. <u>Zvieratá v prírode</u> Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň. Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška. Vtáky a hmyz: drozd, lastovička, motýľ, včela, mucha, lienka, sýkorka. **Rastliny v prírode** Kvety: ruža, tulipán a iné.	- vie pomenovať zariadenie triedy, pomôcky a školské potreby - pozná svoje meno, priezvisko, meno svojho učiteľa a mená spolužiakov .. - vie rozlíšiť vyučovaciu hodinu a prestávku. - pozná okolie školy, orientuje sa v okolí školy - rozumie časovým pojmom a vzťahom. -pozná dni v týždni, voľné dni - vie pomenovať zmeny v prírode a počasie na základe pozorovania. - vie charakterizovať ročné obdobia podľa obrázkov a jednotlivých znakov - pozná domáce a voľne žijúce zvieratá - vie rozoznať vtáky a hmyz - vie priradiť a ukázať na obrázky zvierat podľa inštrukcie.

	Stromy: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa a ich plody. Kriky: maliny, ríbezle. <u>Starostlivosť o zdravie</u> Pomenovanie jednotlivých častí tela: hlava, krk, trup, končatiny. Pomenovanie (ukázanie) hlavných časti tvare: čelo, líca oči, nos, ústa, brada, uši. Rozlíšenie pojmov a ich význam: zdravie, choroba, lieky, lekár. Základné hygienické návyky a ich význam pre zdravie. Obliekanie sa podľa ročného obdobia. <u>Bezpečnosť cestnej premávky</u> Prechádzanie cez cestu s pomocou. Poznanie niektorých dopravných značiek, napr. prechod pre chodcov. Predchádzanie úrazom a chorobám. Zásady bezpečnosti pri hrách, výletoch a kúpaní. **Obchod** Rozoznávanie obchodov podľa zamerania a nápisov. Poznanie a pomenovávanie rozličného tovaru, najmä potravín. Poznávanie minci podľa ich hodnoty. Zameranie sa na primerane správanie sa v obchode. **Domov a rodina** Mena najbližších príbuzných: stará mama, starý otec, teta, strýko a iné. Pomenovanie príbuzenských vzťahov medzi členmi rodiny. Pomenovanie časti bytu: kuchyňa, izba, kúpeľňa, WC ,atď.. Pomenovanie zariadenia bytu. Kuchyňa: zariadenie, elektrospotrebiče, celkove vybavenie kuchyne.	- pozná kvety , stromy a kríky - rozozná obrázky kvetov a stromov - vie pomenovať plody ovocných stromov - vie pomenovať jednotlivé časti tela - vie ukázať časti tváre - rozlišuje pojmy a chápe ich význam: zdravie, choroba, lekár,.... - vie sa obliekať podľa ročných období. - dodržiava bezpečnosť cestnej premávky - vie chodiť po chodníku, prechádzať cez cestu, pozná dopravné značky, semafor a prechod pre chodcov - pozná obchody podľa zamerania - rozlišuje a vie pomenovať rozličný tovar a potraviny - pozná našu menu (euro) - vie sa správať v obchode a pozná funkciu platenia - pozná mená svojich príbuzných - vie vymenovať jednotlivé časti a zariadenie bytu - vie pomenovať zariadenia a elektrospotrebiče v kuchyni
3.úroveň	**Škola a jej okolie** Pomenovanie zariadenia triedy. Poznať a pomenovať školské potreby a pomôcky, uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku. Rozlíšenie čo je spoločne a čo osobne v triede. Poznanie zamestnancov školy: riaditeľa školy, zástupcu riaditeľa, iných učiteľov,	- vie pomenovať zariadenie triedy, pomôcky a školské potreby - dokáže si uložiť pomôcky na lavicu a do aktovky - vie pomenovať predmety, javy, činnosti a pod. - pozná zamestnancov školy

	vychovávateľov, školníka a iných zamestnancov. Slušne pozdraviť, o niečo požiadať, poďakovať. Orientácia v budove školy. Poznávanie objektov v okolí školy, vedieť, čo je križovatka, ako sa cez ňu prechádza, poznať význam svetelných signálov a správne na ne reagovať. **Jeseň** Pozorovanie zmien počasia v jeseni.- Poznať pojmy: slnečný, hmlistý, daždivý. Jesenné mesiace, ich názvy.- Oboznamovanie sa s časovými údajmi: hodina, deň, noc, dnes, včera, zajtra, teraz, potom, skôr, neskôr. Rozoznať sad, záhradu a park. Poznávanie ďalších druhov ovocia a zeleniny, ich vlastnosti, zber a uskladnenie. Pestovanie plodín na poli, napr. obilie, zemiaky, cukrová repa a iné.- Poznávanie zvierat na obrázku, podľa možností napr. veverička, jež, myš, zajac, bažant, vrabec a iné. **Zima** Pozorovanie zmien počasia, uvedomenie si zimy ako ročného obdobia, zimné mesiace. Stromy v zime: listnaté, ihličnaté stromy - smrek, borovica. Zvieratá v zime: voľne žijúce zvieratá - srnec, jeleň, líška, drozd, sýkorka, vrabec, vrana, ich potrava, ochrana, pozorovanie. Dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri zimných športoch. Vianočne tradície. **Rodina a spoločnosť** Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk. Poznať bydlisko, dom a jeho vnútorne členenie, umiestnenie bytu v dome. Triedenie predmetov podľa účelu: nábytok, kuchynsky riad, hračky, školské potreby. Správanie sa v obchode pri nákupe, poznávanie platidiel a ich hodnotu.	- vie sa pozdraviť a poďakovať - vie sa orientovať v triede a v budove školy . -pozná objekty v okolí školy - pozná význam semaforu, vie prechádzať cez križovatku a správať sa na nej - pozná charakteristické znaky a pojmy jesene - vie vymenovať jesenné mesiace - pozná časové údaje - rozozná sad, park, záhradu - pozná ovocie a zeleninu, ktorú pestujeme v záhrade - vie pomenovať plodiny, ktoré sa pestujú na poli - rozozná niektoré voľne žijúce zvieratá podľa obrázkov - pozná charakteristické znaky a pojmy zimy - vie vymenovať zimné mesiace - pozná stromy -pozná voľne žijúce zvieratá - vie ako sa staráme o zvieratá v zime, čím ich prikrmujeme -je oboznámený s bezpečnosťou pri zimných športoch - je oboznámený s vianočnými tradíciami - vie sa orientovať v príbuzenských vzťahoch - pozná svoje bydlisko a vie rozčleniť dom -vie triediť predmety podľa účelu - vie sa správať v obchode a pozná funkciu platenia

	Oboznamovanie sa s najdôležitejšími službami obyvateľstvu: oprava obuvi, oprava odevov, práčovne, čistiarne a pod. . Orientácia vo verejnej budove, napr. na pošte, služby, ktoré poskytujú. **Bezpečnosť cestnej premávky** Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa pri chôdzi po chodníku a po ceste. Nacvičovanie bezpečného prechádzania cez cestu, vedieť čo je križovatka, ako prechádzať cez riadenú križovatku, ako prechádzať cez vozovku mimo vyznačeného priechodu. Poznanie niektorých dopravných značiek, napr. prechod pre chodcov. Predchádzanie úrazom a chorobám pri hrach, výletoch a kúpaní sa. **Starostlivosť o zdravie** Základne hygienické návyky pri manipulácii s jedlom, význam pre zdravie. Udržiavanie poriadku v triede. Udržiavanie čistoty odevu a obuvi. Obliekanie sa podľa ročného obdobia. Oboznámenie sa s pracou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, vedieť ako sa správať u lekára. **Jar** Jedno z ročných období, pomenovanie jarných mesiacov. Pozorovanie zmien v prírode: otepľovanie, odmäk, dlhší deň, kratšia noc. Pozorovanie činností detí a práce dospelých na jar doma a v prírode. Poznávanie niektorých jarných kvetov: snežienka, fialka, prvosienka. Rozlišovanie časti rastlín: koreň, stonka, list a kvet. Starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody, resp. na školskom pozemku. Nebezpečenstvo požiaru v prírode, napr. pri vypaľovaní suchej trávy. Vedieť pomenovať domáce zvieratá a ich mláďatá: pes, mačka, hus, sliepka, prasiatko, krava, kôň a iné. **Práca a odpočinok**	- je oboznámený so službami obyvateľstvu - vie sa orientovať vo verejnej budove -dodržiava bezpečnosť cestnej premávky - vie chodiť po chodníku, prechádzať cez cestu, - vie čo je križovatka - pozná dopravné značky, semafor a prechod pre chodcov - je oboznámený s dodržiavaním bezpečnosti a tak predchádzať úrazom a chorobám, učiť sa vnímať nebezpečenstvo. - dodržiava základné hygienické návyky - udržuje poriadok v triede a čistotu svojho odevu a obuvi - vie sa obliecť podľa ročného obdobia - je oboznámený s prácou lekára a zdravotnej sestry, vie ako sa správame u lekára - pozná charakteristické znaky a pojmy jari - vie vymenovať jarné mesiace - dokáže pozorovať zmeny v prírode a jarné práce na poli - pozná jarné kvety - rozlišuje časti rastlín - vie sa starať o rastliny v kútiku živej prírody - pozná nebezpečenstvo vzniku požiaru v prírode - vie pomenovať domáce zvieratá a ich mláďatá

	Pracovné dni a dni odpočinku. Názvy dní v týždni, voľná sobota, nedeľa, prázdniny, sledovanie času na hodinách, Oboznamovanie s pojmami: továreň, dielňa, predajňa a iné. Poznávanie výrobkov, ktoré denne používajú. **Leto** Uvedomenie si striedania ročných období, názvy letných mesiacov. Pozorovanie počasia: horúce a slnečné dni, búrka, vietor, dážď, atď.. Poznávanie rôznych druhov letného ovocia, jeho vlastnosti: farba, chuť, veľkosť, vôňa. Jedovaté plody rastlín, napr. huby, vedieť, že v prírode sa vyskytujú rastliny, ktoré ohrozujú zdravie. Poznávanie lúčnych kvetov z najbližšieho okolia. Správanie sa v prírode, získavanie poznatkov ako chrániť prírodu.	- pozná pracovné dni a dni odpočinku - vie vymenovať dni v týždni - je oboznámený s pojmami: dielňa, továreň,.. - pozná výrobky každodenného života - pozná názvy letných mesiacov - pozná charakteristické znaky leta - pozná druhy letného ovocia a jeho vlastnosti - pozná rastliny a plody, ktoré ohrozujú zdravie - pozná lúčne kvety - vie sa správať v prírode a má poznatky , ako chránime prírodu.
Finančná gramotnosť	***Na Slovensku používame eurá. Bolo to tak vždy? Aké peniaze sa používali na našom území? Aké sa používajú dnes? Akú majú hodnotu?*** ***Oboznamovanie s 10,20,50 centami*** ***Triedenie euromincí podľa veľkosti a farby. Vedieť tvoriť skupiny z rozličných euromincí. Porovnávanie euromincí podľa vlastností.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***hra na obchod*** ***deľba práce- domáce práce*** ***návšteva cukrárne- kúpa sladkostí, platenie s pomocou.***	***-je oboznámený s platidlami v minulosti, s 10,20,50 eurocentami*** ***-rozvíja schopnosť prezentovať a predať vlastne vytvorený výrobok*** ***-učí správať na verejnosti a vie kúpiť drobnú sladkosť***

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

– Poznať osobne údaje blízkych ľudí,
– orientovať sa v priestore,
– orientovať sa v čase,
– poznávať prírodu v priamom kontakte,
– orientovať sa v bežných životných situáciách.

2.úroveň

–Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy, tieto vyjadriť manipuláciou s predmetmi, slovne, kresbou, pohybom,
– vedieť sa orientovať v triede a v budove školy,
– poznať mená ročných období,
– poznať mená dni v týždni a mesiacov,
– uvedomovať si rozdiely v počasí a správne ich pomenovať,
– poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
– nadobudnúť správny vzťah k spoločnému majetku – pomôcky, zariadenie triedy,
– osvojiť si základné pravidlá správnej životosprávy a kultúrneho správania.

3.úroveň

– Orientovať sa v budove školy,
– na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí vytvárať si predstavu o ročných obdobiach,
– poznať názvy ročných období a dni v týždni,
– poznať domáce zvieratá a ich mláďatá a niektoré voľne žijúce zvieratá,
– osvojiť si hlavne zásady správnej životosprávy a kultúrneho správania,
– uvedomenie si základných vzťahov v rodine.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

– v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa záležitosti v spoločenskej rovine,
- poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi, objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly, prejavuje aktivitu v individuálnom učeníoboznámenie sa s finančnou gramotnosťou vo verejnej doprave, pri orientácii na ceste, v obchode, u lekára.

Osobnostné kompetencie:

– žiak, žiačka vyjadruje svoje potreby a pocity. Učí sa používať pri učení všetky zmysly.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt, správa sa podľa naučených stereotypov, učí sa chápať požiadavky dospelých.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Vecné učenie (pre ŠZŠ), programy IKT: Detský kútik 5,vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Vecné učenie v 3. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia** Vzťahy v rodine: rodičia a súrodenci.	- vie pomenovať: súrodencov, rodičov - pozná vzťahy v rodine.
	Orientácia v najbližšom okolí školy: návšteva obchodu, zdravotného strediska	- vie sa orientovať v okolí školy
	Porozumenie najjednoduchším časovým údajom a vzťahom: dnes, ráno, večer.	- rozumie časovým údajom a vzťahom
	Spoznávanie vlastného tela: pomenovať tri časti svojho tela, pomenovať tri časti tela iného človeka.	- vie pomenovať a ukázať tri časti svojho tela aj tela iného človeka.
	Poznávanie prírody Domáce zvieratá, Voľne žijúce zvieratá: jež, líška. Niektoré vtáky: lastovička. Hmyz: včela, mucha a iné. Kvety a stromy, vedieť, že majú plody.	- pozná domáce zvieratá. - pozná voľne žijúce zvieratá, vtáky a hmyz - pozná kvety a stromy, vie, že majú plody
	Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava: výstup a nástup do dopravného prostriedku.	- zvládne nastupovanie a vystupovanie z dopravných prostriedkov.
	Nácvik samostatného prechodu cez cestu. Obchod – rozoznávať najdôležitejšie obchody podľa zamerania.	- vie samostatne prechádzať cez prechod pre chodcov. - vie rozoznať obchody podľa zamerania.
	Vedieť určiť hodnotu mincí. Služby podľa zamerania: čistiareň, kaderníctvo a iné. Stravovacie zariadenia: bufet, jedáleň, reštaurácia.	- pozná a určí hodnotu mincí. - pozná služby podľa zamerania a stravovacie zariadenia
	Návšteva pošty, orientácia v budove, rozoznať list, pohľadnicu, telegram.	- vie sa orientovať v budove pošty - dokáže rozoznať list, telegram, pohľadnicu.
	Telefonovanie: pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie rozhovoru. Poznať označenie zdravotného strediska.	- zvládne jednoduchý telefonát. - pozná označenie zdravotného strediska.
2.úroveň	**Trieda, škola a okolie školy** Pomenovanie pomôcok na lavici, v aktovke.	- pomenuje pomôcky v lavici, aktovke

	Správne použitie spoločenských „zdvorilosti“. Poznávanie najbližšieho okolia školy. Orientácia v okolí školy. **Orientácia v čase** Porozumenie časovým údajom a vzťahom: ráno, poludnie, popoludnie, Určenie dni v týždni, deň ktorý predchádzal, ktorý nasleduje. Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum. **Príroda** Pozorovanie a pomenovávanie zmien v prírode podľa ročných období. Kalendár prírody. **Zvieratá v prírode** Domáce zvieratá: pes, mačka, krava, koza, prasa, sliepka, hus, zajac, kôň. Voľne žijúce zvieratá: myš, jež, medveď, líška. Vtáky: drozd, lastovička, sýkorka. Hmyz: včela, motýľ, mucha, lienka. **Rastliny v prírode** Kvety: ruža, tulipán a iné. Stromy a ich plody: hruška, jabloň, slivka, čerešňa, marhuľa, broskyňa. Kríky: maliny, ríbezle. Jedovaté rastliny: huby. **Starostlivosť o zdravie** Poznanie jednotlivých časti tela. Poznanie hlavných časti tvare. Zdravie, choroba, zdravá výživa, starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – obliekanie a obuv. **Bezpečnosť cestnej premávky** Dodržiavanie pravidiel cestnej premávky pre chodcov. Poznávanie niektorých dopravných značiek so zákazom a príkazových dopravných značiek. **Obchod**	- vie používať spoločenskú zdvorilosť - pozná najbližšie okolie školy - orientuje sa v okolí školy - rozumie časovým údajom a vzťahom - vie určiť dni v týždni, predchádzajúci a nasledujúci deň - pozná kalendár (dni, týždne, mesiace, dátum) -pozoruje a pomenuje zmeny v prírode podľa ročných období -orientuje sa v kalendári prírody - pozná domáce zvieratá. - pozná voľne žijúce zvieratá, vtáky a hmyz -pozná rastliny v prírode, niektoré kvety, stromy, kríky a jedovaté rastliny - pozná jednotlivé časti tela - pozná hlavné časti tváre -má základné vedomosti o zdraví, chorobe, zdravej výžive a starostlivosti o zdravie -vie, ako sa obliekať a obúvať v jednotlivých ročných obdobiach - pozná základné pravidlá cestnej premávky pre chodcov - pozná niektoré dopravné zákazové a príkazové značky - vie samostatne prechádzať cez prechod pre chodcov. - vie rozoznať obchody podľa

	Rozoznávanie obchodov podľa zamerania. Pomenovávanie rozličného tovaru, najmä potravín z toho ovocia a zeleniny. Rozoznávanie hodnoty niektorých mincí. Zameranie sa na slušné správanie v obchode. **Domov a rodina** Mená najbližších príbuzných. Vzťahy medzi členmi rodiny. Pomenovanie a využitie jednotlivých častí bytu a zariadenia.	zamerania. - vie pomenovať rozličný tovar najmä potraviny - pozná a určí hodnotu mincí. - vie sa slušne správať v obchode. - pozná mená najbližších príbuzných a vzťahy medzi členmi v rodine. - vie pomenovať a využívať časti bytu a zariadenia.
3.úroveň	**Orientácia v priestore** Pozorovanie okolia obce napr. z vyvýšeného miesta. Pozorovanie členitosti krajiny v okolí obce: údolie, rovina, kopec, pohorie, vodný tok, poznať ich niektoré názvy. **Orientácia v čase** Kalendárny a školsky rok. Pomenovanie dni v týždni, mesiace a ročne obdobia. Porovnávanie časových jednotiek: hodina, deň, týždeň, mesiac, rok. Určovať cele hodiny a polhodiny, časti dňa. Kalendár prírody - záznamy o počasí. **Jeseň** Pozorovanie zmien počasia v jeseni, jesenné mesiace. Poznávanie ďalších druhov a vlastnosti ovocia a zeleniny, zber, uskladnenie. **Domáce zvieratá** Prehlbovanie poznatkov o domácich zvieratách (úžitok): mačka domáca, pes, králik, krava, ovca, koza, kôň, kura domáca a iné. **Zdravie a choroba** Základné hygienické návyky - význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie, Zmyslové ústroje: zrak, sluch a starostlivosť o nich. Oboznámenie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, vedieť, ako sa správať u lekára. Poznanie významu pojmov: liek, lekársky	- vie pozorovať okolie obce z vyvýšeného miesta - vie pozorovať členitosť krajiny - vie sa orientovať v čase, pozná kalendárny a školský rok - pomenuje dni v týždni, mesiace a ročné obdobia - porovnáva časové jednotky - určuje celé hodiny a polhodiny, časti dňa - vie viesť záznam o počasí - pozoruje zmeny počasia v jeseni, pozná jesenné mesiace - pozná ďalšie druhy ovocia a zeleniny, pozná princíp zberu a uskladnenia - pozná úžitok domácich zvierat - má základné hygienické návyky, uplatňuje ich - pozná význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie - pozná zmyslové ústroje a starostlivosť o ne - pozná prácu lekárov a zdravotných pracovníkov - vie, ako sa správať u lekára - má osvojené pojmy teplota, choroba, lekársky predpis, meranie teploty - vie sa obliekať primerane ročným

	predpis, odmeranie teploty, bolesť, choroba, atď.. Obliekanie sa podľa ročného obdobia. **Príroda v zime** Pozorovanie zmien počasia, osvojenie si pojmov: mráz, sneh, ľad, spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu - biely, priezračný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený. Dodržiavanie pravidiel bezpečnosti pri zimných športoch. **Bezpečnosť cestnej premávky** Dodržiavanie zásad správneho a bezpečného správania sa chodca v cestnej premávke Najdôležitejšie dopravné značky pre chodcov a cyklistov, ich umiestnenie a význam. Dopravné prostriedky pohybujúce sa po zemi, vo vode a vo vzduchu. Správanie vo verejných dopravných prostriedkoch, čakanie, nastupovanie, vystupovanie, Nacvičovanie a riešenie jednoduchých dopravných situácii na cvičnej križovatke (maketa, dopravný koberec). Predchádzanie úrazom a chorobám. Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní. **Technika a výroba** Stavba domu, stavebné materiály: tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok. Najviac používané stroje na stavbe: miešačka, žeriav, dopravný pás, bager. Všímajú si rôzne druhy budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu). Oboznamovanie so zásadami bezpečnosti napr. pri kúrení, varení, svietení, atď. Príčiny požiaru, hlásenie požiaru, práca požiarnikov. V pekárni - výroba pečiva: múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie. **Rodina a spoločnosť** Orientácia v príbuzenských vzťahoch:	obdobiam - pozoruje zmeny počasia v zime - má osvojené pojmy sneh, mráz, ľad - pozná vlastnosti snehu a ľadu - dodržiava bezpečnosť pri zimných športoch - dodržiava zásady bezpečného správania sa chodca v cestnej premávke - pozná najdôležitejšie značky pre chodcov a cyklistov a ich význam - pozná dopravné prostriedky a rozlišuje ich podľa toho, kde sa pohybujú - vie sa správať vo verejných dopravných prostriedkoch - spolupracuje pri nacvičovaní a riešení jednoduchých dopravných situáciách - pozná princíp predchádzania úrazom a chorobám - dodržiava bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní - vie princíp stavby domu, pozná stavebné materiály - pozná najviac používané stroje pri stavbe - všíma si rôzne druhy budov a vie ich identifikovať podľa znakov - je oboznámený so zásadami bezpečnosti pri práci - pozná príčiny požiarov, vie ako sa hlási požiar a pozná prácu hasičov - má základné vedomosti o práci v pekárni - vie sa orientovať v príbuzenských vzťahoch - chápe úlohu rodiny

	stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica. Chápanie úlohy rodiny. Správanie sa v obchode pri nákupe, poznávanie ďalších platidiel (napr. 5 €, 10 €). Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi prác, napr. v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve. **Príroda na jar a v lete** Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli. Pomenovávanie činnosti, nástrojov, strojov, ich použitie. Pozorovanie rastlín - klíčenie, rast, podmienky potrebné pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda). Sad - kvitnutie ovocných stromov, opeľovanie kvetov hmyzom. Les a lesné rastliny - ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody, jedovaté rastliny a ich plody – huby. Život zvierat na jar a v lete - stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat.	- vie sa správať v obchode pri nákupe, pozná platidlo - je oboznámený s rôznymi druhmi prác - pozoruje prácu dospelých v záhrade, sade a na poli - vie pomenovať činnosti, nástroje, stroje a ich použitie - pozoruje rastliny – klíčenie, rast - pozná podmienky potrebné pre správny rast rastlín - pozná sad, má základné vedomosti o sade - rozlišuje les a lesné rastliny, pozná stromy ihličnaté a listnaté, niektoré jedovaté huby - vie, ako funguje život zvierat na jar a v lete
Finančná gramotnosť	***Vytváranie dvojíc a párov euromincí.*** ***Triedenie euromincí podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.*** ***Osvojovanie pojmov : málo euromincí– veľa euromincí.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Hra na obchod*** ***Šetrenie v domácnosti*** ***Deľba práce- domáce práce*** ***Nákup dvoch potravín, alebo hračiek***	***- pokúsi sa pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze*** ***- získa potrebu žiť v čistom prostredí a vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti*** ***- precvičuje hrubú a jemnú motoriku každodenným vykonávaním domácich prác a získava schopnosť vykonávať práce stále rýchlejšie a kvalitnejšie – učí sa, že dostanú jeho vlastní rodičia finančnú odmenu za vykonanú prácu a tak zabezpečia jeho potreby*** ***- učí sa, že pomáhaním s domácimi prácami dostane za odmenu voľný čas svojich rodičov, pričom si môžu dopriať aj niečo navyše čo im urobí radosť (napr. nejaký darček)***

Ciele 3. ročníka:

1. úroveň

− Poznať základné vzťahy v rodine,
− poznať najjednoduchšie priestorové pojmy,
− orientovať sa v priestore,

− orientovať sa v čase,
− poznávanie prírody v priamom kontakte,
− orientovať sa v bežných životných situáciách.

2. úroveň

− Poznať najjednoduchšie priestorové pojmy a vzťahy,
− vedieť sa orientovať v budove školy, na ceste z domu do školy,
− poznať mena ročných období,
− poznať mena mesiacov a dni v týždni,
− uvedomovať si rozdiely v počasí a vedieť ich pomenovať,
− poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
− nadobudnúť správny vzťah ku školskému majetku,
− osvojiť si pravidla správnej životosprávy,
− osvojiť si základné pravidla kultúrneho správania.

3. úroveň

− Chápať časové údaje,
− orientovať sa v blízkom okolí školy,
− poznať názvy ročných období , mesiacov a dni v týždni,
− poznať ďalšie domáce zvieratá a ich mláďaťa a niektoré voľne žijúce zvieratá,
− poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
− vedieť sa správať v prírode a chrániť ju,
− vedieť sa pohybovať v obchode a v dopravných prostriedkoch.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- s pomocou učiteľa a v závislosti od stupňa a charakteru postihnutia žiak rieši problémy v osobnej a spoločenskej rovine,
- hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami, porovnáva podobnosti a rozdiely predmetov, javov, osôb.
- prostredníctvom usmerňovania učiteľa objavuje a nachádza funkčnosť vecí, predstáv, myšlienok, uvedomuje si ich zmeny,
-poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi.
-využíva naučené pojmy, znaky a symboly, prejavuje aktivitu v individuálnom učení,
-vie s pomocou použiť finančnú gramotnosť v doprave, na pošte, v obchode a u lekára, pozná určené mince.

Osobnostné kompetencie:

- žiak vyjadruje svoje pocity a potreby. Učí sa používať pri učení všetky zmysly.
- s pomocou a usmernením učiteľa prejavuje v správaní vzťah k sebe a k iným, presadzuje sa s ohľadom na seba aj druhých,
- zaujíma sa o dianie v rodine, v škole a v bezprostrednom okolí.

Sociálne kompetencie:

- žiak nadväzuje kontakty a vzťahy vzhľadom k jeho postihnutiu,
- nadväzuje a udržiava očný kontakt, správa sa podľa naučených stereotypov, učí sa chápať požiadavky dospelých,
- správa sa a pracuje podľa určitých pravidiel.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde ma čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čim môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredné okolie, triedu, spolužiakov im musíme povedať, dať im

primerané úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zastanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.
Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy: rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerať, rozprávať o nich, odpovedať na otázky.
Väčšina žiakov AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritériá telesného zdravia sa vedia mechanicky naučiť, na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.
Žiaci môžu získať poznatky o človeku, o prírode, ale nie sú schopní vidieť vzťahy existujúce medzi nimi. Môžeme vytvoriť zoznam, tabuľku v zaujme uľahčenia výučby prebiehajúcej mechanickou cestou.
Príroda ako súvislý, harmonicky celok sveta poskytuje žiakom AU alebo PVP s MP zážitok len málokedy. Najradšej sa ponoria do jednotlivých časti javov, veci, ktoré dlho a rituálnym spôsobom pozorujú. Je potrebne, aby učiteľ usmerňoval pozornosť žiaka, upozornil na podstatné vlastnosti, porovnával jednotlivé javy, napr. zmeny počasia, pohyb hmyzu, hľadajú konáre, plody, kamene a pod., nosia ich domov. Robia to bez toho, aby im toto zberateľstvo dávalo nejaký zvláštny esteticky zážitok.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, učebnica, učebné texty (Vecné učenie pre ŠZŠ), pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, PC, IKT programy – detský kútik, CD, DVD, škola, okolie školy, rodinné fotografie, prírodniny, modely, trojrozmerné pomôcky, tlač, dvojrozmerné pomôcky – obrazy, fotografie, didaktické prostriedky, encyklopédie.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

VLASTIVEDA

PRE 4., 5., 6. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Príroda a spoločnosť	Vlastiveda

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	2	3	3	0	0	0
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	2	3	3	0	0	0

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v rámci ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Vlastiveda nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v 1. až 3. ročníku. Utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je vytvárať pozitívny vzťah žiakov k prostrediu v ktorom žijú. Viesť ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k tvorbe ochrane životného prostredia.

Obsah vyučovacieho predmetu vlastiveda vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny. Na základe poznania miestnej krajiny žiaci získavajú vedomosti a osvojujú si učivo o Slovenskej republike.

Neoddeliteľnou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky, exkurzie, návštevy výstav a rôznych podujatí, pri ktorých žiaci pozorovaním získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Obsah predmetu: Vlastiveda v 4.ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia** Poznať svoje meno a priezvisko. Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia. Orientácia v čase: ročné obdobia, názvy dní v týždni. Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v	- vníma svoje meno a priezvisko vie rozlíšiť ľudí podľa pohlavia, -vie sa orientovať v ročných obdobiach, pomenovať dni v týždni / nehovoriaci ukázaním/, -vie sa orientovať v priestore a najbližšom okolí - vie rozlíšiť prístupné a neprístupné miesta

	priestore. Poznávanie najbližšieho okolia školy. Spoznávanie vlastného tela dotykom šiestich pomenovaných častí svojho tela napodobňovaním. **Poznávanie prírody** Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období. Domáce zvieratá. Ďalšie voľne žijúce zvieratá: jež, líška. Vtáky: lastovička. Hmyz: včela, mucha. Izbové a lúčne kvety. Ihličnaté a listnaté stromy. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava: cestovanie v dopravnom prostriedku. Telefonovanie: vedieť telefónne číslo domov. Pošta: poslať pohľadnicu, list. Samostatný prechod cez cestu. Obchod – rozoznávanie obchodov podľa zamerania. Jednoduchý nákup s pomocou. Hodnota mincí. Služby podľa zamerania: kaderníctvo, holičstvo a iné. Objednanie jedla pitia napr. v cukrárni. Spoločná návšteva zdravotného strediska, vedieť vyjadriť bolesť, zdravotný problém.	- pozná najbližšie okolie školy -pozná šesť častí vlastného tela -pozoruje zmeny v prírode podľa ročných období -pozná domáce zvieratá, voľne žijúce zvieratá, vtáky, hmyz, izbové a lúčne kvety, ihličnaté a listnaté stromy -vie cestovať v dopravnom prostriedku - pozná telefónne číslo domov - pozná princíp posielania pohľadnice, listu -vie samostatne prejsť cez prechod pre chodcov -vie rozpoznať obchody podľa zamerania - dokáže urobiť jednoduchý nákup v obchode -pozná hodnotu mincí - pozná služby podľa zamerania – kaderníctvo, holičstvo a iné - dokáže si objednať jedlo alebo pitie -vie vyjadriť bolesť, opísať zdravotný problém - vie sa správať v zdravotnom stredisku
2.úroveň	**Trieda, škola a okolie školy** Upresňovanie pojmov: pomôcky, zariadenie triedy, šatne a iné. Najbližšie okolie školy. Orientácia v okolí školy. **Orientácia v čase a priestore**	- Pozná pojmy zariadenia triedy, šatne -pozná najbližšie okolie školy -vie sa orientovať v okolí školy v čase a v priestore

	Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni. Kalendár : dni, týždne, mesiace, dátum. Určenie času podľa hodín. Určenie miesta: nad, pod, pred, za, atď.. **Príroda na jeseň** Charakteristické znaky prírody na jeseň, opis, pomenovanie týchto zmien Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín. **Príroda v zime** Pozorovanie počasia a zmien v prírode : sneh, ľad, zima, mráz, listnaté a ihličnaté stromy Voľne žijúce zvieratá v zime, starostlivosť o zvieratá v zime, zimný spánok niektorých zvierat Zimné hry v prírode - bezpečnosť pri hrách na snehu/ľade. **Príroda na jar** Pozorovanie zmien počasia na jar Jarné práce na poli a v záhrade Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období: stromy, kry, kvety, rastliny: lipa, ovocne stromy, šípka, snežienka a iné Zmeny v živočíšnej ríši: vtáky, zvieratá a ich mláďatá. Prebúdzanie zvierat po zimnom spánku. **Príroda v lete** Pozorovanie zmien v prírode v lete Práce na poli: žatva, zber obilia Kosenie trávy, sušenie, zber sena Zber lesných plodov, zameranie sa na miestne podmienky, Jedlé a jedovaté huby, Správanie sa v prírode, nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, ochrana prírody. **Starostlivosť o zdravie** PrehĺbenieTransformácia poznatkov o ľudskom tele,	-chápe pojmom včera, dnes, zajtra - pozná dni v týždni, mesiace, dátum a vie sa v nich orientovať -učí sa určiť čas podľa hodín - určí polohu nad, pod, pred, za -pozná znaky, ktoré charakterizujú jeseň, vie ich pomenovať - pozná princíp zberu jesenného ovocia, zeleniny a plodín - pozoruje počasie a zmeny v prírode v zime -pozná znaky, ktoré charakterizujú zimu -rozumie zmenám v prírode počas zimy / stromy, voľne žijúce zvieratá/ - pozná a rozumie zimnému spánku niektorých zvierat - dodržiava bezpečnosť pri hrách na snehu, ľade - pozoruje zmeny počasia na jar - pozná jarné práce na poli a v záhrade - sleduje zmeny v prírode – stromy, kvety, rastliny, zvieratá - sleduje zmeny v živočíšnej ríši na jar - pozná zmeny v prírode v lete - pozná práce, ktoré sú charakteristické pre leto -pozná huby jedlé a jedovaté -vie ako sa má správať v prírode - ochraňuje prírodu - pozná ľudské telo – zmysly

	naše zmysly a ich ochrana. Utvrdenie základných hygienických návykov. Zdravie a choroba, zdravá výživa. Návšteva u lekára, poznanie pojmov: lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára. Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi, Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období, prispôsobenie odevu a obuvi. **Rodina, obec** Orientácia v príbuzenských vzťahoch: mama, otec, syn, dcéra, brat, sestra, úloha rodiny. Príbuzný – známy. Vzťahy medzi členmi rodiny. Platidlá a manipulácia s nimi (1 €, 2 € a iné). Jednoduchý nákup, správanie sa v obchode. Adresa bydliska žiaka. Názov obce, poznávanie okolia obce, vychádzky.	-osvojuje si základné hygienické návyky -stará sa o svoje zdravie, uplatňuje princípy zdravej výživy -pozná zdravotné stredisko, nové pojmy, lekár, zdravotná sestra, lekáreň liek,... - vie sa primerane správať u lekára - pozná lekáreň, lieky, základné princípy zaobchádzania s liekmi -vie ako sa primerane treba obliecť podľa ročného obdobia -vie sa orientovať v príbuzenských vzťahoch -rozlišuje medzi príbuzným a známym -pozná vzťahy medzi členmi rodín -pozná a rozlišuje euro mince, -učí sa urobiť jednoduchý nákup a správať sa v obchode -pozná svoju adresu, názov obce a jej okolie
3.úroveň	**Škola a život v škole** Správanie a povinnosti žiaka v škole. Školsky poriadok. Vnútorný poriadok školy. Moja trieda. Príprava na vyučovanie. **Osobné údaje** Dátum narodenia, menín. **Rodina** Príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci. Príbuzenské vzťahy: starí rodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratanec, sesternica. Príbuzný – známy. Pojmy: starý – mladý, starší – mladší. Povinnosti členov rodiny: prace v	- Pozná svoje povinnosti ako žiak, školský poriadok - je oboznámený s vnútorným poriadkom školy - pozná svoju triedu - vie sa pripraviť na vyučovanie - pozná svoj dátum narodenia, menín -vie sa orientovať v príbuzenských vzťahoch -rozlišuje medzi pojmami príbuzný a známy -pozná nové pojmy starý- mladý, starší- mladší

	domácnosti, kto ich vykonáva.	-pozná jednotlivé povinnosti všetkých členov rodiny
	Príroda v jeseni Kalendár prírody.	- pozná kalendár prírody, vie ho zaznačovať
	Druhy zeleniny, využitie, zber, uskladnenie. Druhy ovocia, využitie, zber, uskladnenie. Najznámejšie jesenné kvety. Jesenné práce v záhrade. Jesenné práce na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej i kŕmnej repy, kukurice. Spôsoby zberu plodín.	- pozná najznámejšie druhy zeleniny a ovocia, poľnohospodárskych plodín, ich zber a uskladnenie -pozná najznámejšie jesenné kvety -pozná práce na jeseň v záhrade a na poli - má vedomosti o zbere poľnohospodárskych plodín
	<u>Domov, obec</u> Sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine. Vodné toky, mosty, umelé nádrže v obci. Najbližšie obce a mestá, dopravné spojenia medzi nimi a miestnou obcou. Cestovanie: vedieť si kúpiť lístok na vlak, autobus. Ochrana životného prostredia.	- vie sa orientovať v mieste bydliska- pozná kde je škola, kde býva -pozná okolité obce, mestá vodné toky, dopravné spojenia, -je oboznámený s tým, ako cestovať autobusom, vlakom -je ochrancom životného prostredia
	Činnosť a význam zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, policajnej stanice, hasičského útvaru. Základné pravidlá pre chodcov. Základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov. Pravidlá riadenia križovatky a ich praktické dodržiavanie. Bezpečné správanie sa chodca v cestnej premávke. Služby obyvateľstvu, zásobovanie v obci, obchodná sieť Významné objekty, inštitúcie, podniky, pamätihodnosti v obci.	-je oboznámený s činnosťou zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, polície, hasičov -ovláda základné pravidlá pre chodcov -vníma základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov -vie bezpečne sa správať na ceste - pozná služby obyvateľstvu a významné pamätihodnosti a inštitúcie v obci
	Príroda v zime Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Rastliny v zime, poznať aspoň 2 izbové rastliny a vedieť ich ošetrovať. Listnaté a ihličnaté stromy v zime. Voľne žijúce zvieratá v zime. Zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá. Zimné športy, bezpečnosť pri zimných	- pozná zmeny v prírode a počasia v zime -pozná izbové rastliny a ich ošetrovanie -vie, čo sa deje v zime s rastlinami, voľne žijúcimi zvieratami -pozná zimné športy a dodržuje

	športoch. **Orientácia v čase** Kalendárny rok, školsky rok – vedieť kedy začínajú. Názvy dni v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období. Časti dňa, činnosť detí v jednotlivých častiach dňa. Celé hodiny a polhodiny- ukázať na hodinách. **Príroda a činnosť človeka** Živá a neživá príroda. Prírodniny Rastliny Živočíchy Človek, vplyv človeka na prírodu. **Živá príroda** *Človek* Hlavné vonkajšie časti tela, tváre – určiť a pomenovať Najdôležitejšie vnútorné orgány: mozog, srdce, pľúca, žalúdok Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa Ochrana pred úrazmi a iným poškodením – chemické latky, fajčenie, alkohol, zle životné prostredie. *Zvieratá* Hlavné časti tela, Hmyz, ryby, vtáky, cicavce: končatiny, krídla Životné prejavy zvierat: pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo, vzťah človeka k zvieratám. *Rastliny* Byliny, dreviny Časti tela rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod Význam zelených rastlín. **Príroda na jar** Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar. Návrat vtákov, hniezdenie. Jarné práce na poli, v záhrade a sade. Ochrancovia ovocných sadov a záhrad: včely, osy, vtáky. Škodcovia ovocných sadov a záhrad: chrústy, húsenice	bezpečnosť pri nich -vie rozlišovať medzi rokom kalendárnym a školským -pozná dni v týždni, mesiace, ročné obdobia, časti dňa - pozná činnosti v jednotlivých častiach dňa -vie ukázať celé hodiny a polhodiny - pozná živú a neživú prírodu - pozná prírodniny, rastliny a živočíchy -vníma vplyv človeka na prírodu -pozná základné časti tela, vie ich určiť a pomenovať -pozná najdôležitejšie vnútorné orgány -vie sa starať o svoje zdravie, pozná základy hygieny a správny režim dňa -vie ako sa chrániť pred úrazom, nezdravými návykmi, škodlivými látkami - pozná hlavné časti tela zvierat - pozná základné znaky zvierat - pozná životné prejavy zvierat - má vybudovaný pozitívny vzťah k zvieratám - pozná stavbu rastlín a ich význam pre životné prostredie -pozná základné prejavy počasia a zmeny v prírode na jar -pozná jarné práce na poli, v záhrade a sade -pozná hmyz a zvieratá, ktoré sadu škodia a ktoré pomáhajú

	Jarné kvety podľa miestnych podmienok. **Príroda v lete** Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete. Druhy obilia, význam obilia, žatva. Lesné plody, ich zber a úžitok pre človeka. Záhradné a lúčne kvety – podľa miestnych podmienok. Ochrana prírody, chránené oblasti, ich význam. Zásady bezpečnosti pri pobyte v lese, pri vode.	-vie rozpoznať jarné kvety -vníma premeny počasia v prírode v lete -vie rozpoznať obilie, lesné plody, záhradné a lúčne kvety -má vypestovaný pozitívny vzťah k prírode, vie ju chrániť -vie sa správať v lese a pri vode
Finančná gramotnosť	***Priraďovanie euromincí – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie euromincí podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.*** ***Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou.*** ***Utvrdzovanie pojmov malý cent – veľký cent, malý cent- veľké euro.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Staroveké a stredoveké trhovisko*** ***Šetrenie v domácnosti (pokladnička)*** ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopiť, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá.***	***- rozvíja schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastností*** ***- vie vložiť do nákupného košíka dve potraviny a s pomocou ich zaplatiť*** ***- je vedený k hospodárnosti v domácnosti, šetreniu financií a vytváraniu finančnej rezervy*** ***- je vedený k pochopeniu nominálnej hodnoty jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za určený europeniaz***

Ciele 4. ročníka:

1.úroveň

- Poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznávať prírodu,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2.úroveň

- Poznať najjednoduchšie pojmy týkajúce sa rôznych priestorov a vzťahov,
- vedieť sa orientovať v budove školy, na ceste z domu do školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam ochrany prírody,
- osvojiť si pravidla správnej životosprávy,

- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho slušného správania.

3.úroveň

- Orientácia v školskej budove,
- upevňovanie návykov pri príprave na vyučovanie,
- orientácia v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientácia v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientácia vo veku osôb,
- poznať osobne údaje,
- poznať charakteristické prejavy počasia štyroch ročných období,
- poznať význam zeleniny a ovocia pre zdravie,
- poznať jesenne kvety,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pozná osobné údaje, v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa záležitosti v spoločenskej rovine,
- poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení,
- žiak sa v rámci svojich možností oboznamuje s prírodou, okolím a dokáže sa orientovať v čase a priestore,
- má základné vedomosti o živej a neživej prírode,
- orientuje sa vo veku a v príbuzenských vzťahoch,
- vie s pomocou použiť finančnú gramotnosť vo verejnej doprave, v presne určenej životnej situácii, rozpozná obchody podľa miestnych podmienok a rozpozná určené mince.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka vyjadruje svoje potreby a pocity,
- učí sa používať pri učení všetky zmysly,
- pozná pravidlá kultúrneho správania.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- učí sa chápať požiadavky dospelých,
- vie sa orientovať v bežných životných situáciách.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde ma čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čim môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredne okolie, triedu a spolužiakov im musíme povedať, dať im primerane úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zastanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka s AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinne vzťahy – rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinne vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerať, rozprávať o nich, odpovedať na otázky.

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastne telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritéria telesného zdravia sa vedia mechanicky naučiť, na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.
Sviatky, pamätné dni a významné udalosti žiakom pripomínať priebežne. Dôležité vo vyučovacom procese vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, ktoré umožnia žiakom priamo pozorovať napr. dianie v prírode, orientovať sa v okolí, spoznávať rôzne činnosti dospelých atď.
Metódy vyučovacieho procesu
- *slovné* - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, dialogické - rozhovor, práca s knihou)
- *názorné* - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie – okolia, prírody, rastlín, zvierat, ľudí...)
- *praktické* - zdrojom poznania je aktívna činnosť
- modifikované vyučovacie metódy
- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.
Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:
Pracovné listy Logico Picolo: Prvouka – rostliny v lese, na poli a zahrade a Logico Pikolo: Prvouka – domácí a lesní zvířata /autori: Nykličková Marie, Stephan Ute, Zahn Martin, Kortmann Susanne/, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, pracovné listy k predmetu Zmyslovej výchove pre 1.-3. ročník ŠZŠ.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Vlastiveda v 5.ročníku</u>

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	**Základná orientácia** Mená príbuzných.	-vie prezentovať mená svojich

	Rozlíšenie ľudí podľa pohlavia, veku: dieťa, dospelý, starý, mladý.	príbuzných -dokáže rozlišovať ľudí podľa pohlavia a veku
	Orientácia v čase: ročné obdobia, ich názvy, poznanie názvov dní v týždni. Orientácia v priestore: rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore. Spoznávanie najbližšieho okolia školy. Spoznávanie vlastného tela: ukázanie šiestich pomenovaných častí svojho tela na iných.	-vie sa orientovať v čase, pozná ročné obdobia a dni v týždni -vie rozlíšiť prístupné a neprístupné miesta, -orientuje sa v priestore podľa pokynov -vníma najbližšie okolie školy -vie ukázať pomenované časti tela na iných
	Poznávanie prírody Zmeny v prírode podľa ročných období. Zmeny počasia podľa ročných období. Ďalšie domáce zvieratá. Ďalšie voľne žijúce zvieratá Niektoré voľne žijúce vtáky. Izbové a lúčne kvety.	 -rozoznáva zmeny v prírode a počasia počas ročných období -pozná ďalšie domáce a voľne žijúce zvieratá, vtáky -ovláda rozdiel medzi izbovými a lúčnymi kvetmi, pozná ich podľa názvov
	Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava, cestovanie v dopravnom prostriedku, kúpa cestovného lístka. Telefonovanie: samostatne vytočiť telefónne číslo. Pošta: poslať pohľadnicu, list s pomocou. Obchod: zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla. Využitie služieb s pomocou: holičstvo, kaderníctvo. Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami: hotel, chata a iné. Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť si odmerať telesnú teplotu. Spoločná návšteva zdravotného strediska.	-dokáže rozoznať ihličnaté a listnaté stromy -je oboznámený ako cestovať na prijateľnej úrovni vo verejnom dopravnom prostriedku -vie vytočiť telefónne číslo -pozná poštu a vie s pomocou poslať pohľadnicu, list -zvláda s pomocou nakúpiť, zaplatiť a určiť hodnotu platidla s pomocou -zvláda návštevu rôznych služieb s pomocou: kaderníctvo, reštaurácia (dokáže objednať si jedlo podľa rady) - pozná ubytovacie zariadenia (hotel, chata...) -zvláda návštevu zdravotného strediska, lekárne -vie prezentovať alebo ukázať, kde ho bolí

	Spoločná návšteva lekárne.	- pozná lekáreň
2.úroveň	**Škola a okolie školy** Poznávanie okolia školy: významné stavby, závody, verejné budovy. Orientácia v okolí školy. **Orientácia v čase a priestore** Porozumenie časovým údajom a vzťahom: včera, dnes, zajtra, dni v týždni. Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum. Určenie času podľa hodín. Určenie miesta: nad, pod, pred, za, vedľa, atď. **Príroda** **Na jeseň** Charakteristické znaky prírody na jeseň zmeny počasia Odlietanie vtákov Zber jesenného ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín, ich využite. **V zime** Pozorovanie počasia – sneh, ľad, zima, mráz Listnaté a ihličnaté stromy Starostlivosť o zvieratá v zime Voľne žijúce zvieratá v zime Zimný spánok niektorých zvierat Bezpečnosť pri hrách na snehu **Na jar** Pozorovanie zmien počasia na jar Charakteristické prejavy počasia na jar Jarné práce – na poli, v záhrade Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období – stromy, kry, kvety Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod Poznávanie rastlín, napr. breza, ovocné stromy, šípka, zlatý dážď, atď., Pozorovanie zmien v živočíšnej ríši – vtáky, zvieratá a ich mláďatá. **V lete** Pozorovanie zmien v prírode v lete Typické letné práce na poli - žatva, kosenie trávy, sušenie, zber sena Zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky Jedlé a jedovaté huby Ochrana prírody.	-Pozná dôležité budovy v okolí školy, orientovať sa v blízkosti budovy školy -vymenuje dni v týždni a rozumie časovým údajom a vzťahom -pozná kalendár: mesiace, dni, určí a pozná dátum -pozná hodiny a orientuje sa v čase a priestore -pozná základnú charakteristiku jesene -sleduje práce na poli, rozoznáva ovocie a zeleninu - má základné vedomosti o zbere úrody -pozná charakteristické znaky zimného obdobia: počasie, zimný spánok zvierat, stromy – čo sa s nimi deje -pozná význam starostlivosti o zvieratá v zime -ovláda pravidlá bezpečnosti pri hrách na snehu -pozná základnú charakteristiku jari, počasie, zmeny rastlín, jarné práce... -pozná časti rastliny (koreň, stonka...) -pozná niektoré jarné rastliny a stromy - pozoruje zmeny v živočíšnej ríši na jar -pozná charakteristické znaky leta: zmeny v prírode, práce na poli, lesné plody -rozozná jedlé a jedovaté huby, -pozná pravidlá správania sa

	Správanie sa v prírode, nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky, **Starostlivosť o zdravie** Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele. Zmyslové ústroje, starostlivosť o ne. Utvrdenie základných hygienických návykov. Zdravie a choroba. Zdravá výživa. Lekár, zdravotná sestra, zdravotné stredisko, správanie sa u lekára. Lekáreň, lieky, zaobchádzanie s liekmi. Starostlivosť o zdravie podľa jednotlivých ročných období – odev, obuv. **Rodina, obec** Orientácia v príbuzenských vzťahoch: stará mama, starý otec, vnučka, vnuk, teta, strýko, bratranec, sesternica. Príbuzný – známy. Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší. Poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi – 5, 10 Euro. Správanie sa v obchode pri nákupe. Návšteva obchodného centra, strediska. Názov obce, ulice školy, bydliska, atď.. Poznávanie okolia obce, vychádzky. Pozorovanie krajiny v okolí obce.	v prírode, ako chrániť prírodu -stará sa o svoje zdravie, vie ako sa obliekať podľa ročného obdobia, -pozná zmyslové ústroje - má základné vedomosti o zdraví a chorobe -pozná dôležitosť zdravej výživy pre človeka -vie ako sa má správať u lekára - pozná princípy starostlivosti o zdravie podľa ročných období -pozná ďalšie príbuzenské vzťahy -dokáže určiť príbuznú osobu a odlíšiť ju od známej osoby -vníma kto je starý a kto mladý -pozná ďalšie bankovky našej meny a vie s nimi manipulovať -vie ako sa správať v obchode, na verejnosti - pozná názov obce, ulice školy, bydliska -pozoruje a pozná okolie školy, bydliska, pozná svoju adresu
3.úroveň	**Život v rodine** Vzťahy v rodine Deľba práce. Rodičia a deti. Úcta k starobe. Povinnosti a práva členov rodiny. Rodisko a bydlisko. Vybavenie domácnosti: jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výťahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov. Bezpečnosť v domácnosti: možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov. **Orientácia na mape a v miestnej**	-vníma vzťahy v rodine, pozná práva a povinnosti jej členov, správanie sa k rodičom, starším členom rodiny -pozná základné vybavenie domácnosti, ich účel využívania -dbá na bezpečnosť a pozná pravidlá predchádzaniu úrazom a nebezpečenstvu v domácnosti -pozná číslo hasičov, vie privolať pomoc

	krajine Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabúľ. Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, krajiny, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia. Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Jednoduchý opis krajiny: nížina, vrchovina, pohorie. Krajina: mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, poľnohospodárska, priemyselná. Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu. Najvýznamnejšie priemyselné a poľnohospodárske závody v okolí obce. Dopravné spojenie: cesty, železnice, vodné cesty, letiská. Mapa: farby na mape, značky, turistická mapa, automapa, orientácia na mape miestnej krajiny. Určovanie hlavných svetových strán podľa slnka. Mapa SR, poloha, hlavné mesto – Bratislava, susedné štáty. Hranice štátu, hraničné priechody, colnice, pohraničná stráž, Naše mesto, obec na mape, poloha, poloha vzhľadom k hlavnému mestu. **Život ľudí v dávnej minulosti** Život ľudí v najstaršej minulosti, spôsob ich života: zberači a lovci, lovci mamutov, prví roľníci. **Živá príroda** Hlavné znaky života. Rozdelenie živej prírody: živočíchy a rastliny.	-vie sa orientovať na mape, v priestore, na uliciach -pozná základné dopravné značky a základné pravidlá cestnej premávky -pozná dominantné prvky obce v ktorej žijeme, významné objekty, inštitúcie a zariadenia -vie jednoduchým opisom určiť o akú krajinu ide (nížina, vrchovina, mesto, vidiek, poľnohospodárska, priemyselná....) -pozná chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu -pozná priemyselné a poľnohospodárske závody v okolí - pozná dopravné spojenia - pozná mapu, farby a značky na mape - pozná základné druhy máp - je oboznámený s mapou - dokáže určiť svetové strany - pozná mapu SR, pozná hlavné mesto, susedné štáty -pozná význam pohraničnej stráže - vie určiť polohu mesta, obce na mape vzhľadom k hlavnému mestu -je oboznámený so životom ľudí v minulosti - pozná základné znaky života - pozná základné rozdelenie živej prírody

	Živočíchy *Cicavce* – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: mačka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov. *Vtáky* – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovička, sova, význam a ochrana vtákov. *Plazy* – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov. *Obojživelníky* – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosnička, význam a ochrana obojživelníkov. *Ryby* – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavný predstaviteľ: kapor, ostatní predstavitelia: šťuka, sardinka; význam a ochrana rýb. **Rastliny** Spoločné znaky rastlín a živočíchov. Charakteristické znaky rastlín. Rozdelenie rastlín – dreviny, byliny, Dreviny: strom, ker; ihličnaté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, čerešňa; ker – ríbezľa. Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia. Význam a ochrana rastlín. **Neživá príroda** Neživá príroda je všetko okolo nás, čo nebolo vytvorené ľudskou rukou. Sú to všetky neživé organizmy. Živá príroda závisí od neživej prírody Neživú prírodu tvorí - slnečné žiarenie (tepelné a svetelné), vzduch, voda, minerály, horniny a pôda. <u>Slnečné žiarenie</u> Bez Slnka by nebol na zemi žiadny život. Slnko dáva svetlo a teplo, ktoré je	-pozná predstaviteľov zo života zvierat : cicavce, vtáky, plazy, obojživelníky, ryby – vie určiť charakteristické znaky zvierat a ich hlavných predstaviteľov -pozná význam zvierat v prírode a chráni ich - pozná základné charakteristické znaky vtákov, cicavcov, plazov, obojživelníkov a rýb -pozná prirodzené životné prostredie zvierat -vie určiť spoločné znaky rastlín a zvierat -pozná charakteristické znaky rastlín -vie rozdeliť rastliny na dreviny a byliny -rozozná dreviny a byliny na základe určitých znakov -pozná význam rastlín -vie určiť, čo patrí k neživej prírode, pozná základné znaky - pozná, čo tvorí neživú prírodu - pozná dôležitosť slnečného žiarenia - pozná počet planét a postavenie slnka vo vesmíre

	nevyhnutné na priebeh fotosyntézy. Je stredom slnečnej sústavy, obieha ho 8 planét <u>Vzduch</u> Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, znečisťovanie vzduchu. <u>Voda</u> V prírode a v živote človeka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej čistenie, minerálna voda a kúpele. <u>Pôda</u> Význam pôdy, typy pôd, starostlivosť o pôdu: kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvodňovanie, vplyv vonkajších činiteľov na pôdu, ochrana pôd.	- pozná význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu a znečisťovanie vzduchu -vníma dôležitosť vzduchu a zamýšľa sa nad znečisťovaním -je oboznámený s významom vody pre ľudí a prírodu -pozná význam pôdy a dôležitosť ochrany pôdy
Finančná gramotnosť	***Priraďovanie euromincí – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie euromincí podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.*** ***Obchod: nakupovanie viacerých potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou.*** ***Utvrdzovanie pojmov malý cent – veľký cent, malý cent- veľké euro.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Šetrenie v domácnosti (pokladnička)*** ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopiť, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá.***	***- rozvíja schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastností*** ***- vie vložiť do nákupného košíka viac potravín a s pomocou ich zaplatiť*** ***- je vedený k hospodárnosti v domácnosti, šetreniu financií a vytváraniu finančnej rezervy*** ***- je vedený k pochopeniu nominálnej hodnoty jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za určený europeniaz***

Ciele 5.ročníka:

1.úroveň

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznať niektoré rastliny miestnej oblasti,
- poznať niektoré zvieratá miestnej oblasti,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2.úroveň

- Orientovať sa v okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- určovať čas a miesto,
- poznať príbuzenské vzťahy,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- prehlbovať poznatky o ľudskom tele,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania.

3.úroveň

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientácia vo veku osôb,
- starostlivosť o domácnosť,
- orientácia na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,
- oboznámiť žiakov so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa záležitosti v spoločenskej rovine,
- poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení,
- žiak sa v rámci svojich možností oboznamuje s prírodou, okolím a dokáže sa orientovať v čase a priestore
- má základné vedomosti o živej a neživej prírode,
- uplatňuje finančnú gramotnosť pri bežných životných situáciách, chápe význam platidla.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka vyjadruje svoje potreby a pocity,
- učí sa používať pri učení všetky zmysly.

Sociálne kompetencie :

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- učí sa chápať požiadavky dospelých.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia v prostredí v ktorom žijú cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať.

Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy – rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy si osvojujú len veľmi ťažko, niekedy ich nezvládnu vôbec. Dôležitá je spolupráca pedagóga s rodinou (napr. album s fotkami).

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo. Dokážu sa však mechanicky naučiť kritéria telesného zdravia, a na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia a zdravom životnom štýle primerane postihnutiu žiaka.
Vychádzky a exkurzie umožnia žiakom priamo pozorovať napr. dianie v prírode, orientovať sa v okolí, spoznávať rôzne činnosti dospelých, atď.
Sviatky, pamätné dni a významné udalosti žiakom pripomíname priebežne.

Učebné zdroje:
Pracovné listy Logico Picolo: Prvouka – rostliny v lese, na poli a zahrade a Logico Pikolo: Prvouka – domácí a lesní zvířata /autori: Nykličková Marie, Stephan Ute, Zahn Martin, Kortmann Susanne/, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, pracovné listy k predmetu Zmyslovej výchove pre 1.-3. ročník ŠZŠ.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Vlastiveda v 6.ročníku

Časový rozsah: 99 hodín ročne
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia** Mená blízkych ľudí. Rozoznávanie ľudí podľa veku: dieťa, dospelý, starý, mladý. Orientácia v čase: vymenovať ročné obdobia, dni v týždni. Orientácia v priestore – rozlišovanie prístupných a neprístupných priestorov, pohybovanie sa v priestore podľa pokynov, odkladanie predmetov v priestore. Poznávanie najbližšieho okolia školy. Spoznávanie vlastného tela – pomenovanie šiestich časti tela na sebe a na iných. **Poznávanie prírody** Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období – zvieratá, rastliny,	 -vie prezentovať mená svojich príbuzných -rozlišuje ľudí podľa pohlavia a veku -vie sa orientovať v čase, pozná ročné obdobia a dni v týždni -vníma prístupné a neprístupné miesta, -orientuje sa v priestore podľa pokynov, poznať najbližšie okolie školy -vie ukázať pomenované časti tela na iných -rozoznáva zmeny v prírode a počasia počas ročných období

	počasie. Ďalšie domáce zvieratá. Ďalšie voľne žijúce zvieratá. Poznať niektoré vtáky vyskytujúce sa v regióne. Izbové a lúčne kvety – rozlíšenie. Rozoznávanie ihličnatých a listnatých stromov. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku. Zvládnutie telefonovania s pomocou, napr. z telefónnej búdky, z mobilu. Pošta – poslať pohľadnicu, list. Nácvik samostatného prechodu cez cestu. Obchod – zvládnuť jednoduchý nákup s pomocou, platenie nákupu s pomocou, vedieť určiť hodnotu platidla. Využitie služieb s pomocou podľa možnosti regiónu. Objednať jedlo a pitie s pomocou, podľa rady personálu. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami podľa možnosti regiónu. Vedieť vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu. Spoločná návšteva lekárne, vyzdvihnutie liekov na lekársky predpis s pomocou.	-pozná ďalšie domáce a voľne žijúce zvieratá vtáky -vníma rozdiel medzi izbovými a lúčnymi kvetmi -vníma rozdiel medzi ihličnatými a listnatými stromami -je oboznámený ako cestovať na prijateľnej úrovni vo verejnom dopravnom prostriedku - vie telefonovať s pomocou -pozná poštu a dokáže s pomocou poslať pohľadnicu, list - je prístupný k nácviku samostatného prechodu cez cestu -zvládne nakúpiť s pomocou, zaplatiť a určiť hodnotu platidla s pomocou -je oboznámený s tým, ako zvládnuť návštevu rôznych služieb s pomocou: kaderníctvo, reštaurácia - dokáže si objednať si jedlo podľa rady, - pozná ubytovacie zariadenia (hotel, chata...) - vie vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém -je oboznámený ako zvládnuť návštevu zdravotného strediska, lekárne
2.úroveň	**Škola a okolie školy** Poznávanie okolia školy – návšteva dôležitej budovy, stavby. Orientácia v okolí školy. **Orientácia v čase a priestore** Kalendár: dni, týždne, mesiace, dátum, Určenie času podľa hodín. Určenie miesta: vedľa, popri, okolo, atď.. **Príroda** **Na jeseň** Charakteristické znaky prírody na jeseň - zmeny počasia	-vníma dôležité budovy v okolí školy, orientuje sa v blízkosti budovy školy -pozná dni v týždni a rozumie časovým údajom a vzťahom -pozná kalendár: mesiace, dni, dokáže určiť a poznať dátum -vníma hodiny a orientuje sa v čase a priestore -pozná základnú charakteristiku jesene

	Odlietanie vtákov na jeseň Zber ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych plodín Uskladnenie a zužitkovanie ovocia a zeleniny. **V zime** Pozorovanie počasia – sneh, ľad, zima, mraz Listnaté a ihličnaté stromy Starostlivosť o voľne žijúce zvieratá v zime Zimný spánok niektorých zvierat Bezpečnosť pri hrách na snehu. **Na jar** Pozorovanie zmien počasia na jar, charakteristické prejavy počasia na jar Jarné práce – na poli, v záhrade Pozorovanie zmien rastlín v tomto ročnom období – stromy, kry, kvety Časti rastlinného tela – koreň, stonka, list, kvety, plod, Znaky života rastlín – svetlo, teplo, voda, vzduch, Poznávanie ďalších rastlín miestnej oblasti, ovocné stromy, kry, kvety, Pozorovanie zmien v živočíšnej ríše – vtáky, zvieratá a ich mláďatá. **V lete** Pozorovanie zmien v prírode v lete Typické letne prace na poli - žatva, zber obilia Kosenie trávy, sušenie, zber sena, zber lesných plodov – zameranie sa na miestne podmienky, ich zužitkovanie, Jedlé a jedovaté huby - stavba tela húb Bezpečné správanie sa v prírode – nebezpečenstvo požiarov, hluk, odpadky Ochrana prírody. **Starostlivosť o zdravie** Prehĺbenie poznatkov o ľudskom tele. Základne hygienické návyky - význam osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie, Zmyslove ústroje a ich ochrana. Zdravie a choroba: zdravá výživa a jej význam pre zdravie.	-pozoruje práce na poli, rozoznáva ovocie a zeleninu - pozná princíp zberu a uskladňovania ovocia a zeleniny -pozná charakteristické znaky zimného obdobia: počasie, zimný spánok zvierat, stromy – čo sa s nimi deje -je oboznámený s významom starostlivosti o zvieratá v zime -ovláda pravidlá bezpečnosti pri hrách na snehu -pozná základnú charakteristiku jari, počasie, zmeny rastlín, jarné práce... -pozná časti rastliny (koreň, stonka...) - pozná znaky života rastlín -pozná niektoré jarné rastliny a stromy - pozoruje zmeny v živočíšnej ríši na jar -pozná charakteristické znaky leta: zmeny v prírode, práce na poli, lesné plody -rozlišuje jedlé a jedovaté huby -ovláda pravidlá správania sa v prírode - vie, ako chrániť prírodu -je oboznámený s tým, ako sa starať o svoje zdravie, predchádzať chorobám, obliekať sa podľa ročného obdobia. -pozná zmyslové ústroje a ich ochranu -je oboznámený s dôležitosťou zdravej výživy pre človeka,

	Oboznámenie s prácou lekárov a zdravotných sestier v zdravotnom stredisku, vedieť, ako sa správať u lekára, spoločná návšteva zdravotného strediska. Poznanie pojmov: liek, lekársky predpis, bolesť, choroba, odmeranie teploty pri chorobe. Spoločná návšteva lekárne. Obliekanie sa podľa ročného obdobia. **Rodina, obec** Orientácia v príbuzenských vzťahoch. Chápanie úlohy rodiny, vzťahy medzi členmi rodiny, úcta k starším. Vek osôb v príbuzenstve – starý, mladý, starší, mladší Návšteva obchodného centra, strediska, správanie sa v obchode pri nákupe, poznávanie ďalších platidiel a manipulácia s nimi. Poznávanie okolia obce, pozorovanie krajiny. Vychádzky a exkurzie podľa možnosti jednotlivých regiónov. Oboznamovanie sa s rôznymi druhmi práce: v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve.	-vie ako sa slušne správať u lekára, pozná prácu lekára, zdravotníckeho personálu - pozná pojmy liek, lekársky predpis, bolesť, choroba.. - vie sa správne obliekať podľa ročného obdobia -pozná ďalšie príbuzenské vzťahy, vie určiť príbuznú osobu a odlíšiť ju od známej osoby -orientuje sa vo veku v príbuzenstve (starý, mladý...) - vie sa správať v obchodnom stredisku, pri nákupe -pozná ďalšie bankovky našej meny a vie s nimi manipulovať -pozoruje a pozná okolie školy, bydliska, pozná adresu -je oboznámený ako sa správať na vychádzke, vníma a reaguje na dianie okolo seba -pozná a vymenuje rôzne povolania, pozná rôzne druhy práce
3.úroveň	**Začiatky našich národných dejín** <u>Slovania</u> Príchod Slovanov na naše územie a spôsob ich života. Samova ríša a Avari. Prvý pokus o vytvorenie štátu. <u>Začiatky slovenských dejín</u> Formovanie štátu – Pribina, Mojmír, Rastislav. Veľká Morava – prvý štát západných Slovanov. Význam príchodu Cyrila a Metoda a ich prínos pre rozvoj našej vzdelanosti a kultúry. Rozkvet a pád Veľkej Moravy. <u>Slovensko v Uhorskom štáte</u> Slovensko – súčasťou Uhorského štátu, Štefan I. Stredoveké mesta na Slovensku - vznik a rozvoj miest.	- Pozná začiatky našich národných dejín - má základné vedomosti o príchode Slovanov na naše územie - má vedomosti o Samovej ríši a o prvom pokuse o vytvorenie štátu - vie, ako sa formoval štát - pozná históriu Veľkej Moravy - pozná významné osobnosti – Cyril a Metod a ich prínos pre rozvoj kultúry - pozná historické udalosti Veľkej Moravy - pozná historické udalosti – stredoveké mestá, rozvoj miest, vpády Tatárov, Slovensko v 14.-15. storočí, vznik miest a rozvoj remesiel

	Vpády Tatárov. Slovensko (14. – 15. st.) – hospodársky najrozvinutejšia časť uhorského štátu. Vznik miest a rozvoj remesiel, zakladanie cechov. Život šľachty a poddaných (sedliacke vzbury). Matúš Čák Trenčiansky. Uhorsky kráľ Matej Korvín a rozvoj vzdelanosti. Academia Istropolitana. Kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne. **Zem a jej zobrazenie** Glóbus, mapa sveta. Orientácia na mape. **Slovenska republika** Štátne symboly: zástava, znak, hymna, pečať, ich používanie. Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií. Historické a kultúrne pamiatky v Bratislave. Priemysel a doprava Bratislavy. Slovensko (západné, stredné východné). Podnebie. Povrch – pohoria, nížiny. Vodstvo. Poľnohospodárstvo. Priemysel. Významné mesta jednotlivých regiónov. Rekreačné oblasti, kúpele, chránené prírodné oblasti. **Živa príroda** Človek a starostlivosť o jeho zdravie. Stavba ľudského tela. Vývojové etapy v živote človeka: detstvo, dospievanie, mladosť, dospelosť, staroba. Zdravie a choroba, infekčné choroby. Základné hygienické pravidlá. Zásady správnej výživy. Prvá pomoc pri úrazoch a zlomeninách. **Neživá príroda** Uhlie, ropa, zemný plyn, kamenná soľ, železná ruda. Piesok, žula, hlina, vápenec – stavebný	-je oboznámený so životom ľudí v minulosti - pozná rozdielnosť života šľachty a poddaných - pozná významné osobnosti - je oboznámený s rozvojom vzdelanosti - pozná kultúrne pamiatky na Slovensku a v regióne -pozná glóbus a učí sa orientovať na mape -vie určiť svetové strany, pozná mapu SR -pozná hlavné mesto, hranice, susedné štáty SR -pozná štátne symboly -je oboznámený so základnými informáciami o Bratislave - pozná priemysel a dopravu - pozná podnebie na Slovensku, povrch, vodstvo, poľnohospodárstvo -vníma chránené prírodné oblasti -pozná chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu -charakterizuje živú prírodu - pozná stavbu ľudského tela - pozná vývojové etapy v živote človeka - pozná pojmy zdravie, choroba, pozná niektoré infekčné choroby - pozná zásady správnej výživy, základné hygienické pravidlá - má základné vedomosti o poskytnutí prvej pomoci pri úrazoch a zlomeninách -pozná význam neživej prírody -pozná význam prírodných nerastov -je oboznámený s vlastnosťami látok

	materiál. Výroba malty – laboratórna práca. **Poznávanie látok** Veci a látky. Zmeny látok: hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť. Spoločné a odlišné vlastnosti látok. Cukor, soľ. Vlastnosti týchto látok. **Porovnávanie a meranie** Dĺžka - jednotky dĺžky: km, m, mm. Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg, g. Praktické váženie. Objem - jednotky objemu: liter, deciliter. Praktické meranie. Teplota - jednotka teploty - bod varu, bod mrazu. Praktické meranie. Čas - pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy. Dĺžka dňa a noci, striedanie ročných období. Mesiac, týždeň, deň, hodina, polhodina, štvrťhodina, minúta. **Elektrická energia** Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní. Šetrenie elektrickou energiou. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, budove, privolanie požiarnikov.	-rozoznáva živú a neživú prírodu - pozná veci a látky, zmeny látok, rozpustnosť, topenie - pozná spoločné a odlišné vlastnosti látok - rozoznáva cukor a soľ a ich vlastnosti -pozná význam porovnávania a merania: dĺžky, hmotnosti, objemu, teploty a času - pozná základné jednotky objemu, teploty a času - prakticky ovláda meranie -ovláda prečo sa strieda deň a noc -pozná význam elektrickej energie, - vie k čomu slúžia elektrospotrebiče a ako sa šíri elektrická energia - pozná a uplatňuje bezpečnosť pri práci s elektrospotrebičmi -pozná možnosti vzniku požiaru -pozná zásady pri predchádzaní vzniku požiaru
Finančná gramotnosť	***Priraďovanie euromincí – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie euromincí podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.*** ***Obchod: nakupovanie rôznych druhov tovarov s pomocou a platenie s pomocou.*** ***Utvrdzovanie pojmov cent – euro.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva a chudoby. Opísať príklady bohatstva a chudoby. Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny.***	***- rozvíja schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastností*** ***- vie vložiť do nákupného košíka rôzne druhy tovarov a s pomocou ich zaplatiť*** ***- je vedený k hospodárnosti v domácnosti, šetreniu financií a vytváraniu finančnej rezervy*** ***- je vedený k pochopeniu nominálnej hodnoty jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za určený europeniaz*** ***- vie rozoznať základné rozdiely medzi chudobou a bohatstvom, chudobným a bohatým človekom***

	Šetrenie v domácnosti (pokladnička) ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopiť, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá.***	

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

- Poznať osobne údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v čase,
- poznávať prírodu v priamom kontakte,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2.úroveň

- Orientovať sa v širšom okolí školy,
- poznať charakteristické znaky ročných období,
- poznať príbuzenské vzťahy, vzťahy medzi členmi rodiny,
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- chápať význam aktívnej ochrany prírody,
- pochopiť užitočnosť rastlín pre človeka a ostatne živočíchy,
- osvojiť si pravidla správnej životosprávy,
- osvojiť si základné pravidla kultúrneho správania.

3.úroveň

- Oboznámiť sa so začiatkom národných dejín,
- poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- pracovať s mapou,
- rozširovať poznatky o živej a neživej prírode.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia žiak rieši s pomocou učiteľa alebo asistenta učiteľa záležitosti v spoločenskej rovine,
- poznáva účel pomôcok a predmetov, manipuluje s nimi, objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- využíva naučené pojmy, znaky a symboly,
- prejavuje aktivitu v individuálnom učení,
- žiak sa v rámci svojich možností oboznamuje s prírodou, okolím a dokáže sa orientovať v čase a priestore,
- má základné vedomosti o živej a neživej prírode,
- uplatňuje finančnú gramotnosť pri verejných službách, vie určiť hodnotu platidla.

Osobnostné kompetencie:

- žiak, žiačka vyjadruje svoje potreby a pocity,
- učí sa používať pri učení všetky zmysly.

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje a udržiava očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,

- učí sa chápať požiadavky dospelých.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Žiaci s AU alebo PVP s MP sa musia vo svojom bezprostrednom prostredí cítiť bezpečne, musia vedieť kde má čo svoje miesto, musia vedieť kde a s čím môžu počítať. To, čo môžu urobiť pre svoje bezprostredné okolie, triedu a spolužiakov im musíme povedať, dať im primerané úlohy, ktoré si s vedomím povinnosti aj zastanú. Musíme im dať na vedomie, že tie činnosti, ktoré vykonali sú dôležité a všetci sa tešia, že ich urobili.
Pochopenie rodinných vzťahov môže byť pre žiaka s AU alebo PVP s MP problematické. Najzákladnejšie rodinné vzťahy – rodičia, súrodenci, starí rodičia poznajú, pretože ich bezprostredne prežívajú v každodennom živote. Niektoré z nich vedia aj bez pomoci vymenovať. Širšie rodinné vzťahy nechápu vôbec, alebo len veľmi ťažko. Pomocou by mohlo byť vyhotovenie albumu s fotkami, ktoré si môžu často prezerať, rozprávať o nich, odpovedať na otázky.
Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP si neuvedomuje vlastné telo, nevšímajú si napr. rozmery svojho tela. Avšak kritéria telesného zdravia sa vedia mechanicky naučiť, na základe pravidiel ich aj dodržiavať. Pedagóg sa musí usilovať, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, o ochrane svojho zdravia.
Sviatky, pamätné dni a významné udalosti žiakom pripomínať priebežne.
Dôležité vo vyučovacom procese vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, ktoré umožnia žiakom priamo pozorovať napr. dianie v prírode, orientovať sa v okolí, spoznávať rôzne činnosti dospelých atď.

Učebné zdroje:
Pracovné listy Logico Picolo: Prvouka – rostliny v lese, na poli a zahrade a Logico Pikolo: Prvouka – domácí a lesní zvířata /autori: Nykličková Marie, Stephan Ute, Zahn Martin, Kortmann Susanne/, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, pracovné listy k predmetu Zmyslovej výchove pre 1.-3. ročník ŠZŠ.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

FYZIKA

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Fyzika

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Predmet fyzika pre 7. až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej len žiak s AU alebo PVP s MP) nadväzuje na poznatky o prírode, ktoré žiaci získali v predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.
Obsah predmetu je zameraný na to, aby žiaci pozorovali a aj porozumeli základným fyzikálnym javom v ich bezprostrednom okolí.
V 3. úrovni si žiaci s AU alebo PVP s MP majú osvojiť vybrané metódy práce a súbor zručností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín, dokázať opísať pozorované a aj pracovať so získanými údajmi, napr. zapísať namerané hodnoty do tabuľky, realizovať nenáročné pokusy a podobne.
Ciele vyučovacieho predmetu sú rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností, demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva, porozumieť kolobehu vody v prírode, na intuitívnom základe pochopiť a používať pojmy látka a teleso, odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis zameraných hodnôt, merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky, porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, opísať priebeh a podmienky topenia, tuhnutia, vyparovania a varu vody, opísať jav skvapalňovania.

Obsah predmetu: Fyzika v 7.ročníku

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Premeny skupenstva látok** *Premena vody na paru* Vyparovanie, podmienky vyparovania. Pozorovanie. *Skvapalňovanie (kondenzácia)* Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa.	 - pozná ako sa vyparuje voda na základe pokusu - pozoruje pokus vyparovania vody/ sušenie prádla, vyschnutie vlasov po umytí, vysušenie umytého riadu.../ - pozná podmienky skvapalňovania - vie ako vzniká rosa a dážď

	Kolobeh vody v prírode. *Topenie a tuhnutie* Premena ľadu na vodu a vody na ľad. *Praktická dlhodobá úloha* Pozorovanie zmien počasia. Záznam pozorovania zmien počasia (kreslenie) vo vopred určených intervaloch. **Elektrická energia** Využitie elektrickej energie v domácnosti, v doprave a inde. Šetrenie elektrickou energiou. Elektrospotrebiče – využitie v domácnosti, ich používanie, bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, budove, privolanie požiarnikov.	- pozná kolobeh vody v prírode - pozoruje pokus premeny ľadu na vodu a naopak -dlhodobo pozoruje zmeny počasia a zaznačuje ich -pozná využitie elektrickej energie v domácnosti,.. - vie šetriť elektrickou energiou - pozná domáce elektrospotrebiče, vie na čo sa využívajú - dodržuje bezpečnosť pri práci s elektrospotrebičmi - rozpozná možnosti a predchádzanie vzniku požiaru - vie privolať požiarnikov
2. úroveň	**Poznávanie látok** Veci, predmety a látky – rozlišovanie. Zmeny látok – hrdza, topenie a tuhnutie, rozpustnosť. Vlastnosti látok – spoločné a odlišné vlastnosti látok, napr. cukor, soľ, múka a iné. **Porovnávanie a meranie** Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie. Teplota - jednotka teploty - ºC, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie. Meranie teploty – teplomer. Čas - pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy. Dĺžka dňa a noci. Striedanie ročných období. **Elektrická energia** Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou.	- vie rozlišovať rôzne látky - pozná premeny niektorých látok - rozozná vlastnosti látok ktoré majú spoločné a ktoré odlišné -pozná jednotky dĺžky a hmotnosti - vie merať dĺžku - vie odvážiť hmotnosť predmetu - pozná bod varu a mrazu - vie odmerať teplotu teplomerom - pozná čas dĺžku dňa a noci - pozná striedanie ročných období - pozná využitie elektrickej energie v poľnohospodárstve, doprave, domácnosti,.. - vie šetriť elektrickou energiou

	Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní. Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru, privolanie požiarnikov.	- pozná elektrospotrebiče - vie narábať s elektrospotrebičmi - dbá na bezpečnosť pri práci s elektrospotrebičmi - rozpozná možnosti a predchádzanie vzniku požiaru - vie privolať požiarnikov v prípade potreby
3. úroveň	**Vlastnosti látok a telies** <u>Vlastnosti tuhých telies</u> Krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť. Merateľné vlastnosti telies - hmotnosť, váhy, váženie, jednotky 1 kg, 1 g, 1 t. Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky 1 m, 1 cm, 1 mm, 1 km. Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky. Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu 1 l, 1 ml. <u>Vlastnosti kvapalín</u> Nestlačiteľnosť, tekutosť. Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi; nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách. <u>Vlastnosti plynov</u> Stlačiteľnosť, rozpínavosť, tekutosť plynov. Nadľahčovanie telies v plynoch. Vzduch, atmosféra, tlak vzduchu. Znečisťovanie vzduchu. **Teplota** **Premeny skupenstva látok** Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok. Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty ºC. Meranie času, jednotka času 1 s, 1 min., 1 h. *Premena vody na paru*	-vie určiť vlastnosti telies a látok - dokáže odmerať vlastnosti telies - pozná jednotky hmotnosti 1kg, 1g, 1t - pozná jednotky dĺžky 1m, 1cm, 1mm, 1km - vie odmerať dĺžku dĺžkovým meradlom - vie používať odmerný valec -pozná jednotky objemu 1l, 1ml, - vie odmerať objem odmerným valcom - pozná vlastnosti kvapalín, tlak v kvapalinách - vie overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies – tlak v kvapalinách, nadľahčovanie,.. - pozná vlastnosti plynov - má základné vedomosti o vzduchu a atmosfére - vie vysvetliť potrebu udržiavania čistého vzduchu - vie určiť skupenstvo látok - vie odmerať teplotu, pozná teplomer a jednotky teploty - pozná jednotky času 1s, 1min, 1h - pozná premenu vody na

	Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var. Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky. *Skvapalňovanie (kondenzácia)* Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode. Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu. *Topenie a tuhnutie* Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky. *Praktická dlhodobá úloha* Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt v zrážkach a v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovaní a nameraných hodnôt teploty, objem zrážok, smeru vetra.	paru - pozná bod varu - vie merať teplotu a čas v priebehu varu vody - vie zaznamenať namerané hodnoty do tabuľky hodnôt - pozná podmienky skvapalňovania - vie ako vzniká dážď a rosa - pozná kolobeh vody v prírode - pozná kyslé dažde a ich vplyv na prírodu - pozná premeny ľadu na vodu a naopak - vie merať hodnoty teploty a času v priebehu topenia ľadu - zistené hodnoty vie zaznamenať do tabuľky hodnôt - vie pozorovať zmeny v počasí - vie sledovať teplotu, zrážky, prítomnosti nečistôt, smer vetra - vie zaznamenať zistené a namerané skutočnosti

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- rozlišovať tuhé a kvapalné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
– demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
– odmerať dĺžku a hmotnosť telesa.

2.úroveň

- rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
– odmerať dĺžku telesa,
– odmerať hmotnosť telesa,
– porozumieť kolobehu vody v prírode.

3.úroveň

Vlastnosti látok a telies

– Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
– na intuitívnom základe pochopiť a používať pojmy látka a teleso,
– odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis zameraných hodnôt.

Teplota

Premeny skupenstva látok
Merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke,
opísať priebeh a podmienky topenia, tuhnutia, vyparovania a varu vody, opísať jav skvapalňovania.
demonštrovať jednoduchým experimentom premeny skupenstva,
porozumieť kolobehu vody v prírode.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
– žiak poznáva vlastnosti telies, učí sa používať jednotky dĺžky, metra, hmotnosti a teploty, poznávať vlastnosti telies.
Osobnostné kompetencie :
– schopnosť odmerať teplotu, odvážiť hmotnosť, vedieť pracovať so zariadeniami určujúcimi vlastnosti telies, porozumieť kolobehu vody a potreby vody pre život.
Sociálne kompetencie:
- vedieť pracovať v skupine, nebáť sa nových zariadení, poznávať zmeny v prírode počasí v priamom kontakte.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Pri vyučovaní fyziky sa žiaci učia predmety a javy pozorovať a o zistených skutočnostiach rozprávať alebo ich zaznamenávať. Vo fyzike žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, o ktorých predpokladáme, že ich využijú v praktickom živote.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Fyzika (pre ŠZŠ), programy IKT, pokusné laboratórne zostavy, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Fyzika v 8.ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	**Vlastnosti látok a telies** Rozlišovanie (intuitívne) telies a	- vie rozlišovať telesá a látky / chápe

	látok.	významu týchto slov/.
	Telesá (veci okolo nás) – kniha, mačka, PC a iné.	- vie pomenovať, alebo ukázať vlastnosti telies, vie ich porovnávať s podobnými telesami.
	Látky – drevo, sklo, papier a iné. Vlastnosti telies – (napr. pomaranč – guľatý, veľký/malý, sladký). Porovnávanie.	- vie rozlišovať látky z ktorých sú telesá. - vie rozlišovať a porovnať vlastnosti telies
	Telesá sú z rôznych látok – drevo, papier, sklo a iné. Látky: pevné (drevo, sklo, papier,...) kvapalné (voda, čaj, ...) plynné (vzduch) **Premeny skupenstva látok** *Premena vody na paru* Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var vody. Pozorovanie.	- vie rozlišovať látky z ktorých sú telesá. - vie rozdeliť látky na pevné kvapalné a plynné/ chápe významu týchto slov/. - vie že voda môže mať rôzne podoby skupenstva / vyparuje sa , môže tuhnúť a topiť sa. - pozná ako sa vyparuje voda na základe pokusu - pozoruje pokus vyparovania vody/ sušenie prádla, vyschnutie vlasov po umytí, vysušenie umytého riadu.../
	Skvapalňovanie (kondenzácia), topenie a tuhnutie Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.	- pozná podmienky skvapalňovania - vie ako vzniká rosa a dážď/ vzniká v nahromadených mrakoch.../ - pozná kolobeh vody v prírode / ako sa odparuje zo zemského povrchu stúpa do ovzdušia tam sa zráža a zasa padá na zem v podobe.../
	Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie.	- pozoruje pokus premeny ľadu na vodu a naopak
	Praktická dlhodobá úloha Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období. Záznam pozorovania zmien počasia (kreslenie) vo vopred určených intervaloch.	-dlhodobo pozoruje a vníma zmeny počasia počas ročných období a zaznačuje ich
	Elektrická energia Využitie elektrickej energie v domácnosti, v doprave, osvetlenie miest. Šetrenie elektrickou energiou.	- pozná využitie elektrickej energie v domácnosti, v doprave, .. - vie šetriť elektrickou energiou
	Využitie elektrospotrebičov v domácnosti, bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní.	- pozná elektrospotrebiče a ich využitie - vie bezpečne zaobchádzať

		s elektrospotrebičmi.
	Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru v byte, v škole, privolanie požiarnikov.	- rozpozná možnosti a predchádzanie vzniku požiaru - vie privolať požiarnikov v prípade potreby
2. úroveň	**Vlastnosti látok a telies** Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka	- vie správne využiť už osvojené učivo z predchádzajúcich ročníkov.
	Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné**.**	- chápe zloženiu telies z rozličných látok
	V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné.	- vie rozdeliť látky na pevné, kvapalné a plynné/ chápe významu týchto slov/.
	Pevné látky (majú stály objem, tvar). Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar). Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar).	- pozná vlastnosti látok pevných, kvapalných a plynných.
	Porovnávanie a meranie Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie.	- pozná jednotky dĺžky -vie merať v centimetroch.
	Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie.	-pozná jednotky hmotnosti - vie odvážiť a určiť hmotnosť v kilogramoch.
	Teplota - jednotka teploty - ºC, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie.	- pozná jednotky teploty - ºC - pozná bod varu a mrazu.
	Meranie teploty – teplomer.	- vie odmerať teplotu telesnú a v byte.
	Čas - pohyby Zeme a s nimi súvisiace javy. Dĺžka dňa a noci.	- pozná jednotky času - pozná čas dĺžky dňa a noci
	Striedanie ročných období.	- pozná striedanie ročných období
	Elektrická energia Elektrárne. Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou.	- pozná využitie elektrickej energie v poľnohospodárstve, doprave, domácnosti,.. - vie šetriť elektr. energiou
	Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní.	- pozná elektrospotrebiče - vie narábať s elektrospotrebičmi - dbá na bezpečnosť pri práci

	Možnosti vzniku požiaru. Predchádzanie požiaru, privolanie požiarnikov.	s elektrospotrebičmi - rozpozná možnosti a predchádzanie vzniku požiaru - vie privolať požiarnikov v prípade potreby
3. úroveň	*Pokoj a pohyb telies. Sila.* Pohybové účinky sily. Gravitačná sila. Silomer, meranie sily, jednotka sily 1 N. Otáčavé účinky sily. Páka. Pevná kladka. Deformačné účinky sily. Tlak. Trenie. **Formy energie** *Mechanická energia* Práca, jej fyzikálny význam. Polohová energia a pohybová energia telesa. Vzájomná premena polohovej a pohybovej energie. *Teplo* Odovzdávanie tepla z teplejšieho telesa na chladnejšie. Teplo, teplota. Vzťah medzi látkou a prijatým teplom. Vodiče a nevodiče tepla. Prenosná chladnička. *Svetlo* Zdroj svetla - Slnko a žiarovka. Svetelný lúč. Priamočiare šírenie svetla.(Zatmenie Slnka a Mesiaca). Odraz svetla, zrkadlo. Lom svetla. Šošovky. Okuliare. Rozklad svetla, dúha. Teplo a svetlo. *Zvuk* Zdroje zvuku. Fyziológia zvukového vnemu. Šírenie zvuku.	- chápe pojmom sila, gravitačná sila. - pozná účinky gravitácie - pozná silomer a vie zmerať silu pomocou neho, pozná jednotku sily - pozná a vie ako sa používa páka - pozná a vie ako sa používa pevná kladka. - vie rozoznávať účinky sily - má základné vedomosti o tlaku - pozná pojem trenie telies - pozná zdroje energie a chápe jej význam vzhľadom k práci - chápe významu polohovej a pohybovej energie - vie ako je možné premeniť polohovú energiu na pohybovú energiu - pozná fyzikálnu veličinu: teplo - rozumie princípu odovzdávania a prijímania tepla - pozná vodiče a nevodiče tepla - vie ako funguje prenosná chladnička. - pozná zdroje svetla - pozná pojmy šírenie svetla, lom svetla, odraz svetla, rozklad svetla a dúha. - pozná význam a princíp šošovky a okuliarov - vie vysvetliť vznik dúhy – lom svetla - vie vysvetliť súvis medzi svetlom a teplom - pozná zdroje zvuku - dokáže opísať vznik zvuku, jeho šírenie na konkrétnych príkladoch

	Hluk a jeho škodlivé účinky na ľudský organizmus.	- pozná škodlivé účinky /negatívny vplyv /hluku na ľudský organizmus.

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- rozlišovať telesá a látky,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

2. úroveň

- rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

3. úroveň:

Pohyb a sila

- opísať príčinu pádu telies k zemi,
- opísať stav pokoja a pohybu telies,
- zmerať silu silomerom.

Formy energie

- vysvetliť na konkrétnych príkladoch polohovú a pohybovú energiu telesa a opísať vzájomnú premenu mechanickej energie,
- porovnať zdroje svetla - Slnko a žiarovku,
- opísať na jednoduchom príklade vznik zvuku a jeho vlastnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

– žiak vie rozlišovať telesá a látky, učí sa rozlišovať pevné, kvapalné a plynné skupenstvá látok,

- rozumie kolobehu vody v prírode,

-vie využiť elektrickú energiu.

Osobnostné kompetencie:

– schopnosť odmerať dĺžku, odvážiť hmotnosť, zmerať silu vedieť pracovať so zariadeniami určujúcimi vlastnosti telies, rozumie potrebe vody pre život.

Sociálne kompetencie:

– vedieť pracovať v skupine, nebáť sa nových zariadení,

- poznávať zmeny v prírode počasí v priamom kontakte,

- vedieť používať elektrické spotrebiče a dodržiavať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci s nimi.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Pri vyučovaní fyziky sa žiaci učia predmety a javy pozorovať a o zistených skutočnostiach rozprávať alebo ich zaznamenávať. Vo fyzike žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, o ktorých predpokladáme, že ich využijú v praktickom živote.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Fyzika (pre ŠZŠ), programy IKT, pokusné laboratórne zostavy, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, jednoduché kladky, elektrické spotrebiče, elektrická energia, priame pokusy / napr. s varnou kanvicou – para, kolobeh vody/.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Fyzika v 9.ročníku

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Vlastnosti látok a telies** Rozlišovanie telies a látok. Telesá – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať. Vlastnosti telies – vedieť určiť, porovnať. Látky – vedieť vymenovať, ukázať, vybrať, porovnať. Látky - pevné, kvapalné, plynné (porovnať). **Premeny skupenstva látok** *Premena vody na paru* Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var vody. Pozorovanie. *Skvapalňovanie (kondenzácia) , topenie a tuhnutie* Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v	-vie rozlišovať a porovnávať telesá a látky - vie vymenovať, ukázať a porovnať telesá - vie určiť a porovnať vlastnosti telies - vie vymenovať, ukázať a porovnať látky - pozná vlastnosti látok/ pevné, kvapalné, plynné/. - vie ich porovnať na príkladoch zo života / ľad, tečúca voda, para, rosa, hmla/. - na základe pozorovania varu vody a jej vyparovania pozná vyparovanie vody a jej premenu na paru / kolobeh vody/. - pozná podmienky skvapalňovania ,tuhnutia a stopenia a vody. / ľad jeho topenie a skvapalňovanie, rosa, dážď/. - vie ako vzniká rosa a dážď/ vzniká v nahromadených mrakoch.../ - pozná kolobeh vody v prírode / ako sa odparuje zo zemského povrchu

	prírode. Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Pozorovanie. *Praktická dlhodobá úloha* Pozorovanie zmien počasia počas všetkých ročných období. Záznam pozorovania zmien počasia spôsobom podľa možností a schopností vo vopred určených intervaloch. **Elektrická energia** Využitie elektrickej energie. Šetrenie elektrickou energiou. Využitie elektrospotrebičov v domácnosti. Bezpečné zaobchádzanie pri ich používaní elektrospotrebičov. Predchádzanie požiaru v rôznych budovách, na verejnosti, v prírode. Privolanie požiarnikov.	stúpa do ovzdušia tam sa zráža a zasa padá na zem v podobe.../ - pozoruje pokus premeny ľadu na vodu a naopak -dlhodobo pozoruje a vníma zmeny počasia počas ročných období a zaznačuje ich - pozná elektrické spotrebiče využívané v domácnosti -dodržiava bezpečné zaobchádzanie s nimi. - rozumie nebezpečenstvu vzniku požiaru, vie mu predchádzať - vie privolať požiarnikov pozná číslo
2. úroveň	**Vlastnosti látok a telies** Opakovanie a utvrdenie vedomostí o látkach a telesách z predchádzajúceho ročníka. Zloženie telies z rozličných látok - drevo, papier, sklo a iné**.** V prírode sa vyskytujú tri skupiny látok: pevné, kvapalné, plynné. Pevné látky (majú stály objem, tvar, sú nestlačiteľné). Kvapalné látky (majú stály objem, nestály tvar, sú nestlačiteľné, dajú sa prelievať). Plynné látky (nemajú stály objem ani tvar, sú stlačiteľné).	- vie správne využiť už osvojené učivo z predchádzajúcich ročníkov. - chápe zloženiu telies z rozličných látok - vie rozdeliť látky na pevné, kvapalné a plynné/ chápe významu týchto slov/. - pozná vlastnosti látok pevných, kvapalných a plynných. -na základe pozorovania vie zistiť o akú látku ide. - pozná vlastnosti kvapalných látok - na základe pozorovania vie zistiť o akú látku ide -pozná vlastnosti plynných látok. -na základe pozorovania vie zistiť o akú látku ide. - pozná jednotky dĺžky, hmotnosti, teploty, objemu.

	Porovnávanie a meranie Dĺžka - jednotky dĺžky: cm. Praktické meranie. Hmotnosť - jednotky hmotnosti: kg. Praktické váženie. Teplota - jednotka teploty - ºC, bod varu, bod mrazu. Pozorovanie. Meranie teploty – teplomer. Meranie objemu – jednotka objemu: liter. Praktické meranie. **Elektrická energia** Využitie elektrickej energie v priemysle, poľnohospodárstve, doprave, v domácnosti. Šetrenie elektrickou energiou. Elektrospotrebiče, k čomu slúžia, ako sa s nimi zaobchádza. Bezpečnosť pri ich používaní.	- vie merať v centimetroch. - vie vážiť a určiť hmotnosť v kg - pozná bod varu a mrazu. - vie merať teplotu teplomerom, aj v byte. - vie odmerať objem odmerným valcom - pozná využitie elektrickej energie v poľnohospodárstve, doprave, domácnosti,.. - pozná elektrické spotrebiče využívané v domácnosti. -dodržiava bezpečné zaobchádzanie s elektrospotrebičmi
3. úroveň	**Magnetické a elektrické prejavy** Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas. Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Blesk. Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu - elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče. Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok. Elektrická energia a jej premeny. Elektrické spotrebiče v domácnosti. Pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi.	- pozná magnet a jeho základné vlastnosti - pozná magnetické póly Zeme -vie ako funguje kompas na základe magnetických pólov. - vie pracovať s kompasom - pozná elektrizovanie telies, elektrický obvod, elektrický náboj a blesk. - pozná základné časti elektrického obvodu - vie zapojiť jednoduchý elektrický obvod. - pozná rozdiel medzi elektrickými vodičmi a izolantmi -vie čo všetko vodí elektrickú energiu. - pozná premeny elektrickej energie. - pozná a vie vymenovať elektrické spotrebiče v domácnosti. - dodržiava bezpečnosť pri práci s elektr. spotrebičmi - vie sériovo zapojiť žiarovky a porovnať ich jas. - vie paralelné zapojiť žiarovky - vie merať elektrický prúd pomocou

	Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasu niekoľkých žiaroviek v sériovom zapojení. Paralelné zapojenie žiaroviek. Meranie veľkosti prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti elektrického prúdu 1 A. Meranie veľkosti napätia na zdroji elektrickej energie. Jednotka napätia 1 V. Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a jeho využitie. **Energia v prírode a v technike** Prejavy energie v prírode - sopečná činnosť, elektrický výboj pri búrke, zemetrasenie, slnečná energia. Premena energie. Zákon zachovania energie. Vznik fosílnych palív. Využívanie fosílnych palív ako zdrojov energie, ich výhody a nevýhody. Netradičné zdroje energie. Zvyšovanie spotreby energie a jej nepriaznivé následky pre človeka.	ampérmetra - pozná jednotku elektrického prúdu 1 A. - vie merať elektrické napätie - pozná jednotku napätia 1 V - rozumie vedeniu elektrického prúdu v kvapalinách a jeho využitie. - pozná prejavy energie v prírode - pozná premenu energie - vie princíp zákona zachovania energie - rozumie pojmu fosílne palivá ako zdroj energie ich využívanie - pozná výhody a nevýhody využívania fos. palív ako zdroja energie - pozná nové netradičné zdroje energie / vodná, veterná, slnečná, termojadrová, geotermálna energia, výroba bioplynu/. - pozná nepriaznivé následky pre človeka zvyšovaním spotreby energie

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň:

- Rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- rozlišovať pevné (tuhé), kvapalné a plynné látky na základe ich rozdielnych vlastností,
- demonštrovať jednoduchým spôsobom premeny skupenstva,
- porozumieť kolobehu vody v prírode,
- poznať využitie elektrickej energie.

2. úroveň:

- Rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá na základe ich rozdielnych vlastností,
- odmerať dĺžku telesa,
- odmerať hmotnosť telesa,

- odmerať objem telesa,
- poznať využitie elektrickej energie.

3. úroveň:

Formy energie

Magnetické a elektrické javy

Elektrická energia

- Experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi.

Energia v prírode a v technike

- Opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- poznať príčiny racionálneho hospodárenia s energiou,
- vedieť vysvetliť, prečo je zachovanie zdravého životného prostredia pre človeka nevyhnutnosťou.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

– žiak vie rozlišovať telesá a látky, učí sa rozlišovať pevné, kvapalné a plynné skupenstvá látok,

- rozumie kolobehu vody v prírode. Vie využiť elektrickú energiu. Rozumie nebezpečenstvu vzniku požiaru.

Osobnostné kompetencie:

– schopnosť odmerať dĺžku, odvážiť hmotnosť, zmerať objem, silu,

- vedieť pracovať so zariadeniami určujúcimi vlastnosti telies, rozumie potrebe vody pre život.
- vie privolať pomoc pri požiari.

Sociálne kompetencie:

– vedieť pracovať v skupine, nebojí sa nových zariadení, pozná zmeny v prírode a počasí v priamom kontakte

- vie používať elektrické spotrebiče a dodržiavať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci s nimi.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Pri vyučovaní fyziky sa žiaci učia predmety a javy pozorovať a o zistených skutočnostiach rozprávať alebo ich zaznamenávať. Vo fyzike žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, o ktorých predpokladáme, že ich využijú v praktickom živote.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Fyzika (pre ŠZŠ), programy IKT, pokusné laboratórne zostavy, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, jednoduché kladky, elektrické spotrebiče, elektrická energia, priame pokusy / napr. s varnou kanvicou – para, kolobeh vody/.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

CHÉMIA

PRE 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Chémia

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet chémia pre 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) umožňuje žiakom porozumieť elementárnym zákonitostiam chemických javov a procesov.
Cieľom vyučovania chémie je oboznámiť žiakov s významom chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, a jej využitia najmä v bežnom živote.
Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote.
Žiakom v 3. úrovni poskytuje základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

Obsah predmetu: Chémia v 9. ročníku:
Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Chémia okolo nás** Význam chémie pre život človeka. Chemický výrobok.	- rozumie pojmu chémia - vie čo znamená chemický výrobok
	Vlastnosti látok Rozpustnosť látok – pozorovanie. Horľavosť látok – pozorovanie. Vôňa a zápach látok – rozlišovanie. Vzhľad – porovnávanie.	- poznáva vlastnosti látok ich rozpustnosť, horľavosť, vôňu, zápach a vzhľad. Tieto ich vlastnosti zisťuje pozorovaním
	Voda a vzduch Význam vody pre človeka, rastliny a živočíchy. Výskyt vody v prírode. Voda pevnom, kvapalnom a plynnom (vodná para) v skupenstve. Ochrana vody pred znečistením.	- rozumie dôležitosti vody v živote človeka rastlín a živočíchov - pozná skupenstvo vody. - vie kde v prírode sa nachádza voda - chráni životné prostredie a vodu pred znečisťovaním.

2. úroveň	**Chémia okolo nás** Význam chémie pre život človeka. Chemický výrobok. Prírodná surovina. **Vlastnosti látok** Skupenstvo – pevné, plynné, kvapalné. Rozpustnosť – látky rozpustné, nerozpustné, čiastočne rozpustné vo vode. Horľavosť – poznanie niektorých horľavých/nehorľavých látok. Vôňa a zápach látok – rozlišovanie. Vzhľad – porovnávanie. **Voda a vzduch** Voda a vzduch - látky nevyhnutné pre náš život. Voda – výskyt (v prírode, v rastlinách a v tele človeka a aj zvierat). Vlastnosti vody – bezfarebná (číra tekutina), bez vône a zápachu, pitná alebo úžitková, podmienka života. Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.	- rozumie pojmu chemická látka a chemický výrobok - rozumie rozdielu medzi chemickým výrobkom a prírodnou surovinou - poznáva vlastnosti látok - vie rozdeliť skupenstvo látok na pevné, plynné a kvapalné na základe pozorovania ho vie rozlíšiť - rozlišuje látky podľa ich rozpustnosti vo vode - pozná látky horľavé a nehorľavé - vie rozlíšiť látky podľa ich vlastností vône, zápachu, vzhľadu - vie ich navzájom porovnávať - chápe dôležitosti vody a vzduchu pre život človeka - pozná miesta výskytu vody v prírode, rastlinách a tele človeka a zvierat - poznáva základné vlastnosti vody - rozumie deleniu vody na úžitkovú a pitnú - vie akým spôsobom môže dochádzať k znečisteniu pitnej vody a predchádza jej - buduje a chráni životné prostredie
3. úroveň	**Chémia okolo nás** Význam chémie pre život človeka. Chemické laboratórium. Chemický výrobok. Prírodná surovina. Chemicky čistá látka. **Vlastnosti látok** Zloženie a štruktúra látok - atóm, molekula. Skupenstvo, rozpustnosť, farba, horľavosť.	- rozumie pojmom chemický výrobok, chemické laboratórium, prírodná surovina, chemicky čistá látky - pozná zloženie a štruktúru látok atómu a molekuly - pozoruje skupenstvo, rozpustnosť, farbu a horľavosť

	Chemické prvky Kovy: železo, hliník, meď, zinok, zlato, striebro. Nekovy: vodík, kyslík, dusík, uhlík, síra.	- poznáva chemické prvky kovy a nekovy - pozoruje ich a rozlišuje medzi nimi
	Voda a vzduch Chemické zloženie - zlúčenina, zmes. Ochrana čistoty vody a vzduchu.	- pozná chemické zloženie vody a vzduchu - chráni čisté ovzdušie, vodu
	Anorganické zlúčeniny Oxidy - vlastnosti, použitie, ich hodnotenie z hľadiska ochrany životného prostredia.	- pozná vlastnosti a využitie oxidov ich vplyv na životné prostredie
	Kyseliny - vlastnosti, použitie. Hydroxidy - vlastnosti, použitie.	- chápe významu kyselín a hydroxidov v živote človeka ich využiteľnosť, funkciu, ale aj nebezpečenstvo pri kontakte s nimi
	Prvá pomoc pri zasiahnutí pokožky roztokom kyseliny a roztokom hydroxidu. Soli - vlastnosti, použitie.	- vie poskytnúť prvú pomoc pri zasiahnutí pokožky roztokom kyseliny a roztokom hydroxidu - pozná soľ jej vlastnosti a využitie v domácnosti a priemysle
	Stavebné spojivá - vápno, cement, sadra.	- pozná stavebné spojivá vápno, sadru a cement, vie kde sa využívajú a na akom princípe pracujú
	Organické zlúčeniny Zemný plyn, metán, propán, bután. Ropa - vlastnosti a spracovanie. Prírodné látky - sacharidy, tuky, bielkoviny.	- rozumie pojmu organická zlúčenina. Poznáva niektoré druhy - plyny, ropu, prírodné látky, plastické látky, pozná ich vlastnosti, spracovanie a použitie.
	Plastické látky - vlastnosti, použitie a hodnotenie z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, likvidácia odpadov. Syntetické vlákna - vlastnosti, použitie a hodnotenie zo zdravotného hľadiska.	- chápe významu spracovania a likvidácii odpadov z hľadiska starostlivosti o životné prostredie - pozná syntetické vlákna, kde sa vyskytujú a ako vplývajú na život zo zdravotného hľadiska

Ciele 9.ročníka:

1.úroveň

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
- poznať význam vzduchu pre život,
- poznať význam vody pre život,
- chrániť vodu pred znečistením,
- poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,

– poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
– poznať telefónne čísla prvej pomoci.

2.úroveň

- Získať základné vedomosti o vlastnostiach látok,
– vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok,
– poznať niektoré hasiace látky – voda, piesok,
– poznať význam vzduchu pre život,
– poznať význam vody pre život,
– chrániť vodu pred znečistením,
– poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
– poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s neznámymi (chemickými) látkami,
– poznať telefónne čísla prvej pomoci, požiarnikov.

3.úroveň

- Zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok,
– získať základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s
– dôrazom na ich praktické využitie,
– poznať základné piktogramy – žieravina, horľavina,
– vedieť používať ochranné pomôcky,
– poznať nebezpečenstvo nesprávneho zaobchádzania s chemickými látkami,
– poznať telefónne čísla prvej pomoci.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak poznáva skupenstva látok, niektoré chemické prvky, organické a anorganické zlúčeniny.

Osobnostné kompetencie:

- poznať dôležitosť čistota vody a ovzdušia.
- ochraňuje životné prostredie
- dodržiava pravidlá bezpečnosti pri kontakte s nebezpečnými chemickými látkami

Sociálne kompetencie:

- pozná vzťahy medzi jednotlivými skupinami chemických látok, ich využiteľnosť pri uľahčovaní práce.
- dodržiava zásady bezpečnosti pri práci s nebezpečnou látkou
- rozumie nebezpečenstvu znečistenia prírody chemickými látkami
- v rámci svojich možností chráni a tvorí životné prostredie

Stratégia vyučovania:

PROCES

Odporúčame obsah predmetu sprostredkovať predovšetkým prostredníctvom vizualizácie, pozorovaním, „experimentovaním“, s dodržaním zásad bezpečnej práce s chemickými látkami. Získané vedomosti, zručnosti na vyučovacích hodinách chémie by mali byť použiteľné pre žiaka v bežnom živote.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Chémia (pre ŠZŠ), programy IKT, pokusné laboratórne zostavy, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

BIOLÓGIA

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a príroda	Biológia

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Vyučovací predmet biológia pre 7. až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) nadväzuje na poznatky o prírode, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.
Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu a s ochranou a tvorbou životného prostredia.

Obsah predmetu: Biológia v 7. ročníku:

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Poznávanie prírody** Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období. Triedenie prírody na živú a neživú. Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej vyžitie. **Neživá príroda** Pôda - zem. Horniny - kameň. Drevo. **Živá príroda** <u>Človek</u> Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela napodobňovaním. Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom. <u>Živočíchy</u> Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, vyžitie Voľne žijúce zvieratá – význam, vyžitie. <u>Rastliny</u> Byliny, dreviny. Význam rastlín pre človeka a živočíchy, vyžitie.	- pozoruje zmeny v prírode typické pre ročné obdobie - rozdeľuje prírodu na živú a neživú - pozná význam živej a neživej prírody pre človeka - vie rozlíšiť pôdu, kameň, drevo - pozná základné znaky - ovláda a pozná časti ľudského tela dotykom - vie sa chrániť pred chorobou a úrazom - pozná niektoré domáce zvieratá, vie ich využitie - pozná voľne žijúce zvieratá, vie ich význam a využitie - pozná rastliny, rozdeľuje ich na byliny a dreviny - pozná význam rastlín pre človeka a živočíchy
2. úroveň	**Zo živej prírody** Človek Človek ako súčasť živej prírody. Hlavné vonkajšie časti ľudského tela a vnútorné ústroje, najznámejšie z nich v súvislosti s ich funkciou. Znaky života u človeka – človek sa živí rastlinnou, živočíšnou potravou a vodou, dýcha kyslík, rastie, vyvíja sa, rozmnožuje, vníma zmyslami, pohybuje	- pozná vonkajšie časti ľudského tela - pozná najdôležitejšie orgány ľudského tela - pozná funkcie vnútorných ústrojov - vie znaky života človeka (čím sa živí človek – rastlinná a živočíšna potrava) a čo potrebuje pre život a pri svojom

	sa.	vývine - vie, ako sa človek rozmnožuje, ako vníma a pohybuje sa
	Starostlivosť o zdravie a bezpečnosť človeka.	- vie, ako si chrániť svoje zdravie - pozná dôvod starostlivosti o zdravie a ako predchádzať úrazom
	<u>Rastliny</u> Ihličnaté a listnaté stromy a kry. Byliny - liečivé byliny. Kvetiny. Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod. Ovocie, zelenina - zber úrody a jej spracovanie.	- pozná ihličnaté a listnaté stromy a kríky - vie, že byliny môžu byť liečivé - pozná časti rastlinného tela - vie dôležitosť zberu úrody (ovocie a zelenina) a pozná niektoré možnosti ich spracovania
	<u>Živočíchy</u> Chov dobytka: krava, ovca, kôň, prasa a iné. Starostlivosť o domáce zvieratá. Užitočnosť domácich zvierat pre človeka. Ochrana živočíchov.	- pozná význam chovu domácich zvierat - pozná domáce zvieratá - vie ako sa starať o domáce zvieratá - vie, prečo sú domáce zvieratá užitočné - má základné vedomosti o ochrane živočíchov
	Voda a vzduch <u>Voda</u> Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka. Výskyt vody v prírode. Voda v skupenstve pevnom, kvapalnom a plynnom (vodná para). Ochrana vody pred znečistením.	- pozná význam vody v prírode a pre život rastlín a človeka - pozná vodu v skupenstve kvapalnom, plynnom a pevnom - vie, ako chrániť vodu pred znečisťovaním
	<u>Vzduch</u> Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka.	- pozná význam vzduchu pre náš život a život živočíchov - vie, ako chrániť životné prostredie
3. úroveň	**Príroda a jej prírodné deje** Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky - baktérie, huby, rastliny, živočíchy.	- vie, ako triediť organizmy v prírode, pozná hlavné skupiny organizmov - pozná hlavné znaky týchto organizmov – baktérie, huby, rastliny, živočíchy
	Životné prostredie, jeho vplyv na živé	- vie, aký vplyv má životné

	organizmy. **Voda ako životné prostredie** Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka. Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody. Pozorovanie predstaviteľov rastlín a živočíchov vo vodnom prostredí a pri vode v najbližšom okolí. Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia. Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov. Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, šťuka obyčajná, ostrież riečny, rak riečny. Najčastejšie rastliny brehov vôd: vŕba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarne, nezábudka močiarna. Živočíchy brehov vôd: ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý. Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely. **Les - spoločenstvo organizmov** Les - hospodársky významné spoločenstvo organizmov. Lesné dreviny - ihličnaté, listnaté, stromy a kríky. Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny. Lesné živočíchy: srna hôrna, ropucha krátkonohá, ďateľ veľký, vretenica obyčajná. Huby jedovaté: muchotrávka zelená, nejedlé: hríb satanský, jedlé: hríb dubový. Potravové vzťahy medzi organizmami - potravové reťazce. Význam lesov, ich ochrana. Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných	prostredie na živé organizmy - pozná význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka - vie rozpoznať znečistenú vodu - vie, ako sa má chrániť voda a zdroje pitnej vody - vie si chrániť životné prostredie - vie, čím sa znečisťuje voda - pozná rastliny, ktoré žijú- rastú vo vodách stojatých - pozná živočíchy stojacích vôd - pozná živočíchy a rastliny tečúcich vôd - pozná rastliny a živočíchy, ktoré sa nachádzajú na brehoch vôd - pozná chránené živočíchy - pozná les a jeho hospodársky význam - pozná lesné dreviny, byliny, rastliny - pozná lesné živočíchy v priamom kontakte - pozná jedovaté huby a jedlé huby - chápe potravinovému reťazcu medzi organizmami - pozná význam lesa - vie, ako ochraňovať les a životné prostredie

	organizmov žijúcich v lese.	
	Vysokohorská vegetácia Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie. Charakteristickí predstavitelia rastlín machy, lišajníky: kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpínsky.	- pozná vysokohorskú vegetáciu – druhy - vie, ktorí sú charakteristickí predstavitelia rastlín vo vysokohorskej vegetácii
	Lúky a pasienky - spoločenstvo organizmov Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie - ich význam. Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety. Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.	- má schopnosť poznať význam lúk a pasienkov - pozná rastliny a živočíchy, pre ktoré sú lúky a pasienky významné a prečo
	Polia Pôda a jej význam pre človeka. Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy. Hospodársky významné rastliny - obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny. Buriny: vlčí mak. Živočíchy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný. Škodcovia: pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.	- pozná úžitok pôdy pre človeka - vie, ako sa starať o pôdu a chrániť ju - vie, čo všetko sa dá pestovať v pôde - pozná burinu a živočíchy polí - rozpozná škodcov okopanín a pôdy
	Záhrady a sady Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety. Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. Opeľovače: včela medonosná, čmeľ zemný.	- vie, čo sa v ktorých ročných obdobiach pestuje v záhradách a sadoch - pozná zeleninu, ovocné stromy, niektoré kry a kvety - rozlišuje najznámejšie živočíchy a opeľovače, ktoré sú významné pre sady a záhrady a ktoré im naopak škodia

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- poznávať prírodu v priamom kontakte,
- osvojiť si základné poznatky o živej a neživej prírode.

2.úroveň

- poznať základnú stavbu a funkciu ľudského organizmu,
- poznať základné hygienické pravidlá,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

3.úroveň

- oboznámiť sa so živočíchmi a rastlinami najmä vyskytujúcimi sa v mieste bydliska žiaka,
- poznávať vzájomné vzťahy medzi živočíchmi, rastlinami a medzi organizmami a ich prostredím,
- poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov a ich význam pre prírodu a človeka.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak poznáva prírodu rastliny a živočíchy v priamom kontakte s živou a neživou prírodou

Osobnostné kompetencie:

- poznať základnú stavbu ľudského tela,
- vedieť dodržiavať základné hygienické pravidlá,

Sociálne kompetencie:

- poznať vzájomné vzťahy medzi živočíchmi,
- chrániť životné prostredie,
- pestovať lásku a vzťah k tvorbe a ochrane životného prostredia

Stratégia vyučovania:

PROCES

Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia, najmä prostredníctvom vychádzok zameraných na konkrétny cieľ.

Dôležité sú aj pomôcky: encyklopédie, obrazy, preparácie zvierat, zbierky a krátke filmy na DVD, CD.

Konkrétne druhy rastlín, živočíchov a ich počet určuje vyučujúci podľa schopností žiaka s AU alebo PVP s MP a regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

Vymenované druhy rastlín a živočíchov slúžia len ako príklad, poskytujú možnosť výberu.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Prírodopis (pre ŠZŠ)**,** programy IKT, pokusné laboratórne zostavy**,** vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

Obsah predmetu: Biológia v 8.ročníku:

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Poznávanie prírody** Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období. Triedenie prírody na živú a neživú. Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie. **Neživá príroda** Pôda - zem. Horniny - kameň. Drevo. **Živá príroda** <u>Človek</u> Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela na sebe a na iných. Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom. <u>Živočíchy</u> Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie. Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie. <u>Rastliny</u> Byliny a dreviny. Význam bylín a drevín pre človeka a živočíchy, využitie.	- pozná zmeny v prírode typické pre jednotlivé ročné obdobia - rozlišuje medzi živou a neživou prírodou - chápe význam a využitie prírody pre človeka - pozná pôdu, horniny, drevo a ich využitie - pozná hlavné časti ľudského tela - vie ukázať pomenované časti tela na sebe alebo spolužiakovi. - je schopný ochraňovať svoje zdravie - vie sa chrániť pred ochorením a úrazom - pozná živočíchy, voľne žijúce zvieratá a ich význam pre človeka - pozná význam rastlín a bylín pre zdravie a život človeka.
2. úroveň	**Zo živej prírody** <u>Človek</u> Človek ako súčasť živej prírody. Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov. Hlavné vonkajšie časti ľudského tela a vnútorné ústroje, najznámejšie z	- vie rozlíšiť človeka od ostatných živočíchov. - pozná spoločné a odlišné znaky človeka a ostatných živočíchov. - pozná hlavné časti ľudského tela, najznámejšie vnútorné ústroje

	nich v súvislosti s ich funkciou. Určovanie jednotlivých častí tela a polohy vnútorných orgánov. Hlavné hygienické zásady, predchádzanie chorobám. <u>Rastliny</u> Ihličnaté a listnaté stromy a kry. Byliny - liečivé byliny. Kvetiny. Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvety, plod. Ovocie, zelenina - zber úrody a jej spracovanie. <u>Živočíchy</u> Chov dobytka: krava, ovca, kôň, prasa a iné. Chov hydiny: kura domáca, hus, kačica. Starostlivosť o domáce zvieratá. Užitočnosť domácich zvierat pre človeka. Ochrana živočíchov. **Voda a vzduch** Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka. Výskyt vody v prírode. Obeh vody v prírode. Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka. Ochrana ovzdušia pred znečisťovaním.	a ich funkciu - vie, kde sa nachádzajú konkrétne vnútorné ústroje - je schopný dodržiavať základné hygienické návyky a predchádzať chorobám - vie rozlišovať medzi ihličnatými a listnatými stromami a krami - pozná niektoré liečivé byliny a ich využitie - pozná časti rastlinného tela - rozlišuje medzi ovocím a zeleninou - vie, ako sa spracováva ovocie a zelenina, ako sa konzervuje a uskladňuje - vie, ktoré druhy dobytka a hydiny sa u nás chovajú - vie sa správne starať o domáce zvieratá - pozná úžitok domácich zvierat pre človeka, vie ho ochraňovať. - pozná význam vody pre život človeka, prírody a živočíchov. - vie, kde sa vyskytuje voda v prírode - pozná obeh vody - chápe význam čistého ovzdušia pre život človeka, rastlín, živočíchov a celej prírody - vie princíp ochrany ovzdušia pred znečisťovaním
3. úroveň	**Človek ako súčasť živej prírody** Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov. Pôvod a vývoj človeka.	- vie rozlíšiť človeka od ostatných živočíchov - pozná spoločné a odlišné znaky človeka a ostatných živočíchov - vie odkiaľ pochádza a ako sa vyvíja človek

	Oporná a pohybová sústava Ľudská kostra. Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov.	- pozná ľudskú kostru a význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov
	Svalstvo a jeho činnosť.	- vie, že kosti pokrývajú svaly - pozná činnosť svalov
	Prvá pomoc pri zlomeninách.	- vie aká je prvá pomoc pri zlomenine
	Sústava krvného obehu Krv, zloženie, význam krvi. Darcovstvo krvi.	- pozná krv, jej zloženie - chápe význam krvi pre život človeka - chápe dôležitosť darovania krvi
	Srdce - stavba a činnosť. Vplyv práce a športu na obehovú sústavu.	- pozná srdce, jeho stavbu a činnosť - pozná účinky práce a fyzického pohybu na obehovú sústavu
	Nácvik prvej pomoci pri krvácaní a pri zastavení srdcovej činnosti - nepriama masáž srdca.	- vie, aká je prvá pomoc pri krvácaní, zástave srdca
	Nákazlivé choroby, imunita, význam očkovania. Ochrana pred nákazlivými chorobami.	- pozná význam imunity pre svoje zdravie - pozná nákazlivé choroby - chápať významu očkovania proti ochoreniam - pozná dôležitosť ochrany pred nákazlivými chorobami
	Dýchacia sústava Stavba a činnosť dýchacej sústavy.	- pozná význam dýchania a dýchacej sústavy pre človeka - pozná stavbu a činnosť dýchacej sústavy - vie, ako poskytnúť prvú pomoc pri zástave dýchania
	Nácvik prvej pomoci pri zastavení dýchania. Starostlivosť o čistotu ovzdušia. Škodlivosť fajčenia, vdychovania pár organických rozpúšťadiel.	- vie, ako chrániť životné prostredie a ovzdušie - rozumie škodlivosti fajčenia a vdychovania škodlivých látok pre zdravie človeka
	Tráviaca sústava Stavba a činnosť tráviacej sústavy. Premena látok a energie.	- pozná činnosť tráviacej sústavy - pozná stavbu a činnosť tráviacej sústavy - chápe premenu látok v ľudskom organizme - pozná a dodržiava zásady správnej výživy a hygienu potravín - pozná choroby tráviacej sústavy

	Zásady správnej výživy. Hygiena potravín. Choroby tráviacej sústavy. **Vylučovacia sústava** Stavba a činnosť obličiek. Močové cesty. Choroby vylučovacej sústavy, prevencia. **Koža** Stavba a činnosť kože. Deriváty kože - vlasy, nechty Zásady prvej pomoci pri poranení kože Význam telesnej hygieny pre zdravie. **Riadiace sústavy** Stavba a činnosť nervovej sústavy. Zmyslové orgány. Starostlivosť o zmyslové orgány. Vplyv alkoholu a fajčenia na nervovú činnosť. Zásady prvej pomoci pri úrazoch chrbtice. Význam odpočinku, najmä spánku na nervovú sústavu. **Rozmnožovanie, vývoj jedinca** Pohlavné orgány - stavba a činnosť. Oplodnenie. Vývin zárodku. Pôrod - starostlivosť o novorodenca. Faktory, ktoré môžu ovplyvniť vývoj plodu - fajčenie, alkohol, lieky, žiarenie. Dospievanie. Prehľad hlavných období ľudského života. **Sexuálna výchova** Pohlavný život. Antikoncepcia, interrupcia, jej	a vie im predchádzať - pozná obličky a močové cesty a ich činnosť - pozná choroby vylučovacej sústavy, vie im predchádzať - pozná stavbu a ochrannú funkciu kože - pozná vlasy, nechty a ich funkciu - vie, aké sú zásady pri poskytovaní prvej pomoci pri poranení kože. - dodržiava zásady hygieny - pozná stavbu a činnosť nervovej sústavy - pozná zmyslové orgány a starostlivosť o ne - rozumie škodlivému vplyvu alkoholu a fajčenia na nervovú sústavu - pozná zásady pri poskytovaní prvej pomoci pri poranení chrbtice - rozumie významu spánku a odpočinku pre regeneráciu celého tela - pozná pohlavné orgány ich stavbu a funkciu - pozná význam pojmu oplodnenie - vie ako sa vyvíja zárodok a ako prebieha pôrod - pozná negatívne faktory, ktoré môžu neželane ovplyvniť vývoj plodu - pozná priebeh dospievania - rozumie pohlavnému životu - pozná dôsledky oplodnenia, vie sa chrániť antikoncepciou. - pozná následky interrupcie - pozná pohlavné ochorenia, spôsoby ochrany proti pohlavným ochorenia, vie že im musí predchádzať

	následky. Promiskuita. AIDS a iné pohlavné choroby, prevencia. **Prenášači a pôvodcovia rozličných ochorení** Mucha domáca, voš detská, blcha ľudská, svrabovec kožný, šváb obyčajný, ploštica posteľná. Ochrana pred nimi. **Účinky rastlín na ľudský organizmus** Liečivé rastliny - chránené rastliny v najbližšom okolí a ich využitie v ľudovom liečiteľstve, napr. lipový kvet, baza čierna, žihľava dvojdomá, rumanček kamilkový, repík lekársky. Jedovaté a zdraviu škodlivé rastliny, napr. snežienka jarná, lykovec jedovatý, konvalinka voňavá, vranie oko, bolehlav škvrnitý.	- rozpozná škodcov a prenášačov rôznych ochorení a vie sa pred nimi chrániť - pozná liečivé rastliny vo svojom okolí, pozná ich využitie v liečiteľstve - pozná škodlivé a jedovaté rastliny, vie že sa má vyvarovať ich požívaniu /akýmkoľvek spôsobom/

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- poznávať prírodu v priamom kontakte,
- prehĺbiť základné poznatky o živej a neživej prírode,
- aktívna ochrana prírody.

2. úroveň

- poznať základnú stavbu a funkciu ľudského organizmu,
- poznať a dodržiavať základné hygienické pravidlá,
- prehĺbiť poznatky o starostlivosti o zdravie,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

3. úroveň

- získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- vedieť ako predchádzať nákazlivým chorobám a ich prenosu,
- vytvoriť pozitívny vzťah k životnému prostrediu,
- poznať škodlivosť fajčenia, požívania alkoholu a iných toxických látok.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať prírodu rastliny a živočíchy v priamom kontakte s živou a neživou prírodou
- poznať základnú stavbu a funkciu ľudského tela a jednotlivých sústav ľudského tela
- poznať zvieratá a rastliny z miestneho okolia

Osobnostné kompetencie:

- poznať základnú stavbu ľudského tela,
- vedieť dodržiavať základné hygienické pravidlá

- vedieť ako predchádzať nákazlivým chorobám a ich prenášaniu.

Sociálne kompetencie:
- poznať vzájomné vzťahy medzi živočíchmi,
- chrániť životné prostredie,
- pestovať lásku a vzťah k tvorbe a ochrane životného prostredia.
- poznať škodlivosť fajčenia, alkoholu a toxických látok pre zdravie človeka

Stratégia vyučovania:
PROCES
Učivo biológie v 8. ročníku je veľmi náročné, pretože žiak s AU alebo PVP s MP nie je schopný vo všeobecnosti nazerať na človeka ako na zložitú bytosť (psychická, duševná a fyzická stránka človeka).
Učiteľ sa musí v prvom rade usilovať o to, aby žiak nadobudol čo najviac poznatkov o sebe samom, a podľa toho určiť rozsah a hĺbku poskytovaných poznatkov.
Vo vyučovacom procese využívame okrem slovných, názorných a praktických metód aj nasledovné metódy:
modifikované vyučovacie metódy a špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu a nakoniec metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Prírodopis (pre ŠZŠ), programy IKT, pokusné laboratórne zostavy, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, knihy a dostupná literatúra k sexuálnej výchove.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Biológia v 9. ročníku:</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	**Poznávanie prírody** Pozorovanie zmien v prírode podľa ročných období.	- vie rozlišovať ročné obdobia podľa zmien v prírode

	Triedenie prírody na živú a neživú. Význam neživej a živej prírody pre človeka, jej využitie. **Neživá príroda** Pôda. Horniny. Drevo. **Živá príroda** <u>Človek</u> Spoznávanie vlastného tela dotykom 12 a viacerých častí tela, ich pomenovanie. Ochrana zdravia pred chorobou a úrazom. **Živočíchy** Domáce zvieratá – poznať ďalšie druhy, význam, využitie, Časti tela zvierat: hlava, trup, končatiny. Voľne žijúce zvieratá – význam, využitie. <u>Rastliny</u> Byliny a dreviny Časti rastlinného tela: koreň, stonka, list, kvet, plod. Význam rastlín pre človeka a živočíchy, ich využitie.	- pozná rozdiel medzi živou a neživou prírodou - chápe významu neživej prírody pre človeka - oboznamuje sa a pozná pôdu, horniny, drevo. - rozoznáva medzi živou a neživou prírodou - pozná človeka ako predstaviteľa živej prírody - pozná stavbu tela človeka - vie dotykom označiť dvanásť pomenovaných častí tela - pozná riziká choroby a úrazu vie im predchádzať - pozná stavbu tela živočíchov - pozná domáce zvieratá a ich úžitok - pozná základné časti tela zvierat - pozná voľne žijúce zvieratá a ich využitie - pozná rastliny /byliny a dreviny/ - pozná časti rastlinného tela - chápe významu rastlín pre človeka a ich využitie
2. úroveň	**Zo živej prírody** <u>Človek</u> Človek ako súčasť živej prírody. Spoločné a odlišné znaky človeka od ostatných živočíchov. Meranie výšky a hmotnosti. <u>Oporná a pohybová sústava</u> Ľudská kostra. Význam telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov. <u>Sústava krvného obehu</u> Krv, význam krvi pre človeka.	 - vie rozlíšiť spoločné a odlišné znaky človeka od iných živočíchov - vie odmerať výšku a hmotnosť / svoju aj spolužiakov, prípadne zvierat/ - chápe pojmu oporná pohybová sústava, vie čo ju tvorí - pozná dôležitosť telesnej aktivity pre vývin kostry a svalov - rozumie pojmu obehová sústava

		- pozná význam krvi pre život človeka
	Srdce – jeho činnosť.	- pozná srdce jeho činnosť a význam v živote človeka
	Ochrana pred nákazlivými chorobami, význam očkovania.	- rozumie dôležitosti očkovania, ako ochrany pred nákazlivými ochoreniami
	<u>Dýchacia sústava</u>	- pozná dýchaciu sústavu, jej činnosť
	Stavba a činnosť dýchacej sústavy. Starostlivosť o čistotu ovzdušia. Škodlivosť fajčenia.	- je zanietený do ochrany čistého ovzdušia, ako podpory zdravia - pozná nežiaduce účinky fajčenia na zdravie človeka
	<u>Tráviaca sústava</u> Stavba a činnosť tráviacej sústavy.	- je oboznámený so stavbou a činnosťou tráviacej sústavy
	Zásady správnej výživy.	- pozná zásady dodržiavania správnej výživy / pravidelná a vyvážená strava/
	Hygiena potravín.	- rozumie dôležitosti hygieny potravín/ potrebe ich umývaniu pred konzumáciou a varením/
	<u>Vylučovacia sústava</u> Stavba a činnosť obličiek, močové cesty.	- pozná činnosť a stavbu vylučovacej sústavy - pozná obličky ich činnosť - pozná dôležitú funkciu močových ciest
	Choroby vylučovacej sústavy, prevencia.	- je oboznámený s chorobami vylučovacej sústavy, vie im predchádzať a dodržiavať správnu životosprávu
	<u>Koža</u> Funkcia kože. Deriváty kože - vlasy, nechty.	- pozná ochrannú funkciu kože pre človeka, pozná vlasy, nechty
	Zásady prvej pomoci pri poranení kože.	- je schopný podať prvú pomoc pri poranení kože
	Význam telesnej hygieny pre zdravie.	- dodržiava zásady telesnej hygieny pre zdravie svoje a každého človeka/ mladého či starého/
	Rastliny <u>V lese</u> Lesné dreviny - ihličnaté, listnaté, stromy a kríky. Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny. Huby: jedovaté: muchotrávka zelená, nejedlé: hríb satanský, jedlé: hríb dubový.	- pozná rastliny, ktoré rastú v lesoch / byliny, dreviny, huby/ - pozná jedlé a jedovaté rastliny v lesoch

	Význam lesov, ich ochrana. <u>V záhrade a sade</u> Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach. Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach. Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety. Zber úrody a jej spracovanie. <u>Na poli</u> Hospodársky významné rastliny - obilniny, okopaniny, olejniny, krmoviny. <u>Na lúke</u> Trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety. Liečivé rastliny **Živočíchy** <u>Tečúcich, stojatých a brehov vôd</u> Kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pstruh potočný, šťuka obyčajná, ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, komár piskľavý. <u>Chránené živočíchy</u> Rosnička zelená, bocian biely. <u>Lesné živočíchy</u> Srna hôrna, ropucha krátkonohá, ďateľ veľký, vretenica obyčajná. <u>Živočíchy žijúce na lúkach a pasienkoch</u> Ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.	- je vedený k láske a ochrane lesov a prírody - rozoznáva záhradu a sady v rôznych ročných obdobiach - vie pestovať a starať sa o rastliny v rôznych ročných obdobiach - pozná zeleninu, ovocné stromy, kry a kvety v záhrade, vie sa o ne starať a pestovať ich - vie, že správna starostlivosť o rastliny v záhrade prináša úrodu - vie kedy sa ktorá úroda zbiera a ako sa ďalej spracováva - pozná okopaniny, obilniny, olejniny a ich význam pre človeka - pozná byliny a trávy na lúke - pozná, zbiera a správne uskladňuje liečivé rastliny z lúky - rozlišuje medzi živočíchmi podľa vôd - pozná nové vodné živočíchy / kapor obyčajný, korytnačka bahenná, pstruh potočný, šťuka obyčajná, ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, komár piskľavý/ - pozná chránené živočíchy rosničku zelenú a bociana bieleho, kde a ako žijú - rozoznáva ďalšie lesné živočíchy / srnu hôrnu, ropuchu krátkonohú, ďatľa veľkého, vretenicu obyčajnú/ - pozná živočíchy žijúce na lúkach a pasienkoch, ich úžitok a chov /ovca domáca, tur domáci/ - vie rozlišovať ďalšie živočíchy z lúk a pasienok /jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka

	<u>Živočíchy žijúce na poli</u> Zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný. <u>Škodcovia</u> Pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná. <u>Živočíchy žijúce v záhrade a v sade</u> Krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obaľovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná. <u>Opeľovače</u> Včela medonosná, čmeľ zemný. **Voda a vzduch** Voda – pitná, úžitková, rozdiel, využitie. Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody. Význam vzduchu pre život rastlín, živočíchov a človeka. Ochrana ovzdušia pred znečisťovaním.	veľká, motýle, ovad hovädzí/ - pozná ďalšie živočíchy žijúce na poli / zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný/ - rozpoznáva škodcov žijúcich na poli a škodiacich poľným rastlinám / pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná/ - rozširuje si obzor o nové živočíchy žijúce v záhrade a sade. - pozná ich spôsob živobytia, ich prínos, alebo škodlivosť pre záhradu a sad - rozumie významu opeľovačov pre sad a záhradu - rozpoznáva vodu pitnú a úžitkovú - pozná význam vody pre život človeka, živočíchov a rastlín - rozumie škodlivosti znečisťovania vôd - ochraňuje vody pred znečistením - pozná význam čistého ovzdušia pre život človeka, živočíchov a rastlín - chápe nebezpečenstvu znečisťovania ovzdušia - chráni ovzdušie pred znečisťovaním
3. úroveň	**Živá a neživá príroda.** Vzťahy medzi živou a neživou prírodou. **Vznik a vývoj Zeme** Názory na vznik Zeme. Stavba Zeme. Vznik a vývoj zemskej kôry. Vznik a vývoj života na Zemi. Vývoj človeka. **Zloženie zemskej kôry** Nerasty. Horniny. Najdôležitejšie nerasty a horniny Slovenska a ich využitie. Ťažba hornín a nerastov. Zvetrávanie hornín a nerastov.	- rozumie vzťahu medzi živou a neživou prírodou - pozná vznik a vývoj Zeme - vie stavbu Zeme a zemskej kôry - má základné vedomosti o vzniku a vývoji zemskej kôry - má osvojený vývoj človeka - pozná najdôležitejšie horniny a nerasty Slovenska a ich využitie - pozná miesta, na ktorých sa na Slovensku ťažia horniny

		a nerasty
	Pôda	
	Vznik pôdy. Zloženie pôdy.	- chápe vzniku pôdy jej zloženiu
	Pôdne typy.	- rozpoznáva pôdne typy
	Význam pôdy pre pestovanie rastlín.	- pozná význam pôdy pre pestovanie rastlín
	Ochrana pôdy a jej význam pre človeka.	- vie ochraňovať pôdu pre jej znečistením - pozná význam pôdy pre človeka
	Zem - životné prostredie človeka	
	Znečisťovanie životného prostredia - ozónové diery, poruchy atómových elektrární, úniky ropy v moriach, škodlivé exhaláty v ovzduší, poľnohospodárska výroba.	- pozná typy znečisťovania životného prostredia - vie rozoznať nebezpečenstvo znečistenia a správne ho ohlásiť na príslušný zodpovedný úrad - pozná, kto rieši a odstraňuje znečistenia životného prostredia
	Určiť znečisťovateľa prírody v najbližšom okolí.	- podľa vonkajších znakov vie rozlíšiť znečisťovateľa v najbližšom okolí
	Ochrana prírody	
	Národné parky, chránené krajinné oblasti, štátne prírodné rezervácie - v širšom regióne školy.	- pozná národné parky na Slovensku, chránené krajinné oblasti, prírodné rezervácie v najbližšom okolí školy a širšom okolí regiónu
	Technologické opatrenia - čističky vôd, zachytávanie exhalátov filtrami, biotechnológie. Zákonná ochrana živej a neživej prírody.	- rozoznáva technické zariadenia a opatrenia na čistenia vôd a ovzdušia - má rád prírodu, je ochrancom a tvorcom zdravého a čistého životného prostredia

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Poznávať prírodu v priamom kontakte,
- poznať dôležitosť ochrany prírody.

2. úroveň

- Získať základné poznatky o stavbe a činnosti jednotlivých sústav ľudského tela,
- prehĺbiť základné poznatky o starostlivosti o zdravie, škodlivosti fajčenia, alkoholu a toxikománie,
- poznať niektoré rastliny a zvieratá miestnej oblasti.

3. úroveň

- Oboznámiť žiakov so stavbou Zeme a života na nej,
- poznať najdôležitejšie horniny a nerasty nachádzajúce sa v najbližšom regióne školy a na Slovensku.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- poznávať prírodu rastliny a živočíchy v priamom kontakte s živou a neživou prírodou.
- poznať základnú stavbu a funkciu ľudského tela a jednotlivých sústav ľudského tela
- poznať stavbu a časti tela rastlín a živočíchov
- poznať zvieratá a rastliny z miestneho okolia

Osobnostné kompetencie:
- poznať základnú stavbu ľudského tela,
- vedieť dodržiavať základné hygienické pravidlá.
- vedieť ako predchádzať nákazlivým chorobám a ich prenášaniu.
- poznať nežiaduce účinky fajčenia

Sociálne kompetencie:
- poznať vzájomné vzťahy medzi živočíchmi
- chrániť životné prostredie,
- pestovať lásku a vzťah k tvorbe a ochrane životného prostredia.
- chrániť sa pred škodlivosťou fajčenia, alkoholu a toxických látok pre zdravie človeka

Stratégia vyučovania:
PROCES
Vyučovanie biológie realizujeme v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia, najmä prostredníctvom vychádzok, exkurzií zameraných na konkrétny cieľ.
Dôležitou súčasťou výučby biológie sú aj pomôcky: encyklopédie, obrazy, preparácie zvierat, zbierky a krátke filmy – DVD, CD, internet a iné.
Konkrétne druhy rastlín, živočíchov a ich počet určuje vyučujúci podľa schopností žiaka s AU alebo PVP s MP a regiónu, v ktorom sa škola nachádza.
Vymenované druhy rastlín a živočíchov slúžia len ako príklad, poskytujú možnosť výberu.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Prírodopis (pre ŠZŠ), programy IKT, pokusné laboratórne zostavy, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, knihy a dostupná literatúra k sexuálnej výchove

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

DEJEPIS

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a spoločnosť	Dejepis

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Dejepis pre 7. až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) nadväzuje na poznatky o spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.
Hlavnou úlohou dejepisu je vytvoriť u žiakov AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy, predovšetkým na základe obrazového vnímania.
Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je, aby žiaci podľa svojich schopností a možností získali „historické“ skúsenosti a poznatky z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy.
Žiakov vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev.

Obsah predmetu: Dejepis v 7.ročníku

Časový rozsah:33hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Od blízkeho k vzdialenému** Priestor a čas Prírodný a historický čas, meniny, narodeniny, sviatky. Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. Pamiatky v priestore a čase Pomník, pamätník – poznajú historickú osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, v mieste kde žiaci žijú. Návšteva miestneho cintorína, parku. Legendy, mýty, povesti, náboženstvo Povesti z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.	- pozná dátum svojich narodenín a menín - má osvojený pojem a význam slova sviatok - rozlišuje medzi prítomnosťou a minulosťou, - pozná pamiatky, ktoré pripomínajú históriu - počúva so záujmom povesti a historky z miestnej oblasti, ktoré sa vzťahujú k významnej osobe alebo

	Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov. Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí.	udalosti - je oboznámený, kde sa nachádzajú pamätné miesta v regióne - chápe, že v minulosti žili ľudia iným spôsobom - pozná nástroje, oblečenie, zbrane a spôsob života ľudí v minulosti
2. úroveň	**Od blízkeho k vzdialenému** <u>Priestor a čas</u> Prírodný a historický čas. Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky. Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny. <u>Pamiatky v priestore a čase</u> Pomník, pamätník – poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žiaci žijú. Návšteva miestneho cintorína. <u>Legendy, mýty, povesti, náboženstvo</u> Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých. <u>Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi</u> Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov. Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí	- pozná deň v ktorom má svoje meniny a narodeniny - vie určiť podľa rodostromu osoby, ktoré žili v jeho minulosti a tie ktoré žijú v súčasnosti - vie určiť podľa pamätníka významnú osobu alebo udalosť, ktorú symbolizuje - pozná nástroje, oblečenie, zbrane a spôsob života ľudí v minulosti - je oboznámený, kde sa nachádzajú pamätné miesta v regióne - pozná nástroje, oblečenie, zbrane a spôsob života ľudí v minulosti
3. úroveň	**Na počiatku novoveku** Objavné plavby - zámorské objavy a ich vplyv na rozvoj hospodárstva. Objavenie Ameriky (1492) - Krištof Kolumbus. **Slovensko v novoveku** Život šľachty a poddaných v 16. storočí. Turecké nájazdy do Uhorska. Bratislava – hlavné mesto Uhorska. Bitka pri Moháči (1526) a jej dôsledky. Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku. Vznik habsburskej monarchie. Renesancia (pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne). **Vek osvietenstva a Slovensko** Slovensko po tureckých vojnách – hospodárska a sociálna situácia.	- pozná význam objavenia Ameriky - je oboznámený so životom v minulosti - pozná známe povstania, nájazdy a rozhodujúce bitky, pri ktorých sa menilo územné postavenie Slovenska - pozná renesančné pamiatky na Slovensku, hlavne vo svojom regióne - pozná históriu v období osvietenstva a baroka

	J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť. Barok (pamiatky na Slovensku, so zameraním na vlastný región). Mária Terézia – reformy. Jozef II. – zrušenie nevoľníctva, tolerančný patent. **Slovenské národné obrodenie** Postavenie Slovákov v Uhorsku. Uzákonenie (kodifikácia) spisovného slovenského jazyka - A. Bernolák, Ľ. Štúr. Rozvoj školstva a kultúry na Slovensku. Revolučný rok 1848 – slovenské povstanie, žiadosti slovenského národa. Memorandum slovenského národa (1861). Matica slovenská (1863). Založenie slovenských gymnázií. Vznik Rakúsko–Uhorska.	- pozná postavu Jánošíka a Máriu Teréziu, má základné vedomosti o jej reformách - chápe vplyvu vojen a povstaní na sociálnu situáciu - vie ako zle vplývalo na život ľudí v minulosti nevoľníctvo, - pozná význam slova sloboda, vážiť si ju - pozná základy vzniku spisovného slovenského jazyka - má hrdosť voči svojmu národu - miluje svoju vlasť a svoj rodný jazyk - pozná národné Slovenské inštitúcie

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

2.úroveň

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

3.úroveň

- Vytvárať elementárne historické predstavy žiakov na základe obrazového vnímania,
- oboznámiť žiakov s najdôležitejšími obdobiami našich národných dejín,
- zameranie sa na najzákladnejšiu orientáciu v slovenských dejinách.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak poznáva rozdiel medzi minulosťou a prítomnosťou a jej vzájomnú spojitosť.

Osobnostné kompetencie:

- poznať národné dejiny, významné osobnosti, udalosti.

Sociálne kompetencie:

- budovať lásku k vlasti, k rodnému jazyku, pestovať národné cítenie a povedomie.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Vytvoriť u žiakov s AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy je možné predovšetkým na základe obrazového vnímania. Učiteľ preto využíva všetky dostupné obrazové materiály – staré fotografie, ilustrácie z kníh, internet a iné zdroje.

Žiak s AU alebo PVP s MP by mal podľa svojich schopností a možností získať „historické“ skúsenosti a poznatky predovšetkým z miestnej, regionálnej a v 3. úrovni aj celoslovenskej perspektívy.

Žiakov vo všetkých úrovniach vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Dejepis (pre ŠZŠ), programy IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Dejepis v 8.ročníku

Časový rozsah:33hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
1. úroveň	**Od blízkeho k vzdialenému** Priestor a čas Prírodný a historický čas. Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky. Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny. Pamiatky v priestore a čase Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína navštívený pomník, pamätník, pamätnú tabuľu v mieste kde žiaci žijú. Návšteva miestneho cintorína. Legendy, mýty, povesti, náboženstvo Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v mieste bydliska. Príbehy svätých spätých s regiónom. **Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi** Spôsob života a obživy pravekých zberačov, lovcov, roľníkov. Pracovné nástroje, odev, zbrane pravekých ľudí.	- vie sa orientovať v priestore a čase, - pozná význam pojmu narodeniny, sviatky, letopočet, - rozumie fotografii ako spomienke na niečo minulé, - pozná svoje rodné korene pomocou rodostromu, - vie o pamätníkoch v miestnom okolí, pozná ich historický význam, alebo osobnosť ktorú pripomínajú, - vníma návštevu miestneho cintorína, - vie sa orientovať v mýtoch a legendách, povestiach a náboženstve svojho regiónu, - pozná významné sakrálne objekty v miestnom regióne a pozná príbehy s nimi späté. - pozná život ľudí v dávnej minulosti, vie ako sa obliekali, živili, bývali, - pozná spôsob ich práce, lovenia, pracovné nástroje a zbrane.
2. úroveň	**Od blízkeho k vzdialenému** Priestor a čas Prírodný a historický čas.	- vie sa orientovať v priestore a čase,

	Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny. <u>Pamiatky v priestore a čase</u> Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú. Návšteva múzea. <u>Minulosť našej školy</u> Školská kronika. <u>Legendy, mýty, povesti, náboženstvo</u> Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v mieste bydliska. Príbehy svätých spätých s daným regiónom. **Človek v premenách priestoru a času** Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi. Spôsob života a obživy. Bydlisko. Odev, pracovné nástroje, zbrane.	- pozná význam pojmu narodeniny, sviatky, letopočet, - rozumie fotografii ako spomienke na niečo minulé, - vníma svoje rodné korene pomocou rodostromu, - je oboznámený o pamätníkoch v miestnom okolí, pozná ich historický význam, alebo osobnosť ktorú pripomínajú, - absolvuje návštevu miestneho cintorína a vníma obhliadku hrobov a pomníkov významných osobností v mieste bydliska, - pozná školskú kroniku - pozná život ľudí v dávnej minulosti, - pozná minulosť školy ktorú navštevuje, prehliadaním a čítaním školskej kroniky, - vie sa orientovať v mýtoch a legendách, povestiach a náboženstve svojho regiónu, - pozná významné sakrálne objekty v miestnom regióne a poznať príbehy s nimi späté, - pozná jednotlivé etapy vývoja ľudstva: spôsob zdokonaľovania obydlia, pestovania plodín, vznik nových remesiel.
3. úroveň	**Prvá svetová vojna** Príčiny I. svetovej vojny, priebeh a dôsledky. **Slovensko v rokoch 1914 - 1918** Slovensko v čase I. svetovej vojny: slovenský a český domáci a zahraničný odboj (M. R. Štefánik, T. G. Masaryk, A. Hlinka, E. Beneš). Vznik ČSR 28.10.1918. **Slovensko v Československej republike v r. 1918 - 1938** Postavenie Slovenska a Slovákov v ČSR. Vývoj hospodárskej situácie v ČSR. Hospodárska kríza, vysťahovalectvo. Mníchovská dohoda a jej dôsledky pre ČSR.	- pozná príčiny vzniku a priebeh a dôsledky I. svetovej vojny, - vie sa orientovať v situácii Slovenska v čase I. svetovej vojny, pozná osobnosti, ktoré sa zaslúžili o obranu našej krajiny - vie kedy vznikla prvá ČSR - pozná postavenie Slovákov v prvej ČSR, - chápe hospodárskej situácii, ktorá tu v týchto rokoch panovala, - pozná príčiny hospodárskej krízy, Mníchovskej dohody a ich dôsledky,

	Druhá svetová vojna v r. 1939 - 1945 Druhá svetová vojna: príčiny, priebeh, dôsledky. Život v okupovanej Európe. Holokaust. Činnosť vodcov: Hitler, Stalin, Churchil, Roosevelt. Domáci a zahraničný protifašistický odboj. Vplyv vojny na život občanov. Slovenské národné povstanie. Obnovenie ČSR.	- pozná kedy a prečo vznikla druhá svetová vojna, jej priebeh a dôsledky - chápe významu pojmu holokaust a čo sa vtedy v našej republike a vo svete dialo, - rozumie pojmu protifašistický odboj, - pozná vplyv vojny na životy občanov, - vie kedy a pre čo bolo Slovenské národné povstanie, kedy bola obnovená ČSR.

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

2. úroveň

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

3. úroveň

- Utvárať elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak rozlišuje medzi minulosťou a prítomnosťou,
- pozná život ľudí v dávnej minulosti.

Osobnostné kompetencie:

- žiak pozná najdôležitejšie udalosti našich národných dejín.

Sociálne kompetencie:

- žiak rozumie nebezpečenstvu, ktoré vojna prináša,
- chápe, že problémy treba riešiť a predchádzať im,
- budovať lásku k vlasti, k rodnému jazyku,
- pestovať národné cítenie a povedomie.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Vytvoriť u žiakov s AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy je možné predovšetkým na základe obrazového vnímania. Učiteľ preto využíva všetky dostupné obrazové materiály – staré fotografie, ilustrácie z kníh, internet a iné zdroje.

Žiak s AU alebo PVP s MP by mal podľa svojich schopností a možností získať „historické“ skúsenosti a poznatky predovšetkým z miestnej, regionálnej a v 3. úrovni aj celoslovenskej perspektívy.

Žiakov vo všetkých úrovniach vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev.
Metódy vyučovacieho procesu - slovné - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, dialogické - rozhovor, práca s knihou), - názorné - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie – okolia, prírody, rastlín, zvierat, ľudí...), - praktické - zdrojom poznania je aktívna činnosť, modifikované vyučovacie metódy, špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu, metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Dejepis (pre ŠZŠ),programy IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Dejepis v 9.ročníku

Časový rozsah:33hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
1. úroveň	**Od blízkeho k vzdialenému** Priestor a čas Prírodný a historický čas. Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky. Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny.	- chápe pojmu času prírodného a historického, - pozná dátum svojho narodenia a dátum svojich menín, - vie kedy sú najznámejšie sviatky / v akom ročnom období – pre ktoré sú typické/, - pozná aktuálny letopočet, - rozumie fotografickému záznamu /robí sa ako spomienka na určité obdobie-zážitok, dovolenku, priateľov, okolie, bydlisko.../.

		- pozná rodinných príslušníkov / svojich predkov aj súčasnú rodinu/,
	<u>Pamiatky v priestore a čase</u> Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú. Návšteva múzea. <u>Minulosť našej školy</u> Album triedy, spolužiakov.	- pozná pomníky, pamätníky, historické budovy, osobnosti zo svojho regiónu, čím sa zaslúžili o spomienku, - navštevuje múzeá a poznáva našu minulosť, - pozná minulosť svojej školy, - robí si album triedy a spolužiakov/ spoločných akcií, výletov, športových udalostí...značí si aj dátum uskutočnenia/,
	<u>Legendy, mýty, povesti, náboženstvo</u> Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých.	- pozná legendy, mýty, povesti a náboženstvo spojené s minulosťou jeho bydliska a regiónu / pozná význam pojmov legenda, mýty, povesti, náboženstvo/, - navštevuje sakrálne budovy a objekty vo svojom regióne, pozná príbehy svätcov v spojitosti s objektmi .
	Človek v premenách priestoru a času Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi. Spôsob života a obživy. Bydlisko. Odev, pracovné nástroje, zbrane.	- chápe plynutie času v minulosti od prechodu človeka z pozície lovca do pozície roľníka a remeselníka, - rozumie problematike získavania obživy v minulosti a zabezpečenia života, - vie v akých obydliach bývali naši predkovia, - vie správne priradiť dobový odev približne k obdobiu v akom sa nosilo, - pozná pracovné náradie a zbrane používané v minulosti a vie si spájať, ako sa postupne zdokonaľovalo.
2. úroveň	**Od blízkeho k vzdialenému** <u>Priestor a čas</u> Prírodný a historický čas. Meniny, narodeniny, letopočet, sviatky. Fotografie – obrazová spomienka, rodinný album. „Rodostrom“ najbližšej rodiny. <u>Pamiatky v priestore a čase</u>	- vie sa orientovať v priestore a čase, - pozná význam pojmu narodeniny, sviatky, letopočet, - rozumie fotografii ako spomienke - pozná svoje rodné korene pomocou rodostromu, - vie o pamätníkoch v miestnom

	Pomník, pamätník – žiaci poznajú historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste kde žijú. Návšteva múzea. <u>Minulosť našej školy</u> Školská kronika. <u>Legendy, mýty, povesti, náboženstvo</u> Povesti, legendy a príbehy z minulosti svojho regiónu. Návšteva sakrálnych objektov v obci, príbehy svätých. **Človek v premenách priestoru a času** Spôsob života, odev, pracovné nástroje, obydlie v minulosti (výber obdobia na základe schopností a možností žiaka). Porovnávanie obrazových materiálov, ilustrácii z minulosti a súčasnosti.	okolí, pozná ich historický význam, alebo osobnosť ktorú pripomínajú, - pozná život ľudí v dávnej minulosti na základe návštevy múzea, - pozná minulosť školy ktorú navštevuje, prehliadaním a čítaním školskej kroniky. - vie sa orientovať v mýtoch a legendách, povestiach a náboženstve svojho regiónu. - pozná významné sakrálne objekty v miestnom regióne a poznať príbehy s nimi späté, - pozná jednotlivé etapy vývoja ľudstva: spôsob zdokonaľovania obydlia, pestovania plodín, vznik nových remesiel, - vie porovnávať rôzne materiály a obrazy z minulosti so súčasnými.
3. úroveň	**Svet po druhej svetovej vojne** Politické rozdelenie Európy: na západnú a východnú (komunistická diktatúra). **Slovensko po roku 1945** Slovensko v obnovenom Československu. Postavenie Slovenska v ČSR po roku 1945. Politické zmeny: 1948, 1968, 1989. Industrializácia, kolektivizácia, politická emigrácia, protikomunistický odboj, prenasledovanie cirkví. Veda, kultúra, školstvo.	- pozná život ľudí v Európe po druhej svetovej vojne, - rozumie ťažkým životným podmienkam počas akejkoľvek diktatúra, - rozumie pojmu diktatúra a vie si predstaviť aké nebezpečenstvá a útlaky pre ľudstvo prináša, - vie aký bol život Slovákov v obnovenom Československu, - pozná podľa obrázkov aké mali postavenie Slováci v ČSR po roku 1945. - vie aké politické zmeny sa udiali v rokoch 1948/ 17 – 25.2. 1948 komunistický prevrat v Československu/, 1968 / Pražská jar 08/1968- normalizácia - obsadenie územia Česko – Slovenska sovietskymi vojskami , Alexander Dubček, Moskovský dohovor/ ,1989 / Nežná revolúcia, odstránenie komunistickej vlády/, - pozná budovanie priemyslu a ekonomiky štátu po roku 1945,

	Na ceste k demokracii Pád komunizmu. Formovanie demokratickej spoločnosti. Vznik samostatnej Slovenskej republiky (1.1.1993). Slovenská republika v medzinárodných štruktúrach.	- pozná pojem kolektivizácie / násilnej premeny súkromného majetku roľníkov na štátny/ a jeho vplyv na obyvateľstvo po roku 1945, - vie ako bola prenasledovaná cirkev a ľudia, ktorí sa odmietali prispôsobiť komunistickému režimu, - pozná nebezpečenstvá emigrácie aké hrozili po roku 1945, - pozná pojem protikomunistický odboj a ako bol vedený, - vie podľa obrázkov ako bolo budované školstvo, kultúra a šport po roku 1945, aké budovy sa postavili, ktoré stoja a sú funkčné dodnes. - pozná termín Nežná revolúcia a vie, že priniesla koniec komunizmu, - pozná problémy formovania a budovania demokracie v našej spoločnosti dodnes, - pozná príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky, kto bol strojcom jej rozdelenia, - pozná postavenie Slovenskej republiky v súčasnosti.

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania, rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

2. úroveň

- Vytvárať u žiakov elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania,
- rozlišovať minulosť a prítomnosť,
- priblížiť život ľudí v dávnej minulosti.

3. úroveň

- Poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín, významné historické udalosti a osobnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak rozlišuje medzi minulosťou a prítomnosťou,
- pozná život ľudí v dávnej minulosti, spôsob, obživy.

Osobnostné kompetencie:

- žiak pozná najdôležitejšie udalosti našich národných dejín,
- vie aké ťažké bolo vybojovať si slobodu, koľko úsilia a nástrah to prinieslo.

Sociálne kompetencie:

- žiak rozumie nebezpečenstvu, ktoré vojna prináša,
- chápe, že problémy treba riešiť a predchádzať im,
- budovať lásku k vlasti, k rodnému jazyku, pestovať národné cítenie a povedomie.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Vytvoriť u žiakov s AU alebo PVP s MP elementárne historické predstavy je možné predovšetkým na základe obrazového vnímania. Učiteľ preto využíva všetky dostupné obrazové materiály – staré fotografie, ilustrácie z kníh, internet a iné zdroje.
Žiak s AU alebo PVP s MP by mal podľa svojich schopností a možností získať „historické“ skúsenosti a poznatky predovšetkým z miestnej, regionálnej a v 3. úrovni aj celoslovenskej perspektívy.
Žiakov vo všetkých úrovniach vedieme k tomu, aby mali v úcte svoj vlastný národ, úctu k iným národom a etnikám, rešpektovali historické, kultúrne a iné odlišnosti ľudí a spoločenstiev.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Dejepis (pre ŠZŠ),programy IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

GEOGRAFIA

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a spoločnosť	Geografia

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet geografia pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v 7. až 9. ročníku nadväzuje na poznatky zo spoločenskovednej oblasti, ktoré získali žiaci vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.
Žiaci prostredníctvom vyučovacieho predmetu geografia získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete.
V geografii žiaci postupujú od prostredia, miestnej krajiny v ktorej žijú, k poznaniu Slovenskej republiky, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.
Dôležitou súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.
V rámci obsahu geografie žiaci získavajú aj poznatky o základoch ochrany a tvorby životného prostredia.

Obsah predmetu: Geografia v 7.ročníku

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1.úroveň	**Orientácia na mape a v miestnej krajine** Orientácia v obci – poznať niektoré názvy ulíc, ktoré sú dôležité pre žiaka, križovatky, význam orientačných tabúľ. Dopravné značky súvisiace s cestnou premávkou predovšetkým chodcov a cyklistov, správanie sa chodcov na ceste, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Poznávanie obce v ktorej žiak žije - dominantné prvky obce, pamätihodnosti,	- orientuje sa v mieste svojho bydliska - pozná názvy dôležitých ulíc - orientuje sa podľa orientačných tabúľ v mieste bydliska - pozná dopravné značky - ovláda pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov - má znalosti o pamätihodnostiach

	významné objekty. Inštitúcie a zariadenia – obchody, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia a iné. Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Vychádzky do bezprostredného okolia obce. Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie, rieka. Krajina –mestská/vidiecka; zalesnená/nezalesnená; poľnohospodárska/priemyselná. Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu. Dopravné spojenia miestnej obce s najbližším okolím: cesty, železnica a iné.	v obci kde žije, o významných inštitúciách ktoré sa tu nachádzajú - pozná krajinu obce, vie ju opísať - rozlišuje medzi nížinou, vrchovinou, pohorím, riekou - rozlišuje krajinu mestskú, vidiecku - pozná význam chráneného krajinného regiónu - orientuje sa v dopravných spojeniach obce s okolím
2.úroveň	**Zem a jej zobrazenie** Glóbus – zobrazenie Zeme.. **Orientácia na mape a v miestnej krajine** Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny. Určovanie hlavných svetových strán. Mapa Slovenskej republiky - poloha, hlavné mesto – Bratislava, hranice štátu. Naše mesto, obec na mape, poloha vzhľadom k hlavnému mestu. **Slovenská republika** Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky, sídlo republikových orgánov a inštitúcií. Historické pamiatky, kultúrne dominanty v Bratislave. Priemysel a doprava Bratislavy.	 - chápe, že Zem je okrúhla, pozná glóbus - vie sa orientovať na mape - pozná farebné zobrazenia na mape - pozná svetové strany - má základné poznatky o mape SR / hlavné mesto, hranice/ - pozná polohu svojej obce na mape - pozná hlavné mesto SR - vie ktoré hlavné inštitúcie sa tu nachádzajú - pozná historické pamiatky hlavného mesta - pozná dopravu a priemysel v hl.meste SR
3.úroveň	**Zem a jej zobrazenie** Tvar a veľkosť Zeme. Glóbus ako zobrazenie Zeme.	- pozná tvar Zeme a jej zobrazenie

	Základné pohyby Zeme. Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika. Mapa zemských pologúľ. Svetadiely, oceány. Určovanie polohy na mape podľa svetových strán. **Európa ako svetadiel** Európa – poloha, členitosť, povrch. Podnebie a vodstvo Európy. Obyvateľstvo, štáty Európy. SR – jej poloha v Európe. Hranice, naši susedia. Európske štáty. Stredná Európa – Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko. Východná Európa – Spoločenstvo nezávislých štátov. Ukrajina, Bielorusko, Rusko. Západná Európa – Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko. Južná Európa – Španielsko, Portugalsko a Taliansko. Juhovýchodná Európa – Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko. Severná Európa – Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island a pobaltské republiky. Najmenšie štáty v Európe – Vatikán, Luxembursko, Monako ...	- pozná základné pohyby Zeme - orientuje sa vo vesmíre /slnečná sústava/ - pozná svetadiely, oceány - dokáže určiť svetovú stranu - má osvojené základné poznatky o Európe - pozná obyvateľstvo a štáty Európy - pozná postavenie SR v Európe - pozná hranice SR a našich susedov - pozná európske štáty - pozná štáty strednej, východnej, západnej, južnej, juhovýchodnej, severnej Európy - pozná najmenšie štáty v Európe

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- Poznávať miestnu krajinu,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije

2.úroveň

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

3.úroveň

- Základné poznatky o Európe,
- práca s mapou, využitie v praktickom živote,
- ochrana životného prostredia

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie :

- žiak pozná najbližšie okolie v ktorom žije,
- pozná najdôležitejšie údaje o svojej obci,
- pozná svoju vlasť, má základné poznatky o Európe

Osobnostné kompetencie :
- poznať miestnu krajinu, budovať vzťah k svojej vlasti a rodnej krajine,
- vie pracovať s mapou a využiť ju v praktickom živote

Sociálne kompetencie:
- poznať svoju vlasť, budovať lásku k vlasti a rodnému kraju,
- vie si chrániť a budovať životné prostredie

Stratégia vyučovania:
PROCES
Žiaci prostredníctvom tohto predmetu získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. V geografii žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu Slovenskej republiky, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.
Dôležitou súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.
V rámci obsahu geografie žiaci získavajú aj poznatky o základoch ochrany a tvorby životného prostredia.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Zemepis (pre ŠZŠ), programy IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Geografia v 8.ročníku

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Orientácia na mape a v miestnej krajine** Orientácia v obci – poznať názvy ulíc, ktoré sú dôležité pre žiaka, križovatky, orientačných tabúľ.	- orientuje sa v mieste svojho bydliska. - pozná názvy ulíc, križovatky a orientačné tabule, ktoré sú pre neho dôležité.

	Dopravné značky súvisiace s cestnou premávkou - pre chodcov a cyklistov. Správanie sa chodcov na ceste, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov. Poznávanie dominantných prvkov obce, pamätihodnosti, významné objekty. Inštitúcie a zariadenia – obchody, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia a iné. Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania. Vychádzky do bezprostredného okolia obce. Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie, rieka. Krajina – mestská/vidiecka; zalesnená/nezalesnená; poľnohospodárska/priemyselná. Mapa – zmenšené zobrazenie geografickej reality. Chránené krajinné oblasti regiónu. Dopravné spojenia miestnej obce s najbližším okolím.	- pozná základné dopravné značky, správanie chodcov a cyklistov pre bezpečnosť na ceste. - vie, kde v obci sa nachádzajú pamätihodnosti a významné prvky jeho bydliska. - vie, kde v obci, alebo v meste sa nachádzajú inštitúcie /polícia, hasiči, zdravotnícke zariadenie, kultúrne a športové stredisko/. - charakterizuje na základe vychádzok miestnu krajinu - vie jednoducho opísať krajinu. - rozlišuje krajinu: mestskú a vidiecku, zalesnenú a nezalesnenú, poľnohospodársku a priemyselnú - rozumie pojmu mapa /čo znázorňuje/. - pozná chránené oblasti v miestnom regióne. - pozná susedné obce a dopravné spojenia s najbližším okolím.
2. úroveň	**Zem a jej zobrazenie** Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme. **Orientácia na mape a v miestnej krajine** Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny. Určovanie hlavných svetových strán. Mapa Slovenskej republiky - poloha, hranice	- rozumie pojmu glóbus. - vie, aké pohyby vykonáva Zem. - rozumie jednotlivým značeniam na mape. - vie, čo znázorňujú jednotlivé farby. - pozná hlavné svetové strany. - pozná polohu a hranice

	štátu. Naše mesto, obec na mape, poloha vzhľadom k hlavnému mestu. Košice a iné väčšie, známe mestá na mape. **Slovenská republika** Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave, v Košiciach a iných mestách Doprava v SR – letecká, železničná, lodná. Priemysel – podľa regiónu.	nášho štátu - vie nájsť na mape svoju obec, mesto a jeho polohu k hlavnému mestu. - pozná najväčšie a známe mestá v republike - pozná kultúrne a historické pamiatky v hlavnom meste a väčších mestách republiky - vie, aká doprava sa najviac využíva v našej republike - rozlišuje priemysel podľa regiónov
3. úroveň	**Zem a jej znázornenie na mape** Druhy máp. Glóbus. Poludníky a rovnobežky. Podnebné pásma Zeme. Svetadiely a oceány. **Svetadiely** **Afrika** Poloha, rozloha, povrch. Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo. Hospodárstvo, štáty. **Ázia** Poloha, rozloha, povrch. Podnebie, vodstvo. Rastlinstvo, živočíšstvo. Obyvateľstvo. Štáty južnej Ázie.	 - rozlišuje medzi jednotlivými druhmi máp. - pozná glóbus, vie čo znázorňuje. - vie rozlišovať medzi poludníkmi a rovnobežkami. - pozná podnebné pásma Zeme, svetadiely a oceány. - pozná svetadiel Afrika- jeho polohu, rozlohu, povrch, podnebie a vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo. - pozná aké obyvateľstvo tu býva a ako sa tu hospodári. - pozná štáty Afriky. - pozná svetadiel Ázia- jeho polohu, rozlohu, povrch, podnebie a vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo. - pozná aké obyvateľstvo tu býva a ako sa tu hospodári. - pozná štáty južnej Ázie / Bangladéš, Bhután, India, Malé divy, Nepál, Pakistan,

		Srí Lanka/.
	Štáty východnej Ázie.	- pozná štáty východnej Ázie / Čína, Taiwan, Kórejská ľudovodemokratická republika, Japonsko, Mongolsko/.
	Amerika Poloha, rozloha, povrch, vodstvo. Podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo.	- pozná svetadiel Amerika- jeho polohu, rozlohu, povrch, podnebie a vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo.
	Obyvateľstvo.	- pozná aké obyvateľstvo tu býva a ako sa tu hospodári.
	Štáty severnej Ameriky.	- pozná štáty severnej Ameriky.
	Štáty strednej a južnej Ameriky.	- pozná štáty strednej a južnej Ameriky
	Austrália Poloha, rozloha, povrch, vodstvo, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo.	- pozná svetadiel Austrália- jeho polohu, rozlohu, povrch, podnebie a vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo.
	Obyvateľstvo.	- pozná aké obyvateľstvo tu býva.
	Antarktída Poloha, podnebie, rastlinstvo, živočíšstvo, obyvatelia.	- pozná svetadiel Antarktída- jeho polohu, rozlohu, povrch, podnebie a vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo. - pozná aké obyvateľstvo tu býva.
	Oceány Tichý oceán a Oceánia.	- pozná Oceániu /súostrovia/ v Tichom oceáne.
	Atlantický a Severný ľadový oceán. Indický oceán.	- pozná Atlantický, Severný, Indický a Ľadový oceán.

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- poznávať miestnu krajinu,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci, v ktorej žiak žije,
- vedieť čo je to mapa.

2. úroveň

- poznávať miestnu krajinu,

- vedieť najdôležitejšie údaje o mieste bydliska,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

3. úroveň

- získať základné poznatky o svete,
- orientovať sa na mape,
- získať poznatky o ochrane a tvorbe životného prostredia.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak pozná najbližšie okolie v ktorom žije, pozná najdôležitejšie údaje o svojej obci,
- vie čo je to mapa, pozná svoju vlasť,
- má základné poznatky o Európe

Osobnostné kompetencie:

- poznať miestnu krajinu, budovať vzťah k svojej vlasti a rodnej krajine,
- vie pracovať s mapou a využiť ju v praktickom živote

Sociálne kompetencie :

- vie sa orientovať na mape a pracovať s ňou , budovať lásku k vlasti a rodnému kraju,
- vie si chrániť a budovať životné prostredie

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci prostredníctvom tohto predmetu získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. V geografii žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu Slovenskej republiky, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Dôležitou súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci obsahu geografie žiaci získavajú aj poznatky o základoch ochrany a tvorby životného prostredia.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Zemepis (pre ŠZŠ), programy IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Geografia v 9. ročníku</u>

Časový rozsah: **33 hodín ročne**

ŠVP: 1hodina týždenne

ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Zem a jej zobrazenie** Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme. Kozmonautika. **Orientácia na mape a v miestnej krajine** Mapa – farby na mape, značky. Nížina, vrchovina, pohorie, rieka na mape. Určovanie hlavných svetových strán. Slovenská republika na mape. Naše mesto, obec na mape. Vychádzky do najbližšieho okolia obce. **Slovenská republika** Bratislava – hlavné mesto SR (obraz). Historické pamiatky a kultúrne dominanty v Bratislave. Doprava Bratislavy.	- pozná tvar Zeme a jej zobrazovanie v tvare glóbusu. - ovláda základné pohyby Zeme /1. rotácia Zeme okolo vlastnej osi – striedanie dňa a noci, 2. Obeh Zeme okolo Slnka – kalendárny rok/. - je informovaný o možnosti cestovania do vesmíru / o fungovaní družíc, ako sa vynášajú telesá do vesmíru/. - pozná základné farebné označenia na mape. - na mape vie určiť nížinu, vrchovinu, pohorie a rieku / pozná tieto pojmy/. - pozná hlavné svetové strany vie ich označiť na mape. - dokáže na mape označiť polohu Slovenskej republiky. - na mape vie ukázať svoju obec, mesto v ktorom býva. - vie pracovať s mapou. - pozná svoje najbližšie okolie, učí sa v ňom orientovať. - pozná hlavné mesto Slovenskej republiky. - pozná historické pamiatky a kultúrne dominanty hlavného mesta Slovenskej republiky. - vie aké spôsoby dopravy sú v Bratislave - vie, akými spôsobmi dopravy sa dá do hlavného mesta SR dostať zo svojho bydliska.
2. úroveň	**Zem a jej zobrazenie** Glóbus – zobrazenie Zeme. Základné pohyby Zeme. Vesmír – Slnečná sústava.	- pozná tvar Zeme a jej zobrazovanie v tvare glóbusu. - ovláda základné pohyby Zeme /1. rotácia Zeme okolo vlastnej osi – striedanie dňa a noci, 2. Obeh Zeme okolo Slnka – kalendárny rok/. - pozná Slnečnú sústavu /čo ju tvorí, ktoré planéty, ich

	Kozmonautika. Svetadiely, oceány. **Orientácia na mape a v miestnej krajine** Mapa – farby na mape, značky, orientácia na mape miestnej krajiny. Určovanie hlavných svetových strán. Mapa Slovenskej republiky - hranice štátu. Naše mesto, obec na mape. Určovanie väčších miest na mape, ktoré sú naj bližšie k žiakovmu bydlisku (Trnava, Nitra, Poprad, Prešov, Košice a iné). **Slovenská republika** Historické pamiatky a kultúrne dominanty vo veľkých mestách SR podľa výberu učiteľa. Doprava v SR – letecká, železničná, lodná. Priemysel – podľa regiónu. Rekreačné strediská v SR.	pomenovanie/. - je informovaný o možnosti cestovania do vesmíru / o fungovaní družíc, ako sa vynášajú telesá do vesmíru/. - pozná svetadiely Zeme / Ázia, Amerika, Afrika, Antarktída, Európa, Austrália/ a oceány. - vie , že povrch Zeme tvorí pevnina a vodné plochy. - pozná základné farby a značky na mape, ich význam. - vie sa orientovať na mape miestnej krajiny. - určuje hlavné svetové strany. - pozná hranice Slovenskej republiky a vie s akými krajinami susedí. - označí na mape mesto, alebo obec svojho regiónu. - označí na mape na vyzvanie najväčšie mestá, ktoré sú najbližšie k jeho miestu bydliska. - pozná historické pamiatky a kultúrne dominanty vo veľkých mestách SR. - pozná druhy dopravy v SR - rozoznáva priemysel podľa regiónov, kde sa čo pestuje, chová, vyrába. - pozná najznámejšie rekreačné strediská v SR a vie určiť na mape kde sa nachádzajú.
3. úroveň	**Vznik a vývoj Zeme** **Svetadiely** Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa. **Európa** Štáty Európy. **Slovensko** Rozloha, poloha SR, hranice. Povrch.	- pozná ako vznikla a vyvíjala sa Zem. - pozná svetadiely Zeme. - orientuje s v Európe, vie ju označiť na mape a vymenovať jej štáty. - pozná polohu a rozlohu SR, vie s akými štátmi hraničí.

	Rastlinstvo a živočíšstvo SR. Ochrana prírody. Prírodné rezervácie a chránené územia. Vodstvo. Podnebie. Bratislava – hlavné mesto Slovenskej republiky. Priemysel. Doprava. Regióny Slovenska. Povrch. Vodstvo. Podnebie. Poľnohospodárstvo. Priemysel. Doprava. Mestá. Rekreačné oblasti, chránené prírodné oblasti. Zemepis príslušného regiónu	- pozná najznámejšie druhy rastlín a živočíchov žijúcich v SR. - pozná dôležitosť tvorby a ochrany životného prostredia. - pozná prírodné rezervácie a chránené územia v SR. - pozná hlavné mesto SR. - vie aký priemysel a doprava tu je. - pozná regióny SR a ich povrch, vodstvo a podnebie. / v ktorom regióne sa čo nachádza aké pohoria, vodné nádrže, rieky.../. - pozná priemysel, dopravu, mestá a rekreačné a chránené prírodné oblasti v regiónoch SR.

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

2. úroveň

- Poznávať miestnu krajinu,
- poznávať svoju vlasť,
- začať pracovať s mapou s pomocou učiteľa.

3. úroveň

- Získať základné poznatky o svete,
- získať základné poznatky o svojej krajine,
- naučiť sa pracovať s rôznymi druhmi máp,
- ochraňovať životné prostredie

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak pozná najbližšie okolie v ktorom žije,
- pozná najdôležitejšie údaje o svojej obci, meste ,
- vie čo je to mapa a vie s ňou pracovať,
- pozná svoju vlasť, má základné poznatky o Európe a tvare Zeme.

Osobnostné kompetencie:

- poznať miestnu krajinu, budovať vzťah k svojej vlasti a rodnej krajine,
- vie pracovať s mapou a využiť ju v praktickom živote.
- pozná hlavné mesto SR pozná jeho priemysel, dopravu, historické pamiatky a kultúrne dominanty.
- pozná vznik a vývoj Zeme, jej základné pohyby.

Sociálne kompetencie:

- vie sa orientovať na mape a pracovať s ňou , budovať lásku k vlasti a rodnému kraju, vie si chrániť a budovať životné prostredie.

Stratégia vyučovania:

PROCES
Žiaci prostredníctvom tohto predmetu získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. V geografii žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu Slovenskej republiky, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.
Dôležitou súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.
V rámci obsahu geografie žiaci získavajú aj poznatky o základoch ochrany a tvorby životného prostredia.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Zemepis (pre ŠZŠ), programy IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

OBČIANSKA NÁUKA

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a spoločnosť	Občianska náuka

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika predmetu:
Vyučovací predmet občianska náuka pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) v 7. až 9. ročníku nadväzuje na poznatky o spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vyučovacom predmete vlastiveda v 4. až 6. ročníku.
Ciele a obsah občianskej náuky sú zamerané na oboznámenie sa žiakov so zásadami a normami vzťahov v rodine, v škole a spoločnosti vôbec.
Žiak sa má oboznámiť so základnými občianskymi právami a povinnosťami, chápať ich význam, svoje práva ale aj povinnosti, v rámci svojich osobných možností a schopností. Žiaci sa oboznámia v rámci vyučovacieho predmetu občianska náuka s hlavnými znakmi nášho štátneho zriadenia, ako i so všeľudskými problémami, ktoré sa bytostne dotýkajú mladej generácie.

Obsah predmetu: Občianska náuka v 7. ročníku:

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia**	
	Základné údaje o sebe: meno, priezvisko, vek.	- ovláda základné údaje o sebe
	Mená rodičov, zamestnanie, vek.	- pozná meno, vek, zamestnanie svojich rodičov
	Orientácia v čase, osvojenie pojmov: dnes, zajtra, včera, názvy mesiacov.	- vie sa orientovať sa v čase a priestore - pozná názvy mesiacov
	Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dolu.	- orientuje sa v priestore /von, dnu, hore, dolu/
	Samostatná návšteva pre žiaka najznámejších miestností v budove školy.	- orientuje sa v budove školy a najbližšom okolí školy

	Spoznávanie najbližšieho okolia školy, najmä dôležitých objektov. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť. Telefonovanie s pomocou, vedieť čísla: 112 prípadne aj 150, 155. Pošta – orientácia v priestoroch budovy s pomocou. Obchod – zvládnutie jednoduchého nákupu s pomocou, platenie nákupu s pomocou. Využívanie služieb s pomocou, napr. kaderníctvo, holičstvo. Objednanie jedla a pitia s pomocou. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami podľa možností miestnej oblasti. Vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu. Privolanie (aj telefonicky) lekárskej služby s pomocou. Návšteva zdravotného strediska, lekára, lekárne.	- spoznáva najbližšie okolie školy, dôležité objekty - orientuje sa vo verejnej doprave - je schopný cestovať na dlhšie vzdialenosti - pozná záchranné telefónne čísla - telefonuje s pomocou - orientuje sa na pošte s pomocou - zvládne jednoduchý nákup v obchode s pomocou - vie využívať služby a zariadenia s pomocou, vie na čo slúžia - vie sa primerane správať v zariadeniach - dokáže objednať jedlo s pomocou - pozná niektoré ubytovacie zariadenia v okolí - vie, ako privolať lekársku službu - vie opísať bolesť, zdravotný problém - zvládne návštevu zdravotného strediska, lekárne
2. úroveň	**Rodina, škola a obec** Príbuzenské vzťahy. Úloha rodiny. Vzťahy medzi členmi rodiny – úcta k starším, k rodičom, všetkým ľuďom. Adresa bydliska. Zariadenie školy, ochrana školského majetku. Adresa školy. Miesto bydliska – mesto, dedina, najdôležitejšie rozdiely – počet obyvateľov, doprava Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, policajná stanica, hasičská stanica,	- vie sa orientovať v príbuzenských vzťahoch - pozná úlohu rodiny a vzťahy medzi členmi rodiny - vie si vážiť starších - pozná adresu bydliska - pozná zariadenie školy, pozná potrebu ochrany školského majetku - pozná adresu školy - pozná miesto bydliska, rozlišuje mesto, dedina podľa najdôležitejších rozdielov - pozná verejné zariadenia, vie sa v nich orientovať a správať

	kultúrny dom, atď. – podľa miestnych podmienok. Vychádzky do okolia školy a obce. **Orientácia v čase a priestore** Ročné obdobia a ich charakteristické znaky. Určovanie času na hodinách. Opakovanie pojmov: včera, dnes, zajtra, ráno, večer, budúci rok, minulý rok. Dni v týždni, mesiace v roku, dátum. Dátum narodenia. Určenie miesta: vpredu, vzadu, pod, nad, pred,... . **Doprava, pravidlá cestnej premávky** Dopravné prostriedky. Cestovanie vlakom, autobusom, električkou podľa miestnych podmienok. Správanie sa v dopravných prostriedkoch. Pravidlá cestnej premávky pre chodcov. Dopravné značky určené pre chodcov, signalizačné zariadenia riadiace dopravu. **Starostlivosť o zdravie** Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia. Najbežnejšie ochorenia, ich príznaky, vedieť opísať bolesť, zdravotný problém. Ošetrovanie chorého člena rodiny. Návšteva polikliniky, nemocnice, lekárne. Správna životospráva, spánok, odpočinok. Škodlivosť fajčenia a konzumovania alkoholických nápojov. **História a spoločnosť** Historické pamiatky v miestnom prostredí – stavba obydlí, kostol, radnica, divadlo,	- má rád vychádzky do okolia školy - vie sa orientovať v ročných obdobiach - pozná charakteristické znaky ročných období - vie sa orientovať v čase /včera, dnes, zajtra.../ - pozná dni v týždni, mesiace v roku, pozná aktuálny dátum - pozná dátum svojho narodenia - orientuje sa v priestore - pozná dopravné prostriedky - vie používať prostriedky hromadnej dopravy, vie sa v nich správať - pozná pravidlá cestnej premávky pre chodcov - orientuje sa v signalizačných zariadeniach organizujúcich dopravu - vie si chrániť svoje zdravie - pozná najznámejšie ochorenia - vie opísať bolesť, zdravotný problém - vie sa postarať o chorého člena rodiny - zvládne navštíviť polikliniku, nemocnicu, lekáreň - pozná význam správnej životosprávy, spánku a odpočinku - pozná škodlivosť fajčenia a alkoholu - pozná historické pamiatky v mieste bydliska

	Štátne symboly – štátna vlajka, štátna hymna. Úcta k ľudskej práci a jej produktom. Práca – pozorovanie ľudí pri práci na poli, na stavbe, v obchode, ... Stroje a prístroje, ktoré uľahčujú prácu v zamestnaní i v domácnosti. Bezpečnosť pri práci s prístrojmi.	- pozná štátne symboly - má úctu k ľudskej práci - pozná zariadenia, ktoré uľahčujú ľudskú prácu - dodržiava bezpečnosť pri práci s prístrojmi
3. úroveň	**Život v spoločnosti** <u>Rodina</u> Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát. Rodina - mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní. Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc Sviatky a významné udalosti v rodine. <u>Škola</u> Škola ako súčasť života moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy. Ako sa učiť, narábať s vedomosťami. Správanie sa v škole – školský poriadok. <u>Základy spoločenského styku</u> Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti: pozdrav, oslovenie, predstavenie sa. Kultúrne správanie sa na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení). **Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu** Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia. Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich používaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.	- pozná význam rodiny - vie, kto tvorí rodinu - pozná vzťahy medzi členmi rodiny - pozná úlohy jednotlivých členov rodiny - je ochotný pomáhať v rodine - pozná sviatky a významné udalosti členov rodiny - pozná úlohu, poslanie a funkcie školy - je schopný sa učiť v škole - vie sa správať v školskom zariadení - dodržiava zásady spoločenského styku - vie sa správať na verejnosti a v kultúrnych zariadeniach - dodržiava osobnú hygienu - vie sa starať o vlastné zdravie - vie, ako sa chráni pred infekčnými ochoreniami - pozná škodlivosť fajčenia a alkoholu - pozná nebezpečenstvo AIDS

	<u>Bezpečnosť cestnej premávky</u> Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste. Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov. <u>Medziľudské vzťahy v rodine a v spoločnosti.</u> Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdovravnosť, pracovitosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka. Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka. Spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerancie, dobre s nimi vychádzať.	- dodržiava bezpečnosť na cestách - je schopný dodržiavať dopravné predpisy pre chodcov a cyklistov - pozná medziľudské vzťahy v rodine a spoločnosti - vie prejavovať úctu voči starším - je čestný, spravodlivý a pravdovravný - pozná kladné a záporné vlastnosti človeka - snaží sa dobre vychádzať s ľuďmi
Finančná gramotnosť	***Určovanie euromincí – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie euromincí na centy a eurá.*** ***Obchod: nakupovanie tovarov s pomocou a platenie s pomocou.*** ***Utvrdzovanie pojmov cent – euro.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.*** ***Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny.*** ***Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.*** ***Šetrenie v domácnosti (pokladnička)*** ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopiť, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá***	***- rozvíja si schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastnost. – vie vložiť do nákupného košíka dve potraviny a s pomocou ich zaplatiť*** ***- je vedený k hospodárnosti v domácnosti, šetreniu financií a vytváraniu finančnej rezervy*** ***- je vedený k pochopeniu nominálnej hodnoty jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za určený europeniaz*** ***- je vedený k pochopeniu a váženiu si hodnoty ľudskej práce a jej finančného ohodnotenia*** ***- vie chopiť a posúdiť spôsoby zabezpečenia životných potrieb rodiny rodičmi pomocou práce a učíme ho pomáhať rodičom s prácami v domácnosti***

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- Vedieť osobné údaje,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2.úroveň

- Poznať osobné údaje členov rodiny, príbuzenské vzťahy,
- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si pravidlá správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti a jej pravidlách.

3.úroveň

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- oboznámiť s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznať časové údaje, osobné údaje,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch,
- dodržiavať pravidlá cestnej premávky, uplatňuje finančnú gramotnosť pri nákupe a zaplatení s pomocou, vie získať potrebné informácie o službách.

Osobnostné kompetencie:

- vedieť si chrániť svoje zdravie,
- vedieť predchádzať škodlivým vplyvom,
- vedieť sa orientovať v čase a priestore, v dopravných prostriedkoch

Sociálne kompetencie:

- poznať vzťahy v rodine,
- pestovať medziľudské vzťahy,
- byť tolerantný,
- mať úctu k práci a k starším ľuďom

Stratégia vyučovania:

PROCES

K vymedzenému obsahu občianskej náuky je odporúčané pristupovať ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať či redukovať.

Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ si zvolí také námety, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo PVP s MP zvládne a bude môcť uplatniť aj v bežnom živote.

Vyučovanie občianskej náuky je podľa možnosti nutné realizovať v konkrétnych situáciách.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Občianska náuka (pre ŠZŠ)**,** programy IKT, vzdelávacie programy MŠ**,** vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Občianska náuka v 8.ročníku:

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia** Základné údaje o sebe: meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa. Mená rodičov, zamestnanie, vek dátum narodenia. Orientácia v čase – názvy mesiacov, skladba roka – mesiace, týždne, dni. Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dolu, pred, za. Samostatná návšteva jednotlivých miestností v známej budove. Spoznávanie najbližšieho okolia školy. **Orientácia v bežných životných situáciách** Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou. Vedieť využiť informačné služby s pomocou – vlak, autobus. Telefonovanie s pomocou, vedieť čísla: 150, 155, 158. Pošta – samostatná orientácia, resp. s pomocou v priestoroch budovy. Obchod – zvládnutie s pomocou jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou. Využívanie ďalších služieb s pomocou – oprava obuvi, čistiareň a iné, podľa	- pozná údaje o vlastnej osobe, mieste bydliska - pozná mená rodičov, vie ich vek a zamestnanie - orientuje sa v roku, pozná názvy mesiacov v roku dni v týždni - orientuje sa podľa pokynov: hore, dolu, pred, za, von, dnu - je schopný riadiť sa pokynmi a navštíviť správnu miestnosť v budove - orientuje sa v najbližšom okolí školy - vie sa správať a cestovať v hromadnej doprave - vie si s pomocou zakúpiť cestovný lístok. - je schopný orientovať sa v cestovnom poriadku a čítať informácie o cestovných spojoch - pozná záchranné telefónne čísla / 150, 155, 158/, vie telefonovať s pomocou - vie sa orientovať samostatne v priestoroch pošty - zvládne jednoduchý nákup v obchode a dokáže ho zaplatiť - vie samostatne využiť niektoré služby /čistiareň odevov, oprava obuvi/ podľa možností a schopností

	možností obce. Objednanie jedla a pitia s minimálnou pomocou. Oboznámenie sa s ubytovacími zariadeniami podľa možností miestnej oblasti. Privolanie (aj telefonicky) lekárskej služby, návšteva zdravotného strediska, lekára a lekárne spojené s drobným nákupom, napr. obväzu, rýchloobväzu s pomocou. Samostatne ošetriť drobné poranenie. Vyjadriť, opísať bolesť, zdravotný problém, vedieť odmerať telesnú teplotu.	- vie si objednať jedlo a pitie s pomocou - pozná ubytovacie možnosti v miestnom regióne - zvládne privolať lekársku pomoc s pomocou - zvládne návštevu lekára a lekárne s drobným nákupom - vie ošetriť drobné poranenie s minimálnou pomocou - vie opísať bolesť, vyjadriť, alebo ukázať miesto, ktoré bolí - vie odmerať telesnú teplotu
2. úroveň	**Rodina, škola a obec** Príbuzenské vzťahy. Chápanie rozdielu medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ - žiak. Zamestnanie rodičov. Úloha rodiny a školy, vzťahy medzi spolužiakmi, učiteľom. Škola – orientácia v širšom okolí školy. Obec – doprava, najbližšie veľké mesto, potok, rieka, vrch, atď. Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom, atď., podľa miestnych podmienok. Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce.	- pozná rozdiel medzi príbuzenským vzťahom a iným vzťahom /priateľským, učiteľ žiak,.../ - pozná zamestnanie rodičov - chápe úlohu rodiny a školy, - rozumie vzťahom medzi spolužiakmi, učiteľom - vie sa orientovať v širšom okolí školy - vie sa orientovať v mieste bydliska - pozná svoju obec, susedné obce, najbližšie väčšie mesto, potoky, rieky... - pozná verejné zariadenia a budovy v mieste bydliska - pozná názvy ulíc, pamätihodností a námestí v obci - pozná najvýznamnejšie závody v mieste bydliska - pozná cestu k jednotlivým budovám, zariadeniam, pamätníkom v mieste bydliska,

	Významné závody v miestnej oblasti. Vychádzky do okolia školy a obce. **Orientácia v čase a priestore** Ročné obdobia a ich charakteristické znaky. Určovanie času na hodinách. Opakovanie pojmov: včera, dnes, zajtra, ráno, večer, budúci rok, minulý rok. Dni v týždni, mesiace v roku, dátum. Dátum a miesto svojho narodenia. Určenie miesta vzhľadom na určitý objekt, napr. školy. **Doprava, pravidlá cestnej premávky** Dopravné prostriedky. Nákladná a osobná doprava. Cestovanie vlakom – železničná stanica, osobný vlak, nákladný vlak, cestovné lístky. Cestovanie autom. Letecká doprava – osobná, nákladná, letisko. Lodná doprava – osobná, nákladná, riečna, ... Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok. Správanie sa v dopravných prostriedkoch. Pravidlá cestnej premávky pre chodcov. Dopravné značky určené pre chodcov, signalizačné zariadenia riadiace	prostredníctvom vychádzok - orientuje sa v ročných obdobiach, pozná ich charakteristické znaky - vie určovať hodiny na hodinách - rozumie pojmom včera, dnes, zajtra, ráno, večer, budúci rok, minulý rok - pozná dni v týždni, mesiace v roku, dátum - vie miesto a dátum svojho narodenia - vie určiť miesto podľa určitého objektu - rozpoznáva dopravné prostriedky - rozlišuje medzi nákladnou a osobnou dopravou - pozná železničnú dopravu a rozlišuje jej dopravné prostriedky - vie cestovať autom - rozlišuje medzi leteckou a lodnou dopravou - vie, že sa lodná doprava člení na osobnú a nákladnú - je schopný cestovať miestnou dopravou - vie sa správať v hromadných dopravných prostriedkoch - pozná a rešpektuje pravidlá a značky cestnej premávky pre chodcov a tie, ktoré riadia dopravu - rozumie potrebe oddychu a správnej životosprávy - pozná nebezpečenstvo otravy nadmerným požitím liekov - rozumie škodlivosti požívania omamných látok, fajčenia a alkoholu - vie, ako sa ošetruje chorý člena rodiny - je schopný navštíviť lekára a nemocnicu

	dopravu. **Starostlivosť o zdravie** Správna životospráva, spánok, odpočinok. Nebezpečenstvo predávkovania liekmi. Škodlivosť omamných látok, vrátane fajčenia a konzumovania alkoholických nápojov. Ošetrovanie chorého člena rodiny. Návšteva polikliniky, nemocnice, lekárne. **História a spoločnosť** Historické pamiatky v miestnom prostredí. Štátne symboly – štátna vlajka, štátna hymna Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha v štáte.	- pozná pamiatky v mieste bydliska - pozná štátne symboly a vie, čo označujú - pozná štátnu hymnu - rozumie funkcii prezidenta republiky a pozná jeho úlohy
3. úroveň	**Charakteristika štátneho zriadenia SR** Vznik, funkcia a úloha štátu. Demokratické základy Slovenského štátu. Ústava – základný zákon štátu. Vláda Slovenskej republiky – jej zloženie. Prezident Slovenskej republiky – jeho postavenie a právomoc. Národná rada Slovenskej republiky (NR SR) – je jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom Slovenskej republiky. Poslanie NR SR. Orgány miestnej samosprávy – miestne zastupiteľské zbory, ich voľba, zloženie a poslanie, výkonné orgány obce, mesta.	- pozná vznik štátu, jeho funkciu a úlohy - rozumie pojmu demokracia a demokratický štát - vie, podľa čoho sa riadi štát – podľa ústavy - pozná zloženie vlády Slovenskej republiky - pozná prezidenta SR, jeho postavenie a právomoci - rozumie funkcii a postaveniu NRSR - pozná orgány miestnej samosprávy, ich voľby zloženie, poslanie - rozumie a pozná zmeny súvisiace s dospievaním

	Priateľstvo, láska, manželstvo Dospievanie - zmeny telesné a duševné, ich biologické a sociálne príčiny, problémy dospievania. Priateľstvo - podstata priateľstva, vhodné a nevhodné priateľstvá. Vzťah medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska - výber partnera, kritériá výberu. Zásady súladu v partnerských vzťahoch. Manželstvo - predpoklady pre uzavretie manželstva a manželské spolužitie. Príčiny rozvodovosti, jej dôsledky a prevencia. Rodičovstvo - zodpovedný prístup k nemu. Funkcie rodiny. Práva detí. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom. Postavenie muža a ženy v rodine. Zodpovednosť rodičov za starostlivosť o deti a za ich správnu výchovu. Ako si predstavujeme svoj budúci život.	- pozná podstavu priateľstva, vzťahy v priateľstve, rozlišuje vhodné a nevhodné priateľstvá - rozlišuje medzi priateľstvom a láskou - pozná zásady správneho fungovania vzťahu - vie ako vzniká manželstvo a čo je k tomu potrebné - pozná dôsledky rozvodovosti a vie, ako im predchádzať - pestuje zodpovedný prístup k rodičovstvu - pozná základné funkcie rodiny a práva detí - rozumie vyživovacej povinnosti voči deťom - pozná postavenie muža a ženy v rodine - rozumie zodpovednosti rodičov za starostlivosť a správnu výchovu detí - má predstavu o svojom budúcom živote
Finančná gramotnosť	***Priraďovanie euromincí – vytváranie dvojíc a párov. Triedenie euromincí.*** ***Obchod: nakupovanie a platenie samostatne na základe hry.*** ***Utvrdzovanie pojmov malý cent - euro.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia.*** ***Posúdiť spôsoby, akými rodičia***	***- rozvíja schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastností*** ***- vie vložiť do nákupného košíka dve potraviny a s pomocou ich zaplatiť*** ***- je vedený k hospodárnosti v domácnosti, šetreniu financií a vytváraniu finančnej rezervy*** ***- je vedený k pochopeniu nominálnej hodnoty jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za určený europeniaz*** ***- vie pochopiť a vážiť si hodnoty***

	zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. ***Šetrenie v domácnosti (pokladnička)*** ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie, Finančné domino, Pracovné listy*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopiť, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá.***	***ľudskej práce a jej finančné ohodnotenie*** ***- vie pochopiť a posúdiť spôsoby zabezpečenia životných potrieb rodiny rodičmi pomocou práce a učíme ho pomáhať rodičom s prácami v domácnosti***

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- vedieť osobné údaje,
- orientovať sa v priestore,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2. úroveň

- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti.

3. úroveň

- poznať úlohy štátu,
- oboznámiť sa so sústavou štátnych orgánov a ich funkciou,
- pochopiť dôležitosť a zodpovedný prístup k priateľstvu, manželstvu a rodičovstvu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pozná osobné údaje,
- orientuje sa v priestore,
- rozumie časovým údajom, príbuzenských vzťahoch, dodržiava pravidlá cestnej premávky,
- uplatňuje finančnú gramotnosť pri nákupe a zaplatení s pomocou, s pomocou vie využívať informačné služby.

Osobnostné kompetencie:

- vie sa orientovať v bežných životných situáciách,
- vie si chrániť svoje zdravie,
- pozná zásady správnej životosprávy,
- predchádza škodlivým vplyvom,
- vie sa orientovať v čase a priestore, v dopravných prostriedkoch.

Sociálne kompetencie:

- má základné poznatky o živote v spoločnosti,
- pozná úlohu štátu,
- pozná funkciu štátnych orgánov,
- dodržiavať zákony a právne normy, vzťahy v rodine,
- pestuje medziľudské vzťahy,

- je tolerantný,
- má úctu k práci a k starším ľuďom.

Stratégia vyučovania:
PROCES
V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať alebo redukovať. Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ by mal zvoliť iba také témy, ktoré podľa jeho názoru žiak s autizmom zvládne. Medzi metódy, ktoré učiteľ používa, zaraďujeme okrem slovných, názorných a praktických metód aj modifikované vyučovacie metódy a špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu a taktiež metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Občianska náuka (pre ŠZŠ), programy IKT, vzdelávacie programy MŠ, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, fotografie rodiny, modelové situácie, návšteva verejných budov a zariadení.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Občianska náuka v 9. ročníku:

Časový rozsah: 33 hodín ročne
ŠVP: 1 hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Základná orientácia** Základné údaje o sebe – meno, priezvisko, vek, bydlisko, adresa. Mená rodičov, zamestnanie, vek dátum narodenia. Orientácia v čase, skladba roka – mesiace, týždne, dni; skladba hodiny – minúty,	- pozná svoje základné osobné údaje /meno a priezvisko, vek, bydlisko, miesto narodenia/ - vie mená svojich rodičov, ich vek a zamestnanie - vie sa orientovať v čase a roku/ pozná ročné obdobia/ pozná rok,

	sekundy.	mesiace, týždne, dni - orientuje sa v čase / pozná hodinu jej trvanie, minútu jej trvanie, sekundu jej meranie/
	Orientácia podľa hodín.	- vie sa orientovať podľa hodín
	Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, ..., pravo-ľavá orientácia..	- rozumie polohe v priestore /von, dnu, P-Ľ orientácia, hore, dolu, pred, za, nad, pod/
	Spoznávanie okolia školy s použitím dopravy, podľa miestnych možností.	- pozná okolie školy a vie sa v ňom orientovať a j prostredníctvom miestnej dopravy
	Orientácia v bežných životných situáciách Verejná doprava – cestovanie v dopravnom prostriedku na dlhšiu vzdialenosť, zakúpenie cestovného lístka s pomocou.	- pozná verejnú dopravu, vie sa správať vo verejných dopravných prostriedkoch - vie si zakúpiť cestovný lístok s pomocou
	Vedieť využiť informačné služby podľa potreby s minimálnou pomocou.	- s pomocou vie využívať informačné služby o doprave
	Telefonovanie s minimálnou pomocou.	- vie telefonovať s pomocou
	Pošta – orientácia v priestoroch budovy.	- orientuje sa v priestoroch pošty, obchodu
	Obchod – zvládnutie jednoduchého nákupu, platenie nákupu s pomocou. Vyhľadávanie, objednávanie a využívanie služieb podľa možností miestnej oblasti – reštaurácia, cukráreň, ubytovanie, lekár, lekáreň a iné s minimálnou pomocou.	- vie si urobiť jednoduchý nákup a zaplatiť zaň - vie si objednať služby /reštaurácia objednať menu, jednoduchý nápoj.../. vie si objednať ubytovanie - vie využívať služby lekárne, kúpiť lieky, zaplatiť za ne - vie sa správať na lekárskom vyšetrení, počkať na rad v čakárni u lekára
2. úroveň	**Rodina, škola a obec** Príbuzenské vzťahy, rozlišovať medzi príbuzenskými vzťahmi a inými, napr. vzťah učiteľ - žiak. Zamestnanie rodičov, starých rodičov.	- vie rozlišovať medzi vzťahmi príbuzenskými, kamarátskymi, pracovnými - pozná zamestnanie rodičov a starých rodičov
	Zameranie súrodencov – škola, práca.	- pozná svojich súrodencov čo a kde študujú, pracujú

	Verejné zariadenia a úrady obce: miestny úrad, pošta, zdravotné stredisko, lekáreň, rýchla pomoc, policajná stanica, hasičská stanica, kultúrny dom a iné.	- pozná verejné zariadenia a úrady pozná ich funkciu a význam - vie využívať ich služby /pošta, miestny úrad, zdravotné stredisko, polícia, požiarnici, kultúrny dom/
	Názvy ulíc, námestí, pamätihodností obce. Dôležité závody a inštitúcie v miestnej oblasti.	- pozná názvy ulíc, pamätihodností, námestí v mieste svojho bydliska
	Vychádzky do okolia školy a obce, exkurzie.	- cez vychádzky a exkurzie pozná dôležité závody a inštitúcie v mieste bydliska
	Orientácia v čase a priestore Ročné obdobia a ich charakteristické znaky.	- pozná striedanie ročných období ich mesiace a jednotlivé charakteristické znaky
	Určovanie času na rôznych hodinách. Dni v týždni, mesiace v roku, dátum.	- vie určiť čas v rôznych hodinách - pozná týždne, dni a mesiace v roku vie sa v nich orientovať - pozná aktuálny dátum a deň
	Dátum a miesto svojho narodenia.	- pozná dátum a miesto svojho narodenia
	Kalendár - významné udalosti v živote slovenského národa.	- pozná významné udalosti v živote slovenského národa
	Doprava, pravidlá cestnej premávky Dopravné prostriedky. Druhy dopravných prostriedkov. Cestovný poriadok. Cestovanie dopravnými prostriedkami podľa miestnych podmienok. Správanie sa v dopravných prostriedkoch.	- pozná druhy dopravných prostriedkov a spôsoby dopravy v mieste bydliska - orientuje sa v cestovnom poriadku - vie cestovať a správať sa vo verejnom dopravnom prostriedku
	Starostlivosť o zdravie Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia. Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami. Nebezpečenstvo AIDS. Zdravotné stredisko – praktický lekár, lekár špecialista. Objednanie sa u lekára, opis zdravotného	- pozná význam osobnej hygieny - vie, že čistotou predchádza ochoreniam - pozná civilizačné ochorenia vie sa pred nimi chrániť - pozná nebezpečenstvo ochorenia AIDS je dôsledky - vie mu predchádzať - rozoznáva medzi praktickým lekárom a špecialistom - vie sa objednať u lekára, popísať bolesť, zdravotný problém, vie

	problému, recept, návšteva lekárne. Karta poistenca. Škodlivosť fajčenia, konzumovania alkoholických nápojov a drog pre mladého človeka, boj proti ich používaniu, negatívny príklad dospelých. Sexuálna výchova. Prvá pomoc. **História a spoločnosť** Historické pamiatky v miestnom prostredí. Štátne symboly - štátny znak, štátna vlajka, štátna hymna Prezident Slovenskej republiky, jeho úloha a význam pre štát. Hlavné mesto Slovenskej republiky.	si vyžiadať recept a vybrať ho v lekárni - pozná kartičku poistenca ako doklad o zdravot. starostlivosti - pozná škodlivosť fajčenia a požívanie akýchkoľvek návykových látok - pozná negatívne príklady z okolia podľahnutia návykovej látke - vie základné pravidlá sexuálneho sa správania voči opačnému pohlaviu - neprekračuje hranice slušnosti - pozná svoje telo a potreby - v prípade potreby vie podať základnú prvú pomoc - pozná historické pamiatky vo svojom okolí - pozná štátne symboly / štátny znak, štátna vlajka, štátna hymna/ - pozná prezidenta SR jeho úlohu a význam pre štát - pozná hlavné mesto SR
3. úroveň	**Slovenská republika** Štátne symboly. Prezident republiky, vláda SR, poslanci. Obyvateľstvo SR. Rovnoprávnosť všetkých občanov. Tolerancia k iným národnostiam a náboženstvám. Základné práva a povinnosti občanov. Zakotvenie občianskych práv a slobôd v Ústave SR a republikových ústavách. SR – demokratický štát.	- pozná štátne symboly /štátny znak, štátna vlajka, štátna hymna/ - pozná funkciu úlohu a význam prezidenta SR - pozná vládu a hlavných poslancov SR - pozná obyvateľstvo SR - rešpektuje a dodržiava rovnoprávnosť všetkých občanov - je tolerantný k iným národnostiam, rasám a náboženstvám - pozná základné práva a povinnosti občanov - pozná, kde sú tieto práva a slobody zakotvené – Ústava SR - vie, že SR je demokratický štát a od kedy /z dejepisu/

	Význam demokratických premien v našom štáte pre celoeurópsku spoluprácu.	- chápe význam demokracie a premeny nášho štátu vznikom demokracie. - Vie, aký je prínos demokracie SR v celoeurópskej spolupráci
	Slovenské hospodárstvo Trhové hospodárstvo Slovenskej republiky. Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti: štátne, družstevné, súkromné.	- pozná trhové hospodárstvo SR - rozumie pojmom vlastníctvo v demokratickej spoločnosti / štátne, družstevné, súkromné/
	Peniaze, peňažné ústavy, banky, ich funkcia. Rodinný rozpočet, štátny rozpočet. Podnikanie. Sociálna politika štátu: politika zamestnanosti, úrady práce, záchranná sociálna sieť, životné minimum.	- pozná hodnotu peňazí, peňažné ústavy, banky a ich funkciu - rozumie pojmu rodinný a štátny rozpočet - rozumie uváženému hospodáreniu s financiami - pozná sociálnu politiku štátu jej základne charakteristiky a úrady - pozná životné minimum v SR
	Čo by mal občan vedieť Občiansky preukaz, karta poistenca a iné dôležité doklady pre občana. Zmenená pracovná schopnosť (ZPS). Úrady štátnej správy a miestnej samosprávy, ich kompetencie.	- pozná základné doklady občana - rozumie pojmu /ZPS/ - pozná úrady štátnej a miestnej správa a ich kompetencie /miestny úrad, UPSVR, Sociálna poisťovňa, Zdravotná poisťovňa .../
	Medziľudské vzťahy na pracovisku, riešenie pracovných problémov, voľný čas a jeho využitie. Ochorenie, dodržiavanie liečebného poriadku, nemocenské dávky. Rozličné formy poistenia, sporenia. Záujmové organizácie, odbory.	- pozná pojem medziľudské vzťahy a má snahu ich správne budovať - vie, že pri ochorení dodržiava liečebný poriadok a poberá nemocenské dávky - je informovaný o rôznych formách poistenia, sporenia - pozná a je činný v rôznych záujmových organizáciách na kvalitné a zmysluplné využívanie voľného času
Finančná gramotnosť	***Rozoznávanie euromincí. Triedenie euromincí podľa hodnoty.*** ***Obchod: samostatné nakupovanie a platenie tovarov.*** ***Utvrdzovanie pojmov cent – euro.*** ***Vianočné trhy- prezentácia výrobkov spojená s predajom výrobkov*** ***Veľkonočné trhy- prezentácia výrobkov***	***- rozvíja schopnosť vytvárať dvojice a páry euromincí a triediť ich podľa vlastností - učí sa vložiť do nákupného košíka dve potraviny a s pomocou ich zaplati*** ***- je vedený k hospodárnosti v domácnosti, šetreniu financií***

	spojená s predajom výrobkov ***Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny.*** ***Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne. Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne alebo s pomocou určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia.*** ***Šetrenie v domácnosti (pokladnička)*** ***Hry: Platí, platí; Pravda a lož, Sporenie, Pracovné listy, Akú má hodnotu...?*** ***Hospodárenie v rodine (šetrenie vody, kúrenia a pod.)*** ***Pochopiť, aké predmety a koľko predmetov, resp. potravín si môžeme kúpiť za centy a koľko za eurá.***	***a vytváraniu finančnej rezervy*** ***– je vedený k pochopeniu nominálnej hodnoty jednotlivých euromincí, koľko produktov je možné si kúpiť za určený europeniaz*** ***- učí sa pochopiťa hospodárne zaobchádzať s osobnými predmetmi a predmetmi v škole*** ***– učí sa pochopiť približnú výšku finančného vyjadrenia vecí a poznať hodnotu vecí ako výsledkov práce***

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Vedieť osobné údaje,
- porozumieť časovým údajom a vzťahom,
- orientovať sa v priestore,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

2. úroveň

- Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch,
- orientovať sa v čase a priestore,
- orientovať sa v miestnej oblasti,
- poznať hlavné zásady pravidiel cestnej premávky,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy,
- získať základné poznatky o živote v spoločnosti,
- utvárať elementárne historické predstavy na základe obrazového vnímania.

3. úroveň

- Upevniť, prehĺbiť a doplniť poznatky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pozná osobné údaje,
- vie sa orientovať sa v priestore,
- rozumie časovým údajom, príbuzenských vzťahoch, dodržiava pravidlá cestnej premávky pozná zamestnanie svojich rodičov, súrodencov,
- uplatňuje finančnú gramotnosť, žiak zvládne jednoduchý nákup, vie využívať1-2€ mince a 5€ bankovku.

Osobnostné kompetencie:

- vie sa orientovať v bežných životných situáciách,
- vie si chrániť svoje zdravie, pozná zásady správnej životosprávy, predchádza škodlivým vplyvom,
- vie sa orientovať v čase a priestore, v dopravných prostriedkoch
- pozná pravidlá slušného správania na verejnosti.

Sociálne kompetencie:

- má základné poznatky o živote v spoločnosti,
- pozná úlohu štátu,
- pozná funkciu štátnych orgánov,
- dodržiava zákony a právne normy, vzťahy v rodine,
- pestuje medziľudské vzťahy,
- je tolerantný,
- má úctu k práci iných a k starším ľuďom.

Stratégia vyučovania:

PROCES

V predmete občianska náuka odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému - učivo možno dopĺňať alebo redukovať. Jednotlivé témy plnia funkciu námetov na jednotlivé hodiny. Učiteľ si zvolí iba také, ktoré podľa jeho názoru žiak s AU alebo ďalšími PVP s MP zvládne a bude vedieť využiť v bežnom živote.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Občianska náuka (pre ŠZŠ), programy IKT, vzdelávacie programy MŠ, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, fotografie rodiny, modelové situácie, návšteva verejných budov a zariadení.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

MATEMATIKA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9 ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	Matematika

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4
Počet hodín v ŠkVP	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Počet hodín spolu	3	3	5	4	4	5	4	4	4	4

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Pre úspešné zaradenie sa žiaka s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím (ďalej len žiak s AU alebo PVP s MP) do bežného denného život je aj matematická spôsobilosť veľmi dôležitá. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s AU alebo PVP s MP.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

V dôsledku triády poškodení je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup k žiakovi s AU alebo PVP s MP, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.
Nezabúdajme, že neschopnosť žiaka spolupracovať na vyučovaní môže byť spôsobená aj vonkajšími činiteľmi.

Pre mnohých žiakov s AU alebo PVP s MP je práca s učebnicou problémom, preto je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne. Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo

najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Obsah predmetu: Matematika v prípravnom ročníku:

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom, napr. topánka – topánka. Vyhľadávanie rovnakých predmetov, napr. noha – topánka. Skladanie celku z častí.	- vie porovnať predmety podľa veľkosti, farby a tvaru - vie triediť predmety podľa veľkosti, farby, tvaru - priradí predmety k rovnakým predmetom - vyhľadá predmety, ktoré spolu súvisia - zloží celok z častí
2.úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto. Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa. Vyhľadávanie rovnakých obrázkov. Skladanie celku z častí.	- porovná predmety podľa množstva, veľkosti, tvaru a farby - triedi predmety podľa množstva, farby, veľkosti a tvaru - porovnáva vzťahy: všetko - nič, všetci - nikto - dokáže sa orientovať v priestore na základe vzťahov (dopredu, dozadu, hore, dole, vpravo, vľavo) - správne priraďuje predmety k rovnakým predmetom - správne priraďuje predmety k tomu, čo ich dopĺňa - vie vyhľadať rovnaké obrázky - dokáže zložiť obrázok z častí
3.úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Vzťahy: málo – veľa, viac – menej, malý – veľký. Vzťahy: dopredu - dozadu, hore - dole, vpravo – vľavo. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu čo ich	- vie porovnávať predmety podľa množstva, veľkosti, farby a tvaru - vie triediť predmety podľa množstva, veľkosti, farby a tvaru - rozoznáva vzťahy: veľa-málo, viac-menej, malý-veľký, dopredu-dozadu, hore-dole, vpravo-vľavo - priraďuje predmety k rovnakým predmetom - priraďuje predmety k tomu, čo ich

	doplňa. Skladanie častí z celku. Počítanie po jednej do 5. Triedenie číslic. Priraďovanie čísla k množstvu. Priraďovanie množstva k číslu. Rozlišovanie a triedenie tvarov: kruh, štvorec. Vyhľadávanie rovnakých obrázkov.	doplňa - vie zložiť celok z častí - vie počítať po jednej do 5 - zvládne triedenie číslic - správne priraďuje čísla k množstvu a naopak - rozlišuje a triedi niektoré rovinné útvary – kruh, štvorec - nájde rovnaké obrázky

Ciele prípravného ročníka:

1.úroveň

– Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti a pod., podľa určitých kritérií.

2.úroveň

– Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií.

3.úroveň

– Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti podľa určitých kritérií,
– utvárať základné matematické predstavy,
– vedieť počítať od 1 do 5,
– rozlišovať niektoré základné geometrické tvary.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom.
- osvojovať predstavy o číslach a počtových výkonoch.

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii

Stratégia vyučovania:

PROCES

Prostredie, v ktorom sa realizuje vyučovací proces musí byť tak upravené, aby žiaka nerušilo pri výučbe, neodvádzalo jeho pozornosť od pracovných úloh.

V prípravnom ročníku si žiaci prostredníctvom manipulácie s reálnymi predmetmi, prostredníctvom reálnych situácií a stavov osvojujú základné logické operácie, ktoré sú východiskom pre ďalšie matematické zručnosti. Vzhľadom na to, že k silnejším stránkam žiaka s AU alebo PVP s MP patrí vizuálne myslenie, pri vyučovaní používame vizuálne metódy a pomôcky. Pri výučbe na úvod zaraďujeme úlohu, ktorú má už žiak osvojenú, ktorú rád vykonáva a úspešnosťou súčasne pôsobí motivujúco pre zvládnutie ďalších náročnejších úloh.

Pri klasifikácii a triedení predmetov sa snažíme o to, aby žiak rozpoznal ich najdôležitejšie vlastnosti a podľa nich ich aj rozdelil. Náročnosť zvyšujeme od ľahko rozlíšiteľných predmetov až po podobné. Pri priraďovaní predmetov sa snažíme, aby si žiak osvojil vzťah jedného voči druhému: rukavica – ruka, noha – topánka, atď. Priraďovanie je základom schopnosti rozlíšiť predmety na základe merania. Pri pracovných úlohách využívame predmety reálneho života, ktoré žiak dobre pozná. Z úlohy musí jasne vyplývať, čo má žiak urobiť. Vhodné sú úlohy uložené v škatuliach, v ktorých je štruktúrou zabezpečená jednoznačnosť požadovaného úkonu. Náročnosť úloh postupne zvyšujeme, pričom je nutné rozpoznať, či žiak danú úlohu naozaj zvládol, či ju nevykonáva len na základe mechanického postupu. Dané učivo je potrebné aplikovať aj na inú úlohu alebo situáciu.

Orientácia v priestore sa učí vzhľadom k vlastnej osobe žiaka a v známom prostredí. Je potrebné časté opakovanie využívajúc medzipredmetové vzťahy.

Žiaci zaradení do 3. úrovne sa prostredníctvom manipulácie s konkrétnymi predmetmi učia postupne počítať do 5 (počítanie prstov na ruke, ceruziek a pod.). Treba dávať pozor, aby žiak nepočítal len mechanicky, často rýchlo, bez porozumenia, ale aby číslo správne priradil k danému množstvu. Podľa schopností žiaka je možné nacvičovať písanie tvarov číslic písaním po predpísanom tvare alebo odpisovaním.

Tak ako je potrebné dosiahnuť pochopenie preberaného učiva žiakom, pri každom úkone sa snažíme podľa individuálnych daností žiaka aj o verbálne pomenovanie naučených pojmov, činností, ktoré žiak vykonáva, poprípade alternatívnou formou komunikácie vyjadriť osvojené učivo, aby aj prostredníctvom komunikácie mohol naučené vedomosti aplikovať v reálnom živote.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Hravé počty, Matematika (pre ŠZŠ), metodika Krok za krokom (pracovné listy), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 1.ročníku:

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 3 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba,	- vie porovnať predmety podľa vlastností – množstvo, veľkosť,

	tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto. Orientácia v priestore. Vzťahy: dopredu – dozadu. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa. Vyhľadávanie rovnakých predmetov. Skladanie celku z častí. Pochopenie rozdielu medzi „1“ a veľa. Priraďovanie predmetov k číslu 1. Priraďovanie čísla 1 k predmetom. Čítanie a písanie číslice 1.	farba, tvar - triedi predmety podľa vlastností – množstvo, veľkosť, farba, tvar - pozná vzťahy : všetko – nič, všetci - nikto - dokáže sa orientovať v priestore - pozná vzťahy: dopredu – dozadu - priraďuje predmety k rovnakým predmetom - priraďuje predmety k tomu, čo ich dopĺňa - vie vyhľadať rovnaké predmety - dokáže zložiť celok z častí - chápe rozdielu „1“ a veľa - priradí predmety k číslu 1 - priradí číslo 1 k predmetom - dokáže čítať a písať číslo 1.
2.úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov. Vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý. Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec. Vlastnosti: okrúhly a hranatý, Vzťahy: dopredu - dozadu, hore – dole. Číslo 1. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 1. Čítanie a písanie číslice 1. Znázorňovanie čísla 1. Číslo 2. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priraďovanie predmetov k číslu 2. Čítanie a písanie číslice 2. Znázorňovanie čísla 2. Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2. Vzťahy väčší, menší, rovná sa.	- vie porovnať predmety podľa určitých kritérií – množstvo, veľkosť, farba, tvar - triedi predmety podľa určitých vlastností, vytvára skupiny predmetov - pozná vzťahy: všetko – nič, všetci – nikto, malý – veľký, krátky – dlhý - triedi a porovnáva rovinné útvary - kruh, štvorec - rozumie vlastnostiam - okrúhly a hranatý - rozumie vzťahom – dopredu - dozadu, hore-dole - pozná číslo 1 - určuje a vyznačuje počet predmetov - priraďuje predmety k číslu 1 - číta a píše číslicu 1 - znázorní číslo 1 - pomenuje číslo 2 - pozná číselný rad - chápe určovanie a vyznačovanie počtu predmetov - priraďuje predmety k číslu 2 - vie čítať a písať číslicu 2 - vie znázorniť číslo 2 - porovnáva čísla 1 a 2 - rozloží číslo 2 - pozná vzťahy: väčší, menší, rovná sa

	Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc. Znaky >, <, =. nerovnosti 1 < 2, 2 > 1, rovnosti 1 = 1, 2 = 2. Sčitovanie v obore do 2. Znak + (plus). Zápis príkladov sčitovania. Znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčítavanie v obore do 2. Znak – (mínus). Zápis príkladov odčítavanie. Kupovanie a platenie so skutočným platidlom: 1 a 2 €.	- znázorní nerovnosť a rovnosť pomocou tvorenia dvojíc - pozná znaky >, <, =, určuje nerovnosť a rovnosť medzi 1 a 2 - pozná znak +, vie zapísať príklady sčitovania - znázorní príklady sčitovania - pozná znak – - zapíše príklady odčítavania - pozná 1 a 2 €, rozlišuje mince
3.úroveň	Triedenie predmetov podľa vlastností. Vytváranie dvojíc, vzťahy rovnako – nie rovnako, viac – menej. Usporiadanie: napr. veľa, málo, veľký, malý, vzťahy: pred – za, prvý – posledný. Číslo 1, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 1, čítanie a písanie číslice 1, znázorňovanie čísla 1. Číslo 2, číselný rad, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 2, čítanie a písanie číslice 2, znázorňovanie čísla 2. Porovnávanie čísel 1, 2. Rozklad čísla 2, vzťahy väčší, menší, rovná sa, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, znaky >, <, =. Sčitovanie v obore do 2, objasnenie podstaty sčitovania, znak + (plus), zápis príkladov sčitovania, znázorňovanie príkladov sčitovania. Odčítavanie v obore do 2, objasnenie odčítavanie ako obráteného počtového výkonu k sčitovaniu, znak – (mínus), zápis príkladov odčítavanie. Číslo 3, číselný rad, počítanie po jednej do troch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 3, čítanie a písanie číslice 3, znázorňovanie čísla 3.	- vie triediť predmety podľa vlastností - vytvára dvojice, pozná vzťahy: rovnako - nie rovnako, viac - menej - usporiada predmety podľa zadanej inštrukcie - pozná číslo 1, určuje a vyznačuje počet predmetov, priraďuje počet, číta, píše a znázorňuje číslo 1 - pozná číslo 2, určuje a vyznačuje počet predmetov, priraďuje počet k číslu 2, číta, píše a znázorňuje číslo 2 - vie porovnať čísla 1 a 2 - vie rozložiť číslo 2, pozná a určuje vzťahy väčší, menší, znázorňuje nerovnosť a rovnosť pomocou tvorenia dvojíc, pozná znaky >, <, = - sčituje v obore do 2 - zapisuje a znázorňuje príklady sčitovania - odčituje v obore do 2 - rozumie odčítavaniu - zapisuje príklady odčítavania - pozná číslo 3, počíta po jednej do troch, určuje a vyznačuje počet predmetov - priraďuje predmety k číslu 3 - číta a píše číslicu 3 - znázorňuje číslo 3 - vie porovnať číslo 3 s číslicami 1

	Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, rozklad čísla 3, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, vzťahy hneď pred, hneď za. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 3, zápis príkladov sčitovania a odčítavanie. Číslo 4, číselný rad, vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za, počítanie po jednej do štyroch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 4, čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4. Porovnávanie čísla 4 s číslami 1, 2, 3, rozklad čísla 4, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 4, zápis príkladov sčitovania a odčítavanie. Číslo 5, číselný rad, počítanie po jednej do piatich, vzťahy pred, za, hneď pred, hneď za, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 5, čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5. Porovnávanie čísla 5 s číslami 1, 2, 3, 4, rozklad čísla 5, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 5, zápis príkladov sčitovania a odčítavanie. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítavania v obore do 5. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Číslo 0, sčitovanie a odčítavanie s číslom 0.	a 2 - vie rozložiť číslo 3, znázorňuje rovnosť a nerovnosť pomocou tvorenia dvojíc - pozná vzťahy hneď pred, hneď za - sčituje a odčituje v obore do 3, vie zapísať príklady sčitovania a odčítavania - pozná číslo 4, počíta po jednej do štyroch, určuje a vyznačuje počet predmetov - priraďuje predmety k číslu 4 - číta a píše číslicu 4 - znázorňuje číslo 4 - vie porovnať číslo 4 s číslicami 1, 2 a 3 - vie rozložiť číslo 4, znázorňuje rovnosť a nerovnosť pomocou tvorenia dvojíc - vie určiť čísla menšie a väčšie ako dané číslo - sčituje a odčituje v obore do 4, vie zapísať príklady sčitovania a odčítavania - pozná číslo 5, počíta po jednej do piatich, pozná čísla hneď pred, hneď za, určuje a vyznačuje počet predmetov - priraďuje predmety k číslu 5 - číta a píše číslicu 5 - znázorňuje číslo 5 - vie porovnať číslo 5 s číslicami 1, 2, 3 a 4 - vie rozložiť číslo 5, znázorňuje rovnosť a nerovnosť pomocou tvorenia dvojíc - určuje čísla menšie a väčšie ako je dané číslo - sčituje a odčituje v obore do 5, vie zapísať príklady sčitovania a odčítavania - rozozná číslice od 1-5, vie ich vyhľadať a označiť správny počet - osvojuje si sčítanie a odčítanie v obore do 5 spamäti - rieši jednoduché slovné úlohy - pozná číslo 0, sčituje a odčituje s číslom 0 - vie pomenovať, triediť

	Pomenovanie, triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik, vlastnosti: okrúhly a hranatý. Spoznanie a pomenovanie priestorových útvarov medzi predmetmi každodenného života: guľa, kocka.	a porovnávať rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik, pozná ich vlastnosti - pozná a pomenováva priestorové útvary – guľa a kocka

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

- Rozvíjať schopnosť rozlišovať a triediť činnosti bežného denného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod. podľa určitých kritérií,
- pochopiť množstvo 1.

2.úroveň

- Rozvíjať schopnosť triediť a priraďovať činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, stavy a pod., podľa určitých kritérií,
- utvárať prvotné predstavy o čísle,
- zoznámiť sa so základnými matematickými pojmami,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 2
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 2
- osvojiť si základné geometrické predstavy

3.úroveň

- Porovnávať a triediť a činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové výkony s číslom 0,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom.
- osvojovať predstavy o číslach a počtových výkonoch.

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii

Stratégia vyučovania:

PROCES

Prostredníctvom triedenia, priraďovania a porovnávania, si žiaci zvyšujú schopnosť zameriavať pozornosť, učia sa všímať si charakteristické vlastnosti predmetov, javov, stavov a súvislosti medzi nimi. Pracujú s konkrétnymi predmetmi, v známom prostredí, pri vyššej úrovni žiaka prechádzame od predmetom k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom. Individuálne zvyšujeme náročnosť úloh (triedenie do dvoch, troch a viac skupín, porovnávanie podľa viacerých kritérií, vynechávanie predmetov, ktoré nepatria do výberu,

rozhodovanie ktorá vlastnosť je najdôležitejšia) Postupne sa žiaci zdokonaľujú v zisťovaní podobností a rozdielov, v schopnosti triediť predmety podľa funkcií, učia sa vytvárať postupnosti a tak si zvyšujú schopnosť zovšeobecňovania a prenesenia osvojenej situácie do inej.
Postupným určovaním a priraďovaním si žiaci osvojujú predstavy o číslach a počtových výkonoch. Je dôležité, aby sme predstavu o čísle spájali stále s daným počtom predmetov.
Aby číslo chápali ako prostriedok na označenie množstva. Pri nácviku sčitovania a odčítania vychádzame z praktických manipulácii s predmetmi, pridávania a uberania. Pre žiakov s AU alebo PVP s MP môžu byť problematické vzťahy väčší, menší, rovná sa. Preto sa pri pracovných úlohách daného typu snažíme o vizuálnu jednoznačnosť, snažíme sa výučbu aplikovať v praktických činnostiach s predmetmi. Na základe porovnávania množstva (čísel) vytvárame číselný rad.

Z dôvodu uplatnenia osvojeného učiva v praktickom živote je dobré, ak do výučby zaraďujeme manipuláciu s mincami. Vhodnejšie je používať reálne mince, než žetóny, najlepšie simulovaním nákupu v obchode.

V 3. úrovni si žiaci prostredníctvom triedenia, priraďovania a porovnávania osvojujú poznatky o niektorých rovinných a priestorových útvaroch. Pri výučbe postupujeme od ľahko odlíšiteľných tvarov, až po podobné. Dôležitá je vizualizácia a precvičovanie v reálnom živote.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Hravé počty, Matematika (pre ŠZŠ), metodika Krok za krokom (pracovné listy), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 2. ročníku:

Časový rozsah: **165 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: malý – veľký. Orientácia v priestore, vzťahy: dopredu – dozadu, hore – dole.	- vie porovnávať a triediť predmety podľa určitých kritérií - určuje vzťahy: veľký – malý - vie sa orientovať v priestore, pozná vzťahy dopredu – dozadu, hore – dole

	Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa. Vyhľadávanie rovnakých predmetov. Skladanie celku z časti. Číslo 2. Počítanie do 2, čítanie a písanie číslice 2. Priraďovanie predmetov k číslu v obore do 2. Priraďovanie čísel v obore do 2 k predmetom. Pridávanie ešte jedného predmetu k jednému predmetu, zistenie počtu.	- zvládne priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom a k tomu, čo ich dopĺňa - vyhľadá rovnaké predmety - zvládne skladanie celku z časti - pozná číslo 2, vie počítať do 2, - číta a píše číslicu 2 - vie priraďovať predmety k číslu 2 a naopak - vie zistiť počet pomocou pridávania predmetu k predmetu
2.úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností. Porovnávanie a triedenie dejov podľa činnosti, napr. číta – píše. Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší. Vzťahy: pred – za, orientácia v priestore. Číslo 3, číselný rad, počítanie po jednej do troch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 3, čítanie a písanie číslice 3, znázorňovanie čísla 3. Porovnávanie čísla 3 s číslami 1, 2, rozklad čísla 3, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, vzťahy hneď pred, hneď za. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 3, zápis príkladov sčitovania a odčítania v obore do 3. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítania v obore do 3.	- vie porovnať predmety podľa vlastností - triedi predmety podľa vlastností - porovnáva a triedi deje podľa činnosti - pozná rozdielnosť vzťahov: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší - určuje vzťahy: pred – za, orientuje sa v priestore - pozná číslo 3, počíta po jednej do troch, určuje a vyznačuje počet predmetov - priraďuje predmety k číslu 3 - číta a píše číslicu 3 - znázorňuje číslo 3 - vie porovnať číslo 3 s číslicami 1 a 2 - vie rozložiť číslo 3, znázorňuje rovnosť a nerovnosť pomocou tvorenia dvojíc - pozná vzťahy hneď pred, hneď za - sčituje a odčituje v obore do 3, vie zapísať príklady sčitovania a odčítavania - zdokonaľuje si sčitovanie a odčitovanie v obore do 3 pamäťovým nácvikom - pozná číslo 4, počíta po jednej do štyroch, určuje a vyznačuje počet predmetov

	Číslo 4, číselný rad, počítanie po jednej do štyroch, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 4, čítanie a písanie číslice 4, znázorňovanie čísla 4. Porovnávanie čísla 4 s číslami 1, 2, 3, rozklad čísla 4, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovnosti a nerovnosti, určovanie čísel menších, väčších ako je dane číslo. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 4, zápis príkladov sčitovania a odčítania v obore do 4, pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítania v obore do 4. Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník. Porovnávanie a triedenie: krivá – rovná čiara.	- priraďuje predmety k číslu 4 - číta a píše číslicu 4 - znázorňuje číslo 4 - vie porovnať číslo 4 s číslicami 1, 2 a 3 - vie rozložiť číslo 4, znázorňuje rovnosť a nerovnosť pomocou tvorenia dvojíc - vie určiť čísla menšie a väčšie ako dané číslo - sčituje a odčituje v obore do 4, vie zapísať príklady sčitovania a odčítavania - zdokonaľuje sa v pamäťovom nácviku sčitovania a odčitovania v obore do 4 - pomenuje a triedi rovinné útvary – kruh, štvorec, trojuholník - porovnáva a rozlišuje krivú a rovnú čiaru
3.úroveň	Pojem čísla 6 – 10, číselný rad, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 6 -10, čítanie a písanie číslic 6 – 10, znázorňovanie čísel 6 – 10. Usporiadanie čísel 0 až 10, číselná os, porovnávanie čísel, vyjadrenie pomocou znakov väčší, menší, rovná sa, rozklad čísla, vzťahy hneď pred, hneď za. Sčitovanie a odčitovanie v obore 0 až 10, zápis príkladov sčitovania a odčítania v tomto obore, pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítania v obore 0 až 10. Sčitovanie a odčitovanie v obore 0 až 10. Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčitovanie a odčitovanie. Pomenovanie, triedenie a porovnávanie	- pozná číselný rad do 10 - určuje a vyznačuje počet predmetov, priraďuje predmety k číslam 6 – 10, píše a číta číslice 6 – 10, znázorňuje čísla 6 – 10 - vie usporiadať čísla 0 – 10, vyznačí ich na číselnej osi, vyjadruje pomocou znakov väčší, menší - zvláda rozklad čísel - zvláda sčitovanie a odčitovanie v obore 0 – 10 - zdokonaľuje sa v pamäťovom nácviku príkladov sčítania a odčítania v obore do 10 - vie riešiť jednoduché slovné úlohy - pozná, pomenováva, triedi a porovnáva rovinné útvary – štvorec, kruh, trojuholník a obdĺžnik - pozná a pomenováva priestorové útvary medzi predmetmi každodenného života – valec

	rovinných útvarov: štvorec, kruh, trojuholník, obdĺžnik. Pomenovanie a spoznanie priestorových útvarov medzi predmetmi každodenného života: valec. Rovná čiara. Vlastnosti: rovná (priama) a krivá.	- pozná rovnú a krivú čiaru, vie ich vlastnosti

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- rozvíjať pozornosť,
- pochopiť množstvo 2.

2.úroveň

- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti podľa určitých
- kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné počtové úkony v obore prirodzených čísel do 4,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3.úroveň

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore 0 až 10,
- osvojiť si základné počtové úkony v obore 0 až 10,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- využívať osvojene vedomosti v reálnom živote.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom,
- osvojovať predstavy o číslach a počtových výkonoch.

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii

Stratégia vyučovania:

PROCES

Pri výučbe matematiky v druhom ročníku postupujeme obdobne ako v prvom, pričom sa rozširuje číselný obor, pribúdajú počtové výkony v danom obore, nové pojmy v priestorovej orientácii, nové tvary rovinných a priestorových útvarov.

Pre žiaka s AU alebo PVP s MP môže byť problémom učivo osvojené v danej situácii preniesť na inú. Preto sa snažíme pri výučbe o čo najväčšiu variabilitu situácií, častosť opakovania a o čo najväčšie priblíženie sa k praktickému životu. Je potrebne dávať pozor u žiakov, ktorých fascinuje manipulácia s číslami, aby táto manipulácia nebola odtrhnutá od reality.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Hravé počty, Matematika (pre ŠZŠ), metodika Krok za krokom (pracovné listy), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.
Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 3. ročníku:

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: krátky – dlhý. Priraďovanie predmetov k rovnakým predmetom. Priraďovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa. Vyhľadávanie rovnakých predmetov. Skladanie celku z častí. Číslo 3, počítanie do 3, čítanie a písanie číslice 3. Priraďovanie predmetov k číslu v obore do 3. Priraďovanie čísla v obore do 3 k predmetom. Pridávanie ešte jedného predmetu k dvom predmetom, zistenie počtu.	- porovnáva a triedi predmety podľa vlastností - pozná vzťahy: krátky – dlhý - priraďuje predmetov k rovnakým predmetom a k tomu, čo ich dopĺňa - vyhľadáva rovnaké predmety - zvládne skladanie celku z časti - pozná číslo 3, počíta do 3, číta a píše číslicu 3 - priraďuje predmety k číslam v obore do 3 a naopak - pridáva predmet k dvom predmetom za účelom zistenia počtu
2.úroveň	Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: veľa – málo, väčší – menší, kratší – dlhší. Číslo 5, číselný rad, počítanie po jednej	- vie porovnať a triediť predmety podľa vlastností - porovnáva rozdielnosť vzťahov: veľa – málo, väčší – menší, kratší - dlhší. - pozná číslo 5, určuje číselný rad

	do piatich, vzťahy: pred, za, hneď pred, hneď za	a počíta po jednej do piatich, uplatňuje vzťahy: pred, za, hneď pred, hneď za
	Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.	- chápe určovanie i vyznačovanie počtu
	Priraďovanie predmetov k číslu 5, čítanie a písanie číslice 5, znázorňovanie čísla 5.	- zvládne priraďovanie predmetov k číslu 5, - číta, píše a znázorňuje číslo 5
	Porovnávanie čísla 5 s číslami 1, 2, 3, 4	- porovnáva číslo 5 s číslami 1, 2, 3, 4
	Rozklad čísla 5	- vie rozložiť číslo 5
	Znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, zápis príslušných rovností a nerovností, určovanie čísel menších, väčších ako je dané číslo.	- znázorňuje rovnosť a nerovnosť pomocou tvorenia dvojíc, vie túto rovnosť zapísať - určuje čísla väčšie a menšie ako je dané číslo
	Sčitovanie a odčítavanie v obore do 5, zápis príkladov sčitovania a odčítania v obore do 5.	- sčituje a odčituje v obore do 5, zapíše príklady sčítania a odčítania
	Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítavania v obore do 5.	- zdokonaľuje si pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítania do 5
	Riešenie jednoduchých slovných úloh.	- rieši jednoduché slovné úlohy
	Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1 €, 2 €, 5 €.	- pozná skutočné peniaze, počíta a manipuluje s nimi, pripravuje sa na platenie skutočnými peniazmi
	Číslo 0, číselný rad, čítanie a písanie číslice 0.	- pozná číslicu 0, vie určiť číselný rad na číselnej osi - číta a píše číslicu 0
	Sčitovanie a odčítavanie s číslom 0.	- zvláda matematické operácie v obore od 0 do 5
	Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.	- pomenováva a triedi rovinné útvary: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník
3.úroveň	Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov	- pozná číselný rad do 20, vymenováva názvy čísel, určuje počet predmetov počítaním po jednom - správne priradí skupiny predmetov k číslam a opačne
	Čítanie a písanie číslic.	- píše a číta číslice do 20
	Rozklad čísel 11 až 20, určovanie radu čísel – jednotky a desiatky.	- vie rozložiť čísla 11 – 20 a určiť rad čísel, rozlišuje jednotky a desiatky
	Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti, znázorňovanie	- usporadúva a porovnáva čísla v obore do 20, vyznačuje ich na číselnej osi, vyjadruje a zapisuje

	na číselnej osi.	pomocou znakov rovnosti a nerovnosti
	Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 20 postupným dosadzovaním.	- rieši jednoduché nerovnice pomocou postupného dosadzovania
	Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.	- rieši jednoduché slovné úlohy na porovnávanie čísel
	Sčitovanie a odčítavanie v obore do 20, bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru	- sčituje a odčituje v obore do 20 bez prechodu cez desiatku s názorom
	Zápis príkladov sčitovania a odčítavania v obore do 20.	- ovláda zápis príkladov v obore do 20
	Sčitovanie a odčítavanie v obore do 20 s prechodom cez základ.	- sčituje a odčituje v obore do 20 s prechodom cez základ
	Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20.	- zdokonaľuje sa v sčitovaní a odčitovaní v obore do 20
	Upevňovanie pamäťového sčitovania a odčítavania.	- vie princíp pamäťového sčitovanie a odčitovanie do 20
	Vzťahy: o n viac, o n menej.	- rozlišuje: o n viac, menej
	Riešenie jednoduchých slovných úloh na sčitovanie a odčitovanie v obore do 20.	- rieši jednoduché slovné úlohy v obore do 20
	Násobenie v obore do 20, znak (krát).	- pozná znamienko (krát), vie násobiť v obore do 20
	Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie, násobenie dvoma, pamäťový nácvik.	- vie princíp súčinu prirodzených čísel opakovaným sčítaním, násobí dvoma
	Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.	- vyznačuje body, označuje body veľkými písmenami
	Úsečka, krajné body úsečky, označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov, vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.	- pozná úsečku, krajné body úsečky, označuje a vyznačuje úsečku, rysuje úsečku pomocou pravítka
	Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.	- pozná a vyznačuje body, ktoré na úsečke ležia, neležia

Ciele 3.ročníka:

1.úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- porovnávať a priraďovať predmety
- pochopiť množstvo 3.

2.úroveň

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné počtové úkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a počtové úkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3.úroveň

- Osvojiť si numeráciu v obore do 20,
- vedieť sčitovať a odčitovať v obore do 20 bez prechodu cez základ,
- vedieť sčitovať a odčitovať v obore do 20 s prechodom cez základ,
- osvojiť si základy násobenia v obore do 20,
- osvojiť si základné geometrické predstavy o bode a úsečke,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom,
- osvojovať si predstavy o číslach a počtových výkonoch.
- pochopiť základné numerické operácie pri práci s číslami a využívať ich v praxi.
- zvládnuť prácu s reálnymi peniazmi (3. úroveň)

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie, dokázať pracovať samostatne

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi

Stratégia vyučovania

PROCES

V treťom ročníku sa žiaci 1. a 2. úrovne naďalej zdokonaľujú v triedení, porovnávaní a priraďovaní podľa vlastností (veľkosť, farba, tvar...) a podľa množstva. Na základe týchto základných logických operácii sa učia nové pojmy, vzťahy, ktoré je potrebné precvičovať a čo najviac spontánne využívať v praktických činnostiach počas dňa.

Žiaci sa zdokonaľujú v orientácii v priestore a čase. Orientáciu nacvičujeme tak, aby sa vzťahovala na osobu žiaka.

Pri rozširovaní číselného oboru a pri počtových výkonoch v danom obore postupujeme ako bolo uvádzané v procese pre nižšie ročníky.

Žiaci tretieho ročníka 3. úrovne pri rozširovaní číselného oboru prichádzajú do kontaktu s dvojcifernými číslami. Tu treba dávať pozor, aby žiaci k viaccifernému číslu priradili príslušnú hodnotu a nie hodnotu definovanú jednotlivými číslami, z ktorých sa číslo skladá. (15 je pätnásť, nie jednotka na mieste desiatok a päťka na mieste jednotiek).

Pri sčitovaní bez prechodu cez desiatku môže byť najľahším osvojením postup sčítania desať predmetov a daný počet predmetov, obdobne pri odčítavaní postup nácviku začať od príkladov typu 15 – 5 = 10.

Najmä pri nácviku sčitovania a odčítania s prechodom cez desiatku využívame vizualizáciu. Žiaci môžu využívať tabuľku sčítania a odčítania, počítadlo, kocky, prsty a podobne, postupne pričítavajú a odčítavajú čísla po jednom. Je dôležité aby sa žiaci vedeli dobre orientovať v číselnom rade.

Vizualizácia a manipulácia s predmetmi je veľmi potrebná aj pri nácviku násobenia, ktoré objasňujeme ako opakované sčítanie predmetov.

Pri slovných úlohách dávame pozor aby úloha bola jednoznačná, aby žiakovi bolo jasné čo má vypočítať, na čo má odpovedať a z akých údajov má vychádzať pri výpočte. Stále treba mať na zreteli silnú stránku – vizuálne myslenie žiakov s AU alebo PVP s MP, preto vizualizáciu kladieme pred verbálnu prezentáciu problému. Úlohy precvičujeme predovšetkým pri praktických činnostiach. Využívame pri tom aj platenie skutočnými mincami.
Žiaci tretej úrovne si osvojujú základné geometrické predstavy o bode a úsečke. Učia sa rysovať úsečky, vyznačovať krajné body úsečky, body ležiace a neležiace na úsečke. Pri výučbe učiva geometrie je potrebné, aby mal žiak dostatočne osvojenú orientáciu v priestore.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Hravé počty, Matematika (pre ŠZŠ), metodika Krok za krokom (pracovné listy), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 4. ročníku:

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: veľa – málo. Orientácia v priestore, vzťahy: pred – za. Skladanie celku z častí. Číslo 4, počítanie do 4, čítanie a písanie číslice 4. Priraďovanie predmetov k číslu v obore do 4. Priraďovanie čísla v obore do 4 k predmetom. Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik.	- vie triediť a porovnávať predmety podľa ich vlastností - pozná vzťahy veľa – málo - orientuje sa v priestore – pred, za - vie poskladať celok z častí - pozná číslo 4, počíta do 4, píše a číta číslo 4 (nehovoriaci ukázaním) - vie priradiť správny počet predmetov k číslu 4 a číslo 4 k správnemu počtu predmetov - nakreslí na vyzvanie základné geometrické tvary podľa predlohy
2. úroveň	Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností.	- má schopnosť triediť a porovnávať predmety podľa

		vlastnosti
	Vzťahy: drahý – lacný. Pojem čísla 6 – 10, číselný rad, určovanie a vyznačovanie počtu predmetov, priraďovanie predmetov k číslu 6 -10 čítanie a písanie číslic 6 – 10, znázorňovanie čísel 6 – 10.	- pozná vzťah : drahý – lacný - má osvojené pojmy čísel 6-10 - pozná číselný rad, určuje a priraďuje správny počet predmetov k číslam 6-10 - vie čítať a písať čísla 6-10 a ich znázorňuje
	Porovnávanie a rozklad čísel 6- 10, znázorňovanie nerovnosti a rovnosti pomocou tvorenia dvojíc, vzťahy hneď pred, hneď za.	- Vie porovnávať a správne rozložiť čísla 6-10 - má schopnosť znázorniť rovnosť a nerovnosť čísel pomocou tvorenia dvojíc - orientuje sa v priestore : hneď pred, hneď za
	Sčitovanie a odčítavanie v obore do 10, zápis príkladov sčitovania a odčítania v obore do 10. Pamäťový nácvik príkladov sčitovania a odčítania v obore do 10. Pomenovanie, triedenie a kreslenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník. Kocka – priraďovanie, triedenie a spoznanie kocky, medzi predmetmi každodenného života. Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1 €, 2 €, 5 € a 10 €.	- Zvláda sčítanie a odčítanie do 10 - zapisuje príklady do 10 - má schopnosť spamäti sčítavať a odčítavať do 10 - vie pomenovať, triediť a kresliť rovinné útvary – kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník - pozná kocku, vie ju priradiť a triediť, rozpozná ju medzi predmetmi v každodennom živote - pozná základné počtové operácie dôležité pri kupovaní a platení so skutočnými peniazmi 1, 2, 5, 10,- €
3. úroveň	Numerácia v obore do 100, číselný rad, určovanie počtu predmetov počítaním po desiatkach a po jednotkách, čítanie a písanie číslic. Určovanie radu čísel: jednotky, desiatky, stovky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov >, <, =, číselná os. Riešenie jednoduchých nerovníc typu a < 64 postupným dosadzovaním.	- ovláda numeráciu v obore do 100, pozná číselný rad - vie určovať počet predmetov počítaním po desiatkach a jednotkách - číta a píše číslice - vie určiť rad čísel: jednotky, desiatky, stovky - vie usporiadať čísla, porovnať ich, zapísať ich nerovnosť , rovnosť, určiť na číselnej osi - vie riešiť jednoduché nerovnice typu a< 64 postupným dosadzovaním

	Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 100 bez prechodu cez základ. Sčitovanie a odčítavanie násobkov čísla 10, sčitovanie a odčítavanie pod seba. Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10. Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného tak, aby rozdiel bol násobkom čísla 10. Sčitovanie dvojciferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ. Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla bez prechodu cez základ. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 100 s prechodom cez základ. Odčítavanie jednociferného čísla od násobkov čísla desať. Sčitovanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného čísla s prechodom cez základ. Sčítanie a odčítavanie dvojciferného čísla a násobku čísla 10. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Násobenie čísla 0 a 1 v obore do 30. Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie. Delenie v obore do 30, názorne objasnenie podstaty delenia, znak: (delene), delenie podľa obsahu a na časti, príklady na delenie. Riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie. Násobenie a delenie číslom 3. Pamäťový	- rieši jednoduché slovné úlohy na porovnávanie - sčituje a odčituje do 100 bez prechodu cez základ - sčituje a odčituje násobky čísla 10 - vie sčítať a odčítať pod seba - vie pričítať jednociferné číslo k číslu, ktoré je násobkom čísla 10 - vie odčítať jednociferné číslo od dvojciferného tak, aby rozdiel bol násobkom čísla 10 - zvláda sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ - rieši jednoduché slovné úlohy - vie sčitovať a odčitovať do 100 s prechodom cez základ - vie odčítať jednociferné číslo od násobkov čísla 10 - zvládne sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ - vie sčítavať a odčítavať dvojciferné číslo a násobok čísla 10 - rieši jednoduché slovné úlohy - vie násobiť číslom 0 a 1 v obore do 30 - zvláda riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie - vie deliť do 30 s názorom - pozná znak delené - vie deliť na časti, zapisovať príklady na delenie - ovláda riešenie jednoduchých slovných úloh na delenie - zvláda násobenie a delenie

	nácvik, precvičovanie a upevňovanie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Rysovanie a označovanie priamok, vyznačovanie bodov ležiacich a neležiacich na priamke, rôznobežky, vyznačovanie úsečiek na priamke. Meranie dĺžky úsečky, jednotka dĺžky – centimeter, používanie meradla s centimetrovou stupnicou.	číslom 3 - vie spamäti násobiť a deliť v obore do 30 - je schopný riešiť jednoduché slovné úlohy - zvláda rysovanie a označovanie priamok a rôznobežky - vie vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke - vie vyznačiť úsečky na priamke - vie odmerať dĺžku úsečky - pozná jednotku dĺžky – centimeter - používa správne meradlo s centimetrovou stupnicou

Ciele 4. ročníka:

1. úroveň:

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- orientovať sa v priestore,
- poznať farby,
- pochopiť množstvo 4,
- vedieť kresliť základne geometrické tvary podľa predlohy.

2. úroveň:

- Osvojiť si základne prvky numerácie v obore do 10,
- osvojiť si základne počtové výkony v obore do 10,
- osvojiť si základne rovinné priestorové útvary,
- využívať osvojene vedomosti v reálnom živote.

3. úroveň:

- Osvojiť si základne prvky numerácie v obore do 100,
- osvojiť si sčitovanie a odčítavanie v obore do 100,
- násobiť a deliť v obore do 30,
- osvojiť si základne geometrické predstavy o bode, úsečke a rôznobežke,
- osvojiť si a využívať jednotku dĺžky 1 centimeter,
- využívať osvojene vedomosti v reálnom živote.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázko
- osvojovať predstavy o číslach a počtových výkonoch.
- pochopiť základné numerické operácie pri práci s číslami a využívať ich v praxi.
- zvládnuť prácu s reálnymi peniazmi (3. úroveň)

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie,
- dokázať pracovať samostatne

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci 1. a 2. úrovne pokračujú ako v predchádzajúcich ročníkoch, pričom si rozširujú vedomosti v jednotlivých okruhoch, osvojujú si nové pojmy. Vzťahy veľa – málo, drahý – lacný sú pre žiakov s AU alebo PVP s MP veľmi abstraktné, preto je potrebné aby sa výučba realizovala pri praktických jednoduchých činnostiach, pri manipulácii s predmetmi, obmieňaním situácii, vhodný je napríklad nácvik nakupovania a pod.

Zatiaľ čo žiaci 1. úrovne nacvičujú spoznávanie a kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy, žiaci 2. úrovne sa ich učia pomenovať, triediť a kresliť. K rovinným útvarom pribudol aj priestorový útvar, kocka. Snažíme sa o to, aby ju žiaci spoznali aj medzi predmetmi každodenného života.

Žiaci v 3. úrovni pracujú v obore do 100. Počtové výkony v danom obore môžu byť pre mnohých žiakov náročné ani nie tak pre neznalosť algoritmov operácii, ako skôr pre zdĺhavosť pri manipulácii s číslami. Preto u týchto žiakov uprednostňujeme rôzne didaktické pomôcky pri počítaní, ako napríklad počítadlo, stovkové počítadlo, číselnú os, kalkulačku, skutočné peniaze a pod. Stále sa snažíme o to, aby žiak nevykonával len mechanické výpočty príkladov ale aby každé osvojené učivo čo najviac prenášal do praxe. Nácvik číselného radu do 100 začítame počítaním po desiatkach, porovnávaním celých desiatok, až potom prechádzame k počítaniu po jednotkách. Pri počtových výkonoch je dôležité, aby si žiaci dôsledne osvojili algoritmus písomného sčítania a odčítania. Pri sčitovaní sa sčítance zapíšu pod seba tak, aby boli jednotky pod jednotkami, desiatky pod desiatkami. Sčitovať sa začne sprava doľava. Pri odčítavaní sa menšenec a menšiteľ zapíšu pod seba, rovnako ako pri sčitovaní a odčitovať sa začne od jednotiek. Pri sčitovaní a odčitovaní v obore do 100 s prechodom cez základ je potrebné aby žiak vedel využívať rozklady čísel. Tak ako aj v nižších ročníkoch aj tu sú vhodnou pomôckou na nácvik rozkladu skutočné mince.

V oblasti násobenia sa zvyšuje číselný obor do 30. Žiaci sa naučia používať komutatívnu vlastnosť násobenia, naučia sa používať počtový výkon delenia. Pri výučbe a utvrdzovaní učiva používame názor.

Príklady sa čo najviac precvičujú v praktických úlohách. Úloha musí byť zostavená tak, aby žiak nemal problém vybrať si čo je v úlohe dôležité, aby vedel zistiť čo má vypočítať a aký algoritmus má pre výpočet použiť.

Používame modifikované vyučovacie metódy- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu a metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Hravé počty, Matematika (pre ŠZŠ), metodika Krok za krokom (pracovné listy), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, pracovné listy www. alenka-os.cz, predškoláčik, samostatne vytvorené pre individuálne potreby žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 5. ročníku:

Časový rozsah: **165 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností Triedenie predmetov podľa vlastností	- dokáže porovnávať, rozlišovať a triediť predmety podľa ich vlastností
	Vzťahy: väčší – menší Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo	- rozoznáva vzťahy: väčší – menší - orientuje sa v priestore (vpravo – vľavo)
	Číslo 5, počítanie do 5, čítanie a písanie číslice 5	- pozná číslo 5, číslicu dokáže napísať a prečítať. - vykonáva jednoduché matematické úkony v numerácii do 5
	Priraďovanie predmetov k číslu 5 Priraďovanie čísla 5 k predmetom	- priraďuje predmety k číslu 5 a naopak
	Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy: kruh, štvorec, obdĺžnik	- pozná a zvládne nakresliť základné geometrické tvary podľa predlohy: kruh, štvorec, obdĺžnik
2.úroveň	Rad čísel od 10 do 20, vymenovanie radu názvov čísel, určovanie počtu predmetov počítaním po jednom, k číslu priradiť skupinu predmetov, čítanie a písanie číslic.	- zvláda matematický rad čísel 10 – 20, dokáže určovať počet po jednom a k číslu priradiť skupinu - číta a píše číslice
	Rozklad čísel v obore do 20. Usporiadanie a porovnávanie čísel v obore do 20, zápis pomocou znakov nerovnosti a rovnosti.	- vie rozkladať čísla v obore do 20, porovnáva a usporadúva čísla a zapisuje pomocou znakov rovnosti, nerovnosti
	Sčitovanie a odčítavanie v obore do 20	- vie sčitovať a odčitovať v obore

	bez prechodu cez desiatku s pomocou názoru, zápis príkladov sčitovania a odčítavania v obore do 20. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: centami a eurami – iba mincami, maximálne bankovkou s hodnotou 5 eur. Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník. Valec – priraďovanie k názvu, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.	do 20 bez prechodu cez desiatku s názorom, príklady vie zapísať - rieši a chápe jednoduché slovné úlohy - pozná skutočné peniaze, zvláda matematické operácie s pomocou mincí - pozná a triedi rovinné útvary: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník - vie rozpoznať valec medzi ostatnými predmetmi denného používania
3.úroveň	Sčitovanie a odčítavanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ, v obore prirodzených čísel do 100. Sčitovanie a odčítavanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ, v obore prirodzených čísel do 100. Riešenie slovných úloh typu: o *n* viac, o *n* menej. Numerácia prirodzených čísel v obore do 1000, počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísel 10, 100, čítanie a písanie číslic, rad čísel: tisícky, stovky, desiatky, jednotky, usporiadanie čísel, číselná os. Porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, <, >. Riešenie jednoduchých nerovníc postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel. Sčitovanie a odčítavanie prirodzených čísel do 1000 spamäti a písomne. Sčitovanie a odčítavanie násobkov	- zvláda sčitovanie a odčitovanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ do 100 - vie sčitovať a odčitovať dvojciferné čísla do 100 s prechodom cez základ - chápe a rieši slovné úlohy typu: o *n* viac, menej - ovláda numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000, počíta po stovkách, desiatkach a jednotkách - číta a píše číslice - pozná rad čísel: jednotky, desiatky, stovky, tisícky a ich usporiadanie na číselnej osi - dokáže porovnávať čísla a zapisovať pomocou znamienok rovnosti a nerovnosti - pozná princíp riešenia nerovníc postupným dosadzovaním - rieši jednoduché slovné úlohy na porovnávanie čísel - vie sčitovať a odčitovať spamäti aj písomne v obore do 1000 - vie sčitovať a odčitovať násobky

	100. Pričítavanie jednociferných a dvojciferných čísel k násobkom 100. Odčítavanie jednociferných a dvojciferných čísel od násobkov 100.	100 - zvládne pričítavanie a odčítavanie jedno a dvojciferných čísel k násobkom 100
	Sčitovanie a odčítavanie v obore do 1000 bez prechodu cez základ. Precvičovanie a upevňovanie sčitovania a odčítavania v obore do 1000, vzťah: o *n* viac, o *n* menej.	- vie sčitovať a odčítavať v obore do 1000 bez prechodu cez základ - chápe vzťahy: o *n* viac, menej
	Riešenie slovných úloh. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60. Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60. Násobilka číslom 4, 5, 6 – pamäťový nácvik.	- rieši jednoduché slovné úlohy - zvláda násobenie a delenie v obore násobiliek do 60 - tvorí a zapisuje príklady násobenia a delenia do 60 - má osvojenú násobilku číslom 4, 5, 6
	Jednotka dĺžky – dm, meradlo s decimetrovou stupnicou. Jednotka dĺžky – m, meradlo s metrovou stupnicou. Premieňanie jednotiek: m – dm, m – cm, dm – cm. Meranie dĺžky úsečky s presnosťou na cm, dm. Rysovanie úsečiek danej dĺžky. Vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m. Súčet dĺžok úsečiek – numericky. Rozdiel dĺžok úsečiek – numericky.	- pozná a chápe dĺžkové jednotky m, dm, vie merať pomocou meradla - vie premieňať jednotky : m - dm, m - cm, dm - cm - meria s presnosťou na cm, dm - vie rysovať a merať s presnosťou - používa meranie v teréne - dokáže určiť rozdiel a súčet dĺžok úsečiek
	Práca s kružidlom, rysovanie kružnice, pojmy: stred, polomer kružnice.	- vie pracovať s kružidlom, určiť stred a polomer kružnice

Ciele 5.ročníka:

1.úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov
- poznať farby
- orientovať sa v priestore
- pochopiť množstvo 5
- vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy

2.úroveň

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20, bez prechodu cez desiatku,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3.úroveň

- Vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla písomne v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom
- osvojovať predstavy o číslach a počtových výkonoch
- pochopiť základné numerické operácie pri práci s číslami a využívať ich v praxi
- zvládnuť prácu s reálnymi peniazmi (3. úroveň)

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie,
- dokázať pracovať samostatne

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci na 1. úrovni si utvrdzujú získané vedomosti, vytvárajú skupiny z rozličných predmetov podľa danej vlastnosti, oboznamujú sa s tvarmi a povrchmi materiálov, učia sa kresliť kruh, štvorec a obdĺžnik podľa predlohy.

Manipuláciou s predmetmi sa učia pochopiť množstvo 5, priradiť ho k číslu a naopak. Učia sa pravo-ľavej orientácii (nácvik vzhľadom k osobe žiaka). Pri výučbe je stále dôležitá vizualizácia a pre žiaka prijateľná, jasná štruktúra učiva.

Žiaci vzdelávaní na 2. úrovni sa zdokonaľujú v ponímaní času na hodiny. Najlepšie je nacvičovanie so skutočnými hodinami, aby žiaci neskôr nemali problém so zovšeobecňovaním. Pretože čas je veľmi abstraktný pojem, pri nácviku používame vizuálnu podporu. Zdokonaľujú sa v rozpoznávaní rovinných útvarov. Učia sa vyhľadávať medzi predmetmi každodenného života kocku a valec. Osvojujú si prvky numerácie a počtové výkony v obore do 20 bez prechodu cez desiatku. Nácvik určovania predmetov realizujeme počítaním po jednej. Problémom môže byť rozklad čísel. Stále využívame manipuláciu s predmetmi, skutočnými peniazmi. Na nácvik počtových výkonov využívame jednoduché, vizuálne, situačné úlohy.

Žiaci v 3. úrovni si utvrdzujú schopnosť sčitovať a odčitovať prirodzené čísla v obore do 100. Rozširujú si svoje vedomosti o násobenie a delenie v obore násobiliek do 60. Je potrebné zvážiť, či pre daného žiaka nie je prijateľnejšou a napredujúcejšou formou výučby práca s pomocou kalkulačky. Dôležité je, aby žiak zvládol algoritmus požadovaného učiva a vedel ho využívať v čo najširšom okruhu situácií.

Pri meraní dĺžok je dôležité, aby žiak vedel správne merať, aby si vedel vybrať správny druh meradla a hlavne, aby meranie vedel využiť v bežnom živote. Pri rysovaní je dôležité, aby žiak nemal problémy v priestorovej orientácii, inak sa stane táto výučba pre neho abstraktnou.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Hravé počty, Matematika (pre ŠZŠ), metodika Krok za krokom (pracovné listy), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Matematika v 6. ročníku:

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: kratší – dlhší. Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo –vľavo, na – pod. Skladanie celku z časti. Číslo 6, počítanie do 6, čítanie a písanie číslice 6. Priraďovanie predmetov k číslu 6. Priraďovanie čísla 6 k predmetom. Poznávanie základných geometrických tvarov a ich kreslenie podľa predlohy, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. Guľa – priraďovanie, triedenie a spoznanie guli medzi predmetmi každodenného života.	- dokáže rozlišovať a triediť predmety podľa ich vlastností - rozozná: väčší – menší - orientuje sa v priestore (vpravo – vľavo, na – pod) - vie zložiť celok z časti - pozná číslo 6, číslicu dokáže napísať a prečítať. - vykonáva jednoduché matematické úkony v numerácii do 6 - priraďuje predmety k číslu 6 a naopak - pozná základné geometrické tvary - kreslí základné geometrické tvary podľa predlohy: kruh, štvorec, obdĺžnik - pozná priestorový útvar – guľu - priraďuje, triedi a spozná guľu medzi predmetmi každodenného života
2.úroveň	Porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: drahší – lacnejší. Sčitovanie a odčítavanie v obore do 20, s prechodom cez desiatku, s pomocou názoru, zápis príkladov sčitovania a odčítavania v obore do 20.	- zvládne porovnávanie a triedenie predmetov podľa vlastností - chápe pojmy: lacnejší – drahší - má zvládnutý matematický rad čísel 0 – 20, dokáže určovať počet po jednom a k číslu priradiť skupinu - vie čítať a písať číslic, sčituje a odčituje v obore do 20

		s prechodom cez desiatku s pomocou názoru
	Riešenie jednoduchých slovných úloh.	- vie riešiť jednoduché slovné úlohy
	Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.	- triedi a pomenováva rovinné útvary – kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník
	Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: krivá a rovná čiara.	- rozlišuje krivú a rovnú čiaru, vie ich pomenovať a triediť
	Kocka, valec a hranol – priraďovanie k názvu, triedenie a ich spoznanie medzi predmetmi každodenného života.	- pozná kocku, valec a hranol, priraďuje ich k názvu, triedi a spoznáva ich medzi predmetmi
	Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi - centy, eurá.	- pozná základné počtové operácie, ktoré súvisia s nakupovaním, pozná hodnotu eur, vie počítať so skutočnými peniazmi- eurá, centy
3.úroveň	Písomné sčitovanie a odčítavanie v obore do 1000, príklady typu: 621 145 695 790 900 628 339 535 488 -453 -329 -459	- vie písomne sčitovať a odčítavať v obore do 1000 pod sebou
	Násobenie a delenie v obore násobiliek do 100.	- vie násobiť a deliť v obore násobiliek do 100
	Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 100.	- chápe a vie tvoriť a zapisovať príklady násobenia a delenia v obore do 100
	Násobilka číslom 7, 8, 9 a 10 – pamäťový nácvik.	- vie násobiť číslom 7,8,9 a 10
	Riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie.	- rieši jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie
	Numerácia prirodzených čísel v obore do 10 000, orientácia na číselnej osi, porovnávanie čísel.	- dokáže porovnávať čísla, zvláda numeráciu prirodzených čísel do 10 000, vie čísla zapisovať na číselnej osi
	Násobenie a delenie 10, 100, 1000, precvičovanie na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu.	- pozná princíp násobenia a delenia 10, 100 a 1000, aplikuje na jednotkách dĺžky, hmotnosti a objemu
	Sčitovanie a odčítavanie do 10 000 písomne a spamäti. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Základné jednotky času: sekunda, minúta, hodina, určovanie času.	- sčituje a odčituje spamäti aj písomne v obore do 10 000 - rieši jednoduché slovné úlohy - pozná základné jednotky času – sekunda, minúta, hodina

		- vie určovať čas
	Dĺžka úsečky, meranie dĺžky, rysovanie úsečky danej dĺžky.	- pozná dĺžku úsečky, vie ju zmerať, narysuje úsečku danej dĺžky
	Súčet dĺžok úsečiek, rozdiel dĺžok úsečiek.	- vie vypočítať súčet a rozdiel dĺžok úsečiek
	Jednotky dĺžky: mm, km, premieňanie jednotiek.	- vie premieňať jednotky, pozná jednotky dĺžky – mm, km
	Meranie dĺžky, rysovanie úsečiek danej dĺžky aj v mm.	- meria dĺžku úsečky v mm, vie ju narysovať
	Rysovanie priamok daným bodom a danými dvoma bodmi.	- má zručnosť pri rysovaní priamok daným jedným a dvoma bodmi
	Rysovanie rôznobežných priamok.	- vie rysovať rôznobežné
	Rysovanie rovnobežných priamok.	a rovnobežné priamky
	Rysovanie kolmíc pomocou trojuholníka s ryskou.	- vie rysovať kolmicu pomocou trojuholníka s ryskou
	Pravý uhol.	- pozná pravý uhol
	Základné rovinné obrazce: trojuholník, štvorec, obdĺžnik, vyznačovanie, popis, vlastnosti strán, rysovanie štvorca a obdĺžnika.	- zvládne narysovať rovinné obrazce, vyznačí a popíše strany - narysuje štvorec a obdĺžnik
	Základné geometrické telesá: kocka, kváder, popis základných vlastnosti.	- pozná geometrické telesá: kocka, kváder, vie popísať ich základné vlastnosti.

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámiť sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- orientovať sa v priestore,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy,
- pochopiť množstvo 6.

2.úroveň

- Osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel do 20, s prechodom cez desiatku,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3.úroveň

- Vedieť sčitovať a odčitovať v obore do 1000,
- násobiť a deliť v obore do 100,
- osvojiť si nemeraciu prirodzených čísel v obore do 10 000,
- vedieť sčitovať a odčitovať v obore do 10 000,
- osvojiť si násobenie a delenie 10, 100, 1000,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: mm, km,
- osvojiť si rysovanie rôznobežiek, rovnobežiek a kolmíc,
- osvojiť si základné rovinné obrazce: trojuholník, štvorec, obdĺžnik,
- osvojiť si základné priestorové útvary: kocka, kváder.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- poznávať účel predmetov,
- pracovať s konkrétnymi predmetmi,
- postupovať od predmetov k ich zmenšeninám, maketám, fotografiám, až k obrázkom
- osvojovať predstavy o číslach a počtových výkonoch
- pochopiť základné numerické operácie pri práci s číslami a využívať ich v praxi
- zvládnuť prácu s reálnymi peniazmi

Osobnostné kompetencie:
- prejavovať a zvládať emócie,
- dokázať pracovať samostatne

Sociálne kompetencie:
- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi

Stratégia vyučovania:
PROCES
Množstvo, veľkosť, farba, tvar a povrchový materiál sú vlastnosti, podľa ktorých žiaci na 1.úrovni porovnávajú a triedia predmety. Zdokonaľujú sa v orientácii vpravo – vľavo, osvojujú si vzťahy na – pod. Prostredníctvom skladania celku z časti si vytvárajú základy chápania súvislosti a priradenosti. Počítajú v obore do šesť. Spoznávajú guľu medzi predmetmi každodenného života.
Žiaci v 2. úrovni sa učia vzťahy drahší – lacnejší. Z dôvodu nepružnosti kognitívneho myslenia žiakov s autizmom je potrebné pri výučbe tieto vzťahové slová dať do vzťahu k iným slovám (predmetom). Vhodnou formou výučby je nakupovanie, resp. simulácia obchodu.
Žiaci šiesteho ročníka 3. úrovne sa zdokonaľujú v sčitovaní a odčitovaní v obore do 1000. Osvojujú si násobenie a delenie v obore násobiliek do 100, numeráciu prirodzených čísel v obore do 10 000, počtové výkony v tomto obore, násobenie a delenie 10, 100, 1000. Pri zadávaní úloh musíme mať na zreteli, že inštrukcie nesmú byť zložité a dlhé, musia byť jasne formulované aby dané informácie mohli žiaci správne spracovať, aby neboli pre nich mätúce, čo by mohlo spôsobiť zlyhanie pri ich riešení. Pri výpočtoch môžu žiaci používať kalkulačky.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy, Matematika (pre ŠZŠ), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Matematika v 7. ročníku:</u>

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: kratší – dlhší.	- dokáže rozlišovať a triediť predmety podľa ich vlastností - rozoznáva: kratší – dlhší
	Orientácia v priestore, vzťahy: vpravo – vľavo, na – pod.	- vie sa orientovať v priestore pomocou pravej a ľavej ruky (vpravo – vľavo, na – pod)
	Orientácia v čase, pojmy: deň, hodina.	- učí sa orientovať v čase, pozná pojmy: deň, hodina
	Skladanie celku z častí.	- skladá celok z častí
	Číslo 7, počítanie do 7, čítanie a písanie číslice 7.	- pozná číslo 7, číslicu dokáže napísať a prečítať. - vykonáva jednoduché matematické úkony v numerácii do 7
	Priraďovanie predmetov k číslu 7. Priraďovanie čísla 7 k predmetom.	- priraďuje predmety k číslu 7 a naopak
	Poznávanie základných geometrických tvarov a ich kreslenie podľa predlohy: kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.	- pozná základné geometrické tvary a kreslí ich podľa predlohy: kruh, štvorec, obdĺžnik.
	Kocka – priraďovanie, triedenie a spoznanie kocky medzi predmetmi každodenného života.	- pozná kocku, priraďuje, triedi a spozná ju medzi predmetmi každodenného života
2.úroveň	Počítanie po desiatkach do 100, číselný rad do 100, čítanie a písanie čísel do 100.	- počíta po desiatkach do 100, pozná číselný rad do 100, vie prečítať a napísať čísla od 0 – 100
	Sčitovanie a odčítavanie desiatok.	- zvláda sčitovanie a odčítavanie desiatok
	Riešenie jednoduchých slovných úloh.	- rieši jednoduché slovné úlohy
	Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti.	- porovnáva a triedi predmety podľa dĺžky a veľkosti
	Pojem: polovica.	- vie, čo je polovica
	Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.	- zvláda triedenie a pomenovanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník
	Kocka, valec a hranol – priraďovanie k názvu, triedenie a ich spoznanie medzi predmetmi každodenného života.	- rozlišuje kocku, valec a hranol – priraďuje ich k názvu, triedi a spoznáva ich medzi predmetmi každodenného života
	Rysovanie čiar, meranie na cm,	- vie narysovať čiaru, meria ju na cm

	jednotka 1 cm. Váženie, porovnávanie a triedenie predmetov podľa hmotnosti, jednotka 1 kg, Používanie kalkulačky.	- pozná jednotku 1 cm - vie vážiť rôzne predmety - chápe, čo znamená hmotnosť - pozná jednotku 1 kg - vie používať kalkulačku
3.úroveň	Písomné násobenie a delenie mimo oboru násobilky, príklady typu: 3 . 11 = 33 2 . 15 = 30 33 : 3 = 11 30 : 2 =15 Delenie so zvyškom. Násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi. Pojmy: neúplný podiel, zvyšok. Výpočet neúplného podielu, zápis formou: 13 : 4 = 3 zv. 1. Riešenie príkladov na delenie so zvyškom v obore do 100. Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1000. Využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku. Číselný obor do milióna, numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky, písomné sčitovanie a odčítavanie čísel do 100 000. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Používanie kalkulačky na sčitovanie a odčítavanie. Jednoduché konštrukcie kružidlom, prenášanie úsečiek, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečky. Konštrukcia trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla. Základné geometrické telesá: guľa,	- zvládne násobenie a delenie mimo oboru násobilky - vie deliť so zvyškom - vyznačuje čísla na číselnej osi - pozná pojmy - neúplný podiel a zvyšok - vie vypočítať neúplný podiel, dokáže ho zapísať - vie riešiť príklady na delenie so zvyškom v obore do 100 - ovláda písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000 - vie násobiť a deliť číslami 10, 100, 1000 - pozná princíp premieňania jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu, využíva ich v praxi - ovláda písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom - zvláda písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku - pozná číselný obor do milióna, porovnáva čísla - vie zaokrúhľovať čísla na desiatky a stovky - vie písomne sčitovať a odčitovať čísla do 100 000 - rieši jednoduché slovné úlohy - vie používať kalkulačku - má získané zručnosti používania kružidla, vie prenášať úsečku, porovnáva úsečky - vie graficky znázorniť súčet a násobok úsečiek, vie určiť stred úsečky - vie zostrojiť trojuholník pomocou kružidla - pozná základné geometrické telesá: guľa, valec, vie popísať ich

	valec, popis základných vlastností. Uhol, vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla. Pojmy - pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol. Precvičovanie na rovinných obrazcoch: štvorec, obdĺžnik, trojuholník. Obvod trojuholníka. Obvod obdĺžnika. Obvod štvorca.	základné vlastnosti - pozná uhol, vie ho vyznačiť a narysovať - pozná pravý, priamy, ostrý a tupý uhol - vie vypočítať obvod trojuholníka, obdĺžnika a štvorca

Ciele 7.ročníka:

1.úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- oboznámenie sa s tvarmi a povrchmi materiálov,
- poznať farby,
- pochopiť množstvo 7,
- poznať základné geometrické tvary,
- kresliť základné geometrické tvary podľa predlohy.

2.úroveň

- Osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 100,
- sčitovať a odčitovať desiatky v obore prirodzených čísel do 100,
- osvojiť si základné rovinné a priestorové útvary,
- využívať jednotku dĺžky,
- využívať jednotku hmotnosti,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3.úroveň

- Násobiť a deliť mimo oboru násobilky,
- deliť so zvyškom,
- písomne násobiť a deliť prirodzené čísla do 10 000,
- osvojiť si numeráciu v číselnom obore do milióna,
- vedieť písomne sčitovať a odčitovať čísla do 100 000,
- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- osvojiť si základné priestorové útvary: guľa, valec,
- vedieť označovať a rysovať uhly,
- vedieť vypočítať obvod rovinných obrazcov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- rozvíjať numerické zručnosti žiakov (prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke)
- budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie myslenia

Osobnostné kompetencie:

- prejavovať a zvládať emócie,
- dokázať pracovať samostatne

Sociálne kompetencie:

- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi,
- posilňovať kooperatívne správanie.

Stratégia vyučovania
PROCES
Pre žiakov 1. úrovne môže byť orientácia v priestore a čase veľkým problémom. Najmä pojem hodina je veľmi abstraktný, preto nácvik realizujeme v prirodzených aj navodených štruktúrovaných podmienkach prostredníctvom vizualizácie.
Číselný obor sa v tejto úrovni rozširuje o číslo 7. Žiaci spoznávajú kocku v predmetoch každodenného života.
Pre niektorých žiakov sa počítanie po jednotkách, desiatkach a pod. v danom číselnom obore môže stať mechanickou a stereotypnou záležitosťou, preto tieto činnosti nacvičujeme v takých situáciách, aby žiak chápal zmysel zadanej úlohy, aby prostredníctvom nácviku v rôznych variabilitách vedel osvojenú schopnosť využívať v každodenných, reálnych činnostiach.
Žiaci v 3. úrovni si osvojujú numeráciu v číselnom obore do milióna. Riešenie praktických úloh môže byť pre niektorých žiakov náročné pre abstraktnosť veľkosti oboru, preto je potrebné, aby si žiaci dôsledne osvojili algoritmus postupu jednotlivých počtových výkonov.
Pri ťažkostiach s manipuláciou s číslami je vhodné použiť kalkulačku. To isté platí aj pri nácviku výpočtu obvodov plošných útvarov, ktoré nacvičujeme v reálnych situáciách.
Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy, Matematika (pre ŠZŠ), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 8. ročníku:

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Porovnávanie predmetov podľa vlastností. Triedenie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: ťažký – ľahký, mäkký – tvrdý Orientácia v priestore, zvládnutie pokynov: von, dnu, hore, dole.... Orientácia v čase, pojmy: hodina, minúta. Číslo 8 a 9, počítanie do 8 a 9, čítanie a	- vie porovnávať a triediť rôzne predmety podľa ich vlastností - rozlišuje vzťahy medzi ťažkým a ľahkým, mäkkým a tvrdým - vie sa orientovať v priestore, zvláda pokyny: von, dnu, hore, dole - orientuje sa v čase, pozná časové pojmy ako hodina, minúta - pozná nové číslice 8 a 9

	písanie číslic 8 a 9.	- vie počítať po jednej do 8 a 9 - vie písať a čítať číslice 8 a 9
	Priraďovanie predmetov k číslu 8 a 9. Priraďovanie čísla 8 a 9 k predmetom.	- správne určí správne množstvo, priraďuje čísla k predmetom a naopak
	Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník.	- pozná a kreslí na vyzvanie geometrické tvary: kruh, štvorec, trojuholník, obdĺžnik
	Valec – priraďovanie, triedenie a spoznanie valca medzi predmetmi každodenného života.	- rozpoznáva nový geometrický tvar valec - vie nájsť valec medzi inými geometrickými tvarmi a medzi predmetmi každodenného života
2. úroveň	Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu	- správne porovnáva a triedi predmety podľa dĺžky, veľkosti a objemu
	Pomenovanie a triedenie rovinných útvarov: kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník.	- vie pomenovať a triediť rovinné útvary – kruh, štvorec, obdĺžnik a trojuholník
	Rysovanie čiar, meranie na cm, jednotka 1 centimeter.	- vie narysovať a merať čiary na cm - pozná jednotku dĺžky 1 cm
	Váženie predmetov, jednotka 1 kilogram.	- vie odvážiť predmety, pozná základnú jednotku hmotnosti 1 kg - vie odvážiť 1 kg
	Meranie objemu, jednotka 1 liter.	- pozná základnú jednotku objemu 1 l - vie odmerať 1l
	Sčitovanie jednociferného čísla s dvojciferným, bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.	- správne sčituje jednociferné číslo s dvojciferným do 100 bez prechodu cez desiatku
	Odčítavanie jednociferného čísla od dvojciferného, bez prechodu cez desiatku, v obore do 100.	- vie odčítavať jednociferné číslo od dvojciferného bez prechodu cez desiatku
	Riešenie jednoduchých slovných úloh. Používanie kalkulačky.	- rieši jednoduché slovné úlohy - vie používať kalkulačku
	Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi.	- vie narábať so skutočnými peniazmi, pozná princíp kupovania a platenia
3. úroveň	Písomné delenie jednociferným deliteľom so zvyškom.	- zvládne písomne deliť jednociferným deliteľom so zvyškom

	Písomné delenie dvojciferným deliteľom alebo s použitím kalkulačky.	- vie deliť dvojciferným deliteľom písomne alebo s použitím kalkulačky
	Zlomky, názorné objasnenie pojmu zlomok, čitateľ, menovateľ, zlomková čiara.	- rozumie pojmu zlomky - zlomok, čitateľ, menovateľ, zlomková čiara, vie ich názorne objasniť
	Výpočet zlomkovej časti z čísla, na základe znázornenia.	- vie vypočítať zlomkovú časť na základe znázornenia
	Názorné uvedenie rovnosti dvoch zlomkov.	- vie názorne určiť rovnosť dvoch zlomkov
	Desatinný zlomok, rovnosť desatinných zlomkov. Zápis desatinného zlomku v desiatkovej sústave (desatinná čiarka). Desatinné číslo.	- pozná desatinný zlomok a vie ho zapísať v desiatkovej sústave - pozná desatinné číslo
	Porovnávanie desatinných čísel. Zaokrúhľovanie desatinných čísel na konkrétnych veličinách: peniaze, hmotnosť, dĺžka.	- vie porovnať desatinné čísla - vie zaokrúhľovať desatinné čísla s použitím konkrétnych veličín – peniaze, hmotnosť...
	Sčitovanie a odčítavanie desatinných čísel.	- správne sčítava a odčítava desatinné čísla
	Násobenie desatinných čísel. Delenie desatinných čísel. Delenie dvoch prirodzených čísel - podiel je desatinné číslo.	- vie násobiť desatinné čísla - vie deliť desatinné čísla - vie správne deliť dve prirodzené čísla, kde je výsledok desatinné číslo
	Delenie desatinného čísla číslom prirodzeným.	- vie deliť desatinné číslo prirodzeným číslom
	Uhol, pojmy: veľkosť uhla, základná jednotka – stupeň, uhlomer meranie veľkosti uhla, vyznačovanie uhla danej veľkosti.	- pozná uhol, pojem - veľkosť uhla - pozná základné jednotky – stupeň, uhlomer - vie odmerať veľkosť uhla a vyznačiť uhol
	Základné jednotky obsahu rovinných obrazcov: cm^2, dm^2, m^2.	- rozumie základným jednotkám obsahu rovinných útvarov, pozná pojmy cm^2, dm^2, m^2
	Obsah štvorca, obdĺžnika - výpočet dosadením do vzorca.	- vie vypočítať obsah štvorca a obdĺžnika podľa vzorca

	Riešenie úloh z praktického života. Obvod - dĺžka kružnice, obsah kruhu, výpočet pomocou tabuľky a kalkulačky. Riešenie úloh z praxe. Základné geometrické telesá: kužeľ, ihlan, popis základných vlastností.	- vie riešiť jednotlivé úlohy z praxe - vie vypočítať obvod a obsah kruhu a kružnice pomocou tabuľky a kalkulačky - pozná nové geometrické telesá - kužeľ, ihlan - vie popísať ich vlastnosti, nehovoriaci vie ukázať

Ciele 8. ročníka:

1. úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 8 a 9,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

2. úroveň

- Sčitovať a odčitovať v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- osvojiť si a využívať jednotku dĺžky,
- osvojiť si a využívať jednotku hmotnosti,
- osvojiť si a využívať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote, napr. bankovky pri nákupe.

3. úroveň

- Osvojiť si písomné delenie,
- osvojiť si pojem zlomok a základné počtové výkony so zlomkami,
- osvojiť si základné počtové výkony s desatinným číslom,
- vedieť merať uhly,
- vedieť vypočítať obsah rovinných útvarov,
- vedieť vypočítať obvod a obsah kruhu,
- osvojiť si základné priestorové útvary: kužeľ a ihlan.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- poznať číslice a množstvo do 9,
- poznať nové geometrické tvary a vedieť ich aj nakresliť a využívať v bežnom živote,
- rozvíjať numerické zručnosti žiakov (prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke)

Osobnostné kompetencie:

- poznať a rozumieť novým matematickým pojmom / hmotnosť, objem, dĺžka/
- budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie myslenia,
- prejavovať a zvládať emócie,
- dokázať pracovať samostatne .

Sociálne kompetencie

- vedieť využiť osvojené vedomosti v reálnom živote/ napríklad v obchode, banke/
- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi,
- posilňovať kooperatívne správanie.

Stratégia vyučovania:

PROCES
Na konci ročníka by mali žiaci 1. úrovne v oblasti orientácie v čase vedieť používať jednotky času: hodina a minúta. Je to veľmi náročné, preto tento nácvik čo najčastejšie realizujeme v priebehu dňa pri praktických činnostiach, ktoré žiak vykonáva.
Orientácia v čase a priestore výrazne zvyšuje samostatnosť žiakov. Žiaci sa učia priraďovať k číslam 8 a 9 predmety a naopak.
Žiaci v 2. úrovni by mali na nácvik merania objemu a váženia predmetov využívať činnosti, v ktorých osvojené učivo budú využívať aj v praktickom živote. Napríklad pri práci v kuchyni, pri nakupovaní a pod. Dôležité je, aby vedeli k meraniu priradiť správny nástroj na meranie požadovaného a vedeli k meraniu priradiť správnu jednotku. Žiaci pracujú v obore do 100. Počtové výkony v tomto obore sú bez prechodu cez desiatku, s využívaním kalkulačky. Slovné úlohy využívame na aplikáciu tohto učiva do bežného života.
Žiaci v 3. úrovni naďalej pri počtových výkonoch využívajú kalkulačku. Pri názornom objasnení pojmu zlomok využívame bežné situácie s ktorými sa žiak stretáva (krájanie koláča, jablka a pod.). Pri nácviku desatinného čísla je vhodné využívať merania a zapisovanie údajov merania. Zaokrúhľovanie čísel, za predpokladu osvojenia si pravidla zaokrúhľovania, nemusí spôsobovať žiakom s autizmom problémy.
Pri výpočtoch obsahov a obvodov útvarov využívame úlohy z praktického života, dosadzovanie do vzorcov, používame tabuľky a kalkulačky.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy, Matematika (pre ŠZŠ), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, IKT výukové programy

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Matematika v 9. ročníku:

Časový rozsah: **132 hodín ročne**
ŠVP: 4 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Triedenie a porovnávanie predmetov podľa vlastností. Vzťahy: ťažší – ľahší, mäkší– tvrdší. Číslo 10, počítanie do 10, čítanie a písanie číslice 10.	- vie triediť a porovnávať predmety podľa ich vlastností - pozná vzťahy ťažký ľahký, mäkký tvrdý - pozná novú číslicu 10, vie počítať do 10, písať a čítať číslo 10

	Priraďovanie predmetov k číslu 10 Priraďovanie čísla 10 k predmetom Kupovanie, platenie a počítanie so skutočnými peniazmi: 1, 2, 5 a 10 €. Základné geometrické tvary a ich kreslenie, kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník Hranol – priraďovanie, triedenie a spoznanie hranola medzi predmetmi každodenného života.	- priradí správne množstvo k číslu 10 - vie priradiť správne číslo k množstvu - Vie narábať so skutočnými peniazmi, vie s nimi zaplatiť nákup. - používa mince pri platení - na vyzvanie pozná a vie správne určiť základné geometrické tvary - vie správne nakresliť podľa slovného pokynu základné geometrické tvary - pozná nové geometrické teleso – hranol, priraďuje, triedi a správne ho označí medzi inými
2. úroveň	Sčitovanie dvoch dvojciferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100. Odčítavanie dvojciferných čísel bez prechodu cez desiatku, v obore do 100. Počítanie po stovkách do 1000, číselný rad do 1000, čítanie a písanie čísel do 1000. Sčitovanie a odčítavanie stoviek v obore do 1000. Riešenie jednoduchých slovných úloh. Porovnávanie a triedenie predmetov podľa dĺžky a veľkosti a objemu. Jednotka 1 centimeter - rysovanie čiar, meranie v cm. Jednotka 1 kilogram - váženie predmetov. Jednotka 1 liter - meranie objemu.	- sčítava dvojciferné čísla v obore do 100 bez prechodu cez desiatku - odčítava dvojciferné čísla v obore do 100 bez prechodu cez desiatku - vie počítať po stovkách do 1000 - ovláda číselný rad do 1000 - píše a číta číslice do 1000 - vie sčítavať a odčítavať stovky do 1000 - zvláda riešiť jednoduché slovné úlohy - porovnáva a triedi predmety podľa dĺžky, veľkosti a objemu. - pozná jednotku 1 centimeter, vie rysovať čiaru podľa pravítka a merať v cm - pozná jednotku hmotnosti 1 kg - vie vážiť predmety - pozná jednotku objemu 1 l - vie odmerať objem
3.úroveň	Desatinné čísla Používanie jednotiek dĺžky, hmotnosti, času a obsahu	- pozná a správne zapisuje desatinné čísla - vie správne používať jednotky: dĺžky, hmotnosti, času, obsahu - vie premieňať jednotky

	Použitie peňazí, premieňanie jednotiek.	- manipuluje s peniazmi – platí s nimi v obchode, používa mince na zaplatenie nákupu
	Jednoduché slovné úlohy.	- rieši jednoduché slovné úlohy
	Percento, pojmy: základ, percentová časť, počet percent.	- pozná pojem percento, vie ho čítať, napísať, vyjadriť percentuálnu časť, napísať počet percent
	Výpočet 1 % zo základu.	- vie vypočítať 1% zo základu
	Výpočet percentovej časti z daného základu s využitím kalkulačky.	- vie vypočítať percentuálnu časť z daného základu pomocou kalkulačky
	Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.	- rieši jednoduché slovné úlohy z praxe
	Úrok, úroková miera, zisk, využitie na praktických príkladoch.	- pozná pojem úrok a úroková miera, zisk. Vie tieto pojmy využiť na praktických príkladoch
	Sieť kocky a kvádra.	- pozná pojem sieť u kocky a kvádra
	Povrch kocky a kvádra, výpočet dosadením do vzorca.	- vie vypočítať povrch kocky a kvádra pomocou vzorca
	Riešenie úloh z praxe.	- vie riešiť jednoduchú úlohy z praxe
	Objemy telies, jednotky objemu: mm^3, cm^3, dm^3, m^3. Vzťah dm^3 – liter.	- pozná objemy telies a jednotky objemu / mm^3, cm^3, dm^3, m^3/ - chápe vzťahu dm^3 – liter.
	Objem kvádra, kocky, výpočet dosadením do vzorca, riešenie úloh z praxe.	- používa správne vzorce na výpočet objemu kvádra a kocky - rieši jednoduché úlohy z praxe

Ciele 9. ročníka:

1. úroveň

- Tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- pochopiť množstvo 10,
- poznať a vedieť kresliť základné geometrické tvary.

2. úroveň

- Sčitovať a odčitovať dvojciferné čísla, v obore prirodzených čísel do 100, bez prechodu cez desiatku,
- počítať po stovkách do 1000,
- sčitovať a odčitovať stovky,

- používať jednotku dĺžky,
- používať jednotku hmotnosti,
- používať jednotku objemu,
- využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3. úroveň
- Využívať desatinné čísla v činnostiach reálneho života,
- osvojiť si pojem percento a základné počtové výkony s percentami,
- vedieť vypočítať povrch kocky a kvádra,
- vedieť vypočítať objem kocky a kvádra.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- poznať číslice a množstvo do 10,
- poznať nové geometrické tvary a vedieť ich aj nakresliť a využívať v bežnom živote,
- rozvíjať numerické zručnosti žiakov (prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne aj na kalkulačke)

Osobnostné kompetencie:
- poznať a rozumieť novým matematickým pojmom /hmotnosť, čas, obsah, dĺžka/
- budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie myslenia,
- prejavovať a zvládať emócie,
- dokázať pracovať samostatne

Sociálne kompetencie:
- vedieť využiť osvojené vedomosti v reálnom živote /napríklad v obchode, banke/
- spolupráca v interakcii s učiteľom a spolužiakmi,
- posilňovať kooperatívne správanie.

Stratégia vyučovania:

PROCES

V 9. ročníku si žiaci na 1. úrovni upevňujú osvojené vedomosti. Učia sa počítať do 10. Zdokonaľujú sa v používaní skutočných euro mincí.

Žiaci v 2. úrovni sa zdokonaľujú v meraní dĺžky, objemu a vo vážení predmetov, pri utvrdzovaní postupujeme ako v predchádzajúcom ročníku. Za pomoci kalkulačky sa žiaci učia sčitovať a odčitovať dvojciferné čísla v obore do 100 bez prechodu cez desiatku. Počítajú po stovkách do 1000. Pri utvrdzovaní učiva čo najviac využívame manipuláciu so skutočnými peniazmi.

Žiaci v 3. úrovni sa zdokonaľujú vo výpočtoch povrchu telies, učia sa vypočítať ich objem použitím vzorcov, na príkladoch z praxe. V tomto ročníku sa žiaci stretávajú s novými pojmami, ktoré sa týkajú učiva o percente. Je to učivo veľmi náročné. Úlohy z praktického života musia byť formulované tak, aby z nich žiak vedel vybrať podstatné údaje, vedel ich správne zapísať a podľa osvojeného algoritmu vedel pri výpočte postupovať. Pri výpočtoch využívame kalkulačku.

Učebné zdroje:

Učebnica a pracovné listy Matematika (pre ŠZŠ), vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, IKT výukové programy

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

INFORMATIKA

PRE 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Matematika a práca s informáciami	Informatika

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími *pervazívnymi* vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím.

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet informatika je v 7. ročníku novým predmetom pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“).
Hlavnou úlohou vyučovacieho predmetu je rozvíjať myslenie a komunikáciu žiakov inou, špecifickou formou. Vedie ich k presnému vyjadrovaniu myšlienok, postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.
Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.
Cieľom vyučovacieho predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote. Získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s AU alebo PVP s MP.
Obsah vyučovacieho predmetu informatika je rozdelený do 5 tematických okruhov:
Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.
Komunikácia prostredníctvom IKT – sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.
Postupy, riešenie problémov – žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.
Princípy fungovania IKT – sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.
Informačná spoločnosť – tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by sa mali oboznámiť s ukážkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.
Obsah vzdelávania vyučovacieho predmetu informatika nie je rozdelený do troch úrovní - najľahšia, stredná a najnáročnejšia - ako je to pri iných vyučovacích predmetoch. Predpokladá sa, že žiaci AU alebo PVP s MP na porovnateľnej mentálnej úrovni môžu disponovať

diametrálne rozličnými schopnosťami a zručnosťami v tejto oblasti. Vyučujúci informatiky pri vypracovávaní IVP musí vychádzať z aktuálnych schopností a zručností každého žiaka v tejto oblasti, a podľa toho so žiakom individuálne postupovať.

Obsah predmetu: Informatika 7. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Informácie okolo nás Oboznámenie sa s počítačom. Základné časti z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice, myši. Textový dokument, čísla a znaky, slova, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty. Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu. Ukladanie rôznych informácií do súborov (text). Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka). Dodržiavanie základných zásad písania textu. Počítačové didaktické hry.	- ovláda z akých základných častí sa skladá počítačová zostava - ovláda klávesnicu, myš - vie pracovať s textovým editorom, vytvárať jednoduché texty, mazať, ukladať dokumenty - je oboznámený ako ukladať rôzne informácie do súborov - vie upravovať textové dokumenty – zmena veľkosti písma, hrúbka - pozná základné zásady písania textu - vie pracovať s didaktickými hrami
Komunikácia prostredníctvom IKT E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár. Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, e-mailová adresa. Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom). Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov). E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adries, využitie adresára) www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka. Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.	- je oboznámený s pojmami - e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár - učí sa posielať a prijímať jednoduché listy - správa sa bezpečne a dodržiava etické správanie v e – mailovej komunikácii - vie zistiť e – mailové adresy rodičov a kamarátov - je oboznámený s pojmami www, webový prehliadač, webová stránka - učí sa bezpečne sa správať v prostredí internetu

Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky).	- vie pracovať a používať detské webové stránky.
Postupy, riešenie problémov <u>Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy.</u> Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).	- vie riešiť jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).
Princípy fungovania IKT <u>Oboznámenie sa s pojmami, myš, klávesnica</u> Funkcie vybraných klávesov. <u>Tlačiareň</u> Funkcia tlačiarne. <u>CD</u> Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier <u>Ukladanie informácií , súbor</u> Uloženie informácií do súboru, otvorenie.	- vie používať vybrané klávesy a pozná ich funkcie - vie ovládať základné činnosti tlačiarne - vie ako spúšťať hry a hudbu z cd - vie ovládať jednoduché didaktické hry - vie ukladať informácie do súborov a otvoriť dané súbory.
Informačná spoločnosť <u>Informačné technológie v škole.</u> Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety. <u>Voľný čas a IKT.</u> Počítačové hry, hudba, filmy.	- vie ovládať a pracovať s edukačnými programami pre rôzne predmety - vie vyhľadať na internete hry, hudbu, filmy a pracovať s nimi.

Ciele 7. ročníka:

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,

- e-maily posielať a prijať s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- používať informácie a pracovať s nimi, správne používať informačné a komunikačné technológie,
- rozvíjať kritické myslenie ,
- využívať kreativitu,
- hodnotiť získané vedomosti, spracúvať ich a zoraďovať do obsahu vedomosti
- vedieť si osvojiť efektívne pracovné metódy,
- vedieť čítať s porozumením a rozumieť grafickým schémam, grafom a tabuľkám.

Osobnostné kompetencie:

- vytvárať vlastnú identitu a uvedomovať si ju
- vedieť zodpovedne sa rozhodovať a riadiť svoj vlastný život
- poznávať a byť zvedavý
- prejavovať a zvládať emócie.

Sociálne kompetencie:

- vedieť spolupracovať s druhými
- vedieť kooperatívne riešiť problémy a konflikty.

Stratégia vyučovania :

PROCES

Dôležitou súčasťou vyučovacieho procesu je vhodný výber a použitie metód a foriem práce. Výber a použitie metód a foriem práce je výlučne v kompetencii učiteľa, ktorý daný predmet vyučuje.

Metódy práce:

Motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie, motivačný problém, výklad učiteľa, demonštrácia učiteľom, priebežná demonštrácia postupov učiteľom cez dataprojektor, práca s pracovnými listami, práca s učebnicou, samostatná práca žiakov s počítačom – ovládanie pc. samostatná práca žiakov s počítačom – prenášanie údajov, samostatná práca žiakov s textovým editorom, samostatná práca žiakov s grafickým editorom, samostatná práca žiakov s portálmi a vyhľadávacími strojmi (google), hra, simulácia, kooperatívne metódy.
Vyučovanie prebieha v učebni Infoveku resp. individuálne v triede.

Učebné zdroje:

Na vzdelávanie budeme používať učebnice, ktoré schválilo MŠ SR pre ZŠ a obsahujú schvaľovaciu doložku. Vyučujúci môžu používať aj doplnkové texty, pracovné zošity a materiály, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi platného školského zákona.
Pracovné listy spracované učiteľom. (PL)

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Informatika 8. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy
Informácie okolo nás Počítačová zostava Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice, myši. Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu. Ukladanie rôznych informácií do súborov (text). Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka). Dodržiavanie základných zásad písania textu. Počítačové didaktické hry. **Komunikácia prostredníctvom IKT** E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár Utvrdenie pojmov – e-mail, e-mailová adresa. Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom). Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácií (ochrana osobných údajov). E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adries, využitie adresára), www, webový prehliadač, webová stránka,	- vie z akých častí sa skladá pc zostava - vie správne ovládať klávesnicu a myš - správne pracuje s textovým dokumentom / ovláda jednoduché úpravy textu/ - vie ukladať jednoduchý text a znovu ho vyhľadať a otvoriť, ďalej ho upravovať - vie zmeniť veľkosť a tvar písma - pozná základné zásady písania textu a dodržiava ich - ovláda jednoduché pc didaktické hry - vie pracovať s e- mailom - vie napísať, odoslať a otvoriť jednoduchú poštu - rozumie bezpečnosti pri práci na internete - pozná a vie si uložiť do adresára e- mailové adresy rodičov a kamarátov - rozumie pojmu web, webový prehliadač

odkaz, vyhľadávanie na webe Utvrdenie pojmov – www, webový prehliadač, webová stránka. Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu. Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky), on-line hry. **Postupy, riešenie problémov** Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica Skladanie podľa stavebnice. Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov). **Princípy fungovania IKT** Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica Funkcie vybraných klávesov. Tlačiareň Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou. Tlačenie textov. CD, digitálny fotoaparát Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier. Základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača. Ukladanie informácií, súbor Uloženie informácií do súboru, otvorenie. **Informačná spoločnosť** Informačné technológie v škole Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety. Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy.	- vie pracovať s webovou stránkou - vyhľadáva na webe potrebné informácie - je oboznámený ako ochraňovať svoje osobné údaje pri práci s internetom a dodržiavať zásady bezpečnosti pri práci s internetom - pozná a vie pracovať s webovými stránkami pre deti. - vie si spustiť on- line hru. - chráni si svoje osobné údaje a nezadávať ich verejne - ovláda detský programovací jazyk a základné príkazy - vie skladať podľa stavebnice - rieši jednoduché algoritmy v detskom programovacom prostredí - používa základný program skicár a vedieť s ním pracovať - kreslí obrázky a ukladá ich - pozná základné funkcie vybraných funkcií - pracuje s tlačiarňou a pozná jej základné funkcie - vie vytlačiť text na tlačiarni - vie spúšťať CD, ovládať digitálny fotoaparát - ovláda spustiť jednoduchú hru, alebo hudbu z CD - pozná základné funkcie digitálneho fotoaparátu a vie ho jednoducho ovládať - vie ukladať informácie do súboru - vie súbor otvoriť - pracuje s rôznymi edukačnými programami a učí sa ich ovládať - je oboznámený s vyplnením voľného času, prácou s počítačom, IKT

Ciele 8. ročníka:

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,
- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfotiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielať a prijať s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie a s erotickým
- zameraním,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pozná základné funkcie počítača, klávesnice, tlačiarne vie s nimi správne narábať,
- vie používať edukačné IKT programy,
- vie upravovať a ukladať text, skenovať.

Osobnostné kompetencie:

- pozná základné funkcie digitálneho fotoaparátu vie ho ovládať,
- vie pracovať s e-mailom,
- vie používať web. prehliadač k získaniu informácii k učeniu,
- vie rozpoznať vhodné a nevhodné stránky pre deti,
- vie spustiť CD, DVD, dokáže logicky uvažovať

Sociálne kompetencie:

- vie rozpoznať vhodné a nevhodné stránky,
- dodržiava etické a morálne pravidlá pri práci s internetom,
- učí sa dodržiavať súkromie iných.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Hlavnou úlohou predmetu je, že podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, vedie ich k presnému vyjadrovaniu myšlienok, postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.
Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.
Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho vyžitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s AU alebo PVP s MP.
Metódy vyučovacieho procesu - *slovné* - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, dialogické - rozhovor, práca s knihou), - *názorné* - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie – okolia, prírody, rastlín, zvierat, ľudí...), - *praktické* - zdrojom poznania je aktívna činnosť, - modifikované vyučovacie metódy, - špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.
Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Informatická výchova (pre ŠZŠ),programy IKT, vzdelávacie programy MŠ, priama práca s IKT, vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka, internet a práca s ním.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Informatika 9. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsah vzdelávania	Očakávané vzdelávacie výstupy
Informácie okolo nás Počítačová zostava Opakovanie zamerané na základné časti, z ktorých sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš). Ovládanie klávesnice, myši.	- pozná základnú počítačovú zostavu a jej časti - vie ovládať klávesnicu a pracovať s myšou

<u>Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty</u> Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu. Ukladanie rôznych informácií do súborov (text). Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov. Dodržiavanie základných zásad písania textu. Počítačové didaktické hry. **Komunikácia prostredníctvom IKT** <u>E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár</u> Pojmy – e-mail, e-mailová adresa. Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, kamarátom, spolužiakom). Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácií (ochrana osobných údajov). E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adries, využitie adresára) <u>www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe</u> Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka. Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu. Webové stránky pre deti (rozprávky, obrázky). On-line hry. **Postupy, riešenie problémov** <u>Detský programovací jazyk, elementárne príkazy, robotická stavebnica</u> Skladanie podľa návodov - stavebnice, hlavolamy. Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).	- vie pracovať s textovým editorom, používať čísla znaky, jednoduché formátovanie - vie vytvoriť jednoduchý text, vie ho uložiť potom vyhľadať a vymazať - vie vytvárať nové priečinky a vkladať do nich rôzne informácie a následne ich uložiť - ovláda základne klávesy na úpravu textového editoru/ Ctrl, Alt, Delet, Home, End, Insert, Caps Lock, Tab, Shift, Num Lock/. - dodržiava základné zásady pri písaní textu - ovláda jednoduché počítačové hry a edukačné programy - vie pracovať s e- mailom – posielať a prijímať správy, ukladať ich, preposielať - zvláda používanie adresára v e- maily - pozná zásady etického správania pri e-mailovej komunikácii - pozná riziká internetu, vie si chrániť svoje osobné údaje - pozná e- mailové adresy rodičov, spolužiakov, kamarátov, vie si ich uložiť do adresára a používať - pozná webový prehliadač a webovú stránku vie ich vyhľadávať a pracovať s nimi - ovláda zásady bezpečnosti a etického správania v prostredí internetu - pozná známe a voľne dostupné internetové stránky pre deti, on . line hry a správne ich používa - pozná detský programovací jazyk / logico Motion/- základné príkazy - vie podľa návodu zložiť hlavolam, puzzle, stavebnice - vie riešiť jednoduché algoritmy – kresliť obrázky / skicár/

Princípy fungovania IKT Pojmy myš, klávesnica Funkcie vybraných klávesov. Tlačiareň Funkcia tlačiarne. Práca s tlačiarňou. Práca so skenerom. CD, digitálny fotoaparát, mikrofón, USB – pamäťový kľúč Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier. Ovládanie digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača. Ukladanie na USB kľúč. Ukladanie informácií - súbor, priečinok Uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie. Vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov. **Informačná spoločnosť** Informačné technológie v škole Edukačné programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety. Voľný čas a IKT Počítačové hry, hudba, filmy. Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.	- rozumie pojmom myš, klávesnica, pozná funkcie kláves / / Ctrl, Alt, Delet, Home, End, Insert, Caps Lock, Tab, Shift, Num Lock, Ctrl + A, Ctrl + C, Ctrl + V/ - vie používať tlačiareň, zadať tlač dokumentu, - vie pracovať so skenerom, vie naskenovať dokument, uložiť ho, ovláda jednoduchú úpravu dokumentu - zvláda obsluhu CD, Dig. Fotoaparátu, mikrofónu, USB - spúšťa jednoduché hry cez PC hudbu z CD a internetu - ovláda dig. fotoaparát, fotí - vie ukladať informácie na USB - vytvára nové priečinky na PC vie do nich ukladať informácie, znovu ich vie otvoriť, priečinok vie premenovať, zrušiť - pracuje s rôznymi edukačnými programami a vie ich ovláda - vie účelne vyplniť svoj voľný čas prácou s počítačom a IKT - vie využívať informácie z internetu na dopĺňanie učebnej látky z iných predmetov - vie si spúšťať hry , hudbu, filmy - dodržiava zásady bezpečného a etického správania na internete

Ciele 9. ročníka:

- Zapnúť a vypnúť počítač s pomocou/samostatne,
- pracovať s myšou s pomocou/samostatne,
- pracovať s klávesnicou s pomocou/samostatne,
- za pomoci učiteľa skenovať,
- správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD s pomocou/samostatne,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno s pomocou/samostatne,
- zatvoriť pracovné okno s pomocou/samostatne,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou s pomocou/samostatne,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou,

- chápať rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím,
- chápať rozdiel medzi stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač s pomocou/samostatne,
- digitálnym fotoaparátom odfotiť spolužiaka a fotku uložiť za pomoci učiteľa do priečinku,
- fotografiu vytlačiť na tlačiarni s pomocou/samostatne,
- s pomocou pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore – nakresliť obrázok,
- obrázok uložiť a otvoriť,
- orientovať sa v jednoduchých hrách na internete s pomocou/samostatne,
- pracovať s USB kľúčom s pomocou/samostatne – kopírovať dokument,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- e-maily posielať a prijať s pomocou/samostatne,
- rozpoznať vhodné webové stránky pre deti – vzdelávacie, zábavné, náučné,
- oboznámiť žiakov s negatívnym vplyvom stránok propagujúcich násilie, a s erotickým zameraním,
- napísať v správnom tvare internetovú adresu webovej stránky s pomocou/samostatne,
- spustiť hru z internetu s pomocou/samostatne,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- napísať, prepísať jednoduchý text s pomocou/samostatne,
- text uložiť a otvoriť s pomocou/samostatne,
- upravovať text – kopírovanie, mazanie, presúvanie s pomocou/samostatne,
- správne písanie klávesnicou – medzera, malé/veľké písmená, interpunkčné znamienka s pomocou/samostatne,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť s pomocou/samostatne,
- zvuk nahrať prostredníctvom mikrofónu s pomocou/samostatne,
- dokončiť začatú prácu,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pozná základné funkcie počítača, klávesnice, tlačiarne vie s nimi správne narábať,
- vie používať edukačné IKT programy,
- vie upravovať a ukladať text, skenovať, pracovať s tlačiarňou, využívať informácie z internetu.

Osobnostné kompetencie:

- pozná základné funkcie digitálneho fotoaparátu, USB, vie ho ovládať
- vie pracovať s e- mailom vie používať web. prehliadač k získaniu informácii k učeniu,
- vie rozpoznať vhodné a nevhodné stránky pre deti, vie spustiť CD, DVD, dokáže logicky uvažovať,
- dodržiava bezpečnostné zásady a etické správanie pri práci s internetom, ktoré následne prenáša do života.

Sociálne kompetencie:

- vie rozpoznať vhodné a nevhodné stránky,
- dodržiava etické a morálne pravidlá pri práci s internetom,
- učí sa dodržiavať súkromie iných,
- má úctu k práci iných ľudí,
- využíva IKT k rozvoju myslenia a rozšíreniu vlastných informácií.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Hlavnou úlohou predmetu je, že podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, vedie ich k presnému vyjadrovaniu myšlienok, postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.
Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.
Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho vyžitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s AU alebo PVP s MP.

Učebné zdroje:
Učebnica a pracovné listy Informatická výchova (pre ŠZŠ),programy IKT, vzdelávacie programy MŠ, priama práca s IKT,vlastné pracovné listy prispôsobované individuálnym potrebám žiaka internet a práca s ním, skener, digitálny fotoaparát, USB, PC.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1
Počet hodín spolu	1	2	2	3	2	2	3	3	3	3

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) a to z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Pri blokovom vyučovaní sa rozdeľuje vyučovacia jednotka na kratšie časové úseky, podľa schopností žiaka tak, aby bola dodržaná určená časová dotácia.

Obsah predmetu je členený na tri úrovne, v jednotlivých úrovniach na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopnosti žiaka osvojiť si obsah daného učiva a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

Zložky vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie

Samoobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – obsahom zložky je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou

tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky práce v domácnosti sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať v kuchyni poriadok a hygienu. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Súčasťou pracovného vyučovania v 1. úrovni je **zložka rozvoj jemnej a hrubej motoriky.** Cieľom tejto zložky je stimulácia motoriky, rozvoj koordinácie oko – ruka, zameriavanie pozornosti žiaka, rozlišovanie materiálov zmyslovým vnímaním, osvojenie si následnosti pracovných krokov činností.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

Technické kreslenie – žiaci vo vyšších ročníkoch 3. úrovne sa prostredníctvom praktických činností učia zhotovovať technické náčrty a výkresy výrobkov.

Pestovateľské práce – žiaci 2. a 3. úrovne sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

U žiakov s AU alebo PVP s MP býva častým problémom nedostatok motivácie, pozornosti a vytrvalosti. Preto treba pri vytváraní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím sa dá motivovať (čo býva mnohokrát ťažké zistiť) a upútať jeho pozornosť. Zvyčajne na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, ktorú žiak bezpečne zvládne a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Až potom zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, poprípade utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelným, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Pri najslabších žiakoch môže ísť o úplnú fyzickú pomoc pedagógom. Ak si žiak osvojil určitú časť činnosti, pedagóg poskytuje len čiastočnú fyzickú pomoc. Pre iných žiakov môže byť postačujúcou pomocou slovný návod alebo predvedenie činnosti. Najmiernejšou pomocou je poskytnutie pomoci prostredníctvom pokynov. Pre niektorých žiakov môže byť dostatočnou pomocou už len samotná prítomnosť pedagóga. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Pri vzdelávaní žiakov s autizmom je dôležité aj prostredie, v ktorom sa pracovný proces realizuje. Nesmie byť prestimulované, aby pozornosť žiaka bola sústredená na požadovaný úkon a nebola odvádzaná prostredím. Netreba zabúdať ani na neprimeranú citlivosť na senzorické podnety niektorých žiakov s AU alebo PVP s MP, najmä pri prácach v dielni. Je potrebné primerane upraviť pracovné prostredie a podmienky, aby zvýšená zmyslová

vnímavosť nebola prekážkou pre ďalšie vzdelávanie žiaka. V niektorých prípadoch môže byť potrebná aj úprava pracovných nástrojov a prostriedkov.
Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP má problémy s vytrvalosťou, pozornosťou a s ochotou spolupracovať. To môže vyplývať aj z nedostatočnej časovej a priestorovej orientácie, z nezrozumiteľnosti obsahu a postupu požadovanej činnosti.
Štruktúrovanie a vizualizácia pomôže žiakom zorientovať sa v pracovnom priestore a v čase, zorientovať sa v tom, kedy sa má daná úloha vykonávať. Žiak získa prehľad, kedy úloha začína, kedy končí, aká je následnosť postupu krokov pri vykonávaní danej úlohy a tak isto získa prehľad o tom, čo bude vykonávať po ukončení úlohy. Každá zadávaná pracovná úloha musí byť jednoznačná, zrozumiteľná, aby žiak vedel čo má urobiť a ako má postupovať. Pri poskytovaní vizualizovanej pomoci je nutné citlivo zvážiť množstvo vizualizácie. Použitie vizuálnych prostriedkov musí byť veľmi flexibilné.

Tak ako je v živote každého človeka potrebné pociťovať úspech a spokojnosť, tak aj pre žiaka s autizmom je dôležité, aby pri vykonávaní pracovných činností bol úspešný. Preto pri zadávaní pracovných úloh postupujeme od najjednoduchších k zložitejším. Ak žiak pri práci urobí chybu, nehodnotíme to slovne, len ho opravíme a ukážeme mu, ako má správne postupovať.

Vzhľadom na to, že u mnohých žiakov s AU alebo PVP s MP je narušená schopnosť predvídať čo sa stane, je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov. Pri výučbe pracovného vyučovania je neustále potrebné zohľadňovať aktuálnu dosiahnutú úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby. Nesmieme zabúdať na spoluprácu s rodičmi, aby všetko to, čo si žiak osvojil v školskom prostredí, vedel zužitkovať aj v reálnom živote.

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v prípravnom ročníku

Časový rozsah: **33 hodín ročne**
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Spolupráca pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie WC, toaletného papiera. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Sedieť určitý čas pri jedle. **Rozvoj jemnej a hrubej motoriky** Chytanie predmetov prstami. Zvyšovanie schopnosti uchopenia a	- spolupracuje pri osobnej hygiene - má osvojené základné hygienické návyky - vie po použití spláchnuť WC, použiť toaletný papier, - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - má osvojené základné stravovacie návyky - počas desiaty vie sedieť pri jedle - vie chytať predmety prstami

	stisku. Zdvíhanie a prekladanie predmetov rôznej veľkosti a váhy. Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť. Ťahanie predmetov počas chôdze. Manipulovanie s predmetmi oboma rukami. Manipulovanie s drevenými kockami. Ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba. Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka. Otváranie a zatváranie dverí kľučkou. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Púšťanie vody - páková batéria. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov každodenného života na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. **Práce v dielni** Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo. Trhanie a krčenie papiera.	- zvládne dvíhať, ťahať a prekladať predmety - vie manipulovať s predmetmi, otvárať a zatvárať dvere, zapínať a vypínať svetlo, púšťať vodu, stavať kocky s podporou vizualizácie a štrukturalizácie. - vie manipulovať s predmetmi, ťahať, ukladať kocky - vie zbierať predmety - vie otvárať a zatvárať dvere - zapne a vypne svetlo - vie púšťať vodu pomocou pákovej batérie - vie odložiť hračky, pomôcky, odev a obuv na určené miesto. - vie odložiť predmety /odev i obuv/ každodenného života na určené miesto s pomocou. - vie porovnať rôzne materiály a pozná ich vlastnosti..
2.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Spolupráca pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie vreckovky, WC (splachovanie), toaletného papiera. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu s pomocou. Základné návyky pri stravovaní. Používanie rúk pri jedle. **Práce v domácnosti**	- spolupracuje pri osobnej hygiene - osvojuje si hygienické návyky s pomocou - vie používať vreckovku, WC, ukázať na symbol. - vie sa obliecť a vyzliecť s pomocou - vie sa obuť a vyzuť sa pomocou - vie používať zips, vie zapnúť a rozopnúť gombík s pomocou - vie priradiť a ukázať na obrázky oblečenia a seba obslužných činností. - má osvojené základné stravovacie návyky

	Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Utieranie prachu s pomocou. Zvládnutie výmeny uterákov s pomocou Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien s pomocou. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka pohára. Púšťanie vody - páková batéria, kohútik. Používanie štipcov na bielizeň s pomocou. Primerané používanie predmetov, hračiek. Oboznámenie sa so zariadením kuchyne. Rozlíšenie potravín od iných predmetov s pomocou. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou. Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu. Základy bezpečnosti v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru. Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie. <u>Práce s papierom</u> Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Obkresľovanie a vyfarbovanie papierovej makety. <u>Montážne a demontážne práce</u> Navliekanie predmetov: korále a pod. Manipulovanie s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie	- vie odložiť predmety /odev i obuv/ každodenného života na určené miesto s pomocou. - vie utierať prach s pomocou - vie vymeniť špinavý uterák za čistý - vie otvoriť a zatvoriť dvere, okno, zásuvku s pomocou - zapne a vypne svetlo - odskrutkuje a zaskrutkuje veko pohára - vie púšťať vodu pomocou pákovej batérie alebo kohútika - vie používať štipce - vie manipulovať s predmetmi a hračkami, zatvárať dvere, zapínať a vypínať svetlo, púšťať vodu, stavať kocky s podporou vizualizácie a štrukturalizácie. - rozlišuje potraviny od ostatných predmetov - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti - vie porovnať rôzne materiály a pozná ich vlastnosti.. - vie triediť, priraďovať a porovnávať predmety podľa farby, veľkosti a tvaru. - vie manipulovať s predmetmi- dvíhať, prenášať, prekladať , vkladať, vyberať, navliekať, lepiť a presýpať - pozná základné vlastnosti papiera - farbu, povrch, hrúbku - vie trhať, krčiť a lepiť papier - vie obkresliť a vyfarbiť maketu - vie navliekať korále, - vie manipulovať s kockami - vie odskrutkovať a zaskrutkovať

	veľkej matice na skrutku. Práce so stavebnicami, mozaikou, dominom. Skladanie jednoduchého puzzle. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou. Oboznámenie sa so záhradným náradím: hrable. Hrabanie lístia s pomocou.	maticu na skrutku - vie vytvoriť obrázok z jednoduchých puzzlí , mozaiku, domino - vie polievať kvety, - je oboznámený so záhradným náradím: hrable - vie hrabať lístie s pomocou.
3.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov. Používanie WC (splachovanie), používanie toaletného papiera, vreckovky, hrebeňa. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka. Používanie zipsu, patentiek a háčikov s pomocou. Základné návyky pri stravovaní. Potreby pre stravovanie: spoznať vlastné a používať ich. Používanie lyžice pri jedle. Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára nápoj, rozbaliť chlieb, otvoriť jogurt, Očistiť banán, mandarínku. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto s pomocou. Čistenie topánok: osvojenie si postupu jednoduchého čistenia topánok. Vedieť vymeniť uterák. Používanie štipcov na bielizeň. Utieranie prachu, zametanie s	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky podľa pokynov - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, hrebeň - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík - vie si zapnúť zips, patentku, háčik s pomocou - vie manipulovať so šikovnou kockou. - má osvojené základné stravovacie návyky - pozná svoj pohár, lyžičku, tanier, servítku - pri jedle používa lyžicu samostatne - počas desiaty je samostatný - vie očistiť banán, mandarínku - s pomocou odloží predmety na dané miesto - s pomocou si odloží odev a obuv na určené miesto - vie si jednoduchým spôsobom očistiť topánky – handrička a voda - vie vymeniť špinavý uterák za čistý - vie pripnúť štipec na šnúru - vie utrieť prach a zametať s

	pomocou. Pozbieranie smetí do koša s pomocou. Obsluha bežných domácich audio a video zariadení s pomocou. Primerané používanie predmetov, hračiek. Otváranie a zatváranie dvier, okien, zásuviek. Zapínať a vypínať osvetlenie. Odskrutkovanie zaskrutkovanie veka pohára. Púšťanie vody: kohútik, páková batéria. Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky. Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov. Jednoduché prestieranie k stolovaniu. Odkladanie špinavého riadu zo stola. Utieranie stola. Odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov. Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Základy bezpečnosti v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Manipulovanie s drobným materiálom. Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál. Napichávanie, navliekanie a nalepovanie drobného materiálu. Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla. <u>Práce s papierom</u> Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností. Práca s papierom: obkresľovanie šablóny, trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, oblepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie. Pečiatkovanie a potláčanie papiera	pomocou - udržiava poriadok v okolí koša - s pomocou vie obsluhovať audio a video zariadenia - vie sa hrať s hračkami - vie otvoriť a zatvoriť dvere, okno, zásuvku - zapne a vypne svetlo - odskrutkuje a zaskrutkuje veko pohára - vie si nabrať vodu do pohára z vodovodnej batérie - rozlišuje potraviny od ostatných predmetov - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - rozlíši odpadky od iných predmetov - vie prestrieť obrus na stôl - vie utrieť stôl navlhčenou handrou - vie odložiť špinavý riad zo stola - odloží podľa pokynov riad na určené miesto - rozpozná špinavý a čistý riad - v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti v nej - triedi, priraďuje, porovnáva, ukladá predmety a prírodniny podľa ich vlastností: farby, veľkosti a tvaru materiálu - napicháva, navlieka a nalepuje drobný materiál - vie vytvoriť mozaiku podľa predlohy - pozná základné vlastnosti papiera - farba, povrch, hrúbka - triedi, priraďuje a porovnáva rôzne druhy papiera podľa vlastností - vie obkresliť šablónu, trhá, krčí, nalepuje, zlepuje, oblepuje, prekladá, skladá a strihá papier - vie pečiatkovať a potláčať papier

	odtlačkami rozličných predmetov. <u>Montážne a demontážne práce</u> Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál. Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Ukladanie na seba, vedľa seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie a pod. Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina. **Pestovateľské práce** Starostlivosť o izbové rastliny: polievanie, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín. Sadenie semien do kvetináčov: tráva, hrach, fazuľa. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	odtlačkami rozličných predmetov - triedi, priraďuje a porovnáva rôzne druhy stavebníc podľa vlastností ktorými sú veľkosť, farba, tvar, materiál - vie skladať a rozkladať predmety a stavebnice - jednotlivé časti vie ukladať na seba, vedľa seba, vie ich spájať, skrutkovať a zasúvať - vie vytvoriť obrázok z jednoduchých puzzlí, mozaiku, domino - vie polievať kvety, odstrániť z nich odumreté časti, kypriť pôdu v kvetináči, utrieť listy z prachu - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie zasadiť semienko do kvetináča - počas vychádzky vie pozorovať prírodu v parku, v sade a v záhrade

Ciele prípravného ročníka:

1.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozvíjať schopnosť napodobňovania,
– poznávať rôzne materiály.

2.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozvíjať napodobňovanie,
– rozlišovať rôzne materiály,
– utvárať schopnosť adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti.

3.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,

– rozvíjať pozornosť a zmyslové vnímanie,
– rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety a hračky,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- využívanie kreativity,
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej

Osobnostné kompetencie:
– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii

Sociálne kompetencie:
– prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.

Stratégia vyučovania:
PROCES

Žiaci prípravného ročníka si v prvom rade osvojujú základné hygienické a samoobslužné návyky, primerane k svojej úrovni.
Častým problémom žiakov s AU alebo PVP s MP bývajú stravovacie schopnosti a návyky. Veľa žiakov, aj vyššej úrovne, odmieta jesť jedlá určitej farby, konzistencie, má problémy s prehĺtaním, prežúvaním a podobne. Preto je niekedy potrebná úprava jedla, použitie špeciálnych pomôcok a postupné odstraňovanie problému.

Žiaci si prostredníctvom nácvikov rôznych jednoduchých činností rozvíjajú schopnosť napodobňovať. V prípravnom ročníku sa žiaci učia triediť, priraďovať a porovnávať predmety, osvojujú si ich vlastnosti, učia sa zameriavať pozornosť na to, čo je pri danej úlohe dôležité. Manipuláciou s predmetmi a rôznymi materiálmi, ako je napríklad papier a modelovacia hmota, si žiaci rozvíjajú jemnú motoriku, ktorá je základným predpokladom pre rozvíjanie grafomotorických zručností a vykonávanie samoobslužných a pracovných činností.
Vzhľadom na to, že veľa žiakov s AU alebo PVP s MP, najmä na nižšej úrovni, používa predmety neadekvátnym spôsobom, je potrebné žiakom ukázať na čo je daný predmet určený a snažiť sa o to, aby si žiaci osvojili jeho primerané používanie. Okrem iných, pre žiaka dôležitých činností, nacvičujeme aj používanie hračiek.

Učebné zdroje:
Pracovné listy, pomôcky, materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek, www.zborovna.sk

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 1.ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy / žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti**	
	Spolupráca pri osobnej hygiene.	- spolupracuje pri osobnej hygiene
	Používanie hygienických potrieb.	- má osvojené základné hygienické návyky
	Osvojenie si hygienických návykov s pomocou.	- vie po použití spláchnuť WC, použiť toaletný papier,
	Používanie WC, toaletného papiera.	
	Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.	- vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť
	Obúvanie a vyzúvanie s pomocou.	- vie sa s pomocou preobuť
	Osvojenie si základných návykov pri stravovaní. Sedieť určitý čas pri jedle.	- má osvojené základné stravovacie návyky - počas desiaty vie sedieť pri jedle
	Rozvoj jemnej a hrubej motoriky	
	Chytanie predmetov prstami.	- vie chytať predmety prstami,
	Zvyšovanie schopnosti chopenia a stisku.	- manipuluje s predmetmi oboma rukami
	Manipulovať s predmetmi oboma rukami.	
	Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť.	- zvládne dvíhať, ťahať a prenášať predmety
	Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka.	- vie zbierať malé predmety pomocou palca a ukazováka
	Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek.	- vie manipulovať s predmetmi, otvárať a zatvárať dvere, zapínať a vypínať svetlo, púšťať vodu, stavať kocky s podporou vizualizácie a štrukturalizácie.
	Zapínanie a vypínanie osvetlenia.	
	Púšťať vodu - páková batéria, kohútik.	
	Manipulovať s kockami: ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.	
	Práce v domácnosti	
	Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.	- s pomocou odloží predmety na dané miesto
	Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.	- s pomocou si odloží odev a obuv na určené miesto
	Práce v dielni	
	Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.	- vie porovnať rôzne materiály a pozná ich vlastnosti
	Trhanie a krčenie papiera.	- vie trhať, krčiť a lepiť papier

	Lepenie papiera s pomocou.	
2.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena: nácvik potrebných činností a postupov. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie WC, splachovanie, používanie toaletného papiera a vreckovky. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu, patentiek s pomocou. Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Utieranie prachu s pomocou. Vynášanie odpadkov s pomocou. Vedieť vymeniť uterák. Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka pohára. Púšťanie vody: páková batéria, kohútik. Používanie štipcov na bielizeň. Primerané používanie rôznych predmetov a hračiek. Oboznámenie sa so zariadením kuchyne. Rozlíšenie potravín od ostatných predmetov s pomocou. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou. Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu. Odkladanie špinavého riadu zo stola.	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky podľa pokynov - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík - vie si zapnúť zips, patentku s pomocou - vie manipulovať so šikovnou kockou, navliekať šnúrky do topánok a viazať uzol. - má osvojené základné stravovacie návyky - vie odložiť predmety /odev i obuv/ každodenného života na určené miesto s pomocou. - vie utierať prach s pomocou - vie vymeniť špinavý uterák za čistý - vie vynášať odpadky s pomocou - vie otvoriť a zatvoriť dvere, okno, zásuvku s pomocou - zapne a vypne svetlo - odskrutkuje a zaskrutkuje veko pohára - vie púšťať vodu pomocou pákovej batérie alebo kohútika - vie používať štipce na bielizeň - vie manipulovať s predmetmi a hračkami, zatvárať dvere, zapínať a vypínať svetlo, púšťať vodu, stavať kocky s podporou vizualizácie a štrukturalizácie. - rozlišuje potraviny od ostatných predmetov - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - vie prestrieť obrus na stôl - vie odložiť špinavý riad zo stola

	Základy bezpečnosti v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny a iné. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa farby, veľkosti a tvaru. Manipulovanie s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie. Namotávanie a splietanie vlny a špagátov rôznej hrúbky. Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov. Viazanie uzlov. <u>Práce s papierom</u> Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera. Nalepovanie samolepiek. <u>Montážne a demontážne práce</u> Navliekanie drobných predmetov a prírodnín: korále, šípky, vhodné cestoviny a iné. Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek. Práce so stavebnicami: mozaika, domino a iné. Skladanie jednoduchého puzzle. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou. Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín. Práca so záhradným náradím: hrable. Zbieranie plodov z listnatých a	- odloží podľa pokynov riad na určené miesto - v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti - pozná rôzne materiály, je oboznámený - vie triediť, priraďovať a porovnávať predmety podľa farby, veľkosti a tvaru. - vie manipulovať s predmetmi- dvíhať, prenášať, prekladať , vkladať, vyberať, navliekať, lepiť a presýpať - vie namotať a splietať vlnu a špagát - vie strihať papier, vlnu, textil, špagát - vie viazať uzly - pozná základné vlastnosti papiera - farbu, povrch, hrúbku - vie trhať, krčiť a lepiť papier - vie obkresliť, vyfarbiť a nalepiť šablónu z papiera - vie nalepiť samolepky - vie navliekať drobné predmety - vie manipulovať s kockami - vie odskrutkovať a zaskrutkovať maticu na skrutku - vie skladať stavebnice - vie vytvoriť obrázok z jednoduchého puzzle , mozaiku, domino - vie skladať puzzle - vie polievať kvety s pomocou, - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie hrabať lístie s pomocou

	ihličnatých stromov.	- vie zbierať plody zo stromov
3.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena: nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov podľa pokynov. Samostatné používanie WC, splachovanie. Používanie toaletného papiera, vreckovky a hrebeňa. Vyzliekanie a obliekanie odevu podľa pokynov. Obúvanie a vyzúvanie podľa pokynov. Zapnutie a rozopnutie gombíka, upevňovanie opaska. Používanie zipsu, patentiek a háčikov. Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla a mašličky. Základné návyky pri stravovaní. Stolovanie: používanie lyžice a vidličky pri jedle. Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára, rozbaliť chlieb, otvoriť jogurt, očistiť banán, mandarínku. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto podľa pokynov, udržiavanie poriadku. Odkladanie a údržba odevu podľa pokynov. Postup jednoduchého čistenia obuvi, odkladanie na určenie miesto podľa pokynov. Používanie štipcov na bielizeň. Utieranie prachu, zametanie, zberanie smetí do koša podľa pokynov. Obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Primerané používanie predmetov a hračiek. Odomykanie a zamykanie dvier, visiaceho zámku. Rozlíšenie potravín od iných predmetov. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky podľa pokynov - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, hrebeň - vie sa obliecť a vyzliecť podľa pokynov - vie sa preobuť podľa pokynov - vie zapnúť a rozopnúť gombík, opasok - vie si zapnúť zips, patentku, háčik - vie navliekať šnúrky do topánky , viazať uzol a mašličku - má osvojené základné stravovacie návyky - pri jedle používa lyžicu a vidličku samostatne - počas desiaty je samostatný - odloží predmety na dané miesto podľa pokynov - odloží odev a obuv na určené miesto - vie si jednoduchým spôsobom očistiť topánky – handrička a voda - vie pripnúť štipec na bielizeň - vie utrieť prach a zametať s pomocou - udržiava poriadok v okolí koša - vie obsluhovať audio a video zariadenia - vie sa hrať s hračkami a používať premety - vie odomykať a zamykať dvere a visiaci zámok - rozlišuje potraviny od ostatných predmetov - vie, ktoré potraviny patria do

	chladničky s pomocou. Vedieť rozlíšiť, čo patrí do odpadkov. Stolovanie: samostatne prestieranie na jednoduché stolovanie. Odkladanie špinavého riadu zo stola. Utieranie stola. Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto podľa pokynov. Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Bezpečne pracovať v kuchyni. <u>Šitie:</u> navliekanie nite do veľkej ihly, na konci zdvojenej nite urobiť uzlík. Prepichávanie kartónu podľa šablóny. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Manipulovanie s drobným materiálom. Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál. Napichávanie, navliekanie, nadväzovanie a nalepovanie drobného materiálu. Vytváranie mozaiky, vzorov podľa určitého pravidla. <u>Práce s papierom</u> Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností. Práca s papierom: trhanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie. Dierovanie papiera podľa šablóny a so strojčekom. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón. Pečiatkovanie a potláčanie papiera tlačidlami rozličných predmetov. <u>Montážne a demontážne práce</u> Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál. Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc: ukladanie na seba, vedľa	chladničky - rozlíši odpadky od iných predmetov - vie prestrieť obrus na stôl - vie utrieť stôl navlhčenou handrou - vie odložiť špinavý riad zo stola - odloží podľa pokynov riad na určené miesto - rozpozná špinavý a čistý riad - v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti v nej - vie navliecť niť do veľkej ihly,.. - dokáže prepichovať kartón podľa šablóny - vie triediť, priraďovať, porovnávať a ukladať predmety a prírodniny podľa farby, veľkosti, tvaru a materiálu - vie pracovať s rôznym drobným materiálom– vytvárať mozaiku, napicháva, navlieka, nadväzuje, nalepuje materiál - pozná základné vlastnosti papiera - farbu, povrch, hrúbku - vie triediť papier podľa vlastností - vie trhať, krčiť a lepiť papier - prekladá, skladá, nalepuje a zlepuje papier - vie dierovať papier so strojčekom - vie skladať podľa šablóny - vie šiť jednoduché stehy na perforovaný kartón - vie pracovať s pečiatkami a detskými tlačidlami - triedi, priraďuje a porovnáva rôzne druhy stavebníc podľa vlastností ktorými sú veľkosť, farba, tvar, materiál - vie skladať a rozkladať predmety a stavebnice

	seba, spájanie, skrutkovanie, zasúvanie a pod. Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, hnojenie, ošetrovanie listov. Oboznámenie sa so sadením, klíčením a rastom rastlín. Sadenie semien do kvetináčov: pažítka, tráva, hrach, fazuľa. Pletie a polievanie záhonov. Oboznámenie sa s jednoduchým záhradníckym náradím, hrabanie lístia. Zber úrody: ovocia a zeleniny s pomocou. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	- jednotlivé časti vie ukladať na seba, vedľa seba, vie ich spájať, skrutkovať a zasúvať - vie vytvoriť obrázok z jednoduchého puzzle , mozaiku, domino - vie polievať kvety, odstrániť z nich odumreté časti, kypriť pôdu v kvetináči, utrieť listy z prachu - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie zasadiť semienko do kvetináča - vie polievať záhony - pozná záhradnícke náradie a učí sa ho používať, vie hrabať lístie - vie pomôcť pri zbere úrody -počas vychádzky vie pozorovať zmeny v prírode v parku, v sade a v záhrade

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať schopnosť napodobňovania,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály.

2.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať schopnosť napodobňovania,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– rozlišovať rôzne materiály.

3.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné návyky pri stravovaní,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- využívanie kreativity,
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej
Osobnostné kompetencie:
– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii
Sociálne kompetencie:
– prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.

Stratégia vyučovania:
PROCES
V prvom ročníku si žiaci 1. úrovne osvojujú návyk na spoluprácu pri osobnej hygiene a schopnosť prijať používanie hygienických potrieb. Môže sa však stať, že žiak odmieta a príklad strihanie nechtov alebo používanie zubnej kefky. Preto je potrebné postupovať trpezlivo, malými krôčikmi a voliť vhodnú motiváciu. Pri problémoch s používaním WC je pri nácviku dôležitá pravidelnosť používania WC počas dňa, aby žiak získal návyk. Nesmieme zabúdať na **vizualizáciu a náhradnú komunikáciu**, ktorá môže tak isto problém s používaním WC vyriešiť.

Pri osvojovaní si základných návykov pri stravovaní, sa snažíme o to, aby žiak od jedla neodbiehal, aby dokázal sedieť určitý čas pri jedle. Žiakovi musí byť jasné kedy je začiatok a koniec činnosti.

Žiaci 2. a 3. úrovne si zvyšujú samostatnosť pri hygienických a stravovacích návykoch, pri samoobslužných zručnostiach a naďalej sa rozvíja schopnosť napodobňovať.

Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častejším precvičovaním.

Učebné zdroje:
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 2. ročníku</u>

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena – návyk na spoluprácu. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie WC – splachovanie, toaletného papiera a vreckovky. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Používanie suchého zipsu. Základné návyky pri stravovaní, sedieť určitý čas pri jedle. Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastne a používať ich. Používanie rúk pri jedle. Pitie z pohára držaného obidvoma rukami. **Rozvoj jemnej a hrubej motoriky** Chytanie predmetov prstami. Zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisku. Manipulovanie s predmetmi oboma rukami. Prenášanie predmetov na väčšiu vzdialenosť. Udržanie prenášaných predmetov v požadovanej výške. Udržanie zovretia ruky pri tlaku dole: miešanie lyžicou, hladenie stierkou a pod.. Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka. Umiestnenie predmetu do otvoru. Postavenie predmetov stredných a veľkých rozmerov na seba. Manipulovanie s drevenými kockami, ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba.	- je samostatný pri osobnej hygiene - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík - vie používať suchý zips - vie manipulovať so šikovnou kockou. - má osvojené základné stravovacie návyky - vie používať ruky pri jedle a piť z pohára držaného obidvoma rukami - vie chytať predmety prstami, uchopiť a stisnúť - manipuluje s predmetmi oboma rukami - zvládne prenášať a udržať predmety - vie udržať zovretie ruky pri tlaku dole / miešanie, hladenie../ - vie zbierať malé predmety pomocou palca a ukazováka - zvládne pinzetový úchop - vie dať predmety do otvoru - vie manipulovať s predmetmi, otvárať a zatvárať dvere, zapínať a vypínať svetlo, púšťať vodu, stavať kocky s podporou vizualizácie a štrukturalizácie.

	Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Odskrutkovanie veka pohára - krúžiť zápästím pri držaní predmetu.. Púšťanie vody: páková batéria, kohútik. Skladanie puzzle s veľkými dielikmi. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Primerané používanie predmetov, hračiek, napr. posúvanie autíčka. **Práce v dielni** Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo a iné. Trhanie a krčenie papiera, poznávanie jeho vlastností. Navliekanie rôznych predmetov a prírodnín: veľké korále, šípky, cestoviny a iné.	- odskrutkuje a zaskrutkuje veko pohára - vie púšťať vodu pomocou pákovej batérie alebo kohútika - zvládne poskladať jednoduché puzzle s veľkými dielikmi - s pomocou odloží predmety na dané miesto - s pomocou si odloží odev a obuv na určené miesto - vie primerane používať predmety a hračky - vie porovnať rôzne materiály a pozná ich vlastnosti.. - vie trhať a krčiť papier - dokáže navliecť veľké korálky, veľké predmety a prírodniny
2.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena - nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s miernou pomocou. Používanie WC, splachovanie. Osvojiť si používanie toaletného papiera a vreckovky. Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s čiastočnou pomocou. Používanie zipsu, patentiek. Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla. Osvojenie si základných návykov pri jedle. Spoznať potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich. Používanie lyžice pri jedle. Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára, rozbaliť chlieb, otvoriť jogurt,	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík - vie používať zips a patentky - vie manipulovať so šikovnou kockou, - vie navliekať šnúrky do topánky a viazať uzol - má osvojené základné stravovacie návyky - vie používať lyžicu pri jedle - je samostatný pri desiate

	očistiť niektoré druhy ovocia, napr. banán a iné. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto podľa pokynov. Odkladanie odevu a obuvi podľa pokynov. Utieranie prachu s pomocou. Vynášanie odpadkov s pomocou. Vedieť vymeniť uterák. Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien. Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier. Zapnutie a vypnutie osvetlenia. Otváranie a zatváranie veka so závitom – menšie nádoby. Otváranie a zatváranie vodovodného kohútika. Používanie štipcov na bielizeň. Primerané používanie predmetov a hračiek. Používanie predmetov viacerými spôsobmi, napr. lyžica: miešanie - naberanie. Rozlíšenie potravín od iných predmetov. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou. Rozlíšenie odpadkov od iných predmetov. Zvyšovanie samostatnosti pri jednoduchom prestieraní k stolovaniu. Odkladanie špinavého riadu zo stola. Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Základy bezpečnosti v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodniny. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa vlastnosti: farba, tvar, veľkosť, materiál, použitie a pod.. Manipulovanie s predmetmi a drobným materiálom: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie,	- vie odložiť predmety /odev i obuv/ každodenného života na určené miesto s pomocou. - vie utierať prach s pomocou - vie vymeniť špinavý uterák za čistý - vie vynášať odpadky s pomocou - vie otvoriť a zatvoriť dvere, okno, zásuvku s pomocou - odomkne a zamkne dvere kľúčom - zapne a vypne svetlo - odskrutkuje a zaskrutkuje veko so závitom - vie púšťať vodu pomocou pákovej batérie alebo kohútika - vie používať štipce na bielizeň - vie manipulovať s predmetmi a hračkami - vie miešať a naberať lyžicou - rozlišuje potraviny od ostatných predmetov - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - vie rozlíšiť odpadky od iných predmetov - vie prestrieť obrus na stôl - vie odložiť špinavý riad zo stola - rozpozná špinavý a čistý riad - odloží podľa pokynov riad na určené miesto - v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti - je oboznámený s rôznym materiálom - vie triediť, priraďovať a porovnávať predmety podľa farby, veľkosti, tvaru, materiálu a použitia - vie manipulovať s predmetmi- dvíhať, prenášať, prekladať , vkladať, vyberať, navliekať, lepiť

	navliekanie, lepenie, presýpanie. Namotávanie a spletanie vlny, rôznych druhov špagátov a podobných materiálov. Strihanie papiera, textilu, vlny, špagátov a prírodnín. Viazanie uzla a nácvik viazania mašličky. Strúhanie ceruzky. <u>Práce s papierom</u> Trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera. Nalepovanie samolepiek. Nalepovanie natrhaných papierikov na vopred predkreslený tvar. Gumovanie papiera. <u>Montážne a demontážne práce</u> Navliekanie predmetov: korále, vhodné cestoviny a pod.. Manipulovanie s kockami: ukladanie kociek na seba, vedľa seba. Odskrutkovanie, zaskrutkovanie predmetov a hračiek. Práce so stavebnicami rôzneho materiálu. Skladanie jednoduchého puzzle. Podľa vzoru vedieť zostaviť tvar zo špajdlí, drievok a podobného materiálu. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku s pomocou. Oboznámiť sa so sadením, klíčením a rastom rastlín. Hrabanie s hrabľami. Oboznámenie sa so záhradným náradím: motyka. Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.	a presýpať - vie namotať a splietať vlnu a špagát - vie strihať papier, vlnu, textil, špagát - vie viazať uzol a mašličku - vie strúhať ceruzy - pozná základné vlastnosti papiera - farbu, povrch, hrúbku - vie obkresliť, vyfarbiť a nalepiť šablónu z papiera - vie nalepiť samolepky - vie nalepiť natrhané papiere na predkreslený tvar - vie gumovať papier - vie navliekať drobné predmety - vie manipulovať s kockami - vie odskrutkovať a zaskrutkovať maticu na skrutku - vie skladať rôzne stavebnice - vie vytvoriť obrázok z jednoduchého puzzle , mozaiku, domino - vie zostaviť tvar podľa vzoru - vie polievať kvety s pomocou, - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie hrabať lístie s pomocou - je oboznámený so záhradným náradím : motyka - vie zbierať plody zo stromov
3.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena: umývanie rúk, tváre, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov. Používanie hygienických potrieb. Upevňovanie hygienických návykov. Samostatné používanie WC,	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje a upevňuje si hygienické návyky podľa pokynov - vie po použití WC spláchnuť,

	splachovanie. Vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky. Používanie toaletného papiera a vreckovky. Česanie a upravovanie vzhľadu. Vyzliekanie a obliekanie odevu. Obúvanie, vyzúvanie, šnurovanie a zaväzovanie obuvi. Zapnutie a rozopnutie gombíka, upevňovanie opaskov. Používanie gombíkov, opaskov, zipsu, patentiek a háčikov. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Používanie príboru pri jedle. Samoobsluha pri desiatovaní. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Kefovanie a prášenie šiat. Výmena uteráka. Čistenie topánok: umývanie, kefovanie, krémovanie a leštenie. Utieranie prachu, zametanie. Pozbieranie odpadkov do koša. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Primerané používanie predmetov, hračiek. Rozlíšenie potravín od iných predmetov, ukladanie na určené miesto. Potraviny patriace do chladničky – vedieť rozlíšiť od iných potravín. Odkladanie potravín na určené miesto. Osvojenie si základov zložitejšieho prestierania k stolovaniu- plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Odkladanie špinavého riadu zo stola. Utieranie stola. Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Bezpečne pracovať v kuchyni. Šitie - navliekanie nite do veľkej ihly, na konci zdvojenej nite urobiť uzlík.	použiť toaletný papier, vreckovku, hrebeň - vie rozlíšiť špinavé a čisté ruky - vie sa obliecť a vyzliecť podľa pokynov - vie sa preobuť , zvládne šnurovať a zaväzovať obuv - vie navliekať šnúrky do topánky , viazať uzol a mašličku - vie zapnúť a rozopnúť gombík, opasok - vie si zapnúť zips, patentku, háčik - má osvojené základné stravovacie návyky - pri jedle používa príbor samostatne - počas desiaty je samostatný - odloží predmety na dané miesto podľa pokynov - odloží odev a obuv na určené miesto - vie vyprášiť šaty a kefovať - vie vymeniť uterák - vie si jednoduchým spôsobom očistiť topánky - vie utrieť prach a zametať - udržiava poriadok v okolí koša - vie obsluhovať audio a video zariadenia - vie primerane používať premety a hračky - rozlišuje potraviny od ostatných predmetov - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - vie odkladať potraviny na určené miesto - vie prestrieť obrus na stôl, taniere,.. - vie odložiť špinavý riad zo stola - vie utrieť stôl navlhčenou handrou - odloží podľa pokynov riad na určené miesto - rozpozná špinavý a čistý riad - v kuchyni sa správa podľa pravidiel bezpečnosti - vie navliecť niť do veľkej ihly,.. - dokáže prepichovať kartón podľa

	Prepichávanie kartónu s narysovanými priamkami a bodmi.	šablóny
	Preťahovanie bužírky, vlny cez otvory na cvičných doskách.	- vie preťahovať bužírky, vlnu cez perforované dosky
	Práce v dielni	
	<u>Práce s drobným materiálom</u>	
	Upevňovanie zručností z 1. ročníka.	- upevňuje si zručností
	Manipulovanie s drobným materiálom: triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa vlastností.	- vie triediť, priraďovať, porovnávať a ukladať predmety a prírodniny podľa farby, veľkosti, tvaru a materiálu
	Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.	- vie skladať, spájať , navliekať, lepiť, strihať, lisovať materiál
	Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu.	- vie pracovať s rôznym drobným materiálom– vytvárať mozaiku, napicháva, navlieka, nadväzuje, nalepuje materiál
	Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla.	
	<u>Práce s papierom</u>	
	Spoznávanie základných vlastností papiera: farba, povrch, hrúbka.	- pozná základné vlastnosti papiera - farbu, povrch, hrúbku
	Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností.	- vie triediť a porovnávať rôzne druhy papiera podľa vlastností
	Rozlišovanie papiera podľa druhu: farebný, pijavý, výkresový, baliaci, prieklepový, novinový, kartónový...	- vie rozlišovať papier podľa druhu
	Práca s papierom: vytrhávanie, krčenie, nalepovanie, zlepovanie, prekladanie, skladanie a strihanie, rezanie.	- vie trhať, krčiť a na lepiť papier - prekladá, skladá, nalepuje a zlepuje papier
	Obkresľovanie tvaru podľa šablóny.	- vie obkresliť tvar podľa šablóny
	Vystrihávanie jednoduchých tvarov z preloženého papiera.	- vie vystrihovať jednoduché tvary z papiera
	<u>Montážne a demontážne práce</u>	
	Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov stavebníc podľa vlastností: veľkosť, farba, tvar, materiál.	- triedi, priraďuje a porovnáva rôzne druhy stavebníc podľa vlastností ktorými sú veľkosť, farba, tvar, materiál
	Zostavovanie modelov zo stavebníc podľa predlohy i bez nej.	- vie skladať a rozkladať predmety a stavebnice
	Rozoberanie modelov.	- dokáže zostavovať model podľa predlohy
	Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina.	- vie vytvoriť obrázok z jednoduchého puzzle , mozaiku, domino
	Pestovateľské práce	

	Ošetrovanie izbových rastlín. Úprava pôdy pred siatím: kopanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Sadenie suchých a predklíčených semien. Pestovanie kvetín, hrachu, fazule, reďkovky. Pletie, okopávanie a polievanie záhonov. Práca s jednoduchým záhradníckym náradím: motyčka, lopatka, hrable. Zber úrody, ovocia a zeleniny, s pomocou. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	- vie polievať kvety, odstrániť z nich odumreté časti, kypriť pôdu v kvetináči, utrieť listy z prachu - vie upraviť pôdu pred siatím - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie zasadiť semienko do kvetináča - vie polievať a plieť záhony - pozná záhradnícke náradie a učí sa ho používať, - vie hrabať lístie, kopať motyčkou, nakladať lopatkou - vie pomôcť pri zbere úrody - počas vychádzky vie pozorovať zmeny v prírode v parku, v sade a v záhrade

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať základné samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
– rozvíjať schopnosť napodobňovať,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– poznávať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti.

2.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– rozvíjať schopnosť napodobňovania,
– rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti.

3.úroveň

– Utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
– utvárať základné pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- využívanie kreativity,
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej
Osobnostné kompetencie:
– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii
Sociálne kompetencie:
–prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Pri nácviku samoobslužných zručností a hygienických návykov je dôležité nerobiť prácu za žiaka. Poskytujeme mu primeranú pomoc tak, aby si danú činnosť postupne osvojoval a perspektívne aj sám vykonával. Napr. pri nácviku používania gombíkov, u žiakov na najnižšej úrovni, postavíme sa za žiaka a vedieme jeho ruky, prsty k rozopnutiu alebo zapnutiu gombíka. Nesmieme zabúdať, že dierka a gombík musia byť dostatočne veľké, primerane k motorickým schopnostiam žiaka.
Prostredníctvom pracovnej výchovy sa snažíme nielen o rozvoj rôznych návykov a pracovných zručností, ale aj o sociálny rozvoj žiaka. Napr. žiaka na najnižšej úrovni sa snažíme naučiť, aby vedel podať, priniesť požadovaný predmet druhej osobe a podobne. Manipuláciou s rôznymi predmetmi sa snažíme u žiakov zvyšovať vnímavosť na zmyslové podnety, schopnosť triediť a porovnávať.
U žiakov 2. úrovne sa snažíme dosiahnuť, aby základné samoobslužné zručnosti a hygienické návyky vykonávali s miernou pomocou, aby pri stolovaní samostatne používali lyžicu, aby sa vedeli obslúžiť s vopred pripraveným jedlom, aby sa obliekali a vyzliekali len s miernou pomocou. Pri uvedených činnostiach zohráva významnú úlohu vizualizácia. Žiaci sa učia odkladať predmety na určené miesto podľa pokynov, používať predmety podľa ich určenia a používať predmety viacerými spôsobmi. Ak žiak s AU alebo PVP s MP používal predmet v danej situácii, môže byť pre neho problém pochopiť, že sa dá daná vec použiť aj v inej situácii. Preto je potrebná variabilita nácvikov.
Osvojenie si zručnosti skladania puzzle, mozaík, skladačiek a podobne, môže byť pre žiaka prínosom, okrem iného, aj pre zmysluplné strávenie voľného času, kedy sa žiaci s AU alebo PVP s MP zvyčajne venujú svojím stereotypom.
Žiaci 3. úrovne sa učia rozlišovať čistotu rúk, česať sa a upravovať svoj vzhľad. Často sa stáva, že aj keď žiak samostatne zvláda základné hygienické návyky a vie sa samostatne obliecť, nedbá na konečnú úpravu vzhľadu. Preto je dobré, ak žiak pri nácviku používa zrkadlo, aby aj vizuálne mohol skontrolovať úpravu svojho výzoru.
Nácvik jedenia s príborom môže byť pre žiakov AU alebo PVP s MP veľmi ťažký, pretože si vyžaduje koordináciu oboch rúk. Pokiaľ žiak nemá túto schopnosť dostatočne rozvinutú, nemožno od neho očakávať aby jedol oboma rukami.
Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení nerobí zvyčajne žiakom problémy, najmä ak im poskytneme vizuálnu pomoc, napr. farebné rozlíšenie tlačidiel. V druhom ročníku sa žiaci 3. úrovne učia upravovať pôdu, siať a pracovať s jednoduchým záhradníckym náradím. Aj pri tejto činnosti je dôležitá vizualizácia a štrukturalizácia.

Učebné zdroje:
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 3. ročníku

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena - návyk na spoluprácu. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s pomocou. Používanie WC, splachovanie. Používanie toaletného papiera a vreckovky. Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Zapnutie a rozopnutie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu s pomocou. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Spoznanie potreby pre stravovanie, spoznať vlastné a používať ich. Používanie rúk pri jedle. Pitie z pohára, pohár držať dvoma rukami. **Rozvoj jemnej a hrubej motoriky** Chytanie predmetov prstami: zvyšovanie schopnosti uchopenia a stisnutia. Manipulovanie s predmetmi oboma rukami. Prenášanie predmetov na väčšiu	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík s pomocou - vie používať zips s pomocou - vie manipulovať so šikovnou kockou. - má osvojené základné stravovacie návyky - vie používať ruky pri jedle a piť z pohára držaného obidvoma rukami - vie chytať predmety prstami, uchopiť a stisnúť - manipuluje s predmetmi oboma rukami - zvládne prenášať a udržať

	vzdialenosť. Prenášanie a udržanie predmetu v požadovanej výške. Udržanie zovretia ruky pri tlaku dole: miešanie lyžicou, hladenie stierkou. Zbieranie malých predmetov pomocou palca a ukazováka. Umiestnenie predmetu kolmo do otvoru. Umiestnenie plochého predmetu na predlohu. Použitie jedného predmetu dvoma spôsobmi: miešanie a naberanie lyžicou. Zostavovanie sady predmetov dvoma rôznymi spôsobmi: veža a rad z kociek. Postavenie predmetov rôznych veľkostí na seba. Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Krúženie zápästím pri držaní predmetu: odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka pohára. Skladanie jednoduchého puzzle. Navliekanie drobných predmetov s otvormi. Manipulovanie s kockami. Ukladanie dvoch kociek na seba, vedľa seba. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou. Odkladanie odevu a obuvi s pomocou. Utieranie prachu a polievanie izbových kvetov s pomocou. Vymieňanie uterákov. Oboznámenie sa so zariadením v kuchyni. Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky s pomocou. Základy jednoduchého prestierania k stolovaniu. Základy bezpečnosti v kuchyni. **Práce v dielni** Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.	predmety - vie udržať zovretie ruky pri tlaku dole / miešanie, hladenie../ - vie zbierať malé predmety pomocou palca a ukazováka - zvládne pinzetový úchop - vie dať predmety do otvoru - vie miešať a naberať lyžicou - vie manipulovať s predmetmi, otvárať a zatvárať dvere, zapínať a vypínať svetlo, púšťať vodu, stavať kocky s podporou vizualizácie a štrukturalizácie - odskrutkuje a zaskrutkuje veko pohára - zvládne poskladať jednoduché puzzle - vie navliekať drobné predmety s otvormi - vie manipulovať s kockami - s pomocou odloží predmety na dané miesto - s pomocou si odloží odev a obuv na určené miesto - vie utierať prach a polievať izbové kvety - vie vymeniť špinavý uterák - je oboznámený so zariadením kuchyne - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - dokáže si osvojiť základy stolovania - pozná bezpečnosť pri práci v kuchyni - je oboznámený s rôznymi materiálmi - vie porovnať rôzne materiály a pozná ich vlastnosti.. - vie trhať a krčiť papier

	Trhanie a krčenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Primerané používanie hračiek. Oboznámenie sa s náradím: kladivo.	- pozná základné vlastnosti papiera - vie primerane používať hračky - pozná rôzne druhy náradia: kladivo
2. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena - nácvik činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s miernou pomocou. Samostatné používanie WC, splachovanie. Používanie toaletného papiera, vreckovky a hrebeňa Vyzliekanie a obliekanie odevu podľa pokynov. Obúvanie a vyzúvanie podľa pokynov. Zapnutie a rozopnutie gombíka, upevňovanie opaskov. Používanie zipsu, patentiek a háčikov. Navliekanie šnúrky do topánky, viazanie uzla a mašličky. Osvojenie si základných návykov pri jedle. Samoobsluha pri desiatovaní: naliať do pohára, rozbaliť chlieb, otvoriť jogurt, očistiť niektoré druhy ovocia zo šupky. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto podľa pokynov. Odkladanie odevu a obuvi podľa pokynov. Utieranie prachu podľa pokynov. Pozbieranie smetí do koša. Vynášanie odpadkov. Otváranie a zatváranie dverí, zásuviek, okien. Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier. Zapínanie a vypínanie osvetlenia. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veka na menších nádobách. Púšťanie vody: páková batéria, kohútik. Primerané používanie predmetov a hračiek.	- je samostatný pri osobnej hygiene, - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, použiť toaletný papier, vreckovku, - vie sa obliecť a vyzliecť podľa pokynov - vie sa podľa pokynov preobuť - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík s pomocou - vie používať zips, patentky a háčiky - vie navliecť šnúrku do topánky, zaviazať uzol a mašličku - má osvojené základné stravovacie návyky - vie samostatne desiatovať - vie odkladať predmety na určené miesto - vie odkladať odev a obuv podľa pokynov - utiera prach podľa pokynov - vie pozbierať smeti a vyniesť odpadky - otvára a zatvára dvere, zásuvky, okno - používa kľúč pri odomykaní a zamykaní - vie zapnúť a vypnúť osvetlenie - vie odskrutkovať a zaskrutkovať veko - púšťa vodu správnym spôsobom - primerane používa predmety a hračky

	Používanie predmetov viacerými spôsobmi, napr. lyžica, naberačka: miešanie - naberanie. Rozlíšenie potravín od iných predmetov, ukladanie na určené miesto. Potraviny patriace do chladničky – vedieť rozlíšiť od iných potravín. Rozlíšenie odpadkov. Odkladanie potravín na určené miesto. Osvojenie si základov jednoduchého prestierania k stolovaniu Odkladanie špinavého riadu zo stola. Utieranie stola. Utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Rozpoznanie špinavého a čistého riadu. Bezpečne pracovať v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína, prírodnín. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie predmetov podľa vlastností: farba, veľkosť, tvar, materiál, použitie a pod.. Manipulovanie s predmetmi a drobným materiálom: dvíhanie, prenášanie, prekladanie, vkladanie, vyberanie, navliekanie, lepenie, presýpanie. Navliekanie predmetov: korále, cestoviny a iné na šnúrku. Namotávanie a splietanie vlny, špagátov a podobných materiálov. Strihania papiera, textilu, vlny, špagátov a prírodnín. Viazanie uzla a mašličky. <u>Práce s papierom</u> Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera, spoznávanie základných vlastností papiera. Obkresľovanie, vytrhávanie, lepenie a vyfarbovanie šablóny z papiera. Gumovanie papiera. Nalepovanie samolepiek rôznych veľkostí. Nalepovanie natrhaných papierikov na vopred predkreslený tvar. <u>Montážne a demontážne práce</u> Vytváranie útvarov z kociek.	- vie miešať a naberať lyžicou - rozlišuje potraviny od iných predmetov, vie ich uložiť na správne miesto - vie, ktoré potraviny patria do chladničky - dokáže si osvojiť základy stolovania - rozoznáva špinavý riad, odloží ho zo stola, utrie stôl - utiera a odkladá riad na určené miesto - pozná bezpečnosť pri práci v kuchyni - je oboznámený s rôznymi materiálmi - vie porovnať a triediť rôzne materiály a pozná ich vlastnosti - manipuluje s materiálmi primeraným spôsobom - navlieka drobný materiál na šnúrku - strihá rôzny materiál - viaže uzol a mašličku - vie trhať a krčiť papier - pozná základné vlastnosti papiera - vie manipulovať s papierom (trhať, krčiť, lepiť, strihať..) - vie primerane používať hračky - pozná rôzne druhy náradia: kladivo

	Odskrutkovanie a zaskrutkovanie predmetov a hračiek. Skladanie a rozkladanie predmetov a stavebníc. Skladanie jednoduchého puzzle, mozaiky, domina. Podľa vzoru vedieť zostaviť tvar zo špajdlí, drievok a podobného materiálu. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových kvetov, záhonov a rastlín na pozemku. Sadenie semien, pozorovanie klíčenia a rastu rastlín. Hrabanie s hrabľami. Používanie motyky pri práci v záhrade. Zbieranie plodov z listnatých a ihličnatých stromov.	- skladá a rozkladá predmety a stavebnice - vie poskladať puzzle, mozaiku, dominu - vie zostaviť stavbu podľa vzoru - polieva izbové kvety, záhony a rastliny - pozná princíp sadenia a klíčenia rastlín - používa hrable primeraným spôsobom - vie, ako sa používa motyka - podľa svojich možností zbiera plody stromov
3. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Precvičovanie, utvrdzovanie samoobslužných činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť. Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov. Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky. Česanie a upravovanie vzhľadu. Samostatné obliekanie a vyzliekanie. Obúvanie, vyzúvanie, šnurovanie a zaväzovanie obuvi. Výber oblečenia podľa počasia a ročných období. Samostatné stolovanie. **Práce v domácnosti** Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Skladanie bielizne a odevu. Používanie ramienka na šaty. Kefovanie a prášenie šiat. Výmena uteráka. Čistenie topánok: umývanie, kefovanie, krémovanie a leštenie.	- vie dodržiavať samoobslužné činnosti - samostatne vykonáva samoobslužné činnosti - má upevnené návyky osobnej hygieny - vie sa starať o svoj zovňajšok - vie dodržiavať hygienu na WC, - vie používať vreckovku - vie sa učesať a upraviť svoj vzhľad - vie sa sám obliecť, vyzliecť, obuť, vyzuť - vie si šnurovať a zaväzovať obuv - vie si vhodne vybrať oblečenie podľa počasia - zvláda samostatné stolovanie - odloží predmety na dané miesto podľa pokynov - odloží odev a obuv na určené miesto - vie skladať odev, - vie používať ramienka na šaty - vie vyprášiť šaty a kefovať

	Používanie štipcov na bielizeň. Utieranie prachu a zametanie. Pozbieranie smetí do koša. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Primerané používanie predmetov a hračiek. Odkladanie potravín na určené miesto. Zložitejšie prestieranie k stolovaniu: plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Umývanie ovocia a zeleniny. Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao. Balenie desiaty. Bezpečne pracovať v kuchyni. Šitie - navliekanie nite do veľkej ihly, na konci zdvojenej nite urobiť uzlík. Šitie predného stehu so zdvojenou niťou na perforovaný kartón. Šitie predného stehu so zdvojenou niťou na pás látky s vyznačenými bodmi a spojnicami. Šitie obnitkovacím stehom. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Upevňovanie zručností z 2. ročníka. Manipulovanie s drobným materiálom: triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a prírodnín podľa rôznych vlastností. Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu. Vytváranie mozaík, vzorov podľa určitého pravidla. <u>Práce s papierom</u> Spoznávanie základných vlastností	- vie vymeniť uterák - vie si jednoduchým spôsobom očistiť topánky - vie používať štipce na bielizeň - vie utrieť prach a zametať - udržiava poriadok v okolí koša - vie obsluhovať audio a video zariadenia - vie primerane používať predmety, náradie a hračky - vie odkladať potraviny na určené miesto - vie prestrieť obrus na stôl, taniere, zvládne zložitejšie prestieranie - vie umyť a utrieť riad - odloží podľa pokynov riad na určené miesto - vie umyť ovocie a zeleninu - vie pripraviť jednoduchý nápoj - vie si zabaliť desiatu - pozná bezpečnosť pri práci v kuchyni - vie navliecť niť do veľkej ihly a urobiť uzlík - vie šiť predný steh na perforovaný kartón s pomocou - vie šiť predný steh, ktorý je vopred vyznačený na látke - vie šiť obnitkovací steh s pomocou - vie triediť, priraďovať, porovnávať a ukladať predmety a prírodniny podľa farby, veľkosti, tvaru a materiálu - vie skladať, spájať , navliekať, lepiť, strihať, lisovať,.. rôzny materiál - vie pracovať s rôznym drobným materiálom– vytvárať mozaiku, napicháva, navlieka, nadväzuje, nalepuje, spletá materiály

	papiera a kartónu: farba, povrch, hrúbka, pevnosť, pružnosť, nasiakavosť. Triedenie, priraďovanie a porovnávanie rôznych druhov papiera podľa vlastností. Rozlišovanie papiera podľa druhu: farebný, pijavý, výkresový, baliaci, prieklepový, novinový, kartónový. Práca s papierom: vytrhávanie a vystrihávanie podľa predkresleného vzoru, nalepovanie. Používanie lepiaceho papiera. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie, meranie papiera a tenkého kartónu. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Používanie skrutkovača a maticového kľúča. Skladanie puzzle, mozaiky. **Pestovateľské práce** Ošetrovanie izbových rastlín. Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými a listovými odrezkami. Pripravovanie záhonov na siate. Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov. Pestovanie zeleniny: hrach, fazuľa, reďkovka, šalát. Pestovanie kvetov: trvalky. Pozorovanie klíčenia semien. Práca s klíčidlami: fazuľa, hrach, kukurica, obilie, zemiaky a iné. Zber úrody. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	- vie viazať, napichávať, zaväzovať, kombinovať rôzny materiál - vie vytvárať mozaiky podľa predlohy - pozná základné vlastnosti papiera -farbu, povrch, hrúbku - vie triediť a porovnávať rôzne druhy papiera podľa vlastností - vie rozlišovať papier podľa druhu - vie trhať, strihať, krčiť a nalepiť papier - vie vystrihovať a vytrhávať jednoduché tvary z papiera - vie používať lepiaci papier - prekladá, skladá, nalepuje a zlepuje papier - vie zostaviť model zo stavebnice spájaním a skrutkovaním - dokáže rozobrať model spájaním a skrutkovaním - vie používať skrutkovač a maticový kľúč - vie vytvoriť obrázok z jednoduchého puzzle , mozaiku - vie ošetrovať izbové rastliny - pozná rozmnožovanie izbových rastlín odrezkami - vie pripraviť pôdu pred siatím - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie polievať, okopávať a plieť záhony - vie pestovať zeleninu, kvety - vie pozorovať klíčenie

		semien - vie pracovať s klíčidlami - vie pomôcť pri zbere úrody - počas vychádzky vie pozorovať zmeny v prírode v parku, v sade a v záhrade

Ciele 3. ročníka:

1. úroveň

– utvárať základné hygienické návyky,
– utvárať samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
– rozvíjať schopnosť napodobňovania,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety,
– poznávať pracovné náradie.

2. úroveň

– utvárať základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– utvárať základné stravovacie schopnosti a návyky,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania.
– rozvíjať schopnosť rozlišovať rôzne materiály,
– adekvátne používať predmety,
– utvárať základné pracovné zručnosti a návyky.

3. úroveň

– osvojiť si základné hygienické návyky a samoobslužné zručnosti,
– osvojiť si základné stravovacie schopnosti a návyky,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť adekvátne používať predmety a hračky,
– utvárať základné pracovne zručnosti a návyky,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti potrebne pri pestovateľských prácach

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- využívanie kreativity
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej

Osobnostné kompetencie:

– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii, utvárať hygienické návyky

Sociálne kompetencie:

– je schopný spolupracovať, prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci 1. úrovne si upevňujú a rozvíjajú osvojené vedomosti a zručnosti. Učia sa s pomocou odkladať odev a obuv na určené miesto. Učia sa s pomocou rozlišovať potraviny, čo patrí do chladničky a oboznamujú sa so zariadením kuchyne.
Žiaci si osvojujú chytanie predmetov prstami, čím si zvyšujú schopnosť uchopenia a stisku predmetov. Manipulovaním s predmetmi si žiaci rozvíjajú zmyslové vnímanie, motorické zručnosti, koordináciu ruky a oka. Spoznávajú vlastnosti papiera a učia sa sním pracovať. Osvojujú si primerané používanie predmetov a hračiek.
Žiaci 2. úrovne si osvojujú vykonávanie samoobslužných a hygienických návykov podľa pokynov. Učia sa odkladať predmety na určené miesto a utierať prach podľa pokynov. Učia sa rozlišovať potraviny, rozlišujú tie ktoré patria do chladničky a učia sa bezpečne pracovať v kuchyni.
Pri výučbe nesmieme zabúdať, že niektorú časť pracovnej činnosti mohol žiak zabudnúť a nevie pokračovať ďalej. Preto je potrebné osvojované činnosti častejšie opakovať, aby si ich mohol žiak utvrdiť. Poskytneme mu potrebnú vizualizáciu a primeranú pomoc.
U žiakov 3. úrovne sa snažíme dosiahnuť čo najväčšiu automatizáciu a samostatnosť pri samoobslužných činnostiach a hygienických návykoch. Žiaci si osvojujú schopnosť výberu oblečenia podľa počasia a ročných období. Toto môže byť pre niektorých žiakov ťažké, aj keď si to teoreticky osvoja, v praxi to nemusia vedieť použiť. Preto je potrebný praktický nácvik pri každej vhodnej príležitosti. Česanie, upravovanie vzhľadu je dobré nacvičovať pred zrkadlom.

Učebné zdroje :
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 4. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou. Hygiena na WC, splachovanie. Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou	- je samostatný pri osobnej hygiene - používa hygienické potreby - osvojuje si hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, - vie sa s pomocou obliecť

	pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou. Osvojenie si základných stravovacích návykov. Používanie lyžice pri jedle s pomocou. Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou. Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou. Používanie zipsu s pomocou. **Rozvoj jemnej motoriky** Súvislé používanie iba jednej ruky pri manipulácii s kockami, lyžicou a pod. Ukladanie piatich až šiestich kociek na seba po predvedení. Zostavovanie sady vecí tromi rôznymi spôsobmi. Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína. Tvarovanie modelovacej hmoty. Listovanie v knihe - spolu viac listov. Dodržiavanie primeraného zovretia ruky pri tlaku dole: stieranie stierkou, rozdeľovanie nožom a pod.. Používanie štipcov na bielizeň, kancelárske spinky. Umiestnenie predmetov kolmo do perforovanej dosky. Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Skladanie jednoduchého puzzle. Navliekanie rôznych ozdobných predmetov: krúžky, korále, prírodniny. **Práce v domácnosti** Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov na určené miesto. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Utieranie prachu s miernou pomocou. Polievanie kvetov s miernou pomocou.	a vyzliecť - vie sa s pomocou preobuť - má osvojené stravovacie návyky - vie používať lyžicu pri jedle - vie piť z pohára držaním jednou rukou - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík s pomocou - vie používať zips s pomocou - vie manipulovať s kockami, lyžicou podľa predlohy, vzoru, ukladať na seba kocky po predvedení, zostaviť sadu vecí tromi spôsobmi - je schopný hmatom rozoznať rôzne materiály - vie tvarovať modelovaciu hmotu - vie listovať v knihe - vie používať predmety, potrebné k domácim zručnostiam, stierka, nôž, štipce, spinky - vie dať predmety kolmo do perforovanej dosky - vie vkladať predmety do otvoru - zvláda skrutkovanie a odskrutkovanie matice - vie skladať jednoduché puzzle - vie navliekať rôzne predmety - vie používať predmety každodenného života - vie odložiť predmety na dané miesto - vie odložiť odev a obuv na určené miesto - vie utierať prach s pomocou - vie poliať kvety s

		pomocou
	Zametanie a utieranie podlahy.	- vie zametať a utrieť podlahu
	Základy bezpečnosti v domácnosti.	- vie dodržiavať bezpečnosť pri práci v kuchyni
	Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s pomocou.	- zvládne zložitejšie prestieranie
	Základy bezpečnosti v kuchyni.	- vie odložiť zo stola špinavý riad,
	Upratovanie stola: vedieť zo stola odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad.	- vie rozlíšiť špinavý a čistý riad
	Rozlíšenie potravín, ktoré patria do chladničky.	- vie roztriediť potraviny, ktoré patria do chladničky
	Utieranie stola.	- vie utrieť stôl
	Práce v dielni	
	Skladanie a prekladanie papiera.	- vie skladať, prekladať, strihať papier podľa predlohy
	Strihanie s pomocou: vedieť držať a pohybovať s papierom pri strihaní.	
	Skladanie mozaiky podľa farby.	- vie poskladať mozaiku podľa farby
	Skladanie jednoduchých stavebníc, napr. Lego, Cheva a iné.	- vie skladať LEGO
	Oboznámenie sa s náradím: pílka.	- je oboznámený s náradím: pílka
2.úroveň	**Samoobslužné činnosti**	
	Opakovanie činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a samoobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.	- upevňuje si hygienické návyky a samoobslužné činností
	Samostatné umývanie zubov – nácvik.	- vie si umyť zuby /nácvik/
	Používanie príboru pri stolovaní s pomocou.	- vie používať príbor s pomocou
	Práce v domácnosti	
	Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku.	- je samostatný pri odkladaní predmetov na určené miesto a udržiavaní poriadku
	Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.	
	Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto.	- je samostatný pri odkladaní odevu , obuvi a ukladaní šiat
		- vie skladať odev,
	Používanie ramienka na šaty.	- vie používať ramienka na šaty
	Ukladanie šiat, osvojiť si postup pri kefovaní šiat.	- vie vyprášiť šaty a kefovať
	Utieranie prachu.	- vie vymeniť uterák
	Utieranie a umývanie podlahy.	- vie pomáhať pri domácich prácach/ utieranie prachu, zametanie a umývanie

		podlahy/
	Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.	- vie odomykať a zamykať dvere a visiaci zámok pomocou kľúča
	Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu: plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár.	- zvládne zložitejšie prestieranie
	Utieranie a odkladanie čistého riadu na určené miesto.	- vie upratať riad zo stola, umyť stôl a riady, odložiť ich na miesto
	Utieranie a umývanie stola.	
	Príprava jedla: vedieť natierať chlieb, pečivo, umyť ovocie a zeleninu.	- vie si natrieť chlieb, pečivo
	Príprava jednoduchého nápoja: čaj, kakao.	- vie pripraviť jednoduchý nápoj
	Balenie a rozbaľovanie desiaty.	- vie si rozbaliť desiatu
	Práce v dielni	
	<u>Práce s drobným materiálom</u>	- vie triediť, porovnávať, priraďovať a ukladať náradie a rôzny materiál
	Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov.	
	Manipulovanie s drobným materiálom.	- vie manipulovať s drobným materiálom
	Opakovanie učiva z predchádzajúceho ročníka.	
	Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku.	- vie navíjať špagát na cievku, vlnu na klbko
	Namotávanie vlny a špagátu na klbko.	
	Viazanie uzla a mašličky.	- vie uviazať uzol, mašličku
	Navliekanie korálkov podľa vzoru.	- vie navliekať korálky podľa vzoru
	Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť.	- vie prepichávať a navliekať rôzne druhy papiera
	<u>Práce s papierom</u>	
	Krčenie, trhanie, strihanie a lepenie papiera.	- vie strihať, krčiť a lepiť papier
	Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare.	- vie strihať po čiare
	Skladanie a prekladanie papiera. Skladanie a rozkladanie papierových škatúľ.	- vie skladať a prekladať papier
	Oblepovanie predmetov papierom.	- vie rozložiť a zložiť krabicu, škatuľu
		- vie oblepovať predmety papierom
	<u>Práce s drevom</u>	
	Opracovávanie povrchu dreva brúsnym papierom.	- vie upravovať povrch dreva brúsením
	Zatĺkanie a vyťahovanie klincov.	- dokáže zatĺkať a vyťahovať klince
	Úprava dreva pilníkom – nácvik.	- vie opracovávať drevo pilníkom
	<u>Montážne a demontážne práce</u>	
	Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom.	- vie spájať rôzny drobný materiál, drôtom, špagátom
	Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním	- vie zostavovať stavebnice

	a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle, mozaiky. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových rastlín. Odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pestovanie kvetín. Pletie záhonov.	spájaním a skrutkovaním - vie používať rôzne náradie pri stavbe a rozoberaní stavebnice - vie skladať puzzle, mozaiku - vie sa starať a ošetrovať izbové rastliny - vie upravovať pôdu v záhrade rýľovaním, hrabaním a kolíkovaním - vie siať do riadku a jamky - dokáže pozorovať klíčenie semien - vie pestovať kvetiny - vie plieť v záhone
3. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Precvičovanie, utvrdzovanie samoobslužných činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť. Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov, česanie. Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky. Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu. Samostatné obliekanie a vyzliekanie. Obúvanie, vyzúvanie, šnurovanie a zaväzovanie obuvi. Výber oblečenia podľa počasia a ročných období. Samostatné stolovanie. **Práce v domácnosti** Opakovanie a upevňovanie zručností osvojených v nižšom ročníku. Odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Skladanie, odkladanie bielizne a odevu na určené miesto. Čistenie a odkladanie obuvi na určené miesto. Utieranie prachu a čistenie nábytku. Utieranie a umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Umývanie WC, umývadla, vane, zrkadla a pod. Primerané používanie predmetov a hračiek.	- precvičuje a utvrdzuje samoobslužné činnosti - vie dodržiavať každodennú osobnú hygienu - vie dodržiavať hygienu na WC, používať vreckovku - dbá o svoj zovňajšok - vie sa samostatne obliecť, vyzliecť, obuť, vyzuť - vie šnurovať a zaväzovať obuv - vie sa obliecť podľa počasia - vie samostatne stolovať - vie odkladať predmety na miesto kde patria - vie skladať a odkladať oblečenie a odev - vie čistiť a odkladať obuv na určené miesto - vie pomáhať pri jednoduchých domácich prácach - vie umyť WC, vaňu, umývadlo, leštiť zrkadlo - vie primerane ich účelu

		používať predmety a hračky
	Ošetrovanie rán - odrenina, rezná rana, popálenina, bodnutie hmyzom. Utvrdzovanie a rozširovanie vedomostí a zručností z predchádzajúceho ročníka.	- vie ošetriť ranu, popálenie, odreninu, bodnutie hmyzom
	Zložitejšie prestieranie k stolovaniu. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto.	- dokáže zložitejšie prestierať - vie umyť, utrieť a odložiť riad na správne miesto
	Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.	- vie umyť ,pokrájať, očistiť a uložiť ovocie a zeleninu na tanier
	Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači. Natieranie na chlieb, pečivo: maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda. Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka. Príprava jednoduchého nápoja: mlieko, čaj, kakao, biela káva. Varenie zemiakov v šupke. Čistenie zemiakov. Bezpečne pracovať v kuchyni.	- vie používať ručný krájač chleba a nôž - vie si natrieť chlieb, pečivo - vie používať varnú kanvicu, sporák - vie pripraviť jednoduchý nápoj - vie očistiť a uvariť zemiaky - vie dodržiavať bezpečnosť pri práci v kuchyni
	Šitie predného stehu na kanave. Spojenie látky jednoduchým zošitím, prišiť gombík, patentku a pútko. Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švíka. Začistenie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom.	- vie šiť predný steh - vie spojiť látky šitím - vie prišiť gombík, pútko - vie používať obnitkovací steh pri šití
	Navliekanie šnúrky a gumy do tunela v látke zošitie konca gumy, napr. vrecúško na prezuvky.	- vie navliecť gumu, šnúrku do tunelika
	Háčkovanie – nacvičovanie retiazkových očiek.	- vie háčkovať retiazky – očká
	Práce v dielni Práce s drobným materiálom <u>Manipulovanie s drobným materiálom.</u> Rozvíjanie estetického cítenie pri výbere a kombinácii materiálov. Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu: vytváranie mozaiky, vzorov podľa určitého	- vie manipulovať s drobným materiálom - vie uplatňovať estetiku pri výbere a kombinácii drobného materiálu - vie skladať, prekladať, navliekať, upravovať, strihať, zlepovať, prepichávať, napichávať - vie vytvárať mozaiku podľa vzoru

	pravidla. <u>Práce s papierom</u> Rozlišovanie základných vlastností papiera a kartónu: farba, povrch, hrúbka, pevnosť, pružnosť, nasiakavosť. Rozlišovanie papiera podľa druhu: farebný, pijavý, výkresový, baliaci, prieklepový, novinový, kartónový. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, prebíjanie, meranie papiera a tenkého kartónu. Používanie dierkovača a zošívačky. Obtrhanie predkresleného tvaru. Prepletanie farebných pásikov. Balenie balíkov. <u>Práce s drevom</u> Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami dreva. Oboznámenie sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôckami používanými pri práci s drevom: píla, čapovka, píla chvostovka, pilník, rašpľa, nebožiec, nôž na drevo, brúsny papier, uholnica, skladací meter. Osvojenie si základných pracovných zručností používaných pri práci s drevom: rezanie nožom a pílou, opracovávanie rašpľou a pilníkom, vŕtanie, brúsenie brúsnym papierom. Ošetrovanie povrchu dreva natieraním, voskovaním a morením. <u>Práce s kovom</u> Oboznámenie sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôckami používanými pri práci s kovom: zverák, kladivko, štípacie kliešte, pilník, pílka na kov.. Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami mäkkého drôtu a vedieť s ním pracovať: vyrovnávať, ohýbať, strihať, píliť, začisťovať konce. Vyťahovanie a vyrovnávanie klincov. <u>Práce z kože a koženky</u> Základné vlastnosti kože a koženky. Strihanie, rezanie kože a koženky podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.	- vie rozlišovať základné vlastnosti papiera a kartónu - vie rozlišovať druhy papiera a vie s ním pracovať - vie používať dierkovačku a zošívačku - vie prepletať pásiky papiera - vie zabaliť balík - pozná vlastnosti dreva. - vie pomenovať základné nástroje, pozná ich spôsob použitia pri práci s drevom - pozná pracovné zručnosti pri práci s drevom - vie rezať drevo pílou, opracovať ho, vŕtať, brúsiť, leštiť. - vie ošetrovať povrch dreva morením, natieraním - vie pomenovať základné nástroje a pomôcky , pozná ich spôsob použitia pri práci s kovom - pozná základné vlastnosti drôtu - vie pracovať s drôtom – vyrovnať ho, ohýbať, strihať, píliť, začistiť koniec. - vie vyťahovať a vyrovnávať klince. - pozná základné vlastnosti kože a koženky, - vie strihať, rezať a prebíjať kožu a koženku dutým priebojníkom

	<u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Používanie skrutkovača a maticového kľúča. Skladanie puzzle, mozaiky. **Pestovateľské práce** Ošetrovanie izbových rastlín. Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými a listovými odrezkami. Pripravovanie záhonov na siate. Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov. Sadenie priesad, cibúľ a semien. Pestovanie kvetín: trvalky. Pestovanie zeleniny: hrach, fazuľa, reďkovka, šalát, pažítka, rajčiny. Práca s klíčidlami: hrach, obilie, zemiaky, cibuľa, cesnak. Poznávanie a zber liečivých rastlín. Zber úrody. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	- vie zostaviť model zo stavebnice spájaním a skrutkovaním - dokáže rozobrať model spájaním a skrutkovaním - vie používať skrutkovač a maticový kľúč - -vie vytvoriť obrázok z jednoduchého puzzle , mozaiku - vie ošetrovať izbové rastliny - pozná rozmnožovanie izbových rastlín odrezkami - vie pripraviť pôdu pred siatím - vie ako sa sadia, klíčia a rastú rastliny - vie zasadiť priesady, cibuľu a semená - vie polievať, okopávať a plieť záhony - vie pestovať zeleninu, kvety - vie pozorovať klíčenie semien - vie pracovať s klíčidlami - pozná niektoré liečivé rastliny - vie pomôcť pri zbere úrody - počas vychádzky vie pozorovať zmeny v prírode v parku, v sade a v záhrade

Ciele 4. ročníka:

1.úroveň

– zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích schopnostiach a návykoch,
– rozvíjať schopnosť napodobňovať,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základne pracovne zručnosti,
– poznávať rôzne materiály,
– osvojiť si adekvátne používanie predmetov,
– poznávať pracovne náradie.

2.úroveň

– zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a samoobslužných

zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovať,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– utvárať základne pracovne zručnosti a návyky v prácach v domácnosti,
– pracovať s papierom a poznať jeho vlastnosti,
– utvárať základne manuálne zručnosti potrebne pri prací s drevom,
– utvárať základne manuálne zručnosti potrebne pri pestovateľských prácach

3.úroveň

– zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch, samoobslužných
– zručnostiach a pri stolovaní,
– vykonávať základne pracovne činnosti v domácnosti a príprava jednoduchých pokrmov,
– rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti a osvojovanie základných manuálnych zručnosti potrebných pri prací s nimi,
– vedieť pomenovať používané nástroje a stavebnicové časti,
– osvojiť si základne pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- dodržiavať stravovacie návyky,
- manipulovať s predmetmi podľa ich účelu,
- osvojiť si hygienické návyky a zvládať sebaobsluhu podľa svojich možností

Osobnostné kompetencie:

– dodržiavať bezpečnosť pri práci, mať základnú predstavu o vzťahoch medzi ľuďmi, rozpoznávať nevhodné a nebezpečné správanie.

Sociálne kompetencie:

- chcieť a rád pomáhať pri domácich prácach,
- prispôsobovať svoje správanie,
- správať sa podľa naučených stereotypov,
- chápať pochvalu ako motiváciu k ďalšiemu učeniu pracovných zručností

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci štvrtého ročníka 1. úrovne sa učia zvyšovať samostatnosť tak, aby pri hygienických a samoobslužných činnostiach potrebovali len miernu pomoc. Učia sa zapínať gombíky a zips s pomocou. Naďalej si rozvíjajú motorické zručnosti, učia sa listovať v knihe, skrutkovať a skladať jednoduché puzzle. Je potrebné, aby pri listovaní žiaci zameriavali pozornosť na to, čo je obsahom knihy, aby daná činnosť nebola len mechanicky vykonávaná, ale aby si ju osvojili aj s jej praktickým využitím. Žiaci sa učia rozlišovať špinavý a čistý riad, udržiavať poriadok v domácnosti s pomocou pedagóga. Niektorí žiaci môžu mať problémy pri práci napr. s hlinou, plastelínou, pretože sú citliví na čistotu rúk.

Žiaci 2. úrovne postupujú ako v predošlom ročníku, pričom sa snažíme zvyšovať ich samostatnosť. Osvojujú si základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu. Pri vhodnej vizualizácii by žiaci nemali mať problémy. Učia sa natierať chlieb a pripravovať nápoje. Nácvik realizujeme v takom čase aby nebol samoúčelným, ale aby žiak pripravené jedlo mohol po vykonaní činnosti skonzumovať.

Žiaci 3. úrovne si zvyšujú samostatnosť pri samoobsluhe a v domácich prácach. Učia sa umývať WC a kúpeľňu, zametať, vysávať a čistiť nábytok. Učia sa ošetrovať drobné poranenia. Pri príprave jedla si osvojujú krájanie chleba, ovocia a zeleniny, varenie zemiakov

a prípravu jednoduchých nápojov. Je potrebné zaistiť, aby ich práca bola bezpečná, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá. To isté treba dodržiavať aj pri prácach v dielni. Žiaci sa zdokonaľujú v šití, osvojujú si základné stehy šitia. Zručnejší žiaci si môžu osvojovať aj základy háčkovania.
Žiaci 3. úrovne si rozširujú zručnosti práce s papierom a drevom. Zoznamujú sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôckami potrebnými pri práci s drevom a kovom, osvojujú si ich používanie. Učia sa pracovať s kožou a koženkou, hlinou a moduritom. Žiaci musia dôkladne spoznať používaný materiál a osvojiť si jeho základné vlastnosti, aby osvojovanú činnosť vedeli správne priradiť k príslušnému materiálu a k danej činnosti správne priradiť potrebné pracovné nástroje a pomôcky.

Učebné zdroje:
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 5. ročníku

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene. Používanie hygienických potrieb. Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou. Mužská a ženská toaleta (WC) – rozlíšenie, hygiena na WC, splachovanie. Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou. Rozlíšenie prednej a zadnej časti odevov. Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou. Osvojenie si základných stravovacích návykov.	- je samostatný pri osobnej hygiene - používa hygienické potreby - si osvojuje hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, - vie rozlíšiť mužské a ženské WC - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie rozlíšiť prednú a zadnú časť oblečenia - vie sa s pomocou preobuť - má osvojené stravovacie návyky

	Samostatné používanie lyžice pri jedle. Používanie naberačky. Zdvihnutie a pitie z pohára, ak je pohár držaný jednou rukou, vedieť ho položiť späť na stôl. Zapínanie a rozopínanie veľkého gombíka s pomocou. Používanie rôznych druhov zipsov a patentov. **Rozvoj jemnej motoriky** Súvislé používanie iba jednej ruky pri manipulácii s kockami, lyžicou a pod. Ukladanie piatich až šiestich kociek na seba po predvedení. Zostavovanie sady vecí rôznymi spôsobmi. Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína. Tvarovanie modelovacej hmoty: plastelína, hlina a pod.. Listovanie v knihe - viac listov spolu. Používanie štipcov na bielizeň, kancelárske spinky. Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice na skrutku. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Skladanie jednoduchého puzzle. Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky a pod. **Práce v domácnosti** Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov na určené miesto. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Utieranie prachu podľa pokynov s miernou pomocou. Polievanie kvetov podľa pokynov s miernou pomocou. Zametanie a utieranie podlahy. Pozbieranie odpadkov do koša. Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni.	- vie používať lyžicu pri jedle - vie používať naberačku - vie zdvihnúť a piť z pohára - vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík s pomocou - vie používať zips , patenty - vie manipulovať s kockami, lyžicou podľa predlohy, vzoru, - vie ukladať kocky na seba - je schopný hmatom rozoznať rôzne materiály - vie tvarovať modelovaciu hmotu - vie listovať v knihe - vie používať predmety, potrebné k domácim zručnostiam, stierka, nôž, štipce, spinky - vie vkladať predmety do otvoru - zvláda skrutkovanie a odskrutkovanie matice - vie skrutkovať do perforovanej dosky - vie skladať jednoduché puzzle - vie navliekať rôzne predmety - vie používať predmety každodenného života - vie odložiť predmety na dané miesto - vie odložiť odev a obuv na určené miesto - vie používať ramienko na šaty - vie utierať prach s pomocou - vie poliať kvety s pomocou - vie zametať a utrieť podlahu - vie pozbierať odpadky do koša - vie dodržiavať bezpečnosť pri práci v kuchyni

	Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu s miernou pomocou. Osvojiť si základy bezpečnosti v kuchyni. Udržiavanie poriadku na stole: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, odkladanie čistého riadu na určené miesto. Utieranie a umývanie stola. Natieranie na chlieb. Umývanie ovocia a zeleniny. Nalievanie nápoja do pohárov, s pomocou. Balenie a rozbaľovanie desiaty. **Práce v dielni** Skladanie, prekladanie a lepenie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Strihanie s pomocou: držať a pohybovať s papierom pri strihaní. Skladanie mozaiky podľa farby a tvaru, postupnosti. Montážne a demontážne práce so skladačkami. Oboznámenie sa s náradím: kliešte.	- zvládne zložitejšie prestieranie - pozná základy bezpečnosti v kuchyni - vie odložiť zo stola špinavý riad, - vie rozlíšiť špinavý a čistý riad - vie umyť a utrieť stôl - vie si natrieť chlieb - vie umyť ovocie a zeleninu - vie naliať nápoj do pohára - vie si rozbaliť desiatu - vie skladať, prekladať, lepiť papier - vie skladať a rozkladať škatuľu - vie strihať s pomocou - vie poskladať mozaiku podľa farby, tvaru - vie skladať LEGO a rôzne skladačky - je oboznámený s náradím: kliešte
2.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a samoobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku. Zvyšovanie samostatnosti pri umývaní zubov. Používanie kefky na nechty, vedieť rozlíšiť špinavé a čisté ruky. Používanie príboru pri stolovaní podľa pokynov. Úprava zovňajšku: používať hrebeň, urobiť si účes, skontrolovať svoj výzor v zrkadle. **Práce v domácnosti** Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní odevu a obuvi na určené	- si upevňuje hygienické návyky a samoobslužné činností - vie si samostatne umyť zuby /nácvik/ - vie použiť kefku na nechty, - vie rozlíšiť špinavé a čisté ruky - vie používať príbor podľa pokynov - vie si upraviť zovňajšok - je samostatný pri odkladaní predmetov na určené miesto a udržiavaní poriadku - je samostatný pri odkladaní odevu, obuvi a ukladaní šiat

	miesto. Používanie ramienka na šaty. Ukladanie a udržiavanie čistoty šiat podľa pokynov. Utieranie prachu. Utieranie a umývanie podlahy. Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite. Zložitejšie prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Umývanie a utieranie riadu. Príprava jednoduchého jedla: natrieť chlieb, pečivo, uvariť zemiaky. Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny. Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, čaj, kakao. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov. Manipulovanie s drobným materiálom. Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov. Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku. Namotávanie vlny a špagátu na klbko. Viazanie uzla a mašličky. Navliekanie koralov podľa vzoru. Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny. <u>Práce s papierom</u> Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera. Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare. Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Oblepovanie predmetov papierom. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný	- vie skladať odev, - vie používať ramienka na šaty - vie vyprášiť šaty a kefovať - vie pomáhať pri domácich prácach/ utieranie prachu, zametanie a umývanie podlahy/ - vie odomykať a zamykať dvere a visiaci zámok pomocou kľúča - vie obsluhovať domáce audio a video zariadenia - vie navliekať niť do ihly a urobiť uzol - zvládne zložitejšie prestieranie - vie upratať riad zo stola, umyť stôl a riady, odložiť ich na miesto - vie si natrieť chlieb, pečivo, - vie uvariť zemiaky - vie umyť, očistiť ovocie a zeleninu - vie pripraviť jednoduchý nápoj - vie triediť, porovnávať, priraďovať a ukladať náradie a rôzny materiál - vie manipulovať s drobným materiálom - vie navíjať špagát na cievku, vlnu na klbko - vie uviazať uzol, mašličku - vie navliekať korálky podľa vzoru - vie prepichávať a navliekať rôzne druhy papiera - vie splietať bužírku, špagát a vlnu - vie strihať, krčiť a lepiť papier - vie strihať po čiare a bez čiary - vie skladať a prekladať papier - vie rozložiť a zložiť krabicu, škatuľu - vie oblepovať predmety papierom - vie šiť jednoduchý steh na perforovaný kartón

	kartón. <u>Práce s drevom</u> Opracovanie povrchu dreva brúsnym papierom. Zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Úprava dreva pilníkom. <u>Montážne a demontážne práce</u> Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom. Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle a mozaiky. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových rastlín, odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pletie záhonov. Pestovanie kvetín.	- vie upravovať povrch dreva brúsnym papierom - dokáže zatĺkať a vyťahovať klince - vie opracovávať drevo pilníkom - vie spájať rôzny drobný materiál, drôtom, špagátom - vie zostavovať stavebnice spájaním a skrutkovaním - vie používať rôzne náradie pri stavbe a rozoberaní stavebnice - vie skladať puzzle, mozaiku - vie sa starať a ošetrovať izbové rastliny - vie upravovať pôdu v záhrade rýľovaním, hrabaním a kolíkovaním - vie siať do riadku a jamky - dokáže pozorovať klíčenie semien - vie pestovať kvetiny - vie plieť v záhone
3.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena: samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov, česanie. Upevňovanie schopnosti výberu oblečenia podľa počasia a ročných období, upravovanie a kontrola vzhľadu. Dodržiavanie čistoty pri stolovaní. Ošetrovanie drobných poranení. **Práce v domácnosti** Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetranie. Umývanie WC. Umývanie umývadla, vane, zrkadla a pod. Primerané používanie predmetov. Prestieranie k stolovaniu, úprava stola. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu	- precvičuje a utvrdzuje samoobslužné činnosti - vie dodržiavať každodennú osobnú hygienu - vie sa obliecť podľa počasia a ročného obdobia - vie samostatne a čisto stolovať - vie ošetrovať drobné poranenia - vie odkladať predmety na určené miesto - vie pomáhať pri jednoduchých domácich prácach - vie umyť WC, vaňu, umývadlo, leštiť zrkadlo - vie primerane ich účelu používať predmety a hračky - dokáže zložitejšie prestierať - vie umyť, utrieť a odložiť riad na

	na určené miesto. Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier. Krájanie chleba nožom a na ručnom krájači. Príprava jednoduchých pokrmov: natierať chlieb, pečivo, pripraviť obložené chlebíčky. Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov. Príprava jednoduchého nápoja: malinovka, mlieko, čaj, kakao, biela káva. Príprava jedál z vajíčok: varené vajíčka na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko. Príprava nátierok a jednoduchých šalátov. Príprava jednoduchých jedál: varené zemiaky, párky, polievka, kaša, puding, cestoviny, ryža. Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni. Šitie základnými stehmi, šitie jednoslučkovým stehom. Prišívanie gombíka, patentky, háčka. Jednoduché opravy odevov. Plátanie. Háčkovanie: retiazka, krátky stĺpik, dlhý stĺpik. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu. Vytváranie mozaík, vzorov. <u>Práce s papierom</u> Práca s papierom a kartónom: meranie, strihanie, rezanie, narezávanie podľa pravítka, ohýbanie, prebíjanie, oblepovanie. Zhotovovanie zložitejších skladačiek,	správne miesto - vie umyť, pokrájať, očistiť a uložiť ovocie a zeleninu na tanier - vie používať ručný krájač chleba a nôž - vie si natrieť chlieb, pečivo - vie používať varnú kanvicu, sporák - vie používať kuchynské nástroje a spotrebiče - vie pripraviť jednoduchý nápoj - dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky - vie dodržiavať bezpečnosť pri práci v kuchyni - vie šiť základný steh - vie prišiť gombík, patentku - zvládne jednoduché opravy odevov - vie manipulovať s drobným materiálom - vie uplatňovať estetiku pri výbere a kombinácii drobného materiálu - vie skladať, prekladať, navliekať, upravovať, strihať, zlepovať, prepichávať, napichávať,..drobný materiál - vie vytvárať mozaiku podľa vzoru - vie pracovať s papierom a kartónom, strihať, rezať, zošívať, merať, ohýbať a prebíjať. - dokáže vytvoriť zložitejšie

	vyhotovovanie kužeľovitých modelov a papierových plastík. Oblepovanie predmetov papierom. Zošívanie listov osmičkovým a dvojslučkovým stehom. <u>Práce s drevom</u> Štruktúra dreva, delenie, rezanie a štiepanie dreva podľa štruktúry materiálu. Rozlišovanie tvrdého a mäkkého dreva. Práca s mäkkým drevom: meranie, upínanie, rezanie, orezávanie, hladenie, vŕtanie, spájanie klincami, morenie. Rezanie a opracovávanie tvrdého dreva. <u>Práce s kovom</u> Vytváranie výrobkov z mäkkého drôtu a plechových pásikov podľa nákresu. Práce z kože a koženky Pracovné činnosti: vystrihovanie, vysekávanie, rezanie podľa kovového pravítka, zošívanie. <u>Práce s plastmi</u> Oboznámenie sa zo základnými vlastnosťami penového polystyrénu a jeho použitím. Osvojenie si základných pracovných zručností používaných pri práci s penovým polystyrénom: rezanie s ručnou pílou, krájanie ostrým nožom, opracúvanie pilníkom a brúsnym papierom, lepenie, farbenie. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc. Zostavovanie modelov z kartónových vystrihovačiek. Skladanie puzzle. **Pestovateľské práce** Ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín. Pripravovanie záhonov na siate. Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov. Sadenie sadeníc, priesad, cibúľ a semien. Pestovanie kvetín a zeleniny.	skladačky, plastiky a modely - vytvára priestorové kužeľovité figúrky a papierové plastiky - vie zošívať listy osmičkovým a dvojslučkovým stehom - pozná vlastnosti dreva. - vie rozlíšiť tvrdé a mäkké drevo - dokáže drevo odmerať, upínať, rezať, orezávať, opracovať, vŕtať, spájať s klincami a moriť - oboznamuje sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva - vie z mäkkého drôtu tvarovať rôzne figúrky - tvaruje tenké plechové pásiky - vystrihuje, vysekáva, reže a zošíva kožu a koženku - poznáva vlastnosti penového polystyrénu a jeho použitie - vie ho opracovať rezaním, krájaním, pílením, brúsením, lepením, farbením pomocou obvyklých nástrojov - vie skonštruovať rôzne modely - vie zostaviť priestorové modely z kartónových vystrihovačiek - vie vytvoriť obrázok z puzzle - vie sa starať o izbové rastliny podľa inštrukcií – zalievať, presádzať, rozmnožovať, kypriť, plieť. - vie pripraviť záhon na siatie - vie zasadiť sadenice, priesady a cibule - vie pestovať kvetiny a zeleninu

	Starostlivosť o okrasné kry. Práca s klíčidlami. Práca s okopaninami, pestovanie zemiakov. Oboznámenie sa s hlavnými druhmi burín. Poznávanie a zber liečivých rastlín: výroba herbáru. Zber úrody. Pozorovanie prírody v parku, v sade a v záhrade.	- vie sa starať o okrasné kry - vie pracovať s klíčidlami - poznáva okopaniny, vie ako sa pestujú zemiaky - je oboznámený s druhmi burín - pozná význam zberu liečivých rastlín, vie vyrobiť herbár. - vie pomôcť pri zbere úrody - počas vychádzky vie pozorovať zmeny v prírode v parku, v sade a v záhrade

Ciele 5.ročníka:
1.úroveň
– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozvíjať sociálne zručnosti,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály,
– poznávať pracovné náradie

2.úroveň
– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

3.úroveň
– Upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
– rozvíjať estetické cítenie,
– aktívne využívať voľný čas,
– vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
– rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
– osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- manipulovať s predmetmi podľa ich účelu,
- dodržiavať stravovacie návyky,
- osvojiť si hygienické návyky a zvládať sebaobsluhu podľa svojich možností,

- dodržiavať bezpečnosť pri práci,

Osobnostné kompetencie:
- mať základnú predstavu o vzťahoch medzi ľuďmi,
- rozpoznávať nevhodné a nebezpečné správanie,
- mať základnú predstavu o vzťahoch medzi ľuďmi,
- rozpoznávať nevhodné a nebezpečné správanie.

Sociálne kompetencie:
- prispôsobovať svoje správanie, správať sa podľa naučených stereotypov,
- chápať pochvalu ako motiváciu k ďalšiemu učeniu pracovných zručností,
- chcieť a rád pomáhať pri domácich prácach,
- správať sa podľa naučených stereotypov,

Stratégia vyučovania:
PROCES
Žiaci 1. úrovne si zvyšujú samostatnosť a rozširujú si jednoduché pracovné zručnosti v domácnosti a v dielni.
Žiaci 2. úrovne postupujú ako v predošlom ročníku, pričom sa snažíme zvyšovať ich samostatnosť. Osvojujú si základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu. Pri vhodnej vizualizácii by žiaci nemali mať problémy. Učia sa natierať chlieb a pripravovať nápoje. Nácvik realizujeme v takom čase aby nebol samoúčelným, ale aby žiak pripravené jedlo mohol po vykonaní činnosti skonzumovať.
Žiaci 3. úrovne si zvyšujú samostatnosť pri samoobsluhe a v domácich prácach. Učia sa umývať WC a kúpeľňu, zametať, vysávať a čistiť nábytok. Učia sa ošetrovať drobné poranenia. Pri príprave jedla si osvojujú krájanie chleba, ovocia a zeleniny, varenie zemiakov a prípravu jednoduchých nápojov. Je potrebné zaistiť, aby ich práca bola bezpečná, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá. To isté treba dodržiavať aj pri prácach v dielni. Žiaci sa zdokonaľujú v šití, osvojujú si základné stehy šitia. Zručnejší žiaci si môžu osvojovať aj základy háčkovania.
Žiaci 3. úrovne si rozširujú zručnosti práce s papierom a drevom. Zoznamujú sa so základnými pracovnými nástrojmi a pomôckami potrebnými pri práci s drevom a kovom, osvojujú si ich používanie. Učia sa pracovať s kožou a koženkou, hlinou a moduritom. Žiaci musia dôkladne spoznať používaný materiál a osvojiť si jeho základné vlastnosti, aby osvojovanú činnosť vedeli správne priradiť k príslušnému materiálu a k danej činnosti správne priradiť potrebné pracovné nástroje a pomôcky.
Pri činnostiach musí byť zaistená bezpečnosť žiakov, tak isto je potrebné, aby si žiaci osvojili základné bezpečnostné pravidlá.

Učebné zdroje:
Pracovné listy zostaví učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov, podľa daného obsahu učiva. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 6. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti**	
	Zvyšovanie samostatnosti pri osobnej hygiene.	- je samostatný pri osobnej hygiene
	Používanie hygienických potrieb.	- používa hygienické potreby
	Osvojenie si hygienických návykov s čiastočnou pomocou.	- si osvojuje hygienické návyky s pomocou
	Osvojiť si hygienu na WC, rozlíšenie mužského a ženského WC.	- vie po použití WC spláchnuť, - vie rozlíšiť mužské a ženské WC
	Vyzliekanie a obliekanie odevu s miernou pomocou, rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia.	- vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie rozlíšiť prednú a zadnú časť - oblečenia
	Obúvanie a vyzúvanie s miernou pomocou.	- vie sa s pomocou preobuť
	Osvojenie si základných stravovacích návykov.	- má osvojené stravovacie návyky
	Používanie príboru s pomocou.	- vie používať príbor pri jedle s pomocou
	Používanie naberačky.	- vie používať naberačku
	Zapínanie a rozopínanie gombíka s pomocou.	- vie zapnúť a rozopnúť veľký gombík s pomocou
	Používanie zipsu, patentov.	- vie používať zips , patenty
	Navliekanie šnúrok do topánok s pomocou.	- vie navliekať šnúrky do topánok s pomocou
	Rozvoj jemnej motoriky	
	Súvislé používanie iba jednej ruky pri manipulácii s kockami, lyžicou a pod.	- vie manipulovať s kockami, lyžicou podľa predlohy, vzoru,
	Ukladanie piatich až šiestich kociek na seba po predvedení.	- vie ukladať kocky na seba po predvedení
	Zostavovanie sady vecí rôznymi spôsobmi.	- vie zostaviť sady vecí rôznymi spôsobmi
	Taktilné oboznámenie sa s rôznymi materiálmi: papier, textil, drevo, plastelína a iné.	- je schopný hmatom rozoznať rôzne materiály
	Tvarovanie modelovacej hmoty: plastelína, hlina a pod.	- vie tvarovať modelovaciu hmotu
	Listovanie v knihe – spolu viac listov.	- vie listovať v knihe
	Vkladanie predmetov do otvoru podľa tvaru a iných vlastností.	- vie vkladať predmety do otvoru
	Odskrutkovanie a zaskrutkovanie	- zvláda skrutkovanie

	veľkej matice na skrutku. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Skladanie jednoduchého puzzle. Navliekanie rôznych drobných predmetov. **Práce v domácnosti** Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov na určené miesto. Odkladanie odevu a obuvi na určené miesto. Používanie ramienka na šaty. Osvojiť si ukladanie šiat s pomocou. Utieranie prachu podľa pokynov. Polievanie kvetov podľa pokynov. Vysávanie, zametanie a utieranie podlahy. Pozbieranie odpadkov do koša. Základy bezpečnosti v domácnosti, najmä v kuchyni. Základy zložitejšieho prestierania k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Upratanie stola: odložiť špinavý riad, rozlíšiť špinavý a čistý riad, utieranie a odkladanie čistého riadu na určené miesto. Utieranie a umývanie stola. Natieranie na chlieb, pečivo. Umývanie ovocia a zeleniny. Nalievanie nápoja do pohárov po stanovenú hranicu s pomocou. Balenie a rozbaľovanie desiaty. **Práce v dielni** Skladanie, prekladanie a lepenie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Strihanie s pomocou: vedieť držať a pohybovať s papierom pri strihaní. Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a postupnosti. Montážne a demontážne práce so skladačkami. Vedieť pracovať s vodovými a temperovými farbami. Oboznámenie sa s náradím: pilník.	a odskrutkovanie matice - vie skrutkovať do perforovanej dosky - vie skladať jednoduché puzzle - vie navliekať rôzne drobné predmety - vie používať predmety každodenného života - vie odložiť predmety na dané miesto - vie odložiť odev a obuv na určené miesto - vie používať ramienko na šaty - vie ukladať šaty s pomocou - vie utierať prach s pomocou - vie poliať kvety s pomocou - vie vysávať, zametať a utrieť podlahu - vie pozbierať odpadky do koša - pozná základy bezpečnosti v kuchyni - zvládne zložitejšie prestieranie - vie odložiť zo stola špinavý riad, - vie rozlíšiť špinavý a čistý riad - vie utrieť a odložiť čistý riad na určené miesto - vie umyť a utrieť stôl - vie si natrieť chlieb, pečivo - vie umyť ovocie a zeleninu - vie naliať nápoj do pohára - vie si rozbaliť desiatu - vie skladať, prekladať, lepiť papier - vie skladať a rozkladať škatuľu - vie strihať s pomocou - vie poskladať mozaiku podľa farby, tvaru a postupnosti - vie skladať a rozkladať skladačky - vie pracovať s vodovými a temperovými farbami - je oboznámený s náradím: pilník

2.úroveň	**Samoobslužné činnosti**	
	Opakovanie činností, postupov potrebných pri osobnej hygiene a hygienických návykoch a samoobslužných činnostiach osvojených v predchádzajúcom ročníku.	- si upevňuje hygienické návyky a samoobslužné činností
	Samostatné umývanie zubov.	- vie si samostatne umyť zuby
	Samostatné používanie kefky na nechty a hrebeňa.	- vie použiť kefku na nechty a hrebeň
	Používanie príboru pri stolovaní: vedieť podľa potreby použiť vidličku, nôž a servítku.	- vie používať príbor podľa pokynov
	Rozlíšenie špinavých a čistých šiat.	- vie rozlíšiť špinavé a čisté šaty
	Práce v domácnosti	
	Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.	- je samostatný pri odkladaní predmetov na určené miesto a udržiavaní poriadku
	Samostatné odkladanie odevu a obuvi na určené miesto.	- je samostatný pri odkladaní odevu, obuvi a ukladaní šiat
	Skladanie šiat, používanie ramienka na šaty, nohavice.	- vie skladať odev, - vie používať ramienka na šaty
	Utieranie prachu. Utieranie a umývanie podlahy.	- vie pomáhať pri domácich prácach/ utieranie prachu, zametanie a umývanie podlahy/
	Používanie kľúča pri odomykaní a zamykaní dvier, visiaceho zámku.	- vie odomykať a zamykať dvere a visiaci zámok pomocou kľúča
	Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení	- vie obsluhovať domáce audio a video zariadenia
	Navliekanie nite do veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite.	- vie navliekať niť do ihly a urobiť uzol
	Opakovanie činností osvojených v nižšom ročníku - zložitejšie prestieranie k stolovaniu.	- zvládne zložitejšie prestieranie
	Umývanie a utieranie riadu.	- vie upratať riad zo stola, umyť stôl a riady, odložiť ich na miesto
	Príprava jednoduchého pokrmu: natierať chlieb, pečivo, uvariť zemiaky.	- vie si natrieť chlieb, pečivo, - vie uvariť zemiaky
	Umývanie, čistenie ovocia a zeleniny.	- vie umyť, očistiť ovocie a zeleninu
	Príprava jednoduchého nápoja.	- vie pripraviť jednoduchý nápoj
	Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.	- vie používať varnú kanvicu a sporák
	Dodržiavanie bezpečnosti pri práci v kuchyni.	- vie dodržať bezpečnosť pri práci v kuchyni
	Práce v dielni	
	<u>Práce s drobným materiálom</u> Triedenie, priraďovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych	- vie triediť, porovnávať, priraďovať a ukladať náradie a rôzny materiál

	materiálov. Navíjanie vlny, špagátov a podobných materiálov na cievku. Namotávanie vlny a špagátu do klbka. Viazanie uzla a mašličky. Navliekanie koralov podľa vzoru. Prepichávanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny. <u>Práce s papierom</u> Strihanie, trhanie, krčenie a lepenie papiera. Vystrihovanie bez predkreslenej čiary a po čiare. Skladanie a prekladanie papiera. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Oblepovanie predmetov papierom. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na kartón. <u>Práce s drevom</u> Opracovanie povrchu dreva brúsnym papierom. Zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Úprava dreva pilníkom – nácvik. <u>Montážne a demontážne práce</u> Spájanie špajdlí, drievok a konárikov drôtom a špagátom. Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle a mozaiky. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových rastlín. Odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, ošetrovanie listov. Rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy. Siatie do riadkov a jamiek. Pozorovanie klíčenia semien. Pestovanie kvetín. Pletie záhonov.	- vie manipulovať s drobným materiálom - vie navíjať špagát na cievku, vlnu na klbko - vie uviazať uzol, mašličku - vie navliekať korálky podľa vzoru - vie prepichávať a navliekať rôzne druhy papiera - vie splietať bužírku, špagát a vlnu - vie strihať, krčiť a lepiť papier - vie strihať po čiare a bez čiary - vie skladať a prekladať papier - vie rozložiť a zložiť krabicu, škatuľu - vie oblepovať predmety papierom - vie šiť jednoduchý steh na kartón - vie upravovať povrch dreva brúsnym papierom - dokáže zatĺkať a vyťahovať klince - vie opracovávať drevo pilníkom - vie spájať rôzny drobný materiál, drôtom, špagátom - vie zostavovať stavebnice spájaním a skrutkovaním - vie používať rôzne náradie pri stavbe a rozoberaní stavebnice - vie skladať puzzle, mozaiku - vie polievať izbové rastliny - vie sa starať a ošetrovať izbové rastliny - vie upravovať pôdu v záhrade rýľovaním, hrabaním a kolíkovaním - vie siať do riadku a jamky - dokáže pozorovať klíčenie semien - vie pestovať kvetiny - vie plieť v záhone
3.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej	 - vie vykonávať samoobslužné činnosti a osobnú hygienu

	hygieny a dodržiavania hygienických zásad.	
	Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov, česanie a vytváranie účesu.	- vie dodržiavať každodennú osobnú hygienu
	Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu.	- dbá na svoj vzhľad
	Dodržiavanie čistoty pri stolovaní.	
	Práce v domácnosti	
	Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.	- vie samostatne stolovať, dodržiava čistotu pri stolovaní - vie odkladať predmety na určené miesto
	Čistenie odevu a obuvi.	- dokáže čistiť odev a obuv
	Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetranie.	- vie pomáhať pri jednoduchých domácich prácach
	Umývanie WC. Umývanie sanitárneho zariadenia kúpeľne.	- vie umyť WC, vaňu, umývadlo, leštiť zrkadlo
	Dodržiavanie bezpečnosti pri práci s čistiacimi prostriedkami.	- dodržiava bezpečnosť pri práci s čistiacimi prostriedkami - postará sa o čistotu svojho odevu.
	Pranie a sušenie spodnej bielizne, ponožiek a vreckoviek.	- vie prať ponožky a vreckovky
	Žehlenie rovných kusov bielizne.	- vie žehliť rovné kusy bielizne
	Ošetrovanie drobných poranení.	- dokáže ošetriť drobné poranenia
	Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier.	- vie umyť ,pokrájať, očistiť a uložiť ovocie a zeleninu na tanier
	Krájanie chleba nožom a na ručnom krájači, natierať chlieb a pečivo.	- vie používať ručný krájač chleba a nôž
	Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka.	- vie si natrieť chlieb, pečivo - vie používať varnú kanvicu, sporák
	Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.	- vie používať kuchynské nástroje a spotrebiče
	Mletie mäsa, strúhanky, maku, orechov a pod.	- vie zomlieť mäso, mak, orechy
	Príprava jednoduchého nápoja.	- vie pripraviť jednoduchý nápoj
	Príprava jedál z vajíčok Príprava jedál zo zemiakov. Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.	- dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky
	Varenie zemiakov, párkov, jednoduchých polievok, kaší, pudingov, cestovín, ryže. Varenie jednoduchých instantných jedál.	- vie variť jednoduché instantné jedlá
	Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny	- vie dodržiavať bezpečnosť

	pri práci v kuchyni. Šitie základnými, pomocnými a obnitkovacími stehmi. Štopkanie. Prišívanie záplat. Zošívanie dvoch látok jednoduchým stehom. Šitie na stroji: oboznámiť sa so šijacím strojom a jeho základnou obsluhou. Navliekanie nití. Šitie bez nití. Háčkovanie: práca s vlnou, krátky a dlhý stĺpik, pridávanie do kruhu. Pletenie: ručné pletenie hladkých a obrátených očiek, začínanie a ukončovanie. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličných materiálov a vytváranie vzorov, jednoduchých obrázkov, dekorácií. <u>Práce s papierom</u> Práca s papierom a kartónom: zošívanie, meranie, orezávanie, rezanie a lepenie. Zdokonaľovanie presnosti pri práci s papierom. Používanie knihárskeho materiálu a pomôcok. <u>Práce s drevom</u> Rozlišovanie priemyselne spracovaného dreva: hranoly, dosky, latky, preglejky, dyhy... Používanie svorkovnice, rezanie malou	a hygienu pri práci v kuchyni - vie pracovať so základným stehom - pozná pomocné a obnitkovacie stehy - vie prišívať záplaty a štopkať - pomocou jednoduchého stehu vie zošiť dve látky - zvládne jednoduchú obsluhu šijacieho stroja, vie navliecť niť a šiť podľa jednoduchej predlohy - dodržiava pracovný postup a bezpečnosť pri práci so šijacím strojom a s ostatnými pomôckami a nástrojmi. - vie pracovať s háčikom a uháčkovať retiazku, krátky a dlhý stĺpik - vie pracovať s ihlicami - vie nahodiť očká - vie pliesť hladko, obratko a ukončiť pletenie - vie manipulovať s drobným materiálom - vie skladať, prekladať, navliekať, upravovať, strihať, zlepovať, prepichávať, napichávať... drobný materiál - vie vytvárať mozaiku podľa vzoru - vie uplatňovať estetiku pri výbere a kombinácii drobného materiálu - dokáže vytvárať jednoduché obrázky a dekorácie - vie pracovať s papierom a kartónom: lepiť, strihať, rezať, zošívať, merať, ohýbať a prebíjať. - zdokonaľuje sa v presnosti pri práci s papierom - vie používať knihársky materiál a pomôcky - pozná priemyselné spracovanie dreva - používa pracovné náradie pri

	rámovou pílkou a chvostovkou, vŕtanie nebožiecom a kolovrátkom. Spájanie dreva skrutkami, brúsenie, lakovanie. <u>Práce z kože a koženky</u> Jednoduché výrobky z kože a koženky: náramok, náhrdelník. <u>Práce s kovom</u> Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami medeného, hliníkového a tenkého oceľového drôtu a o ich praktickom využití. Meranie, strihanie, spletanie, ohýbanie, vyrovnávanie drôtu, používanie rôznych klieští. Výroba jednoduchých výrobkov s použitím drôtu. <u>Práce s plastmi</u> Oboznámenie sa so základnými vlastnosťami organického skla a novoduru a s ich praktickým použitím. Osvojenie si základných pracovných zručností používaných pri práci s organickým sklom a novodurom: meranie, obkreslenie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie, lepenie. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov podľa predlohy. Zostavovanie zložitejších pohyblivých modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním. Skladanie zložitejších puzzle. **Technické kreslenie** Oboznámenie sa s rysovacími potrebami a manipulovanie s nimi. Oboznámenie sa s technickým normalizovaným písmom. Oboznámenie sa s druhmi čiar a ich využívaním. Čiary hrubé: obrysové. Čiary tenké: pomocné, rozlišovacie. Základné pojmy o priamkach a úsečkách. Rysovanie priamok a úsečiek. Rysovanie úsečiek danej dĺžky, označovanie úsečiek. Smer úsečiek a priamok.	rezaní a vŕtaní dreva - spája drevo skrutkami - dokáže drevo lakovať a brúsiť - vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok - pozná vlastnosti a využitie drôtu - vie z mäkkého drôtu tvarovať rôzne figúrky, - vie merať, strihať, spletať, ohýbať a vyrovnávať drôt s použitím klieští - pozná základy o bezpečnosi pri práci s kliešťami - vie vyrobiť jednoduché výronky z drôtu - poznáva vlastnosti organického skla a novoduru, - vie ho opracovať rezaním, vŕtaním, pílením, brúsením, leštením, pomocou obvyklých nástrojov - lepí novodur - vie skonštruovať rôzne modely - vie zostaviť pohyblivé modely z - kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním - vie skladať puzzle - vie manipulovať s rysovacími potrebami - pozná technické normalizované písmo - vie narysovať čiary rôznej hrúbky - vie narysovať a označiť priamku a úsečku - vie narysovať úsečku danej dĺžky

	Premieňanie jednotiek dĺžky.	- vie premieňať jednotky dĺžky
	Pestovateľské práce	
	Ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín.	- vie sa starať o izbové rastliny podľa inštrukcií – zalievať, presádzať, rozmnožovať, kypriť, plieť.
	Hydroponické pestovanie rastlín.	- pozná výhody hydroponického pestovania izbových rastlín
	Viazanie a aranžovanie rastlín.	- vie aranžovať a viazať rastliny
	Pestovanie kvetov: letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky, balkónové kvety.	- vie pripraviť záhon na siatie
	Oboznámenie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.	- vie pomenovať a rozdeliť okrasné rastliny podľa dĺžky vegetačného obdobia (petunia, fialka, tulipán, axamietnica, narcis, sedmokráska, ruža) - podieľa sa na ošetrovaní ovocných stromov a kríkov
	Pripravovanie záhonov na siate: rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy.	- vie pripraviť záhon na siatie
	Úprava pôdy po zbere.	- dokáže upraviť hriadku po zbere
	Starostlivosť o záhony: hnojenie, striedanie plodín.	- podieľa sa na správnej zálievke a prihnojovaní
	Pestovanie rôznej zeleniny.	- vie sa o rastliny vzorne starať
	Práca so sadenicami: siatie, pikírovanie a presádzanie priesad.	- dokáže sadiť, siať - pripravuje sadenice - vytrháva burinu - pozná základy starostlivosti o záhony
	Oboznámenie sa so škodcami a ochranou pred nimi.	- pozná škodcov a ochranu pred nimi
	Zber a uskladnenie úrody.	- dokáže zbierať a uskladňovať úrodu

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

– Utvrdzovať zručnosti a návyky získané v nižších ročníkoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozvíjať sociálne zručnosti,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– utvárať základné pracovné zručnosti,
– poznávať rôzne materiály a práce s nimi,
– poznávať pracovné náradie

2.úroveň

– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch a samoobslužných

zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozlišovať rôzne materiály,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti a návyky potrebné pri práci v domácnosti,
– pracovať s papierom a poznať jeho vlastnosti,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri práci s drevom,
– osvojiť si základné manuálne zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

3.úroveň

– Utvrdzovať a rozširovať vedomosti a zručnosti z nižších ročníkov,
– vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
– rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
– osvojiť si základy technického kreslenia,
– osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- využívanie kreativity, skúša nové nápady
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia,
- snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej,
- poznať rôzne pracovné náradia a poznať ako sa využívajú,

Osobnostné kompetencie:

- dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii,
- zvyšovať samostatnosť a automatizáciu pri základných hygienických návykoch,

Sociálne kompetencie:

- prispôsobovať svoje správanie,
- byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch,
- vedieť vhodne využívať voľný čas,

Stratégia vyučovania:

PROCES

Žiaci 1. úrovne vykonávajú základné samoobslužné a hygienické návyky už len s čiastočnou pomocou. Učia sa rozlišovať prednú a zadnú časť oblečenia. Osvojujú si súvislé používanie jednej ruky pri manipulácii s predmetmi. Učia sa zostavovať sady vecí rôznymi spôsobmi. Učia sa odkladať predmety, odev a obuv na určené miesto.

Často sa stáva, že žiaci vedia odložiť všetky veci ktoré poznajú, ale ak pribudne nový predmet, úlohu nevedia splniť. Mnohokrát sú schopní vykonávať len tie činnosti, ktoré sa priamo naučili a ktoré si zapamätali. Hlavne žiaci na vyššej úrovni sa dokážu naučiť celý postup pracovnej činnosti naspamäť, ale nedokážu ho uplatniť v novej situácii lebo nepochopili význam činnosti. Neschopnosť generalizovať býva častým problémom žiakov s AU alebo PVP s MP.

V šiestom ročníku sa žiaci 3. úrovne prvý krát stretávajú s technickým kreslením. Osvojené vedomosti žiaci prakticky využijú pri vytváraní modelov podľa nákresu. V tejto zložke žiaci v podstatnej miere využívajú učivo osvojené v matematike.

Učebné zdroje:

Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 7. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena - samostatné používanie hygienických potrieb, upevnenie hygienických návykov, včítane používania WC. Samostatné vyzliekanie a obliekanie odevu, rozlíšenie prednej a zadnej časti oblečenia. Samostatné obúvanie a vyzúvanie. Úprava vlasov – vedieť používať hrebeň. Používanie príboru s pomocou - vedieť podľa potreby použiť vidličku, nôž a servítku. Navliekanie šnúrok do topánok a viazanie uzla s pomocou. **Rozvoj jemnej motoriky** Listovanie v knihe po jednom liste. Používanie štipcov na bielizeň, spinky a pod. Gumovanie a strúhanie ceruziek. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie veľkej matice do určitej vzdialenosti. Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek. Navliekanie rôznych drobných predmetov a prírodnín podľa	- je samostatný pri osobnej hygiene - používa hygienické potreby - si upevňuje hygienické návyky s pomocou - vie po použití WC spláchnuť, - vie sa obliecť a vyzliecť - vie rozlíšiť prednú a zadnú časť oblečenia - vie sa samostatne preobuť - vie sa učesať hrebeňom - vie používať príbor pri jedle s pomocou - vie navliekať šnúrky do topánok s pomocou a vie viazať uzol - vie listovať v knihe - vie používať štipce a spinky - vie gumovať a strúhať ceruzky - zvláda skrutkovanie a odskrutkovanie matice - vie skladať jednoduché puzzle a skladačky - vie navliekať rôzne drobné predmety a prírodniny podľa

	jednoduchého pravidla. **Práca v domácnosti** Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku. Ukladanie šiat. Utieranie prachu, vysávanie, zametanie a utieranie podlahy. Umývanie umývadla, vane a zrkadla podľa pokynov. Pranie a žehlenie jednoduchých vecí s pomocou. Polievanie kvetov. Základy bezpečnosti v domácnosti. Samostatné prestieranie k stolovaniu - plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Používanie elektrickej varnej kanvice. Príprava jednoduchých nápojov. Príprava jednoduchých studených jedál. **Práca v dielni** Práca s papierom: strihanie, nalepovanie, zlepovanie vytváranie koláže a pod. Strihanie a lepenie textilu. Navliekanie nite do veľkej ihly. Šitie jednoduchých stehov so zdvojenou niťou na perforovaný kartón. Montážne a demontážne práce so skladačkami. Vyfarbovanie a natieranie výrobkov. Práca s osvojeným náradím - kladivo, pílka, kliešte, pilník - s pomocou.	pravidla - vie používať predmety každodenného života - vie odložiť predmety na dané miesto, udržiava poriadok - vie odložiť odev a obuv na určené miesto - vie ukladať šaty s miernou pomocou - vie utierať prach s miernou pomocou - vie vysávať, zametať a utrieť podlahu - vie umyť vaňu, umývadlo, leštiť zrkadlo - vie prať ponožky a vreckovky s pomocou - vie žehliť rovné kusy bielizne - vie polievať kvety - pozná základy bezpečnosti v domácnosti - zvládne zložitejšie prestieranie - vie umyť, utrieť a odložiť čistý riad na určené miesto - vie používať varnú kanvicu - vie pripraviť jednoduchý nápoj - vie pripraviť jednoduché studené jedlo - vie strihať, nalepovať, zlepovať papier, vytvárať koláž - strihá a lepí textil - vie navliecť niť do veľkej ihly - vie šiť jednoduché stehy na kartón - zvláda montážne a demontážne práce so skladačkami - vyfarbuje a natiera výrobky - vie pracovať s určitým náradím s pomocou
2.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov.	- si upevňuje hygienické návyky a samoobslužné činností - vie používať hygienické potreby pri osobnej hygiene.

	Samostatné používanie WC, toaletného papiera, vreckovky, dámskej hygienickej vložky. Česanie a upravovanie vzhľadu. Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto. Samostatné stolovanie. **Práce v domácnosti** Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie, vetranie. Ustielanie postele. Pranie a sušenie spodnej bielizne, ponožiek a vreckoviek. Žehlenie rovných kusov bielizne. Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Nakupovanie. Telefonovanie. Ošetrovanie drobných poranení. Samostatné prestieranie k stolovaniu. Samostatné odkladanie riadu po stolovaní. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Uskladňovanie potravín. Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači. Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier. Príprava jednoduchých nápojov. Používanie elektrickej varnej kanvice a sporáka. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov. Príprava jedál z vajíčok: varené vajíčka na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko. Príprava nátierky a jednoduchých	- vie zvládnuť hygienické úkony samostatne. - vie sa učesať - vie sa samostatne obliecť a vyzliecť. - vie skladať a ukladať odev a obuv - zvládne samostatné stolovanie - je samostatný pri odkladaní predmetov na určené miesto a udržiavaní poriadku - vie pomáhať pri domácich prácach/ utieranie prachu, zametanie, vysávanie a umývanie podlahy/ - vie si ustlať posteľ - vie prať ponožky a vreckovky - vie žehliť rovné kusy bielizne - dokáže zvládnuť jednoduché jemnomotorické činnosti – prišívanie gombíka, patentky, predný a zadný steh. - zvládne základné obsluhovanie audio a video zariadení. - dokáže samostatne nakupovať a telefonovať. - vie ošetriť drobné poranenia. - dokáže samostatne prestrieť k stolovaniu, umývať, utierať a odkladať riad po stolovaní. - vie uskladňovať potraviny - dokáže samostatne krájať nožom – chlieb, zeleninu. - vie umyť, očistiť a krájať ovocie a zeleninu na tanier - vie pripraviť jednoduchý nápoj - vie používať varnú kanvicu, sporák - vie používať kuchynské nástroje a spotrebiče - dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky

	šalátov. Varenie zemiakov, párkov, jednoduchej polievky, kaší, pudingov, cestovín, ryže a instantných polievok. Dodržiavanie bezpečnosti v domácnosti a hygieny pri práci v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Práce a výrobky s použitím rôznych materiálov, napr. koláže, zvyšovanie náročnosti úloh. <u>Práce s papierom</u> Rozlišovanie rôznych druhov papiera. Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov. Strihanie poskladaného papiera. Rolovanie papiera a kartónu. Lepenie farebných papierov, vytváranie mozaík. Balenie predmetov do papiera. <u>Práce s textilom</u> Navliekanie nite do ihly, urobiť uzol na konci nite. Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh. <u>Práce s drevom</u> Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnym papierom a pilníkom. Zvyšovanie zručnosti pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov. Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov. Osvojenie si práce s vrtákom pri vŕtaní dier do dreva. Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva skrutkami. Bezpečnosť pri práci s náradím. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov zo stavebníc spájaním a skrutkovaním. Rozoberanie modelov vytvorených	- vie variť jednoduché instantné jedlá, zemiaky, párky... - vie dodržiavať bezpečnosť a hygienu pri práci v kuchyni - vie manipulovať s drobným materiálom - vie používať rôzne materiály pri výrobe prác a výrobkov /koláž/ - vie rozlišovať rôzne druhy papiera - vie vystrihovať papier podľa predkreslenej línie - vie obkresľovať šablónu a vystrihovať tvary - vie skladať a strihať papier - vie rolovať papier a kartón - vie lepiť farebné papiere a vytvárať mozaiky - dokáže zabaliť predmety do papiera - dokáže navliekať niť do ihly a urobí uzlík na niti - vie prišiť gombík, patentky a háčik - vie pracovať so zadným, predným stehom - vie upravovať povrch dreva brúsnym papierom a pilníkom - dokáže zatĺkať a vyťahovať klince - vie opracovávať drevo pilníkom - dokáže vŕtať diery do dreva vŕtakom - vie spájať drevo skrutkovačom - dodržiava bezpečnosť pri práci s náradím - vie zostavovať stavebnice spájaním a skrutkovaním

	spájaním a skrutkovaním. Skladanie puzzle a mozaiky. **Pestovateľské práce** Polievanie izbových rastlín. Odstraňovanie odumretých častí rastlín, kyprenie pôdy, hnojenie, ošetrovanie listov. Pripravovanie záhonov na siate. Siatie, hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov. Pestovanie kvetín a zeleniny. Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.	- vie používať rôzne náradie pri stavbe a rozoberaní stavebnice - vie skladať puzzle, mozaiku - vie polievať izbové rastliny - vie sa starať a ošetrovať izbové rastliny - vie pripraviť záhon na siatie - vie siať, hnojiť, plieť, polievať a okopávať záhony - vie pestovať kvetiny a zeleninu - dokáže zbierať a uskladňovať úrodu na zimu
3.úroveň	**Samoobslužné činnosti** Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny a dodržiavania hygienických zásad. Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov, česanie a vytváranie účesu. Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu. Dodržiavanie čistoty pri stolovaní. Intímna hygiena ženy. **Práce v domácnosti** Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetranie. Umývanie WC, umývadla, vane, zrkadla, bidetu, dverí, okien. Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí. Ošetrovanie drobných poranení. Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier. Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači. Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača,	- vie vykonávať samoobslužné činnosti a osobnú hygienu - vie dodržiavať každodennú osobnú hygienu - dbá na svoj vzhľad - vie samostatne stolovať, dodržiava čistotu pri stolovaní - vie používať hygienické prostriedky pre svoju potrebu /intímna hygiena/ - vie odkladať predmety na určené miesto - vie pomáhať pri jednoduchých domácich prácach - pozná vetranie - vie umyť WC, vaňu, umývadlo, leštiť zrkadlo,.. - postará sa o čistotu svojho odevu. - vie prať a žehliť jednoduché veci - dokáže ošetriť drobné poranenia - vie umyť, pokrájať, očistiť a uložiť ovocie a zeleninu na tanier - vie používať ručný krájač chleba a nôž - vie si natrieť chlieb, pečivo - vie používať kuchynské nástroje a spotrebiče

	varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.	
	Mletie mäsa, strúhanky, maku, orechov...	- vie zomlieť mäso, mak, orechy
	Príprava nápojov.	- vie pripraviť jednoduchý nápoj
	Príprava jedál z vajíčok, zo zemiakov, z cestovín, z ryže.	- dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky
	Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.	
	Varenie jednoduchých teplých a studených jedál.	- vie variť jednoduché teplé a studené jedlá
	Mrazenie potravín.	- vie, ako sa mrazia potraviny
	Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni.	- vie dodržiavať bezpečnosť a hygienu pri práci v kuchyni
	Šitie spojovacími stehmi: perličkový steh, základný steh.	- vie pracovať so základným a perličkovým stehom
	Spájanie a začisťovanie látky.	- spája a začisťuje látku
	Oboznámenie sa s najjednoduchšími strihmi - posteľná bielizeň.	- vie správne použiť jednoduchý strih
	Rovné šitie na šijacom stroji.	- pomocou jednoduchého stehu vie ušiť vankúšik
	Ozdobný steh: hladkovanie.	- pozná ozdobný steh. hladkovanie
	Háčkovanie: háčkovanie jednoduchého vzoru.	- vie pracovať s háčikom a uháčkovať
	Pletenie: pridávanie a uberanie očiek.	- jednoduchý vzor - vie pridávať a uberať očká
	Práce v dielni	
	<u>Práce s drobným materiálom</u>	- vie manipulovať s drobným materiálom
	Upevňovanie zručností z nižších ročníkov, zvyšovanie schopnosti výberu a rozvíjanie estetického cítenia.	- vie uplatňovať estetiku pri výbere a kombinácii drobného materiálu
	Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie.	- vie skladať, prekladať, navliekať, upravovať, strihať, zlepovať, prepichávať, napichávať drobný materiál
	Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu.	- dokáže vytvárať jednoduché obrázky a vzory
	Kombinovanie rozličného materiálu – vytváranie návrhov vzorov.	
	<u>Práce s papierom</u>	
	Zdokonaľovanie presnosti práce. rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi.	- zdokonaľuje sa v presnosti pri práci s papierom - vie používať rôzne druhy papiera pri zhotovovaní výrobkov - dokáže kombinovať papier s inými materiálmi
	<u>Práce s drevom</u>	
	Upevňovanie zručností pri obrábaní dreva základnými technikami.	- vie spájať drevo klincami, skrutkami, plátovaním a glejením.

	Spájanie dreva: klincami, skrutkami, plátovaním a glejením. Dlabanie do dreva. Úprava povrchu výrobkov: brúsenie, voskovanie, leštenie, morenie, lakovanie, natieranie farbou. Čítanie jednoduchých technických výkresov, kresliť jednoduché technické náčrty. <u>Práce z kože a koženky</u> Upevňovanie a zdokonaľovanie pracovných zručností, výroba jednoduchých výrobkov. <u>Práce s kovom</u> Oboznámenie sa so základnými druhmi, vlastnosťami plechu a s jeho praktickým využitím. Praktické činnosti s plechom: obkreslenie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou, úprava povrchu brúsením a lakovaním. Rezanie pákovými nožnicami. Používanie razníc. <u>Práce s plastmi</u> Prehĺbenie základných pracovných zručností používaných pri práci s organickým sklom a novodurom: meranie, obkreslenie, rezanie, vŕtanie, pílenie, brúsenie, leštenie, lepenie, ohýbanie. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov podľa predlohy. Zostavovanie zložitejších pohyblivých modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním. Skladanie zložitejších puzzle. Jednoduché údržbárske práce: údržba bicykla, kolobežky a pod.. **Technické kreslenie** Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika. Rysovanie a základné vlastnosti rovnobežiek. Kružnica: základné pojmy, rysovanie.	- vie dlabať do dreva - upravuje povrch výrobkov brúsením, voskovaním, leštením, morením, lakovaním - dokáže tmeliť, natierať farbou - dokáže čítať jednoduché výkresy - vie nakresliť jednoduchý náčrt - vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok z kože alebo koženky - pozná vlastnosti plechu a jeho praktické využitie - vie plech ohýbať, píliť, prebíjať, nitovať, spájať skrutkami, maticou - upravuje povrch brúsením a lakovaním - dokáže rezať pákovými nožnicami. - používa raznicu - pozná vlastnosti plechu - poznáva vlastnosti organického skla a novoduru, - vie ho opracovať rezaním, vŕtaním, pílením, brúsením, leštením, pomocou obvyklých nástrojov - lepí novodur - vie skonštruovať rôzne modely - vie zostaviť pohyblivé modely z kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním - vie skladať puzzle - zvládne jednoduché údržbárske práce - vie manipulovať s rysovacími potrebami - vie narysovať a označiť rovnobežku a kružnicu

	Kótovanie dier a kružníc. **Pestovateľské práce** Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín. Viazanie a aranžovanie rastlín. Pestovanie kvetov a okrasných krikov. Ošetrovanie ovocných stromov a kríkov. Pripravovanie záhonov na siate. Úprava pôdy po zbere. Starostlivosť o záhony. Pestovanie zeleniny a okopanín. Ochrana pred škodcami a burinami. Zber a uskladnenie úrody.	- vie kótovať diery a kružnice. - vie sa starať o izbové rastliny podľa inštrukcií – zalievať, presádzať, rozmnožovať, kypriť, plieť. - vie aranžovať a viazať rastliny - dokáže pestovať kvety a okrasné kríky - podieľa sa na ošetrovaní ovocných stromov a kríkov - vie pripraviť záhon na siatie - dokáže upraviť hriadku po zbere - pozná základy starostlivosti o záhony - vie pestovať zeleninu a okopaniny - pozná škodcov a ochranu pred nimi - dokáže zbierať a uskladňovať úrodu

Ciele 7.ročníka:

1.úroveň

– Zvyšovať samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– zvyšovať samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
– zvyšovať samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti,
– rozpoznávať rôzne materiály a vedieť s nimi pracovať,
– vedieť pracovať s náradím v dielni.

2.úroveň

– Samostatne vykonávať osobnú hygienu a samoobsluhu,
– vykonávať základné pracovné činnosti v domácnosti,
– poznať vlastnosti papiera a textilu, vedieť s nimi pracovať,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

3.úroveň

– Utvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, sebaobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
– rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
– vedieť prakticky využiť vedomosti a zručnosti získané z technického kreslenia,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručností potrebné pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak vie používať získané informácie v bežnom živote,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
- využívanie kreativity, skúša nové nápady
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej,
- poznať rôzne pracovné náradia a poznať ako sa využívajú,

Osobnostné kompetencie:

– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii,
- zvyšovať samostatnosť a automatizáciu pri základných hygienických návykoch,
- osvojovať si jednoduché práce v domácnosti, dodržiavať bezpečnosť pri práci,

Sociálne kompetencie:

– prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch,
- vedieť vhodne využívať voľný čas,
- vie si poradiť v bežnom živote, postarať sa o svoje základné potreby.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Žiaci siedmeho ročníka 1. úrovne si osvojujú samostatnosť v samoobslužných činnostiach, pri obliekaní a obúvaní, upevňujú si hygienické návyky. Žiakov vedieme k tomu, aby vedeli primerane používať predmety podľa ich určenia, a vedeli ten istý predmet používať v rôznych situáciách.
Zadávanie pracovnej úlohy žiakovi musí byť konkrétne, stručné a jednoznačne formulované, v opačnom prípade sa môže stať, že žiak bude zmätený, nepochopí význam osvojovaného učiva, ani to, čo sa od neho očakáva, poprípade svoju pozornosť upriami nežiaducim smerom.

Učebné zdroje:
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena: samostatné používanie	- je samostatný pri osobnej

	hygienických potrieb, upevnenie hygienických návykov, dodržiavanie hygieny na WC. Samostatné vyzliekanie a obliekanie odevu, kontrola úpravy odevu. Samostatné obúvanie a vyzúvanie, viazanie šnúrok s pomocou. Samostatné česanie. Samostatné používanie príboru. **Rozvoj jemnej motoriky** Tvarovanie modelovacej hmoty podľa výberu žiakov. Listovanie v knihe po jednom liste. Založenie a zopnutie papierov do kruhovej väzby. Odskrutkovanie a zaskrutkovanie matice do určitej vzdialenosti. Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek. Navliekanie, ukladanie rôznych drobných predmetov (koráliky, guľôčky, prírodniny) podľa vzoru. **Práce v domácnosti** Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku. Ukladanie šiat. Utieranie prachu. Polievanie kvetov. Vysávanie, zametanie a utieranie podlahy. Údržba čistoty kúpeľne podľa pokynov. Pranie a žehlenie jednoduchých vecí s pomocou. Základy bezpečnosti v domácnosti. Bezpečné používanie elektrických spotrebičov a potrebného náradia v kuchyni s pomocou. Samostatné prestieranie k stolovaniu.	hygiene - používa hygienické potreby - si upevňuje hygienické návyky - vie po použití WC spláchnuť, - vie sa s pomocou obliecť a vyzliecť - vie rozlíšiť prednú a zadnú časť - oblečenia - vie sa s pomocou preobuť, viazať šnúrky s pomocou - vie sa učesať hrebeňom - vie používať príbor - vie tvarovať modelovaciu hmotu podľa výberu - vie listovať v knihe po jednom liste - vie založiť a zopnúť papier do kruhovej väzby - zvláda skrutkovanie a odskrutkovanie matice - vie skladať jednoduché puzzle a skladačky - vie navliekať rôzne drobné predmety a prírodniny - vie používať predmety každodenného života - vie odložiť predmety na dané miesto - vie odložiť odev a obuv na určené miesto - vie ukladať šaty s pomocou - vie utierať prach s pomocou - vie polievať kvety - vie vysávať, zametať a utrieť podlahu - vie umyť vaňu, umývadlo, leštiť zrkadlo - vie prať ponožky a vreckovky - vie žehliť rovné kusy bielizne - vie dodržiavať bezpečnosť pri vykonávaní prác v domácnosti - pozná bezpečné používanie el. spotrebičov a náradia v

		kuchyni
	Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Príprava jednoduchých nápojov. Príprava jednoduchých studených jedál. **Práce v dielni** Práca s papierom: strihanie, nalepovanie, zlepovanie, vytváranie koláže a pod. Práca s textilom: strihanie, lepenie, šitie textilu a pod. Navliekanie nite do stredne veľkej ihly, urobiť uzol na konci nite. Prišívanie gombíkov s veľkými dierkami, s pomocou. Montážne a demontážne práce so skladačkami. Vyfarbovanie a natieranie výrobkov. Práca s osvojeným náradím v dielni s pomocou.	- zvládne zložitejšie prestieranie k stolovaniu - vie umyť, utrieť a odložiť čistý riad na určené miesto - vie pripraviť jednoduchý nápoj - vie pripraviť jednoduché studené jedlo - dokáže pracovať s papierom, - vie strihať, lepiť, nalepovať, ohýbať, skladať, zlepovať papier - dokáže pracovať s textilom strihať, šiť , lepiť, ... - zvládne navliekanie nite do ihly a vie urobiť uzol - vie prišiť gombík s pomocou - ovláda montážne a demontážne práce so skladačkami - zvládne natrieť a vyfarbiť výrobok - vie pracovať s osvojeným náradím v dielni s pomocou/ pílka, kladivo, kliešte, pilník/
2. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Precvičovanie a utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností. Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov a nechtov. Samostatné používanie WC, toaletného papiera, vreckovky, dámskej hygienickej vložky. Česanie, upravovanie a skontrolovanie vzhľadu v zrkadle. Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto. Samostatné stolovanie. **Práce v domácnosti** Precvičovanie, utvrdzovanie činností,	- si upevňuje hygienické návyky a samoobslužné činností - -vie používať hygienické potreby pri osobnej hygiene. - vie zvládnuť hygienické úkony samostatne. - vie správne použiť WC, toaletný papier, hygienickú vreckovku - dievčatá si osvojujú intímnu hygienu ženy, používanie vložky - vie sa učesať - vie sa samostatne obliecť a vyzliecť. - vie skladať a ukladať odev a obuv - zvládne samostatné stolovanie - je samostatný pri vykonávaní

	aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti. Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku. Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie, vetranie. Ustielanie postele. Výmena posteľnej bielizne. Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla a pod. Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí. Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov. Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení. Nakupovanie s pomocou. Telefonovanie s pomocou. Ošetrovanie drobných poranení. Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti. Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v kuchyni. Samostatné prestieranie k stolovaniu. Samostatné odkladanie riadu po stolovaní. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Uskladňovanie potravín Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači. Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda...). Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier. Príprava jednoduchých teplých a studených nápojov. Používanie elektrickej varnej kanvice. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných	prác v domácnosti - je samostatný pri odkladaní predmetov na určené miesto a udržiavaní poriadku - vie pomáhať pri domácich prácach/ utieranie prachu, zametanie, vysávanie a umývanie podlahy/ - vie vymeniť posteľnú bielizeň a ustlať posteľ - vie umyť umývadlo, vaňu, zrkadlo ,... - vie prať ponožky a vreckovky - vie žehliť rovné kusy bielizne - dokáže zvládnuť jednoduché jemnomotorické činnosti – prišívanie gombíka, patentky, predný a zadný steh. - zvládne základné obsluhovanie audio a video zariadení. - dokáže nakupovať a telefonovať s pomocou - vie ošetriť drobné poranenia. - vie dodržiavať zásady bezpečnosti pri práci v domácnosti - je samostatný pri vykonávaní prác v kuchyni - dokáže samostatne prestrieť k stolovaniu, umývať, utierať a odkladať riad po stolovaní. - vie uskladňovať potraviny - dokáže samostatne krájať nožom – chlieb, zeleninu. - vie natierať chlieb, pečivo - vie umyť , očistiť a krájať ovocie a zeleninu na tanier - vie pripraviť jednoduchý teplý a studený nápoj - vie používať varnú kanvicu, sporák - vie používať kuchynské

	kuchynských nástrojov a spotrebičov. Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál. Príprava jedál z vajíčok: vajíčka na tvrdo a na mäkko, praženica, volské oko. Príprava nátierok a jednoduchých šalátov. Varenie jednoduchých polievok a jedál. Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni. **Práce v dielni** <u>Práce s drobným materiálom</u> Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku. Prepichovanie predmetov a prírodnín, navliekanie na niť. Samostatné zaväzovanie mašličky. Kombinované práce s použitím rôznych materiálov a techník. <u>Práce s papierom</u> Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku. Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie. Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov. Strihanie poskladaného papiera. Balenie predmetov do papiera. <u>Práce s textilom</u> Navliekanie nite do ihly, vedieť urobiť uzol na konci nite. Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh. Vyšívanie: nácvik jednoduchých stehov. <u>Práce s drevom</u> Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnym papierom a pilníkom. Zvyšovanie zručnosti pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov. Stĺkanie a zlepovanie rôznych	nástroje a spotrebiče - vie používať sporák na prípravu jedál - dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky - vie variť jednoduché instantné jedlá - vie dodržiavať bezpečnosť a hygienu pri práci v kuchyni - vie pracovať a používať rôzny drobný materiál na výrobu rôznych výrobkov - vie samostatne zaväzovať mašličku - vie rozlišovať rôzne druhy papiera - vie vystrihovať papier podľa predkreslenej línie - vie obkresľovať šablónu a vystrihovať tvary - vie skladať a strihať papier - vie rolovať papier a kartón - dokáže zabaliť predmety do papiera - dokáže navliekať niť do ihly a urobí uzlík na niti - vie prišiť gombík, patentky a háčik - vie pracovať so zadným, predným stehom - vie vyšívať - vie upravovať povrch dreva brúsnym papierom a pilníkom

	materiálov. Osvojenie si práce s vrtákom. Vŕtanie dier do dreva. Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva skrutkami. Pílenie dreva pílkou. Natieranie dreva farbou a lakom. Bezpečnosť pri práci s náradím. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku. Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc. Demontáž modelov. Skladanie puzzle a mozaiky. **Pestovateľské práce** Starostlivosť o izbové rastliny. Pripravovanie záhonov na sadenie. Sadenie semien, cibúľ a priesad. Hnojenie, pletie, polievanie a okopávanie záhonov. Pestovanie kvetín a zeleniny. Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.	- dokáže zatĺkať a vyťahovať klince - dokáže vŕtať diery do dreva vŕtakom - vie spájať drevo skrutkovačom - vie píliť drevo pílkou - vie nafarbiť a nalakovať drevo - dodržiava bezpečnosť pri práci s náradím - vie zostavovať stavebnice spájaním a skrutkovaním - vie používať rôzne náradie pri stavbe a rozoberaní stavebnice - vie skladať puzzle, mozaiku - vie sa starať a ošetrovať izbové rastliny - vie pripraviť záhon na sadenie - vie siať, hnojiť, plieť, polievať a okopávať záhony - vie pestovať kvetiny a zeleninu - dokáže zbierať a uskladňovať úrodu.
3. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny a dodržiavania hygienických zásad. Intímna hygiena ženy. Skontrolovanie a upravovanie vzhľadu. Dodržiavanie čistoty pri stolovaní. **Práce v domácnosti** Opakovanie a upevňovanie už nadobudnutých zručností v domácich prácach. Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti. Ustielanie postele, výmena posteľnej	- vie vykonávať samoobslužné činnosti a osobnú hygienu - vie používať hygienické prostriedky pre svoju potrebu / intímna hygiena/ - dbá na svoj vzhľad - vie samostatne stolovať, dodržiava čistotu pri stolovaní - dodržiava poriadok a hygienu v domácnosti - vie ustlať posteľ a vymeniť

	bielizne. Samostatné pranie, sušenie a žehlenie jednoduchých vecí. Pranie v práčke. Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou. Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov a iné. Ošetrovanie drobných poranení. Umývanie, čistenie, krájanie, ukladanie ovocia a zeleniny na tanier. Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači. Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov. Mixovanie a šľahanie jedál. Príprava nápojov. Príprava jedál z vajíčok, zo zemiakov, z ryže, z cestovín a z mäsa. Príprava nátierok a šalátov. Príprava nápojov, pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku. Varenie teplých a studených jedál. Príprava jedál podľa receptov. Konzervovanie ovocia a zeleniny. Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni. Šitie: prekresľovanie strihu na látku, vystrihnutie, šitie výrobku, žehlenie, štepovanie látky. Ozdobné stehy: krokvička, krížik. Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia. **Práce v dielni**	posteľnú bielizeň - vie prať a žehliť jednoduché veci - vie prať v práčke - zvláda základné úkony starostlivosti o dojča - pozná detskú výbavičku - vie používať teplomer a prikladať obklady - dokáže ošetriť drobné poranenia - vie umyť ,pokrájať, očistiť a uložiť ovocie a zeleninu na tanier - vie používať ručný krájač chleba a nôž - vie si natrieť chlieb, pečivo - vie pripraviť chlebíčky - vie používať kuchynské nástroje a spotrebiče - vie mixovať a šľahať jedlá - vie pripraviť jednoduchý nápoj - dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky - dokáže pripraviť mlieko pre dieťa - vie variť jednoduché teplé a studené jedlá - vie, ako sa konzervuje ovocie a zelenina - vie dodržiavať bezpečnosť a hygienu pri práci v kuchyni - ovláda základnú prácu so strihom kladenie strihu na látku, vystrihovanie, štepovanie látky, šitie výrobku, žehlenie - zvláda ozdobné stehy - ovláda základnú prácu so strihom kladenie strihu na látku, štepovanie látky, šitie výrobku, žehlenie - zvláda ozdobné stehy

	Práce s drobným materiálom Upevňovanie už nadobudnutých zručností, zvyšovanie schopnosti výberu a rozvíjanie estetického cítenia. Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a spletanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu. <u>Práce s papierom</u> Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi. <u>Práce s drevom</u> Zdokonaľovanie zručnosti ručného obrábania dreva. Hobľovanie a brúsenie dreva. Povrchová úprava natieraním, voskovaním a leštením. Osvojiť si tmelenie dreva. Spájanie dreva čapmi a rozperami. Rezanie rámovou pílou. Práca podľa technického výkresu. <u>Práce z kože a koženky</u> Upevňovanie a zdokonaľovanie pracovných zručností, výroba jednoduchých výrobkov. Meranie, rezanie, prerážanie, šitie, nitovanie. <u>Práce s kovom</u> Praktické činnosti s kovom: obrysovať, sekať, rezať ručnou pílkou, vŕtať, pilovať, spájkovať, rezať vnútorný a vonkajší závit, vyklepávať, používať posuvné meradlo. <u>Práce s plastmi</u> Zdokonaľovanie zručností osvojených pri práci s organickým sklom a novodurom.	- ovláda techniku háčkovania a pletenia - vie manipulovať s drobným materiálom - vie uplatňovať estetiku pri výbere a kombinácii drobného materiálu - vie skladať, prekladať, navliekať, upravovať, strihať, zlepovať, prepichávať, napichávať drobný materiál - dokáže vytvárať jednoduché obrázky a vzory - vie používať rôzne druhy papiera pri zhotovovaní výrobkov - dokáže kombinovať papier s inými materiálmi - vie za pomoci náradia obrábať drevený materiál - dokáže hobľovať, natierať, tmeliť, brúsiť - spája drevo čapmi a rozperami. - samostatne napúšťa a leští - vie pracovať podľa nákresu - vie samostatne podľa námetu vyhotoviť jednoduchý výrobok z kože alebo koženky - vie merať, rezať, prerážať, šiť, nitovať kožu - pozná vlastnosti plechu a jeho praktické využitie - vie obrysovať, sekať, rezať ručnou pílkou, vŕtať, pilovať, spájkovať, rezať vnútorný a vonkajší závit, vyklepávať - vie používať posuvné meradlo

	Praktické činnosti: pílenie, vŕtanie, tvarovanie, lámanie, spájanie, lepenie, brúsenie, leštenie. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov podľa predlohy. Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním. Skladanie zložitejších puzzle. Jednoduché údržbárske práce v domácnosti (oprava kľučky, nábytku...). **Technické kreslenie** Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika. Rysovanie a základné vlastnosti rôznobežiek, kolmíc a uhlov. Rysovanie a základné vlastnosti kolmíc. Základné vlastnosti rovinných obrazcov: štvorec, obdĺžnik, kruh, kosoštvorec, kosodĺžnik. Rysovanie a rozlišovanie. Kótovanie. Osvojenie si základných pojmov: kótovacie čiary, vynášacie čiary, hraničenie – šípky, šikmé čiary. Kótovanie rovinných obrazcov. Kótovanie uhlov. Zhotovovanie náčrtov rovinných obrazcov. **Pestovateľské práce** Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín. Viazanie a aranžovanie rastlín. Pestovanie kvetov a okrasných krikov. Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov. Pripravovanie záhonov na siate.	- poznáva vlastnosti organického skla a novoduru, - vie ho opracovať rezaním, vŕtaním, pílením, brúsením, leštením, pomocou obvyklých nástrojov - lepí novodur - vie skonštruovať rôzne modely - vie zostaviť pohyblivé modely z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním - vie skladať puzzle - zvládne jednoduché údržbárske práce - vie aplikovať poznatky z matematiky do rysovania rovnobežiek, kružníc, kolmíc, uhlov - vie manipulovať s rysovacími potrebami - vie narysovať kolmice a pozná základné vlastnosti kolmíc - pozná a rozlišuje rovinné obrazce, vie ich narysovať - pozná význam a úlohu kótovania - pozná základné pojmy - vie kótovať rovinné obrazce a uhly - vie zhotoviť náčrt rovinných obrazcov - vie sa starať o izbové rastliny podľa inštrukcií – zalievať, presádzať, rozmnožovať, kypriť, plieť. - vie aranžovať a viazať rastliny - dokáže pestovať kvety a okrasné kríky

	Úprava pôdy po zbere. Starostlivosť o záhony. Pestovanie zeleniny a okopanín. Ochrana pred škodcami a burinami. Zber a uskladnenie úrody.	- vie ošetrovať ovocné stromy a kríky - vie pripraviť záhon na siatie - dokáže upraviť hriadku po zbere - pozná základy starostlivosti o záhony - vie pestovať zeleninu a okopaniny - pozná škodcov a ochranu pred nimi - dokáže zbierať a uskladňovať úrodu

Ciele 8. ročníka:

1.úroveň

– Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
– samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
– samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
– osvojiť si základné pracovné zručnosti,
– rozpoznávať rôzne materiály a vedieť s nimi pracovať,
– vedieť pracovať s náradím v dielni.

2.úroveň

– Samostatne vykonávať osobnú hygienu a samoobsluhu,
– samostatne vykonávať základné pracovné činnosti v domácnosti,
– vedieť pracovať s papierom a textilom, poznať ich vlastnosti,
– nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
– nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

3.úroveň

– Utvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri stolovaní,
– vykonávať pracovné činnosti v domácnosti a pripravovať jednoduché jedlá,
– zdokonaľovať a rozširovať techniky šitia a ručných prác,
– rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
– vedieť prakticky využiť vedomosti a zručnosti získané z technického kreslenia,
– rozvíjať schopnosť využívať voľný čas,
– osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručností potrebné pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- žiak vie používať získané informácie v bežnom živote,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
- využívanie kreativity, skúša nové nápady
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej,
- poznať rôzne pracovné náradia a poznať ako sa využívajú,
- vie postupovať podľa návodu na prípravu, receptu, nákresu.

Osobnostné kompetencie:
– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii,
- zvyšovať samostatnosť a automatizáciu pri základných hygienických návykoch,
- osvojovať si jednoduché práce v domácnosti, dodržiavať bezpečnosť pri práci,
- vie pracovať s rôznymi strojmi a prístrojmi, ktoré uľahčujú prácu.
Sociálne kompetencie:
– prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch,
- vedieť vhodne využívať voľný čas,
- vie si poradiť v bežnom živote, postarať sa o svoje základné potreby.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Na konci 8. ročníka by mali žiaci 1. úrovne samostatne zvládnuť vykonávanie osobnej hygieny a samoobslužných činností. Samostatnosť v tejto oblasti závisí aj od daností a schopností konkrétneho žiaka. Ak je to potrebné, poskytneme žiakovi nevyhnutnú pomoc individuálnou formou a potrebnou mierou. Pri výučbe je dôležité aby sme žiaka za správne vykonanú činnosť pochválili, hoci aj za splnenie čiastkovej úlohy, formou ktorú žiak chápe. Pochvala môže byť pre žiaka aj motiváciou k ďalšej práci.
Žiaci 2. úrovne si utvrdzujú samostatnosť pri samoobslužných činnostiach a hygienických návykoch. Po nácviku nakupovania v triede, snažíme sa čo najviac využívať praktické osvojovanie v situáciách skutočného obchodu. Pri šití môže žiakom výrazne pomôcť vizualizácia. Pri práci s drevom si žiaci osvojujú vŕtanie, používanie skrutkovača a pílky.
U žiakov 3. úrovne sa aj naďalej snažíme vytvárať automatizáciu základných hygienických návykov a samoobslužných zručností. Snažíme sa o to, aby bol žiak schopný starať sa o svoj upravený zovňajšok. Žiaci si opakovaním utvrdzujú zručnosti získané v oblasti prác v domácnosti. Pre lepšie osvojovanie jednotlivých činností využívame variabilnosť situácii. Žiaci sa učia šitím vyrobiť jednoduchý výrobok pomocou strihu. Prostredníctvom rôznych techník a kombináciou rozličných materiálov, žiaci vytvárajú mozaiky, čím rozvíjajú svoju schopnosť výberu a svoje estetické cítenie.
V 8. ročníku si žiaci osvojujú aj jednoduché údržbárske práce v domácnosti. Pre niektorých žiakov môže byť rozpoznanie potreby údržby väčším problémom, ako samotná údržba.
Nie je tak podstatné množstvo osvojeného učiva, ale to, do akej miery vie žiak osvojené učivo využívať v praktickom živote.
Na pracovnom vyučovaní dbáme na bezpečnosť pri práci.

Učebné zdroje:
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Pracovné vyučovanie v 9. ročníku

Časový rozsah: **99 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 1 hodina týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Osobná hygiena - samostatné používanie hygienických potrieb. Dodržiavanie hygieny na WC. Samostatné obliekanie sa, upravený výzor. Samostatné obúvanie a vyzúvanie. Viazanie šnúrok. Vedieť si urobiť účes. Vedieť skontrolovať svoj výzor v zrkadle. Používanie správnych návykov pri stolovaní. **Rozvoj jemnej motoriky** Listovanie v knihe po jednom liste. Skladanie puzzle a jednoduchých skladačiek. Vytváranie obrazcov podľa vzoru z rôznych drobných materiálov (guľôčky, prírodniny a iné). **Práce v domácnosti** Primerané používanie predmetov každodenného života. Odkladanie predmetov, odevu a obuvi na určené miesto, udržiavanie poriadku. Ukladanie šiat. Utieranie prachu. Polievanie kvetov. Vysávanie, zametanie a utieranie dlážky. Umývanie umývadla, vane a zrkadla a pod.	- samostatne používa hygienické potreby. - je samostatný pri výkone WC a následnej hygieny. - zvláda samostatnú úpravu zovňajšku. - vie sa obliecť, vyzliecť, obuť, vyzuť, - vie zaviazať šnúrky - vie sa upraviť podľa obrazu v zrkadle. - je samostatný pri používaní správnych návykov pri stolovaní / prestieranie, umývanie riadu, utieranie riadu, odkladanie riadu/. - listuje v obrázkových knihách. - vie skladať puzzle a skladačky - vie vytvárať rôzne obrazce podľa vzoru z rôznych materiálov - vie primerane používať predmety každodenného života - držiava poriadok vo svojich veciach, odkladá si oblečenie a obuv na určené miesto / skriňa , polica, vešiak/ - udržiava poriadok v domácnosti, vie utierať prach, polievať kvety, umývať riad, vysávať, zametať, umývať dlážku, umývadlo, vaňu, zrkadlo.

	Samostatné pranie a žehlenie jednoduchých vecí. Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti. Bezpečné používanie potrebného náradia v kuchyni. Samostatné prestieranie k stolovaniu. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu na určené miesto. Používanie elektrickej varnej kanvice. Príprava jednoduchých nápojov - sirup, čaj, kakao a pod. Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál. Príprava jednoduchých studených jedál. **Práce v dielni** Modelovanie jednoduchých tvarov z modelovacej hmoty. Ozdobovanie modelu. <u>Práca s papierom</u>. Strihanie, nalepovanie, zlepovanie, vytváranie koláže a pod. <u>Práca s textilom.</u> Strihanie, lepenie, šitie textilu a pod. Navliekanie nite do ihly. Vedieť urobiť uzol na konci nite. Prišiť gombík s veľkou dierkou. Šitie stehov bez perforácie. <u>Montážne a demontážne práce so skladačkami.</u> Vyfarbovanie a natieranie výrobkov. Práca s osvojeným náradím v dielni - kladivo, pílka, kliešte, pilník.	- vie si oprať špinavé oblečenie a obuv, správne ho zavesiť a vysušiť. - vie ožehliť jednoduché a rovné kusy oblečenia. - dodržiava zásady bezpečnosti pri práci s náradím v kuchyni. - samostatne prestiera k desiate, obedu - vie umývať, utierať a odkladať použitý riad. - ovláda obsluhu elektrickej varnej kanvice. - dokáže pripraviť jednoduchý nápoj / čaj, sirup, kakao/. - dokáže pripraviť jednoduché varené jedlo za použitia sporáka / puding, praženica.../.. - Zvláda prípravu jednoduchých studených jedál / obložený chlebík.../. - vie pracovať s modelovacou hmotou. - vytvára z nej rôzne ozdobné – dekoračné predmety - vie ich pomocou rôzneho náradia ozdobiť - zvláda prácu s papierom a textilom - vie ho strihať, trhať, lepiť, nalepovať, zlepovať, vytvárať rôzne koláže - vie šiť textil, navliekať nitku do ihly, urobiť uzol na konci nitky. - vie prišiť gombík, šiť jednoduché stehy. - vie pracovať s farbami a natierať svoje výrobky. - pri práci v dielni ovláda bezpečnosť pri používaní

		náradia pílky, kladiva, kliešti.
2. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia automatizácia a samostatnosť pri vykonávaní samoobslužných činností.	- je samostatný pri vykonávaní samoobslužných činností.
	Samostatné umývanie rúk, tváre, vlasov, sprchovanie, umývanie celého tela, čistenie zubov, čistenie a úprava nechtov.	- vie sa samostatne umyť, osprchovať, čistiť zuby, nechty.
	Dodržiavanie hygieny na WC, používanie vreckovky, dámskej hygienickej vložky.	- dodržiava hygienu na WC, vie používať vreckovku a dámsku hyg. vložku
	Česanie a upravovanie vzhľadu.	- používa hrebeň a dbá o svoj vzhľad
	Samostatné obliekanie a vyzliekanie, skladanie a ukladanie odevov a obuvi na určené miesto.	- vie sa obliekať a vyzliekať, obúvať a vyzúvať samostatne - vie si oblečenie a obuv odložiť na správne miesto.
	Samostatné stolovanie.	- vie samostatne stolovať.
	Práce v domácnosti Precvičovanie, utvrdzovanie činností, aby bola dosiahnutá čo najväčšia samostatnosť pri vykonávaní prác v domácnosti.	- vie samostatne bez vyzvania upratať riady na určené miesto.
	Samostatné odkladanie predmetov na určené miesto, udržiavanie poriadku.	- vie utierať prach, umývať podlahu, vysávať, vetrať.
	Utieranie prachu, umývanie podlahy, zametanie a vysávanie. Vetranie.	- vie si ustlať posteľ, vymeniť posteľnú bielizeň.
	Ustielanie postele, výmena posteľnej bielizne.	
	Umývanie WC, umývadla, vane a zrkadla, okien, nábytku a pod.	- udržuje poriadok na WC a v kúpelni.
	Samostatné pranie, žmýkanie (ručné i v práčke), vešanie a žehlenie.	- vie umývať okná, prať, žmýkať vešať, žehliť oblečenie
	Čistenie obuvi.	- vie si očistiť špinavú obuv
	Prišívanie gombíka, patentky, háčka.	- dokáže si samostatne prišiť gombík, patentku, háčik.
	Predný a zadný steh. Jednoduché opravy odevov.	- vie šiť jednoduchý predný a zadný steh, zvládne jednoduché opravy odevov
	Základné obsluhovanie bežných domácich audio a video zariadení.	- vie obsluhovať bežné domáce spotrebiče.
	Telefonovanie.	- dokáže samostatne v prípade potreby telefonovať, nakupovať
	Nakupovanie.	
	Ošetrovanie rán (odrenina, rezná rana,	- vie si ošetriť drobné

	popálenina). Dodržiavanie zásad bezpečnosti v domácnosti. Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch.	poranenie - pozná a dodržiava zásady bezpečnosti pri práci v domácnosti.
	Uskladňovanie potravín. Samostatné prestieranie k stolovaniu (plytký a hlboký tanier, servítka, príbor, pohár).	- pozná pravidlá uskladňovania potravín. - vie samostatne prestrieť k obedu.
	Samostatné odkladanie riadu po stolovaní.	- odkladá riad po stolovaní.
	Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.	- vie umyť riad po stolovaní, utrieť ho a odložiť na správne miesto.
	Krájanie chleba nožom, na ručnom krájači.	- dokáže si samostatne odkrojiť chlieb nožom a ručným krájačom.
	Vedieť natierať chlieb, pečivo (maslo, džem, nátierka, paštéta, med, čokoláda...).	- vie si natrieť nátierku, maslo, džem na chlieb
	Umývanie, čistenie, krájanie ovocia a zeleniny, ukladanie na tanier. Príprava jednoduchého nápoja. Sirup, mlieko, čaj, kakao, káva.	- vie umyť, čistiť a krájať ovocie a zeleninu - vie si pripraviť jednoduchý nápoj mlieko, čaj, kakao, kávu.
	Používanie elektrickej varnej kanvice. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov.	- vie používať elektrickú varnú kanvicu. - vie používať mlynčeky, strúhadlá, hriankovač a iné kuchynské spotrebiče.
	Používanie sporáka na prípravu jednoduchých varených jedál. Príprava jedál z vajíčok. Príprava nátierok a jednoduchých šalátov.	- pripravuje si jednoduché varené jedlá na sporáku. - vie pripraviť jedlá z vajíčok - dokáže si pripraviť jednoduchý zeleninový šalát.
	Vedieť pripraviť obložené chlebíčky. Varenie zemiakov, kaší, pudingu, cestovín, ryže.	- vie pripraviť obložené chlebíčky. - dokáže uvariť zemiaky, pripraviť zemiakovú kašu, puding, cestoviny, ryžu.
	Varenie jednoduchých polievok a jedál.	- vie si uvariť jednoduchú polievku.
	Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny v kuchyni.	- dodržiava zásady hygieny a bezpečnosti pri práci v kuchyni.
	Práce v dielni <u>Práce s drobným materiálom</u> Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku. Prepichovanie predmetov a prírodnín,	- vie prepichovať a navliekať prírodniny na niť - vie šnurovať topánku,

	navliekanie na niť. Samostatné zaväzovanie mašličky. Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.	zaviazať uzol, mašličku. - dokáže pri práci kombinovať rôzne materiály
	<u>Práce s papierom</u> Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného v predošlom ročníku. Rozlišovanie rozličných druhov papiera, lepenie, strihanie, rolovanie. Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov. Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare. Strihanie do kruhu. Strihanie poskladaného papiera. Balenie predmetov do papiera.	- vie strihať, lepiť, trhať, rolovať papier, tvoriť z neho rôzne koláže a výrobky. - vie strihať po čiare. - dokáže obkresliť šablónu a vystrihnúť tvar. - vie strihať po rovnej a zaoblenej čiare. - vie vystrihnúť kruh, strihať poskladaný papier. - dokáže vkusne zabaliť predmet, alebo knihu do papiera.
	<u>Práce s textilom</u> Precvičovanie a utvrdzovanie zručností osvojených v predošlých ročníkoch. Navliekanie nite do ihly. Vedieť urobiť uzol na konci nite. Prišívanie gombíka, patentky, háčika. Predný, zadný steh. Jednoduché opravovanie odevov zašívaním dier, štopkaním, nažehľovaním, našívaním záplat a aplikácii. Stehovanie materiálu, začisťovací steh. Zošívanie dvoch látok. Šitie na šijacom stroji. Nácvik jednoduchých vyšívacích stehov. Krížikový, stonkový steh. Nácvik jednoduchého pletenia a háčkovania.	- dokáže navliecť niť do ihly, vie urobiť na konci nitky uzol. - zvláda prišiť gombík, háčik, patentku. - vie šiť jednoduchý predný a zadný steh, vie si opraviť odev zašívaním. - pozná postup nažehľovania aplikácií a našívania záplat. - Vie stehovať materiál a používať začisťovací steh - dokáže zošiť dve látky, vie používať šijací stroj. - zvláda jednoduché vyšívacie stehy. - dokáže pliesť a háčkovať.
	<u>Práce s drevom</u> Zvyšovanie zručnosti pri opracovávaní povrchu dreva brúsnym papierom a pilníkom, pri zatĺkaní a vyťahovaní klincov, pri stĺkaní a zlepovaní rôznych materiálov. Vŕtanie dier do dreva s vrtákom. Požívanie skrutkovača pri spájaní dreva	- vie opracovávať povrch dreva brúsnym papierom a pilníkom - vie používať vŕtačku a vŕtať diery do dreva. - dokáže spájať materiály

	skrutkami. Pílenie dreva pílkou. Natieranie dreva farbou a lakom. Osvojiť si bezpečnosť pri práci s náradím. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zvyšovanie náročnosti učiva osvojeného učiva v predošlom ročníku. Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc. Demontáž modelov, ukladanie stavebníc do škatule. Skladanie puzzle a mozaiky. **Pestovateľské práce** Starostlivosť o izbové rastliny. Jednoduché presádzanie izbových kvetín. Pripravovanie záhonov na sadenie. Sadenie semien, cibúľ a priesad. Starostlivosť o záhony. Zber úrody. Zimné uskladňovanie úrody.	skrutkami. - vie používať pílku na pílenie dreva. - zvláda konečné opracovanie a farbenie dreva. - dodržiava bezpečnosť pri práci s náradím v dielni. - vie zostavovať modely z konštrukčných stavebníc - vie rozobrať postavenú stavebnicu a uložiť ju do škatule - skladá rôzne modely, mozaiky, puzzle. - stará sa o izbové rastliny, polieva ich, prihnojuje, odoberá suché listy. - Vie presadiť izbové rastliny. - pozná pravidlá pripravovania záhonu na výsev a sadenie. - dokáže sadiť a pestovať rôzne semená a zeleninu. - vie sa starať o záhony. - pozná správne obdobie na zber a uskladnenie ovocia a zeleniny.
3. úroveň	**Samoobslužné činnosti** Upevňovanie vykonávania samoobslužných činností, osobnej hygieny, dodržiavania hygienických zásad a čistoty stolovania. **Práce v domácnosti** Opakovanie a upevňovanie zručností osvojených v nižších ročníkoch. Dodržiavanie poriadku a hygieny v domácnosti. Ustielanie postele. Výmena posteľnej bielizne. Tepovanie kobercov. Samostatné pranie, sušenie a žehlenie. Pranie v práčke. Starostlivosť o dojča: udržiavanie v čistote, prebaľovanie, kúpanie, kŕmenie, oboznámenie sa s detskou výbavičkou.	- je samostatný pri vykonávaní samoobslužných činností, - dodržiava hyg. zásady a čistotu stolovania - vie samostatne stolovať. - dodržiava poriadok a hygienu v domácnosti - vie ustlať posteľ a vymeniť posteľnú bielizeň - vie tepovať koberce - vie prať a žehliť jednoduché veci - vie prať v práčke - zvláda základné úkony starostlivosti o dojča - pozná detskú

	Starostlivosť o chorých: používanie teplomera, prikladanie obkladov... Ošetrovanie drobných poranení. Krájanie, natieranie chleba, príprava obložených chlebíčkov a chuťoviek. Používanie strúhadiel, mlynčekov, krájačov, otváračov, hriankovača, varnej kanvice, sporáka a iných kuchynských nástrojov a spotrebičov. Príprava nápojov. Príprava jedál z vajíčok, zo zemiakov, z ryže, z cestovín a z mäsa. Príprava nátierok a šalátov. Varenie teplých a studených jedál. Príprava pokrmov pre dieťa v prvom a druhom roku. Príprava jedál podľa receptov. Konzervovanie ovocia a zeleniny. Príprava kompótov a lekvárov. Príprava cukrárenských výrobkov podľa receptu. Dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni. Zdokonaľovanie sa v šití ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky. Šitie jednoduchého pútka obnitkovaním. Šitie na šijacom stroji: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie. Opakovanie a zdokonaľovanie techniky háčkovania a pletenia. **Práce v dielni** Práce s drobným materiálom Skladanie, spájanie, navliekanie, upravovanie, ohýbanie, navíjanie, strihanie, lisovanie, nalepovanie, zlepovanie. Prepichávanie, napichávanie, viazanie, zväzovanie, nadväzovanie a	výbavičku - vie používať teplomer a prikladať obklady - dokáže ošetriť drobné poranenia - vie umyť ,pokrájať, očistiť a uložiť ovocie a zeleninu na tanier - vie používať kuchynské nástroje a spotrebiče - vie pripraviť jednoduchý nápoj - dokáže pripraviť jedlá z vajíčok, šaláty, puding, zemiaky, kaša, nátierky, párky - vie pripraviť nátierky a šaláty - vie variť jednoduché teplé a studené jedlá / puding, palacinky, hranolky/. - vie pripraviť pokrmy pre dieťa /mlieko, kaša/ - vie pripraviť jedlo podľa receptu - vie, ako sa konzervuje ovocie a zelenina - dokáže pripraviť kompót a lekvár - vie pripraviť cukrárenské výrobky podľa receptu / bublanina, piškótové cesto/ - vie dodržiavať bezpečnosť a hygienu pri práci v kuchyni - vie šiť ručné stehy - vie vyšiť dierku, zhotoviť pútko obnitkovaním - vie šiť na stroji- šiť do kruhu, štepovať a začisťovať látku - ovláda techniku háčkovania a pletenia - vie manipulovať s drobným materiálom - vie skladať, prekladať, navliekať, upravovať,

	spletanie drobného materiálu. Kombinovanie rozličného materiálu. Vytváranie mozaík, vzorov. <u>Práce s papierom</u> Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch. Zdokonaľovanie presnosti práce. Používanie rôznych druhov papiera pri zhotovovaní výrobkov. Kombinovanie s inými materiálmi. <u>Práce s drevom</u> Upevňovanie a prehlbovanie osvojených zručností ručného obrábania dreva a vedomostí o vlastnostiach a druhoch dreva. Spájanie dreva kolíčkami. Pílenie lupienkovou pílou. <u>Práce s kovom</u> Rozvíjanie zručností osvojených v nižších ročníkoch. Práca s profilovým materiálom: rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie. <u>Práce s plastmi</u> Praktické upevňovanie a prehlbovanie získaných zručností a vedomostí. <u>Montážne a demontážne práce</u> Zostavovanie modelov podľa predlohy. Zostavovanie zložitejších modelov z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním. Skladanie zložitejších puzzle. Jednoduché údržbárske práce v domácnosti. **Technické kreslenie** Využívanie vedomostí osvojených v predmete matematika.	strihať, zlepovať, prepichávať, napichávať... drobný materiál - vie uplatňovať estetiku pri výbere a kombinácii drobného materiálu - dokáže vytvárať jednoduché obrázky a vzory/mozaiky/ - vie používať rôzne druhy papiera pri zhotovovaní výrobkov - dokáže kombinovať papier s inými materiálmi - vie za pomoci náradia obrábať drevený materiál a povrchovo ho upraviť - vie spájať drevo kolíčkami - dokáže rezať lupienkovou pílou - pozná vlastnosti plechu a jeho praktické využitie - vie sekať, rezať ručnou pílkou, vŕtať, pilovať, spájkovať, vyklepávať - poznáva vlastnosti organického skla a novoduru, - vie ho opracovať rezaním, vŕtaním, pílením, brúsením, leštením, pomocou obvyklých nástrojov - vie skonštruovať rôzne modely podľa predlohy - vie zostaviť pohyblivé modely z plastových a kovových stavebníc spájaním a skrutkovaním - vie skladať puzzle - zvládne jednoduché údržbárske práce - vie aplikovať poznatky

	Osová súmernosť. Znázorňovanie s využitím osovej súmernosti. Využívanie osovej súmernosti v praxi. Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov. Rysovanie a čítanie technických výkresov, praktické využitie. **Pestovateľské práce** Utvrdzovanie, rozširovanie vedomostí a zručností nadobudnutých v predchádzajúcich ročníkoch. Pestovanie, ošetrovanie a presádzanie izbových rastlín. Viazanie a aranžovanie rastlín. Pestovanie kvetov a okrasných krikov. Ošetrovaním ovocných stromov a kríkov. Pripravovanie záhonov na siate. Úprava pôdy po zbere. Starostlivosť o záhony. Pestovanie zeleniny a okopanín. Ochrana pred škodcami a burinami. Zber a uskladnenie úrody.	z matematiky do rysovania rovnobežiek, kružníc, kolmíc, uhlov - ovláda techniku osovej súmernosti - dokáže techniku osovej súmernosti aplikovať v praxi pri kreslení technických náčrtov - dokáže rysovať jednoduché technické výkresy - vie manipulovať s rysovacími potrebami - vie sa starať o izbové rastliny podľa inštrukcií – zalievať, presádzať, rozmnožovať, kypriť, plieť. - vie aranžovať a viazať rastliny - dokáže pestovať kvety a okrasné kríky - vie ošetrovať ovocné stromy a kríky - vie pripraviť záhon na siatie - dokáže upraviť hriadku po zbere - pozná základy starostlivosti o záhony - vie pestovať zeleninu a okopaniny - pozná škodcov a ochranu pred nimi - dokáže zbierať a uskladňovať úrodu

Ciele 9. ročníka:

1.úroveň

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch,
- samostatnosť pri základných samoobslužných zručnostiach,
- samostatnosť pri základných stravovacích návykoch,
- osvojiť si základné pracovné zručnosti,
- vedieť pracovať s náradím v dielni.

2.úroveň

- Samostatnosť pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach, stravovacích návykoch a pracovných činnostiach v domácnosti,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri práci s drevom,
- nadobudnúť základné pracovné zručnosti potrebné pri pestovateľských prácach.

3.úroveň

- Dosiahnuť stereotyp pri základných hygienických návykoch, samoobslužných zručnostiach a pri pracovných činností v domácnosti,
- rozlišovať rôzne materiály, poznať ich vlastnosti, rozširovať a prehlbovať si základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základy technického kreslenia a jeho praktické využitie,.
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručností pri pestovateľských prácach.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- žiak vie používať získané informácie v bežnom živote,
- objavuje radosť a uspokojenie z dobre vykonanej práce,
- využívanie kreativity, skúša nové nápady
- učiť sa vnímať situáciu ako celok po jednotlivých krokoch plnenia, snažiť sa predstaviť si ako postupovať ďalej,
- poznať rôzne pracovné náradia a poznať ako sa využívajú,
- vie postupovať podľa návodu na prípravu, receptu, nákresu.

Osobnostné kompetencie:
– dokázať si uvedomiť svoje potreby, učiť sa reagovať primerane situácii,
- zvyšovať samostatnosť a automatizáciu pri základných hygienických návykoch,
- osvojovať si jednoduché práce v domácnosti, dodržiavať bezpečnosť pri práci,
- vie pracovať s rôznymi strojmi a prístrojmi, ktoré uľahčujú prácu.

Sociálne kompetencie:
– prispôsobovať svoje správanie, byť pripravený v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch,
- vedieť vhodne využívať voľný čas,
- vie si poradiť v bežnom živote, postarať sa o svoje základné potreby.

Stratégia vyučovania:
PROCES
V deviatom ročníku sa snažíme o to, aby si žiaci všetkých troch úrovní osvojili čo najväčšiu mieru samostatnosti základných hygienických a stravovacích návykov a samoobslužných zručností aby dosiahli čo najväčšiu samostatnosť pri vykonávaní základných pracovných činností v domácnosti.
Žiaci 1. úrovne by na konci školského roka mali vedieť bezpečne používať potrebné náradie v kuchyni, mali by si vedieť pripraviť jednoduché nápoje, studené a teplé jedlá. Mali by vedieť strihať, nalepovať, navliekať, prišívať gombíky, pracovať so skladačkami, s kladivom, pílkou, kliešťami a pilníkom. Mali by vedieť v čo najväčšej miere, zmysluplne stráviť svoj voľný čas.
Žiaci 2. úrovne by si mali v deviatom ročníku osvojiť samostatné upratovanie domácnosti, udržiavanie poriadku, samostatné pranie a žehlenie, prišívanie gombíkov, šitie na šijacom stroji, jednoduché opravy odevov, nakupovanie, ošetrovanie drobných poranení.
Mali by sa naučiť pripravovať jednoduché jedlá, vedieť rozlišovať rozličné materiály, pracovať s papierom, drevom a textilom, zostavovať modely z konštrukčných skladačiek a vykonávať jednoduché pestovateľské práce. Dôležité je, aby si osvojili také zručnosti a návyky, ktoré prispejú k väčšej samostatnosti žiaka.
V deviatom ročníku sa žiaci 3. úrovne zdokonaľujú už v osvojených činnostiach, učia sa nové pracovné zručnosti potrebné v domácnosti, učia sa pripravovať nové jedlá a cukrárenské výrobky aj podľa receptu. Zvyšujú si svoju zručnosť šitia na šijacom stroji. Pri prácach v dielni sa žiaci naučia pracovať s novými nástrojmi pri obrábaní rôznych materiálov. Učia sa rozlišovať jednotlivé materiály, osvojujú si ich charakteristické vlastnosti a prácu s nimi. Žiaci si utvrdzujú osvojené zručnosti a vedomosti nadobudnuté pri pestovateľských prácach.

Z hľadiska obsahu pracovného vyučovania, jeho širokého zamerania na osvojovanie si rôznych pracovných zručností, a z hľadiska hĺbky zamerania možno povedať, že pracovné vyučovanie je najmä pre žiakov 3. úrovne predprofesionálnou prípravou.

Učebné zdroje:
Pracovné listy a materiály vypracované učiteľom k jednotlivým tematickým celkom, prírodný materiál, školský pozemok. Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č.31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Vo vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej len žiak s AU alebo PVP s MP) má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

V prípade žiakov s AU alebo PVP s MP motorické schopnosti nie sú narušené dôsledkom ich primárnej poruchy, preto v procese vzdelávania výtvarné aktivity sa aplikujú komplexným spôsobom. Výtvarná výchova je dôležitým výchovno-vzdelávacím prostriedkom pri rozvíjaní narušených zručností a predovšetkým pri rozvíjaní sociálnych zručností a komunikačných schopností, s dôrazom na sociálne správanie. Vhodné je využiť terapeutické aspekty predmetu výtvarná výchova s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Pre všestranné rozvíjanie žiakov s AU alebo PVP s MP je dôležité používať aj techniky rôznych podporných terapií. Predmet výtvarná výchova predovšetkým v prípravnom ročníku a na prvom stupni má silné terapeutické pôsobenie.

Veľa žiakov s AU alebo PVP s MP reaguje hypo- alebo hypersenzitívne na hmatové vnemy, čo sa demonštruje problémovým správaním žiaka. Najmä práca s hlinou a s inými plastickými materiálmi môžu mať na hmatové vnemy a následne na reakcie na tieto vnemy u žiakov pozitívny vplyv.

Pri manipulácii s predmetmi u žiakov s AU alebo PVP s MP veľmi často absentuje spontánna snaha zoznámiť sa neznámymi predmetmi, s pomôckami potrebnými k vykonávaniu aktuálnej činnosti. Táto spontánna snaha by mala viesť žiaka k poznaniu a k osvojeniu funkcie jednotlivých predmetov, pomôcok. Následkom absencie tejto snahy, ich manipulácia s predmetmi sa stáva neadekvátnou, stereotypnou a v procese zoznamovania sa s predmetom, spontánna explorácia sa často obmedzí len na nedôležité charakteristiky z hľadiska vykonávania aktuálnej aktivity.

Vychádzajúc z uvedených problémov, vzdelávanie žiakov s AU alebo PVP s MP sa realizuje v štruktúrovaných podmienkach s jasným motivačným cieľom, kde vždy nasledujeme zdravý vývin, ale vychádzame z aktuálnej vývinovej úrovne žiaka v danej oblasti (oblasť vizuomotoriky).

Pri vytýčení cieľov rozvíjania, okrem aktuálnej vývinovej úrovne v oblasti vizuomotoriky, zohľadníme ciele a následne aktivity k aktuálnej vývinovej úrovne v oblasti kognitívnych schopností, komunikačných schopností a v oblasti behaviorálnej.

Vzdelávací proces žiakov s AU alebo PVP s MP realizujeme individuálne alebo v skupine. Usilujme sa o to, aby skupina mala čo najhomogénnejší charakter z hľadiska schopností a vývinovej úrovne. Proces, aktivity a dynamiku sprostredkujeme žiakom na adekvátnej úrovni alternatívnej formy komunikácie (frontálne).

V úvodnej fáze vzdelávania pracujeme v diáde s jedným žiakom a podľa potreby s ďalším učiteľom, ktorý stojí za chrbtom žiaka a poskytuje mu fyzický prompt. Neskôr, keď už pracujeme so skupinou, podľa schopností a potrieb účastníkov je možné využívať pomoc ďalšieho učiteľa, ale vždy sa usilujme o to, aby v konečnom dôsledku bol žiak schopný na základe frontálnych verbálnych a vizuálnych inštrukcií vykonať aktivitu.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova sa prelínajú každým ročníkom a úrovňou vzdelávania žiakov s AU alebo PVP s MP.
V procese dosiahnutia cieľov výtvarnej výchovy je potrebné zamerať sa na:

- manipuláciu s predmetmi na takej úrovni, ktorá umožní žiakovi s AU alebo PVP s MP na adekvátnej vývinovej úrovni realizovať úlohy a používať predmety podľa funkcie,
- rozvoj a upevňovanie zručností potrebných k samostatnému vykonávaniu práce,
- vytvorenie a rozvoj takých voľno časových aktivít, ktoré bude realizovať aj v dospelosti,
- vytvorenie a rozvoj kompetencií, ktoré sú dosiahnuteľné samostatným vykonávaním práce a úloh.

Výchovno-vzdelávacie ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s AU alebo PVP s MP vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania s AU alebo PVP s MP.
Sú to predovšetkým:
- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality,
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v prípravnom ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda) Nacvičovanie uchopenia ceruzky, jej správne držanie, čmáranie na papier rozličných rozmerov, napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Liatie, kvapkanie, fŕkanie farby. Hra s farbou: odtláčanie ruky, prstov, guľôčky z papiera a pod. Modelovanie (plastelína, cesto) Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, odštipkávanie. Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.	- učí sa správne držať ceruzu - napodobní jednoduchý tvar - obkresľuje - má radosť vyfarbiť maľovanku - využíva svoju tvorivosť - vie dokončiť svoj výkres - manipuluje s modelovacou hmotou - a pracuje podľa pokynu
2.úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: slnko, klbko, had, palica. Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľba (tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby) Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby. Hra s farbou: vytváranie farebných škvŕn, fúkanie do škvŕn. Modelovanie (modurit, plastelína) Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, ťapkanie, odštipkávanie, vaľkanie, gúľanie, vyťahovanie, šúľanie, vytváranie guľôčok z plastelíny na stole a v dlani, Používanie štipcov: vyštipnutie malých kúskov z plastelíny.	- učí správne držať ceruzu - napodobňuje dané tvary - tvarovo zachytí nenáročné predmety - má radosť z práce. - používa rôzne farby - osvojuje si základné výtvarné techniky - odloží pomôcky na určené miesto - manipuluje s modelovacou hmotou - používa štipce
3.úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, voskový pastel, suchý pastel) Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov. Voľné kreslenie: čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom. Maľba (štetec, tampón, drievko, prsty / akvarelové farby, temperové farby)	- osvojuje si základné výtvarné skutočnosti - používa prírodné materiály - je samostatný pri práci - vie manipulovať s výtvarnými

	Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami. Liatie, kvapkanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbou. <u>Modelovanie</u> (plastelína, modurit, cesto) Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Manipulácia s modelovacími materiálmi: vykrajovanie, šuľanie, vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na stole a v dlani. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty, podľa vzoru. Ukladanie vytvoreného tvaru na príslušnú šablónu. Vytváranie modelov z piesku pomocou formičiek. Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.	prostriedkami - snaží sa graficky zaznamenať pohybové predstavy - rytmicky radí rozličné prírodné a dekoratívne prvky - chce voľne kresliť - znázorní vertikálne a horizontálne čiary - má radosť z maľby - ukladá farby štetcom na plochu - uplatňuje svoju tvorivosť - rozoznáva modelovací materiál - pozná základné vlastností modelovacieho materiálu - modeluje podľa jednotlivých krokov podporených vizualizáciou - dodržiava bezpečnosť pri práci

Ciele prípravného ročníka :

1.úroveň

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

2.úroveň

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

3.úroveň

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí.

Osobnostné kompetencie :
- rozumie inštrukcii a reaguje podľa svojich možností.

Sociálne kompetencie:
- podieľa sa na jednoduchých sociálnych aktivitách.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Precvičovanie motoriky rúk a prstov: mávanie, tlieskanie, krúženie, hladkanie rôznych materiálov.
Žiaci pozorujú a zbierajú na vychádzkach prírodné materiály: kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú jú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína.

Učebné zdroje:
Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 1. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov. Obkreslenie foriem - bodky, prerušované čiary. Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar. Maľovanky – vyfarbovanie. Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Liatie, kvapkanie, odtláčanie, ffkanie	- učí sa správne držať ceruzu - napodobní jednoduchý tvar - obkresľuje - má radosť vyfarbiť maľovanku - využíva svoju tvorivosť

	farby. Odtláčanie ruky, hra s farbou, dotváranie škvŕn. Modelovanie (plastelína, modurit, cesto) Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie. Vytváranie guľôčky, valčeka z plastelíny na modelovacom stole a v dlani. Používanie štipcov: vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.	- dokončí svoj výkres - manipuluje s modelovacou hmotou a pracuje podľa pokynov
2.úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Kresba kruhov, špirály, vlnovky. Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: strom, ker, lopta, klbko. Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľovanky – vyfarbovanie. Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby. Hra s farbou: dotváranie farebných škvŕn drievkom, prstami. Modelovanie (plastelína, modurit) Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, vaľkanie, vytváranie tvarov jednoduchých predmetov: guľôčka, had, ovocie. Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny.	- správne drží ceruzu - vedieť napodobniť dané tvary - tvarovo zachytí nenáročné predmety - má radosť z práce - používa rôzne farebné odtiene - osvojuje si základné výtvarné techniky - vie odložiť pomôcky na určené miesto - manipuluje s modelovacou hmotou - používa štipce
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Na vychádzkach a pri hrách žiaci si všímajú prírodu a jednotlivé prírodniny. Zbierajú prírodné materiály pre ich zvláštnosti; kamene, kamienky, halúzky, plody, listy a pod., pozorujú ich, triedia a porovnávajú, rytmicky radia, zoskupujú, vtláčajú do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, sadra, plastelína. Tematické práce - domov; školské prostredie, moja mamička, kamaráti, na ihrisku, dom, v ktorom bývam; naša škola; naša mačka a pod. Príroda v rôznych ročných obdobiach (vegetácia), ilustrácie k rozprávkam.	- osvojuje si základné výtvarné skutočnosti - používa prírodné materiály - -samostatne pracuje - manipuluje s výtvarnými prostriedkami

	Uplatňujeme kresbu, maľbu, modelovanie, výtvarné hry s rozličnými materiálmi a výtvarnými prostriedkami, priestorové vytváranie, konštruovanie. Výtvarné prostriedky vyberáme v súvzťažnosti s nácvikom jednotlivých tvarov písma.	
	Práca s výtvarnými prostriedkami <u>Kresba</u> (mäkká ceruza, fixka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Grafické vyjadrovanie pohybových predstáv – žiaci napodobňujú pracovné pohyby, ako napr. miešanie, mletie, vstávanie, skákanie, kyvadlové hodiny, vietor, graficky ich zaznamenávajú. Rytmicky radia rozličné prírodné a dekoratívne prvky. Voľné kreslenie – rozvinutie grafického pohybu. Vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy, veľkým aj malým pohybom, grafický záznam robia postojačky a na veľkej ploche. <u>Maľba</u> (štetec, tampón, drievko, prsty / temperové farby, akvarelové farby) Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami. Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca: bodky, škvrny, čiarky. Zväčšovaním škvŕn zo stredu vytvárať niektoré jednoduché tvary: lopta, jablko a pod. <u>Modelovanie</u> (plastelína, hlina, modurit) Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru, napr. pečivo, ovocie, zeleninu, rozličné nádoby točením ušúľaného valčeka podľa vzoru. Ozdobovanie modelov. Vytváranie modelov z piesku na pieskovisku alebo pieskovom stole pomocou formičiek na vyklápanie, kopce, cesty a pod.	- graficky zaznamenáva pohybové predstavy - vie rytmicky radiť rozličné prírodné a dekoratívne prvky - chce voľne kresliť - znázorňuje vertikálne a horizontálne čiary - učí sa vedieť používať štipce - má radosť z maľby - ukladá farby štetcom na plochu - využíva svoju tvorivosť - rozoznáva modelovací materiál - pozná základné vlastnosti - modelovacieho materiálu - modeluje podľa jednotlivých krokov podporených vizualizáciou - dodržiava bezpečnosť pri práci - vytváranie rôzne modely z piesku

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň
- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

2.úroveň
- Rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie.

3.úroveň
- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcom ročníku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí.

Osobnostné kompetencie:
- rozumie inštrukcii a reaguje podľa svojich možností

Sociálne kompetencie:
- podieľa sa na jednoduchých sociálnych aktivitách.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Na 1. úrovni pri aktivitách preferujeme spoluprácu žiaka s učiteľom pred rovesníkmi. Aktivity sú zamerané tak, aby žiak mal možnosť naučiť sa uchopiť a udržať predmety jednou rukou. Precvičujeme motoriku rúk a prstov, dôležitá je imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov dotykom.
Na 2. a 3. úrovni aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom. Aktivity sú zamerané na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, s možnosťou len krátkej kooperácie so spolužiakom.
Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojačky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

Učebné zdroje:
Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, Infovek.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov, kresba kruhov, špirály, obkresľovanie rôznych foriem, vyplnenie formičiek s použitím dvoch a viacerých farieb. Maľovanky – vyfarbovanie. Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Liatie, kvapkanie, odtláčanie farby. Hra s farbou - dotváranie farebných škvŕn. Modelovanie (plastelína, cesto, hlina, modurit) Manipulácia s modelovacími materiálmi - vytvoriť na rovnej ploche šúľok, guľôčku, placku. Používanie štipcov.	- vie správne držať ceruzu - napodobniť jednoduchý tvar - ovláda obkresľovanie - zvláda vyplniť formičku viacerými farbami - má radosť vyfarbiť maľovanku - vie využiť svoju tvorivosť - dokončí svoj výkres - manipuluje s modelovacou hmotou a pracuje podľa pokynov jednotlivých krokov
2.úroveň	Kresba (mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Prepisovanie zvislých a vodorovných čiar, obkresľovanie predlohy. Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: had, vetvička stromu, lopta, klbko. Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Maľovanky – vyfarbovanie. Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby)	- vie správne držať ceruzu - vie napodobniť dané tvary - tvarovo zachytí nenáročné predmety

	Základné zručnosti v práci so štetcom a farbami. Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca – bodky, škvrny, čiary. Hra s farbou. Modelovanie (plastelína, modurit). Manipulácia s modelovacími materiálmi – miesenie modelovacej hmoty jednou a oboma rukami, šúľanie, stláčanie, valkanie, vyťahovanie, vykrajovanie jednoduchých tvarov a predmetov podľa vzoru. Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny. Modelovanie v piesku.	- má radosť z práce - vie používať farby - osvojuje si základné výtvarné techniky - vie odložiť pomôcky na určené miesto - vie ukladať farby štetcom na plochu - vie manipulovať s modelovacou hmotou - používa štipce - vie modelovať iným materiálom
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Námety zo života detí a dospelých, ilustrácie k známym rozprávkam a rečňovankám. Výtvarné rozprávanie zážitkov dieťaťa kresbou a maľbou. Na vychádzkach žiaci vyhľadávajú tvarovo, farebne a štruktúrou zaujímavé prírodné materiály. Dotvárajú ich a výtvarne s nimi pracujú - odtláčať, vtláčať do vhodných materiálov, prenášať do plochy a podobne. Pozorovať veci dennej potreby z hľadiska tvaru, funkcie a materiálu. Zobrazovať ich na základe poznania a detských predstáv kresbou, maľbou a modelovaním. **Práca s výtvarnými prostriedkami** Prebúdzanie zmyslu pre rytmus. Rytmické radenie rôznych prírodných prvkov, farebných plôch a tvarov, odtlačkov do vhodných materiálov - piesok, hlina, blato, cesto, sadra, plastelína. Trhanie, strihanie, nalepovanie, práce so štetcom – pásy látok, stužky, koberce a pod. Maľba (štetec, tampón, drievko, temperové farby, akvarelové farby, suchý pastel, voskový pastel) Hra s farbou sa využíva na poznanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie	- má osvojené základné výtvarné skutočnosti. - vyjadruje zážitok výtvarnou formou - používa prírodné materiály - voľne kreslí podľa svojho záujmu - zvláda zobrazenie vecí dennej potreby formou detskej kresby - manipuluje s výtvarnými prostriedkami - graficky zaznamenáva pohybové predstavy - rytmicky radí rozličné prírodné a dekoratívne prvky. - vie znázorniť vertikálne a horizontálne čiary - učí sa vedieť používať štipce - má radosť z maľby - vie ukladať farby štetcom na

	do vlhkého podkladu; husté a riedke, svetlé a tmavé farby. Kontrast svetlých a tmavých farieb - obloha, krajina, svetlo a tieň v krajine. Radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. <u>Modelovanie</u> (plastelína, modurit, hlina, cesto) Spoznávanie vlastností modelovacích materiálov. Vytváranie modelov zložených z viacerých častí, ozdobovanie. Modelovanie jednoduchej skutočnosti, napr. ovocie, huby, zelenina. Vytváranie konkrétnych priestorových situácií z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku - tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky, hlavnej cesty, stavebných dominant a pod.	plochu - využíva svoju tvorivosť - zvláda rozlišovanie svetlých a tmavých farieb - rozoznáva modelovací materiál - pozná základné vlastnosti modelovacieho materiálu. - zvláda modelovanie jednoduchej skutočnosti - vytvára konkrétnu priestorovú situáciu na pieskovom stole - dodržiava bezpečnosť pri práci

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

- Rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- nacvičovať uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

2.úroveň

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- podporovať rozvoj grafomotorických zručností,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

3.úroveň

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať pozornosť a priestorovú pamäť,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,

- rozvíjať spoločné výtvarné aktivity.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí.

Osobnostné kompetencie :
- rozumie inštrukcii a reaguje podľa svojich možností

Sociálne kompetencie:
- podieľa sa na jednoduchých sociálnych aktivitách.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Dôležité je precvičovanie motoriky rúk a prstov, imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov.
Aktivity sú zamerané na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom.

Učebné zdroje:
Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 3. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Kresba (mäkka ceruza, fixka, rudka, suchý pastel, voskový pastel) Voľné kreslenie - čiary, oblúky, kruhy, vlnovky veľkým aj malým pohybom. Správne držanie ceruzky, vygumovanie kazu, strúhanie ceruzky. Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby) Ukladať farby štetcom na plochu papiera, prerušovať ťahy štetca - bodky,	- používa pri kresbe rôzne výtvarné pomôcky - kreslí rôzne čiary - drží štetec a nanáša - farbu na plochu

	škvrny, čiary. Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína) Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, vaľkaním, vyťahovaním. Používanie štipcov pri modelovaní. Vytváranie objemu – modelovanie jednoduchých tvarov, napr. z ušúľaného valčeka pečivo, ovocie, atď.	- pracuje s modelovacou hmotou, spoznáva jej vlastnosti a spôsoby jej spracovania - vytvára modelovaním jednoduché tvary
2.úroveň	Kresba (ceruza, rudka, krieda, fixka, suchý pastel, voskový pastel) Kreslenie a vyfarbovanie geometrických tvarov. Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov – ovocie, zelenina. Trhanie predkreslených zaoblených foriem z papiera. Natrhané kúsky papiera nalepiť na predkreslený tvar. Maľovanky – vyfarbovanie. Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Upevňovanie základných zručnosti v práci so štetcom a farbami. Hra s farbou – poznanie vlastnosti farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu. Svetlé a tmavé farby, striedanie, vytváranie obrazcov. Modelovanie (hlina, plastelína, modurit) Manipulácia s modelovacími materiálmi – vymodelovať šúľok, z neho kríž alebo jednoduché geometrické tvary, atď. Vytváranie modelov jednoduchého tvaru z modelovacej hmoty podľa vzoru. Používanie štipcov - vyštipnúť malé kúsky z plastelíny	- používa výtvarné pomôcky - vyfarbí geometrické tvary a nenáročné predmety - je oboznámený s trhaním a lepením papiera - vymaľuje omaľovánky - vie požívať štetec - vyfarbí plochu papiera - pozná rôzne techniky práce so štetcom a farbou - pracuje s modelovacou hmotou, spoznáva jej vlastnosti a spôsoby jej spracovania - vie vymodelovať jednoduché tvary z modelovacej hmoty
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Námety zo života deti na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Usilujeme sa o približné vystihnutie proporčných vzťahov. Podporujeme výtvarné rozprávanie. Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne odtlačky alebo odlievanie do sadry.	- vie jednoducho znázorniť na plochu papiera námety zo života, zážitkov a rozprávania - používa fantáziu pri dotváraní rôznych prírodných diel

	Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov, napr. detské hračky, športové potreby a pod.. Pomocou jednoduchých technik tlače - odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier a pod., rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky. **Práca s výtvarnými prostriedkami** Maľba (štetec, tampón, drievko, temperové farby, akvarelové farby, suchý pastel, voskový pastel, škrobová farba Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha. Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstav . Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady - kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak. Poznávanie výrazových vlastnosti svetlej a tmavej plochy, napr. tmavý oblak zakryl slnko, olejová škvrna na ceste a pod. Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov. Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína) Manipulovanie s modelovacím materiálom: miesenie, stláčanie, odštipkávanie, odoberanie, pridávanie, vaľkanie, gúľanie, vyťahovanie, ohýbanie, vykrajovanie a rozdeľovanie, sušenie, varenie, používanie formičiek. Vytváranie modelov zložených z viacerých časti. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie, napr. rozprávkové postavy. Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku,	- pokúša sa nakresliť rôzne predmety - využíva rôzne techniky tlače - vie používať pri maľbe rôzne materiály a pomôcky, kombinuje ich - osvojuje novú techniku– zapúšťania farieb - rozvíja fantáziu pri dotváraní farebnej škvrny - využíva svetlé a tmavé farby na vystihnutie nálad - manipuluje s modelovacím materiálom- miesi, odštipkáva, stláča, vaľká, vykrajuje - zvláda modelovanie na základe fantázie, alebo podľa predstavy - modeluje jednoduchú skutočnosť a vyjadruje tak svoje predstavy na základe fantázie - vie tvoriť prostredie, kopce údolia, tunely na pieskovom stole

	tvarovanie kopcov, údolí, tunely. **Výtvarné umenie** Ukážky ilustrácií z kníh pre deti. Návšteva výstavy detských prác.	- zažíva pocit krásna pri prehliadaní ilustrácií a návštevy výstav detských prác

Ciele 3.ročníka:

1.úroveň

- Upevňovať už nadobudnuté zručnosti,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk, uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať koordináciu oko - ruka,
- rozvíjať uchopenie s pinzetou,
- rozvíjať senzomotoricku koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách.

2.úroveň

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- uchopenie a pustenie predmetu,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

3.úroveň

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať pozornosť a priestorovú pamäť,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- rozvíjať spoločne výtvarne aktivity,
- naučiť sa prijať pravidla pri rôznych aktivitách.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- vie sa orientovať v priestore.

Osobnostné kompetencie:

- rozumie inštrukcii a reaguje podľa svojich možností,
- dodržiava koordináciu oko – ruka.

Sociálne kompetencie:

- podieľa sa na jednoduchých sociálnych aktivitách,
- zúčastňuje sa na spoločných výtvarných aktivitách so spolužiakmi.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Dôležité je precvičovanie motoriky rúk a prstov, imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych

materiálov. Aktivity sú zamerané na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom.

Učebné zdroje:
Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, Infovek **,** výtvarne umenie,
ukážky ilustrácií z kníh pre deti, návšteva výstavy detských prác.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsah vzdelávania**	**Očakávané vzdelávacie výstupy**
1. úroveň	Kresba (ceruza, fixka, rudka, voskový pastel, suchý pastel) Voľné kreslenie - čiary, oblúky, kruhy, špirály. Kreslenie základných geometrických tvarov podľa predlohy. Kreslenie pomocou predtlače. Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby) Ukladať farby štetcom na rôzne veľké plochy papiera, prerušovať ťahy štetca - bodky, škvrny, čiary, oblúky. Vytvárať farebné škvrny, zväčšovať ich a farebne dotvárať. Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína) Poznávať vlastnosti modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním, používaním štipcov. Vytváranie objemu – modelovanie jednoduchých tvarov: ovocie, zelenina, geometrické tvary.	- kreslí čiary, oblúky, špirály - kreslí základné geometrické tvary - používa pri maľbe a kreslení stále nové pomôcky a kombinuje ich - kreslí podľa predtlače - zaplní celú plochu papiera - správne drží štetec a nanáša farbu na plochu, vytvára rôzne škvrny a dotvára ich - pracuje s modelovacou hmotou, pozná jej vlastnosti a spôsoby jej spracovania - vytvára modelovaním objem

2.úroveň	Sledovaním a pozorovaním veľkosti a tvarov veci dennej potreby učíme žiakov správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť. Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel) Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha. Maľovanky – vyfarbovanie. Koláž: textil, papier a dokresľovanie – zobrazenie skutočnosti podľa predlohy. Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby). Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Hra s farbou – prsto maľba. Modelovanie (hlina, plastelína, modurit). Modelovanie v piesku. Kresba prstom do hliny, odtláčanie. Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky. Modelovanie dvojrozmernej plastiky podľa predlohy. Modelovanie jednoduchých tvarov: hračky, zvieratka, ovocie a pod.	- je schopný pozorovať predmet a správne ho znázorniť na papier - pri kresbe používa nové kresliace pomôcky a kombinovať ich - vie nakresliť jednoduché predmety ktoré vychádzajú z jednoduchých tvarov - - vyfarbuje omaľovanky - vytvára koláž, dokreslí ju podľa zobrazenej skutočnosti - pri maľbe štetcom používa nové maliarske pomôcky - vie vytvárať rôzne farebné škvrny a farebne ich dotvárať - je oboznámený s prstomaľbou - vie pracovať s modelovacím materiálom - modeluje z piesku - modeluje a vykrajuje rôzne tvary, používa pri tom drievko, špachtle - modeluje dvojrozmernú plastiku podľa predlohy - modeluje jednoduché tvary
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka s autizmom, učíme ho správne komponovať a zobrazovať priestor. Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti vedieme žiakov k pokusom o výtvarne stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy a iné Sledovaním a pozorovaním veľkosti a tvarov veci dennej potreby učíme žiaka s autizmom správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť. Upozorňujeme na funkčnosť tvarov a	- vie využívať celý priestor - výtvarne znázorní odpozorovanú skutočnosť - používa rôzne maliarske pomôcky a materiály - vie využívať rôzne výtvarné

	materiálov predmetov dennej potreby a na ich estetickú hodnotu - rôzne nádoby a druhy hrncov a krčahov, kvetináčov, pracovného naradia a pod. **Práca s výtvarnými prostriedkami** <u>Maľba</u> (štetec, tampón, drievko, temperové farby, akvarelové farby, suchý pastel, voskový pastel) Dekoratívne práce sú zamerané na poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných technik a výtvarných materiálov.	techniky a materiály
	Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. V kompozíciách vychádzame z nášho ľudového umenia, uplatňujeme regionálne možnosti využitia ornamentálnej výroby. Realizujeme ornamentálnu kresbu a výplň plochy podľa šablón. Dbáme na vhodný vyber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách. Námety volíme v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.	- chápe členeniu plochy - uplatňuje prvky ľudového umenia - vie pracovať so šablónou, - vypĺňa plochu podľa šablóny
	<u>Modelovanie</u> (plastelína, hlina, modurit, papier, drevene odrezky, rôzne papierové škatuľky, farebný papier, sadra (kachlička) V priestorových prácach uplatňujeme získane poznatky a výtvarne zručnosti v technike modelovania a priestorového vytvárania s využitím rôzneho dostupného výtvarného materiálu. Základné zručnosti rozvíjame a dopĺňame. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky, priestorové geometrické tvary a predmety odvodené z týchto tvarov. Námety sú podobné ako vo výtvarnom osvojovaní skutočnosti.	- pracuje s modelovacou hmotou - vie z nej tvoriť rôzne predmety, geometrické tvary - rozvíja základné zručnosti práce s modelovacou hmotou - modeluje dvoj a trojrozmerné plastiky
	Výtvarné umenie Návštevy vhodných výstav, zameraných hlavne na výtvarné práce detí, ľudových umelcov a remeselníkov. Návšteva múzeí.	- zažíva pocit krásna pri návštevách výstav detských prác, ľudových umelcoch a remeselníkov - je ochotný navštevovať múzeá

Ciele 4.ročníka:

1.úroveň

- Prehlbovať a upevňovať už nadobudnuté zručnosti,

- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu.

2.úroveň
- Upevňovať výtvarne zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách.

3.úroveň
- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- naučiť sa prijať pravidla pri rôznych aktivitách,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- zvládnuť prispôsobovanie sa požiadavkám skupiny.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- manipulovať s predmetmi podľa ich účelu,
- osvojiť si hygienické návyky a zvládať sebaobsluhu podľa svojich možností

Osobnostné kompetencie:
- mať základnú predstavu o vzťahoch medzi ľuďmi,
- rozpoznávať nevhodné a nebezpečné správanie,
- učí sa udržiavať čistotu pri práci s farbami.

Sociálne kompetencie:
- má radosť zo svojej práce a z výkonov svojich spolužiakov,
- prispôsobovať svoje správanie,
- správať sa podľa naučených stereotypov,
- chápať pochvalu ako motiváciu k ďalšiemu učeniu pracovných zručností.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Pri voľbe námetov vychádzame zo života deti, ich činnosti a prostredia v ktorom sa pohybujú, v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov, najmä literatúry, vlastivedy, pracovnej výchovy a iných predmetov.

Metódy využívané sú: modifikované vyučovacie metódy, špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, inštrukčnými médiami, zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu, metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje

Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, návštevy vhodných výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, návštevy múzeí, vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
1. úroveň	Na základe priameho pozorovania prírodnín, sledovaním ich tvarov, štruktúr, farebnosti, vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti - kôra stromov, rastliny, konáre, listy. Prírodné materiály dotvárajú a výtvarne s nimi pracujú – odtláčajú, vtláčajú do vhodných materiálov, nalepujú, prenášajú na plochy. Kresba (ceruza, rudka, fixka, voskový pastel, suchý pastel) Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu – lopta, snehuliak, slnko, jablko, zo štvorca šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha. Maľovanky – vyfarbovanie. Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Kresby vychádzajúce z farebných škvŕn, z čiar, vlnoviek. Dbáme na vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách. Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína)	- na základe priameho pozorovania sa snaží o výtvarné zachytenie sledovaného premetu - pracuje s prírodným materiálom - zaplní celú plochu papiera - správne drží štetec a nanáša farbu na plochu, vytvára rôzne škvrny a dotvára ich - kreslí predmety vychádzajúce z kruhu -lopta, snehuliak, slnko... zo štvorca šatka, utierka, z obdĺžnika – dvere, okno, kniha - využíva svoju tvorivosť a fantáziu - používa pri maľovaní škvrnu, čiary, vlnovky - vie vhodne skombinovať 2 až 3 farby - pracuje s modelovacou hmotou, pozná jej vlastnosti a spôsoby jej

	Poznávanie základných vlastnosti modelovacích materiálov. Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľa, valček, placka. Modelovanie jednoduchej skutočnosti - ovocie, zelenina, nádoby, hračky, atď.	spracovania - vie vymodelovať základné tvary (guľa, valček, placka) z modelovacej hmoty - modeluje predmety podľa jednoduchej skutočnosti
2.úroveň	Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho žiakom, z ich priamych zážitkov a skúseností. Realizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí. <u>Kresba</u> (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel) Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika. Kresba ľudskej postavy. Koláž – textil, papier a dokresľovanie – dekoratívny motív. <u>Maľba</u> (štetec, drievko, tampón, temperové farby, akvarelové farby) Poznávanie vlastností farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby. Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. Pochopenie jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Dbáme o vhodný výber farieb v dvoj - trojfarebných kombináciách. <u>Modelovanie</u> (hlina, plastelína, modurit) Modelovanie v piesku. Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky. Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle. Dotváranie modelu iným drobným materiálom.	- zachytáva realitu výtvarným stvárnením - kreslí rôznym výtvarným nástrojom - kreslí predmety vychádzajúce z kruhu, štvorca a obdĺžnika - vie nakresliť ľudskú postavu - vie vytvoriť koláž z rôznych druhov výtvarného materiálu - maľuje štetcom, drievkom, tampónom - poznáva vlastnosti farieb - pozoruje a vytvára kontrast farieb - chápe jednoduchému členeniu plochy s využitím farby a línie - modeluje so záujmom v piesku - vykrajuje rôzne tvary z modelovacej hmoty pomocou formičky - tvaruje modelovaciu hmoty pomocou drievka a špachtle - dotvára model iným drobným materiálom

	Modelovanie zložitejších predmetov: pletená vianočka, korbáč, zvieratká a iné.	- modeluje zložitejšie predmety
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod. Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov. Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod. Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb. <u>Výtvarné techniky</u>: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika. <u>Výtvarné materiály</u>: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné. **Práca s výtvarnými prostriedkami** V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbať na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb. <u>Maľba</u> (akvarel), <u>kombinované techniky</u> - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva),	- pri voľbe námetov vychádza z priameho zážitku, zo života v rodine, škole, obchode, dopravnom prostriedku... - zachytáva realitu na základe priamych zážitkov a skúseností - pozorne sleduje ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov - zachytáva realitu na základe priameho pozorovania predmetov, prírodnín - využíva kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb - skúša so záujmom rôzne výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika - spoznáva rôzne výtvarné materiály - používa šablónu, ktorú si sám podľa pokynu zhotovil - využíva jednoduché štylizované tvary

	batika. V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti. Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), fašírovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda). Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...). **Výtvarné umenie** Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí. Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.	- modeluje so záujmom v piesku - modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky - vykrajuje rôzne tvary z modelovacej hmoty pomocou formičky - tvaruje modelovaciu hmotu pomocou drievka a špachtle - vytvára plastiku z rôzneho materiálu - zažíva pocit krásna pri návštevách výstav detských prác, ľudových umelcoch a remeselníkov - je ochotný navštevovať múzeá - pri vychádzkach sa zameriava na architektúru

Ciele 5.ročníka:

1.úroveň

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- zúčastňovať sa na skupinových výtvarných aktivitách.

2.úroveň

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

3.úroveň

- Získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať,
- rozvíjať a dopĺňať,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- zúčastňovať sa na spoločných výtvarných aktivitách,
- zvládnuť prispôsobovanie sa požiadavkám skupiny.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- manipulovať s predmetmi podľa ich účelu,
- osvojiť si hygienické návyky a zvládať sebaobsluhu podľa svojich možností

Osobnostné kompetencie:

- mať základnú predstavu o vzťahoch medzi ľuďmi,
- rozpoznávať nevhodné a nebezpečné správanie.

Sociálne kompetencie:

- prispôsobovať svoje správanie,
- správať sa podľa naučených stereotypov,
- chápať pochvalu ako motiváciu k ďalšiemu učeniu pracovných zručností.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Dôležitá je spontánna spolupráca žiaka s učiteľom pri vykonávaní výtvarných aktivít. Nastupuje zvyšovanie miery sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi, zvyšovanie samostatnosti pri vykonávaní výtvarných aktivít.

Učebné zdroje
Infovek. Programy IKT: Revelation Natural... návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí, vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsah štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	V tematických prácach čerpáme námety z bezprostredného okolia žiaka. Vytvárame priestor na uplatňovanie spontánneho výtvarného prejavu žiakov s AU alebo PVP s MP. Zdrojom námetov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti sú aj ilustrácie filmových a literárnych útvarov, najmä známych rozprávok a rečňovaniek. Kresba (mäkká ceruza, fixka, rudka, suchý a voskový pastel) Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika.	- vie správne držať ceruzu - vie napodobniť jednoduchý tvar - ovláda obkresľovanie - zvláda vyplniť výkres viacerými farbami - má radosť vyfarbiť maľovanku - vie využiť svoju tvorivosť

	Vyfarbovanie ohraničenej plochy. Kresba hlavonožca. Maľba (štetec, drievko, tampón, prsty / temperové farby, akvarelové farby) Poznávanie vlastnosti farby, rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, husté a riedke farby, svetlé a tmavé farby. Kontrast farieb – radenie svetlých a tmavých rozlične širokých pásov. Obohacujeme používanie farebnej škály. Kombinované a materiálové techniky – koláž, textilná aplikácia, mozaika. Modelovanie (hlina, cesto, modurit, plastelína) Základné vlastnosti modelovacích materiálov. Modelovanie základných tvarov z modelovacej hmoty: guľa, valček, placka. Modelovanie jednoduchej skutočnosti: ovocie, zelenina, nádoby, hračky a pod..	- napodobňuje nakreslením predmety vychádzajúce z kruhu, zo štvorca a z obdĺžnika, - vie dokončiť svoj výkres.. - poznáva vlastnosti farieb, rozdeľuje ich na svetlé a tmavé, husté a riedke - poznáva kontrast farieb - učí sa s pomocou rôzne kombinované a materiálové techniky – koláž, textilná aplikácia, mozaika - je oboznámený so základnými vlastnosťami modelovacích materiálov. - vie manipulovať s modelovacou hmotou a pracovať podľa pokynov jednotlivých krokov.
2.úroveň	Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby a pozorovania prírodnín, vedieme žiakov k zachyteniu reality a jej výtvarnému stvárneniu. Pri voľbe námetov vychádzame z prostredia blízkeho žiakom. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, návštevy výstav výtvarných prác detí, účasť na výtvarných súťažiach. Kresba (ceruza, rudka, krieda, fixka) Kresba ľudskej postavy. Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby) Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Maľba vychádzajúca z farebných škvŕn, čiar, vlnoviek. Zdôraznenie kontrastu farieb - obohacujeme používanie farebnej škály. Modelovanie – (hlina, plastelína,	- vie správne držať ceruzu - ovláda napodobniť dané tvary - tvarovo zachytí nenáročné predmety - má radosť z práce - vie používať farby - osvojuje si základné výtvarné techniky - vie nakresliť ľudskú postavu - vie odložiť pomôcky na určené miesto - vie používať kontrast farieb, používa rozšírenú farebnú škálu

	modurit) Modelovanie v piesku. Vykrajovanie tvarov z modelovacej hmoty pomocou formičky, prenášanie na šablónu. Modelovanie zložitejších predmetov: ozdobne nádoby, hračky, jednoduchý šperk. Tvarovanie modelovacej hmoty pomocou drievka a špachtle.	- vie manipulovať s modelovacou hmotou - vie vykrajovať tvary pomocou formičky - vie modelovať zložitejšie predmety - vie modelovať iným materiálom
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Námety tematických prác je potrebné orientovať na skutočné zážitky a skúsenosti žiakov. V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Nezabúdame pritom i na uplatňovanie spontánneho prejavu žiakov s AU alebo PVP s MP. Námety - ilustrácie krátkych dejových celkov: rozprávky, poviedky, filmové príbehy. Zážitky z exkurzií a vychádzok. Zobrazovanie pracovných činností. Výtvarné techniky: kresba (kolorovaná perokresba, kresba drievkom), maľba (tempera, suchý a mastný pastel), grafika (tlač z kartónovej koláže, tlač z textilnej koláže). Výtvarný materiál: volíme podľa výberu techník. Námety vyberáme z blízkeho okolia, učíme žiakov správne vidieť a zobrazovať predmety dennej potreby. Priamym pozorovaním vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Príklady námetov: ľudská hlava (portrét spolužiaka), postava, zviera, rastliny, kvety, stromy, školské potreby - peračník, hračky a pod. Výtvarné techniky: (rudka, kresba mäkkou ceruzkou – hrubá verzatilka, perokresba, fixky ...), maľba (tempera, gvaš), materiálové techniky (papierová mozaika, mozaika z prírodnín, koláž...), modelovanie (hliny, reliéf z plastelíny, cesto, kašírovanie ...).	- má osvojené základné výtvarné skutočnosti - vie vyjadriť zážitok výtvarnou formou - vie výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu - vie výtvarne zobraziť zážitok - vie výtvarne zobraziť pracovné činnosti - vie manipulovať s výtvarnými prostriedkami - snaží sa graficky zaznamenať pohybové predstavy - vie výtvarne vyjadriť rozličné prírodné a dekoratívne prvky - priamym pozorovaním vie zachytiť realitu a výtvarne ju stvárniť - je oboznámený jednoduchými výtvarnými formami a tradičnou ľudovou technikou - používa rôzne materiálové techniky - rozoznáva modelovací materiál - pozná základné vlastnosti modelovacieho materiálu

	Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník.	- zvláda modelovanie jednoduchej skutočnosti - uplatňuje vo výtvarnom stvárňovaní rôznorodosť výtvarného materiálu
	Práca s výtvarnými prostriedkami Orientujeme sa na farebné cítenie detí, obohacujeme používanie farebnej škály. Zameriavame sa na farebnú výplň plochy a ornamentálnu tvorbu, rozširujeme poznatky o technikách výtvarnej tvorby. Jednoduchými formami oboznamujeme deti s tradičnou ľudovou technikou textilnej tvorby.	- uplatňuje svoju tvorivosť - zvláda rozlišovanie svetlých a tmavých farieb a triedi ich podľa návodu - je oboznámený s jednoduchými formami tradičnej ľudovej techniky - textilnej tvorby
	Výtvarné techniky: techniky spojené s experimentovaním - zapúšťanie do riedenej klovatiny, hra s akvarelovými škvrnami preklápaním, rozfukovanie tušových škvŕn s dotváraním, farebná výplň dekoratívnej plochy, vosková rezerva, odkrývanie na vosku, radenie prvkov odtláčaním. Výtvarné materiály: voskový pastel, parafín (biela svieca), tuš, farebný tuš, akvarelové farby, klovatina - podľa výberu techník. V priestorovom vytváraní sa orientujeme na tvar ako hlavný výtvarno-výrazový prostriedok. Na modelovanie môžeme využiť rôzny odpadový materiál. Vychádzame z jednoduchých foriem a tvarov. Príklady námetov: nádoby, ovocie, zvieratá, jednoduché architektonické zoskupenia – okolie školy, reliéf - ozdobná kachlička. Výtvarné techniky: modelovanie, priestorové vytváranie z papiera, montážne práce z rôzneho materiálu. Výtvarné materiály: hlina, plastelína, modurit, cesto, rôzny odpadový materiál, škatuľky z liekoviek, drôt, kašírovacia hmota (novinový papier, buničina, škrob ...), sadra.	- vytvára konkrétnu priestorovú situáciu na pieskovom stole - rád experimentuje s farbami - dodržiava bezpečnosť pri práci - pozná rôzne výtvarné materiály - je oboznámený s hlavným výtvarno-výrazovým prostriedkom - modeluje s rôznym odpadovým materiálom - vytvára rôzne montážne práce z rôzneho materiálu - oboznamuje sa s inými formami výtvarného prevedenia (kašírovanie, modurit...)
	Výtvarné umenie Návštevy výstav výtvarných prác detí. Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy a	- absolvuje návštevu výstavy výtvarných prác detí - zažíva pocit krásna pri

	diafilmy o výtvarnom umení.	sprostredkovanom umení cez filmy, diafilmy o výtvarnom umení

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

- Získané výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať percepciu,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách.

2.úroveň

- Upevňovať výtvarné zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- kooperovať pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

3.úroveň

- Rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí.

Osobnostné kompetencie:

- rozumie inštrukcii a reaguje podľa svojich možností.

Sociálne kompetencie:

- podieľa sa na jednoduchých sociálnych aktivitách.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Dôležité je precvičovanie motoriky rúk a prstov, imitácia pohybov rúk, identifikácia rôznych materiálov.Aktivity sú zamerané na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom.

Učebné zdroje

Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, Infovek, Revelation Natural... návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Kombinované a materiálové techniky – koláž, textilná aplikácia, mozaika Kresba (ceruza, uhlík, fixka) Kresba podľa modelu. Obkresľovanie časti tela: ruka, noha. Maľba (štetec, drievko, tampón, temperové farby, suchý a voskový pastel, akvarelové farby) Žiakov vedieme k pochopeniu jednoduchého členenia plochy s využitím farby a línie. Maľba vychádza z farebných škvŕn, čiar, vlnoviek, pruhov rôznej šírky a pod. Zdôraznenie kontrastu farieb, dbáme o vhodný výber farieb v trojfarebných a viacerých kombináciách. Modelovanie (hlina, modurit, plastelína) Nádoby, vkladanie do foriem, kresba prstami, drievkom do hliny. Odtláčanie rôznych drobných materiálov do hliny. Tvorba pohľadnice, obrazu, plagátu (kreslenie, vystrihovanie tvaru, nakreslenie kompozície a jej vymaľovanie).	- ovláda správne držať ceruzu - vie napodobniť jednoduchý tvar - ovláda obkresľovanie vlastného tela - používa dostupné pomôcky na výtvarné zobrazenie maľbou - vie členiť plochu výkresu a využíva farebnosť - využíva svoju tvorivosť - dokončí svoj výkres - vie manipulovať s modelovacou hmotou a pracovať podľa pokynov jednotlivých krokov - vie odtláčať rôzny drobný materiál do hliny - vie vytvoriť pohľadnicu, plagát pomocou kombinácie rôznych techník - má radosť z práce

2.úroveň	Kresba (ceruza, rudka, fixka, tuš) Kresba ľudskej postavy. Schematická kresba zvieraťa. Maľba (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby, suchý a voskový pastel) Spontánna maľba s námetmi zo života detí – rodina, škola, slávnosti, pre dieťa zaujímavé predmety. Vyjadrovanie vlastných pocitov pomocou maľby. Zdôraznenie farebných kontrastov. Modelovanie (hlina, plastelína, modurit) Modelovanie zložitejších tvarov – šúľok, tvarovanie do špirály, kruhu – košík, podložka a pod. Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.	- vie správne držať ceruzu - vie napodobniť dané tvary - tvarovo zachytí tvary postavy - vie nakresliť zviera - má radosť z práce - vyjadruje spontánnosť a radosť z maľby - prezentuje vlastné pocity pomocou maľby - používa rôzne farby a vie zdôrazniť farebné kontrasty - osvojuje si základné výtvarné techniky - vie odložiť pomôcky na určené miesto - vie manipulovať s modelovacou hmotou a modelovacími pomôckami - vie vymodelovať zložitejšie tvary - vie tvarovať pomocou rôznych pomôcok
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Rozvíjanie výtvarného vyjadrovania osobných zážitkov. Zvyšovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov, učíme žiakov znázorňovať priestor na ploche. Rozširovanie poznania detí v náuke o farbách - vlastnosti farieb a ich využitie. Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity a pod. . Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhľom, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky - linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu). Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník. Rozvíjame priestorové videnie, cítenie a vyjadrovanie vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a	- má osvojené základné výtvarné skutočnosti - znázorňuje priestor na ploche - vie používať farby a prírodné materiály - vie byť samostatný pri práci - vie manipulovať s výtvarnými prostriedkami - graficky zaznamenáva pohybové predstavy - chce voľne kresliť - znázorňuje vertikálne a horizontálne čiary - rozvíja si priestorové videnie, cítenie a vyjadrovanie vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov - má radosť z maľby - uplatňuje svoju tvorivosť

	javov v prírode. Príklady námetov: z ľudovej tvorby - zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkostí, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava a pod. . Výtvarné techniky: kresba - rudka, uhoľ, mäkká ceruza, textilná aplikácia, maľba - suché, mokré materiály, grafické techniky - linoryt. Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník. **Práca s výtvarnými prostriedkami** Uplatnenie výtvarno-výrazových prostriedkov grafických techník - línia, plocha (negatívna, pozitívna, štruktúrovaná), využívanie kontrastu svetla a tmy, vlastnosti farieb. Realizovanie dekoratívnej kompozície: symetrické a asymetrické. Príklady námetov: Pokusy o jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky. Výtvarné techniky: koláž, mozaika, tempera, hra s písmom - vystrihovačky, batikovanie - viazaná, šitá batika, grafické techniky. Výtvarný materiál: výber podľa zvolených techník. Uplatnenie výtvarno-výrazových prostriedkov: plocha, povrch, tvar. Príklady námetov: výroba masiek, maňušiek, makety ulíc, papierové vystrihovačky a skladačky, ozdobné predmety. Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových škatuliek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hliny, moduritu, cesta ... Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika. **Výtvarné umenie** Návštevy výstav výtvarných prác detí. Využívame i sprostredkované umenie	- rozoznáva modelovací materiál i veci okolo nás - pozná základné vlastnosti modelovacieho materiálu - modeluje podľa jednotlivých krokov podporených vizualizáciou - dodržiava bezpečnosť pri práci - vie maľbou vyjadriť svoje aktuálne pocity – pomocou striedania a používania rôznych farieb - vie vytvoriť jednoduchý návrh na plagát, knižný prebal, obrus... - pozná batiku a vie ju vytvoriť - uplatňuje výtvarno-výrazové prostriedky vo svojej tvorbe - vie vyrobiť masku, maňušku, papierové skladačky - pracuje s rôznym materiálom – kartón, škatuľky - vytvára priestorové útvary - používa kašírovanie - pozoruje a porovnáva rôznorodosť tvarov a veľkostí, ktoré v priestorovom vytváraní zobrazujú, napodobňujú, zväčšujú, zmenšujú a štylizujú - absolvuje návštevu výstavy výtvarných prác detí

	cez umelecké reprodukcie, filmy a diafilmy o výtvarnom umení, všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.	- zažíva pocit krásna pri sprostredkovanom umení cez filmy, diafilmy o výtvarnom umení - je ochotný zapojiť sa do rôznych výtvarných súťaží

Ciele 7. ročníka:

1. úroveň

- Rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov prostredníctvom výtvarných aktivít,
- rozvíjať priestorové videnie,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

2. úroveň

- Upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- kooperovať pri spoločných výtvarných aktivitách.

3. úroveň

- Dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí.

Osobnostné kompetencie:

- rozumie inštrukcii a reaguje podľa svojich možností

Sociálne kompetencie:

- podieľa sa na jednoduchých sociálnych aktivitách.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Na 1.úrovni naďalej precvičujeme motoriku rúk a prstov. Vytvárame priestor na uplatňovanie spontánneho výtvarného prejavu žiakov.

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Na 2. úrovni pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti a bezprostredného okolia žiakov. Námety čerpáme z krátkych dejových celkov - rozprávky, detské filmy, ilustrované rečňovanky a pod. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, navštevujeme s nimi výstavy výtvarných prác najmä detí.

Učebné zdroje:

Výukové programy IKT: Maľovanie pre deti, Infovek, Zborovňa

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 8. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
1. úroveň	Tematické práce čerpajú námety zo života detí a dospelých. Zameriame sa na „výtvarné rozprávanie“ v ktorom podporíme spontánny výtvarný prejav žiaka. Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov. <u>Kresba</u> (ceruza, uhlík, fixka, tuš) Kreslenie postavy. Kresba podľa predlohy, modelu. <u>Maľba</u> (štetec, drievko, tampón, prsty/ temperové farby, akvarelové farby, suchý a voskový pastel) Spontánna maľba s námetmi zo života detí – rodina, kamarát, slávnosť, pre dieťa zaujímavé predmety. Zdôraznenie farebných kontrastov. Maska – vyfarbenie. <u>Modelovanie</u> (plastelína, hlina, modurit). Modelovanie jednoduchej skutočnosti. Predmety dennej potreby: kľúč, miska, pohár a pod.	- správne drží rôzne pomôcky potrebné na kreslenie, maľovanie a pod. - vie nakresliť postavu - ovláda kreslenie podľa predlohy, modelu - zvláda maľbu rôznymi pomôckami - má radosť z maľby - maľuje spontánne s námetmi zo života - vie využiť svoju tvorivosť - dokončí svoj výtvarný výtvor - zdôrazňuje farebné kontrasty - vie vyfarbiť masku - manipuluje s modelovacou hmotou a pracuje podľa pokynu - modeluje predmety dennej potreby
2.úroveň	V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.	

	Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov. Ukážky ilustrácií. Návštevy výstav výtvarných prác detí. Návšteva múzea. <u>Kreslenie</u> (ceruza, rudka, fixka, tuš) Kresba podľa modelu. Kresba ľudskej postavy. Schematická kresba zvieraťa. <u>Maľba</u> (štetec, tampón, drievko, akvarelové farby, temperové farby, voskový pastel, suchý pastel) Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok. Návrh na jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod. <u>Modelovanie</u> (hlina, plastelína, modurit) Modelovanie zložitejších tvarov: zvieratá, predmety, šperky a pod.. Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.	- pozná ilustrácie detských kníh - vie správne používať výtvarný nástroj - vie napodobniť dané tvary - tvarovo zachytí časti ľudskej postavy - vie nakresliť zviera - má radosť z práce - vie používať farby - využíva kontrast farieb - vie navrhnúť jednoduchý plagát, dekoračnú látku - vie odložiť pomôcky na určené miesto - vie manipulovať s modelovacou hmotou - modeluje zložitejšie tvary aj pomocou drievka a špachtle
3.úroveň	**Výtvarné osvojovanie skutočnosti** Námety čerpáme zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom. V kompozíciách zámerne volíme postavu a menšiu skupinu postáv jednoducho rozmiestnené v priestore. Na vystihnutie prostredia volíme typické predmety a tvary, ktoré učíme žiakov zjednodušovať do grafickej podoby. V kresbe sa zaoberáme aj detailmi postavy, tváre a podobne. Uprednostňujeme vlastné kompozičné riešenia žiakov, vyhýbame sa vnucovaniu vlastných predstáv. <u>Výtvarné techniky:</u> prednosť dávame kresbe, grafike (tlač z výšky) a aplikovaným grafickým technikám, môžeme využiť aj techniku tlače z hĺbky - suchú ihlu, sadroryt, linoryt a iné. Motív krajiny - blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov. Volíme	- má osvojené základné výtvarné skutočnosti - výtvarne zobrazí menšiu skupinu postáv rozmiestnených v priestore - vie v zjednodušenej grafickej podobe vystihnúť prostredie, predmety a tvary - vie výtvarne zobraziť detaily postavy, tváre - vie vyjadriť zážitok výtvarnou formou - vie, čo je grafika a využíva aj techniku tlače z hĺbky - vie výtvarne zachytiť motív krajiny

	jednoduché a ohraničené zábery. Výtvarné techniky: môžeme uplatniť širokú škálu výtvarných techník základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných. Výtvarný materiál: volíme podľa výberu výtvarných techník. **Práca s výtvarnými prostriedkami** Výtvarné techniky: využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov. Ako novú doplňujúcu techniku použijeme viacfarebnú voskovú batiku. Výtvarný materiál: voľbu výtvarných materiálov určuje výber výtvarných techník. Prostredníctvom priestorového vytvárania prehlbovať poznatky o vzťahu výtvarných a technických princípoch architektúry, upozorňovať žiakov na rôzne možnosti architektonického a urbanistického riešenia. Pracovať prevažne s trojrozmerným materiálom, ktorý žiakov inšpiruje k zaujímavým riešeniam úloh. Príklady námetov: námety čerpáme zo súčasnej architektúry - bytovej a nábytkovej kultúry. Vytvárame architektonické objekty s doplnením životného prostredia - prírody. Výtvarné techniky: modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti. Výtvarný materiál: využitie rôznych odpadových materiálov a farieb. **Výtvarné umenie** Návštevy výstav výtvarných prác detí. Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy a diafilmy o výtvarnom umení. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.	- vie používať prírodné materiály - zvláda zobrazenie vecí dennej potreby formou detskej kresby - ovláda manipulovať s výtvarnými prostriedkami - snaží sa graficky zaznamenať pohybové predstavy - využíva svoju tvorivosť - ovláda rozlišovanie svetlých a tmavých farieb a triedi ich podľa návodu - rozoznáva modelovací materiál - pozná základné vlastností modelovacieho materiálu - zvláda modelovanie jednoduchej skutočnosti - dokáže vytvoriť konkrétnu priestorovú situáciu na pieskovom stole - má radosť z maľby - dodržiava bezpečnosť pri práci - zažíva pocit krásna pri sprostredkovanom umení cez filmy, diafilmy o výtvarnom umení - je ochotný zapojiť sa do rôznych výtvarných súťaží

Ciele 8.ročníka:

1.úroveň

- Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov s autizmom,

- rozvíjať priestorové videnie,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať priestorovú pamäť,
- rozvíjať kooperáciu pri spoločných výtvarných aktivitách,
- prijať pravidlá pri rôznych aktivitách,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny.

2.úroveň
- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- kooperovať v skupine pri rôznych výtvarných aktivitách pomocou napodobňovania.

3.úroveň
- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- dopĺňať, rozvíjať a zdokonaľovať osvojené poznatky a nadobudnuté výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí.

Osobnostné kompetencie:
- uvedomuje si vlastnú identitu v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia,
- vyjadruje svoje pocity a potreby prostredníctvom rôznych výtvarných aktivít a činností.

Sociálne kompetencie:
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- nadväzuje očný kontakt a sociálne kontakty-

Stratégia vyučovania:
PROCES
Práca v diáde, štruktúrované prostredie, fyzický prompt, jemno-motorické stimulačné cvičenia,kreslenie, kresba na tabuľu, veľkú plochu, maľovanie, modelovanie, výtvarné hry, manipulovanie s rôznym materiálom, vnímanie prírody, predmetov, obrázkov, kníh, časopisov, práca s knihami, počítačom, internetom, vnímanie okolitej architektúry, exkurzie v múzeu či galérii, prvky arteterapie.
Metódy vyučovacieho procesu: - *slovné* - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, dialogické - rozhovor, práca s knihou), - *názorné* - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie – okolia, prírody, rastlín, zvierat, ľudí...), - *praktické* - zdrojom poznania je aktívna činnosť, - modifikované vyučovacie metódy, - špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu, - metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku. Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:
Knihy a filmy o výtvarnom umení**,** výukové programy**,** Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Výtvarná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Vo výtvarnom prejave sa naďalej zameriavame na „výtvarné rozprávanie“, podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka. Námety čerpáme z bezprostredného prostredia žiaka. Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov. Kresba (ceruza, uhlík, fixka, tuš) Kreslenie postavy, zvieraťa, obkresľovanie predlohy, kresba podľa predlohy. Maľba (štetec, tampón, temperové a akvarelové farby, suchý a voskový pastel) Pokus o samostatný výtvarný prejav. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok. Návrh na jednoduchý plagát, dekoračnú látku, lúka s kvetmi a pod. Modelovanie (plastelína, hlina, modurit) Modelovanie jednoduchej skutočnosti – veci dennej potreby, rôzne rastliny, zvieratá, ovocie, zelenina a pod.	- nakreslí postavu zvieraťa podľa predlohy - pri kresbe používa rôzne druhy kresliacich pomôcok a striedať ich - pri maľovaní používa štetce, tampóny, pastely, akvarelové farby - využíva viacfarebnú paletu farieb pri maľovaní - má radosť s kreslenia a striedania farieb na ploche - tvorí rôzne obrazce, plagáty, vzory látok , pozadia. snaží sa zaplniť celú plochu papiera - modeluje z rôznych materiálov - vytvára si základné zručnosti pri práci s hlinou - vymodeluje podľa predlohy rôzne predmety, zvieratá postavy, strom, kvet... .
2. úroveň	V tematických prácach učíme žiakov	

	výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety. Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, sprostredkujeme ukážky ilustrácií, organizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí. <u>Kresba</u> (ceruza, rudka, fixka, tuš) Kresba podľa modelu. <u>Maľba</u> (štetec, tampón, akvarelové farby, temperové farby) Spontánna maľba s námetmi zo života detí a dospelých. Vyjadrovanie vlastných pocitov pomocou maľby. Batiky voskom a so špagátom - kresba kompozície na textíliu, kontúrovanie voskom, maľovanie, voskovanie celej plochy, žehlenie. <u>Modelovanie</u> (hlina, plastelína, modurit) Modelovanie zložitejších tvarov šperky, dekoračné predmety, svietnik a pod. Tvarovanie pomocou drievka, špachtle.	- kresliť podľa modelu - používa rôzne materiály a kresliace pomôcky - vie kresliť podľa rôznej témy – prázdniny, prečítaný príbeh, postava spolužiaka, obľúbeného zvieraťa, rastliny, veci, predmetu - učí sa rôznym technikám ako je batikovanie, kreslenie na textil, žehlenie farieb - modeluje rôzne dekoračné predmety, veci k darovaniu na rôzne príležitosti a sviatky - vie dotvárať výrobky pomocou náradia k modelovaniu.
3. úroveň	Orientovanie sa na doplnenie poznatkov z jednotlivých oblastí výtvarnej výchovy, podľa úrovne vyučovania v predošlých ročníkoch. Zapájanie žiakov do výtvarných aktivít i mimo školy s intaktnou populáciou žiakov. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách, výstavných sieňach. Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy, internetové stránky o výtvarnom umení. <u>Výtvarné techniky:</u> zo širokej palety výtvarných techník vyberáme tie, ktoré najviac vyhovujú výtvarnému typu a naturelu detí. Volíme netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník. <u>Výtvarný materiál:</u> výber je určený voľbou výtvarnej techniky.	- zapája sa do výtvarných aktivít aj mimo školy - vie si zvoliť výtvarnú techniku a materiál, - výtvarné techniky využíva k zdokonaľovaniu tej výtvarnej oblasti v ktorej vyniká - využíva sprostredkované umenie cez filmy a internetové stránky o výtvarnom umení - vie využívať netradičné techniky vo výtvarnom prejave

Ciele 9.ročníka:

1.úroveň

- Prostredníctvom výtvarných aktivít naďalej rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov.

2.úroveň

- Prostredníctvom výtvarných aktivít prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu,
- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch.

3.úroveň

- Podporovať výtvarné zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov,
- v nadväznosti na ciele výtvarnej výchovy z predošlých ročníkov posilniť výchovné, estetické a profesijné zameranie predmetu,
- prostredníctvom výtvarných aktivít prehlbovať vzťah žiakov k výtvarnému umeniu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- pri výtvarných činnostiach žiak používa všetky zmysly,
- objavuje a nachádza funkčnosť vecí,
- vie používať rôzne farebné variácie, motívy a materiály.

Osobnostné kompetencie:

- uvedomuje si vlastnú identitu v závislosti od stupňa a charakteru svojho postihnutia ,
- vyjadruje svoje pocity a potreby prostredníctvom rôznych výtvarných aktivít a činností,
- vie výtvarne vyjadriť dejový celok.

Sociálne kompetencie:

- správa sa podľa naučených stereotypov,
- nadväzuje očný kontakt a sociálne kontakty,
- navštevuje rôzne výtvarné výstavy, obdivuje práce iných autorov, čerpá z nich inšpiráciu.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Vo výtvarnom prejave sa naďalej zameriavame na „výtvarné rozprávanie“, podporujeme spontánny výtvarný prejav žiaka. Námety čerpáme z bezprostredného prostredia žiaka. Orientujeme sa na vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov.

V tematických prácach učíme žiakov výtvarne vyjadriť dejový celok vo vzťahu k prostrediu, z ktorého čerpáme námety.

Pri voľbe námetov vychádzame zo skúsenosti žiakov. Podporujeme spontánny výtvarný prejav žiakov, sprostredkujeme ukážky ilustrácií, organizujeme návštevy výstav výtvarných prác detí.

Orientovanie sa na doplnenie poznatkov z jednotlivých oblastí výtvarnej výchovy, podľa úrovne vyučovania v predošlých ročníkoch.

Zapájanie žiakov do výtvarných aktivít i mimo školy s intaktnou populáciou žiakov. Využívame všetky formy výtvarných aktivít, vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží.

Návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách, výstavných sieňach.

Využívame i sprostredkované umenie cez umelecké reprodukcie, filmy, internetové stránky o výtvarnom umení.

Námety a náplň vyučovacích hodín vyučujúci výtvarnej výchovy vyberá podľa potrieb a záujmu jednotlivých žiakov.

Odporúča sa vo väčšej miere využívať netradičné a pre žiakov pútavé formy práce, využívať arteterapeutické techniky.

Odporúčané sú aj návštevy výstav výtvarných prác detí v galériách a výstavných sieňach.

Učebné zdroje:
Knihy a filmy o výtvarnom umení, výukové programy,Infovek

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

HUDOBNÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Umenie a kultúra	HUDOBNÁ VÝCHOVA

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
Hudba je svojou podstatou jedinečná cesta ku komunikácii žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ďalej len žiaci s AU alebo PVP s MP). Jej efektivita spočíva v dvoch rovinách:

- hudba môže vytvárať ucelené, stabilné a predpovedateľné prostredie,
- melódia, harmónia a rytmus obľúbenej piesne poskytuje známe podnety, čím vytvára pocit bezpečia v neznámom a stresujúcom prostredí.

Hudba môže byť aj veľmi flexibilná: meniaca sa z momentu na moment, odrážajúc správanie a emócie žiaka.

Hudobná výchova znamená pre žiakov s AU alebo PVP s MP používanie hudby pre nehudobné ciele v oblastiach: kognície, komunikácie a socializácie.

Hlavným poslaním hudobnej výchovy u žiakov s AU alebo PVP s MP je dosahovanie iných, ako hudobných cieľov. T.j. prvoradým cieľom nie je učiť sa o hudbe, učiť sa hrať na nejakom nástroji. (Samozrejme, keď žiak prejavuje záujem a je schopné absolvovať „bežnú“ hudobnú výchovu s určitými modifikáciami, treba ho v tom podporovať a rozvíjať. Môže to byť účinná cesta k integrácii.

Vyučovací predmet hudobná výchova má dôležitý vplyv na rozvoj osobnosti žiaka. Hudobná výchova pre žiakov s AU alebo PVP s MP má dva základné ciele: rozvoj komunikácie,– uvoľnenie, resp. zmysluplné trávenie času (t.j. sekundárne zmierňovanie nežiaducich– foriem správania).

Hudobná výchova podporuje rozvoj komunikácie. Hudba produkovaná pedagógom, alebo reprodukovaná oslovuje každého individuálne. Vťahuje žiaka do takých hudobných aktivít, pomocou ktorých sa učí nadväzovať kontakty s rovesníkmi a s dospelými. Slová sú abstraktné a pre žiaka s AU alebo PVP s MP predstavujú bariéru. Hudba je flexibilnejšia, zvlášť keď hudbou imitujeme rytmický pohyb dieťaťa.

Hudobná výchova poskytuje žiakovi uvoľnenie a zmysluplné trávenie času. Aplikuje sa ako forma oddychu pre žiaka. Najproduktívnejšie sú interakcie medzi žiakom a pedagógom sprevádzané dotykmi. Pre zlepšenie účinkov hudby je vhodné aplikovať aj doplnkové techniky masáže (individuálne závislé od senzorického vnímania každého dieťaťa).

Ciele hudobnej výchovy pre žiakov s AU alebo s PVP s MP neznamenajú vzdelávanie vo sfére hudby, ale sú zamerané na vzbudenie záujmu o hudbu a radosť z nej.

U žiaka dochádza k zmenám v špecifických, nehudobných oblastiach života, a to:
-v poznávacích procesoch, s dôrazom na sluchové vnímanie a senzomotorickú integráciu;
- v jemnej a hrubej motorike, vizuomotorickej a pohybovej koordinácie a lateralite;
- vo vnímaní vlastného tela;
- v expresívnej a receptívnej komunikácii, najmä preverbálnych schopnostiach;
- v sociálnych zručnostiach: učenie poradovosti, prijatia pravidiel, sociálneho porozumenia, učenie prispôsobenia sa požiadavkám skupiny, sebakontrole;
- v sebaobsluhe;
- v kreativite a improvizácii.

Učiteľ hudobnej výchovy pracuje ako člen tímu, ktorý pozostáva zo všetkých pedagógov, ktorí so žiakom pracujú, ale aj z rodičov a iných odborníkov, ktorí spoločne, aj keď jednotlivo, pôsobia na žiaka v rôznych prostrediach.

Účinky hudobnej výchovy sú niekedy okamžité, ale častejšie sú rozpoznateľné až po určitej dobe. Pedagóg hudobnej výchovy pracuje ruka v ruke s pedagógom komunikačných schopností a sociálnych zručností, resp. ten, kto rozvíja jednu oblasť, súčasne rozvíja ďalšie dve. Hudba, reč, komunikácia a pohyb sú navzájom prepojené a spolupôsobia na vývin žiakov s AU alebo PVP s MP.

Hudobná výchova sa opiera o jasné, „predpísané“ ciele, ktoré dosahujeme určitým hudobným žánrom. (Niektorá hudba má jasné určenie: slúži na zábavu, iná slúži na navodenie relaxácie a pod.). Napriek tomu, nie je jednoznačné, že určitý žáner pôsobí na všetkých žiakov s AU alebo PVP s MP rovnako a predpovedateľne. Učiteľ používa celú škálu hudby a neustále by mal pozorovať žiaka a jeho reakcie na ňu. Najvýhodnejšie je, ak učiteľ produkuje živú hudbu, ktorú je tak možné prispôsobiť individuálnym osobitostiam každého žiaka (niektorý reaguje ihneď, iný potrebuje dlhší čas na spracovanie a reakciu). Ak učiteľ produkuje živú hudbu, urobí pauzu kedykoľvek je to potrebné. Žiakovi poskytne také množstvo času, aké potrebuje, aby mohol reagovať. Ak produkujeme živú hudbu, môžeme sa prispôsobovať intenzite hlasu žiaka a jeho rozsahu. Živá hudba sa prispôsobí aj vtedy, keď je žiak s AU alebo PVP s MP prestimulovaný. Hudba je aj sprostredkovateľom pozitívneho vzťahu medzi pedagógom a žiakom.

PROCES

Väčšina žiakov s AU alebo PVP s MP má problémy so zameraním pozornosti a s jej udržaním. Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie.
V tomto zmysle hudba :
– koncentruje žiaka na učiteľa,
– upozorňuje žiaka, že nasleduje niečo dôležité,
– pomáha žiakovi znovu sa sústrediť, ak bola jeho pozornosť rozptýlená.

Aby hudba vzbudila a znovu vzbudila pozornosť žiaka je potrebné využívať rytmus, takt a ticho.
Rytmus

Ak sa spieva inak známa pieseň v neobvyklom rytme, niektoré pasáže sa naťahujú, iné zrýchľujú, ľahko sa stratí pozornosť žiaka. Rytmus a pravidelnosť poskytuje dôležitý predpoklad udržania pozornosti žiaka.

Takt

Ak sa žiak s AU alebo PVP s MP prostredníctvom hudby učí komunikovať a rozvíjať si aj iné schopnosti, nemala by sa hudba stať súčasťou „pozadia“, pretože stratí svoj potenciál ako vzbudenie a udržanie pozornosti. Treba si vybrať tie činnosti, s ktorými má žiaka problémy a pokúsiť sa len pri nich používať hudbu. („Hudba na rozptýlenie.“)

Ticho

Ticho je v prípade hudobnej výchovy časťou rovnováhy. Aj hudba, aj ticho sú nonverbálnymi signálmi. Náhle ticho môže byť silnejším podnetom ako hudba.

Hudobná výchova môže mať skupinový i individuálny charakter. Snahou je, aby skupina bola čo najhomogénnejšia z hľadiska schopností žiakov. Priebeh, resp. plánované aktivity sprostredkujeme dieťaťu na adekvátnej úrovni jeho porozumenia. Spočiatku sa realizuje 322 hudobná výchova vo dvojici so žiakom, s postupným zapájaním ďalších žiakov (ktorí jednotlivo prešli nácvikom v diáde s pedagógom).

Hudobná výchova obsahuje

– „počúvanie“ zvukových podnetov (vnímanie zvukov a hudby reprodukovanej a živej),
– rytmicko-pohybové hry,
– hru na hudobných nástrojoch,
– spev.

Špecifiká hudby

Predmet hudobná výchova vychádza z nasledovných charakteristík hudby:

– zaujme a udrží pozornosť žiaka,
– štruktúruje čas,
– je orientovaná na úspech,
– poskytuje bezpečné miesto na vykonávanie sociálnych zručností,
– robí opakovanie a proces zapamätávania príjemným a zábavným,
– umožňuje žiakom ovládať prostredie,
– môže vytvárať a posilňovať rutinu,
– môže odrážať cítenie každého žiaka a reagovať naň.

Pomôcky

– Alternatívne komunikačné prostriedky,
– vizuálne označené rytmické nástroje,
– magnetofón, mikrofón, – väčšie zrkadlo,
– pohovka,
– výkres,
– farebné ceruzky,
– farby na prstomaľbu,
– farebné stuhy a šatky atď.

Obsah vyučovacieho predmetu hudobná výchova nie je rozdelený na jednotlivé úrovne, vzhľadom na špecifiká sluchového vnímania žiakov s AU alebo PVP s MP, ktoré nie je v priamej súvislosti s kognitívnou úrovňou.

Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho plánu je preto vhodné prejsť obsahom vzdelávania každého ročníka a vybrať primerané ciele a obsah. Napĺňanie obsahu hudobnej výchovy, resp. voľba procesu, je veľmi závislé nielen od úrovne žiaka, ale pri tomto vyučovacom predmete výnimočne aj od tvorivosti a hudobných, resp. muzikálnych schopností pedagóga.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v prípravnom ročníku:

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard:	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
Postupné navykanie na pasívne vnímanie reprodukovanej hudby (výber žánrov a voľba intenzity primerane a podľa individuálnych preferencií a citlivosti sluchového vnímania každého žiaka. Postupné privykanie na pasívne vnímanie zvukov vyludzovaných na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária – vizuálne podporený zdroj zvuku. Vzbudenie záujmu o vyludzované zvuky Orffovho inštrumentária – bez vizuálnej podpory zdroja zvuku. Upútanie pozornosti žiaka zvukmi, využitie na nadviazanie očného kontaktu so žiakom. Nadviazanie očného kontaktu so žiakom využiť ako komunikáciu (v zmysle: "Ešte chcem počuť to isté.") – dávať komunikácii očným kontaktom zmysel. Vnímanie rôznych izolovaných zvukov prostredia – prírody i bežných zvukov života: najprv s vizuálne vnímaným zdrojom, potom bez vizuálnej podpory. Prijatie fyzického kontaktu prostredníctvom hudby (v procese vnímania príjemnej hudby) na vyšších úrovniach, v priamej nadväznosti na ciele a obsah predmetu. Rozvíjanie komunikačných schopností a rozvíjanie sociálnych zručností, využívanie vyššie uvedeného obsahu na nadväzovanie, udržanie a rozvíjanie sociálnych interakcií a komunikácie. Určovanie zdroja vnímaného zvuku používaním alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, voľba toho, čo chce žiak počuť/počúvať používaním alternatívnej a augmentatívnej komunikácie. Jednoduché a vizualizované senzomotorické hry („Keď počuješ nejaký zvuk, urob pohyb!"), pravidlá vizualizované na úrovni zodpovedajúcej úrovni porozumenia žiaka.	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - dokáže spevom uskutočňovať hru na - ozvenu a hudobný dialóg - dokáže vytvárať interakcie s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností . - dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj (aj štátnu hymnu) - dokáže rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod., - sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru niektorých hudobných nástrojov - dokáže pod vedením rytmizovať riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi - pozná niektoré nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať - dokáže rozlíšiť dĺžku tónov - ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry - je schopný podľa svojich možností a schopností pohybového prejavu podľa charakteru hudby (napr. pochod, uspávanka, ...) - dokáže podľa svojich možností a schopností pohybom stvárniť jednoduché tanečné prvky

Ciele prípravného ročníka :

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú diferenciáciu a senzomotorické schopnosti,
- navodzovať očný kontakt.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:

- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie:

- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Učebné zdroje:

Odborná literatúra, spevníky ľudových hier, internet, didaktické prostriedky, akustické-rozhlasové programy, nahrávky na CD, DVD.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 1. ročníku</u>

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/
Počúvanie širšieho repertoáru reprodukovanej hudby (pozor na príliš obmedzený repertoár v súvislosti s rigiditou pri autizme, rigidné úplné vypočutie celej nahrávky/všetkých pesničiek na CD, kazete a pod., nekontrolovanú manipuláciu učiteľa žiakom v súvislosti s výberom počúvanej hudby a dĺžkou počúvania a pod.). Rozvíjanie pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária a jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši atď.) –	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - dokáže spevom uskutočňovať Hru na ozvenu a hudobný dialóg - dokáže vytvárať interakcie s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností - pozná niektoré nástroje Orffovho

najprv s vizuálne vnímaných zdrojom zvuku, potom bez vizuálne vnímaného zdroja zvuku. Určovanie zdroja zvuku (predošlý obsah) primeranou alternatívnou a augmentatívnou komunikáciou. Motivácia žiaka k vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch, vizualizácia: čo mám robiť, poradia, následnej aktivity. Určovanie vlastností vnímaných zvukov – dĺžky, intenzity (dlhý tón/zvuk – krátky, hlasný – tichý, hudba – ticho, hudba/ľudský hlas - reč) – komunikácia zodpovedajúcou úrovňou alternatívnej a augmentatívnej komunikácie. Vnímanie a reprodukovanie následnosti dvoch a viac vnímaných zvukov. Na vyšších úrovniach ovplyvňovanie obsahu hodiny hudobnej výchovy žiakom – komunikácia prostredníctvom zodpovedajúcej úrovne alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (výber konkrétnej aktivity, výber motivácie a pod.). Rozvíjanie základov hudobnej interakcie – vizualizácia pravidla: ideš ty – idem ja, striedanie rolí v hraní na jednoduchých hudobných nástrojoch. Vytváranie schémy vlastného tela prostredníctvom vnímania príjemnej hudby/zvukov (napr. dotyk časti tela v spojení so zazneným zvukom, príp. s pridaním verbálneho označenia časti tela v spievanej, či hovorenej forme) a pod. . Používanie dosiahnutej úrovne sluchového vnímania na zvukové hry: zvukové pexeso (hľadanie/priraďovanie vyludzovaného zvuku k rovnakému), zvuková reťazovka (počúvanie sekvencie zvukov s postupným vytváraním zodpovedajúcej sekvencie vizualizovaných zdrojov vnímaných zvukov) a pod.	inštrumentária a vie ich používať - dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj (aj štátnu hymnu) - dokáže rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod., - sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru niektorých hudobných nástrojov - dokáže pod vedením rytmizovať riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi - dokáže rozlíšiť dĺžku tónov - ovláda podľa svojich možností a schopností osvojené hudobno-pohybové hry - je schopný podľa svojich možností a schopností pohybového prejavu podľa charakteru hudby (napr. pochod, uspávanka, ...) - dokáže podľa svojich možností a schopností pohybom stvárniť jednoduché tanečné prvky-

Ciele 1.ročníka:

- Rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,

- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie :
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Učebné zdroje:
Odborná literatúra, spevníky ľudových hier, internet, didaktické prostriedky, akustické-rozhlasové programy, nahrávky na CD, DVD.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 2. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	**Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/**
Rozširovanie repertoáru vnímanej hudby – reprodukovanej i produkovanej učiteľom. Určovanie zdroja zvukov: prírody, prostredia, umelých – ľudského hlasu, ľudskej reči (hovorenej, spievanej). Napodobňovanie prírodných zvukov a zvukov zvierat (využívanie hry RAZ TY – RAZ JA) a preverbálnych foriem komunikácie. Využívanie sluchovej imitácie ako základu sociálnej komunikácie medzi pedagógom a dieťaťom. Citlivosť na vnímanie zvukov – izolovaných, alebo konkrétnych hudobných motívov, spájať s určitým hrubomotorickým pohybom, hrubo-motorická imitácia v spojení so sluchovým vnímaním konkrétneho podnetu. Hrubo-motorická imitácia ako báza na uvedomovanie telesnej schémy, príp. aj receptívne označovanie časti tela a ľavej/pravej strany. Na vyšších úrovniach využívanie Orffovho	- poznáva nový repertoár hudby - zvládne určiť zdroj zvuku – zvuky z prírody, ľudský hlas - zvládne napodobniť prírodné zvuky a zvuky zvierat. - dokáže imitovať zvuk ako základ komunikácie - zvládne vnímať zvuky a hudobné motívy, dokáže ich spojiť s hrubomotorickým pohybom (hudobno– pohybové hry) - uvedomuje si svoje telo, označuje pravú a ľavú stranu tým, že imituje učiteľa - zvláda rozlišovanie zvukov, zdroja zvuku – hudobné nástroje. - dokáže pod vedením rytmizovať riekanky a piesne hrou na telo

inštrumentária pri rytmických cvičeniach, rozlišovanie ďalších vlastností zvukov: silný – slabý, zdroj zvuku (hudobných nástrojov), počúvanie rôznych piesní, hra na telo.	a rytmickými hudobnými nástrojmi - pozná niektoré nástroje orffovho inštrumentária

Ciele 2.ročníka:
- Rozvíjať sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a senzomotorické schopnosti,
- rozvíjať hrubú motoriku, uvedomovanie vlastného tela a laterality,
- rozvíjať imitačné schopnosti,
- vytvárať predpoklady sociálnej komunikácie: pedagóg – dieťa.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Učebné zdroje:
Alternatívne komunikačné prostriedky, vizuálne označené rytmické nástroje, magnetofón, mikrofón, CD, DVD, hudobné aplikácie.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 3. ročníku</u>

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
Upevňovanie a rozvíjanie existujúcej úrovne sluchovej diferenciácie rôznymi hrami na základe ovládania pravidla striedania roli (používanie zodpovedajúcej úrovne alternatívnej a augmentatívnej komunikácie), aktívna účasť	- sluchom rozlišuje rôzne melódie - smutné, veselé, ..

dieťaťa (ktoré ma možnosť ovplyvňovať beh hudobných aktivít).	
Imitovanie pohybov druhého dieťaťa (ktoré ma nacvičene pohybové sprevádzanie určitých sluchových podnetov, hudobných motívov) za pomoci druhého pedagóga (vedenie rúk, časti tela a pod.).	- vie napodobniť pohyby iného žiaka, doprevádzané hudbou - hra s druhým žiakom spojená so spevom – kolo, kolo mlynské
Jednoduché hudobné interakcie s druhým dieťaťom.	- napodobňuje zvuky a spev iného žiaka
Imitácia hudobných aktivít iného dieťaťa (spev, vydávanie zvukov, hra na Orffovom inštrumentáriu - s použitím primeraného promptu).	- hrá na jednoduché nástroje orffovho inštrumentária - napodobňuje hru na orffove nástroje podľa spolužiaka alebo pedagóga
Hry na telo, ktoré predpokladajú orientáciu na svojom tele a na tele iných.	- hra na telo / hlava, ramená, kolená, palce.../orientácia na telo

Ciele 3. ročníka:
- Rozvíjať sluchové vnímanie, sluchovú pamäť, pohybovú koordináciu,
- rozvíjať imitáciu druhého dieťaťa,
- fixovať schému vlastného tela,
- prostredníctvom hudobnej interakcie rozvíjať sociálnu komunikáciu na princípe hudobno-pohybových aktivít,
- vytvárať predpoklady sociálnej komunikácie dvoch deti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- učí sa prispôsobiť rytmus pohybu.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk,
- zvyká si aj na hlučnejšie prostredie.

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- vytvára komunikáciu medzi deťmi

Stratégia vyučovania:
PROCES
Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie.
V tomto zmysle hudba koncentruje žiaka na pedagóga, upozorňuje žiaka, že nasleduje niečo dôležité, pomáha žiakovi znovu sa sústrediť, ak bola jeho pozornosť rozptýlená.
Aby hudba vzbudila a znovu vzbudila pozornosť žiaka je potrebné využívať *rytmus, takt*

a ticho.

Špecifiká hudby

Predmet hudobná výchova vychádza z nasledovných charakteristík hudby: zaujme a udrží pozornosť žiaka, štruktúruje čas, je orientovaná na úspech, poskytuje bezpečné miesto na vykonávanie sociálnych zručností, robí opakovanie a proces zapamätávania príjemným a zábavným, umožňuje žiakom ovládať prostredie, môže vytvárať a posilňovať rutinu, môže odrážať cítenie každého žiaka a reagovať naň.

Učebné zdroje:

Pomôcky, alternatívne komunikačné prostriedky, vizuálne označené rytmické nástroje, magnetofón, mikrofón, CD,DVD, hudobné aplikácie.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 4. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	**Očakávané vzdelávacie výstupy/žiak/**
Samostatná jednoduchá hudobná interakcia s druhým dieťaťom. Pri hre / napr. Pláva káčer po jazere..., bubnujeme na bubon, trúbime na trúbku, pískame na píšťalke/ Odlišovanie hovoreného slova od nahrávky. Sluchová diferenciácia prvého slova pesničky (s následným využitím na hru a komunikáciu). Hry spočívajúce v určovaní rýmujúcich sa spievaných slov (napr. rýmujúce sa zvukove pexeso).	je schopný vytvárať interakciu s druhým žiakom - vie rozlišovať medzi hovorenou rozprávkou a naspievanou pesničkou - pri počutí prvého slova v pesničke vie pokračovať ďalej aspoň jedným slovom aj hovoreným/ hra čo ide ďalej/ - vie hrať hru na rýmujúce sa slová / učiteľ zaspieva jedno, žiak doplní rýmujúce sa slovo/ - striedanie rolí pri hre – idem ja, ideš ty

Ciele 4. ročníka:

- Rozvíjať hudobné interakcie s druhým dieťaťom,
- rozvíjať sluchové vnímanie hovoreného slova,
- rozvíjať imitáciu hudobných prejavov prostredia.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie:
- Identifikuje zdroj zvuku,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:
- reaguje na známe piesne, prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní,
- osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie:
- má radosť zo spoločne prevedenej hudobnej skladby diela,
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie. V tomto zmysle hudba koncentruje žiaka na pedagóga, upozorňuje žiaka, že nasleduje niečo dôležité, pomáha žiakovi znovu sa sústrediť, ak bola jeho pozornosť rozptýlená.
Aby hudba vzbudila pozornosť žiaka je potrebné využívať *rytmus, takt a ticho*.
Špecifiká hudby
Predmet hudobná výchova vychádza z nasledovných charakteristík hudby: zaujme a udrží pozornosť žiaka, štrukturuje čas, je orientovaná na úspech, poskytuje bezpečné miesto na vykonávanie sociálnych zručností, robí opakovanie a proces zapamätávania príjemným a zábavným, umožňuje žiakom ovládať prostredie, môže vytvárať a posilňovať rutinu, môže odrážať cítenie každého žiaka a reagovať naň.

Učebné zdroje:
Pomôcky, alternatívne komunikačné prostriedky, vizuálne označené rytmické nástroje, magnetofón, mikrofón, CD, DVD, hudobné aplikácie.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 5. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Vytváranie interakcií s viacerými žiakmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností a celkového charakteru skupiny.	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - dokáže spevom uskutočňovať hru na

Počúvanie jednoduchých piesní (rôzny žáner, vo veľkej miere závislý od individuálnych osobitostí každého žiaka). Rozlišovanie jednotlivých spievaných slov piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod.. Učenie sa jednoduchých piesní a riekaniek (výber individuálne závislý na preferencii žiaka. POZOR: zvážiť výber tohto obsahu u žiakov s AU alebo PVP s MP so sklonom k verbálnym rituálom.)	ozvenu a hudobný dialóg - dokáže vytvárať interakcie s viacerými žiakmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností . - dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj (aj štátnu hymnu) - dokáže rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod., - sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru niektorých hudobných nástrojov - dokáže pod vedením rytmizovať riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi - pozná niektoré nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať

Ciele 5.ročníka:
- Rozvíjať interakcie vo dvojici,
- budovať základy hudobných interakcií v skupine,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- osvojiť si jednoduché piesne a riekanky
  (POZOR na tie deti s autizmom, ktoré majú sklony k verbálnym rituálom, nefunkčnému memorovaniu a rutinám vo verbálnej oblasti).

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie. V tomto zmysle hudba koncentruje žiaka na pedagóga, upozorňuje žiaka, že nasleduje niečo dôležité, pomáha žiakovi znovu sa sústrediť, ak bola jeho pozornosť rozptýlená.

Aby hudba vzbudila pozornosť žiaka je potrebné využívať *rytmus, takt a ticho*.

Špecifiká hudby

Predmet hudobná výchova vychádza z nasledovných charakteristík hudby: zaujme a udrží pozornosť žiaka, štruktúruje čas, je orientovaná na úspech, poskytuje bezpečné miesto na vykonávanie sociálnych zručností, robí opakovanie a proces zapamätávania príjemným a zábavným, umožňuje žiakom ovládať prostredie, môže vytvárať a posilňovať rutinu, môže odrážať cítenie každého žiaka a reagovať naň.

Učebné zdroje:

Pomôcky, alternatívne komunikačné prostriedky, vizuálne označené rytmické nástroje, magnetofón, mikrofón, CD,DVD, hudobné aplikácie.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)

Z zvládol

V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo

V vynára

V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno

N nespolupracuje

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 6. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Jednoduché hudobne interakcie v diáde s pedagógom pri frontálnom vyučovaní. Osvojovanie piesni, realizovanie hudobno–pohybových hier a aktivít, príp. riekaniek skupinovým spôsobom (spoločným spevom). Rozlišovanie medzi piesňou a inštrumentálnou hudbou. Dychové cvičenia. Rozvíjanie citlivosti sluchu. Rozlišovanie zvukov a tónov. Rozlišovanie zvukov jednotlivých hudobných nástrojov. Spoločný spev s učiteľom. Spievanie s rôznou hlasitosťou. Nácvik pokynov - začať, skončiť, zastaviť spev. Zoznamovanie sa s technikou hry na jednoduché hudobné nástroje (napodobňovanie). Vystihnutie rytmu tlieskaním, udieraním. Dramatizácia, vyjadrenie hudby prirodzeným pohybom. Počúvanie hudby, pesničiek. Poznávanie známych piesní podľa úryvkov	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - dokáže spevom uskutočňovať hru na ozvenu a hudobný dialóg - dokáže vytvárať interakcie s viacerými deťmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností . - dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj (aj štátnu hymnu) - dokáže rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod., - sluchom rozlišuje rôzne melódie (smutné, veselé, ...) - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru niektorých hudobných nástrojov - dokáže pod vedením rytmizovať

melódií.	riekanky a piesne hrou na telo a rytmickými hudobnými nástrojmi - pozná nástroje Orffovho inštrumentária a vie ich používať

Ciele 6.ročníka:
- Rozvíjať hudobné interakcie s pedagógom pri frontálnom vyučovaní,
- počúvať piesne,
- spievať piesne,
- hrať sa hudobno–pohybové hry.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie. V tomto zmysle hudba koncentruje žiaka na pedagóga, upozorňuje žiaka, že nasleduje niečo dôležité, pomáha žiakovi znovu sa sústrediť, ak bola jeho pozornosť rozptýlená.
Aby hudba vzbudila pozornosť žiaka je potrebné využívať *rytmus, takt a ticho*.
Špecifiká hudby
Predmet hudobná výchova vychádza z nasledovných charakteristík hudby: zaujme a udrží pozornosť žiaka, štrukturuje čas, je orientovaná na úspech, poskytuje bezpečné miesto na vykonávanie sociálnych zručností, robí opakovanie a proces zapamätávania príjemným a zábavným, umožňuje žiakom ovládať prostredie, môže vytvárať a posilňovať rutinu, môže odrážať cítenie každého žiaka a reagovať naň.

Učebné zdroje:
Zlatá brána. Ľudové rozprávky, pesničky, hádanky, hry a povedačky. Mladé letá, Bratislava, 1997. Spievame vianočné koledy. Egmont, Praha, 2001. Kállay, D.: Veselý koncert. Sofa, Bratislava, 1997.Grabbetová, R.: Zahrajme sa spolu. Mladé letá, Bratislava, 1999.
Rázusová-Martáková, M.: Farebná záhradka. Mladé letá, Bratislava, 1983.Svetlíková, Fülöpová, Alberty: Kniha hier. Educatio, 1998.Spievaj si vtáčatko. Slovenské ľudové piesne pre deti malé i väčšie. Mladé letá, Bratislava, 1990.hudobné aplikácie.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 7. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Osvojovanie nových piesní individuálnym a skupinovým spevom.	- spieva nové piesne samostatne i v kolektíve
Spievanie piesní so zlepšovaním kvality tvorby hlasu, výšky, farby hlasu a pod. (ľahké tvorenie tónov, hospodárenie s dychom, správna artikulácia).	- správne dýcha pri speve, tvorí hlas, výšku a farbu
Vytváranie jednoduchých nástrojových alebo pohybových sprievodov k piesňam.	- spontánne doprevádza pieseň rytmom alebo jednoduchým hudobným nástrojom
Hudobno–pohybové aktivity, ktoré využívajú existujúcu úroveň sociálnych interakcií medzi dieťaťom a pedagógom v diáde, ale najmä medzi deťmi navzájom, príp. skupinové interakcie.	- hrá sa rôzne hudobno-pohybové hry na zlepšenie interakcií medzi deťmi - zaspieva a háda o akú pieseň ide, doplní pieseň po treťom slove, doplní refrén piesne...

Ciele 7. ročníka:
- Rozvíjať hudobnú pamäť,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- spievať nový repertoár piesní,
- počúvať nový repertoár piesní a nahrávok podľa výberu žiaka,
- vytvárať jednoduchý inštrumentálny sprievod piesní, nahrávok, živej hudby,
- realizovať hudobno-pohybové aktivity s dôrazom na sociálnu komunikáciu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- rozširovať repertoár o nové piesne.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk ,
- vie si vybrať akú pieseň, alebo skladbu chce počúvať,

- vie diferencovať aký druh hudby sa mu páči.

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- pokúša sa o interakciu so spolužiakmi prostredníctvom spoločného spevu.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Rytmus hudby je vhodným podnetom na zameranie pozornosti. Poskytnutím pravidelného rytmu sa žiakovi s AU alebo PVP s MP pomôže zorganizovať si prostredie. Ak sa rytmus zmení z dôvodov prispôsobenia sa momentálnej úrovni aktivity žiaka, bude schopné zotrvať pri úlohe alebo v situácii dlhšie.

Učebné zdroje:
Zlatá brána. Ľudové rozprávky, pesničky, hádanky, hry a povedačky. Mladé letá, Bratislava, 1997.Spievame vianočné koledy. Egmont, Praha, 2001. Kállay, D.: Veselý koncert. Sofa, Bratislava, 1997.Grabbetová, R.: Zahrajme sa spolu. Mladé letá, Bratislava, 1999.
Rázusová-Martáková, M.: Farebná záhradka. Mladé letá, Bratislava, 1983.Svetlíková, Fülöpová, Alberty: Kniha hier. Educatio, 1998.Spievaj si vtáčatko. Slovenské ľudové piesne pre deti malé i väčšie. Mladé letá, Bratislava, 1990.hudobné aplikácie.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Hudobná výchova v 8. ročníku</u>

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy
Rytmická a melodická hra na ozvenu. Určovanie vlastností počúvanej piesne v prísnej súvislosti obsahom predmetu Rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností. Určovanie hudobných nástrojov, ktoré tvoria hudbu vnímanú ako celok (identifikácia hudobných nástrojov znejúcich v danej	- vie podľa svojich možností a schopností zaintonovať alebo zaspievať osvojené piesne - dokáže spievať riekanky ako popevky - dokáže spevom uskutočňovať hru na ozvenu a hudobný dialóg - dokáže vytvárať interakcie s viacerými žiakmi naraz a medzi nimi navzájom prostredníctvom hudobných aktivít, podľa individuálnych schopností . - dokáže počúvať spev alebo hru na hudobný nástroj (aj štátnu hymnu)

piesni/nahrávke). Snaha o intonačne čistý spev (pri deťoch s autizmom to nebýva problém), mäkké nasadenie tónov. Kolektívny spev žiakov.	- dokáže rozlišovať jednotlivé spievané slová piesní, s príp. rytmizáciou, hrou na telo a pod., - sluchom rozlišuje rôzne hudobné nástroje - v inštrumentálnych skladbách sa snaží sluchom rozoznávať hru niektorých hudobných nástrojov - dokáže pod vedením intonačne čisto spievať - vie mäkko nasadiť tón - vie spolupracovať pri speve s kolektívom

Ciele 8.ročníka:
- Rozvíjať rytmizáciu,
- rozvíjať sluchovú pozornosť,
- rozvíjať porozumenie spievanému verbálnemu obsahu,
- zlepšovať kvalitu spevu.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti :
Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov.

Osobnostné kompetencie:
- prostredníctvom poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, osvojuje si hudobný materinský jazyk .

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
„počúvanie“ zvukových podnetov (vnímanie zvukov a hudby), rytmicko-pohybové hry, hra na hudobných nástrojoch, spev, oddych a relaxácia, využívame *rytmus, takt* a *ticho,* individuálna aj skupinová práca, prvky muzikoterapie.
Metódy vyučovacieho procesu: - *slovné* - zdrojom poznatkov je hovorená, tlačená reč (monologické - výklad, rozprávanie, dialogické - rozhovor, práca s knihou) - *názorné* - zdrojom poznania je živé nazeranie (demonštrovanie, pozorovanie – okolia, prírody, rastlín, zvierat, ľudí...) - *praktické* - zdrojom poznania je aktívna činnosť, - modifikované vyučovacie metódy - špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu, - metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.
Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:

Ľudové rozprávky, pesničky, hádanky, hry a povedačky. Mladé letá, Bratislava, 1997. Spievame vianočné koledy. Egmont, Praha, 2001, hudobné aplikácie, CD,DVD.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Hudobná výchova v 9. ročníku

Časový rozsah: 33hodín ročne
ŠVP: 1hodina týždenne
ŠkVP: 0hodín týždenne

Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
Počúvanie rôznych (nových) hudobných žánrov, spievanej i inštrumentálnej hudby. Diferencovanie zvukov ďalších hudobných nástrojov, príp. nástrojových skupín (dychové, sláčikové, klávesové atď.). Diferencovanie vnímaného spevu (dospelý človek – dieťa, žena – muž). Zvládnutie jednoduchých krokových variácií (využiť preferovanú hudbu). Zvládnutie sociálnej rutiny, súvisiacej s párovým tancom („popýtanie“ do tanca, správny tanečný postoj, očný kontakt, telesná blízkosť, vlastný tanec, načasovanie ukončenia tanca, sociálne prijateľný koniec tanca vo dvojici). Podľa individuálnych schopností zvládnutie notového zápisu jednoduchej melódie, resp. pochopenie súvislosti medzi výškou tónu a polohou zapisovaných nôt, dĺžkou tónu a vonkajším vzhľadom noty a iné. Počúvanie hudby, ktorá prináša radosť, uspokojenie a vypĺňa voľný čas žiaka (počúvanie a aj produkcia hudby).	- pozná rôzne nové hudobné žánre - vie diferencovať zvuky podľa hudobných nástrojov. vie ich zaradiť do kategórií - vie rozlíšiť spev dieťaťa a dospelého, ženy a muža - pozná jednoduché krokové variácie k jednoduchému tanečnému pohybu. - vie slušne požiadať o tanec - nemá strach z blízkosti inej osoby pri párovom tanci - udržuje očný kontakt pri tanci v páre - vie slušne ukončiť tanec vo dvojici - má svoj vyhranený obľúbený hudobný žáner, rád počúva hudbu - hudbu používa ako vyplnenie a spestrenie voľného času alebo pracovného času, pokiaľ je to vhodné

Ciele 9.ročníka:
- Rozširovať hudobné vedomosti,
- cibriť sluchové vnímanie nástrojov i ľudského hlasu,
- rozvíjať inštrumentálny sprievod piesní,
- oboznámiť sa s notami, notovou osnovou, husľovým kľúčom – základmi notového zápisu,
- naučiť sa základy niektorých tanečných krokov,

- položiť základy k využívaniu hudby vo voľnom čase.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie:
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- pozná nové hudobné žánre, tance vo dvojici,
- nemá strach z tesnej blízkosti inej osoby pri párovom tanci,
- diferencuje zvuky podľa hud. nástrojov,
- diferencuje spev podľa veku, pohlavia.

Osobnostné kompetencie:
- udržiava očný kontakt,
- prijíma blízkosť iných osôb,
- má radosť z tanca,
- hudbu používa ako voľno časové spestrenie,
- používa zásady slušného správania pri požiadaní o tanec, pri samostatnom tanci udržiava primeranú dynamiku tanca,
- vie slušne ukončiť tanec.

Sociálne kompetencie:
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- má radosť z hudby a hudobného vyjadrovania.

Stratégia vyučovania:
PROCES
Počúvanie zvukových podnetov (vnímanie zvukov a hudby), rytmicko-pohybové hry, hra na hudobných nástrojoch, spev, oddych a relaxácia, využívame *rytmus, takt* a *ticho,* individuálna aj skupinová práca, prvky muzikoterapie.

Učebné zdroje:
CD s rôznou hudobnou produkciou, pesničky, hádanky, hry a povedačky. Mladé letá, Bratislava,1997. Spievame vianočné koledy. Egmont, Praha, 2001,hudobné aplikácie, CD, DVD.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

PRE PRÍPRAVNÝ, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNYMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM

ISCED 1

VZDELÁVACIA OBLASŤ:	PREDMET:
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova

Počet hodín v ŠVP a ŠkVP pre žiakov s *autizmom* alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím

Ročník	Príp. r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Počet hodín v ŠVP	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet hodín v ŠkVP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Charakteristika vyučovacieho predmetu:
U žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP s MP“) sa veľmi často stretávame s kvantitatívnymi a kvalitatívnymi odchýlkami vo vývine motoriky. Motorické prejavy a dispozície k nim môžu byť u niektorých žiakov s AU alebo PVP s MP primerané veku, pri niektorých pohybových aktivitách môžu presahovať štandardnú vývinovú úroveň, častejšie ju však nedosahujú. Zvyčajne majú tiež značne narušenú schopnosť napodobňovania a spontánnej komunikácie (mimikou, gestami), ktorou disponujú deti s nenarušeným vývinom, s oneskoreným vývinom, aj deti s mentálnym postihnutím bez autizmu. Prostredníctvom pohybov učiteľa a ich vlastných pohybov možno s nimi nadviazať aj komunikačnú interakciu a naznačovať komunikatívny zámer, ktorý je pre ne zrozumiteľný.

Pri vyučovaní predmetu telesná a športová výchova je možné využiť pomerne veľký priestor na aplikáciu psychomotorickej terapie, ktorej prvky majú kompenzačnú, reedukačnú a relaxačnú funkciu. Jej aplikáciou možno zmierňovať pohybové nedostatky a kompenzovať chýbajúce zručnosti.

Výchovno-vzdelávacie ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvíjanie sociálnych a komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy žiakov s AU alebo PVP s MP vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôsobiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov.

Sú to najmä
– rozvoj telesnej schémy žiaka,
– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,

– zlepšenie senzomotorických schopností,
– zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
– rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
– rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
– osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
– rozvoj verbálnych schopností,
– funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
– zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
– dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
– spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
– dodržiavať poradie v skupine,
– uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
– zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
– vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
– uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
– uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
– vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
– rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
– rozvoj pohybovej koordinácie,
– rozvoj koordinácie oko - ruka,
– rozvoj pozornosti,
– rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
– rozvoj kreativity a improvizácie,
– rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov, ktoré sú uplatnené v obsahu vzdelávania:
– poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
– základy poradových cvičení (vedieť sa postaviť na určené miesto, otočiť sa určeným smerom, zaradiť sa do útvaru určeného pre zoskupenie detí, dodržiavať pravidlo pri chôdzi v určenom útvare detí a i., aj prostredníctvom povelov poradových cvičení), (ďalej len „poradovosť“),
– prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
– pohybové hry,
– rytmické hry a základy tanca,
– základy atletiky,
– turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie, no aj predmety a pomôcky používané v bežnom edukačnom procese pri aplikácii programu TEACCH primerane k vývinovej úrovni žiaka.

1. **Základné odporúčania**

Pri vyučovaní telesnej a športovej výchovy žiakov s AU alebo PVP s MP je dôležité
– pri každej pohybovej aktivite mať pripravené vizuálne pomôcky na alternatívnu formu komunikácie,
– dopredu žiaka informovať o forme a priebehu pohybovej aktivity, pre neho zrozumiteľnou formou, s využitím alternatívnej formy komunikácie,
– komunikovať prostredníctvom vizuálnych prostriedkov počas celej doby trvania pohybovej aktivity,
– umiestniť pomôcky potrebné k vykonaniu pohybových aktivít v poradí, v ktorom po sebe nasledujú jednotlivé aktivity alebo ich zložky,
– priestor upraviť takým spôsobom, aby vizuálne dostatočne informoval žiaka o procese pohybovej aktivity,
– mať pre žiaka zabezpečené súčasne s verbálnym promptom (frontálne) aj poskytnutie fyzického promptu zozadu, ak si nedokáže osvojiť aktivitu pomocou napodobňovania,
– použiť aj vonkajšie motivačné činitele (individuálne, primárneho alebo sekundárneho charakteru), ak pohybová aktivita pre žiaka nie je zdrojom radosti,
– pred vypracovaním individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu na vyučovanie predmetu telesná a športová výchova zmapovať vývinovú úroveň žiaka v nasledovných oblastiach:
a) napodobňovanie,
b) receptívna zložka reči,
c) kooperácia,
d) prijímanie frontálnych inštrukcií,
e) úroveň spolupráce v skupine,

– na základe získaných výsledkov určiť formu vyučovania, ktorou môžu byť nasledujúce alternatívy:
a) výhradne individuálny prístup, t. j.1 učiteľ a 1 žiak,
b) skupinový prístup - frontálne učenie niekoľkých žiakov súčasne s tým istým počtom učiteľov, aby mal každý žiak poskytovaný fyzický prompt,
c) skupinový prístup, keď je žiak schopný napodobňovať a pri frontálnom učení kooperuje s učiteľom - 1 učiteľ učí max. 4 žiakov,
– vytvárať také edukačné situácie, kde sa žiaci nemusia nutne deliť medzi sebou s pomôckami a pri ktorých môže byť rešpektovaná znížená až nemožná schopnosť kooperácie, ktorú možno budovať alebo zvyšovať len po veľmi malých krokoch.

2. Odporúčané základné aktivity pri individuálnom rozvíjaní

Kontaktné hry – fyzický kontakt medzi žiakom a učiteľom, podmieňovaný iniciovaním vytvorenia očného kontaktu medzi žiakom a učiteľom.
Zrkadlo – na spontánne pohybové, vokalizačné prejavy žiaka učiteľ reaguje ich napodobňovaním. Imitácia – napodobňovanie pohybu učiteľa - vedľa seba, za sebou a vo frontálnej polohe; imitácia pohybu s výmenou rolí; imitácia pohybu s výmenou rolí v určitom rytme, tempe a meniacej sa dynamike.

3. Odporúčané základné aktivity pri skupinovom rozvíjaní

Odovzdávanie – vytvorením očného kontaktu, v prípade verbalizujúceho žiaka aj oslovením spolužiaka, navodiť vykonanie pohybu, motorického prejavu. Opakovanie (memoria) – žiak zopakuje predvedený pohyb. Hra, aktivita sa ukončí vtedy, keď pri nej príde na rad každý žiak. Duet – učiteľ prezentuje jednoduchú následnosť pohybov a žiak, s ktorým nadviaže očný kontakt, napodobňuje pohyby učiteľa (spolu s učiteľom vykonávajú túto aktivitu) a rytmus jeho pohybu.

4. Poznámky a dôležité upozornenia

Iniciátorom každej aktivity v úvode je učiteľ.
Pred začatím skupinovej aktivity musia byť žiaci rozvíjaní individuálne.
Pri skupinových aktivitách treba vytvoriť homogénnu skupinu z hľadiska schopností zúčastnených žiakov.
Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, v prípade potreby sa využíva pomoc ďalšej osoby (asistenta učiteľa alebo inej osoby), ktorý je na hodine spravidla vždy prítomný.
Relaxačné cvičenia zaraďujeme na záver telovýchovných aktivít.
Pred vypracovaním individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu predmetu telesná a športová výchova je nevyhnutné preštudovať si celý obsah vzdelávania, nakoľko na základe individuálnych osobitostí žiaka s AU alebo PVP s MP je možné prispôsobovať aplikáciu niektorých prvkov či postupov uvedených pri iných ročníkoch a úrovniach.

Teoretické rozpracovanie postupnosti krokov pri jednotlivých činnostiach pre menej skúsených pedagógov z práce so žiakmi s AU alebo PVP s MP musí vychádzať z praxe.

V telesnej a športovej výchove žiakov s AU alebo PVP s MP je možné primerane využiť telesné cvičenia a pohybové aktivity uvádzané v odbornej literatúre venovanej zdravotnej telesnej výchove (telesnej výchove pre deti/žiakov so zdravotným oslabením).

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v prípravnom ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	V krátkej riadenej interakcii s učiteľom v rozsahu 3 až 10 minút sa nacvičuje:	
	uchopenie predmetu, pustenie predmetu,	- vie uchopiť a pustiť predmet
	chytanie predmetov celou rukou (nielen dlaňou, ale aj prstami)	- chytá predmet celou rukou
	zdvihnutie predmetu palcom a ukazovákom,	- zdvihne predmet palcom a ukazovákom
	uchopenie, ukladanie, prekladanie predmetov oboma rukami,	- vie uchopiť, ukladať, prekladať predmety oboma rukami
	prenášanie predmetu (hračky) počas chôdze na určené miesto,	- prenáša predmet počas chôdze na určené miesto
	ťahanie predmetu (hračky) počas chôdze,	- ťahá predmet počas chôdze
	chôdza k stanovenej méte,	- kráča k stanovenej méte
	beh k stanovenej méte.	- beží k stanovenej méte

	Sezónne činnosti - hry na snehu, - nácvik chôdze po klzkej ploche, - sánkovanie sa na miernom svahu, - v jarnom a v letnom období krátka turistika, vychádzky, plávanie.	- zapája sa do sezónnych hier a činností v závislosti od jeho schopností a možností (hrá sa na snehu, kráča po klzkej ploche, sánkuje sa, v letnom období zvláda krátku turistiku, vychádzku
2.úroveň	Pri krátkych pohybových interakciách so žiakom - v rozsahu 10 až 15 minút, orientovaných na uvedomovanie si telesnej schémy a rozvíjanie koordinácie pohybov uplatňujeme: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo. Na rozvoj rovnováhy a koordinácie pohybov: lozenie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom, pochodovanie po vizualizovanej trase napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s jeho fyzickým promptom, indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom, kráčanie v podrepe napodobňovaním pohybov učiteľa alebo s fyzickým promptom. Sezónne činnosti: v zimnom období: - hry na snehu, - nácvik chôdze po klzkej ploche, - sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období: - turistika, - podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- uvedomuje si telesnú schému - rozvíja koordináciu pohybov - zapája sa do cvičení spojených s riekankami, pesničkami - hrá sa rolové hry, kontaktné hry - rozvíja rovnováhu a koordináciu pohybov - lozí po vizualizovanej trase napodobňovaním - pochoduje po vizualizovanej trase napodobňovaním - zvládne indiánsky skok napodobňovaním - kráča v podrepe napodobňovaním - reaguje na pokyn učiteľa - zapája sa do sezónnych cvičení a hier, otužuje organizmus, spoznávať cez pohyb krásu prírody - dokáže sa zapojiť do kolektívnej činnosti a spolupracovať - spája pohyb s hudbou a získava čo najväčšiu mieru symbolizácie pohybu
3.úroveň	Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.), podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.)	- dokáže sa hrať s učiteľom alebo spolužiakom podávaním lopty

	Kontaktné hry, zrkadlo Sezónne činnosti v zimnom období - hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Pri pohybových aktivitách sa využívajú: hry orientované na kooperáciu s učiteľom, hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa alebo s pomocou jeho fyzického promptu, hry orientované na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa, hry zamerané na rozvoj rovnováhy, laterality (napr. one brain cvičenia), hry zamerané na telesnú schému – hlava, krk, chrbát, ramená, kolená, chodidlá – vo frontálnom učebnom procese, s prípadným fyzickým promptom	- zvládne hru s hrubomotorickým pohybom, - dokáže napodobniť - zapája sa do sezónnych činností, - dokáže spolupracovať s učiteľom a spolužiakmi - pri hre kooperuje s učiteľom - zapája sa do hier orientovaných na koordináciu končatín - zapája sa do hier orientovaných na kooperačné aktivity - toleruje aktivitu spolužiaka a učiteľa - hrá sa hry na rozvoj rovnováhy, laterality - zapája sa do hier zameraných na telesnú schému

Ciele prípravného ročníka:

1.úroveň

- Utvárať základné sociálne interakcie prostredníctvom pohybu,
- eliminovať stereotypné a repetitívne prejavy v správaní a pohyboch,
- budovať funkčný spôsob komunikácie s učiteľom vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- zlepšovať úroveň preverbálnych prejavov,
- rozvíjať verbálne prejavy,
- prijímať fyzický kontakt,
- budovať základy kooperácie, sebakontroly, prijímania a uplatňovania pravidiel,
- dosiahnuť akceptovanie poradovosti s fyzickým promptom,
- uvedomenie si vlastného tela vo vzťahu k inštruktážam k pohybu,
- vyjadriť potrebu ísť na WC pri pohybovej aktivite.

2.úroveň

- rozvoj sociálne a komunikačné schopnosti v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách pri preferencii dospelých pred rovesníkmi,
- rozvoj expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít,
- rozvoj preverbálnych schopností, dosiahnutie funkčného používania komunikačných prostriedkov,

- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijatie pravidiel, kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- udržanie rovnováhy pri cvičení,
- dosiahnutie koordinovaných pohybov pri jednoduchých cvikoch,
- učenie poradovosti, sociálneho porozumenia, rozvoj senzomotorických schopností,
- uvedomenie si vlastného tela, rozvoj laterality, rozvoj jemnej a hrubej motoriky, rozvoj pohybovej koordinácie, rozvoj koordinácie oko - ruka, rozvoj pozornosti, pamäti, myslenia, vnímania.

3.úroveň

- komunikácia k výchove a upevňovaniu základných hygienických potrieb v súvislosti s telesnou výchovou,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijatie stanovených pravidiel,
- kooperácia s učiteľom a ďalším žiakom,
- vytvorenie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- uvedomenie si vlastného tela v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov
- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie

- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie

Sociálne kompetencie

- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania

PROCES

1.úroveň

V úvode rozvíjania žiaka s autizmom sa pri vyučovaní predmetu telesná výchova uplatňuje individuálny prístup, v diáde učiteľ – žiak. Podľa potreby je prítomný aj ďalší učiteľ, ktorý žiakovi poskytuje fyzický prompt – poskytuje mu pomoc zozadu, pričom stále stojí za jeho chrbtom. Z dôvodu príznakov v správaní žiakov typických pre autizmus sa aj v telesnej výchove využívajú predovšetkým primárne motivačné činitele. Pri realizácii každej aktivity sa veľký dôraz kladie na rozvoj predverbálnej vývinovej úrovne.

2.úroveň

V úvode rozvíjania a vyučovania predmetu telesná výchova sa preferuje individuálny prístup, v diáde učiteľ – žiak. Podľa potreby je prítomný aj ďalší učiteľ, ktorý žiakovi poskytuje fyzický prompt za jeho chrbtom. Využívajú sa predovšetkým primárne motivačné činitele. Pri realizácii každej aktivity sa veľký dôraz kladie na rozvoj preverbálnej vývinovej úrovne.

3.úroveň
Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie zručností, ktoré žiak ovláda, na ich rozvíjanie a zdokonaľovanie. Zdôrazňuje sa spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (3-5 min).
Počas telesnej a športovej výchovy sa uplatňujú frontálne inštrukcie s podporou fyzického promptu – jeden učiteľ dáva inštruktáž, druhý pedagóg je pripravený poskytnúť zozadu fyzický prompt žiakom, ktorí ho potrebujú na vykonanie činnosti. Telovýchovné aktivity sa organizujú s účasťou ďalšieho žiaka spolu so svojím učiteľom. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter, spoločné pohybové aktivity sa nacvičujú pomocou nácviku napodobňovania, postupne sa pristupuje k učeniu poradovosti.

Učebné zdroje:
Telocvičné náčinie a náradie, lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a ďalšie telocvičné náradie. Sánky, klzák, CD s hudbou, CD prehrávač, akupresúrny chodník.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 1. ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Rolové hry. Kontaktné hry. Lezenie po vizualizovanej trase. Pochodovanie po vizualizovanej trase. Indiánsky skok napodobňovaním pohybov učiteľa. Kráčanie v podrepe (kačací krok). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností	- vie reagovať pohybom na hudbu a hru - hrá sa rolové a kontaktné hry - dodržiava získané návyky správneho držania tela - vie udržať rovnováhu - napodobňuje učiteľa - zapája sa do sezónnych hier a činností v závislosti od jeho schopností a možností - oboznamuje sa s vodou a podľa jeho možností sa naučí základy

	v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.	plávania
2.úroveň	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, vhodná je jazda na rehabilitačnom bicykli.	- získa cvičením zdravotných cvikov správne návyky pri chôdzi, držaní tela - uvedomuje si dôležitosť cvičenia
	Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, lezenie, hádzanie a chytanie.	- dokáže cvičiť podľa pokynov učiteľa – beh, chôdza, lezenie, hádzanie a chytanie
	Chôdza – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, chôdza v zástupe za učiteľom.	- pri chôdzi správne drží telo, ide správnym smerom, chodí v zástupe za učiteľom
	Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom.	- získava správne návyky držania tela pri behu - beží po presne určenej trase - reaguje na pokyn učiteľa, behá podľa vzoru, dvíha a ohýba kolená
	Lezenie - ľubovoľným spôsobom smerom dopredu, vizuálne vyznačenou trasou.	- lozí po vizualizovanej trase
	Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej učiteľom.	- zvládne koordináciu horných končatín pri hre s loptou
	Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.) Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.)	- podáva loptu učiteľovi a spolužiakovi
	Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.	- manipuluje s rôznymi predmetmi – podáva, zbiera, skladá, prenáša...
	Základy akrobatických cvičení: Sed roznožmo s predklonom,	- sedí roznožmo s predklonom
	rovnovážny postoj na jednej nohe.	- udržiava rovnováhu na jednej nohe - zvláda základné akrobatické cvičenia, rovnovážne cvičenia
	Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov	- získava v čo najväčšej miere koordinovanosť pohybov a udržiavať rovnováhu
	Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu; v jarnom a v letnom období turistika, plávanie.	- zapája sa do sezónnych cvičení a hier - otužuje organizmus, - spoznáva cez pohyb krásu prírody
	Kolektívne činnosti – spojené s	- dokáže sa zapojiť do kolektívnej

	nácvikom chôdze a behu; loptové hry – gúľanie, podávanie. Hudobno – pohybové hry: riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Koordinačné a relaxačné cvičenia zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy.	činnosti a spolupracovať - spája pohyb s hudbou a získava čo najväčšiu mieru symbolizácie pohybu - zvláda relaxáciu, odpočinok s uvedomením si vlastného tela.
3.úroveň	Hry orientované na kooperáciu s učiteľom. Hry orientované na kooperáciu so spolužiakom. Hry orientované na koordináciu pohybov končatín, napodobňovaním učiteľa. Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, lezenie, hádzanie a chytanie s cieľom obratnosť rýchlosť a dynamiku sily. Chôdza – chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, chôdza v zástupe za učiteľom s dôrazom na správne držanie tela pri chôdzi. Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom. Lezenie - ľubovoľným spôsobom vpred po vizuálne vyznačenej trase. Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej učiteľom, podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.), podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. Základy akrobatických cvičení – sed roznožný predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).	- dokáže sa hrať s učiteľom alebo spolužiakom - kooperuje so spolužiakom - zvládne hru s hrubomotorickým pohybom - dokáže napodobniť - získava cvičením zdravotných cvikov správne návyky pri chôdzi, držaní tela - uvedomuje si dôležitosť cvičenia - zvládne základné kondičné cvičenia - beh, chôdza, lezenie, hádzanie. - upevňuje si obratnosť - zvládne chôdzu podľa pokynov - precvičuje si správne držanie tela - správne dvíha nohy pri behu, ohýba ich v kolenách, behá v zástupe za učiteľom - dokáže liezť po určenej trase (vizualizovanej) - zvládne základné úkony pri hre s loptou - kooperuje s učiteľom a spolužiakom pri podávaní lopty - precvičuje si jemnú motoriku manipuláciou s drobnými predmetmi - zvláda jednoduché akrobatické cvičenia, - udržiava rovnováhu pri cvičeniach - zapája sa do sezónnych činností

	Sezónne činnosti - v zimnom období - hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností, v ktoromkoľvek ročnom období - plávanie. Kolektívne činnosti - kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu, loptové hry –gúľanie, podávanie. Kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie. Hudobno–pohybové hry - riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Koordinačné a relaxačné cvičenia - hry zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy, napr. hlava, ramená, kolená, vo frontálnom učebnom procese. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov.	- spolupracuje s učiteľom a spolužiakmi - zvláda herné činnosti v rámci kolektívu, - zapája sa a akceptuje iných žiakov - hrá sa loptové hry - dokáže spojiť pohyb s hudbou - reaguje na hudobný podnet aktivitou - zvláda relaxačné cviky, - uvedomuje si význam relaxácie pri upokojení sa po telesnej aktivite. - dokázať relaxovať - zapája sa do aktivít na rozvoj rovnováhy a koordinácie pohybov

Ciele 1.ročníka:

1.úroveň

- Osvojenie si a upevňovanie sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- využívanie expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých
- pohybových aktivít,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- sebakontrola,
- prijímanie pravidiel,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- zvládanie poradovosti,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvíjanie koordinácie oko - ruka.

2.úroveň

- Rozvoj preverbálnych schopností,
- učenie funkčného používania komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- prijatie fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,

- rozvoj interakčnej kooperácie,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti realizovať spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

3.úroveň

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov v súvislosti s telesnou výchovou,
- rozvoj expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijímanie pravidiel,
- učenie kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- rozvoj interakčnej kooperácie,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- spoločné pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov
- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie

- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie

Sociálne kompetencie

- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:

PROCES

1.úroveň

Telovýchovné aktivity sa orientujú na uvedomovanie si telesnej schémy a rozvíjanie koordinácie pohybov a laterality v krátkych pohybových interakciách učiteľ – žiak, v rozsahu 10 až 15 minút. V úvode sa preferuje individuálny prístup, v diáde učiteľ – žiak a podľa potreby aj pomoc ďalšieho učiteľa, ktorý zozadu poskytuje žiakovi fyzický prompt. Predovšetkým sa využívajú primárne motivačné činitele. Pri realizácii každej aktivity sa veľký dôraz kladie na rozvoj preverbálnej vývinovej úrovne. Pri aktivitách sa preferuje súčinnosť žiaka s dospelým pred rovesníkmi.

2.úroveň

Orientujeme sa na uvedomovanie si telesnej schémy, pričom vytvárame krátke pohybové interakcie so žiakom na dobu 10-15 min. Zameriavame sa na zvládnutie základných pohybových zručností - chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení. Medzi cvičenia zaraďujeme aj zdravotné cviky, ako aj jednoduché akrobatické cvičenia, ktoré pomáhajú prekonávať strach.
Telovýchovné činnosti realizujeme prostredníctvom
- hier orientovaných na kooperáciu s učiteľom,
- hier orientovaných na koordináciu pohybov končatín, napodobňovaním učiteľa,
- hier orientovaných na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa.

Aktivity sú zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností, majú najmä imitačný a kooperačný charakter. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojím učiteľom. Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, s možnosťou len krátkej kooperácie so spolužiakom (3-5 min.) Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov, pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

3.úroveň

Postupne vedieme žiakov k pasívnemu osvojovaniu si základných povelov na úrovni komunikácie pre nich prijateľnou formou. Aktivít sa zúčastňuje aj ďalší žiak spolu so svojím učiteľom. Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (3-5 min). Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

Učebné zdroje:
Telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie. Sánky, klzák, CD s hudbou, CD prehrávač, akupresúrny chodník, stepper, rehabilitačný bicykel.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 2. ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy

vzdelávania		/žiak/
1. úroveň	Hry orientované na kooperáciu s učiteľom. Hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa. Hry orientované na lateralitu napodobňovaním učiteľa. Hry orientované na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa. Hádzanie a kopnutie lopty učiteľovi (3-5 min.). Hádzanie lopty spolužiakovi (3-5 min.). Hry zamerané na telesnú schému (napr.: hlava, ramená, kolená,...) vo frontálnom učebnom procese. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- vie reagovať pohybom na hudbu a hru - zvláda koordináciu pohybov napodobňovaním - zapája sa do hier orientované na lateralitu napodobňovaním - kooperuje s učiteľom a toleruje súčasnú aktivitu spolužiaka - zvládne hádzať loptu učiteľovi a spolužiakovi určitú dobu - hrá sa hry zamerané na telesnú stránku - vie udržať rovnováhu - zapája sa do sezónnych hier a činností v závislosti od jeho schopností a možností - oboznamuje sa s vodou a podľa jeho možností sa naučiť základy plávania
2.úroveň	Telovýchovné aktivity - zamerané na správne držanie tela a na zvládnutie základných pohybových zručností - chôdze a behu, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení, zdravotných cvikov, akrobatických cvičení, ktoré pomáhajú prekonávať strach; k pohybovým aktivitám zaraďujeme aj relaxačné cvičenia. Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela; jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie. Chôdza – správne držanie tela pri	- správne drží telo a uvedomuje si dôležitosť cvičenia - kráča a behá podľa pokynov učiteľa - vie prekonať strach - vie relaxovať - zvláda základy zdravotných cvičení - dokáže cvičiť podľa pokynov učiteľa – beh, chôdza. - získava správne návyky držania

	chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, hadici, nácvik rytmickej chôdze, chôdza v zástupe za učiteľom.	tela pri chôdzi po presne určenej trase
	Beh – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom.	- reaguje na pokyn učiteľa, behá podľa vzoru, dvíha a ohýba kolená
	Skok – poskoky na mieste znožmo, skok cez čiaru.	
	Lezenie dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou,	- lezie po vizualizovanej trase ľubovoľným spôsobom
	preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík.	- prelieza prekážky
	Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, hodenej/podanej učiteľom, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Hodenie/podávanie lopty učiteľovi.	- zvládne koordináciu horných končatín pri hre s loptou
	Hodenie/podávanie lopty spolužiakovi.	- uplatňuje pravidlo: „Idem ja – ideš ty“ v upravenej forme: „Podávam ja, podávaš ty“
	Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie.	- manipuluje s rôznymi drobnými predmetmi
	<u>Cvičenia s využitím lavičky</u> – výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky po vizuálne znázornenej trase.	- zvládne jednoduché cvičenia na lavičke
	<u>Základy akrobatických cvičení</u> – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré Jednoduché one brain cvičenia).	- zvládne základné akrobatické cvičenia, rovnovážne cvičenia - získava v čo najväčšej miere koordinovanosť pohybov a udržiava rovnováhu
	<u>Sezónne činnosti</u> - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, jazda na trojkolke, kolobežke, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- zapája sa do sezónnych cvičení a hier - otužuje organizmus, - spoznáva cez pohyb krásu prírody
	Kolektívne činnosti - kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu.	- dokáže sa zapojiť do kolektívnej činnosti a spolupracovať
	Loptové hry – gúľanie, podávanie.	
	Hudobno–pohybové hry - riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.	- vie spájať pohyb s hudbou a získava čo najväčšiu mieru symbolizácie pohybu
	Koordinačné a relaxačné cvičenia - uvedomovanie si telesnej schémy.	- zvládne relaxáciu, odpočinok s uvedomením si vlastného tela.

3.úroveň	Výber telovýchovných aktivít zameriavame na tie, ktoré vedú k rozvíjaniu uvedomovania si telesnej schémy, na rozvíjanie schopnosti imitovať spolužiaka, ktorý vykonáva navodenú jednoduchú pohybovú aktivitu, na rozvíjanie schopnosti dodržiavať pravidla hry a na schopnosť realizovať jednoduchú pohybovú interakciu na základe verbálnych a vizuálnych inštrukcií. Zaraďujeme hry orientované na kooperáciu s učiteľom, ako aj hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa. <u>Zdravotné cvičenia</u> - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, jazda na rehabilitačnom bicykli. <u>Kondičné cvičenia</u> - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie. *Chôdza* – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, hadici, nácvik rytmickej chôdze, chôdza v zástupe za učiteľom. *Beh* – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, beh v zástupe za učiteľom. Skok – poskoky na mieste znožmo, skok cez čiaru. *Lezenie* dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, hodenej alebo podanej učiteľom, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Hodenie/podávanie lopty učiteľovi. Hodenie/podávanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. <u>Cvičenia s využitím lavičky</u> – výstup	- uvedomuje si vlastné telo pri telovýchovných aktivitách - zvládne hru s hrubomotorickým pohybom - dokáže napodobniť - dodržiava pravidlá hry - dokáže sa hrať s učiteľom alebo spolužiakom - cvičením zdravotných cvikov získa správne návyky pri chôdzi - správne držaní telo - uvedomuje si dôležitosť cvičenia - zvládne základné kondičné cvičenia- beh, chôdza, lezenie, hádzanie. - upevňuje si obratnosť - zvláda chôdzu podľa pokynov - dokáže behať v zástupe - správne dvíha nohy a ohýba ich v kolenách - precvičuje si správne držanie tela - lezie po určenej trase (vizualizovanej) - zvláda základné úkony pri hre s loptou - hádže a podáva loptu spolužiakovi - precvičuje si jemnú motoriku - zvládne cvičenia na lavičke - zvládne jednoduché akrobatické cvičenia, - udržiava rovnováhu pri cvičeniach

	na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky vizuálne znázornenou trasou. Základy akrobatických cvičení – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, jazda na trojkolke, kolobežke, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. Kolektívne činnosti - kolektívne hry spojene s nácvikom chôdze a behu. Loptové hry – gúľanie, podávanie. Kontaktné hry, zrkadlo, imitácia. Hudobno–pohybové hry - riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Koordinačné a relaxačné cvičenia, hry zamerané na telesnú schému (napr.: hlava, ramená, kolená,...) vo frontálnom učebnom procese. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).	- zapája sa do sezónnych činností - spolupracuje s učiteľom a spolužiakmi - zvláda herné činnosti v rámci kolektívu, - zapája sa a akceptuje iných žiakov - dokáže spojiť pohyb s hudbou - reaguje na hudobný podnet aktivitou - zvláda relaxačné cviky, - uvedomiť si ich význam pri upokojení sa po telesnej aktivite - dokáže relaxovať - rozvíja rovnováhu a koordináciu pohybov

Ciele 2.ročníka:

1.úroveň

- Rozvíjať preverbálnu schopnosť,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvoj verbálnych schopností,
- prijatie fyzického kontaktu,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov v súvislosti s telesnou výchovou,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie kooperácií a rozvoj interakčnej kooperácie
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobovaniu sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

2.úroveň

- Rozvíjať sociálnu interakciu so spolužiakmi prostredníctvom pohybových hier,
- dodržiavať pravidlá pri skupinovej aktivite,
- rozvoj preverbálnych schopností,

- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických návykov v súvislosti s telesnou výchovou,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytvorenie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- naučiť požiadať o pomoc učiteľa sociálne prijateľným spôsobom pri vykonávaní
- telovýchovnej aktivity.

3.úroveň

- Rozvíjať expresívnu zložku reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít,
- uplatnenie sociálne prijateľnej formy kooperácie so spolužiakom,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov
- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie

- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie

Sociálne kompetencie

- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:

PROCES

Aktivity organizujeme tak, aby sa ich zúčastňoval aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom. Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (5-10 min.). Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter, spoločné pohybové aktivity sa navodzujú pomocou nácviku napodobňovania. Pri frontálnych inštrukciách učiteľ stojí pred žiakmi a druhý učiteľ stojí za chrbtom oboch žiakov pripravený poskytnúť podľa potreby fyzický prompt.

V tretej úrovni zaraďované aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Pri pohybových aktivitách treba zaradiť krátke interakcie žiaka so spolužiakom vo frontálnej učebnej situácii (učiteľ stojí pred žiakmi). Učiteľ sa postupne snaží dosiahnuť aktívnu spoluprácu medzi žiakom a učiteľom pri čoraz väčšom počte pohybových aktivít.

Učebné zdroje:
Telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie. Sánky, klzák, CD s hudbou, CD prehrávač, akupresúrny chodník, stepper, rehabilitačný bicykel.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 3. ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Hry orientované na kooperáciu s učiteľom. Hry orientované na koordináciu pohybov končatín napodobňovaním učiteľa. Hry orientované na lateralitu napodobňovaním učiteľa. Hry orientované na kooperačné aktivity s učiteľom a tolerovanie súčasnej aktivity spolužiaka a jeho učiteľa. Hádzanie a kopnutie lopty učiteľovi (3-5 min.). Hádzanie lopty spolužiakovi (3-5 min.). Hry zamerané na telesnú schému (napr.: hlava, ramená, kolená,...) vo frontálnom učebnom procese. Aktivity na rozvoj rovnováhy,	- kooperuje s učiteľom - vie reagovať napodobňovaním pohybov - zvládne koordináciu pohybov napodobňovaním - dodržiava získané návyky správneho držania tela - toleruje súčasnú aktivitu spolužiaka a učiteľa - zvládne hádzať loptu učiteľovi a spolužiakovi určitú dobu - dokáže opakovať pohyb po učiteľovi - vie udržať rovnováhu

	laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- zapája sa do sezónnych hier a činností v závislosti od jeho schopností a možností - oboznamuje sa s vodou a podľa jeho možností sa naučí základy plávania
2. úroveň	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie. *Chôdza* – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. *Beh* – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom. *Skoky* – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm s dopadom do stoja, do drepu. *Lezenie* dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej /podanej učiteľom /spolužiakom. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma	- rozširuje si pohybové zručnosti - cvičením zdravotných cvikov získava správne návyky pri chôdzi, držaní tela a uvedomovať si dôležitosť cvičenia. - zvláda základy zdravotných cvičení - chodí po akupresúrnom chodníku - zlepšuje si kondíciu pomocou chôdze, behu, skokov - správne drží telo pri chôdzi - chodí určeným smerom, po lane, po čiare - získava správne návyky držania tela pri chôdzi po presne určenej trase - reaguje na pokyn učiteľa, - behá podľa vzoru, - dvíha a ohýba kolená - skáče znožmo, striedavo na nohe - preskočí čiaru - zoskočí z nízkej výšky - lozí po vizualizovanej trase - prelieza vhodné prekážky - koordinuje horné končatiny pri hre s loptou - hádže, chytá loptu - hádže loptu do terča

	rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. Cvičenie s použitím lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny. Základy akrobatických cvičení – sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierne naklonenej roviny (na svahu). Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti v zimnom období: hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. Kolektívne činnosti - kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu. Loptové hry – gúľanie, podávanie lopty. Hudobno–pohybové hry - riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Pohybové vyjadrenie pojmu ticho, hlasno. Koordinačné a relaxačné cvičenia - uvedomovanie si telesnej schémy. Uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.	- uplatňuje pravidlo: „Idem ja – ideš ty“ v upravenej forme: „Podávam ja, podávaš ty“ - manipuluje s drobným materiálom - ovláda jednoduché cvičenia na lavičke - zvláda základné akrobatické cvičenia, rovnovážne cvičenia - získava v čo najväčšej miere koordinovanosť pohybov - udržiava rovnováhu - zapája sa do sezónnych cvičení a hier, - otužuje organizmus, - spoznáva cez pohyb krásu prírody - dokáže sa zapojiť do kolektívnej činnosti - spolupracuje pri kolektívnych činnostiach - spája pohyb s hudbou - získava čo najväčšiu mieru symbolizáciu pohybu - vie relaxovať, odpočívať s uvedomením si vlastného tela.
3. úroveň	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza na akupresurnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	- má správne návyky pri chôdzi - správne drží telo - uvedomuje si dôležitosť cvičenia - zvláda základné kondičné

	Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie. *Chôdza* – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. *Beh* – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, vyznačenej plochy na ihrisku, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom. *Skoky, poskoky* - na mieste znožmo, striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10-15 cm s dopadom do drepu. *Lezenie* dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. *Hádzanie a chytanie* – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, hodenej /podanej učiteľom, spolužiakom/. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. Cvičenie s použitím lavičky, švédskej debny. Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky. Sed na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny. Základy akrobatických cvičení: Sed roznožný s predklonom, rovnovážny postoj na jednej nohe, poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain	cvičenia- beh, chôdza, lezenie, hádzanie - chodí určeným smerom, po čiare, v zástupe - zvláda chôdzu podľa pokynov - prekračuje nízke prekážky pri chôdzi - má správnu techniku behu - zvláda beh podľa pokynov - vie skákať, poskakovať striedavo na jednej a druhej nohe - skáče cez čiaru, zoskočí z výšky dopadom do drepu - upevňuje si obratnosť - dokáže liezť po určenej trase (vizualizovanej) - vie preliezať nízke prekážky - vie hádzať a chytať loptu oboma rukami - vie hádzať do cieľa - dokáže sa hrať s učiteľom alebo spolužiakom - zvláda základné úkony pri hre s loptou - precvičuje si jemnú motoriku - zvláda cvičenia na lavičke, - vie vystúpiť, zostúpiť, preliezať lavičku a švédsku debnu - zvláda jednoduché akrobatické cvičenia - udržiava rovnováhu pri cvičeniach - zvláda hru s hrubomotorickým pohybom - dokáže napodobniť

	cvičenia). Sezónne činnosti: v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. Kolektívne činnosti - kolektívne hry spojené s nácvikom chôdze a behu. Loptové hry – gúľanie, podávanie lopty. Loptové hry zamerané na rozvoj preverbálnej formy komunikácie a na rozvoj expresívnej zložky reči. Kontaktné hry, zrkadlo, imitácia. Hudobno–pohybové hry - riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Pohybové vyjadrenie pojmu ticho, silno. Koordinačné a relaxačné cvičenia - hry zamerané na telesnú schému (napr.: hlava, ramena, kolena,...) vo frontálnom učebnom procese, uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov	- zapája sa do sezónnych činností, spolupracovať s učiteľom a spolužiakmi - zvláda herné činnosti v rámci kolektívu, - zapája sa a akceptuje iných žiakov - vie sa hrať loptové hry - vie spojiť pohyb s hudbou - reaguje na hudobný podnet aktivitou - zvláda relaxačné cviky - uvedomuje si ich význam pri upokojení sa po telesnej aktivite - dokáže relaxovať - precvičuje si správne držanie tela

Ciele 3. ročníka:

1. úroveň

- Rozvíjanie osvojených a upevnených sociálnych a komunikačných schopností v aktívnej interakcii s prostredím, ktoré je aktuálne pri telesnej výchove,
- rozvoj kooperácie so spolužiakom,
- rozvoj expresívnej zložky reči prostredníctvom vizualizovania jednotlivých pohybových aktivít,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- prijímanie pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- vedenie k napodobňovaniu,
- učenie poradovosti

2. úroveň

- Upevňovanie správneho držanie tela prostredníctvom cielených cvikov,
- rozvíjanie sociálnej interakcie so spolužiakmi prostredníctvom pohybových hier,
- učenie dodržania pravidiel pri skupinovej aktivite,

- rozvoj preverbalnych schopnosti,
- funkčne používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopnosti,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- prispôsobovanie sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovanie napodobňovania pri spoločných pohybových aktivitách,
- uplatňovanie poradovosti,
- rozvoj koordinácie oko - ruka
- požiadanie o pomoc učiteľa sociálne prijateľným spôsobom.

3. úroveň

- Aktívna spolupráca s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- sociálne prijateľná forma kooperácie so spolužiakom,
- rozvoj preverbalnych schopnosti,
- funkčne používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopnosti,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- prijímanie stanovených pravidiel,
- sebakontrola,
- prispôsobenia sa požiadavkám skupiny,
- spoločne pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- zvládanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizačnej schopnosti,
- rozvoj generalizačnej schopnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti

Kognitívne kompetencie

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov
- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie

- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie

Sociálne kompetencie

- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania

PROCES

1. úroveň

Orientácia sa uskutočňuje v prospech upevňovania si uvedomovať telesnú schému, rozvíjať koordináciu pohybov pri jednoduchých telovýchovných aktivitách, pričom vytvárať pohybové interakcie s dieťaťom na dobu 10-15 min. Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter. Podľa potreby sa používa pomoc aj ďalšieho učiteľa, ktorý stojí za chrbtom žiaka a poskytuje mu fyzický prompt. Predovšetkým sa používajú primárne motivačné činitele. Pri realizácii každej aktivity veľký doraz sa kladie na rozvoj preverbalnej vývinovej úrovne.

Vzhľadom na nutnosť upevňovania aktivít nacvičovaných v druhom ročníku výber telovýchovných aktivít vychádza z jeho obsahu a odporúčaných aktivít.

Vo väčšej miere zaraďujeme riekanky, detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov, rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie pohybov.
Aktivity organizujeme tak, aby sa ich zúčastňoval aj ďalší žiak spolu so svojim učiteľom. Aktivity sa zameriavajú na upevňovanie už nadobudnutých zručností, kde sa zdôrazňuje spolupráca s učiteľom, len s občasnou krátkou kooperáciou so spolužiakom (5-10 min.). Aktivity majú imitačný a kooperačný charakter, spoločné pohybové aktivity sa navodzujú pomocou nácviku napodobňovania.

2. úroveň

Pri telovýchovných aktivitách treba zaradiť už aj krátke interakcie so spolužiakom vo frontálnej učebnej situácii - učiteľ stojí pred žiakmi, s možnosťou využitia pomoci druhého učiteľa, ktorý podáva fyzicky prompt zozadu.

3. úroveň

Pri telovýchovných aktivitách sa rozvíja schopnosť žiakov realizovať jednoduchú pohybovú interakciu na základe vizuálnych aj verbálnych inštrukcii. Zameranie je na rozvíjanie schopnosti imitovať spolužiaka, ktorý vykonáva jednoduchú pohybovú aktivitu, dodržiavať pravidlá hry – rešpektovať postupnosť, vedieť čakať, kedy príde na žiaka rad. Žiaci úlohy vykonávajú samostatne, z možnou prítomnosťou druhého učiteľa, ktorý by im mohol v prípade potreby poskytnúť zozadu fyzický prompt. Kooperačne úlohy sa realizujú vo frontálnej interakcii s možnosťou poskytovania verbálneho aj fyzického promptu. Pohybové hry na vizualizovanej trase sa môžu kombinovať a realizujú sa napodobňovaním pohybov učiteľa.

Učebné pomôcky a zdroje:

Telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie. Sánky, klzák, CD s hudbou, CD prehrávač, akupresúrny chodník, stepper, rehabilitačný bicykel.

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

<u>Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 4. ročníku:</u>

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Pohybové hry zamerané na uvedomenie si telesnej schémy vo frontálnom učebnom procese. Loptové hry zamerané na rozvoj preverbálnej formy komunikácie a na rozvoj expresívnej zložky reči. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov Pohybové aktivity realizované na	- cvičí jednoduché cviky, ktoré opakuje po učiteľovi - hrá sa gúľaním lopty oproti sebe - stojí na jednej nohe - cvičí rovnovážne cvičenia - behá v rade za spolužiakom

	vizualizovanej trase uskutočňované skupinovo v zástupe za učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie. Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- tvorí pohyb na základe počutej piesne alebo básničky - imituje pohyb, hrá sa rolové hry - vie sa hrať na snehu - vie chodiť po ľade, po vyšmýkanom snehu - nemá strach zo sánkovania - má radosť z pobytu vonku – turistika - v rámci možností pláva s kolesom aj bez
2.úroveň	Rozvíjanie schopnosti hrať sa naučenú pohybovú hru v interakcii s jedným spolužiakom, bez aktívneho zasahovania učiteľa (5-10 min.). Vytváranie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybovej hry s jedným spolužiakom, bez aktívneho zasahovania učiteľa. Upevňovanie už zvládnutých pohybové zručnosti - chôdzu a beh v rôznych obmenách, lezenie, skákanie. <u>Zdravotné cvičenia</u> – zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza na akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli. <u>Kondičné cvičenia</u> - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, nepriamočiaro stočenom lane, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou. *Beh* – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti alebo vyhradenej časti	- vie sa hrať naháňačku so spolužiakom - vie začať aktivitu /naháňačku/ - má upevnené pohybové schopnosti behať, skákať liezť a podliezať - správne drží telo pri cvičení, chôdzi - vie udržať rovnováhu na hojdavej lavičke - vie sa bicyklovať - zvláda cvičiť niektoré kondičné a gymnastické cvičenia - vie chodiť po rôznom teréne a vyznačenej trase - nebojí sa prekračovať prekážky - chodí po schodoch striedavo pravou aj ľavou nohou - využíva beh na zlepšenie fyzickej zdatnosti a odolnosti

	ihriska, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom. *Skoky* – poskoky na mieste znožmo, striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano položené na zem. *Lezenie* dopredu ľubovoľným spôsobom vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Upevňovanie lezenia dopredu po kolenách. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty kotúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie lopty do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. *Gymnastické cvičenia* - chôdza po šikmej ploche, napr. po lavičke zavesenej na najnižšej priečke ribstola. <u>Základy akrobatických cvičení</u> - poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché oné Brian cvičenia). <u>Sezónne činnosti</u> - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. <u>Kolektívne činnosti</u> - loptové hry s jednoduchými pravidlami s využitím nacvičených činnosti - gúľaním, podávaním lopty.	- vie skákať ja jednej nohe aj znožmo - lozí ľubovoľným spôsobom po vyznačenej trase - lozí dopredu po kolenách - vie hodiť, kotúľať loptu spolužiakovi aj ju spätne chytiť - vie hodiť loptu na cieľ, terč - podáva loptu učiteľovi aj spolužiakovi 1-3 minúty - manipuluje s rôznymi drobnými predmetmi - chodí po šikmej ploche - kotúľa sa bokom po šikmej ploche - uplatňuje ladnú koordinovanú chôdzu - hrá na snehu - vie chodiť po ľade, po vyšmýkanom snehu - nemá strach zo sánkovania - má radosť z pobytu vonku – turistika - pláva s kolesom aj bez - hrá sa jednoduché loptové hry / vybíjaná, vajce.../ - hrá sa hodobno-pohybové hry - behá za učiteľom s napodobňovaním jeho pohybov

	Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom – ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojene so symbolizáciou pohybov a aktivít. Koordinačné a relaxačné cvičenia - uvedomovanie si telesnej schémy. Uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.	- napodobňuje učiteľove pohyby pri riekankách a pesničkách spojených s pohybom - vie relaxovať - uvedomuje si pohyb končatín so zatvorenými očami
3.úroveň	Činnosti, ktoré sú využiteľné na aktívne vypĺňanie voľného času. Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – správne držanie tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, lane nepoloženom priamočiaro, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dolu so striedaním ľavej a pravej nohy. *Beh* – nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, beh po celej ploche miestnosti, vyhradenej časti ihriska, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom. Skoky, poskoky na mieste znožmo, striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano položené na zem. *Lezenie* dopredu po vizuálne vyznačenej trase ľubovoľným spôsobom, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch.	- aplikuje voľnočasové hry vo svojom voľnom čase - badminton, tenis, pin-pong - správne drží telo pri cvičení, chôdzi - vie chodiť po akupresúrnom chodníku - vie sa bicyklovať - zvláda cvičiť niektoré kondičné a gymnastické cvičenia - vie chodiť po rôznom teréne a vyznačenej trase - nebojí sa prekračovať prekážky - chodí po schodoch striedavo pravou aj ľavou nohou - využíva beh na zlepšenie fyzickej zdatnosti a odolnosti - vie skákať ja jednej nohe aj znožmo - lozí ľubovoľným spôsobom po vyznačenej trase - lozí dopredu po kolenách

	Upevňovanie lezenia po kolenách. Prekonávanie jednoduchej prekážkovej dráhy v zástupe za učiteľom. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Podávanie lopty učiteľovi (1-3 min.). Podávanie lopty spolužiakovi (1-3 min.). Manipulácia s rôznymi drobnými predmetmi – zbieranie, podávanie, upratovanie, skladanie, prenášanie. *Gymnastické cvičenia* - chôdza po šikmej ploche, napr. po lavičke zavesenej na najnižšej priečke ribstola. <u>Základy akrobatických cvičení</u> - poskoky znožmo, kotúľanie sa („váľanie sudov“) z mierneho svahu. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché oné Brian cvičenia). <u>Sezónne činnosti</u> v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. <u>Kolektívne činnosti</u> - loptové hry – gúľanie, podávanie. Loptové hry s jednoduchými pravidlami. Kontaktné hry, zrkadlo, imitácia, odovzdávanie. <u>Hudobno-pohybové hry</u> - rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom; ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. <u>Koordinačné a relaxačné cvičenia</u> - uvedomovanie si telesnej schémy. Uvedomelý pohyb končatín aj so zatvorenými očami.	- vie hodiť, kotúľať loptu spolužiakovi aj ju spätne chytiť - vie hodiť loptu na cieľ, terč - podáva loptu učiteľovi aj spolužiakovi 1-3 minúty - manipuluje s rôznymi drobnými predmetmi - chodí po šikmej ploche - kotúľa sa bokom po šikmej ploche - uplatňuje ladnú koordinovanú chôdzu - hrá na snehu - vie chodiť po ľade, po vyšmýkanom snehu - nemá strach zo sánkovania - má radosť z pobytu vonku – turistika - pláva s kolesom aj bez - vie dodržiavať pravidlá pri spoločných hrách - napodobňuje spolužiaka, učiteľa jeho pohyby - behá v rôznom tempe a rytme v zástupe za učiteľom - vie zmeniť tempo, rytmus, chôdzu podľa zadaného signálu - vie relaxovať - vie ukázať alebo zdvihnúť pomenovanú časť tela pri zatvorených očiach

Ciele 4.ročníka:

1.úroveň

- aktívna spolupráca žiaka s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- sociálne prijateľná forma kooperácie so spolužiakom,
- funkčne používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopnosti,
- učenie prijatia fyzického kontaktu,
- učenie prijatia pravidiel,
- učenie kooperácii, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- spoločne pohybové aktivity pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti,
- rozvoj koordinácie oko - ruka.

2.úroveň

- zvýšenie miery sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- zvýšenie samostatnosti pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zvýšenie miery samostatnosti pri vykonávaní hygienických návykov,
- prijatie zmeny v počte účastníkov pohybových hier,
- rozvoj preverbálnych schopnosti,
- funkčne používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopnosti,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijímania pravidiel,
- kooperácia, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- uplatniť napodobnenie pri spoločných pohybových aktivitách,
- zachovávanie poradovosti.

3.úroveň

- zvýšiť mieru sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- zvýšiť samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- prijatie zmeny v počte účastníkov pohybových hier,
- zvyšovanie miery aktívnej spolupráce s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- funkčne používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopnosti v spojení s rozširovaním aktívnej slovnej zásoby pri
- telovýchovných aktivitách,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- prijímanie a uplatňovanie pravidiel,
- sebakontrola,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizačnej schopnosti, rozvoj generalizačnej schopnosti.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov,

- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny,
- dokáže dodržiavať určité pravidlá

Osobnostné kompetencie
- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie,
- zvláda kolektív a spolupracuje s ním,
- uplatňuje samostatnosť pri pohybových aktivitách

Sociálne kompetencie
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- uplatňuje sebakontrolu pri herných činnostiach,
- vie sa prispôsobiť skupine

Stratégia vyučovania:
PROCES
1.úroveň – Pri telovýchovných aktivitách sa vytvára u žiakov schopnosť realizovať jednoduchú pohybovú interakciu na základe vizuálnych aj verbálnych inštrukcii, schopnosť imitovať spolužiaka, ktorý vykonáva jednoduchú pohybovú aktivitu. Žiaci sa učia dodržiavať pravidlá hry, zachovávanie postupnosti (vedieť čakať, kedy príde na žiaka rad). Žiaci úlohy vykonávajú samostatne, s možnou prítomnosťou druhého učiteľa, ktorý by im mohol zozadu poskytnúť fyzicky prompt. Kooperačne úlohy sa realizujú vo frontálnej interakcii s možnosťou poskytovania verbálneho aj fyzického promptu. Pohybové hry na vizualizovanej trase sa môžu kombinovať podľa rozhodnutia učiteľa, realizujú sa napodobňovaním pohybov učiteľa.
2.úroveň – Pri upevňovaní zručností rozvíjaných v predchádzajúcich ročníkoch a ich rozširovaní postupujeme obdobne ako v treťom ročníku na príslušnej úrovni.
3.úroveň - Všetci zúčastnení žiaci musia byť pred začatím skupinovej aktivity rozvíjaní individuálne. Zo žiakov zúčastnených na jednej vyučovacej jednotke telesnej výchovy je vhodné vytvoriť homogénnu skupinu z hľadiska ich vedomosti a schopnosti. Do vybudovanej a ustálenej činnosti postupne vnášame zmeny spočívajúce vo zvyšovaní sa počtu zúčastnených žiakov. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, v prípade potreby je pri nich možné využiť pomoc druhého učiteľa. U žiakov sa dosahuje najmä schopnosť realizovať naučenú pohybovú hru v interakcii s jedným spolužiakom, bez aktívneho zasahovania učiteľa v trvaní 5 až 10 minúť a snaha iniciovať a udržať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybovej hry s jedným alebo s viacerými spolužiakmi, len s občasným zasahovaním učiteľa v rozsahu 5 – 10 minút. Vo vyučovaní uplatňujeme modifikované vyučovacie metódy, špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu a metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku. Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:
Telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie. Sánky, klzák, CD s hudbou, CD prehrávač, akupresúry chodník, steper, rehabilitačný bicykel.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 5. ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1. úroveň	Pohybové hry zamerané na uvedomovanie si telesnej schémy. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít, resp. rolové hry, kontaktné hry, zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie. Loptové hry zamerané na rozvoj preverbálnej formy komunikácie a na rozvoj expresívnej zložky reči. Aktivity na cvičenie rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- hrá sa pohybové hry - vie spojiť pohyb so sluchovým vnímaním - dokáže spojiť hrubomotorický pohyb s komunikáciou a rozvíjaním reči - hrá sa loptové hry - udržuje rovnováhu - koordinuje svoje pohyby pri cvičení - zapája sa do sezónnych cvičení - kooperuje so skupinou - zvládne základy plávania podľa svojich možností a schopností
2.úroveň	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným	- zapája sa do zdravotných cvičení a uvedomuje si ich dôležitosť na úrovni svojich možností chápania - získava správne návyky držania tela - zvládne chodenie po náročnejších podložkách - zvláda základné kondičné cviky – chôdza, beh, lezenie, hádzanie a chytanie, upevniť si správne držanie tela - dodržiava rytmus pri chôdzi

	smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze.	spojenej s hudbou
	Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod.	- zvláda prekračovanie prekážok
	Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu striedavo ľavou, pravou nohou.	- zvláda chodenie po schodoch striedavo obidvoma nohami
	Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky.	- chodí vo dvojiciach s držaním sa za ruky
	Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom.	- spolupracuje s učiteľom podľa jeho pokynov
	Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej a druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano položené na zem.	- zvláda rôzne druhy poskokov
	Lezenie – upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch, lezenie nahor po nízkom rebríku (ribstol) maximálne do výšky 1 m.	- zvláda lezenie po vizualizovanej trase, preliezanie a podliezanie prekážok
	Spúšťanie sa na kĺzačke.	- pozná princíp spúšťania sa na kĺzačke
	Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi.	- zvláda základné loptové úkony: hádzať, chytať, podávať, prehadzovať...
	Hádzanie lopty do terča, na cieľ,	- hodí loptu do terča, na cieľ
	nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami.	- vie nadhodiť loptu obidvoma rukami
	Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.	- prehodí loptu cez nízku prekážku
	Gymnastické cvičenia - prechod po lavičke s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke.	- zvláda základné gymnastické cvičenia (prechod po lavičke) s udržaním rovnováhy
	<u>Základy akrobatických cvičení</u> - prevaľovanie sa bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami. Aktivity na rozvoj rovnováhy,	- zvláda aktivity na rozvoj rovnováhy a koordinácie
	laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia).	- učí sa samostatnosti pri vykonávaní cvičení
	<u>Sezónne činnosti</u> - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej	- spolupracuje s učiteľom/žiakom pri zapájaní sa do sezónnych

	ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe, udávanom učiteľom. Ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak. Koordinačné a relaxačné cvičenia - uvedomovanie si telesnej schémy. Utvrdzovanie nacvičených cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	činností - ovláda pravidlá jednoduchých loptových hier a spolupracuje so skupinou - reaguje na zvukový signál pri zmene v hudobno-pohybových hrách - zvláda spoluprácu pri hrách vo dvojici - uvedomuje si význam relaxačných cvičení v rámci možností chápania vzhľadom k postihnutiu
3.úroveň	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky. *Beh* – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej	- zapája sa do zdravotných cvičení a uvedomuje si ich dôležitosť na úrovni svojich možností chápania - vie chodiť po náročnejšej trase - vie cvičiť na stepperi a jazdí na rehabilitačnom bicykli - zlepšuje si kondície pri behu, skokoch, lezení a gymnastických cvičeniach - upevňuje si správne držanie tela - vie chodiť po nerovnom povrchu a v rytme - prekračuje nízke prekážky - vie chodiť po schodoch striedaním nôh - spolupracuje pri chôdzi vo dvojiciach - behá na základe určitých požiadaviek zo strany učiteľa - má zvládnuté skoky, poskoky a preskoky

	nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Skoky – poskok na mieste, znožmo a striedavo na jednej a na druhej nohe, skok cez čiaru, skok z výšky (10-15 cm).	
	Lezenie - upevňovanie lezenia vpred po kolenách. Lezenie vpred danou vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Lezenie vpred, podliezanie (pod stolom), preliezanie prekážok (max do výšky 20 cm).	- upevňuje si lezenie vpred po vizualizovanej trase spojené s preliezaním prekážok - vie podliezať, preliezať prekážky - vie sa spúšťať na kĺzačke
	Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok.	- vie sa hrať s loptou – chytá, gúľa, hádže loptu - hádže loptu do terča, do koša, cieľa - vie hodiť loptu oboma rukami - prehadzuje nízku prekážku
	Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke.	- má zvládnuté základné gymnastické cvičenia
	<u>Základy akrobatických cvičení</u> - prevaľovanie sa bokom v ľahu na rovnej podložke s vystretými nohami.	- má získané základy akrobatických cvičení
	Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).	- udržiava rovnováhu pri cvičeniach
	<u>Sezónne činnosti</u> - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- zapája sa do sezónnych cvičení v rámci možností - spolupracuje so spolužiakmi, malou skupinou
	<u>Prechádzky s konkrétnym cieľom</u> - návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, spoločný presun, cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami.	- zvláda návštevu verejných priestranstiev s cieľom spolupráce s neznámymi ľuďmi pri hre - dokáže sa presúvať k určitému cieľu cestovaním verejnými dopravnými prostriedkami
	<u>Kolektívne činnosti</u> - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.	- zapája sa do kolektívnych činností – jednoduché loptové hry

	Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Koordinačné a relaxačné cvičenia - uvedomovanie si telesnej schémy. Opakovanie a utvrdzovanie nacvičených cvikov	- ovláda jednoduché pravidlá - spája pohyb s hudbou - zvláda aktivity vyžadujúce sluchovú analýzu spojenú s pohybom - uvedomuje si význam relaxačných cvičení a oddychu po telesnej aktivite

Ciele 5.ročníka:

1.úroveň

- Spontánna spolupráca s učiteľom pri vykonávaní pohybových aktivít,
- zvyšovanie miery sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- zvyšovanie samostatnosti pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozvoj preverbálnych schopností,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- učenie prijímaniu pravidiel,
- učenie kooperácie, rozvoj interakčnej kooperácie,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prispôsobenia sa k požiadavkám skupiny,
- rozvíjanie schopnosti zúčastňovať sa spoločných pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- učenie poradovosti.

2.úroveň

- Zvládanie zmeny formy vykonávanej aktivity,
- zvládanie personálnej zmeny,
- generalizácia ovládaných zručností v zmenenom vonkajšom prostredí,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít.
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov s prioritou verbálnych,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- dodržiavanie určených pravidiel,
- vytvorenie sebakontroly,
- interakčná kooperácia,
- prispôsobenie sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- dodržiavanie poradovosti,
- rozvoj kreativity a improvizačnej schopnosti.

3.úroveň

- Vykonávanie pohybových aktivít s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávanie aktivity a na personálnu zmenu,
- dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,

- vytváranie pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov s autizmom do majoritnej spoločnosti,
- funkčné používanie verbálnych komunikačných prostriedkov v súvislosti s pohybovými aktivitami,
  -základy kreativity a improvizácie.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov
- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie
- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie,
- zvláda kolektív a spolupracuje s ním

Sociálne kompetencie
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov,
- uplatňuje sebakontrolu pri herných činnostiach

Stratégia vyučovania:

PROCES

1. úroveň

Súčasťou väčšiny aktivít je zvládanie krátkych sociálnych situácií – pohybové činnosti (hry) vykonávané v kooperácii s jedným alebo s viacerými spolužiakmi.

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej a športovej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

2. úroveň

Pri plánovaní telovýchovných aktivít je zameranie najmä na upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností jednotlivých žiakov, doteraz vykonávaných pohybových aktivít a na ich rozširovanie najmä z nasledujúcich aspektov:
- využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (5-10 min),
- iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybových aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (3-5 min),
- bez väčších ťažkostí vedieť sa prispôsobiť zmenenému prostrediu, personálnej zmene.

3. úroveň

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Pri plánovaní a realizácii telovýchovných aktivít je zameranie najmä na
- vytváranie, príp. upevňovanie schopnosti žiaka imitovať pohybové aktivity spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite,
- na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (5 - 10 min),
- rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (5 - 10 min),
- odbúravanie žiakovho lipnutia na nemennosti – nácvik

Učebné zdroje:
Telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie. Sánky, klzák, CD s hudbou, CD prehrávač, akupresúrny chodník, stepper, rehabilitačný bicykel.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 6. ročníku:

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovene ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku. Z nich najmä:	
	– uprednostňovanie loptových hier s jednoduchými pravidlami,	- hrá sa loptové hry s jednoduchými pravidlami
	– prekonávanie jednoduchej prekážkovej dráhy v chôdzi, behu, lezení v zástupe za učiteľom	- prekonáva jednoduché prekážkové dráhy chôdzou, behom a lezením v zástupe za učiteľom
	Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh v zástupe za učiteľom alebo za určeným spolužiakom.	- zvláda koordináciu pohybov napodobňovaním, - vie behať v zástupe
	Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej a druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano položené na zem.	- má zvládnuté skoky a poskoky
	Lezenie - upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, lavička, švédska debna, obruče na stojanoch	- dokáže liezť po určenej trase, preliezať prekážky
	Spúšťanie sa na kĺzačke.	- vie sa spúšťať po kĺzačke

	Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Nácvik hádzania lopty učiteľovi, spolužiakovi.	- vie chytať loptu - vie hádzať loptu učiteľovi a spolužiakovi určitú dobu
	Hádzanie lopty na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami.	- hádže loptu na cieľ - hádže obidvoma rukami
	Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky.	- prehadzuje loptu cez nízke prekážky
	Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období plávanie.	- zapája sa do sezónnych hier a činností v závislosti od jeho schopností a možností - oboznamuje sa s vodou a podľa jeho možností sa naučí základy plávania
	Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.	- zapája sa do kolektívnych činností - spolupracuje so spolužiakmi
	Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe, udávanom učiteľom. Ich zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach pri držaní sa za ruky v kombinácii učiteľ a žiak.	- vie reagovať pohybom na hudbu a hru
	Koordinačné a relaxačné cvičenia - uvedomovanie si telesnej schémy.	- vie udržať rovnováhu - uvedomuje si vlastné telo - vie relaxovať
	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	- dodržiava získané návyky správneho držania tela - ovláda sa základné zdravotné cvičenia - vie chodiť po akupresúrnom chodníku a jazdiť na rehabilitačnom bicykli
2.úroveň	Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovene ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.	
	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie	- cvičením zdravotných cvikov získava správne návyky pri chôdzi, držaní tela - uvedomuje si dôležitosť cvičenia

	návykov správneho držania tela. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	- zvláda základy zdravotných cvičení
	Kondičné cvičenia - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.	- dokáže cvičiť podľa pokynov učiteľa – beh, chôdza.
	Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod.	- má získané správne návyky držania tela pri chôdzi po presne určenej trase - reaguje na pokyn učiteľa, behá podľa vzoru, dvíha a ohýba kolená, lozí po vizualizovanej trase
	Nácvik chôdze po schodoch nahor a dolu so striedaním ľavej a pravej nohy.	- chodí po schodoch nahor a dolu striedaním nôh
	Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky. Postupne rytmizovanie chôdze s udávaním tempa vytlieskavaním, bubnovaním. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke.	- spolupracuje pri chôdzi so spolužiakmi - udáva tempo tlieskaním, bubnovaním - prekračuje nízke prekážky s predmetom v ruke
	Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, samostatné prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál zo stoja, drepu.	- zvládne beh podľa určitých pravidiel - rešpektuje signál, reaguje naň
	Skoky a poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skok cez čiaru, lano položené na zem. Preskok prekážky vysokej max, 15 cm, zoskok z výšky 20 – 30 cm na mäkkú podložku, podľa možnosti do drepu. Nácvik skoku do diaľky.	- dokáže skákať a poskakovať, skákať cez čiaru, lano - získava základné návyky pri skoku do diaľky
	Lezenie - upevňovanie lezenia po kolenách smerom dopredu. Lezenie po vizuálne vyznačenej trase, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok - švédske lavice, švédske debny.	- lozí po vyznačenej trase, prelieza, podlieza prekážky - spúšťa sa na kĺzačke
	Hádzanie a chytanie – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej	- uplatňuje pravidlo: „Idem ja – ideš ty“ v upravenej forme: „Podávam ja, podávaš ty“ - hádže a podáva loptu

	učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky. *Gymnasticke cvičenia* - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok maximálne na 2 diely švédskej debny. Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie sa bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v roznom tempe udávanom učiteľom, so zmenou signalizovanou zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Koordinačné a relaxačné cvičenia - upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- prehadzuje nízke prekážky - vie techniku hodu lopty do diaľky - má zvládnuté jednoduché cvičenia na lavičke s obratom - chodí po šikmej ploche - vie vyskočiť na švédsku debnu - má zvládnuté základné akrobatické cvičenia, rovnovážne cvičenia - v čo najväčšej miere koordinuje pohyby - udržiava rovnováhu - zapája sa do sezónnych cvičení a hier, - otužuje organizmus, - spoznáva cez pohyb krásu prírody - zapája sa do kolektívnej činnosti a spolupracuje - vie spojiť pohyb s hudbou - získava čo najväčšiu mieru symbolizácie pohybu - má zvládnutý prísunný krok bokom - vie relaxovať - odpočíva s uvedomením si vlastného tela
3.úroveň	Zdravotné cvičenia - zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela. Chôdza na akupresúrnom lebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom	- cvičením zdravotných cvikov získa správne návyky pri chôdzi, držaní tela - uvedomuje si dôležitosť cvičenia - chodí po akupresúrnom chodníku - jazdí na rehabilitačnom bicykli

	bicykli.	
		- zvláda hru s hrubomotorickým pohybom, dokáže napodobniť
	<u>Kondičné cvičenia</u> - zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.	- zvláda základné kondičné cvičenia- beh, chôdza, lezenie, hádzanie
	Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze.	- správne drží telo pri chôdzi - kráča daným smerom, po čiare - rytmizuje chôdzu
	Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod.	- prekračuje nízke prekážky
	Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole striedavo ľavou, pravou nohou.	- vie chodiť po schodoch nahor a nadol striedavo nohami
	Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskávanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke.	- vie rytmizovať chôdzu s udávaním tempa vytlieskavaním a bubnovaním
	Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi.	- pri behu správne pohybuje nohami a ramenami - behá v zástupe za spolužiakmi
	Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu. Beh – vybehnutie na dohodnutý signál, beh v zástupe za spolužiakmi po vizuálne vyznačenej trase. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu.	- vybehne na daný signál - vie bežať cez nenáročnú prekážkovú dráhu
	Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 15 cm, zoskok z výšky 20 - 30 cm na mäkkú podložku podľa možnosti do drepu, nácvik skoku do diaľky.	- zvláda skoky a poskoky na mieste a z miesta, - vie preskakovať cez čiaru
	Lezenie - upevňovanie lezenia v pred po kolenách. Lezenie v pred danou vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke.	- dokáže liezť po určenej trase (vizualizovanej) - zvláda preliezanie a podliezanie rôznych prekážok, lezenie na nízky rebrík - vie sa spúšťať na kĺzačke
	Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok - švédske lavice, švédske	- podlieza a prelieza vhodné prekážky

	debny. Lezenie na nízky rebrík – cielene – motivovať žiaka/žiakov s primárnymi motivačnými činiteľmi. *Hádzanie a chytanie* – nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky. *Gymnastické cvičenia* - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok max. na 2 diely švédskej debny Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – napnutými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojeného. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr.: niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možnosti v ktoromkoľvek ročnom období plávanie. Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávaného učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Koordinačné a relaxačné cvičenia - využívanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- vláda základné úkony pri hre s loptou – chytanie, hádzanie - dokáže hodiť loptu učiteľovi, spolužiakovi - prehadzuje nízke prekážky - ovláda techniku hodu lopty do diaľky - vie cvičiť na lavičke - vie chodiť po šikmej ploche - vyskočí na švédsku debnu - zvláda jednoduché akrobatické cvičenia - vie udržať rovnováhu pri cvičeniach - ovláda aktivity na rozvoj rovnováhy a koordináciu pohybov - zapája sa do sezónnych činností, spolupracovať s učiteľom a spolužiakmi - zvláda herné činnosti v rámci kolektívu - zapája sa a akceptuje iných žiakov - dokáže spojiť pohyb s hudbou - reaguje na hudobný podnet aktivitou - ovláda prísunný krok bokom - vie relaxovať - uvedomuje si význam relaxačných cvičení pri upokojení sa po telesnej aktivite

Ciele 6.ročníka:

1.úroveň

- Zvýšiť mieru sociálne prijateľnej formy kooperácie s jedným alebo s viacerými spolužiakmi,
- prijať a dodržiavať pravidla jednoduchých aj zložitejších pohybových aktivít,
- prijať zmenu v počte účastníkov pohybových hier,
- upevniť sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- dokázať prijať fyzicky kontakt,
- vedieť prijať uplatnenie pravidiel,
- interakčná kooperácia v aktivitách v kooperácii s učiteľom, so spolužiakom,
- základy sebakontroly,
- dokázať sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
- napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uplatňovanie poradovosti.

2.úroveň

- Rozšíriť nadobudnuté zručnosti v predchádzajúcich ročníkoch,
- upevniť nadobudnuté schopnosti a zručnosti pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na generalizáciu týchto zručností v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávania aktivity a na personálnu zmenu,
- upevniť dodržiavanie pravidiel hrových a pohybových aktivít,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- prijatie fyzického kontaktu,
- prijatie stanovených pravidiel,
- aktívna kooperácia s učiteľom, spolužiakom,
- sebakontrola,
- vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
- využívať napodobňovanie pri pohybových aktivitách,
- akceptovanie poradovosti,
- generalizácia (prenos) naučenej aktivity.

3.úroveň

- Upevňovanie už nadobudnutých schopností a zručností pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na generalizáciu týchto zručností v zmenenom vonkajšom prostredí, na
- zmenu formy vykonávanie aktivity a na personálnu zmenu,
- podpora pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov s autizmom do majoritnej spoločnosti,
- dodržiavanie pravidiel pri hre a pri pohybových aktivitách s možnosťou poskytnutia maximálne verbálneho promptu.
- funkčné používanie komunikačných prostriedkov,
- rozvoj verbálnych schopností v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- akceptovanie a uplatňovanie stanovených pravidiel,
- kooperácia, rozvoj interakčnej kooperácie,
- sebakontrola,
- kreativita a improvizačná schopnosť,
- generalizácia (prenos) nadobudnutých pohybových zručností.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov a prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie
- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie

Sociálne kompetencie
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
1.úroveň
Žiak je postupne vedený k realizácii naučenej pohybovej hry v interakcii s jedným spolužiakom bez aktívneho zasahovania učiteľa (3-5 min.). Rozvíjame schopnosť žiakov iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom pohybovej hry s jedným alebo s viacerými spolužiakmi, bez aktívneho zasahovania učiteľa. Žiak je vedený k akceptácii zmeny – dokázať sa prispôsobiť zmenenej pracovnej situácii v prípade pribúdania počtu ďalších žiakov.
2.úroveň
Pri jednotlivých aktivitách sa snažíme najmä iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (3-5 min.), využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (5-10 min.), bez väčších ťažkosti učiť žiaka, aby sa dokázal prispôsobiť zmenenému prostrediu a personálnej zmene. Treba rozširovať repertoár a obmeny doteraz zvládnutých pohybových zručností - chôdze a behu, prvky atletických disciplín, rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení, koordinačných a relaxačných cvičení.
3.úroveň
Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej a športovej výchovy. Aktivity nadväzujú na aktivity realizované v predchádzajúcom ročníky.
Pri realizácii jednotlivých pohybových aktivít treba navodzovať situácie najmä na imitáciu pohybových aktivít učiteľa, spolužiaka/spolužiakov s cieľom prispôsobiť sa skupinovej aktivite; spontánne využívanie naučenej pohybovej hry na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi s možnosťou minimálneho zasahovania učiteľa; spontánne iniciovanie sociálnej interakcie prostredníctvom aktivít so spolužiakom alebo viacerými spolužiakmi, s možnosťou minimálneho zasahovanie učiteľa; prispôsobovanie sa zmenenému prostrediu; prispôsobovanie sa personálnej zmene.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 7. ročníku:</u>

Časový rozsah: 66 hodín ročne
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1.úroveň	Kvalitatívne rozvíjanie nacvičovaných pohybových aktivít v predchádzajúcich ročníkoch.	- má zdokonalené pohyby - ovláda cviky z predchádzajúceho ročníka - je vytrvalý pri prechádzke - zvládne dlhšie vzdialenosti pri prechádzke
	Vychádzky do parku, návšteva detského ihriska so zameraním na hry, pohybové aktivity realizované v neznámom/menej známom prostredí, v spoločnosti neznámych detí.	- vie sa správať v inom prostredí na detskom ihrisku - prijíma spoločnosť neznámych detí pri hre
2. úroveň	<u>Zdravotné cvičenia</u> - chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku, na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	- vie chodiť po rôznom povrchu - vie sa bicyklovať - používa stepper
	<u>Kondičné cvičenia</u> - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.	- zvláda beh na kratšie aj dlhšie vzdialenosti - nebojí sa skákať cez menšie prekážky - vie hádzať aj chytať hodenú loptu
	Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom.	- správne drží telo pri chôdzi - vie chodiť určeným smerom - chodí po vyznačenej trase, alebo v zástupe
	Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou.	- vie pri chôdzi striedať obe nohy - nebojí sa chodiť vo dvojici
	Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskávanie, bubnovanie.	- vie chodiť vo dvojici s držaním pri udávaní tempa
	Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. Chôdza v prírode po nerovnom	- vie chodiť s prekračovaním prekážok

	teréne (najmenej 1 km). *Beh* – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 15 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. *Lezenie* dopredu – upevňovanie lezenia po kolenách vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie lopty cez nízke prekážky. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky. *Gymnastické cvičenia* – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. <u>Základy akrobatických cvičení</u> – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postoji. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). <u>Sezónne činnosti</u> – v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej	- vie behať daným smerom na určitú vzdialenosť - ovláda signál na začatie behu - nebojí sa prekračovať a preskakovať prekážky - vie vyskočiť aj zoskočiť z výšky - nebojí sa preliezať uzavretým priestorom - vie preliezať podliezať rôzne prekážky, tunely - nebojí sa spustiť po šmýkačke - je schopný loptu hodiť aj chytiť - nebojí sa letiacej lopty - vie nadviazať interakciu so spolužiakom pri loptových hrách - má radosť z hry s loptou pri hádzaní na cieľ, prehadzovaní cez sieť, vyhadzovaní do výšky... - udrží rovnováhu pri chôdzi po vyvýšenom povrchu - nebojí sa ísť do kopca a z kopca - spoznáva a vníma vlastné telo pri gúľaní sa bokom - vie správne pritiahnuť nohy a ruky za chrbtom - zlepšuje rovnováhu, koordináciu a lateralitu - nebojí sa zmeny ročného obdobia a lepšie ju vníma cez hry na snehu

	ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizaciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Koordinačné a relaxačné cvičenia - opakovanie a utvrdzovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- má rád turistiku a vychádzky do prírody - nebojí sa vody – vie v nej plávať - vie dodržiavať určité pravidlá, dodržiava postupnosť a rad - vie napodobňovať beh rôznym smerom v zástupe alebo rade - dokáže zmeniť smer po zadaní určitého dohodnutého signálu - vie sa hrať vo dvojici so spolužiakom - pamätá si nacvičené cviky a vie ich vykonávať aj po určitom čase
3.úroveň	Zdravotné cvičenia – opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia – zamerané na chôdzu, beh, skoky, lezenie, hádzanie a chytanie, gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, po čiare, v zástupe za učiteľom. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km. *Beh* – beh daným smerom, v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu. Beh – vybehnutie na dohodnutý signál, beh v zástupe za spolužiakmi po vizuálne vyznačenej	- vie chodiť po rôznom povrchu - vie sa bicyklovať - používa stepper - správne drží telo pri chôdzi - vie chodiť určeným smerom - vie chodiť po vyznačenej trase, alebo v zástupe - vie pri chôdzi striedať obe nohy - nebojí sa chodiť vo dvojici - vie pri chôdzi prekračovať prekážky - vie behať daným smerom na určitú vzdialenosť - ovláda signál na začatie behu

	trase. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 15 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. *Lezenie* – upevňovanie lezenia v pred po kolenách. Lezenie v pred danou vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie a preliezanie vhodných prekážok - švédske lavice, švédske debny. Lezenie na nízky rebrík. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky. *Gymnastické cvičenia* – prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. <u>Základy akrobatických cvičení</u> – prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – napnutými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojeného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré	- nebojí sa prekračovať a preskakovať prekážky - vie vyskočiť aj zoskočiť z výšky, skočiť do diaľky - vie skákať z miesta z rozbehu - ovláda skok na oboch aj na jednej nohe - nebojí sa preskakovať cez prekážky - nemá strach zo skoku z výšky - vie liezť po vyznačenej trase - vie preliezať prekážky, podliezať prekážky - nebojí sa preliezať čiastočne uzavretým priestorom - vie sa spustiť na šmýkačke - je schopný loptu hodiť aj chytiť - nebojí sa letiacej lopty - vie nadviazať interakciu so spolužiakom pri loptových hrách - má radosť z hry s loptou pri hádzaní na cieľ, prehadzovaní cez sieť, vyhadzovaní do výšky... - vie chodiť po vyvýšenej ploche - vie chodiť po šikmej ploche - vie vyskočiť na zvýšené miesto - gúľať plné lopty - spoznáva a vníma vlastné telo pri gúľaní sa bokom - vie správne pritiahnuť nohy a ruky za chrbtom - má dobrú rovnováhu, koordináciu a lateralitu

	jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti – v zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, sánkovanie sa, v jarnom a v letnom období turistika, v každom ročnom období podľa možností plávanie. Doprava a pravidlá cestnej premávky. Osvojovanie významu dopravných značiek, zvukových a svetelných signálov, ktoré usmerňujú pohyb chodcov a pohyb vozidiel. Kolektívne činnosti – loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, memoria, odovzdávanie, duet. Hudobno–pohybové hry – rytmizovaná chôdza a beh v rôznom tempe. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizaciou pohybov a aktivít. Koordinačné a relaxačné cvičenia – opakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- nebojí sa zmeny ročného obdobia a lepšie ju vníma cez hry na snehu - má rád turistiku a vychádzky do prírody - nebojí sa vody – vie v nej plávať - pozná význam dopravných značiek - ovláda svetelné a zvukové signály pre chodcov - vie hrať jednoduché loptové hry - dodržiava pravidlá pri hre - vie hrať napodobňovacie hry - napodobňuje beh rôznym smerom v zástupe alebo rade a tempe - vie sa hrať vo dvojici so spolužiakom hry, ktoré niečo symbolizujú - pamätá si nacvičené cviky a vie ich vykonávať aj po určitom čase

Ciele 7. ročníka:

1.úroveň

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi pri pohybových aktivitách a prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov s AU alebo PVP s MP do majoritnej spoločnosti,
- funkčne požívať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijatie fyzického kontaktu,
- akceptovať, prijímať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- kooperovať s učiteľom, so spolužiakom pri pohybových aktivitách,
- vytváranie sebakontroly,
- dokázať sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri riadených pohybových aktivitách,
- akceptovať poradovosť,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

2.úroveň

- Upevňovať nadobudnuté schopnosti a zručnosti pri pohybových aktivitách s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávania aktivity a na personálnu zmenu,
- upevňovať schopnosť dodržiavať pravidlá pri hrových a pohybových aktivitách,
- podporovať pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné aktivity,
- funkčne požívať komunikačné prostriedky,

- rozvíjať komunikačnú schopnosť v súvislosti s aktuálnymi pohybovými aktivitami,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- akceptovať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- kooperácia, rozvoj interakčnej kooperácie,
- sebakontrola,
- vedieť sa prispôsobiť požiadavkám skupiny,
- vedieť sa zapojiť do spoločným pohybových aktivít pomocou napodobňovania,
- akceptovať poradovosť,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

3.úroveň
- Upevňovať nadobudnuté schopnosti a zručnosti z predchádzajúcich ročníkov pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na generalizáciu týchto zručností v zmenenom vonkajšom prostredí, na zmenu formy vykonávanie aktivity a na personálnu zmenu,
- spontánne dodržiavať pravidlá pri hrových a pohybových aktivitách,
- podporovať pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov s AU alebo ďalšími PVP s MP do majoritnej spoločnosti,
- funkčne požívať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- prijímanie fyzického kontaktu,
- akceptovať určené pravidlá,
- rozvíjať interakčnú kooperáciu,
- prispôsobovať sa požiadavkám skupiny,
- rozvíjať schopnosť generalizovať, napodobňovať,
- dodržiavať poradie,
- rozvíjať kreativitu a improvizačnú schopnosť.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov a prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny,
- učí sa napodobňovať.

Osobnostné kompetencie
- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie
- lepšie prijímanie fyzického kontaktu
- akceptuje pravidlá
- prispôsobuje sa požiadavkám skupiny.

Sociálne kompetencie
- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.
- upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi pri pohybových aktivitách

Stratégia vyučovania
PROCES
1.úroveň
Vzhľadom na biologické zmeny detského organizmu a pohybového aparátu v puberte, ku ktorým v tomto vekovom období dochádza, je potrebné predchádzať deformáciám

pohybového aparátu. Vo zvýšenej miere je potrebné zamerať sa na cvičenia, ktoré zabezpečujú správne držanie tela a na posilňovanie jednotlivých svalových skupín.
Pri všetkých aktivitách sa snažíme o uplatňovanie kooperácie jednotlivého žiaka so spolužiakmi.

2.úroveň

Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, nadväzuje na už nadobudnuté schopnosti a zručnosti pri pohybových aktivitách v nižších ročníkoch.
Pri pohybových aktivitách navodíme situáciu na imitáciu pohybových aktivít učiteľa, spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru; na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10-15 min.); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.). Dôležité je zamerať sa na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností, na chôdzu a beh, na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.
Pri aktivitách realizovaných na telesnej výchove je potrebné mať vytvorenú homogénnu skupinu z hľadiska vedomostí a schopností zúčastnených žiakov. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov. V tomto prípade už nevyžívať pomoc druhého učiteľa.

3.úroveň

Pri pohybových aktivitách treba navodiť situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.).
Pri pohybových aktivitách treba navodiť situáciu na prispôsobovanie sa zmenenému prostrediu; prispôsobovanie sa personálnej zmene; na osvojovanie si pravidiel bezpečného pohybu na ulici; na cestovanie dopravnými prostriedkami z bodu A do bodu B, pri ktorých učiteľ koriguje aktívne zasahuje do procesu nácviku. Naďalej je potrebné zamerať sa na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností; chôdze a behu; na rozvíjanie a posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení.
Pri aktivitách realizovaných na telesnej výchove je potrebné mať vytvorenú homogénnu skupinu z hľadiska vedomostí a schopností zúčastnených žiakov (jeden učiteľ by mal pracovať maximálne so štyrmi žiakmi).

Hodnotenie predmetu:

Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 8. ročníku:</u>

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne

ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	Obsahový štandard	Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/
1.úroveň	Cvičenia, ktoré zabezpečujú správne držanie tela, čím predchádzame deformáciám intenzívnejšie sa rozvíjajúceho pohybového aparátu. Cvičenia zamerané na posilňovanie jednotlivých svalových skupín. Chôdza, beh, lezenie, skok po vizualizovanej trase. Imitovanie, opakovanie (memoria), odovzdávanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hru na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými dopravnými prostriedkami, Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie.	- zvláda koordináciu pohybov napodobňovaním, beží v zástupe - zvláda skoky a poskoky - dokáže liezť po určenej trase, preliezať prekážky - vie hádzať loptu učiteľovi a spolužiakovi určitú dobu - hádže obidvoma rukami - zapája sa do sezónnych hier a činností v závislosti od jeho schopností a možností - je oboznámený sa s vodou a podľa jeho možností sa naučí základy plávania - vie reagovať pohybom na hudbu a hru - vie udržať rovnováhu - uvedomuje si vlastné telo - vie relaxovať - dodržiava získané návyky správneho držania tela - pozná základné zdravotné cvičenia
2. úroveň	<u>Zdravotné cvičenia</u> - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli. <u>Kondičné cvičenia</u> - chôdza, beh,, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo	- cvičením zdravotných cvikov získava správne návyky pri chôdzi, držaní tela a uvedomovať si dôležitosť cvičenia. - zvláda základy zdravotných cvičení - dokáže cvičiť podľa pokynov učiteľa – beh, chôdza. - má získané správne návyky držania tela pri chôdzi po presne určenej trase. - reaguje na pokyn učiteľa, - behá podľa vzoru

	stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dole so striedaním ľavej a pravej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.	- dvíha a ohýba kolená - chodí po vizualizovanej trase - prekračuje nízke prekážky - vie chodiť na mieste - dokáže prejsť 1 km
	Beh – prehlbovanie nácviku správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu.	- zvláda beh podľa určitých pravidiel - vie vybehnúť na daný signál
	Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem.	- dokáže skákať a poskakovať, skákať cez čiaru, lano
	Preskok prekážky vysokej max, 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty.	- má získané základné návyky pri skoku do diaľky - preskočí medzi dvoma žinenkami - vie poskakovať v drepe
	Lezenie dopredu - upevňovanie lezenia štvornožky (po kolenách) vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.	- vie liezť po vyznačenej trase - vie preliezať, podliezať prekážky - spúšťa sa na kĺzačke - vie vystupovať po šikmej lavičke
	Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hádzanie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky.	- uplatňuje pravidlo: „Idem ja – ideš ty“ v upravenej forme: „Podávam ja, podávaš ty“ - hádže a podáva loptu - prehadzuje nízke prekážky - vie hodiť do terča - ovláda základy hodu lopty do diaľky a výšky
	Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza	- zvláda jednoduché cvičenia na lavičke

	po šikmej ploche, napr. po 100 zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. <u>Základy akrobatických cvičení -</u> prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). <u>Poradové cvičenia</u> - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov. <u>Sezónne činnosti</u> - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. <u>Kolektívne činnosti</u> - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. <u>Hudobno-pohybové hry</u> - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe, udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. <u>Koordinačné a relaxačné cvičenia</u> - cviky z predchádzajúcich ročníkov.	- zvláda základné akrobatické cvičenia, rovnovážne cvičenia - vie vyskočiť na švédsku debnu - má získanú koordinovanosť pohybov - udržiava rovnováhu - ovláda cvičenia na rozvoj rovnováhy - pozná a uplatňuje poradové cvičenia - zapája sa do sezónnych cvičení a hier - otužuje organizmus - spoznáva cez pohyb krásu prírody - dokázať sa zapojiť do kolektívnej činnosti a spolupracovať - spája pohyb s hudbou a získava čo najväčšiu mieru symbolizácie pohybu - pozná prísunný krok bokom a učí sa prísunný krok vpred - vie vyjadriť trojštvrťový takt potleskom - zvláda relaxáciu, odpočinok s uvedomením si vlastného tela.
3.úroveň	<u>Zdravotné cvičenia</u> - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	- získava cvičením zdravotných cvikov správne návyky pri chôdzi, držaní tela - uvedomuje si dôležitosť cvičenia.

	Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia.	- zvláda hru s hrubomotorickým pohybom - dokáže napodobniť - zvláda základné kondičné cvičenia- beh, chôdza, lezenie, hádzanie.
	Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dole so striedaním ľavej a pravej nohy.	- dokáže chodiť podľa určitých pravidiel, vo dvojiciach - prekračuje nízke prekážky - chodí po schodoch so striedaním nôh
	Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním sa za ruky, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km.	- dokáže sa hrať s učiteľom alebo spolužiakom - chodí s rytmizovaním a udáva tempo - upevňuje si obratnosť
	Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi.	- má zvládnutý beh podľa pokynov, beh vo dvojiciach, po určitej trase
	Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi.	- vie vybehnúť na určitý signál, po presne určenej trase
	Skoky – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej najviac 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov.	- zvláda skoky a poskoky na mieste a z miesta - preskakuje cez čiaru - vie skákať z rozbehu - vie poskakovať v drepe - vie zásady štafetového behu
	Lezenie dopredu vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na	- dokáže liezť po určenej trase (vizualizovanej) - dokáže sa spúšťať po kĺzačke

	kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, do cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky. <u>Gymnastické cvičenia</u> - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. <u>Základy akrobatických cvičení</u> - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). <u>Poradové cvičenia</u> - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov. <u>Sezónne činnosti</u> - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. <u>Prechádzky s konkrétnym cieľom</u> (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť - hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).	- má zvládnuté preliezanie a podliezanie rôznych prekážok, lezenie na nízky rebrík - zvláda základné úkony pri hre s loptou - dokáže hodiť loptu učiteľovi, spolužiakovi - vie hodiť do cieľa - vie prehodiť nízku prekážku - vie hodiť loptu do diaľky a výšky - zvláda cvičenia na lavičke - vie chodiť po švédskej lavičke s prekážkami - vie chodiť po šikmej ploche - vie vyskočiť na švédsku debnu - má zvládnuté jednoduché akrobatické cvičenia - udržiava rovnováhu pri cvičeniach - zvláda aktivity na rozvoj rovnováhy a koordináciu pohybov - pozná a uplatňuje poradové cvičenia - zapája sa do sezónnych činností - má rád turistiku a vychádzky do prírody - nebojí sa vody – vie v nej plávať - spolupracuje s učiteľom a spolužiakmi - nebojí sa zmeny ročného obdobia a lepšie ju vníma cez hry na snehu

	Doprava a pravidlá cestnej premávky. Osvojovanie významu dopravných značiek, zvukových a svetelných signálov, ktoré usmerňujú pohyb chodcov a pohyb vozidiel.	- pozná význam dopravných značiek - ovláda svetelné a zvukové signály pre chodcov
	Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet.	- zvláda herné činnosti v rámci kolektívu - zapája sa a akceptuje iných žiakov
	Hudobno–pohybové hry, rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizaciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. Tanec - tanečná výchova, spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný.	- dokáže spojiť pohyb s hudbou - reaguje na hudobný podnet aktivitou - vie sa točiť vo dvojiciach - vyjadrí trojštvrťový takt potleskom alebo podupom - pozná základné tanečné kroky
	Koordinačné a relaxačné cvičenia - opakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- zvláda relaxačné cviky - uvedomuje si ich význam pri upokojení sa po telesnej aktivite - dokáže relaxovať

Ciele 8. ročníka:
1.úroveň

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopností v súvislosti s pohybovými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- akceptovať, prijímať a uplatňovať stanovené pravidlá,
- uplatňovať a rozvíjať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizačné schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť.

2.úroveň

- Upevniť spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- podporovať pohybové zručností a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikačné zručnosti, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- rozvíjať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizáciu (prenos) nadobudnutých pohybových zručností.

3.úroveň

- Upevniť spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na rozšírenie ich využitia aj mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať v rámci aktivít,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať jednotlivé pohybové aktivity,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizačnú schopnosť,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich
- využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:

Kognitívne kompetencie

- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení,
- teší sa z vlastných výsledkov
- prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny

Osobnostné kompetencie

- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo,
- pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie

Sociálne kompetencie

- nadväzuje očný kontakt,
- správa sa podľa naučených stereotypov.

Stratégia vyučovania:
PROCES
1. a 2. úroveň
Pri všetkých aktivitách sa treba usilovať o vytvorenie kooperácie so spolužiakmi, resp. s inými rovesníkmi. Treba obmedziť pomoc učiteľa pri jednotlivých aktivitách. Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku. Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich postupne pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (rozpoznanie a odmietnutie nevhodného fyzického kontaktu a pod.).
3. úroveň
Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10-15 min.); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.); kreativitu a improvizáciu žiaka.
Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a prostredníctvom dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.
Výber telovýchovných aktivít sleduje stanovené ciele telesnej výchovy, vychádza z ich repertoáru realizovaného v predchádzajúcom ročníku.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje

<u>Obsah predmetu: Telesná a športová výchova v 9. ročníku:</u>

Časový rozsah: **66 hodín ročne**
ŠVP: 2 hodiny týždenne
ŠkVP: 0 hodín týždenne

Úroveň vzdelávania	**Obsahový štandard**	**Očakávané vzdelávacie výstupy /žiak/**
1. úroveň	<u>Zdravotné cvičenia</u> - opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov s ich obmenou. Chôdza po akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli.	- ovláda chôdzu po rôznej ploche, pevnej aj pohyblivej - vie cvičiť na stepperi, rehabilitačnom bicykli

	Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch hore a dolu so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste. V prírode prejsť najmenej 1 km. *Beh* – nácvik správnych pohybov nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Štafetový beh s kolíkom na krátkej trase so zapojením maximálne 2 žiakov. *Lezenie* dopredu štvornožky - vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie	- zvláda cviky zamerané na záťaž beh po rôznom teréne, chôdza rýchla aj pomalá, lezenie cez prekážky podliezanie prekážok, hádzanie lopty do vzduchu, na cieľ, chytanie lopty, gymnastické cvičenia - chodí po rôznej ploche, rôznym smerom, po čiare, stočenom lane. - zvláda chôdzu v zástupe, vo dvojiciach, rade - ovláda rytmickú chôdzu napodobňuje ju podľa učiteľa, spolužiaka - dokáže prekračovať rôzne prekážky, na zemi aj vo výške - vie chodiť po schodoch so správnym držaním tela - chodí vo dvojici s držaním za ruky - chodí podľa tempa - zvláda chôdzu s prekračovaním nízkych prekážok - vie chodiť na mieste - dokáže prejsť väčšiu vzdialenosť v prírode - dodržiava správne striedanie nôh a rúk pri behu - vie behať určeným smerom - dokáže behať v zástupe a podľa vyznačenej trasy na zemi - dokáže vybehnúť na určený signál - vie behať cez nízke prekážky na zemi v zástupe so spolužiakmi - skáče na mieste, cez prekážky, znožmo aj striedavo - vie skákať cez prekážky do 20 cm - zoskakuje z výšky do 40 cm. Na mäkkú podložku - učí sa skákať do diaľky - dokáže preskočiť medzeru medzi dvoma žinenkami bez rozbehu alebo s krátkym rozbehom - vie poskakovať v drepe - behá štafetový beh s kolíkom so spolužiakom - dokáže liezť dopredu po

	vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík do výšky maximálne 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením.	vyznačenej čiare podliezať prekážky - lezie po rebríku do 1 m - lezie cez lavičky, švédske debny - dokáže sa spúšťať na kĺzačke - podlieza rôzne prekážky - dokáže vystúpiť po šikmej lavičke lezením, plazením
	Hádzanie a chytanie – nácvik v chytaní lopty, gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky. Gymnastické cvičenia - prechod cez lavičku s obratom. Chôdza po švédskej lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Zmiešané visy na nízkej hrádze. Výskok max. na 2 diely švédskej debny. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, cestovanie verejnými dopravnými prostriedkami). Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky.	- vie chytať loptu vo vzduchu, gúľajúcu sa po zemi a šikmej ploche - hádže loptu učiteľovi, spolužiakovi, do diaľky, do výšky, na cieľ - vie nadhadzovať loptu oboma rukami - dokáže prehadzovať loptu cez nízke prekážky - chodí po lavičke s prekračovaním drobných prekážok - vie chodiť po zavesenej lavičke - zvláda visy na nízkej hrazde - vie vyskakovať na dva diely švédskej debny - gúľa a priťahuje si loptu v kľaku - vie sa prevaľovať bokom v ľahu s vystretými nohami - dokáže urobiť kolísku na chrbte z drepu - dokáže rýchlo meniť polohu v postoji - udržiava rovnováhu a koordináciu pohybov - vie sa hrať na snehu guľovačku, sánkovačku - chodí po klzkej ploche - zvláda turistické vychádzky do okolia - vie plávať, bicyklovať sa - chodí na prechádzky s určeným cieľom - hrá sa na ihrisku v spoločnosti neznámych detí - hrá sa zrkadlo, naháňačku - odovzdáva loptu, opakuje pohyby

	Zrkadlo, imitovanie, odovzdávanie, opakovanie (memoria), duet. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, udávaného učiteľom a jeho zmena signalizovaná zvukom píšťalky. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Točenie sa vo dvojiciach – učiteľ a žiak, dvaja žiaci. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Koordinačné a relaxačné cvičenia - opakovanie a upevňovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- behá v rôznom tempe - dodržuje rytmus vie ho na signál zmeniť - pozná riekankové hry doprevádzané s pohybom - vie tancovať a točiť sa vo dvojici - vie bežať bokom - pozná prísunný krok vpred - behá bokom - vie relaxovať
2. úroveň	Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade. Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch na hor a dole striedavo ľavou, pravou nohou. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km. *Beh* – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh daným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi.	- ovláda chôdzu po rôznej ploche, pevnej aj pohyblivej - vie cvičiť na stepperi, rehabilitačnom bicykli - zvláda cviky zamerané na záťaž beh po rôznom teréne, chôdza rýchla aj pomalá, lezenie cez prekážky podliezanie prekážok, hádzanie lopty do vzduchu, na cieľ, chytanie lopty, gymnastické cvičenia - chodí po rôznej ploche, rôznym smerom, po čiare, stočenom lane - zvláda chôdzu v zástupe, vo dvojiciach, rade - ovláda rytmickú chôdzu napodobňuje ju podľa učiteľa, spolužiaka - dokáže prekračovať rôzne prekážky, na zemi aj vo výške. - vie chodiť po schodoch so správnym držaním tela - chodí vo dvojici s držaním za ruky. - chodí podľa tempa - zvláda chôdzu s prekračovaním nízkych prekážok a na mieste - dokáže prejsť väčšiu vzdialenosť v prírode - behá v zástupe za učiteľom, spolužiakmi - dokáže bežať po vyznačenej trase na zemi

	Vybehnutie na daný signál: zo stoja, drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po kružnici. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej max, 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. *Lezenie* a plazenie vpred vizuálne vyznačenou trasou, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík max. 1 m, švédske lavičky, švédske debny, obruče na stojančekoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavičky, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Preliezanie prírodných prekážok. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní lopty kotúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľ, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče. <u>Gymnastické cvičenia</u> – chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj a zoskok na žinenku. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku. <u>Základy akrobatických cvičení</u> - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej	- vie vybehnúť, alebo vyštartovať na dohodnutý signál - dokáže zmeniť smer behu na signál - behá okolo predmetov, vyhýba sa prekážkam - behá do kruhu - vie skákať znožmo z miesta - skáče na jednej nohe a zo striedaním nôh - preskakuje rôzne prekážky do 20 cm - vie zoskakovať z výšky do 40 cm na mäkkú podložku - skáče do diaľky - vie preskočiť medzeru medi dvoma žinenkami s rozbehom aj bez rozbehu - vie liezť po vyznačenej trase - podlieza prekážky a prelieza ich do 1 m - nebojí s spúšťať na kĺzačke - vie vystupovať na šikmé a vyvýšené plochy - prelieza prírodné prekážky - vie chytať loptu gúľajúcu sa po zemi, padajúcu z výšky, hodenú loptu - hádže loptu učiteľovi, spolužiakovi, hádže na terč do siete - vie prehadzovať nízke prekážky - hádže loptu do diaľky, do výšky - prehadzuje loptu cez obruče - chodí po lavičke s obratom - vie prekračovať prekážky na lavičke - chodí po šikmej ploche - vie visieť na nízkej hrazde - skočí na 3 – 4 diely švédskej debny do kľaku - zoskakuje z výšky na mäkkú podložku - vie gúľať a priťahovať plnú loptu v kľaku - vie sa prevaľovať bokom v ľahu s vystretými nohami

	podložke – s vystretými nohami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia). Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov. Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza, beh v rôznom tempe udávanom učiteľom, ktorého zmena je signalizovaná zvukom píšťalky. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – učiteľ a žiak, žiak a žiak. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo. Koordinačné a relaxačné cvičenia - opakovanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	- dokáže urobiť kolísku na chrbte z drepu - dokáže rýchlo meniť polohu v postoji - udržiava rovnováhu a koordináciu pohybov - rozumie povelom vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov - vie chodiť po klzkom povrchu - vie sa sánkovať, plávať, bicyklovať. - pestuje turistiku do prírody - hrá sa loptové hry a naháňačku so spolužiakmi a kamarátmi - behá v rôznom tempe - dodržuje rytmus vie ho na signál zmeniť - pozná riekankové hry doprevádzané s pohybom - vie tancovať a točiť sa vo dvojici - vie bežať bokom - pozná prísunný krok vpred - behá bokom - rozumie pojmom ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo - vie relaxovať
3. úroveň	Zdravotné cvičenia - opakovanie a obmieňanie cvikov z predchádzajúcich ročníkov. Chôdza na akupresúrnom alebo pohyblivom chodníku. Chôdza na stepperi. Jazda na rehabilitačnom bicykli. Kondičné cvičenia - chôdza, beh, skoky, lezenie, hádzanie, chytanie a gymnastické cvičenia. *Chôdza* – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, chôdza určeným smerom, chôdza po čiare, stočenom lane alebo hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza vo dvojiciach, v rade.	- ovláda chôdzu po rôznej ploche, pevnej aj pohyblivej - vie cvičiť na stepperi, rehabilitačnom bicykli - správne pohybuje rukami, ramenami a nohami pri behu - behá v zástupe za učiteľom, spolužiakmi - dokáže kráčať po vyznačenej trase na zemi - vie chodiť vo dvojici po schodoch - pri chôdzi po schodoch strieda

	Nácvik rytmickej chôdze. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi – kocky zo stavebnice, škatule od topánok a pod. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole so striedaním pravej a ľavej nohy. Nácvik chôdze vo dvojiciach s držaním, postupné rytmizovanie chôdze s udávaním tempa – vytlieskavanie, bubnovanie. Chôdza a prekračovanie nízkej prekážky s ľahkým predmetom v ruke. Chôdza na mieste, nácvik chôdze vzad. V prírode prejsť najmenej 1 km. *Beh* – nácvik správneho pohybu nôh a ramien pri behu, beh určeným smerom, beh v zástupe za učiteľom alebo za spolužiakom, prebehnutie vizuálne vyznačenej trasy na zemi. Vybehnutie na daný signál: zo stoja, z drepu, zo sedu a z ľahu. Zmeny smeru udávaného pri behu, beh okolo predmetov rozložených po zemi, beh po obvode kruhu. Beh cez nenáročnú prekážkovú dráhu v zástupe za ostatnými spolužiakmi. Beh na 100 m, štafetový beh v dĺžke maximálne 2 x 60 m. *Skoky* – poskoky na mieste i z miesta znožmo a striedavo na jednej, druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, lano, hadicu položenú na zem. Preskok prekážky vysokej maximálne 20 cm, zoskok z výšky 30 - 40 cm na mäkkú podložku podľa možností do drepu, nácvik skoku do diaľky. Preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu a s krátkym rozbehom, poskoky v drepe a obraty. Skok do diaľky. *Lezenie* a plazenie smerom dopredu po vizuálne vyznačenej trase, preliezanie vhodných prekážok – preliezačky, nízky rebrík – maximálne do výšky 1 m, lavičky, švédske debny, obruče na stojanoch. Spúšťanie sa na kĺzačke. Podliezanie vhodných prekážok - lavice, švédske debny. Výstup po šikmej lavičke lezením, plazením. Zliezanie prírodných prekážok. *Hádzanie a chytanie* – nácvik v chytaní	pravú a ľavú nohu - chodí podľa tempa - vie prekračovať nízke prekážky s predmetom v ruke - chodí na mieste - robí turistiku do prírody do 1 km - správne drží telo pri behu - strieda ramená a nohy pri behu - behá v zástupe za učiteľom, spolužiakom - dokáže bežať po vyznačenej trase na zemi - vie vybehnúť, alebo vyštartovať na dohodnutý signál - dokáže zmeniť smer behu na signál - behá okolo predmetov, vyhýba sa prekážkam - behá štafetový beh na 100m - vie skákať znožmo z miesta - skáče na jednej nohe a zo striedaním nôh - preskakuje rôzne prekážky do 20 cm - vie zoskakovať z výšky do 40 cm na mäkkú podložku - skáče do diaľky - vie preskočiť medzeru medi dvoma žinenkami s rozbehom aj bez rozbehu - vie skákať do diaľky - vie liezť po vyznačenej trase - podlieza prekážky a prelieza ich do 1 m - vie sa spúšťať na kĺzačke alebo šikmej ploche - podlieza rôzne prekážky. - Vie vystupovať na šikmé a vyvýšené plochy - prelieza prírodné prekážky - vie chytať loptu gúľajúcu sa po

	lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche, lopty hodenej/podanej učiteľom/spolužiakom. Hodenie lopty učiteľovi, spolužiakovi. Hádzanie do terča, na cieľa, nácvik nadhadzovania lopty obidvoma rukami. Prehadzovanie nízkych prekážok. Nácvik hodu lopty do diaľky, do výšky, prehadzovanie cez obruče.	zemi, padajúcu z výšky, hodenú loptu - hádže loptu učiteľovi, spolužiakovi, hádže na terč do siete - vie prehadzovať nízke prekážky - hádže loptu do diaľky, do výšky - prehadzuje loptu cez obruče
	Gymnastické cvičenia - chôdza po lavičke s obratom. Chôdza po lavičke s 2 – 3 prekážkami – drobné predmety umiestnené na lavičke. Chôdza po šikmej ploche, napr. po zavesenej lavičke. Nácvik visu na nízkej hrazde. Výskok maximálne na 3 - 4 diely švédskej debny do vzporu kľačmo, z kľaku stoj. Gúľanie a priťahovanie plnej lopty v kľaku.	- vie chodiť po lavičke s obratom, s prekračovaním predmetov - chodí po šikmej ploche - vie visieť na hrazde - vyskakuje na 3 – 4 diely švédskej debny - vie gúľať a priťahovať loptu v kľaku
	Tanec - tanečná výchova, jednoduché spoločenské a moderné tance - krok prísunný a poskočný. Základy akrobatických cvičení - prevaľovanie bokom v ľahu na rovnej podložke – s vystretými dolnými končatinami, kolíska na chrbte z drepu spojného. Rýchle zmeny polôh v postojoch. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordináciu pohybov (napr. niektoré jednoduché one brain cvičenia).	- pozná základy spoločenského a moderného tanca - ovláda jednoduchý prísunný a poskočný krok - vie sa prevaľovať bokom v ľahu s vystretými nohami - dokáže urobiť kolísku na chrbte z drepu - dokáže rýchlo meniť polohu v postoji - udržiava rovnováhu a koordináciu pohybov
	Poradové cvičenia - nácvik uplatňovania povelov vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov.	- rozumie a dodržiava pokyny vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, poklusom v klus, stáť, pozor, pohov
	Sezónne činnosti - v zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, sánkovanie sa na miernom svahu, v jarnom a v letnom období turistika, podľa možností v ktoromkoľvek ročnom období aj plávanie. Bicyklovanie. Prechádzky s konkrétnym cieľom (návšteva verejných priestranstiev s cieľom rozvíjať ďalšiu zručnosť – napr. hra na ihrisku v spoločnosti neznámych detí, presun verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami).	- pozná hry na snehu - guľovačka, sánkovanie, stavanie bunkrov - chodí na turistiku - vie plávať, bicyklovať - chodí na prechádzky s konkrétnym cieľom - akceptuje prítomnosť neznámych detí na prechádzke, turistike, spoločnej hre - hrá sa spoločenské hry s loptou,

	Kolektívne činnosti - loptové hry s jednoduchými pravidlami. Naháňačky. Hudobno–pohybové hry - rytmizovaná chôdza beh v rôznom tempe, ktorého zmena je signalizovaná zvukom pišťali a udávaná učiteľom. Riekanky, detské pesničky spojené so symbolizaciou pohybov a aktivít. Nácvik točenia vo dvojiciach – v kombinácii žiak s učiteľom, dvaja žiaci, traja, resp. štyria žiaci bez učiteľa. Prísunný krok bokom, nácvik prísunného kroku vpred, nácvik cvalu bokom. Vyjadrenie trojštvrťového taktu potleskom, podupom. Pohybové vyjadrenie pojmov: ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo. Koordinačné a relaxačné cvičenia - cvičenie cvikov z predchádzajúcich ročníkov.	naháňačku - vie chodiť do rytmu, striedať rytmus podľa pokynu učiteľa - chodí a behá podľa riekaniek, detských pesničiek - točí sa so spolužiakom vo dvojici - pozná prísunný krok bokom, vpred - vie cválať bokom - vie vyjadriť trojštvrťový takt potleskom, podupom - vie pohybom vyjadriť pojmy ticho, silno, nízko, vysoko, pomaly, rýchlo - vie relaxovať

Ciele 9. ročníka:

1.úroveň

- Upevniť sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- podporiť pohybové zručnosti a návyky potrebné pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevniť doteraz nadobudnuté socio-komunikčné zručnosti s dôrazom na ich generovanie mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- uplatňovať kooperáciu, interakčnú kooperáciu,
- uplatňovať sebakontrolu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- rozvíjať kreativitu a improvizačnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojovať si správnu životosprávu.

2.úroveň

- Upevňovať spontánnu a sociálne prijateľnú formu komunikácie medzi učiteľom a spolužiakmi prostredníctvom pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností a návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- upevňovať už nadobudnuté socio-komunikačné zručností, s dôrazom na generovanie týchto schopností mimo školského prostredia,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,

- rozvíjať verbálnu schopnosť vo vzťahu k pohybovým aktivitám,
- prijímať fyzický kontakt pri telovýchovných činnostiach,
- prijímať pravidlá,
- kooperovať pri rôznych aktivitách,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- napodobňovať pri spoločných pohybových aktivitách,
- dodržiavať poradie v skupine,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu,
- rozvíjať generalizačné schopnosti,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy, odpočinku, striedanie aktivity a odpočinku.

3.úroveň
- Samostatne realizovať nadobudnuté zručnosti pri vykonávaní pohybových aktivít s dôrazom na ich generalizáciu v zmenenom vonkajšom prostredí, so zmenou formy aktivity a personálnej zmene,
- spontánne dodržiavať pravidlá hrových a pohybových aktivít,
- nácvik pohybových zručností, návykov potrebných pre pracovné a spoločenské začlenenie žiakov do majoritnej spoločnosti,
- poznať potreby vlastného tela,
- funkčne používať komunikačné prostriedky,
- rozvíjať verbálne schopnosti v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- prijať fyzický kontakt pri telovýchovných aktivitách – učiteľa i spolužiakov,
- akceptovať a uplatňovať pravidlá,
- kooperovať so spolužiakom,
- uplatňovať interakčnú kooperáciu,
- prispôsobiť sa požiadavkám skupiny,
- ovládať jednoduché tanečné kroky,
- napodobňovať pri telovýchovných aktivitách, poradovosti, kreativity a improvizačnej schopnosti,
- rozvíjať generalizačnú schopnosť,
- poznať vlastné potreby a ich uspokojovanie v oblasti účelových pohybových aktivít, ich využívanie vo voľnom čase,
- osvojiť si zásady správnej životosprávy a odpočinku.

Štandard kompetencií - kľúčové spôsobilosti:
Kognitívne kompetencie
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom cvičení, teší sa z vlastných výsledkov a prispôsobuje sa požiadavkám učiteľa a skupiny
- vie dodržiavať pokyny pri cvičení
- dodržiava spoločenské pravidlá pri tanci

Osobnostné kompetencie
- prostredníctvom pohybu si žiak uvedomuje vlastné telo, pohyb mu prináša radosť a vlastné uspokojenie.
- dokáže prijímať blízkosť iných a neznámych ľudí
- udržiava očný kontakt
- vie sa riadiť pravidlami

Sociálne kompetencie

- nadväzuje očný kontakt
- správa sa podľa naučených stereotypov
- správa sa podľa určených kritérií
- dodržuje spoločenské normy správania pri pobyte v skupine alebo spoločnosti.

Stratégia vyučovania:
PROCES
1. úroveň
Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne prispôsobiť sa skupine a skupinovej aktivite; rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (10-15 min.); rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (10-15 min.). Treba sa zamerať na rozširovanie už zvládnutých pohybových zručností ako na chôdzu a beh a na posilňovanie fyzickej zdatnosti formou kondičných cvičení. Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch nie je treba využívať pomoc druhého učiteľa.
2. úroveň
Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôsobiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (15-20 min.), na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.). Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch je snaha nevyužívať pomoc druhého učiteľa. Do obsahu vyučovania telesnej výchovy je potrebné zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier zaraďujeme aj tanec.
Jednoduché krokové variácie sa nacvičujú pomocou rytmizácie (bubon, tlieskanie a iné) a hudby, s jej výberom zohľadňujúcim psychický stav žiaka pri jej reprodukcii.
Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov ich treba pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (rozpoznanie a odmietnutie nevhodných dotykov a pod.).
3. úroveň
Pri pohybových aktivitách navodzujeme situáciu na imitáciu pohybových aktivít spolužiaka/spolužiakov s cieľom sociálne sa prispôsobiť skupine a skupinovej aktivite; na rozvíjanie schopnosti využívať naučenú pohybovú hru na interakciu so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovanie učiteľa (15-20 min.); na rozvíjanie schopnosti iniciovať sociálnu interakciu prostredníctvom aktivít so spolužiakom/spolužiakmi bez aktívneho zasahovania učiteľa (15-20 min.); na uplatňovanie kreativity a improvizácie žiaka. Do obsahu vyučovania telesnej výchovy treba zaradiť zložky súvisiace s osvojovaním správnej životosprávy a nácvik spoločenských voľno časových aktivít, medzi ktoré okrem rôznych druhov jednoduchých športov a hier je aj tanec. Jednoduché krokové variácie nacvičiť pomocou rytmizácie a hudby. Výber krokov a hudby musí zohľadňovať možnosti, schopnosti a psychický stav žiaka pri jej reprodukcii. Pri rozvíjajúcej sa sexualite žiakov treba

ich pripraviť na správny postoj a reakciu pri hroziacom sexuálnom zneužití (nevhodné dotyky a pod.). Pri nácviku osvojovania si pravidiel bezpečného pohybu na ulici a presunu prostredníctvom hromadných dopravných prostriedkov dbáme na zvýšený dohľad nad žiakmi, so skupinou žiakov idú vždy minimálne dve dospelé osoby. Jeden učiteľ môže rozvíjať maximálne štyroch žiakov, pri dodržaní bezpečnosti najmä v uzatvorených priestoroch a snažiť sa nevyužívať pomoc druhého učiteľa.

Hodnotenie predmetu:
Žiaci sú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 31/2011 na hodnotenie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím ISCED – 1 primárne vzdelávanie.
Spôsob hodnotenia: slovné (symboly v legende)
Z zvládol
V- schopnosť, zručnosť sa vynára slabo
V vynára
V+ schopnosť, zručnosť sa vynára silno
N nespolupracuje